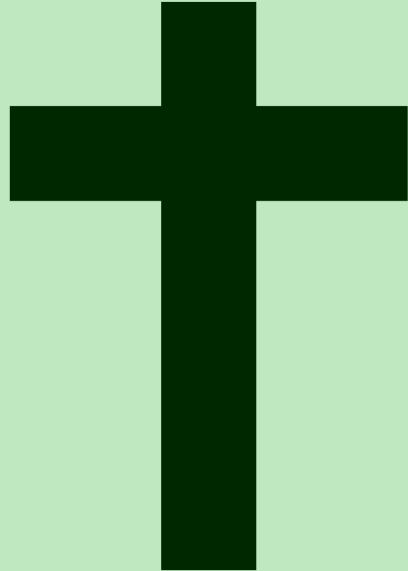

Gela Liwai
Lotaqanagaxi
Aneotedoqoji

New Testament in Kadiwéu (BR:kbc:Kadiwéu)

Gela Liwai Lotaŋanaŋaxi Aneotedoŋoji
New Testament in Kadiwéu (BR:kbc:Kadiwéu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kadiwéu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

    You must give Attribution to the work.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kadiwéu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

7128a549-e957-5460-8c56-0f5281edf264

Contents

MATEUS	1
MARCOS	76
LUCAS	122
JOÃO	197
ATOS	248
ROMANOS	322
1 CORÍNTIOS	354
2 CORÍNTIOS	384
GÁLATAS	406
EFÉSIOS	418
FILIPENSES	431
COLOSSEENSES	440
1 TESSALONICENSES	448
2 TESSALONICENSES	456
1 TIMÓTEO	460
2 TIMÓTEO	470
TITO	477
FILEMÔM	482
HEBREUS	484
TIAGO	509
1 PEDRO	518
2 PEDRO	529
1 JOÃO	535
2 JOÃO	543
3 JOÃO	545
JUDAS	547
APOCALIPSE	550

NOTAGANAĞAXI ANE IDÍ MATEUS

Jesus eledi enidite Mateus niğijo maleekoka isolatedicoace niğijoa dooze şoneleegiwadi modiotibece. Jesus maleedaga eniditeta, Mateus libakedi me dibatibigege dinyeelo anoyajigota ninionigi-eliodi romaanotedi, idaağıda me judeu. Odaa joaniğidaa leegodi me nelegedi eletidi judeutedi. Mateus eledi oyatigi me Levi. (Awiniteloco miditaşa Mateus 9:9; Marcos 2:14).

Mateus me idí nağadi notağanağaxi didikotibige noiigi judeu me ikeetiogi mewi Jesus niğijaağijo aña niğicoa aña niiğe Aneotedoğoji me Gonewikatitoğodi. Elioditibece me yalağatalo Aneotedoğoji aña lotaşa miditaşa liwai oxiğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi aña yalağate Jesus, midiwataşa notağanağaxiidi aña iditedini Moisés, maditaşa lotağanağaxi enaco, coda midiwataşa notağanağaxiidi anoidi niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji.

Mateus iditedini liğaxinağaneğeco Jesus aneneğegi ida aña jağate. Liğaxinağaneğeco Jesus aña yalağata:

- (1) Ane leeditibige me ee lewığa niğina oko Aneotedoğoji baanaga iiğe laalegenali, coda niğica aña yajigotediogi Aneotedoğoji.
- (2) Niğica aña iiğete Jesus niğijo anodiotibece mowo niğijo me imonya moyelogoditedibece nibodicetedi aña añaetece Jesus, coda me iiğe moicilatidi eelotaginadi.
- (3) Natematiko Jesus aña aña iciaceeketetege me godiğaxi.
- (4) Liğaxinağaneğeco Jesus anoyalagata gela loiigi Aneotedoğoji.
- (5) Liğaxinağaneğeco Jesus anoyalagata niğicoa owidijedi nokododi, coda niğica anodaagee nige dopitedijo.

Mateus eledi yalağata lanikegi Jesus, coda me loenataka anoikee anijo. Eledi yalağata anodaagee nelogododipi noğoyakadi moyeloadi, coda eledi yatemati niğica anodaagee naga yewigatace.

Ica jotigide laamipi Jesus Cristo

(Lucas 3.23-38)

¹ Niğidi noiigi joaniğidaa jotigide laamipi Jesus Cristo. Jesus ida añaetetege licoğegi Davi, aña licoğegi Abraão.

² Abraão jiğijaa eliodi Isaque,
Isaque jiğijaa eliodi Jacó.

Jacó jiğijaa eliodi Judá ijaan nioxoadipi Judá.

³ Judá ijoa itoataale lionigipi şoneleegiwadi, onijoteci liboonağadi Peres ijaägeledi Zera, ajaa eliodi Tamar.

Peres jiğijaa eliodi Esrom,
Esrom jiğijaa eliodi Arão.

⁴ Arão jiğijaa eliodi Aminadabe,
Aminadabe jiğijaa aña eliodi Nasam.

Nasam jiğijaa eliodi Salmom.

⁵ Salmom jiğijaa eliodi Boaz, Boaz eliodi liboonağadi Raabe.
Boaz jiğijaa eliodi Jessé.

⁶ Jessé jiğijaa eliodi Davi, Davi anijo me inionigi-eliodi.

Davi eliodi Salomão, eliodi Salomão nağajo anijo me lodawa Urias.

⁷ Salomão jiğijaa eliodi Roboão,
Roboão jiğijaa eliodi Abias,
Abias jiğijaa eliodi Asa.

⁸ Asa jiçijaa eliodi Josafá,
Josafá jiçijaa eliodi Jorão,
Jorão jiçijaa eliodi Uzias.

⁹ Uzias jiçijaa eliodi Jotão,
Jotão jiçijaa eliodi Acaz,
Acaz jiçijaa eliodi Ezequias.

¹⁰ Ezequias jiçijaa eliodi Manassés,
Manassés jiçijaa eliodi Amom,
Amom jiçijaa eliodi Josias.

¹¹ Josias jiçijaa eliodi Jeconias ijaagijo nioxoadipi. Niçijo malee yewiça Josias,
odaa niçijo laxakawepodi loiigi Israel joçoyadeegi loiigi Israel digoida
niçotedi Babilônia midiaagi me niwilogojedipi.

¹² Niçijo noiigi noçoyadeegiticogi Babilônia,
odaa Jeconias jiçijaa eliodi Salatiel,
Salatiel jiçijaa eliodi Zorobabel.

¹³ Zorobabel jiçijaa eliodi Abiúde,
Abiúde jiçijaa eliodi Eliaquim,
Eliaquim jiçijaa eliodi Azor.

¹⁴ Azor jiçijaa eliodi Sadoque,
Sadoque jiçijaa eliodi Aquim,
Aquim jiçijaa eliodi Eliúde.

¹⁵ Eliúde jiçijaa eliodi Eleazar,
Eleazar jiçijaa eliodi Matã,
Matã jiçijaa eliodi Jacó.

¹⁶ Jacó jiçijaa eliodi José,
José jiçijaa lodawa Maria.
Maria jaçajaa eliodo Jesus, ane liboonaçadi Cristo.

¹⁷ Jiçidaaqee jiçijoa catooze noiigi ixomaçatijo anida aneetege licoçegi
Abraão neçepaaçicota Davi, odaa idaaqee ijoa catooze noiigi ixomaçatijo
anida aneetege licoçegi Davi neçepaaçicota Jeconias anoyadeegiticogi Ba-
bilônia. Idaaqee ijoa catooze noiigi ixomaçatijo anida aneetege licoçegi
Jeconias neçepaaçicota José, niçijo lodawa Maria eliodo Jesus.

Lanikegi Jesus

(Lucas 2.1-7)

¹⁸ Jiçidaaqee neçenitedini Jesus. Maria, ane eliodo Jesus, eka doletibige me
lodawa ica José. Pida anaça lodawa niçipilege, codaa Maria aniçica daça nadi
çoneleegiwa. Pida Liwigo Aneotedoçoji eo me ipilege.

¹⁹ José, niçijo ane doletibige me lodawa Maria, çoneleegiwa ane içenaga,
codaa mele. Ja domaça lowoogo me ika Maria, pida adomaga yemaa me
ibolikatidi Maria lodoe niçidi noiigi. Joaniçidaa leeçodi me domaça lowoogo
me ika Maria me diçica ane yowoogodi niçica oko.

²⁰ Niçijo naça lowoogo me daçadiaa lodawa Maria, odaa ja dige. Igee ica
niaanjo Aneotedoçoji me dinikeeta. Odaa oneeta, “José, anida anenitege
licoçegi Davi, jinaça domaça adoiita me çadodawa Maria. Igaataça Liwigo
Aneotedoçoji aneo nigaanigi catiwedi Maria le.

²¹ Odaa Maria dinigajetece nigaanigawaanigi, odaa awii me liboonaçadi
Jesus, leeçodi jiçijaa napitaçadi loiigi libeyaceçeco.”

²² Odaa jiçidaaqee niçica niciagi eo me icotece niçijoa lotaça niçijo ane
yelçoditedibece lowooko Aneotedoçoji niçijo jotigide, niçijo naça yalaçata
aneeteta Goniotagodi, mee,

²³ “Digawini! Ani awicije anicota me ipilege, pida aniçica me nadi şoneleegiwa. Odaa jiġidi lionigi, odaa joġowo me liboonaġadi ‘Emanuel’.” “Emanuel” niġina anejinaġa iniwa “Aneotedoġoġi mokotaga”.

²⁴ Naġa nioodi José, odaa jeġeo niġijo niaanjo Aneotedoġoġi ane iżġeta meo. Odaa José ja lodawa Maria.

²⁵ Pida aniçica daġa loomatewa Maria neġepaa dinigajetece odoejegi lionigi. Odaa José jeġeo me liboonaġadi Jesus.

2

Icoa icogaga anoicogoticogi ane icoġotigi nigoi

¹ Jesus lanikadi aca nigotaġa Belém ane nipodigi Judéia, niġijo me inionigi-eliodi Herodes. Niġijoa nokododi icoa şoneleegiwadi ane libakedi moiġoaditalo yetetitedi oicogoticogi nigoi, igotibeci nigotaġa Jerusalém.

² Odaa ja nifikanaġa, modi, “Igame diġetigi ica nigaanigawaanigi ane icota me ninionigi-eliodi judeutedi? Jowoogotaga neġenitini, igaataġa jinataġa ajo notedi digoġa nigoi. Odaa janagaga me joġeeġata.”

³ Naġa wajipatalo Herodes lotaġa niġijoa şoneleegiwadi, odaa eliodi me doġowikomata, coda eliodi okotigi nigotaġa Jerusalém eledi noġowikomataġa.

⁴ Odaa ja yatecogottee niġijo anoiige sacerdotitedi, ija a niigaxinaġanadi anodiiġaxinaġatece lajoinaġaneġeco Moisés. Odaa Herodes ja nigetiniwace ica ane lanikadi icoa Cristo, niġijoa Aneotedoġoġi ane niġe meote me godewigatace.

⁵ Odaa joġoġidi, modita, “Lanikadi Belém nipodigi Judéia, leeġodi mee anigepidigjijo niġijo anoyelogoġoditedibece Aneotedoġoġi lowooko,

⁶ ‘Akaami Belém nipodigi Judéia,
akamaġakaami akaami şoneġe liwigotigi eletidi nigotadi Judéia.
Igaataġa digoina makaamitaga lanikadi niċica ane icota me lacilo,
ane dowediteloco yoiġi Israel micataġa nowienoġodi waxacocoli’.”

⁷ Odaa Herodes jeġeniditiogi ica anokeġipi anoicogoticogi nigoi igo dakapetege me diġica ane yowoogodi. Odaa ja nigetiniwace niċica noko noġonadi naġaca yotedi ane nodi.

⁸ Odaa niġidiaġidi ja imonyatibigwaji migotibeci nigotaġa Belém, meetiogi, “Emiitiwaji, odaa oleetibige mowooġoti ane diġetigi niċica nigaanigawaanigi. Nigakati, odaa awii yeemidi, amaleeġa jaġaki maġaġa ejigo joġeteta.”

⁹ Noġowajipatalo lotaġa niġini inionigi-eliodi, odaa joġopitibeci niġijoa anokaġa. Eġidaa diiticogi me wiajeeġa, odaa joġonadi ajaaġaj oħra yotedi anonadi diġetege nigoi. Odaa naġajo yotedi jiġi lodee niġijoa anokaġa, odaa ja nicoti ditibigimedi niġijo diimicawaanigi aneitice nigaanigawaanigi.

¹⁰ Noġonadi naġajo yotedi ane idei ditibigimedi niġijo diimicawaanigi, odaa eliodi me ninitibigwaji.

¹¹ Odaa noġodakatiwece niġijo diimicawaanigi, joġonadi nigaanigawaanigi manitaġa Maria ane eliodi nigaanigawaanigi. Odaa joġoyamaġatedini lokotidi lodee niġijo nigaanigawaanigi, odaa joġodoġeteta. Niġidiaġidi joġoyomoke aca lowoodaġaxi anonadeegi, onoġa icoa liboonaġa anonadeegita nigaanigawaanigi. Odaa joġoyajigo icoa liboonaġa, oolo, ica namoko godatobi ane liditeġe lanigi niġina moyalegi, idaa ica pomaada ane liditece lanigi codaak dakake loojed.

¹² Niçijo naşa niotaşa, odaa ja nigeeşa, odaa oigee Aneotedoçoji me ibodixaxi me daçadiaağidiaa igitinece minitaşa Herodes. Odaa joçodioteci eledi naigi mopiticogi niçotedi.

José, Maria ijaa lionicawaanigi ialeticogi Egito

¹³ Niçidiaağidi noçopitibeci niçijo anokecipi, José ja igee ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoçoji me dinikeeta, odaa meeta, “Adabititini, abaata nigaanigawaanigi, aniaa eliodo, ialeticogi niçio Egito! Idiaağoni nigepaa jao şadeemidi nige yakadi madopilitijo, igaataşa Herodes doletibige me yeloadi niçidi nigaanigawaanigi.”

¹⁴ Odaa José jiçitibigi, ja nibatine nigaanigawaanigi ajaa eliodo, ijaağijo niçijo enoale José jiçigo Egito.

¹⁵ Odaa jiçidiaağı Egito neçepaağicota me yeleo Herodes, odaa joaniğidaa mewi me icotece ane lotaşa Goniotagodi Aneotedoçoji, ganigepidigijo niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko ane iditedini, “Odaa jiniditalo ionigi me noditicogi Egito.”

Herodes diigenatakatiogi monigodi nigaanigipawaanigi

¹⁶ Naşa nadi Herodes moinaale niçijo anokecipi anoicögoticogi nigoi, odaa eliodi me deliqide. Odaa ja diiğenatakatiogi monigodi iditawece nigaanigipawaanigi anidiwa itoataale nicaağape, ane niçeladimigipitigi Belém, codaan me minoataşa inoa nipodaşa ane ipegitege nigotaga. Eo niçida loenatagi leeğodi yowooğodi neçeote itoataale nicaağape naşajo yotedi naşa dinikeetiogi niçijo anokecipi.

¹⁷ Odaa jiçidaağee naşa icotece niçijoja Jeremias lotaşa, niçijo ane yelogoditibece Aneotedoçoji lowooko, niçijo mee,

¹⁸ “Manitaşa nigotaga Ramá jajipaağata layaageğegi oko me nacaağagateloco,
eliodi me agecağalodipi.

Jağajaa Raquel ane dacaagetibece leeğodi lionigipi.

Dacaagetibece, odaa ağıca ane yakadi me yocağaneğe leeğodi iditawece ja nigo.”

José ja dopi me icögoticogi Egito

¹⁹ Niçidiaağidi Herodes naşa yeleo, odaa José ja dige digoida Egito. Igée ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoçoji me dinikeeta.

²⁰ Odaa niçica aanjo jegeeta, “Onitibige, anibaatine nigaanigawaanigi aniaa eliodo, odaaçopiliticogi nipodigi Israel, leeğodi niçijo ane domoçoyeloadi niçini nigaanigawaanigi ağaleeğica, ja nigo.”

²¹ Odaa José jiçitibigi, nibatine nigaanigawaanigi, ajaa eliodo, odaa ja dopiticogi nipodigi Israel.

²² Niçijo niçicoticogi, odaa ja dibodiceta Arquelau, lionigi Herodes, me niçiniae diiğenatakawa waxodi limedi eliodi. Joaniğidaa leeğodi José me doita midiaağı. Odaa José ja dige, igée Aneotedoçoji meote leemidi. Odaa jiçigo nipodigi Galiléia.

²³ Odaa jiçidaaği mani nigotaga Nazaré. Odaa jiçidaağee micotece lotaşa niçijo ane yelogoditibece Aneotedoçoji lowooko niçica jotigide, niçijo mee, “Oyatadigi me Nazareeno.”

1 Naşa ixomağatedice icoa nicaağape, ijo ica şoneleegiwa ane liboonağadi João Batista jiçigo nipodigi Judéia ane diçicata niçeladimigipi. Odaa jegeetiogi niçidi oko anodiita,

2 “Adinilaanitece gabeyaceğecoti waji! Igaataşa niçica noko ja ni pegi Aneotedoğoji me iiçe laaleğenali oko.”

3 Niçica jotigide Isaías ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, yalağata João, niçijo mee,
“Ida oko ane igedi me dotaşa miditaşa nipodigi ane diçica niçeladimigipi, anee,

‘Oenitece ligi Goniotagodi me ixomağatedijo!

Codaa awiitiwaji naigi ane dioxke nigepaa enotedijo’.”

4 João dinixotinigi nowoodi gameelo lamodi onibila, codaa ibake goenağadi ewacogo, liweenigi şonipidi inaa napigo.

5 Eliodi oko igitibeci mowajipatalo lotaga João, niçeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém, codaa me nipodigi Judéia, codaa midiwatawece nipodaşa ane ipegitege akiidi Jordão.

6 Odaa niçijo oko jogoyatemati libeyaceğeco odinilaatece, odaa João nileg tiniwace midi akiidi Jordão (moikee noşoika mowo ane beyagi).

7 João nadi me eliodi niçijo fariseutedi ijaşa saduceutedi anigotibeci midataşa me dinilegetibigi waji. Naşa nadi, odaa jegee, “Niçida makaamitwaji şadiciagi niçino laketedi ane diniweneene! Aleetibigliwaji daşa şadiwokoni niçica noko nige iloikatidi Aneotedoğoji niçina oko leeşodi libeyaceğeco?

8 Pida oleetibige mawii anele mikeeni mewi naşadinilaanitece gabeyaceğeco.

9 Jinağaleetibige daşa şadiwokoni niçina menitibeceti waji, ‘Ida anejinağatege licoğegi Abraão.’ Igaataşa ejitaşawati waji Aneotedoğoji me yakadi meote niçidiwa wetiadi me lionigipi Abraão.

10 Ja ni pegi niçica noko Aneotedoğoji me iloikatidi niçina oko leeşotedi niçino libeyaceğeco. Jiciaceketege naşa niale anidiwa onateciğidiwa nokododi, odaa ja nakagidi napalite litodi. Inoatawece niçino niale ane daşa yajigo ela anele, onakagidi, odaa oyokoletiogi minitaşa noledi.

11 Gadilegenitiwaji jatitaşawa ninyoşodi me jikee madinilaanitece gabeyaceğeco. Pida ina oko anenagi nigidiaşidi ane naşaxatiloco. Niçini oko nige şadilegenitiwaji, odaa ibake Aneotedoğoji Liwig micataşa daşa noledi me şadapitaşa. Daşaxa me notoedi, aiciagi, codaa daşaxa me şoneğegi, caticedi ee, odaa oteşexaaşa jakadi me joyaşadi liwelatedi.

12 Ja igo me iolatedice niçina oko anele me yawalacetegi niçina oko ane beyagi. Liciagi niçijo oko ananı nibeneela libaağadi, baanaşa dinenyağadi me iolatice idiwatawece niçico leyeema lapadi. Odaa ja yotete nileyeme manitaşa lotetenaganaşaxi, pida niçijo lapadi başa yalegi minitaşa noledi ane daşa ipe.”

João naga ilege Jesus

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

13 Niçijo nokododi, Jesus ja noditedicogi nipodigi Galiléia. Odaa jiçigo akiidi Jordão maşaşa dinilege midataşa João.

14 Pida João ayakadi mele codaa adomaşa yemaa me ilege Jesus. Odaa mee, “Akaami anagi meetaşa maşaşa adinilegeni. Pida jegepaga domaşa leeditibige madilegeni.”

15 Pida mee Jesus, “Awii ane jemaa, adiwikodenı adilegeni! Odaa ja jaoşa Aneotedoğoji ane yemaa.” Odaa João ja niwoditema.

¹⁶ Niġidiaaqidi João ja ilege Jesus, odaa aqica daqa leegi Jesus naqa daxoditedita ninyogodi, naqa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja nadi me domoke ditibigimedi, codaa jaqaqa naditetege Liwigo Aneotedoqoji me dinikatelogo dinanatigi yotibi, odaa ja nicotelogo.

¹⁷ Odaa digawini! Niġijo oko joġowajipata ica nigegi digoida ditibigimedi, anee, “Niġidoa Ionigi yemaanigi. Eliodi me idinitibeci leeġodi Idaaqidoa.”

4

Godaxakawa icaanigigotalo Jesus (Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Niġidiaaqidi Liwigo Aneotedoqoji ja yadeegitedicogi Jesus miditaqa niplodigi ane yadilo ane digica niġeladimigipi, odaa jiġicaaniġigotalo godaxakawa me dinetalo Jesus.

² Jesus ayemaa mica ane yeligo niġijoa cwareenta nokododi, odaa niġidiaaqidi ja nivicile.

³ Odaa niġijo godaxakawa, niġicotalo Jesus, odaa meetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoqoji, awii naqani wetiġa me paon.”

⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Lotaqanaġaxi Aneotedoqoji diniditeloco, ‘Me diġinokina niweenigi meo me yewiġa oko. Pida leeditibige mowajipatalo codaa mowo inoatawece Aneotedoqoji ane lotaġa.’ ”

⁵ Niġidiaaqidi godaxakawa ja yadeegitedicogi Jesus digoida nigotaġa Jerusalém, nigotaġa anida aneetege Aneotedoqoji. Odaa ja yadeegitedibigimece ditibigimedi liġeladi Aneotedoqoji, niġica liwai ane daqaxa me leegitibigimece.

⁶ Odaa godaxakawa meetalo Jesus, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedoqoji, adinaxokitinece digoida natinedi, igaataġa lotaqanaġaxi Aneotedoqoji mee,

‘Aneotedoqoji niīġe niaanjotedi modoweditaqaloco.

Olokaditagaġawa me digicata gataciledi,

codaa me daqa etaciloteda qadogonaka midiwataga wetiadi.’ ”

⁷ Odaa Jesus ja igidi, “Pida maditaga lotaqanaġaxi Aneotedoqoji diniditeloco, mee,

‘Jinaġa adineenitalo Ganiotagodi Aneotedoqoji!’ ”

⁸ Niġidiaaqidi godaxakawa ja yadeegitedicogi Jesus ditibigimedi naqajo wetiġa ane daqaxa me leegitibigimece, odaa ja ikeetalo iditawece noiigitigi niġina iīgo, codaa me niliċaġajetecidi niġina iīgo.

⁹ Odaa godaxakawa meetalo, “Jajigotaga inatawece noiigi niġina iīgo me iīgeni, nige amakitedini qadokotidi moġeetetiwa.”

¹⁰ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Emii, opili, Satanás! Igaataġa diniditeloco lotaqanaġaxi Aneotedoqoji,

‘Oġeetetalu Ganiotagodi Aneotedoqoji,

codaa ikani miniokiniwateda me qaduiġeni.’ ”

¹¹ Odaa godaxakawa ja ika Jesus, odaa aanjotedi jiġitibeci, odoweditelogo.

Jesus jiġidaageyatedigi libakedi midi nipodigi Galiléia (Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Jesus naqa dibodicete João Batista moniwilo, odaa jiġiġo nipodigi Galiléia.

¹³ Aġidiaaqitedice nigotaġa Nazaré, pida igo idiaa liġeladi nigotaġa Cafarnaum, ane ipegitege weiġi ane liboonaġadi Galiléia, nipodigi Zebulom aniaa Naftali.

¹⁴ Odaa jiġidaaq meo micotece lotaġa Isaías, niġijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoqoji, niġijo mee,

15 “Miditaşa nipoçigi Zebulom aniaa Naftali,
naigi anigo weiigi nipoğaşa aneite daato akiidi Jordão,
nipoçigi Galiléia ane liğeladi niğijo ane daşa judeutedi.

16 Midiwataşa niğidiwa nipoğaşa,
niğijo noiigi aneiteloco miditaşa nexocaşa onadi aca lokokena loniciweğena.
Odaa nağani lokokena naloteloco iditawece oko aneiteloco niğidiwa
nipoğaşa
ane liciagi nipoçigi aneite niğinoa émađaga.”

17 Odaa Jesus jiğidaağeyatedigi me yeloğoditedibece latematiko,
mee, “Adinilaanitece gabeyaceğeco, igaataşa jiğipeğiteloco niğica noko
Aneotedoğoji nige iiğe laalegenali niğina oko.”

Jesus eniditediogi cwaatolo nomiigomigipi modiotece

(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Jesus igotetece liniogotibece niweiigi Galiléia, odaa ja nadi itoataale
đoneleegiwadi dinioxomigi, ijo ane liboonagadi Simão (ane eledi oyatigi me
Pedro) ijaă André. Odibatalo nođojedi moyaa, oyokoletedinibece leelatiidi
midi weiigi me nomiigomigipi.

19 Odaa Jesus meetediogi, “Anagi, aniwitici! Gadiğaxinitiwaji anemiita
oko madeegitalo Aneotedoğoji, liciagi niğina mabaata noğojedi madeegitiogi
oko.”

20 Odaa ağica daşa leegi, joğoikatedice leelatiidi, odaa joğodiotece Jesus.

21 Jesus igoawaanigi odoo, odaa ja naditediogi eletidi itoataale
đoneleegiwadi dinioxomigi, ane liboonagadi Tiago ijaă João, lionigipi
Zebedeu. Idiaaği catinedi niwatece ijaagjeniodi, onapade icoa leelatiidi.
Odaa Jesus jeğeniditediogi modiotece.

22 Odaa ağica daşa leegi jidiae oyaladi Zebedeu, niğijo eniodi, ajaagajo
liwatece, odaa joğodiotece Jesus.

Jesus yeloğoditedibece latematiko codaa icilatidi eliodi eelotaginadi

(Lucas 6:17-19)

23 Jesus igotetedeloco idiwatawece nipoğaşa Galiléia. Diiđaxinađatedibece
minoataşa liiakanağaxiidi judeutedi. Yeloğoditedibece gobodicetedi anele
micota me iiğe Aneotedoğoji godaalegenali. Codaa nicilatiditedi ijotawece
niğijo eelotaginadi, codaa me ijotawece niğijo ane nawikodeğa.

24 Nibodicetedi aneetece Jesus ilaagiteloco iditawece nipoçigi Síria.
Joaniğidaa leeğodi monadeegitalo Jesus ijotawece niğijo eelotaginadi.
Odaa icilatidi inoatawece ane latopaco neelotika, codaa me niğinoa ane
đodileenaga, inoa anodakatiogi niwicidi abeyacağaga, codaa nicilatiditedi
yetoledi, codaa me alejaadotedi ane dağadiaa ditineğe. Jesus nicilatidi
ijotawece niğijo anenagtitibeci midoataşa.

25 Eliodi oko anodiotece. Idi ica noiigi anoicogoticogi nipoçigi Galiléia, idi
anoicogoticogi micoataşa icoa deez nigotadi anei oko anodotağatigi nioladi
greegotedi, idi anoicogoticogi nigotaşa Jerusalém, codaa me nipoçigi Judéia,
codaa midiwataşa nipoğaşa daato akiidi Jordão.

5

Jesus niiğaxitediniwace niğidi noiigi ane yatecoğo minitaşa niğijo lojotağadi

1 Niğijo nağa naditetegi Jesus niğijo noiigi-nelegi anenagtitibeci midoataşa,
odaa ja dalağatetedibigimece ica lojotağadi, odaa ja nicotedini. Odaa niğijo
oko anodiotece joğodipeğitalo.

2 Odaa Jesus jiğidaağeyatedigi me niiğaxinağatediniwace.

*Niğina ane ninitibigiwaji
(Lucas 6.20-23)*

³ Odaa mee,
“Niğina oko anoyowooğodi me diğica ane leeğodi dağa dinanetibigiwaji lodox Aneotedoğoji,
Aneotedoğoji icota me iğe laaleğenali niğidi oko, joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
⁴ Niğina oko ane agecağalodipi niğina natigide, Aneotedoğoji icota me yocağaneğe niğidi oko, joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
⁵ Niğina oko ane diniwikodetibece lodox Aneotedoğoji, Aneotedoğoji eote me nebi inatawece iigo, joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
⁶ Niğina oko ane doletibige ane igenaga, Aneotedoğoji icota meote meletibigiwaji, leeğodi me liciagi niğina oko ane nigodi nigigi, codaan me ecibi.
Odaa nigoyakadi anoyeligo, codaan anowacipe, odaa jegeletibigiwaji.
Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
⁷ Niğina oko anoiwikode eledi oko, Aneotedoğoji aagaşa niwikodetediniwace, joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
⁸ Niğina oko ane yapidi laaleğenali, icota monadi Aneotedoğoji.
Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
⁹ Niğina oko ane ilakidetaciwage niğina oko anijo me nidelaşa, Aneotedoğoji eetediogi me lionigipi.
Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
¹⁰ Niğina oko anoiatetibece leeğodi mowo ane igenaga, icota Aneotedoğoji me iğe laaleğenali codaan me yaxawatediogi.
Joaniğidaa leeğodi niğidi oko midioka limedi me ninitibigiwaji.
¹¹ Niğina oko nigodotağatibigağajitiwaji, nige etigadiatenitibece codaan nige odiwitakatibigağajitiwaji, modi mawii ane beyagi, leeğodi me aniwiticitiwaji, odaa icota maniniitibecitiwaji.
¹² Enice aniniitibecitiwaji, igaataşa Aneotedoğoji yetetetedağadomi digoida ditibigimedi niğica şanağajegi ane dağaxa mele. Igaataşa jığidaağee moiatetibeci niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide. (Odaa Aneotedoğoji yajigotediogi nağajegi anele.)

*Gadiciagitiwaji yoci anaa lokokena
(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)*

¹³ Niğida makamağakaamitiwaji gadiciagi yoci liwigotigi inatawece oko. Pida niğina yoci nige aniaditema loniciwaşa ane dağa ika me beyagi niweenigi, odaa ağaleegica şonimaweneğegi dağa agelagatiti loniciwaşa. Odaa ağaleegica ane jaşa, alati, odaa oko jogonipodi. (Odaa jığidaagenitiwaji gadiciagi yoci, leeğodi aşikanitiwaji niğina ane beyagi dağa ibeyacağadi oko lewiga.)
¹⁴ Niğida makaamitiwaji aagaşa gadiciagi nağana lokokena ane naloteloco inatawece oko, igaataşa ağica anağatitini, leeğodi mikeeni catiwedi

gadewiġa ane yemaa Aneotedoġoġi. Codaa aġica ane yakadi me yaġaditini nigotaġa anodabiteġeti ditibigimedi wetiġa.

¹⁵ Aġica ane yalegi noledaqaxi, oditaġa yapoġoditiniġi anigetaġada naqqaġaxi. Pida naqana noledaqaxi oipeke ditibigimedi, mowo me naloteloco iditawewe ane idei catiwedi diimigi.

¹⁶ Jiġidaaġee ikani għanilokokenatiwaji me īdi, amaleegħa oyakadi niġina eledi oko monadi ġabakedi anele anawiitetiwaji, awii modoġetetibigimece Gadiodi ane ideite ditibigimedi.

Niġaxinagħaneġegi aneetece lajoinagħaneġeco Moisés

¹⁷ Jinaġaleetibige daġa janagi me jaġadidi lajoinagħaneġeco Moisés, ijjaa liiġaxinagħaneġeco niġi anoyelogħoditedibbece Aneotedoġoġi lowooko. Ee ajanagi daġa jaġadidi liiġenatakanegħeco Moisés, pida janagi me jotte codaċ me jao me yelogo niġica anodiġiġaxinagħatece.

¹⁸ Ejtagħawatiwaji niġina anewi. Nigepa aqċicota me daa ditibigimedi, codaċ me iīgo, aġica ane noġa gaantokaqṣidni niġinoġa liiġenatakanegħeco Aneotedoġoġi. Aġica gaantokaqṣidni anonoga nigeħħi oħra noko nige ma niġina iīgo.

¹⁹ Enice niġina oko ane daġa yotte okanicoda aġica niġenatakanegħecawaanigi ane deġewi me ғoneġġegi, codaa nige iīgħaxi eledi oko me degejwiwa qadodi, oħra niġini oko lionigħawaanigi liwigotigi niġina oko Aneotedoġoġi ane iīge. Pida niġina oko ane yotte iż-żonatawece niġenatakanegħeco, codaa maqqa iīgħaxi eledi oko me yotte idiwatawece niġenatakanegħeco, niġini oko baanigħinnaa daġħaxa me ғoneġġegi liwigotigi niġidni okko Aneotedoġoġi ane iīge.

²⁰ Igaataġa ejitaġħawatiwaji icota Aneotedoġoġi me iīge ғadaaleġenali, codaa akaamitiwaji jiġiha anenitege nige daġħaxa me ғaddeġenakitiwaji cat-icedi niġinoġa fariseutedi inaa niġina niġaxinaganadi anodiġiġaxinagħatece lajoinagħaneġeco Moisés.

Ayakadi daġa għodelatema gonioxoxa

²¹ Niġiha makaamitiwaji jaġajipaata niġiġ Moisés aneeta, aneetiogi jottigide ғadaamipi, ‘Jineġeloati eledi oko! Igaataġa niġina ane daije oyadeegħiġi minnha.’

²² Pida ejitaġħawatiwaji niġina oko ane yelatema nioxoa me dīgħiċċa leegħodi, niġini ғoniwinoġodi iwi niġiġa anoda aqġigota. Nigħiġi aneeta nioxoa, ‘Akaami yetole!’ Joanigħinnaa oyadeegħiġi miditga seteenta lacilodi noiġi. Niġiġi aneeta nioxoa me daġħaxa me beyagi, aqaleegħiċċa aneetege Aneotedoġoġi, codaa doidetibige Aneotedoġoġi me iż-żeġed ġiġi niġini okko minnitāġa noledi ane daġa ipe.

²³ Enice nige emii Aneotedoġoġi li ġel l-oħra madeegħi tal-oġġi noġeedi ditibigimedi nameejha Aneotedoġoġi, oħra analakitibige ғanioxoxa mijo me dinotigħi madet-ġagħi.

²⁴ Idiaaġanitice ғabooniġi l-oħra nameejha. Oħra ecoġotace oleetibige me gadilaki tiegħi ғanioxoxa, nigħidiaqṣid nige naqba ғadilaki tiegħi, oħra jaġajiċċi tal-oġġi Aneotedoġoġi niġiġa ғabooniġi.

²⁵ Nigħiġi ane lowoogo me gaddeegħi ғoniwinoġodi me yelogoġi mida ғadoenatagi ane beyagi, adin ilakidenitegħi maleed-iġi cootta ғoniwinoġodi. Igaataġa doidetibige daġa gaddeegħiġi minnitāġa ғoniwinoġodi, oħra ғoniwinoġodi ja ғadajjicitiġi iodqgħaw. Oħra iodqgħaw wad-dietiġi xi-wieġi.

26 Ejitaġawatiwaji niġina anewi. Aġanotiticogitiwaji niwilogoṇaġaxi nigepaġediani icoatawece niġicoa ganaaleweta niġijo ғoneleegiwa.

Niġaxinaġaneġegi ane yalaġata nogolaġatakaneġegi

27 Niġida makaamitiwaji jogowooġoti niġijo aneeta Moisés niġijo jotigide, neġee, ‘Jinaġa ғadōomatewa iwaalo wadonaga.’

28 Pida ejitaġawatiwaji, niġina ғoneleegiwa ane iwita iwaalo ane daġa lodawa, odaa nige yowo me loomatewa, odaa catiwedi laaleġena ja doġolaġataka.

29 Enice ғagecooġeli nigeo mowoo ane beyagi catiwedi gadaaleġena, odaa anoġaatice ғagecooġe, alati! Igaataġa daġaxa mele maniatitema ғagecooġe, pida aġoyokoletiogi iditawece ғadolaadi minitaġa noledi ane daġa ipe.

30 Gabaaqadi nigeo mawii ane beyagi, akagiti, odaa alati. Igaataġa daġaxa mele maniatitema onidateci ғabaaqadi, pida aġoyokoletiogi iditawece ғadolaadi minitaġa noledi ane daġa ipe.

Niġaxinaġaneġegi aneetece nalataġaneġegi

(Mateus 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

31 Moditibece niġijo jotigide, ‘Niġina ane yaladi naġana lodawa, odaa leeditibige me yajigota notaġanaġaxi me ikee naġa yaladi lodawa.’

32 Pida ejitaġawatiwaji, inoatawece ғoneleegiwadi anoiġe lodawa mopi, odaa naġani iwaalo nige wadotace, odaa niġini ғoneleegiwa nalatoġodi jeġeo me doġolaġataka naġani iwaalo. Codaa niġini gela lodawa naġani iwaalo jaġaġa doġolaġataka. Idoka yakadi malati ғadodawa nige ғadogħolagati.

Niġaxinaġaneġeco aneetece me leeditibige me jaoga niġina anejināġa me jaoga

33 Codaa owoġotitiwaji anoditiogi niġijo jotigide ғodaampi, noġoditiogi, ‘Jinaġa inetee niġina naġawii anigida ғagegi, pida awii niġica ane enitalo Goniotagodi Aneotedoġoġi mawii.’

34 Pida ejitaġawatiwaji, nigawii ғagegi, jinaġabakeni liboonaġadi anigetiġidi, otegħexxaqqa eledi oko liboonaġadi. Jinaġa aboonaġateen i ditibigimedi mawii ғagegi, igaataġa ditibigimedi jiġidiaaġi me diiġenataka Aneotedoġoġi.

35 Codaa jinaġabakeni liboonaġadi niġina iigo, igaataġa niġina iigo liciagi naġana baanco aneite Aneotedoġoġi me nipeneġetedini logonaka. Codaa jinaġabakeni liboonaġadi Jerusalém, igaataġa naġani nigotaġa nebi Aneotedoġoġi, minionigi-eliodi.

36 Codaa jinaġabakeni niboonaġadi makamaġa ғadacilo mawii ғagegi, igaataġa aġica ғanimaweneġegitece ғadacilo molii me diġica otigidatece ғadamodi me yapacaġa migetaġa nabidi.

37 Pida nigawii ғagegi, onexxaqeni, ‘Jao’, ogoa domige eni, ‘Ajao’, igaataġa daġawii eledi ғagegi, niġida eledi ғagegi ja icoġoticogi mijotaġa niġijo ane beyagi, ғodaxakawa.

Aġele daġa joleegatibige me jojeteeġa

(Lucas 6.29-30)

38 Owoġotitiwaji niġijo jotigide moditibece, ‘Anoġaa ligecooġe niġina ane napoace ligecooġe eledi oko. Codaa aninokeni lowe niġina ane ninoke lowe eledi oko.’

39 Pida ejitaġawatiwaji jinoġoojeteeta niġina aneo ane beyagħitaġadom. Nigica ane yabaketigi ғadajice, odaa ajici eledi ғadajice maġaġa yabake.

40 Nigica ane ғadadeegiticogi minitaġa ғoniwinoġodi me doletibige me dinigaanyetece ғanoecaġaxi, odaa ikanitece maġaġa yadeegi ғanibalito.

⁴¹ Nigica iodağawa ane iiğetağawa moyağati loyağaka onadateci ciloomito, odaa adeegitema nigepaa itoa ciloomito.

⁴² Ediani niğina oko ane dipokotibece, codaa jinağaciiletema niğina ane dadilağatağawa.

*Leeditibige memaani ǵadaxakawepodi
(Lucas 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Owooğottiwaji niğijo jotigide moditibece, ‘Leeditibige memaani ǵadoiigi, odaa ǵadelegedi niğina anakaami leleğedi.’

⁴⁴ Pida ejitağawatiwaji leeditibige memaani ǵanelogododipi. Codaa oeni motağanegeni niğina anetiğadixoomitiwaji. Codaa otağanegeni Aneotedoğoji mipokitalo meote aneletema niğina aneo ane beyagitagadomitiwaji codaa niğina anetiğadiatenitibece.

⁴⁵ Odaa jiğikeenitiwaji mewi makaami lionigipi Gadiodi ane ideite digoida ditibigimedi. Iniaağiniwa dağaxa meletedoğodomi, igaatağa eote nağani aligeğe ane nebi me naloteloco oko anele, codaa me niğina oko ane beyagi. Codaa niwakateetedigi ebici niğina oko ane iğenaga, codaa me niğina ane daga iğenaga.

⁴⁶ Igaatağa nige inoka emaani niğina ane ǵademaanitiwaji, Aneotedoğoji ayajigotedağawatiwaji ǵanağajegi, igaatağa niğina anodibatibigege ninyeeloo ninionigi-eliodi romaanotedi, jiğidiağıdi analeetibige doğowidi libeyaceğeco, pida idiaağıdi oyemaa lokaagetedi.

⁴⁷ Nige anicenitiwaji codaa nige ikeenitiogi ǵademaanağaneğegi idiokidi ǵadoiigi, odaa ağawiitetiwaji anele caticedi niğidi eledi oko anowo, igaatağa niğina oko ane doğoyowooğoditeda Aneotedoğoji owo liciagi.

⁴⁸ Odaa niğida makaamitiwaji leeditibige mawii aneletema inatawece oko liciagi Gadiodi ane ideite ditibigimedi, igaatağa idioka limedi meletetema inatawece oko.”

6

Jesus ǵodiğaxi anodaağejinağa me jaxawanaga eledi oko

¹ Jesus eğidaa diitigi me dotağ, odaa mee, “Adinowetitiwaji! Niğina nigaxawanitiwaji niğina anida lemağamatiigi, jinağawii lodox eledi oko, moleetibige metiğadiweniğideni. Igaatağa nigawiitiwaji me lodox eledi oko, odaa Gadiodi ane ideite ditibigimedi ayajigotedağawa ǵanağajegi.

² Enice niğina maxawani okanicodaağica oko anida lemağamatiigi, jinağadinelegenitiogi inatawece oko micatağ niğina oko anokowo meletibigiwaji minoatağa niğinoя niakanağaxiidi, codaa me ladicotiidi nigotağ. Niğidi oko inoka odoletibige moiweniğide. Ejitağawatiwaji niğina anewi, niğidi oko jiğidokida moiweniğide, odaa ağodibatege nağajegi ane domağaya yajigotediogi Aneotedoğoji.

³ Pida niğina maxawani okanicodaağica oko anida lemağamatiigi, awii makamokakaami mowooğoti!

⁴ Odaa jiğidaağee ağica ane yowoğodi niğina maxawani niğina oko anida lemağamatiigi. Iniokinivateda Gadiodi me yowoğodi! Igaataşa başa nadi inoatawece. Odaa yajigotedağawa ǵanağajegi lodox eledi oko.

*Niğaxınağaneğegi anodaağejinağa me jotağaneğenaga Aneotedoğoji
(Lucas 11.2-4)*

⁵ Niğina motağanegeni Aneotedoğoji, jinağawii liciagi niğina oko anokeo mele, ane lemaanigi me dabiditiniwace niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji catiwedi ligeladi Aneotedoğoji, inaa logomoce ladicotiidi, owotibige minatawece oko onadi odaa oiweniğide. Ejitağawatiwaji niğina anewi,

aqodibatege anigetigica naqajegi miniwataqa Aneotedogoji, inoka odibatege liweniqidenaqanegegi niqina oko.

⁶ Pida niqida makaami, nigotaqanegegeni Aneotedogoji, akaatiwece qadigeladi, anibatooni gadapoagi, odaa otaganegeni Aneotedogoji Gadiodi, leeqodi iniwa okanicodaagica ane onitice. Jiqiniae Gadiodi ane qadati okanicodaagica ane onitice odaa yajigotedaqawa qanagajegi lodee eledi oko.

⁷ Niqina motaqanegegeni Aneotedogoji, jinoqopilaqatitibigeloco qagegi ane digicata ane niitigi, anee niqina oko ane doqoyowooqoditeda Aneotedogoji. Igaataqa odiletibige Aneotedogoji daga wajipatediogi niqina meliodi me notaqanaqa.

⁸ Jinogotaqanegegeni Aneotedogoji dagawii liciagi niqina oko, igaataqa Aneotedogoji Gadiodi ja yowooqodi anopootibige, maleedigicatibige digipokitalo.

⁹ Enice nigotaqanegegeni Aneotedogoji etida alitigi qagegi,

'Godiodi anadeoni digoida ditibigimedi,
jemaanaqa minatawece oko oiweniqide Gaboonaqadi.

¹⁰ Iiqeni laaleqenali niqina oko.

Jemaanaqa niqina oko mowo digoina iiqo niqica anemaani,
digo anee midi anowo anemaani digoida ditibigimedi.

¹¹ Godedianigitece qoweenigi ane jopoogatibige niqina noko.

¹² Ixomaqateenitedice qabeyaceg eco,
digo anejinaqa me jixomaqateenaqatedice libeyaceg eco eledi oko
anowotoqadomi.

¹³ Jiniqikani niqina ane beyagi daga godice oditegeo me jaoqa ane beyagi.
Pida godatamaqateenitege ane beyagi,
niqijo godaxakawa.

Igaataqa jaqakamaqakaami ane iiqeni laaleqenali niqina oko.

Niqida makaami eliodi qadoniciwaqa,
codaanatawece oko odogetetaqawa.

Odaa jiqidaagee nigepaa ganigicatibige.

Jiqidaagee (Amém):

¹⁴ Igaataga nige ixomaqateenitedicetiwaji libeyaceg eco eledi
oko anowotaqadomi, odaa Gadiodi ane ideite ditibigimedi aaqaga
ixomaqateetedice qabeyaceg eco.

¹⁵ Pida nige daga ixomaqateenitedice libeyaceg eco eledi oko
anowotaqadomi, odaa Gadiodi aixomaqateetedice qabeyaceg eco.

*Jesus diigaxinagatetece ica anodaagee me jikanakawaanigi me jiniodaqa me
jotaqanegegenaga Aneotedogoji*

¹⁶ Ele midatibece me daga jiniodaqa niqina me joleqatibige menegegi
jipecaqatege Aneotedogoji. Nige ikanawaanigi manioditiwaji motaqanegegeni
Aneotedogoji, jinaqawii micataqa daqakaami agecaqalo, anee niqina
anokowo meletibigwaji. Igaataqa anapiladaqa owotibige eledi oko
moyowooqodi moikanawaanigi me niodaga. Ejitaqawatiwaji niqina
anewi. Niqidi oko aqodinigaanyetetece lagajedi Aneotedogoji, inoka
odinigaanyetece liweniqidenaqanegegi niqina eledi oko.

¹⁷⁻¹⁸ Pida akamagakaamitiwaji, niqina me daganiodi, anapiladi, codaan
iteci qadamodi, odaa aqoyowooqodi niqina eledi oko mikanawaanigi man
iodi. Pida iniokiniwateda Gadiodi ane ideite ditibigimedi codaan ane ideite
okanicodaagica ane oni baqa yowooqodi. Odaa Gadiodi ane nadi anawii

okanicodaağica ane oni, yajigotedağawa ęanaağajegi lodox niğina oko anigida noko.

*Niğaxinaganegeco ane yalağatalo icoa ęoniliicağajetecidi ane dağa daateda
(Lucas 12.33-34)*

¹⁹ Jinaga atecigi ęaniliicağajetecidi digoina iiğeo, igaatağa inoa ipilağawaana inaa ligowiığa anoyaağadi ane ęoniliicağajetecidi, codaa inoa olicaağaga moyojiketi nibaloote diimigi, odaa ja dakatiobece me nolicaga.

²⁰ Pida atecigi ęaniliicağajetecidi digoida ditibigimedi ane diğicoa ipilağawaana inaa ligowiığa doğoyaağadi ane ęanepilidi, oteğexaaağaga olicaağaga ağoyakadi me dakatiobece dağa nolicağa. Igaatağa niğicoa ęoniliicağajetecidi digoida ditibigimedi aliciaco niğinoa ane jakatağate digoina iiğeo.

²¹ Igaatağa niğida moko ęodemaañigi midiokaanaşa limedi me idejonaäge aneite ęoniliicağajetecidi.

*Aca nilokokena ęodolaadi
(Lucas 11.34-36)*

²² Nigoleetibige inokina ane yemaa Aneotedoğoji, odaa ęadiciagi niğina oko anele ligecooğeli. Micatağa nilokokena Aneotedoğoji dağa dakatiwece ęagecooğeli, odaa idei catiwedi ęadaaleğena me ikeetağawa ane işenaga.

²³ Pida nige ęogoleetibige mawii ane yemaa Aneotedoğoji, odaa başa ęadiciagi niğina oko ane beyagi ligecooğeli. Micatağa nilokokena Aneotedoğoji daaditağa yakadi me dakatiwece ęadaaleğena me ikeetağawa ane işenaga. Odaa nexogotiwe ęadaaleğena. Codaa niğica nexocaşa dağaxa me nexocaşa, odaa ağakati ęogowooğoti niğica ane yemaa Aneotedoğoji.

*Ica ane leeditibige me joleğatibige
(Lucas 16.13; 12.22-31)*

²⁴ Ağica ane yakadi me dibatema iniwataale necalaixedi, igaatağa oniniteci yemaa, iniğeledi başa leleğedi, odaa yoe libakedi niğini anepaşa yemaa. Pida niğini eledi baadaşa deemitetibige. Ağakatitiwaji mabaatema Aneotedoğoji, oditaşaşa oleetibige mowidi ęaninyeelo.

²⁵ Enice ejitağawatiwaji jınaağowikomataatibige ęaweenigi, codaa anopootibige me ęadewiki, codaa jınaağ ağowikomataatibige ęadowoodağagi ane leeditibige madinxomitinigi, igaataşa ağodewiğatema diğidokida me idinixomaga.

²⁶ Digawini niğinoa ilaağaxodi ane wayotiwaji digoina! Ağenanaağanaga, codaa ağicoa lawodigijedi ęogonopilağaditedio, codaa ağoyatecoğotee liweenaga. Pida Gadiodi ane ideite ditibigimedi ağica dağa ika maniaditibige liweenigi. Odaa niğida makaamitiwaji başa dağaxa mida ęaniwalótema Aneotedoğoji caticedi niğinoa ilaağaxodi.

²⁷ Ağica ane yakadi me iigitice lewiğa otığidatece noko leeğodi me igeağaleğe niğica ane yopotibige me yewiğa.

²⁸ Igaamee ina me ęadigecağaleğenitiwaji ęadowoodağagi? Digawini anodaağee me iliteloco nipodigi niğinoa niale lawoğeo. Niğidiwa niale lawoğeo anibaşa, codaa ağicoa lowoodi loenataka modinxotinigilo.

²⁹ Pida ejitağawatiwaji niğinoa niale lawoğeo dağaxa me libinienaga caticedi niğicoa lowoodi inionigi-eliodi Salomão anowidi niliicağajetecidi codaa dinixotinigilo nowoodi ane dağaxa me libinienaga.

³⁰ Digawini niğina nadegogo aninaa, icota me yadilo, odaa jogoyalegi. Aneotedoğoji eote nadegogo me libinienigi micataşa daşa dinixotinigilo

niñino a nowoodi ane dañaxa me libinienaga. Enice nigeote nadegogo me libinienigi, odaa ajawienatakanaga mañaga gadinxomeñenitewaji idaañida me deñeliodi gatiwañatakanegge.

³¹ Enice jinañagowikomataatiwaji, jinegeni, ‘Igamige jakataña ane jelicaña?’ codaan jinegeni, ‘Igamige jakataña godowoodañagi?’

³² Igaataña niñina oko ane doñoyowooñoditeda Aneotedogoji baña odoñowikomatatibige anoyeligo, codaan me lowoodañagi. Gadiodi ane ideite ditibigimedi yowoñodi mopootibigetiwaji maniodi, codaan anadinxomitinigi.

³³ Pida odoejegi oleetibige Aneotedogoji me iiñe laalegenali oko, codaan oleetibige minatawece oko owo ane iñenaña, odaa Aneotedogoji ja yajigotedañawatiwaji inatawece anopootibige.

³⁴ Enice jinaña gadigecañaleñeni niñica anopootibige natiinigoi. Igaataña anogowooñoti niñica ane ñigica natiinigoi. Jañabo niñino a ne dakaketañadomi niñina noko, odaa añele daña gadigecañaleñeni niñica ane dakaketañadomi natiinigoi.”

7

Leeditibige me daga golaagedi niñina oko ane daga jowoñgotaña anee (Lucas 6.37-38, 41-42)

¹ Jesus egidaa diitigi me diigaxinaña, odaa mee, “Jinañawini anee lewiña eledi oko oditaña adinanimigita, adañagakaami laagetedipi Aneotedogoji.

² Igaataña Aneotedogoji gadiwini digo aneni me gadigoatita eledi oko. Anodañemiita eledi oko, odaa Aneotedogoji idañaga igotedañawatiwaji.

³ Igeme leeñodi mawini libatiicawaanigi ñanioxoa, ane micataña daña lañamicañajecawaanigi ñanioxoa, pida akamaña gabatiigi añañati, ane micataña daña iwoñ liwai catiwedi gagecoñelitiwaji?

⁴ Ica mabo gadaaleñena menita ñanioxoa, ‘Inoñatañadomi gadañamicañajegi’, pida idi iwoñ liwai catiwedi gagecoñoge?

⁵ Gadiciagi niñina anokeo mele! Odoejegi leeditibige manogaña iwoñ liwai ane idei catiwedi gagecoñoge, amanagawini anatiteloco manogaña lañamicañajecawaanigi ñanioxoa.

⁶ Jinañajitiogi niñidi oko abeyacañaga niñina ane iomañaditetema Aneotedogoji. Igaataña niñidi oko liciagi necexodi ane diojo, odaa doidetibige deñetigadowacitiwaji. Codaan jineñenitiogi niñidi oko niñino notaña anele Aneotedogoji ane yeloñoditedañawa, igaataña niñino notaña Aneotedogoji ane yeloñodi liciagi nañana wetiña ane dañaxa me dakake loojedi. Codaan niñidi oko abeyacañaga añañaga liciagi nigidagiwadi. Nige okolenitiogi nigidagiwadi nañani wetiña, odaa joñonipoditibige nañani wetiña ane dakake loojedi.

Jakataña me jipokagatalo Aneotedogoji niñica ane jopoñgatibige (Lucas 11.9-13)

⁷ Ipokitalo Aneotedogoji niñica anopootibige, odaa jañabaategetiwaji. Oleetibige miniwataña Aneotedogoji niñina anele anepaa yemaa me yajigotedañawatiwaji, odaa jañakatitiwaji. Atokeni epoagi, odaa Aneotedogoji ja yomoke.

⁸ Igaataña inatawece oko anodipokatalo, odibatege lipoketegi, codaan inatawece oko anodoletibige anigidi, oyakadi. Codaan yomoketetema epoagi niñina ane yatoke.

⁹ Gadiñig iñige dipokotañawa paon, domige ajicita wetiña?

¹⁰ Ina me dipokotañawa noñojegi, domige ajicita lakeedi?

11 Niçida makaami anakaami abeyacağaga, pida owoogoti majicita şadionigipi niçina anele. Apişikoa Gadiodi ane ideite ditibigimedi yajigotediogi niçina anele niçina oko modipokotalo.

12 Awiiitema eledi oko niçica anemaanitiwaji modigotağawa. Igaatağa jişidaağee me diiğaxinaga Moisés niçijo naşa idí niçijoa lajoinaşaneğeco, codaan jişidaağee me niiğaxinaganaga niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji.

*Icoa itiwataale naicoli
(Lucas 13.24)*

13 Adinoniciwağati makaatiwece mida epoacawaanigi. Igaatağa niçida eledi epoagi nelegi codaan me niçijo naigi ağica lağaliigi me jiwağatece dowiceta miditaga ica aneitice niçina oko me diçica liniogo me nawikodeega. Codaan eliodi oko anodioteći niçijo naigi.

14 Pida niçida epoacawaanigi ijaa niçijo naicawaanigi ane dakake me jiwağatece, başa dowiceticogi miditaga niçica aneitice niçina oko ane newiğä miniwataga Aneotedoğoji, odaa baadeğeliodi oko anodioteći niçijo naicawaanigi.

*Ica awitakecipi anokowo minigina anoyelogoditibece lowooko
Aneotedoğoji
(Lucas 6.43-44)*

15 Anidakitiogi niçina anodi moyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, pida niwitakaga. Niçidi oko anokowo moyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko oinaale niçina oko. Liciagi diwilecoğoni me doide, odinixotinigi lamodi waxacoco moinaale waxacoco. Odaa niçidi oko liciagi waxacoco.

16 Pida icota mowooğoti anidi leeğodi niçinoя loenataka, anodaağee mowooğoti ane latopagi niale leeğotedi elali. Igaatağa naşana omiigonağaa ayajigo uuva, codaan niçinoя lalepişigoli ağoyajigo fiigo.

17 Odaa jişidaağee naşana niale anele yajigo elali anele, codaan naşana niale ane değele yajigo elali ane beyagi.

18 Naşana niale anele ayakadi dağa yajigo elali ane beyagi. Codaan naşana niale ane beyagi ayakadi dağa yajigo elali anele.

19 Naşana niale ane dağa yajigo elali anele, oyakagidi, odaa joğoyokoletiogi noledi.

20 Joaniğidaa me jakatağa me jowooğotağaa naşana niale leeğotedi elali ane yajigo. Jişidaa maşaşa jakatağa me jowooğotağaa niçidiwa awitakaşa anodi moyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, leeğodi niçinoя loenataka.

*Niçica oko Aneotedoğoji ane dibatetege
(Lucas 13.25-27)*

21 Eliodi oko idoka etidadatigi, ‘Iniotagodi, Iniotagodi!’ Pida aşiditawece odakatiwece digoida ditibigimedi aneitedice Aneotedoğoji me diiğenataka. Pida inokina niçina anowo Eiodi ane yemaa, idiokidi başa dakatiobece digoida ditibigimedi aneitedice Eiodi.

22 Niçica noko nige iwi Aneotedoğoji anigotediogi inatawece oko, odaa eliodi oko moditiwa, ‘Iniotagodi, Iniotagodi! Eliodi me jibakenaşa Gaboonağadi codaan jelögotağatedibece lowooko Aneotedoğoji, codaan me jibakenaşa Gaboonağadi me jiticodağatedice niwicidi abeyacağaga, codaan me jibakenaşa Gaboonağadi me jaoğate şodoxiceğetedi.’

23 Pida ejitiogi lodox eledi oko, ‘Aşica dağa şadowooğoti. Adetecenitice, jaşakamaşakaamitiwaji anawii ane beyagi!’

*Icoa itoa latopaco lipodağalatedi diimigi
(Lucas 6.47-49)*

²⁴ Niçina ane wajipatalo yotaga odaa eyiwağadi, niçini liciagi niçina şoneleegiwa anida lixakedi odaa dabiteğeteloco ligeladi ditibigimedi wetiga.

²⁵ Naşa dinikatini ebici nelegi, odaa neşenagi abooğo-ninyoğodi, codaan niwocotaşa ane yoniciwadi jişicota niçijo diimigi, pida aşenitini. Leeğodi niçijo şoneleegiwa dabiteğetini ligeladi ditibigimedi wetiga, anepeğele me diimigi lipodağaladi.

²⁶ Niçina ane wajipatalo yotaga pida aşeyiwağadi, başa liciagi niçina şoneleegiwa ane dişica lixakedi ane dabiteğetini ligeladi midi dottiwadi.

²⁷ Naşa dinikatini ebici nelegi, odaa neşenagi abooğo-ninyoğodi, codaan niwocotaşa ane yoniciwadi jişicota niçijo diimigi, odaa ja dojitini, codaan aşica ane yeyaqatice.”

Jesus ibake naşatetigi me dotaşa

²⁸ Naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa ica lapo-nelegi joşoyopo leeğodi anodaägeeteda me diiğaxinaşa.

²⁹ Leeğodi adiğaxinaşa daşa liciagi niiğaxinağanadi anodiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, pida Jesus başa ibake epaa naşatetigi me diiğaxinaşa.

8

*Jesus icilatidi ica şoneleegiwa dawace-lolaadi
(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)*

¹ Naşa daxoditedini Jesus me icoğotedibigimece ica lojotağadi, odaa ica noiigi-nelegi joşodiotece.

² Odaa ica şoneleegiwa dawace-lolaadi jişicotalo, odaa ja yamağatedi lokotidi lodox Jesus me iweniğide, meetalo, “Iniotagodi, jowoogodi mida şadoniciwaşa madicilatiti, nigemaani.”

³ Odaa Jesus ja ixoketedice libağadi, naşa ipeketedeloco niçijo şoneleegiwa, odaa jeğeeteta, “Ee jemaa me şadicili niçina natigide!” Odaa aşica daşa leegi niçijo dawace-lolaadi ja içi.

⁴ Odaa Jesus jeğeete, “Digawini, jiniğica anelogötita niçida anejigotağawa. Pida emii, adinikeenita sacerdoti naşa şadicili. Codaaboonitalo Aneotedoğoji şaboonigi ane liigenatakaneğegi lajoinağaneğegi Moisés, awiitibige me ikeenitiogi iditawece oko naşa akaami ele. Odaa yakadi mopiliticogi miditaşa şadoiigiwepodi.”

*Jesus icilatidi ica liotagi nigoloneegi romaanotedi
(Lucas 7.1-10)*

⁵ Jesus igo nigotaşa Cafarnaum. Naşa dakatediwece nigotaşa, odaa ica goloneegi ane iiğe onaniteci taalia iodağawadi, igo midoataşa, odaa ja dipokotalo me yaxawa.

⁶ Odaa meetalo Jesus, “Iniotagodi, ini iotagi lioneğea digoida işgeladi eliodi me deelonika. Ayakadi oteğexaağaga me ditineğe, eliodi me dawikode.”

⁷ Odaa Jesus jeğee, “Ejigo jicilatidi.”

⁸ Pida niçijo goloneegi meetalo, “Aleeditibige değemii akaatiwece işgeladi, Iniotagodi. Igaataşa dağaxa makaami şoneğegi, caticedi ee. Pida onexaağawii şageğegi me içi, odaa inioneeğea ja içi.”

⁹ Igaataşa inoa eletidi iodağawadi ane leeginibigimece naşatetigi ane etidiğe. Pida ee aağaga ida inaşatetigi mağaga jiğe onaniteci taalia iodağawadi. Jakadi mejita okanicodağica niçidiwa iodağawadi, ‘Emii!’

Odaa jiġigo. Iniaa eledi nigejita, ‘Anagil! Odaa jeġenagi. Codaa nigejita niġina iotagi, ‘Awii niġida ane jiiġetaġawa!’ Odaa jeġeo. Odaa akaami ida ganaġatetigi me iilgeni iotagi me ele, odaa ja icí.’

¹⁰ Niġica Jesus naġa wajipateta niġijo lotaġa niġijo goloneegi, odaa eliodi me yopo niġijo ġoneleegiwa. Odaa jeġeetediogi niġijo noiġi anodiotece, “Ejitaġawatiwaji niġina anewi. Niġida ġoneleegiwa eliodi meyiwaġadi Aneotedoġoġi. Aniġica jinadi oko otegħexxaqqa minataġa ġodoiġi Israel ane nakato Aneotedoġoġi, digo midataġa niġida ġoneleegiwa me nakato Aneotedoġoġi.

¹¹ Ejitaġawatiwaji eliodi eledi oko, ane daġa judeutedi, icota me icoġoticogi nigoi codaa me ġocidi, odaa nicooġowepodi Abraão, Isaque, Jacó miditaġa nalokegi Aneotedoġoġi ane yoe digoida ditibigimedi, lalokegi loiġi.

¹² Pida Aneotedoġoġi aikatediobece eliodi oko loiġi judeutedi me dakatiobece miditaġa lalokegi. Aikatedio me dakatiobece niġina oko ane daġa yemaa Aneotedoġoġi me iiġe laaleġenali. Pida Aneotedoġoġi baġa yokolete-dicogi miditaġa nexocaġa anei me noenaġateloco, codaa moyacigice lowe leeġodi me nawikodeeġa.”

¹³ Odaa Jesus jeġeeteta niġijo goloneegi, “Emii opiliticogi ġadigeladi, ġaotagi ja icí leeġodi manakatoni Aneotedoġoġi me yakadi me icilatidi.” Odaa aniaaġani naġaca lakata Jesus neġee, odaa niġica liotagi niġijo goloneegi ja icí.

Jesus icilatidi eliodi eelotaginadi

(Marcos 1.29-34; Lucas 4.38-41)

¹⁴ Odaa Jesus jiġigo ligeladi Pedro. Naġa dakatedio, ja naditedeloco loxiġate Pedro miwotini, dapicoġo-lolaadi.

¹⁵ Odaa ja ipeketedeloco libaġadni naġajo iwaalo, odaa ja icí. Naġa dabiditini, odaa ja doolaġa yoe liweeniġi Jesus.

¹⁶ Naġa ġocidi, joġonadeegitalo eliodi oko anodakatiogi niwicidi abey-acaqqa, codaa me eelotaginadi. Odaa Jesus onexxa-ġeetediogi mopitibec i niġicoa niwicidi abeyacaqqa, odaa ijoatawece noditedice miditaġa niġidi oko. Odaa ja nicilatiditediniwace iditawece eelotaginadi.

¹⁷ Jigidaagee negeote micotece niġica aneeta Isaías, niġijo ane yelogoditibece Aneotedoġoġi lowooko niġijo jotigide, neġee, “Yadeegi ġodeelotagi, codaa noġa ġodabocaġa.”

Jesus yajoi oko anoyemaa modiotece

(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Naġa nadi Jesus ica noiġi-nelegi moyawiile, odaa ja iiġe niġijo anodiibece me diġetitacicoace daato niġica weiġi.

¹⁹ Maleedaga noditicoaci, odaa onijoteci niġijo ane diiġaxinaġatece la-joinaġaneġeco Moisés igo midoataġa Jesus, odaa jeġeetalo, “Niġaxinaġanaga, ja idigo me jiotaġadici okanicodaġicata ane aaticogi.”

²⁰ Odaa Jesus jeġeeteta, “Niġinoa eti inoa libcoli, codaa ilaaġaxodi inoa epaa libatoli. Pida Ee, Gonleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigimedi, baadiġica yotokaġadi.”

²¹ Ica eledi ġoneleegiwa ane diotibece Jesus jeġee, “Iniotagodi, jemaa me jiotaġadici. Pida ecoġotace jalita eiodi nige yeleo amaleeġaqqa inaligitini.”

²² Pida Jesus jeġeeteta, “Aniwitici! Igaataġa niġina oko liciagi ēmeġegi leeġodi aġoyemaa moniotici, odaa dioki epaa onalightedini ēmaġaqqa.”

Jesus yamaketedini ica niwocotaga

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Niġidiaaqidi Jesus ja waxoditedinigi ajo niwatece ijaaqijo niġijo anodiotibece lixigaqawepodi.

²⁴ Codaaqida naqa enagi ica niwocotaġa aneo me itedibige ebekadi nelecoli. Odaa niġijo ebekadi ja domaġa oyapoġoditi niwatece. Pida idiaa Jesus diote.

²⁵ Odaa niġijo anodiotibece joġodipeġitalo, oyojetelogo, moditalo, “Goniotagodi, godaxawaneġegi! Ade jaġa!”

²⁶ Odaa Jesus meetediogi, “Igaamee ina madoiitwaji? Amewi manaktonitetiwaji Aneotedoġoġi.” Naqa dabiditedini, odaa ja iżżeġ niocodi inaa ebekadi me notokotiniwace. Odaa niġijo niocodi ijaaqijo ebekadi ja notokotiniwace.

²⁷ Odaa niġijo anodiotibece eliodi moyopo, odaa ja dinotaqaneġe modi, “Amiidoa icoa ғoneleegiwa? Aneote niocodi idiaa ebekadi moyiwaġadi niġina ane liiġenatakanegħegi!”

***Jesus icilatidi itoataale ғoneleegiwadi anodakatiogi niwicidi abeyacaqaga
(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)***

²⁸ Jesus jiġicotedicogi daato niweiġi Galiléia, nippodigi aca Gadara. Odaa joġodakapetege icoa itoataale ғoneleegiwadi ane dakatiogi niwicidi abeyacaqaga, ja niġeladimigipitigi midiwa lawimaqajetedi-wetiadi, ane onaligite judeutedi némaqaga. Odaa jiġidiae oicoġotiwece niġijo ғoneleegiwadi. Niġidiwa ғoneleegiwadi loidenaga, coda me doide, aqaleegħica ane yakadi me dioteci niġijo naġi.

²⁹ Noġonaditeg Jesus, odaa ja napaawaġa, modi, “Igaamee managi ғodigivoceġegi, anakaami Lionigi Aneotedoġoġi? Domige naqanagi me ғodiloikatitegħegi maleediqċota noko Aneotedoġoġi nige iloikatidi niġina okol leegħodi libeyacegħeco?”

³⁰ Onidiwa icoa nigidagiwadi ane noxicogħonaġa aona leegħitalo.

³¹ Odaa niġicoa niwicidi abeyacaqaga anodakatiogi niġijo ito ғoneleegiwadi moditalo Jesus, “Nige ғodiiġeneġegi me ғododiticogi niġino ғoneleegiwadi, pida ғodikaneġegi me jakaqatiogilo niġidiwa nigidagiwadi.”

³² Odaa Jesus meetediogi, “Enice emiitiwaji!” Odaa niġicoa niwicidi abeyacaqaga ja noditicoaci midiwataga niġijo ғoneleegiwadi, odaa joġodakatiogilo niġijo nigidagiwadi. Odaa niġijo nigidagiwadi ja daleditediġi, odaa jeġenitinece ica lilokaġadi, odaa ja daxaboketiniwace, joġocegħa miditaqxa weīgi.

³³ Niġijo ғoneleegiwadi anodoweditelogo niġijo nigidagiwadi ja daleditibige odeleticogi nigotaġa, odaa joġoyattemati niġica ane ninyaagi niġijo nigidagiwadi, coda anee niġijo ғoneleegiwadi naqa noditicoaci niwicidi abeyacaqaga anodakatiogi.

³⁴ Odaa ijotawece niġeladimigipitigi nagħo nigotaġa jeġenagitibec iġodkapetege Jesus. Noġonadi Jesus, odaa joġodipokotalo me noditedicogi niīgo.

9

***Jesus icilatidi ica alejaado ane daġadiah ditineġe
(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)***

¹ Jesus naqa waxoditedinigi niwatece migo daato weīgi, odaa jiġicotedicogi manitaga epaa nigotaġa.

² Odaa icoa ғoneleegiwadi joġoyadeegħitalo ica alejaado ane daġadiah ditineġe ane iwoteloco aca ligelate. Naqa nadi Jesus moyiwaġadi Aneotedoġoġi

me yakadi me icilatidi niğijo şoneleegiwa, odaa jegeeteta niğijo alejaado, "Jinagadoii, ionigi! Ja inapitağadi şabeyaceğeco."

³ Odaa icoa onatecigidiwa niığaxinağanadi anodiığaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés dinotağaneğetiwage modi, "Niğidoa şoneleegiwa beyagi me dotağatedibige Aneotedoğoji leeğodi niğijoa lotaşa iniokiniwateda Aneotedoğoji me yakadi me ligegi."

⁴ Jesus yowooğoditediwe lowoogo, odaa meetediogi, "Igaameetiwaji mowoo ane beyagi?

⁵ Amiida ica ane dakake mejatigi igegeta idi alejaado? Domige eneğegi dakake değejita, 'Ja şadapitağatitece ijoatawece şabeyaceğeco', oğoa domige ina değejita, 'Adabititini, odaa awaligi!'

⁶ Niğida me Ee jikeetağawatiwaji me Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ida yoniciwaşa me inapitağadi libeyaceğeco oko." Odaa meete niğijo alejaado, "Adabititini, odaa anibaatine nağadi şağelate, odaa emii digoida şadigeladi!"

⁷ Niğijo şoneleegiwa naşa dabiditini, odaa joğopiticogi ligeladi.

⁸ Niğijo noiigi noğonadi niğijo niciagi, odaa joğodoğetetalo Aneotedoğoji, leeğodi me yajigotediogi niğina oko loniciciwaşa monicilatiditiniwace eelotag-inadi.

*Jesus enidite Mateus me diotece
(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)*

⁹ Jesus ja noditedicogi niğica aneite, eğidaa diitedicogi mewaligi, odaa jiğicote ica diimicawaanigi balaacogo aneitice me nicoti ica şoneleegiwa ane liboonağadi Mateus. Mateus inaağina ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. Odaa Jesus jegeeteta, "Anagi, aniwitici!" Odaa Mateus ja dabiditini, ja diotece.

¹⁰ Odaa Jesus jiğigo ligeladi Mateus, odaa ja nicotedi maditaşa aca nameeja. Naşa niodaşa menoale, jiğicotibece eliodi niğijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, ijaağijo eliodi eledi oko, judeutedi anoyakadi me abeyacağaga. Odaa ja nicotiniwace miniwataşa Jesus ijaağijo anoditibece mağaga niodaşa.

¹¹ Icoa fariseutedi onadi Jesus me ligiiwepodi niğidi oko anoyakadi me abeyacağaga, odaa joğonigetiniwace niğijo anodiotibece Jesus, moditiogi, "Igame leeğodi şanıığaxinoğodi me ligiiwepodi idiya anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaağidi idi eledi oko aninoa libeyaceğeco?"

¹² Jesus wajipatediogi niğijoa fariseutedi monigetiniwace niğijo anoditibece, odaa meetediogi, "Niğina oko icileğegi ayopotibige dotowegi, pida inokina niğina ane deelotika başa yopotibige dotowegi.

¹³ Oleetibige mowooğoti ane diitigi niğijoa lotaşa Aneotedoğoji, anee, 'Ajemaa niğina oko monajigotiwa ejedi monigodi leeğodi libeyaceğeco. Pida başa jemaa niğina oko mowo aneletema eledi oko.' Igaataşa ajanagi jiniditiogi niğina anoyakadi meletibigiji. Pida janagi jiniditiogi niğinoa abeyacağaga modopitalo Aneotedoğoji, igaataşa oyopotibige Aneotedoğoji me napitağaditediniwace micataşa niğina oko ane deelotika odaa yopotibige dotowegi me icilatidi."

*Ica moikanawaanigi me niodaşa moikee magecagalodipi leeğodi libeyaceğeco
(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)*

14 Icoa nioğododi João Batista igotibeci midoatağa Jesus, odaa joğoige, moditalo, “Oko, idiaağidiwa fariseutedi başa jikanakawaanigi me jiniodaşa, jikeenaşa moko agecağalodipi leeğodi əbeyaceğeco. Igaamee idi ənaniogododipi me doğokanawaanigi me niodaşa?”

15 Jesus naşa igidi, meetediogi, “Domige agecağalodipi ina nodenigipi migotibeci lalokegi nadoneğegi ina mini miditaşa nişijo ane wado? Ağagecağalodipi! Pida icota noko monoğatice nişijo ane wado miditaşa. Odaa nişica noko jağagecağalodipi, odaa joğokanawaanigi me niodaşa.

16 Ağica ane napadeta nowoodaşagi oxiiğodi nişina lapadenağanağadi gela anepağalee yexogo, igaataşa nişidi lapadijegi gela nige dinixigi, odaa ja daa nişidi nowoodaşagi oxiiğodi. Odaa nişica laakajegi ja daşaxa me nelegi.

17 Codaa ağica ane yadotinigi viinyo gela nağana lağaağaxi ewacogo baanaşa opake. Nigeo iatinigi viinyo gela, odaa nağada lağaağaxi opake datope, odaa viinyo jağaga aniadi. Pida oyatinigi viinyo nağaca lağaağaxi gela, odaa nağada lağaağaxi abeyagi, codaa me viinyo eledi ağaleeqaniadi.”

Jesus icilatidi aca iwaalo acaağaca nigaanawaana

(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

18 Jesus eğidaağee me notağaneğetediniwace nişijo anodiotibeci João, nişicotalo ica lacilo judeutedi, odaa ja yamağatedini lokotidi lodee Jesus, meetalo, “Iona ja leedi me yeleo. Anagi ipekeniteloco əbabaağatedi amaleeğaga icí.”

19 Odaa Jesus jişigo lixigağawa, ijaağijo anodiotibece eledi igotibeci odiotece.

20 Eğidaa diiticogi migotibeci, odaa aca iwaalo ja nowidila Jesus. Joneğeote dooze nicaağape mawodina. Naşa iwodatece Jesus, odaa dibatece nijayogo liniogo.

21 Nağajo iwaalo eo nişida anee, leeğodi mee me dowooko, “Onexaa jibaatece nijayogo liniogo, odaa ja idici.”

22 Naşa nilokotedijo Jesus, odaa ja nadi nağajo iwaalo. Odaa jeğete, “Iona, jinağadoii! Ja əadicili, leeğodi me iwağati Aneotedoğoji me yakadi me əadicilatiti.” Nağajo iwaalo naşa dibateloco nijayogo Jesus, odaa ja icí.

23 Nişidiaağidi Jesus jişigo ligeladi nişijo lacilo judeutedi. Nişicotedio, odaa ja naditediogi nişijo anoyatetigi natenağaneğegi lajo émeğegi monaligitini, idiaağidi ica oko ane nacaagagateloco.

24 Odaa meetediogi, “Emii anotiticoacetiwaji! Nağadi nigaanawaana ayeleo, pida diote.” Odaa joğoilajitedibece.

25 Nişijo naşa noditicoaci nişijo oko. Odaa Jesus ja dakatediwece ane liotağadi nağajo nigaanawaana ane yeleo. Naşa dibatedigi libaağadi, odaa ja nicooğetedi.

26 Odaa noğodibodiceta nişida Jesus aneote jiğilaagiteloco iditawece nipodigi.

Jesus icilatidi itoataale etoinadi

27 Jesus naşa noditedice nişijo aneite. Odaa eğidaa diitedigi migo, icoa itoataale etoinadi joğogaalatece, codaa napaawağateloco, moditalo, “Akaami anida anenitege licoğegi inionigi-eliodi Davi, əodiyikodenegegi.”

28 Naşa icotedicogi Jesus ica diimigi, odaa nişijo etoinadi joğogaalatiwece. Naşa dakatiobece, odaa joğototalo. Odaa Jesus jeğeetediogi, “Domige iwağatakani ica me jakadı me əadicilatitiwaji?” Odaa joğoigidi, moditalo, “Ejiwağatakanaşa, Goniotagodi.”

29 Odaa Jesus ja dibatedeloco ligecooğeli, odaa meetediogi, “Enice nişina natigide ja əadicilitiwaji, leeğodi me iwağatakani!”

30 Odaa ja yetetibigwaji, jegele ligecooğeli. Odaa Jesus ja najoitediniwace, meetediogi, "Jinağa domağa ica anatematiita niğida ane ejigotağawatiwaji!"

31 Pida nođopitibeci, jođoyatematičiogi iditawece niđidi oko niđeladimigipitigi niđida nipođigi me Jesus nicilatiditediniwace.

Jesus icilatidi ica ewalogonağa

32 Niğijo noğopitibeci niğijo itoataale șoneleegiwadi, odaa ica eledi oko joğonadeegitalo Jesus ica șoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi aneo me ewalogonağa.

33 Neğeote Jesus niğijo niwigo abeyaceğegi me noditice mijotağa niğijo șoneleegiwa, odaa ja dotağa. Ijotawece niğijo noiği-nelegi eliodi moyopo, odaa modi, "Ağica me jinatağa digoina șoniđo Israel șoneleegiwa ane yakadi meo șodoxiceđedi liciagi niğida aneote niğidoa șoneleegiwa."

34 Pida niğijo fariseutedi modi, "Niğijo lacilo niwicidi abeyacağaga jiğijaa yajigotalo loniciwağa me iticoitedice niwicidi abeyacağaga."

Jesus iwikodetediogi ica noiği

35 Odaa Jesus igotetece idiwatawece nigotadi coda me nigotadawaanağa, diiğaxinağa midiwa niiakanağaxiidi, yelogoditedibece nibodicetedi anele, Aneotedoğoji me doletedibige me iğe laaleğenali oko, coda icilatidi inoatawece ane latopaco neelotika, coda me niğina oko ane diğica loniciwağa.

36 Nağa nadi Jesus niğijo noiği-nelegi, odaa ja iwikodetediogi, leeğodi me nawikodeeğa, ağica ane yaxawatiogi, iciaceketetewe niğino waxacocoli ane diğica nowienoğodi.

37 Odaa Jesus jeğeetediogi niğijo anodiotibece, "Niğidioko liciagi niğina nixogotagi nelegi baanaja leeditibige monopilağaditio. Pida ane nibaağa ağeliodi.

38 Odaa ipokitalo Aneotedoğoji me niwakatee eletidi nibakecadjoli moyaxawa eledi oko monakato Aneotedoğoji, liciagi niğijo anodipokota niğini ane nebi nixogotagi nelegi me niwakatee eletidi șoneleegiwadi monopilağaditedio lawodigijedi."

10

Icoa dooze liiğexedi Goniotagodi (Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

1 Jesus eniditediogi dooze șoneleegiwadi modiotibece. Odaa ja yajigotediogi loniciwağa moiticoitedice niwicidi abeyacağaga anodakatiogi niğinaoko, coda moicilatidi okanicodaağica ane latopagi neelotagi coda me nibeyacağajegi.

2-4 Digawini ane liboonağatedi niğijo dooze anodiotibece Jesus: odoejegi Simão, aneledi oyatigi me Pedro, ijaçijo nioxoa ane liboonağadi André; Tiago ijağa João dinioxomigipi ane lionigipi Zebedeu; Filipe, Bartolomeu, Tomé ijağa Mateus anijo me dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi; Tiago lionigi Alfeu, Tadeu, ijağa eledi Simão ane domağa lowoogo me iticoiticoace romaanotedi me noditicoaci nipoğaga judeutedi; ijağa Judas Iscariotes aneyaa Jesus mijotağa neloğododipi.

Jesus iğe niğijo dooze liiğexedi mowo ica libakedi (Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

5 Jesus iğe niğijo dooze șoneleegiwadi, odaa ja najoitediniwace, meetediogi, "Jineğemiitiwaji ligeladi niğina ane daga judeutedi, codaajinağakaatiwece nigotadi samaritaanotedi.

6 Pida oleetibige oko miditaşa Ɂodoiigi Israel, nişijo ane aniatagigipi, ane liciagi nişinoa waxacocoli aneyamağaticoace, odaa jağaniadi.

7 Emiitiwaji atematikani, eni, 'Nişina natigide Aneotedoğoji jişidaağeyatedigi me iige laalegenali oko.'

8 Icilatitiwaji eelotaginadi, codaa awii émağaga me newiğatace. Codaa awii nişina oko ane dawace-loolatedi me nicilaşa. Iticoitedice niwicidi abeyacağaga anodakatiogi oko. Inoatawece nişinoa anabaategetiwaji ağica loojedi, odaa jinaşa domaşa abanoonağani mawii nişida Ɂabakeditiwaji.

9 Codaa jinaağawii adeegi dinyeelo catinedi Ɂaninyeeelağaxi.

10 Codaa jinaağadeegi Ɂaniboco maniwiaje, oteğexaağaga anigetağani eledi Ɂanoecağaxi, oteğexaağaga eletidi Ɂawelatedi, oteğexaağaga Ɂagiilağadi. Igaataga ewi nişina modi, ane diba leeditibige me dibatege ane yopotibige me yewiğä.

11 Nigakaatiwecetiwaji anigani nigotaşa domige nigotakawaana, odaa oleetibige ligeladi nişina oko anodeemitibige, odaa idiaağonitetiwaji nigepaa limedi manotiticogi nağani nigotaşa.

12 Nigakaatiwecetiwaji diimigi, odaa anicenitiniwace nişica oko nişeladimigipi.

13 Nigele modibataağagitiwaji nişidi oko ane ligeladi nişica diimigi, odaa ipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi. Pida nige değele modibataağagi, odaa jinişipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi.

14 Codaa nige değele modibataağagi anigini diimigi, domige anigani nigotaşa, codaa nige doğoyemaa mowajipatalo Ɂadatematiko, odaa niganotiticogi nişini diimigi, domige nağani nigotaşa, iticiği Ɂawelatedi me ikeeni me dağadiaağica anenitege.

15 Ejitagawatiwaji nişina anewi. Nişica noko Aneotedoğoji nige iloikatidi nişidi oko leeğodi libeyaceğeco, odaa dağaxa me beyagi nişica anigotediogi nişidi oko caticedi me liciagi anigotediogi nişijo nişeladimigipitigi Sodoma ajaa Gomorra nişijo naşa yaağadi nişijo jotigide, leeğodi nişijoa lakataşa ane beyagi.

Icoa lawikodico nişijo anodiotibece Jesus

(Marcos 13.9-13; Lucas 21.12-17)

16 Digawinitiwaji! Gadiigeni micoataşa nişinoa waxacocoli memii liwigotigi oko ane liciagi diwilecögöni. Enice ecoğotace owookoni nigepaa nige awii ane Ɂabakedi. Nigawii, odaa abakeni Ɂadacilo, me dağa beyagi Ɂadowoogo.

17 Anidakitiogi nişina oko. Igaataga etiğadiwilotiwaji codaa etiğadadeegiticogi midiwataşa lacilodi moiwi anodigotağawa, codaa icota metiğadalakenitibige catiwedi liiakanaağaxiidi judeutedi, oyatitağawa lalakenaağanagatedi.

18 Leeğodi maniwitici, odaa etiğadadeegiticogitiwaji midiwataşa lacilodi ane niigenatakanaşa, codaa me midiwataşa inionaga-eloodoli, odaa joğowi anigotağawa, codaa odiğenatakatağawa metiğadiloikatiti. Odaa jeğeniticitiwaji midiwataşa lacilodi ane niigenatakanaşa, codaa me miditaşa ane dağa judeutedi.

19 Nigetiğadadeegiticogi lodoe Ɂoniwinoğodi, jinaşa Ɂadigecağaleğeni ane alitigi gagegi. Igaataga Aneotedoğoji eote mowoğotitiwaji nişica ane alitigi gagegi nigicota nağaca lakata nige limedi motağani.

20 Igaataga nige limedi motağanitiwaji, Ɂadotaşa aicögottedigi makaamitasa, pida icögottedigi mijotaşa Liwigo Aneotedoğoji ane Gadiodi anini makaamitağatiwaji.

²¹ Niçina oko icota moyajigo epaa nioxoadipi monigodi, codaan eniododipi oyajigo lionigipi, odaa nionigipi ja lakapetedi eliododipi, odaa joğowo monigodi.

²² Leeğodi maniwiticiwaji, inatawece oko icota moyelatağadomi. Pida niçina ane dağa ika me niotici, codaan me dağa ika me idinakato, bişida lewigə ane diğica liniogo.

²³ Nigetigadiatenitibece anigani nigotağga, odaa ialeticogi manitağga eledi nigotağga. Ejitağawatiwaji anewi, midioka limedi mani eledi nigotağga ane makati mawii niçida ibakedi nigepaağicota me idopitijo, Ee, Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi.

²⁴ Ağica niigaxinigi ane nağaxateloco niigaxinoğodi dağa dağaxa me goneğegi. Codaan ağica niotagi ane nağaxateloco niotagodi dağa dağaxa me goneğegi.

²⁵ Enice niçina niigaxinigi leeditibige me ninitibece niçina mododigo digo mijotağga niçijo niigaxinoğodi, codaan niçina niotagi leeditibige mağaga ninitibece niçina mododigo digo mijotağga niçijo niotagodi. Nigoditalo niçijoa ane nebi diimigi me Belzebu (ane liboonağadi Satanás), odaa eledi owote liboonağatedi ane dağaxa me beyagi niçidi loiigi niçijoa ane nebi diimigi.

Nığica anepaşa leeditibige me idoiiğa

(Lucas 12.2-7)

²⁶ Jinağadoiitiogi niçina oko. Igaatağga inoatawece ane dinapoğoditedini icota moyowiegi, codaan inoatawece anoyowiegitelogo, icota moyowoogodi.

²⁷ Niçinoan anejitağawatiwaji niçina me enoale, eloğotitiogi niçina oko me noko. Codaan niçina anajipaata ane dinağaditi, eloğoti ane eliodi oko moyakadi mowajipata.

²⁸ Jinağadoiita niçina anoyakadi mowo anodigo gadolaadi, leeğodi ağica lonicıwağga doğoyeloadi ağdiwigo. Pida adoiitalo Aneotedoğoji anepaşa yakadi me yaağadi ağdewiğga minitağga noledi ane dağa ipe.

²⁹ Niçina oko adakake loojedi moyaa iniwataale ilaağaxodawaanağga, loojedi onaniteci beexo. Pida niçina ilaağagi inoka enitinigi iiğeo, nige yemaa Aneotedoğoji ane Gadiodi.

³⁰ Codaan Aneotedoğoji yowoogodi ane liwokodi ağadamodi aneitigi ağdacilo.

³¹ Enice jinağadoi!! Igaatağga dağaxa mida ğaniwaló caticedi niçinoan ilaağaxodi.

Ica oko anida aneetege Cristo icaağica ane dağa onigecagatema

(Lucas 12.8-9)

³² Niçina ane dinelogodi lodoe niçina eledi oko mida aneetigi, odaa Ee aağaga jelögöditalo Eiodi ane ideite ditibigimedi mida anejitege.

³³ Pida niçina anee me diğica aneetigi lodoe niçina oko, odaa Ee eledi ej me diğica anejitege lodoe Eiodi ane ideite ditibigimedi.

Oko dawalacetiwage leeğodi Jesus

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Jinagaleetibige dağa janagi digoina iiğeo dağa jao me ilaqatiwage inatawece niçina oko. Ajanagi dağa jao me ilaqatiwage, pida janagi micatağga niçina oko ane nadeegi lodaajo, odaa niçina oko idiokiditiwage, pida dawalacetiwage.

³⁵ Leeğodi janagi me jao niçina nionigi me lakapetegi eliodi, niona lakapete eliodo, codaan me niigate lakapete loxiığate.

36 Odaa dinaxakawepodi niğidi oko, idaağıda me domağa dinoiigiwepodi.

Leeditibige me jemaanaga Jesus caticedi niğina eledi oko

37 Niğina oko ane yemaa eliodi codaan me eliodo caticedi me idemaa, niğini oko ayakadi diğida aneetigi, codaan niğina ane yemaa lionigi codaan me liona caticedi me idemaa, niğini ayakadi diğica aneetigi.

38 Inoka yakadi mida aneetigi niğina baanaga igo me dawikode nigepaa yeleo leeğodi me niotibici.

39 Niğina aninoka doletibige me dowediteloco epaa lewişa, codaan epaa dinowedi adinigaanyetece lewişa Aneotedoğoji ane domaşa yajigote. Niğina ane daşa yewiğatema epaa lakataşa, pida ja igo me yeleotomi, joaniğiniae dinigaanyetece lewişa Aneotedoğoji ane yajigo.

Ica lağajegi Aneotedoğoji ane yajigo

(Marcos 9.41)

40 Niğina anele me dibataağagitiwaji, odaa aaşaşa ele me dibatigi. Niğina anele me dibatigi, odaa ele me dibatege Aneotedoğoji ane idimonya.

41 Niğina anele me dibatege niğina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji leeğodi ane libakegitema Aneotedoğoji, niğini oko dibatege icaağica niğica lağajegi Aneotedoğoji ane yajigotediogi niğina ane yelogoditedibece lowooko. Codaan niğina ane dibatege niğina oko ane iğenaga leeğodi me iğenaga, niğini oko dibatege icaağica nağajegi Aneotedoğoji ane yajigotediogi niğina ane iğenagatibigiwaji.

42 Codaan niğina ane yacipeğeta ninyogodi ane diwete anigepidiğijo niğina anoniotici ane daşa goneğaga, pida leeğodi me iiğexegi, ajawienatakanaşa niğini oko me dinigaanyetece nağajegi anele ane yajigote Aneotedoğoji.”

11

Jesus iniaa João Batista

1 Niğijo Jesus naşa ika me niığaxitediniwace niğijo dooze anodiotibece, odaa ja noditedice, jiğigo diığaxinaşa codaan me yelogoditedibece şobodicetedi anele midiwataşa nigotadi niğidi nipodigi.

Icoa liğexedi João Batista igotibeci oige Jesus

(Lucas 7.18-35)

2 João Batista idei niwilogonağaxi. Naşa dibodicetibige niğicoa ane loenataka Cristo, odaa ja iiğe itoataale niğijo anodiotibeci moige Jesus.

3 Noğototalo Jesus, moditalo, “Manigakamagakaami ica anenagi şodewikatidi, oşa domigalee jaliğatege eledi?”

4 Jesus naşa igidi, meetediogi, “Opilitijotiwi, eloğotita João anajipaata, codaan eloğotita yoenataka baanaga anati.

5 Naşa yatetacibigiwajı şoladi, alejaadotedi jeğewaligi, dawace-loolatedi ja nicilaga, aticilonadi ja najipaşa, émağaga ja newiğatace, codaan nibodicetedi anele ane icogotedibigimece miniwataşa Aneotedoğoji joğoyelogoditiogi madewetedi.

6 Nige daşa ikani madinakatoni, odaa niğida makaami jağaniniitibecitiwaji.”

7 Niğijo naşa noditicoaci niğijo lağexedi João, odaa Jesus ja yalağate João, meetediogi niğica oko, “Niğijo neğemiitiwaji akapetege João midi nipodigi ane yadilo ane diğica niğeladimigipi, amiini ica anemii awinitiwaji? Ejideğemiitiwaji mawini goneleegiwa ağamaleğegi ane diğica başa lowoogo, micataşa niğina naanyogo ane igiketibece niocodi.

⁸ Enice, amiini ica anemii awinitiwaji? Ejideğemiitiwaji mawini şoneleegiwa liico, ane dinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi. Niçina oko anodinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi odiçeladetigilo diimaşa nelecoli, liçeladi şonegaga.

⁹ Enice, amiini ica anemii awinitiwaji? Ejime emii mawinitiwaji anigepidigijo niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji. Odaa ejitaçawatiwaji, niçijo anemii awinitiwaji dağaxa me şonegagi caticedi niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji.

¹⁰ Igaataşa lotaşa Aneotedoçoji jotigide naşakaa yalaşata João, mee, ‘Digawini! Ida iigexegi, ane datematika maleedigicatibige diçicoo. Yoetaçadomi şanaagi.’

¹¹ Ejitaçawatiwaji niçina anewi. João Batista dağaxa me şonegagi, caticedi inatawece oko aninaa codaa natigide. Pida niçina Aneotedoçoji nige iigë laaleğena oko ane diçica naşatetigi, odaa niçini oko dağaxa me şonegagi caticedi João.

¹² Niçijoa nokododi me yatematitedibece João latematiko, codaa niçina noko, niçina oko nawikodeeña, leeğodi moikatece Aneotedoçoji me iigë laaleğenali. Igaataşa niçina oko loidenaga odoletibige modinigaanyetece domogowotibige me dağaleeqoika Aneotedoçoji me iigë laaleğenali.

¹³ Pida maleedigicatibige me yatemati João latematigo, ijotawece niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji, codaa lotaşa Aneotedoçoji, oyalaşata niçica anodaägee Aneotedoçoji me doletedibige me iigë godaaleğenali.

¹⁴ Odaa nigemaanitiwaji me iwaşati anoyatemati, João jiçiniaağını niçijo Elias ane leeditibige me dopitijo.

¹⁵ Nigemaani majipaatalo yotaşa, enice atacoli!

¹⁶ Amigetiçini ica ane jiciaceeketege niçina noiigi ane newiça niçinoa nokododi? Liciagi nigaanigipawaanigi ane nicotiniwace dinalokowepodi. Odaa ini lapo ane dapaaaweta eledi, meeta,

¹⁷ ‘Ja jatenaşaganataşadomitiwaji nateneğegi nadoneğegi jatiığa natena, pida aqemaanitiwaji manibaile. Codaa ja jatenaşaganataşadomitiwaji natenaganeğegi lajo monaligitini émeğegi, pida aqemaanitiwaji manoeni oteşexaaşaşa akaami agecaşgalodipi.’

¹⁸ Jiciaceeketege nigaanigipawaanigi leeğodi Aneotedoçoji nimonya João, odaa aqigo nalokeco dağa yeligo niweenigi anele, oteşexaaşaşa wacipeta viinyo. Odaa niçina noiigi joğodi, ‘Niçida şoneleegiwa dakatiogi niwigō abeyaceğegi.’

¹⁹ Odaa Aneotedoçoji jaşaşa idimonya Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, odaa başa jütiogi nalokeco, codaa me jeligo niweenigi anele, jacipe viinyo. Odaa niçina noiigi modi, ‘Digawini! Niçiniwa şoneleegiwa olade, codaa me acipeğegi, lokaagedi niçina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me niçina oko ane dağaxa me abeyacaşaga.’ Pida oko anida lixakedi ane icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoçoji, niçina oko idioka limedi meo ane iğenaga.’

*Aneotedoçoji icota me iloikatidi noiigi ane doqoika mowo ane beyagi
(Lucas 10.13-15)*

²⁰ Odaa Jesus jiçidaageyatedigi me yotaşanegetediniwace şonitiadi inoa lotaşatediogi niçeladimigipitigi nigotadi anei meote owidi şodoxiceşetedi, leeğodi niçijo oko aqodinilaatece libeyaceğeco.

²¹ Meetediogi Jesus, “Nagoodi akaamitiwaji, niçeladimigipitigi nigotaşa Corazim! Codaa nagoodi akaamitiwaji, niçeladimigipitigi nigotaşa Betsaida!

Igaatağa ijoa jaote owidi godoxiceğetedi anoikee loniciwaşa Aneotedoğoji catiwedi ğanigotaditiwaji, pida idokee ağıkanitiwaji mawii ane beyagi ane dağa yemaateda Aneotedoğoji. Pida dağa jaote niğijo şodoxiceğetedi niğijo jotigide midiwa nigotadi Tiro aniaa Sidom, aneitice niğeladimigipi ane dağaxa me abeyacaşa, togoika mowo ane beyagi, coda toğodinixotinigi jaacogo, coda toğoyati lojienigi lacilodi moikee me agecağalodipi leeğodi libeyaceğeco anowote.

²² Pida ejitağawatiwaji, niğica noko Aneotedoğoji nige iloikatidi niğina oko leeğodi libeyaceğeco, odaa dağaxa me şadiloikatititiwaji caticedi niğidi niğeladimigipitigi nigotadi Tiro aniaa Sidom.

²³ Akaami, niğeladimigipitigi nigotaşa Cafarnaum. Aneotedoğoji adoğetetedağawatiwaji, oteğexaaşaşa şadadeegitedibigimece ditibigimedi aneite. Pida diiğenatakatedağawatiwaji metişadokolenitiogi minitaşa noledi ane dağa ipe. Igaataşa jegeliodi me jaote şodoxiceğetedi anoikee loniciwaşa Aneotedoğoji, pida idokee ağıkanitiwaji mawii ane beyagi ane dağa yemaateda Aneotedoğoji. Dağa jaote niğijo şodoxiceğetedi niğijo jotigide catiwedi nigotaşa Sodoma, odaa niğijo niğeladimigipitigi togoika mowo ane beyagi, coda Aneotedoğoji agotaşa yaağadi nağajo nigotaşa, odaa tağaleegani coda ina noko.

²⁴ Ejitağawatiwaji, niğica noko nige iloikatidi Aneotedoğoji oko leeğodi libeyaceğeco, odaa dağaxa me şadiloikatititiwaji caticedi niğijo niğeladimigipitigi nigotaşa Sodoma.”

*Jesus noğa ligecagalogo laalegenali niğina oko ane diitalo
(Lucas 10.21-22)*

²⁵ Nağajo lakata, Jesus meete Aneotedoğoji, “Eiodi, ane Niotağodi ditibigimedi, coda me iiğo. Iniotagodetağawa leeğodi mağatiti anodaa diitigilo yotağatiogi niğina oko anodiletibige diğinoa lixaketedi coda doğoyowooğodi inoatawece. Pida bigikeenitiogi ane diitigilo yotaşa niğina oko ane değewi ina ica lixakedi, micataşa niğina nigaanigawaanigi analeedaşa diwaxinaşa.

²⁶ Joğetetağawa Eiodi, leeğodi jiğidaağida niğica anemaani mawii.”

²⁷ Jesus meetediogi, “Eiodi ja yajigote ibaağadi inoatawece. Ağıca ane yowooğodi Lionigi Aneotedoğoji, iniokiniwateda Eiodi me idowoogodi. Coda ağıca ane yowooğodi Eiodi, emokee ane Ee Lionigi, inaa niğina oko ane jao monadi Eiodi.

²⁸ Anagi meetaşa akaamitawecetiwaji baanaga anigaaxetema şadewişa leeğodi me micataşa doğoyağatitiwaji noyağaka ane iwaağadi, odaa jao manipenitema şadawikodico.

²⁹ Micataşa niğina ewalaile me yoyağadi lotoinağatijegi aneo me yakadi me ilakidetice niotagodi me diba, odaa idaağeni oleetibige madadiwağatitiwaji coda adiniığaxinitece iiğaxinağaneğeco, igaataşa Ee okaağegi coda agee anağaxakenegegi, odaa jağakatitiwaji ğanipenağadi anele.

³⁰ Igaataşa şadotoinağatijegi ane jajigotağawa ağıdibeyacağati, coda şadoyağagi ane jajigotağawa aiwaağadi.”

12

*Jesus ane Goniotagodi baaniginiaa niğetedogowa ane jaoga niğina me saabado (noko anodeemitetibige judeutedi leeğodi niğenatakaneğegi)
(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)*

1 Odaa naşa saabado, Jesus ja yakagiditedeloco ica nixogotagi ane dinanateloco leyeema. Nişijo anodiotibece ijo mioataşa, ja nigodi nigigi. Odaa joğonotegi ligegi leyeema oyeligo lolagi.

2 Pida ijoa icoa fariseutedi anonadi noğonotegi ligecidi leyeema. Noğonadi, odaa moditalo Jesus, “Digawini! Nişidi anodiotibigağadici joğowo ane yolitoğodomi şonajoinaqaneğegi nişina me saabado.”

3 Odaa Jesus ja igiditediogi, mee, “Ajawienataka nişica malomeğeniteloco ane loenatagi Davi nişijo jotigide, Davi icaaşicoa lokaağetedi nigodi nigigi.

4 Davi naşa dakatiwece ligeladi Aneotedoğoji, odaa ja yeligo nişijoa paontedi baanaşa oibootalo Aneotedoğoji, ligiiwepodi lokaağetedi. Pida şonajoinaqaneğegi godiğe me diğica ane yakadi me yeligo nişijoa paontedi. Ijokijo a sacerdotitedi moyakadi moyeligo nişijoa paontedi.

5 Eleditace, midiwa Aneotedoğoji lotaşa, idi liwai ane iditini Moisés, iwoteloco sacerdotitedi me yakadi mowo libakedi nişina me saabado, odaa jığidaägee, açooyotete niğenatakaneğegi ane godoli me jibaşa nişina me saabado, pida anilaagetedipi. Odaa ajawienataka neğeliodi malomeğenitibigelogo nişidiwa notaşa.

6 Ejitağawatiwaji digoina şadiwigotigi ini oko ane dağaxa me şoneğegi caticedi Aneotedoğoji ligeladi.

7 Aneotedoğoji lotaşa mee, ‘Jemaa nişina oko moiwikode eledi oko, pida ajemaa nişina oko moyeloadi ejeeğagi monibootiwa.’ Doğowooğotitiwaji ane diitigilo nişino notaşa, agotaşa galaagetedipi nişijo ane diğica leemidi.

8 Igaataşa Ee, Gonaleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ida inağatetigi me idalağata nişica ane jakataşa me jaşa nişina me saabado.”

Jesus icilatidi ica şoneleegiwa me saabado

(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Jesus naşa noditedice nişijo aneite, odaa jiğigo manitaşa liiakanağaxi judeutedi.

10 Odaa ini ica şoneleegiwa beyagi libaağadi, alejaado. Pida idi nişijoa neloğododipi Jesus odoletibige me nilaagedi. Joanişidaa leeğodi moige, moditalo, “İjo şonajoinaqaneğegi, domige godika me jicilatitaşa eelotaginaga ina me saabado?”

11 Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Diğini nişina akaamitiwaji anokanitece niwaxacoco, oditaşa daxaboketinece begi nişina me saabado, odaa domigetaşa dinoniciwağaditibece me noğatice niwaxacoco midataşa begi.

12 Pida nişina oko başa dağaxa mida niwaló caticedi waxacoco. Odaa jağanatitiwaji şonajoinaqaneğegi me daga godoli me jaşa anele nişina me saabado.”

13 Odaa jeğeete nişijo şoneleegiwa alejaado, “Ixokenitice şabaağadi!” Odaa ja ixoketice libaağadi, odaa ja icí libaağadi, ja liciagi nişijo caticedi.

14 Odaa nişijoa fariseutedi ja noditicoaci, odaa ja dinatecögötöe odinotağaneğetigi nimaweneğegi moyeloadi Jesus.

Ica liotagi Aneotedoğoji ane isolatedice

15 Nişijo Jesus naşa yowoğodi modoletibige moyeloadi, odaa ja noditedicogi aneite. Eliodi oko odiotece, codaa nicilatiditedi ijotawece neelotagnadi anoyadeegitalo.

16 Pida najoitediniwace me diğica anoyelogodita.

17 Odaa joanişidaa neğeote micotece nişijoa lotaşa Isaías, nişijo ane yelögöditedibece lowooko Aneotedoğoji nişijo jotigide, me yalagatalo Jesus, nişijo mee,

18 “Digawini!

Etiniwa Iotagi,
ane jiolatedice.
Jemaa, coda eliodi meote me idinitibeci.

Jixotiogilo Iwigo.

Odaa ja yatematitediogi niçina noiigi niçina ane iğenaga,
coda me eetetece micota me jiwi anejigotiogi niçina noiigi
leegodi loenataka.

19 Niçiniwa Iotagi adinotigimadetetege oko,
oteğexaaqaga yapaawe oko.

Adinigetagatee me dotaşa aneitice me yatecogo oko minoa nigtadi.

20 Doweditedeloco oko ane değeliodi eliwaqatakaneğegi,

ane liciagi naqana niale libiwe ane dinoke,

codaayaqadi eliwaqatakaneğegi,
niçina oko ane liciagi nadegogo anokexaa doğocilağade.

Eote niçida libakedi

nigepaa iğeke inatawece ane beyagi.

21 Odaa inatawece ane noiigi onibeotegemeote me newiğatace.”

Jesus iniaa Belzebu

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23)

22 Niçidiaağidi joğonadeegitalo Jesus ica şoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi aneo me şolaşa coda mewaloğonaşa. Odaa Jesus ja icilatidi, ja yakadi me dotaşa, coda me yatetacibece.

23 Odaa niçijo noiigi-nelegi joğoyopo, odaa modi, “Manigidaağidoa icoa anida aneetetege licoğegi Davi ane niğe Aneotedoğoji me şodaxawa?”

24 Pida niçijo fariseutedi noğowajipatalo niçijo lotaşa niçijo noiigi, odaa joğoigidi, moditiogi, “Yakadi me iticoitedice niwigo abeyaceğegi leegodi Belzebu yajigotalo loniciwaşa, niçijo lacilo niwicidi abeyacağaga.”

25 Jesus yowooğoditediwe lowoogo, odaa meetediogi, “Nigidi noiigi ane dawalacetiwage, odaa dinidelege, niçidi noiigi icota me dinaağadi. Codaanı niçidi niçeladimipitigi nigtasa, oğoa domige dinoiigliwepodi, ane dawalacetiwage, codaanı dinidelege, icota mepaa dinaağadi.

26 Odaa niçinoanı ane liotaka Satanás nigoiticoitedice eletidi liotaka Satanás, odaa ja dawalacetiwage, odaa icota me ma loniciwaşa Satanás.

27 Menitiwaji me jiticoitedice niwicidi abeyacağaga leegodi Belzebu, ane Satanás, me najigotiwa yoniciwaşa. Enice ame yajigotiogi anodiotibigağadici loniciwaşa moiticoitice niwigo abeyaceğegi? Odaa niçidi anodiotibigağadici oikee makamaşa adininaalenitiwaji.

28 Pida niçina me jiticoitice niwigo abeyaceğegi, jatika loniciwaşa Aneotedoğoji Liwigo. Odaa joaniçidaa me jikee Aneotedoğoji naga iiğe laaleğenali oko şadiwigotitiwaji.

29 Digowoo niçina şoneleegiwa loniciweğenigi. Ağica ane yakadi me dakatiwece ligeladi, oditaşa dolicetalo ane nepilidi nige daşa odoejegi me oigoetini. Idokida nige oigoetini niçini şoneleegiwa loniciweğenigi odaa boğoyakadi moyadeegi ane nepilidi.

30 Niçinaoko ane daşa dibatigi, odaa yakapetegi. Codaanı niçina ane daşa idaxawa me nadeegitalo Aneotedoğoji oko, odaa niçinioko inibey-acagatagodi, coda eo oko mepaanaga leegitalo moyototedice Aneotedoğoji.

31 Joaniçidaa leegodi mejitagliwatiwaji Aneotedoğoji me ixomagateetedice inatawece ane latopaco libeyaceğeco oko, codaanı niçinoanı lotaşa ane beyagi modotagatibige. Pida Aneotedoğoji baadaşa ixomagateetedice niçinaoko modotagatibige Liwigo.

32 Codaa başa yakadi me ixomaqateetedice niçina oko modotaqatibigiji, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. Pida Aneotedoçoji baadaqa ixomaqateetedice niçina oko me beyagi modotaqatibige Liwigo, aixomaqateetedice niçina natigide, oteqexaaqaga nigidiaağıdi.

*Jowoogotaga niale leeğodi ela
(Lucas 6.43-45)*

33 Nağana niale nigele, odaa elali eletidi ele, pida nige degele nağada niale, odaa elali idaägee beyagi. Jakatağa me jowooğotaga niale leeğodi niçinoa elali ane yajigo.

34 Niçida makaamitiwaji ǵadiciagi laketedi ane diniweneene. Akaami abeyacağagatetiwaji, odaa aqakati me ǵadalaki anele. Igaatağa ǵodotaga ane icoğotiwece ǵonioladi, icoğotiwece ǵodaaleğena.

35 Niçina oko anele, nolee laaleğena niçinoa anele, codaa lotaşa inokinoa anele. Niçina oko ane beyagi laaleğena, odaa yalagata inokina ane beyagi.

36 Ejitağawatiwaji niçica noko Aneotedoçoji nige iwi anigote me iloikatidi oko leeğodi libeyaceğeco, odaa laagetedipi niçina oko anoyalaga inokina ane ibeyacağadi lewiga eledi oko. Codaa leeditibige moyelogoğitalo Aneotedoçoji ane leeğodi modi niçijo notaşa ane beyagi.

37 Igaataşa niçica noko Aneotedoçoji eetedağaloco makaami niçica oko anele nige ǵadalakita inokina anele, pida nige inoka ǵadalakita ane beyagi motağani, odaa Aneotedoçoji eetedağaloco makaami oko ane beyagi, odaa ja ǵadiloikatiti.”

Judeutedi odipokotalo Jesus meote ǵodoxiceğedi me ikee mewi me niğe Aneotedoçoji

(Marcos 8.11-12; Lucas 11.29-32)

38 Niçidiaağıdi onidiwa onateciğijo niçijo anodiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, icaağicoa fariseutedi igitibeci midoataşa Jesus, odaa moditalo, “Niğaxinaganaga, jemaanaşa mawii ǵodoxiceğedi bidige anikeenitogowa mewi me Aneotedoçoji ǵadiiğeni, codaa me yajigotedağawa ǵadoniciwaga.”

39 Jesus naşa igidi, meetediogi, “Niçina noiigi aninaa niçinoa nokododi abeyaceğegipi, codaa me ağaleeğoyiwağadi Aneotedoçoji. Oyemaa Aneotedoçoji meote ǵodoxiceğedi ane ikee me najigotediwa yoniciwaga, codaa me idiğe me jao ibakedi. Pida Aneotedoçoji aqeote eledi ǵodoxiceğedi anakati manatitiwaji. Igaataşa niçijo jotigide akaa ikee Aneotedoçoji me idiğe leeğodi niçijo ninyaagi Jonas, niçijo ane yeloğoditedibece lowooko Aneotedoçoji.

40 Niçijo Jonas me idei catiwedi le noğojegi nelegi, ane yalitini, odaa idiaağı le itoatadiğida nokododi, itoatadiğida enoaleli. Odaa jiğidağageji Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, etidaligit itoatadiğida nokododi, itoatadiğida enoaleli.

41 Niçica noko Aneotedoçoji nige iwi anigote me iloikatidi oko leeğodi libeyaceğeco, niçijo oko ane niğeladimigipitigi nigotaşa Nínive nige dabiditiniwace me newiğatace, odaa jağakaami nilaagetedipi, leeğodi mepaşa odinilaatece libeyaceğeco niçijo noğowajipatalo lotaşa Jonas. Jemaa mejitağawatiwaji, niçida me Ee dağaxa me Ee goneğegi caticedi Jonas, pida idokee ağadinilaanitece ǵabeyaceğeco niçijo naşa ajipaatalo yotaga.

42 Codaa niçica noko nağajo iniona, ane icoğoticogi natinediteloco, nige yewiğatace, odaa jağakaami laagetedipitetiwaji, igaataşa başa leegitece me diniwiaje migo wajipatalo liiğaxinağaneğeco Salomão, niçijo anowidi

lixaketedi. Odaa digawini! Ee, ane dağaxa me Ee şoneşegi caticedi Salomão, ite Ee digoina makaamitaşatiwaji. Pida aşemaanitiwaji majipaatalo iışaxinaşaneşeco.

*Anodaagee nişina oko noşopitaceloco niwigo abeyaceğegi
(Lucas 11.24-26)*

43-44 Nişina niwigo abeyaceğegi me noditicogi nişina oko, odaa jişigoteloco nipoşa ane yadilo coda me daxixe, doletibige ane lotokaşadi. Pida nige dişica yakadi lotokaşadi, odaa mee me dotaşa, ‘Ejime jopitacicogi işeladi ane jicogoticogi.’ Nigopitio, odaa jişicota ligeladi me dişica ane itidi, yapidi, coda me ilaaşatini.

45 Odaa jişigotiogi eletidi seete niwicidi ane dağaxa me abeyacaşaşa modişeladetigi nişini oko. Odaa jişidaa leeşodi nişini oko jeşepaanaşa abeyaceğegi caticedi nişijo anee jotigide. Odaa icota midaaşee, nişina noiigi ane abeyaceğegipi aninaa nişinoa nokododi.”

*Ica loiigiwepodi Jesus
(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)*

46 Egidaa diiticogi Jesus me notaşaneşetediniwace nişijo noiigi, odaa naşa eliodo, ijaşaşijo nioxoadipi joşototicogi aneite. Odaa idiaaşiticoaci we nişijo diimigi aneitedice Jesus, odoletibige moyotaşaneşe.

47 Odaa ica şoneleegiwa meetalo Jesus, “Gadiodo, şanioxoadipi etidi we. Domogoyemaa metişadotaşaneşeni.”

48 Odaa Jesus naşa igidi nişijo şoneleegiwa ane ibodicaxi, meeteta, “Amaajo aca eiodo? Coda amiidi ica inioxoadipi?”

49 Odaa ja dikeenatakatediogi nişijo anodiotibece, mee, “Digawini! Naşani beşelido, coda nişidi beşewi me inioxoadipi!”

50 Igaataşa inatawece nişina anowo ane yemaa Eiodi ane ideite ditibigmidi, joanığinää beşewi me inioxoadipi, iniwaalepodi, coda me eiodo.”

13

*Jesus yatemati natematigo ane iciaceeketege nişina anetanaşa
(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)*

1 Ijaşaşijo nişijo noko Jesus ja noditedice nişijo diimigi, odaa jişigo liniogotibece niweiği Galiléia. Odaa jişidaa nicote me iışaxi ijo noiigi-nelegi.

2 Eliodi oko anotatalo, odaa joşoyawiile. Joanığidaa leeşodi naşa waxoditedinigi ajo etogawaana, odaa ja nicotedinigi. Pida nişijo noiigi başa dabiditiniwace liniogotibece ninyoşodi.

3 Odaa Jesus ja iışaxi nişijo noiigi. Naşa niigaxitediniwace, yatemati owidi natematiko anida ane iciaceeketetege. Odaa mee me datematika, “Ica şoneleegiwa onigo lixogotagi etanaşa, odaa yadeegi nolacidi.

4 Naşa yaladitedibece nişijoa nolacidi meyatedini, onicoa lolacidi aneniteloco liniogotibece naigi. Odaa ilaaşaxodi joşonoşoja.

5 Icoa eletidi lolacidi boşoneniteloco wetiadawaanaga, ane deşewi mica iijo. Nişijoa lolacidi yediişa me nokoloşo leeşodi iijo aleigitinece.

6 Pida naşa dapicoşo aligeşe, odaa ja yalegi nawodigijedi, odaa ja yadilo leeşodi aleigitinece litodi.

7 Odaa icoa eletidi lolacidi boşoneniteloco ipelakijadi. Odaa nişijo ipelaşa naşa ili, odaa ja yapoşoditedini nişijoa nawodigijedi.

8 Pida eletidi lolacidi boşoneniteloco iijo anele. Odaa başa ili coda etaye, yajigo owidi ligecidi. Idatecibece libatadi yajigo onaniteci taalia ligecidi, idaaşaledi başa yajigo seseenta, idatibece başa triinta.

9 Niçina oko ane wajipatalo yotaga, leeditibige me watacotece.”

*Ane leeğodi Jesus me yatemati natematiko anida ane iciaceeketetuge
(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)*

10 Odaa niçijo anodiotibece Jesus joğototalo, odaa joğoige, moditalo, “Igaamee ina mabakeni natematigo anida ane iciaceekenitege, ina matematikanitema ina oko?”

11 Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Aneotedogoji başa yemaa me ikeetedağawatiwaji ane nimaweneğegi me iiğe laaleğenali oko, ane diğica ane yowoogodi anodaägee. Odaa baadaga ikeetediogi niçina eledi oko.

12 Odaa Aneotedogoji eneğegi ikeete niçina oko baanağa oyowooğodi anodaägee me iiğe laaleğenali. Cadaa noğa lixakedi niçina oko ane dağa yemaa me yowoogodi anodaägee me iiğe laaleğenali oko, icaağica nige domığiniawaanigi niçini oko lixakedi.

13 Joaniçidaa leeğodi mepaşa jibake natematiko anida ane jiciaceketetuge niçina me jatematikatiogi niçina oko. Odaa etidadi pida agetidowoogodi. Cadaa owajipatalo yotaga, pida ağıdibatege, coda ağıyowooğodi ane diitigilo.

14 Odaa niçida anee joğowo micotece niçijoa lotaga Isaías, niçijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedogoji niçijo jotigide, niçijo naşa iditini ane ligegi Aneotedogoji, neğee,

‘Icota majipaatiwaji,
pida ağıwooğoti ane diitigi.

Icota mawinitiwaji,
pida ağıca dağa anatitiwaji.

15 Leeğodi oyakakağadi laaleğenali,
cadaa adinajipake,
cadaa adoletibigiwaji.

Dağaleetığidaägee niçidi noiigi,
toğoyakadi monadi,
cadaa mowajipatalo yotaga,
cadaa toğoyowooğodi ane diitigilo,
cadaa toğodopitiwa oditaşa jinicilatiditiniwaci.’

16 Pida aniniitibecetiwaji leeğodi akati manati, coda majipaatalo yotaga.

17 Ejitağawatiwaji niçina anewi. Eliodi niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji coda eliodi oko ane işenagatibigiwaji domoğoyemaa monadi niçinoanaleeğanati, pida ağıonadi, coda domoğoyemaa mowajipatalo niçinoan yotaga anajipaatalo, pida ağıwajipatalo.

*Jesus yelogodi anodaa diitigi natematigigi niçijo anetanaşa
(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)*

18 Natigide anajipaatiwaji, coda adiniığaxinitece anodaa diitigi natematigigi niçijo oko anetanaşa.

19 Niçina anowajipata natematigo ane yalağata anodaägee Aneotedogoji me iiğe laaleğena oko, pida ağıyowooğodi ane diitigilo, niçina oko liciagi niçijoa lolacidi anenitedini naigi liniogotibece. Leeğodi godaxakawa neğenagi, odaa ja nogatedice lotaga Aneotedogoji ane ideite catiwedi laaleğena digo mijootaga niçijoa ilaağaxodi monoga niçijoa lolacidi midi naigi.

20 Niçijoa lolacidi anenitedini midiwataşa wetiadawaanaşa başa liciagi niçina oko ane wajipatalo natematiko, odaa dibatege, coda me ninitibigiwaji.

21 Pida liciagi nişijoa lolacidi anenitedini midiwataşa wetiadawaanaşa naşa nokoloğو aleegitinece litodi, jiġidaagee nişina oko ane degewi monakato Aneotedoğoji, odaa aleegi jegeyamağaticoace nişina menagi lawikodico, codaan nişina moiatetibeci.

22 Nişijoa lolacidi anenitedini miditaşa ipelakijadi, liciagi nişina oko anowajipata natematigo, pida owidi inoa ligecağaleğetedi leeğodi ane yopotibige, odaa odoletibige mowidi niliicağajetecidi, odaa epaa dininaale. Odaa jiġidaa leeğodi ağalee ewianaşa oyowo natematigo, odaa natematigo aġica daga iigi ane lakataşa me yewiġa.

23 Pida nişijoa lolacidi anenitedini miditaşa iiġo anele, begetaye, idatecibece libatadi yajigo onaniteci taalia ligecidi, codaan idatecibece yajigo seseenta ligecidi, idaaġeledi yajigo triinta ligecidi. Nişijoa lolacidi liciagi nişina oko anowajipata natematigo, odaa oyowoogodi ane diitigi. Odaa natematigo ja iigi lewiġa nişina oko eo mowo anele.”

Jesus yatemati latematigo ane iciaceeketetege nadegogo ane diniweneene

24 Jesus yatematitediogi nişijo noiġi eledi natematigo anida ane iciaceeketetege, meetediogi, “Nişina Aneotedoğoji me iiġe oko laaleġena, liciagi nişina ғoneleegiwa aneyatini nolacidi anele miditaşa lixoğotagi.

25 Ica enoale naşa niotaşa liotaka, odaa jeġenagi nişica laxakawa. Odaa nişini laxakawa ja yokoletedice eletidi lolacidi liwigotigi nişijo leyeema. Nişicoa lolacidi one diniweneene, codaan one latopiwa leyeema. Odaa joġopni nişijo laxakawa.

26 Naşa ili nişijo leyeema, odaa ja yelogo ligecidi. Odaa jaġaġa yelogo nişijo nadegogo ane diniweneene.

27 Odaa liimetedi nişijo bajendeoodi jiġigotibeci midataşa, odaa modita, ‘Gonecalailiġi, nişida makaami geme anitedi lolacidi anele. Enice, igame icoġoticogi ina nadegogo ane diniweneene?’

28 Odaa ja igidi, meetiogi, ‘Yaxakawa libakedi.’ Odaa liimetedi joġoige, modita, ‘Emaani me inawacenaşa ina nadegogo ane diniweneene?’

29 Odaa ja igidi, meetiogi, ‘Ogoa! Igaataşa daga anawaceni nişida nadegogo, doidetibige maġaġa anawaceni leyeema libatadi.

30 Dioki leyeema epaġawatege nadegogo me ili nigepaġicota limedi me inopilaġataġatio. Nişica noko, ejitiogi anonakagidi leyeema, “Odoejegi manawacenitiwaji nişina nadegogo ane diniweneene, codaan awiitibige ligoxe, odaa okolenitiogi noledi. Nigidiaqidi jaġaġa aladieni leyeema, odaa baġa anopilaġatitiwece diimigi aneitice me jotete yawodigijedi.” ”

Natematigigi lolagiaca “mostaada” icaagica ane yabooġodi leyeema (Marcos 4.30-32, 33-34; Lucas 13.18-19, 20-21)

31 Jesus yatematitediogi nişijo noiġi eledi natematigo anida ane iciaceeketetege, meetediogi, “Nişina Aneotedoğoji me iiġe oko laaleġenali, liciagi naġana lolacawaana ‘mostaada’ ane dibata ғoneleegiwa, odaa jeġeyateloċi lixoğotagi.

32 Naġani lolagi daġħaxa me lionawaana liwigotigi inoatawece eletidi ane niale lolacidi. Pida nige ili, odaa yayoketacedice inoatawece ane godawodigijedi, codaan ili nigepaa icota me niale nelegi. Codaan ilaaġaxodi owote libatoli midoataşa libiwedi.”

33 Odaa Jesus ja yatematitediogi eledi natematigo, meetediogi, “Nişina Aneotedoğoji me iiġe oko laaleġenali, liciagi nişina ane yabooġodi leyeema anoibake iwaalepodi. Nige yawanaġaditege itoatadigida baxia leyeema, odaa nişica labookojegi jeġeo me ili, dabo initawece nişini leyeema.”

³⁴ Jesus idioka limedi me yelogodi natematiko anida ane iciaceeketetege niçina me iigaxi niçina noiigi. Niçina me niigaxitediniwace, ağica daaditağa ibaketeda natematigo anida ane iciaceeketetege.

³⁵ Niçijo Jesus me datematika, eote micotece lotaga niçijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niçijo jotigide negee,
“Jatemati natematigo anida ane jiciaceeketetege,
niçina me jatematikatema.

Codaa jelogoditiogi niçina ane diğica moyowoogodi niçijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niçina iigo.”

Jesus yelogodi anodaa diitigi niçijo natematigigi nadegogo ane diniweneene

³⁶ Jesus naşa ibode niçijo noiigi-nelegi, odaa jiğigo minitaşa ica diimigi. Naşa dakatedio, niçijo anodiotibece joğodipegitalo, odaa joğoige, moditalo, “Anelogotitoğowa ane diitigi niçijo natematigigi nadegogo ane diniweneene.”

³⁷ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Niçijo aneyatedini lolacidi anele jeğemegee, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.

³⁸ Niçijo nixogotagi başa niçina iigo anejonağateloco. Niçijo a lolacidi anele başa niçina oko anida aneetegi Aneotedoğoji, leeğodi me iigę laaleğenali. Odaa niçijo nadegogo ane diniweneene başa niçina oko anida aneetegi godaxakawa, ane abeyaceğegi.

³⁹ Niçijo aneyatini nadegogo ane diniweneene başa diaabo, ane godaxakawa. Niçijo noko me dinopilağaditedio nawodigijedi başa niçica noko nigicota liniogo niçina iigo. Odaa niçijo anonioda leyeema başa aanjotedi.

⁴⁰ Mijoataşa niçijo a niimetedi anonawace nadegogo ane diniweneene, odaa joğoyalegi mini noledi, odaa jiğidaağee nigicota me ma niçina iigo.

⁴¹ Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, jiniiğe iniaanjotedi anodibatomı moiomağadi oko anowo ane beyagi, codaa anowo eledi oko minoa libeyaceğeco. Odaa iniaanjotedi joğonogaticoace niçidi oko liwigotigi niçidi eledi oko anepiğida ane jitege.

⁴² Odaa joğoyokoletiwece niçidi oko catiwedi noledi ane daşa ipe. Odaa jiğidıaağıtice oko me noenağateloco, codaa oyacigice lowe leeğodi lawikodico.

⁴³ Pida niçina oko ane iğenäşatibigiwaji anida ane jitege başa dataletibigiwaji lodox Aneotedoğoji, ane Eliodi, liciagi aligeğe me datale. Niçina oko ane wajipatalo yotaga, leeditibige me watacotece!

Jesus yatemati natematigo ane iciaceeketetege aca nalicexe acaağaca wetiga ane diniwaloe

⁴⁴ Niçina Aneotedoğoji me iigę niçina oko laaleğenali, liciagi nağana nalicexe aneiteloco nipodigi. Odaa ica gonleegiwa jona yakadi, pida one naliğitacini. Odaa eliodi me ninitibece, codaa jeğeyaa icoatawece ane nepilidi, niçidıaağidi joğopitacijo migo me dinoojeteta niçijo nipodigi eotibige me nebi nağajo nalicexe.

⁴⁵ Ereditace niçina Aneotedoğoji me iigę oko laaleğenali, liciagi niçina anoojetekigi ane doletibige me dinoojeteta wetiga ane diniwaloe.

⁴⁶ Odaa nağani lakate wetiga aneliodi niwaló, odaa jiğigo meyaa ajoatawece ane nepilidi. Odaa ja dinoojeteta nağaca wetiga ane diniwaloe.

Natematigigi neladi lajo modibatalo nogojedi

⁴⁷ Niçina Aneotedoğoji me iiğe oko laaleğenali, liciagi niçina neladi anoyokoletinigi weiigi. Niçina neladi dibatalo inoatawece ane latopaco noğojedi.

⁴⁸ Odaa niçina neladi naşa nolee noğojedi, niçina nomiigomigipi oixigiticogi daato, odaa nicotiniwace moiomağadi noğojedi. Nişinoa noğojedi anele boğoyexaqatinigi naqaaqaxi, pida nişinoa noğojedi ane degeleteda me jelicaşa boğoyaladı.

⁴⁹ Niğica noko nivicota liniogo niçina iiğo, jiğidaağee. Aanjotedi enag-itibeci, moiolaticoace oko, odaa onoğatedice nişinoa oko abeyacaşa liwig-otigi niçina oko anepaşa iğenaqatibiwaji.

⁵⁰ Odaa oyokoletiogi nişidi oko abeyacaşa catiwedi noledi ane daşa ipe. Aneitice oko me noenaqateloco, codaa oyacigice lowe leeğodi lawikodico.”

Niğaxinaqaneğeco geladi idiaa icoa niğaxinaqaneğeco laxokodi

⁵¹ Jesus igetediogi niğijo anodiotibece, meetediogi, “Migowooğotitecetiwaji ijoatawece ijoa yatematiko?” Odaa joğoigidi, moditalo, “Jowoğotaşa, Goniotagodi”.

⁵² Odaa meetediogi, “Enice digawini! Inatawece niğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajonaqaneğeco Moisés, niçina naşa ikatece Aneotedoğoji me iiğe laaleğena, ja liciagi niçina eniodi anani lotetenagaqaxi aneyate nişinoa nepilidi ane diniwaloe, odaa yakadi me diba niçina ane gela, ogoa, domige niçina baanaşa oxiğodi, me yajigotioji lionigipi. Jiğidaağee niğijo niğaxinağanaga yakadi me diiğaxinağatece niçina niğaxinağanegi gela, codaa me niçina oxiğodi niğaxinağanegi.”

Nigeladimigipitigi nigotaga Nazaré aqonakato Jesus

(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

⁵³ Niğijo Jesus naşa ika me yatemati niğijo latematiko aninoa ane ici-aceeketege, odaa ja noditedice niğijo aneite.

⁵⁴ Odaa joğopitedicogi manitaşa epaa nigotaşa. Niğijo naşa diiğaxinaşa mani niiakanaqaxi, odaa niğijo anowajipatalo joğoyopo leeğodi liiğaxinağanegi. Odaa ja dinigliwage, modi, “Igame yakadite icoa lixaketedi? Codaa igame icoğotigi ioniciwaşa meote şodoxiceğetedi?”

⁵⁵ Niğidoa lionigi niğijoda gapinteelegi. Codaa naqajoda eliodo şodowooğota, Maria. Codaa Tiago, José, Simão ijaa Judas nioxoadipi.

⁵⁶ Codaa me niwaalepodi inaa ligeladi digoina Nazaré. Enice, igamigo-daağee ica me yakadi me diiğaxinaşa, codaa meote şodoxiceğetedi?”

⁵⁷ Odaa aqica mowote. Pida Jesus meetediogi, “Idioka limedi moiweniğide niçina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Pida aniokani epaa nigotaşa codaa me ligeladi, baadogoiweniğide.”

⁵⁸ Odaa Jesus onateciğijoa şodoxiceğetedi aneote manitaşa epaa nigotaşa, leeğodi nişidi niğeladimigipi aqonakato.

14

Lemeğegi João Batista

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

¹ Niğijo nokododi Herodes, ninionigi-eliodi nipodigi Galiléia, ja dibodicetibige Jesus.

² Odaa meetiogi liotagipi, “Ejime niğidaa João Batista, ejinaşa yewiğatace me idei aneiticoace émagaşa. Odaa leeğodi naşa yewiğatace, odaa jiğida ioniciwaşa meote şodoxiceğetedi.”

³ Herodes eote niçijoa lotağa leegodi jiçijaa diiğenatakata moniwilo João, moigoe libaaqatedi, odaa jigoixotiwece niwilogonaqaxi. Idiçigota João leeğote Herodias ane lodawa Filipe nioxoa Herodes. (Herodias ja lodawa Herodes ane niniwoodi.)

⁴ João ijo meeta Herodes, “Goniigenatakanęgegi yolitağadomi me gadodawa naqani lodawa ęanioxoa.”

⁵ Odaa Herodes ja doma a yemaa me yeloadi Jo o, pida doitiogi ni idi noiigi, lee odi oyowoogodi Jo o miniçina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedo oji.

⁶ Nigicota ica lanikegi Herodes, odaa ja naloogo. Aca liona Herodias ja dinibaile lodoe iditawece nodenigipi, odaa Herodes eliodi me ninitibece.

7 Odaa jegeo ligegitege naqajo awicije meo noqeedi okanicodaağica ane dipokotibige.

⁸ Nağajo eliodo ja yelogodita ica ane lipoketegita Herodes. Odaa jiçigo nağajo awicije minitağa Herodes, odaa meeta, "Jemaa me anajicitiwa lacilo João Batista exakitinigi qinogo niçina natigide."

⁹ Odaa Herodes, inionigi-eliodi, jağagecağalo. Pida jeğeo niğijo ligegi ane dağa yakadi me inoke lodox niğijo lodenigipi me lalokegi lanikegi. Joaniğidaa leeğodi meo niğijo ane lipoketegi nağajo awicije.

10 Odaa ja diigenatakata moyakagiditice João lacilo manitaega niwiloeonaqaxi.

¹¹ Odaa jogonadeegi lacilo João oyexaqatinigi ḡinogo, odaa jogoyajigota naqajo awicije, odaa ja yadeegita eliodo niqijo ḡinogo.

¹² Ni^gijo anodiotibeci João ji^gotibeci, odaa jo^goyadeegi lolaadi monaligittini. Ni^gidiaaqidi ji^gotibeci oyatematitalo Jesus.

Jesus niodegetedini noiigi-nelegi
(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; João 6.1-14)

¹³ Niçijo Jesus naga dibodicetedibige ane ninyaagi João, odaa ja noditedice niçijo aneite, waxoditedinigi niwatece, igo mokijoatece miditaça nipodigi ane diçica niçeladimigipi. Pida ijo noiigi-nelegi joçoyowooçodi ane diitedicogi, odaa ja noditicoaci nigotadi, jiçigotibeci onewaligitibigiji moigaalatece Jesus.

¹⁴ Igaanaga waxoditedice niwatece, odaa ja nadi niqijo noiigi-nelegi. Odaa eliodi me iwikodetediogi niqijo noiigi, odaa ja nicilatiditediniwace neelotag-inadi.

¹⁵ Naşa şocidi, nişijo anodiotibece Jesus joğodiitalo, odaa moditalo, “Ja şocidi, codaa aşica nişeladimigipi nişina nipoçigi anejonağa. İlgeni nişina noiigi mopitibeci, amaleeğaga igotibeci minoataşa nişinoa nigo-tadawaanaga modinoojetetigi anoyeligo.”

¹⁶ Pida Jesus nağa igidi, meetediogi, "Aleeditibige doğopitibeci. Akamaçakaamitiwaji ajicitiogi anoyeligo!"

¹⁷ Oðaa niðijo anodiotibece joðoigidi, moditalo, "Idiwa mina ciinco paontedi, idiaa itiwataale noðojedi, pida aðabo!"

¹⁸ Odaa jegee Jesus, "Anadeegitediwa niçicoa paontedi idiaağidioda icoa noçojedi!"

¹⁹ Odaa ja ii^ge ni^gijo noiigi monicoteloco nadegocawaanigi. Odaa Jesus ja dibate ni^gijoa ciinco paontedi ijaagijoa itiwataale nogojedi. Odaa na^ga iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja diniotagodete Aneotedo^goji. Na^ga ninoketedini paontedi, odaa ja yajigotediogi ni^gijo anodiotibece monedia-tiniwace ni^gijo noiigi.

²⁰ Odaa ijotawece niodaşa, coda me nitiminaşa. Niġidiaaqidi niġijo anodiotibece joġoniodatece liwailidi ane iigottedice. Odaa joġonoleenagađi dooze etacanitedi.

²¹ Niġijo noko ejinaşa domaşa ijoa ciinco miili ғoneleegiwadi ane niodaşa, pida baadoġoyowoġodi ane liwokodi iwaalepodi inaa nigaanipawaanigi ane niodaşa.

*Jesus ewalightedeloco ditibigimedi ninyogodi
(Marcos 6.45-52; João 6.15-21)*

²² Aġica daşa leegi Jesus ja iiġe niġijo anodiotibece mowaxoditiniġi niwatece, odaa jiġigotibeci daato weiġi, idaa Jesus başa nenyagatedi ibode niġijo noiigi-nelegi.

²³ Niġidiaaqidi naşa iiġe mopitibeci niġijo noiigi, Jesus ja dalaġatetedibigimece aca wetiġa migo yotaganeġe Aneotedoġoġi mokiniwatece. Eġidiaaqite neġenoale.

²⁴ Naġaca lakata naġajo niwatece ja leegita me yototice liniogotibece weiġi. Odaa ebekadi ja igike naġajo niwatece, coda naġajo niwatece ja dakapetege niwocotaşa.

²⁵ Aniġicatibige daşa yelogotibige, Jesus ja iwidatediogi, jeġewalightedeloco ditibigimedi ninyogodi.

²⁶ Niġijo anodiotibece noġonadi Jesus mewalightedeloco ninyogodi, odaa eliodi me nawelatibigwaji, odaa modi, “Niġina niwigo!”. Odaa ja nacaagaġateloco coda doitibigwaji.

²⁷ Pida aġica daga leegi Jesus meetediogi, “Anipeneġeni ғadaaleġena! Jeġemeġee. Jinaġaddoiitiwaji!”

²⁸ Odaa Pedro meetalo, “Goniotagodi, nigewi naġakamaġakaami, enice adiigeni maġaşa jawaligiteloco ninyogodi mejigo jakapetaġagi.”

²⁹ Odaa Jesus jeġeeteta, “Anagi!” Odaa Pedro ja waxoditice naġajo niwatece, jeġewaligiteloco ninyogodi migo midoataşa Jesus.

³⁰ Pida naşa nadi niocodi me yoniciwadi, odaa ja doi, ja domaşa domolole-tini. Odaa ja dapaawe, mee, “Iniotagodi, jiniġikani degee oceġegi!”

³¹ Odaa aġica daga leegi Jesus ja ixoketedice libaġgadi me nolitedini Pedro, odaa meeteta, “Niġida makaami aġeliodi ġatiwaġatakaneġegi! Igaamee ina madawieni?”

³² Niġijo noġowaxoditiniġi naġajo niwatece, odaa niġijo niocodi ja notokoti.

³³ Odaa niġijo ane ideiticoace catinedi niwatece, joġodiitħalo Jesus modoġetetal, moditalo, “Dicewi makaami Lionigi Aneotedoġoġi!”

*Jesus icilatidi eelotaginadi midi nipodigi Genesaré
(Marcos 6.53-56)*

³⁴ Niġijo naşa digetacicoace niġijo weiġi, odaa joġotota nipodigi Genesaré.

³⁵ Odaa niġijo niġeladimigipi joġoyowooġoditege Jesus, odaa joġowo libodigi iditawece oko monadeegi neelotaginadi midiwataşa niġijo nipağaşa anodipegitege. Odaa joġonadeegħitħalo ijotawece ane eelotaginadi.

³⁶ Odaa joġodipoktal, mokexaa odibateloċi liniogo nijayogo. Odaa ijotawece niġijo anodibateloċi nijayogo ja nicilaşa.

15

*Jesus yalaġate icoa jotigide lakataġa judeutedi
(Marcos 7.1-13)*

¹ Odaa jiġigotibeci icoa fariseutedi icaaġica anodiiqaxinaġatece la-joinaqaneġeco Moisés, oicoġoticogi Jerusalém. Igotibeci modinotigimadetegi Jesus, odaa joġoige, moditalo,

² “Igame leeġodi ina anodiotibigaġadici me doġoyiwaġaditeda liiġaxinaġaneġeco ġodaamipi? Igaataġa aġoiwilegi libaagatedi niġina me niodaġa, anetigodilīiġaxitece ġodaamipi.”

³ Jesus naġa igidi meetediogi, “Enice, igaamee ina me daġaġa otetenitatiwaji liiġenatakaneġegi Aneotedoġoġi? Igaataġa inoka iwitecetiwaji anakamaġa ġadiiġaxinaġaneġegi ane dakapetege liiġenatakaneġegi Aneotedoġoġi.

⁴ Igaataġa Aneotedoġoġi diiġenataka, niġijo neġee, ‘Eemiteetibige ġadiodi, coda me ġadiodo.’ coda mee, ‘Leeditibige moyeloadi niġina ane beyagi me dotaġatibige eliodi, coda me eliodo.’

⁵ Pida akamaġakaamitiwaji baġa iīġaxini niġina analeegħa domiġida ni-mawneġegi me yaxawa eliodi coda me eliodo, leeġodi jaġawii me lakatigi, odaa moditiogħi eliododip, ‘Ja jajgotalo Aneotedoġoġi niġina ane inepilidi ane domaġa jajgottedaġawa’,

⁶ Leeġodi menitiogi me daġalee leeditibige me deemitetibige coda me yaxawa niġina eliododip. Odaa niġida aneni agaleegotetenitiwaji ane iīġeteddaġawa Aneotedoġoġi, niġina me iīġaxinaġanitece ane ġadakatigitiwaji.

⁷ Onawiitiwaji makaami oko ane iġenaġa. Coda Isaías niġijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoġoġi eetece niġina anewi, niġijo naġa yalaġataġawatiwaji.

⁸ Yalaġata niġica ane ligegi Aneotedoġoġi, neġee,
‘Niġidi noiġi odoġetetiwa me notaġanaga.

Pida catiwedi laaleġena aġoyemaa metidowooġodi.

⁹ Aġċa niwaló niġina modoġetetiwa,
leeġodi odiiġaxinaġatece inokinoa epaa lakataġa,
odaa aġodiġaxinaġatece ane jiġenatakata.’”

*Jesus diiġaxinaġatetece niġica aneo me napioi laaleġena oko
(Marcos 7.14-23)*

¹⁰ Jesus eniditediogi niġijo noiġi modipeġitalo, odaa meetediogi, “Ajipaa amaleeġaġa mowooġotitiwaji!

¹¹ Niġina ane napioyaġadi laaleġena oko aġiniġina ane dakatiwece nioladi. Pida ane napioyaġadi laaleġena oko baġa ane icōgotiwece nioladi.”

¹² Odaa joġottatalo niġijo anodiotibece Jesus, odaa moditalo, “Aġowooġoti niġidi fariseutedi me neliġideegħa leeġodi niġijoa ġadotaga?”

¹³ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Eiodi ane ideite ditibigimedi icota me nawace inoatawece nawodigħiġi ane degeyatedini.

¹⁴ Enice jinaġa ageċaġaleġeni niġidiwa fariseutedi! Igaataġa niġidi liciagi niġina anonibatege ġoladi, pida idiaaġidi aaqäga ġoladi. Odaa niġina ġolaġa nige nibatege eledi ġolaga, odaa iditawewece enitiniwace mida begi.”

¹⁵ Odaa Pedro jeġee, “Enice, anelogotitogħwa ane diitigi niġijo natematigo anida ane iciaceekenitegħi.”

¹⁶ Odaa Jesus jeġeetediogi, “Niġida makaamitiwaji adaġaxa minoa ġadixaketedi caticedi niġina eledi oko!

¹⁷ Aġowooġotitiwaji? Niġina ane dakatiwece nioladi oko, dakatiwece liwokomaga, odaa ja noditicogi lolaadi.

¹⁸ Pida niġina ane noditicogi nioladi oko icoġotiwece laaleġena. Odaa niġina ane noditicogi catiwedi laaleġena begeo me napioi laaleġena.

¹⁹ Igaataġa niġina oko yowo niġina ane beyagi catiwedi laaleġena, odaa ja yeloadi niġina eledi oko, coda loomatewa lodawa eledi oko, coda niġina oko ane loomatewa ane daġa lodawa, coda dolice, coda aneo liwitakeco, coda ane beyagi me dotaġatibige eledi oko.

20 Niçina oko nige yowo meo niçina ane beyagi, odaa laaleğena niçini oko ja napioi. Pida niçina oko nige daga iwilegiteda libaaqatedi anoiqaxitece me lakatigi, baadaqa napioyaqadi laaleğena.”

*Jesus icilatidi liona aca iwaalo ane digica aneetege noiigi judeu
(Marcos 7.24-30)*

21 Jesus naşa noditedicogi niçidi nipodigi, odaa jiçigo ica nipodigi anipegit-ege nigotadi Tiro aniaa Sidom.

22 Odaa ani aca iwaalo cananéia niçeladimatigi niçidi nipodigi. Odaa niçipegitalo Jesus, ja dapaawe, mee, “Iniwa-aagodi, anida ane-eenitege licoğegi Davi, adiwikoden! Niwigo abeyaceğegi dakatiogi i-oona, odaa eliodi me dawikode.”

23 Pida Jesus aqica daga igidi. Odaa niçijo anodiotibece joçototalo, odaa joçodipokotalo, moditalo, “Iiçeni naşada iwaalo mopi, igaataşa ni-otibigogodici codaaj aqadatitata niçina me dapaawetibece.”

24 Jesus meeteta naşajo iwaalo, “Aneotedoçoji idiqetediogi loiigi Israel ane liciagi niçino waxacocoli ane nabalaşa.”

25 Odaa naşajo iwaalo ja diitalo, odaa ja yamaqatedini lokotidi lodee Jesus, odaa meetalo, “Iniwa-aagodi, adaxawani!”

26 Odaa Jesus meeteta, “Adiitigi niçina me jibanoonağatece liweenigi ni-gaanigawaanigi, oditaşa jokolenağatiogi necexodi.”

27 Odaa ja igidi naşajo iwaalo, meetalo, “Ewi, Iniwa-aagodi! Pida codaam me necexodawaanşa oyeligo latijedi niwe-eenigi ane icoçotibigimece nameejia niwikateenogodi.”

28 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Iwaalo, niçida makaami eliodi gatiwaqatakaneğegi. Niçida anemaani ja jao.” Odaa acaaşaca naşaca lakata naşajo liona ja icí.

Jesus icilatidi eliodi eelotaginadi

29 Jesus naşa noditedicogi niçijo aneite, odaa joçopitacedicogi lipecağadi niweiigi Galiléia. Odaa ja dalaqatetedibigimece ajo wetığa, odaa ja nicotedini.

30 Odaa eliodi oko joçodiitalo, oyadeegi aşatiloğoladi, alejaadotedi, şoladi, ina ewalogenadi, codaam mowidi eletidi eelotaginadi. Niçijo noçoyadeegiticogi lodee Jesus, odaa ijotawece ja nicilatiditediniwace.

31 Niçijo noiigi eliodi moyopo noşonadi naşa notaşanaşa niçijo ewalogenadi, alejaadotedi naşaga nicilaşa, ane doçoyakadi mewalig-itibiwaji neçewaligitibiwaji, codaam me şoladi yatetibiwaji. Odaa joçodogetetibigimece Aneotedoçoji, Noenogodi loiigi Israel.

*Jesus niodeğetedini cwaatolo miili goneleegiwadi
(Marcos 8.1-10)*

32 Jesus eniditediogi niçijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Eliodi me jiwikode niçina oko, igaataşa jegeote itoatadişida nokododi mina meetaga, odaa aşaleegica gaantokaşidi anoyeligo. Ajemaa daga jiçetibiwaji mopitibeci daaditiğicata ane jajigotiogi me jiniodeğetiniwace, igaataşa doidetibige dişica ane noşomiwaditiniwace leeşodi nabocaşa doçopiticogi ligelatedi.”

33 Odaa niçijo anodiotibece joçoige Jesus, moditalo, “Igametaşa jakataşa ica niweenigi nelegi me jiniodegenaqatiniwace iditawece niçidi oko digoina minataşa niçina nipodigi ane dişica niçeladimigipi?”

34 Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Igame liwokodi şanipaontedanidiwa?” Odaa joçoigidi, moditalo, “Idiwa seete paontedidi idiaağidiwa noşojedawaanşa.”

³⁵ Odaa Jesus ja iiġe niġijo noiigi monicotinigiiġo.

³⁶ Odaa ja dibate niġijoa seete paontedi ijaagijoa noġojedawaanaġa, naġa diniotagodetedibigimece Aneotedoġoġi, odaa ja ninoketedini, odaa ja yajig-otediġi niġijo anodiotibece monediatiniwace niġijo noiigi.

³⁷ Odaa ijotawece niġijo noiigi niodaġa, neġepaa nitiminaġa. Niġidiaaqidi niġijo anodiotibece joġonioda niġijoa liwailidi ane iżgħotedice, odaa joġoyetigilo seete etacanitedi nelecoli.

³⁸ Niġica noko ejinaga domaġa cwaatolo miili ғoneleegiwadi ane niodaġa, we iwaalepod, inaa nigaanipawaanigi anaġaġa niodaġa, pida baadogonilaagaditibigwaji.

³⁹ Odaa niġidiaaqidi Jesus ja imonya niġijo noiigi mopitibeci, odaa jaġaġa waxoditedinigi niwatece, jiġiġo midiwa nipodaġa Magadā.

16

Icoa lacilodi judeutedi domoġoyemaa Jesus meote godoxiceġedi ane ikee me liiġexegi Aneotedoġoġi

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Niġidiaaqidi niġijoa fariseutedi ijaagijoa saduceutedi joġototalo Jesus. Odineetalo, domoġowo moyakadi gaantiġidi ane niwoketedini, odaa ja domaġa nilaagedi. Joaniġidaa leegodi modipokotalo meote godoxiceġedi ane ikee me liiġexegi Aneotedoġoġi.

² Odaa Jesus ja igidi, meetediġi, “Niġina naġa ġocidi me ixagodi loolatedi, odaa menitiwaji, ‘Natiinigoi adatiode, leegodi ġocidi diticetinece.’

³ Odaa niġina nigoi me ixagoditeg coda me nexocaġa ditibigmiedi, odaa menitiwaji, ‘Datiode, leegodi loolatedi ixagodi me nabidi.’ Odaa bogowooġotitiwaji domige datiode, ogoa domige adatiode, niġina maw-initibigmecetiwaji ditibigmiedi. Pida baadogowooġotitiwaji niġica ane di-itigi niġina manati godoxiceġetedi ane jaote.

⁴ Niġina oko aninaa niġinoa nokododi abeyacaġaġa coda aqaleeġonakato Aneotedoġoġi. Odaa Aneotedoġoġi ageote eledi godoxiceġedi ane ikeetiogi me idiiġe. Jeġeote niġijo godoxiceġedi ane ikee me idiiġe, niġijo me ideyate Jonas cati wedi le niġijo noġojegi nelegi itoatadiġida nokododi.” Odaa Jesus ja yototedicoace, joġop.

Ica nabookojedi fariseutedi iċċa saduceutedi

(Marcos 8.14-21)

⁵ Niġijo naġa diiġetita daato weiġi niġijo anodiotibece, oyaagiditece doġoyadeegi paontedi.

⁶ Odaa Jesus meetediġi, “Atacolitiwaji coda anidakita nabookojedi fariseutedi inaa saduceutedi!”

⁷ Odaa niġijo anodiotibece joġodinotaġanegetiġi niġida aneete, modi, “Eote niġida ligegi leegodi aqīċa me inadeegaġa ғonipaontedi.”

⁸ Pida Jesus ja yowooġodi ane lotaġa, odaa ja nigetediniwace, meetediġi, “Igaamee ina madinotaġaneġenititiwaji me diġiċa ғanipaon? Ame iwaġatitetiwaji Aneotedoġoġi!

⁹ Anoġowooġotitiwaji? Naġa ғadaagititibige ijoa ciinco paontedi ane jatikatalo me jiniodegetiniwace ciinco miili ғoneleegiwadi, ijaagijoa etacanitedi ane nolee niġijoa liwailidi ane iżgħotedice?

¹⁰ Codaa naġa ғadaagititibgetiġi ijoa seete paontedi ane jatikatalo me jiniodegetiniwace cwaatolo miili ғoneleegiwadi, ijaagijoa etacanitedi nelecoli ane nolee niġijoa liwailidi ane iżgħotedice?

11 Aqowooqotitiwaji me daqa idalaqata paon niqijo me qadajacaqatitiwaji manidakita nabookojedi fariseutedi idiaa saduceutedi.”

12 Odaa joqoyowooqodi Jesus me daqa yalagate modinidakata paon labookojedi, pida modinidakata liqaxinaganegeco fariseutedi ijaa saduceutedi.

Pedro mee Jesus niginiaaginiwa Nigicoa ane niige Aneotedogoji meote me godewigatace

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

13 Jesus igo nipodaqa anipegitege nigotaqa, ane liboonaqadi “Cesaréia Filipe ane dabitegetini”. Jiqidiaagi naqa nigetediniwace niqijo anodiotibece, meetediogi, “Ee, Gonleegiwa ane jicoqotibigimece ditibigimedi, odaa ame Ee modi ina oko?”

14 Odaa joqoigidi, moditalo, “Inatecibece modi makaami João Batista, codaa inatecibece eledi modi makaami Elias. Codaa ina eledi modi makaami Jeremias, ogoa, domige anigepidigica niqijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedogoji niqijo jotigide.”

15 Odaa Jesus ja digika, meetediogi, “Biqida makaamitiwaji, amakati me Ee?”

16 Simão Pedro naqa igidi, meetalo, “Jaqakamaqakaami ane iiqe Aneotedogoji me godewikatitegegi. Akaami Lionigi Aneotedogoji anidioka limedi me yewiga.”

17 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Aniniitibeci niqida makaami Simão, anakaami lionigi João, leeqodi aqoko anoikeetaqawa ane Ee, pida Eiodi ane ideite ditibigimedi ikeetedaqawa ane Ee.

18 Natigide jao gela gaboonagadi akaami Pedro (leeqodi niitege niqina mejinaga wetiga). Odaa qadotaqa me qadalakitiwa liciagi naqana wetiga anodatika moyoe lipodagaladi diimigi. Odaa ja jao niqina oko anoyiwaqadi niqijoq aqadotaqa me micataqa niqina diimigi ane dabitegeteloco niqina noenatagodi ditibigimedi wetiga ane gonege. Odaa oteqexaaqaga némaqa agaleeqica loniciwaqateloco niqidi oko.

19 Codaa jajigotaqawa qadiiqenatakaneggegi me iigeni niqina oko anida anejitege, micataqa niqina oko anida lakabakenaqanagadi ane dowediteloco diimigi, odaa niqica anoliitege digoina iiqo, Aneotedogoji aqaga yolitetegi. Odaa niqica anikani mowo niqina oko digoina iiqo, odaa Aneotedogoji aqaga ika.”

20 Odaa Jesus ja dipokotediogi niqijo anodiotibece me doqoyelogoditiogi niqina oko me Niqijaaqijoa ane niige Aneotedogoji meote godewiga.

Jesus yalagate me yeleo pida yewigatace nigidiaagidi

(Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27)

21 Odaa joaniqijaaqijotigi niqijo noko Jesus jiqidaaqeyatedigi me yelqoditediogi niqijo anodiotibece me leeditibige migo manitaqa nigotaqa Jerusalém, codaa me leeditibige meliodi me dawikode libaaqadi niqicoa laxokodi lacilodi noiigi judeutedi, ijaagijo anoiige sacerdotitedi, ijaagijo anodiiqaxinagatece lajoinaqanegeco Moisés. Codaa me leeditibige me yeleo, pida nige ixomaqatedijo itoatadiqida nokododi, odaa ja yewigatace.

22 Odaa Pedro ja yadeegitedice Jesus me yapetege, meetalo, “Aneotedogoji qadiwikoden, odaa aika dagawikodee, Goniotagodi.”

23 Odaa Jesus ja niwiteta Pedro, odaa meete, “Otonitice yodoe, Satanás! Domaqa adibeyacaqati macataqa naqana wetiga ane itinece naigi ane ixipe oko, leeqodi qadowoocagawa niqina oko, pida aqadowoocagawa Aneotedogoji.”

²⁴ Odaa Jesus meetediogi niçijo anodiotibece, “Nigica ane yemaa me niotici, leeditibige me dağadiaa iniokini me dinowo, codaa leeditibige me igotema me diniwikodetibece, codaa me dawikode nigepaa yeleo, odaa ja niotici.

²⁵ Igaatağa niçina ane yemaa minoka yewiqateloco niçina iiço, ağica lewişa ane diğica liniogo, pida niçina baanaşa igo me yeleotomi, niçini oko baanaşa ida lewişa ane diğica liniogo.

²⁶ Igaatağa niçina oko nige yakadi inoatawece ane yopotibige digoina iiço, pida odaa liwigo başa ika me yeleo, niçini oko ağica anigetişida nigaanye. Igaataşa ağica anigetişidi liboonigi me dedianaşa niçina oko oditaşa eo lewişa liwigo.

²⁷ Leeğodi Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimed, idopitijo anigida noko idiaa iniaanjotedi, codaa Ioniciwaşa Aneotedoğoji ane Eiodi, idei meetaga. Odaa ja jiwi ane loenataka inatawece oko, codaa jajigotiogi niçica loojedi ane loenataka ane beyagi, ogoa, domige anele.

²⁸ Ejitağawatiwaji anewi. Ina oko digoina analee daşa nigo nigetidadi me janagi me Ee inionigi-eliodi ane iişe oko laaleğenali.”

17

*Jesus diniigi anodaageeteda naşa dakapetetege Moisés ijaa Elias
(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)*

¹ Naşa ixomağatedijo seis nokododi, Jesus ja yadeegi Pedro, Tiago ijaaglijo nioxoa anodita João, idiokidi niçidi itoatadığida anodiotibece me yadeegi. Odaa ja yadeegitedicogi maditaşa aca wetişa ane leegitibigimece, ane diğica oko.

² Odaa noğoiwitalo, joğonadi Jesus me diniigi idoatawece, latobi ja datale macataşa aligeşe, lowoodi jaşaşa yapacaşa me datale.

³ Codaağida noğonadi me dinikee Moisés ijaa Elias, odaa joğoyotağaneşe Jesus.

⁴ Odaa Pedro jaşaşa dotaşa, meetalo Jesus, “Ica mele minaağejonaga, Goniotagodi. Nigemaani, jaote iniwatadığını nopecetiidi, oniniteci şanebi, iniaägeledi Moisés nebi, iniaägeledi başaşa Elias nebi.”

⁵ Egidaağee Pedro me dotaşa, ica lolaadi ane datale ja yapoğoditiniwace Jesus, Moisés ijaa Elias. Odaa joğowajipata ica notağaneğegi catiwedi lolaadi, anee, “Niçidoa Ionigi yemaanigi, aneliodi meote me idinitibeci. Atacolitecetiwaji niçinoa lotaşa!”

⁶ Niçijo noğowajipata niçijo anodiotibece Jesus niçijo ane dotaşa, odaa ja dakagitiniwace oyatedini iiço latopidi, leeğodi eliodi me doitibigiwaji.

⁷ Odaa Jesus ja diitediogi, naşa dibatedeloco, meetediogi, “Adabititiniwaciwiwaji, codaa jinağadoii!”

⁸ Odaa naşa noletibigimoace, noğoiwitalo, ağica anigetişijo eledi anonadi, idokidoateda Jesus monadi.

⁹ Naşa daxoditiniwace naşajo wetişa, Jesus ja yajoi niçijo itoatadığida anodiotibece, meetediogi, “Jinaşa domiğica anelogititatiwaji ananati maditaşa wetişa nigepaa idewiqatace, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.”

¹⁰ Odaa niçijo anodiotibece joğoige, moditalo, “Igaamee ijo anodiiğaxinagatece lajoinağaneğeco Moisés modi menagi Elias maleedığica meno Niçicoa ane niğe Aneotedoğoji meo me şodewiqatace?”

¹¹ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Ewi niğidaağee Elias menagi maleedığica Niçijoan ane niğe Aneotedoğoji meo oko me newiqatace. Elias enagi me ilakidetedice inoatawece.

¹² Pida ejitağawatiwaji Elias jiğijo menagi, codaan godacilodi aqoyowoogodi, odaa joğowotema niğica anoyemaa modigota. Odaa idaağodigotiwa owo me jawikode, Ee, Gonleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi.”

¹³ Odaa niğijo anodiotibece joğoyowoogodi Jesus me yalağate João Batista niğijo naşa yalağate Elias.

*Jesus icilatidi ica lioneega
(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)*

¹⁴ Niğijo Jesus naşa diitacediogi niğica noiigi-nelegi lixigağawepodi niğijo itoatadığida anodiotibece, odaa ijo gonleegiwa jiğipeğitalo Jesus. Naşa yamağatedini lokotidi lodee Jesus, odaa meetalo,

¹⁵ “Iniotagodi, iwikodenin ionigi! Gatigalegi, odaa eliodi me dawikode, elioditibece menitibiga, odaa enitiogi noledi, codaan idatibece daxaboketinigi ninyoogodi.

¹⁶ Ja inadeegitiogi niğidi anodiotibigağadici, pida joğoyapi moicilatidi.”

¹⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Jodağakamagaamitiwaji niğica noiigi ane doğoyiwağaditeda Aneotedoğoji, codaan akamağa adininaalenitiwaji. Niğida me Ee aleegi minaagejo makaamitağatiwaji, codaan ajakadi değeliodi me idinatitağawatiwaji. Anadeegitiwa niğica lioneega!”

¹⁸ Noğonadeegitalo, odaa Jesus ja yapetege niğica niwigo abeyaceğegi, codaan iğe me noditice. Odaa aqica dağa leegi, niğica niwigo abeyaceğegi ja noditice mijotaga niğijo lioneega, odaa ja icí.

¹⁹ Niğidiaağidi niğijo anodiotibece Jesus joğodiitalo noğokaanıgidoatece, odaa joğoige, moditalo, “Igaamee ina dağa jakatağa me jiticodağatice ijo niwigo abeyaceğegi?”

²⁰ Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Ağakatitiwaji miticoitice niğijo niwigo ane beyagi leeğodi aqeliodi manakatoni Aneotedoğoji. Ejitağawatiwaji niğina anewi. Doğokatecığını qatiwağatakaneğegi, macataga nağana lolagi ‘mostaada’ ane dağaxa me lionawaana, tağakatitiwaji me enita nağani wetiğe, ‘Otonitice, emii digoida!’ Odaa wetiğe ja alatí. Aqica ane apini mawii, nige iwağati Aneotedoğoji.

²¹ Pida okanicodaağica niwigo liciagi niğijo niwigo abeyaceğegi noditice idokidata nigotağaneğeni Aneotedoğoji, codaan nige ikanawaanigi maniodi moleetibige meneğegi otağaneğeni Aneotedoğoji.”

*Jesus yalağatace ica me yeleo pida yewiğatace nigidiaağidi
(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)*

²² Niğica me yatecoğو niğijo anodiotibece midi nipoçigi Galiléia, Jesus meetediogi, “Etidajigota libaağadi gonleegiwadi, Ee, Gonleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi.

²³ Odaa etideloadi, pida nige ixomağatedijo itoatadığida nokododi, odaa ja idewiğatace.” Niğijo anodiotibece eliodi magecağalodipi noğowajipatalo niğijoa lotaga.

Icoa dinyeelo ane leeditibige me dinajigo mini Aneotedoğoji ligeladi

²⁴ Jesus ijaağijo niğijo anodiotibece noğototicogi nigotağa Cafarnaum, niğijo ane oniodatema ninyeelo Aneotedoğoji ligeladi, joğotota Pedro, odaa joğoige, modita, “Idoa ganiotagodi domige yajigo dinyeelo ane leeditibige me yajigo minitaga Aneotedoğoji ligeladi?”

²⁵ Odaa Pedro ja igidi, meetiogi, “Yedia.” Odaa ja dakatiwece diimigi. Pida anıgicatibige dağa dotağaa Pedro, niğijapaşa odoejegi me dotağaa Jesus, odaa ja ige, meete, “Simão, amiida gadowoogo? Etigodiiğe me jajicağatiogi dinyeelo niğinoa godaciloditigi niğina iigo. Pida amiijo ica ane dedianağaa?

Domigepaa loiigi nedianağanağa, ogoa, domigina anokegipi anoicoğoticogi eletidi nipodağa?”

²⁶ Odaa Pedro ja igidi, meetalo, “Niğinoa icoğaga boğoyedia.” Odaa Jesus jegeete, “Odaa niğida moko anoko loiigi ame leeditibige me jedianaga.

²⁷ Pida aägele dağa jaşa me neliqideega niğidi anetiqodipiciadi. Natigide, emii miditaşa weiigi, odaa okolenitini ağadomiigo. Odaa okeni niğica odoejegi noğojegi ane ixigi ağadomiigo. Odaa catiwedi nioladi akati beexo. Odaa anadeegi nağani beexo, ediani niğica ane leeditibige me jedianaga mini Aneotedoğoji ligeladi. Nağani beexo abotema mediani codaa ane leeditibige mağaga jedia.”

18

*Niğica ane dağaxa me şoneğegi liwigotigi oko ane iiğe Aneotedoğoji
(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)*

¹ Jesus egidaağeteda me yotağaneğe Pedro, odaa niğijo anodiotibece jiğigotibeci midoataşa, odaa jögoige, moditalo, “Amiina ica oko ane şoneğegi ina naşa iiğe Aneotedoğoji laaleğenali ina oko?”

² Odaa Jesus jeğenidite ijo nigaanigawaanigi, jiğideyate liwigotigi niğijo anodiotibece.

³ Odaa meetediogi, “Ejitağawatiwaji anewi. Nige daşa iigitiwaji aneni me ağadewiki, codaa nige dağadiniwikodenitibece micataşa niğini nigaanigawaanigi, Aneotedoğoji aiiğe ağadaaleğenaliwaji, odaa ağıca anenitege.

⁴ Enice, niğina oko ane diniwikodetibece, codaa aneo me liciagi niğida nigaanigawaanigi, baaniğiniaa eneğegi şoneğegi liwigotigi noiigi anida aneetetege Aneotedoğoji.

⁵ Odaa niğina anele me dibatege niğina nigaanigawaanigi liciagi anejigo me jibatege niğidoda nigaanigawaanigi, codaa nige dibatege leeğodi Iboonağadi, odaa niğini oko dibatigi.

Leeditibige me jikanaga ane godibeyacagadi me jakagliwiwece miniwataşa Aneotedoğoji

(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

⁶ Niğica aneo anigepidiğica niğina nigaanigipawaanigi me ika me idinakato, domaşa dağaxa mele moigoetece lotoinağadi nağana wetiğe nelegi, oditaşa oyokoletinigi akiidi-eliodi moyoceğatidi, maleedeğeo niğida loenatagi ane beyagi.

⁷ Niğina oko anida aneetetege niğina iiğe icota meliodi me nawikodeeşa leeğodi niğinoa loenataka ane beyagi anowo eledi oko moika moyiwağadi Aneotedoğoji. Niğinoa anodineetoğowa idioka limedi minoa, pida Aneotedoğoji icota meote meliodi me nawikodeeşa niğina oko aneo eledi oko moika moyiwağadi.

⁸ Niğina ağabağadi, idaa ağadoğonagi nigowo mabataa, leeditibige maloikatiti ağabağadi, codaa me ağadoğonagi micataşa dağakagiti, oditaşa alati. Igaataşa dağaxa mele mokidatece ağabağadi, domigetaşa ağadoğonagi, pida akati makaatiwiwece miniwataşa Aneotedoğoji, odaa idioka limedi me ağadewiki. Aägele diğidoatawece ağabağatedi, ağadoğonaka, pida etiğadokolenitiogi noledi ane daşa ipe.

⁹ Gagecooge nigeo mabataa, aloikatiti, micataşa daşa anogaa, odaağalati. Igaataşa dağaxa mele makaatiwiwece miniwataşa Aneotedoğoji, odaa idioka limedi me ağadewiki mokanitece gagecooge. Aägele diğidiwatawece gagecoogeli, pida etiğadokolenitiogi noledi ane daşa ipe.

*Aca waxacoco ananiadi
(Lucas 15.3-7)*

¹⁰ Anidakitatiwaji adaqaleetibige daatiqica ane jaoğa niqinoda nigaanigi-pawaanigi. Ejitaqawatiwaji niqicoa aanjotedi anodowediteloco niqina ni-gaanigipawaanigi idioka limedi midi lodox Eiodi ane ideite ditibigimedi.

¹¹ Igaataqa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, janagi me jopilaqaditacalo Aneotedoqoji niqina aniatagigipi.

¹² Amiida ica anakatiteciwaji? Digini goneleegiwa anidiwa onaniteci taalia niwaxacocoli, oditaqa jaqaca aniasi. Odaa amigetiqida anee? Ejitagawa me yoya niqidiwa noventa-noove waxacocoli madi wetiga anei me nadecogonaqa. Odaa jiçigo doletibige naqajo ananiaditibige.

¹³ Ejitagawatiwaji anewi. Niqina nige yakadi, eliodi me ninitibece, leeñodi me yakadi naqajo niwaxacoco, odaa dagaxa me ninitibece, caticedi linikegitema niqijo a noventa-noove ane daganiaditeda.

¹⁴ Jigidaaqee Gadioditetiwaji aneite ditibigimedi, ayemaa me aniatagigi anigetegepidigica niqina oko anonakato ane micataqa niqina nigaanigawaanigi meyiwaqadi eliodi.

Ica qanioxoa ane dibatá

¹⁵ Nige dibatá qanioxoa, eotaqadomi ane beyagi, emii minitaqa mokakaamitece, ikeenita ane libatiigi. Nige niwoditaqadomi, jaqanigaanyetece qanioxoa.

¹⁶ Pida nige daga niwoditadom, odaa adeegi eletidi itoa ogoa domige itoatadiqida gadixigaqawepodi motaqaneqenitiwaji, awii aneeta Aneotedoqoji lotaga. Igaataqa mee Aneotedoqoji lotaga, ‘Niqina nigica oko ane yelogodita eledi oko libeyaceqeco, leeditibige eletidi itoa ogoa domige itoatadiqida oko midokida ane ligegi.’

¹⁷ Pida nige daga niwoditema niqidi oko, enice leeditibige eleqenitiogi niqidi lapo anoyiwaqadi Goniotagodi. Odaa nige dagaqa wajipatiogi niqidi lapo anoyiwaqadi Goniotagodi, odaa ademii niqini qanioxoa micataqa niqina oko ane degeyiwaqaditeda Aneotedoqoji, codaa me laxokegi abataqa, codaa aqaleeqica anenitege.

Ica niqenatakanegegi ane yoli, codaa me ika anigica

¹⁸ Ejitaqawatiwaji anewi. Okanicodaqica anoliitegetiwaji digoina iigo, Gadiodi ane ideite ditibigimedi aqagaq yolitetege. Codaa okanicodaqica anikanitiwaji midaqae digoina iigo, Gadiodi ane ideite ditibigimedi aqagaq ika midaqae.

¹⁹ Aqagaq ejitaqawatiwaji, nigidi iniwataale niqina akaamitiwaji digoina iigo ane dinilakidetiwage odaa idokida ane lipoketegi niqina moyotaqaneqe Eiodi, odaa Eiodi ane ideite ditibigimedi jegeote niqica ane lipoketegi.

²⁰ Igaataqa diqidiwa iniwataale, domige iniwatadigini oko ane yatecoqo moiweniqide Iboonaqadi, odaa idejo miditaqa.”

Natematigigi ica niotagi ane daga ixomagateetedice naalewe eledi niotagi

²¹ Odaa Pedro jiçicotalo Jesus, ja ige, meetala, “Iniotagodi, igame liwokodi me leeditibige me jixomagateetice inioxoa libeyaceqeco aneotomi? Domige leeditibige nigepaa seete me jixomagateetice libeyaceqeco inioxoa?”

²² Jesus naqa igidi, meeteta, “Aqokexaa seete me ixomagateenitice libeyaceqeco qanioxoa aneotadom. Pida leeditibige midioka limedi me ixomagateenitice libeyaceqeco qanioxoa aneotadom, aleeditibige daqa anilaqati.

²³ Igaataşa niçina Aneotedogoji me iiçe oko laalegenali, eote liciagi niçina inionigi-eliodi ane lowoogo me ilakidetedini naalewe liotagipi.

²⁴ Niçina naşa dinilakidetege, jonoğonadeegita ica liotagi ane dinaalewe deez miili icoa beexotedi oolo.

²⁵ Ağaleegica nimawenegegi me yedia niçijo naaleweli anowidi. Odaa niçijo niotagodi ja domaşa diiğenataka niçijo liotagi moyaa diotecı lodawa, lionigipi, moiwotagetibigwaji, coda moyaa idiwatawece ane nepilidi me yedianawaanigi naalewe.

²⁶ Pida niçijo niotagodi ja yamağatedini lokotidi lodee niçijo niotagodi, odaa ja dipokota, meeta, ‘Aliitatiwa, jedianoda idiwatawece ane inaalewetağawa anigida noko.’

²⁷ Odaa niçijo niotagodi eliodi me iwicode, odaa ja ixomagağateetedice niçijo naalewe, coda ikatice mopi.

²⁸ Pida ijaağijo niçijo niotagi naşa noditice, odaa ja dakapetege ica eledi liotagi inionigi-eliodi. Niçijo eledi niotagi başa dinaalewe onexaa onatecığidiwa beexotedi naaleweta niçijo odoejegi niotagi anowidi naalewe. Pida dibatigi lotoinağadi, odaa ja iligice, meeta, ‘Yokaağedi adediani niçijo anadinaalewe!'

²⁹ Odaa niçijo lokaağedi ja yamağatedini lokotidi, odaa ja dipokota, meeta, ‘Aliitatiwa, odaa icota me ağadediani idiodatawece ane inaalewetağawa.’

³⁰ Pida ayemaa me ixomagağateetedice, odaa ja yadeegi niçijo lokaağedi mani niwilogonążaxi midiaaği nigepaa yediatelogo ane naalewe.

³¹ Niçijo noğonadi eletidi niotaka niçida niciagi, eliodi me agecağalodipi, odaa jiğigotibeci oyeloğodita niotagodi, inionigi-eliodi.

³² Odaa niçijo niotagodi jeğenidita niçijo liotagi anowidi naalewe, odaa meeta, ‘Ejinaşa akamaağakaami niçica nimeedi ane dağaxa me agopeloagi! Ijoatawece niçijo dinyeelo owidi ane adinaaleweeni jixomagağateetedice leeğodi manipokitiwa.

³³ Odaa niçida makaami leeditibige me iwikodenı ağadokaağedi, digo anejigotağawa me ağadiwikodenı.’

³⁴ Niçijo niotagodi eliodi me yelatema, odaa ja iiğeticogi niçijo limeedi mani niwilogonążaximoilokatidi nigepaa yedia icoatawece ane naalewe.

³⁵ Odaa jiğidaağaga igotedağawatiwaji Eidi ane ideite ditibigimedi nige değewi mixomagağateenitedicetiwaji anowotağadomi ane beyagi ağanioxoadipi.”

19

Jesus diiğaxinağatetece lalatağaneğegi wadonadi (Marcos 10.1-12)

¹ Niçijo Jesus naşa ika me diiğaxinaşa, odaa ja noditedicogi nipoçigi Galileia, odaa joğopitacedicogi liwai nipoçigi Judéia, daato akiidi Jordão.

² Eliodi oko anodiotece, odaa nicilatiditedini eelotaginadi.

³ Icoa fariseutedi igotibeci midoataşa Jesus modineetalo meote ligegi ane beyagi. Odaa moditalo, “Gonajinağaneğeco domige oika ina ağoneleegiwa me yaladi lodawa mokanicodaağica ane leeğodi?”

⁴ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Ica ina daaditiğica malomeğeniteloco Aneotedogoji lotağanağaxi, miditaga anee, ‘Maleekoka yoeteda Aneotedogoji niçina iiğo, odaa ja yoe oko, ağoneleegiwa aniaağiwaalo.’

⁵ Odaa Aneotedogoji mee, ‘Joanığidaa leeğodi ağoneleegiwa me ikaticoace eliododipi, odaa ja noiigliwa lodawa, odaa niçidi iniwataale ja micataaği doğokinitece oko.’

6 Odaa aqaleeginiwataale, pida oneniqiniteci. Enice aqica goneleegiwa ane yakadi me yawalaceticooace niqina ane yexocagaditediwage Aneotedoğoji.”

7 Odaa niqijo fariseutedi moditalo, “Enice, igame leegodi Moisés me iige goneleegiwa me yakadi me iticoitice lodawa nige yajigota naqani lodawa notaqanaqaxi ane ikee naqa yaladi?”

8 Jesus ja igidi, meetediogi, “Moisés gadikanitiwaji malati gadodawa leegodi me dakake qadaalegenali. Pida niqijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji goneleegiwa aniaaqiwaalo, aniqidaagee.

9 Pida ejitaqawatiwaji nigica ane yaladi lodawa, odaa ja lodawa eledi iwaalo, niqini ja doğolağataka. Codaa goneleegiwa ane lodawa naqana baanaqa dalataqa jaqaqa doğolağataka. Niqina goneleegiwa idoka yakadi me yaladi naqana lodawa niqina nige doğolağataka naqani iwaalo.”

10 Niqijo anodiotibece Jesus moditalo, “Nige niqidaagee, dice dagaxa mele niqina goneleegiwa me daqa wado.”

11 Naqa igidi Jesus, meetediogi, “Aqinatawece oko oyakadi modibatege niqida iiqaxinaqaneğegi aneetece nadoneğegi. Aneotedoğoji yajigotediogi niqida niiqaxinaqaneğegi inokina niqina ane yakadi modibatege niqida niiqaxinaqaneğegi.

12 Igaataqa initibece goneleegiwa awado leegodi ida ane ibeyacağadi. Inoatecibece goneleegiwadi aqica lionigi, leegodi mina latakigi. Pida jiqinatibece eledi aqica lionigi leegodi me noqaligijedi. Pida inatecibece eledi mina aqoyemaa me nadonaga oditaqa eniododipi, leegodi moyemaa mowo libakedi Aneotedoğoji, moyatematitibece anodaagee Aneotedoğoji me iige laalegenali oko. Ane yakadi me dibatege niqida iiqaxinaqaneğegi, ele me dibatege!”

*Jesus ibinietediogi ica nigaanigipawaanigi
(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)*

13 Niqidiaaqidi joğoyadeegitalo Jesus ica nigaanigipawaanigi me ipeketedeloco libaagatedi me dipokotedeloco me ibinietediogi Aneotedoğoji. Pida niqijo anodiotibece oyapetege niqijo anonadeegi nigaanigipawaanigi.

14 Odaa Jesus jegeetediogi, “Ikani menagitibeci meetaga niqinoda nigaanigipawaanigi, jinoqoliitege menagitibeci meetaga, igaataqa Aneotedoğoji iige laalegenali niqina oko ane liciagi nigaanigawaanigi me diniwikodetibece.”

15 Odaa Jesus ja ipeketedeloco libaagatedi niqijo nigaanigipawaanigi me dipokotedibigimece Aneotedoğoji me ibinietediogi. Odaa niqidiaaqidi joğoppi.

*Ica lioneega liico ane domaga doletibige lewiq a miniwataqa Aneotedoğoji
(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)*

16 Ica lioneega enotalo Jesus, odaa ja ige, meetalo, “Goniqaxinoğodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao, odaa jiğidaa yewiqa miniwataqa Aneotedoğoji?”

17 Odaa Jesus jegeete, “Igame leegodi ina menitiwa me Ee ele? Iniokeleteda Aneotedoğoji. Pida nigemaani mida qadewiqa ane diqica liniogo miniwataqa Aneotedoğoji, otetenliiğenatakanegeco.”

18 Niqijo lioneega meetalo, “Amiicoa icoa liigenatakanegeco ane leeditibige me jotete?” Odaa meeteta Jesus, “Jineqeloati oko, jinaqa aqolagatakanı, jinoqolice, jinaqa awitaka degeni eledi oko mowo ane beyagi!

19 Eemiteetibige qadiodi, aniaa qadiodo, codaa leeditibige memaani eledi oko digo aneni madinemaani.”

20 Odaa niğijo lioneega ja igidi, meetalo, “Idioka limedi me jeemitetibige ijoatawece niğijo liiğenatakanegoco Aneotedoğoji. Amaleegida ane leeditibige me jao?”

21 Odaa jegeeteta Jesus, “Nigemaani me diğica gabatiigi, emii, aani idiwatawece ane şanepilidi, odaa edianitece şaninyeelo niğinoa madewetedi, amaleegaga yajigotedağawa Aneotedoğoji owidi şaniliicajajetecidi digoida ditibigimedi. Odaaganagi, aniwitici!”

22 Niğijo lioneega naga wajipatalo Jesus lotaga, odaa joşopi, eliodi magecağalo, leeğodi me liico laxokegi, owidi niğicoa ane nepilidi niliicajajetecidi.

23 Odaa Jesus jegeetediogi niğijo anodiotibece, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Dağaxa me dakake niğina liico me ikatece Aneotedoğoji me iiğe laalegena.

24 Niğina liico dakaketibige me ikatece Aneotedoğoji me iiğe laalegena, eneğegi diğica lagaliigi me jixomagatiwece niğina gameelo catiwedi niğina etakado libegi.”

25 Niğijo noğowajipatalo niğijo anodiotibece, eliodi moyopo, odaa modi, “Enice, amijio ica anepaşa yakadi mida lewişa miniwataşa Aneotedoğoji?”

26 Naga iwitediogi Jesus, odaa meetediogi, “Niğina oko ağıca nimaweneğegi degeo mida lewişa miniwataşa Aneotedoğoji. Pida Aneotedoğoji başa yakadi meote inoatawece.”

27 Odaa Pedro meetalo, “Niğida moko ja jikanağatedice ijoatawece ane şonepilidi, odaa ja jiwağatibigağadici. Odaa, amigini ica şonogeedi?”

28 Odaa Jesus jegeetediogi, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Ee, Gonelleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, icota me jiiğe inatawece oko jatikata Aneotedoğoji loniciwaşa niğica noko nige yoe gela iigo. Nige jiiğenataka, jajigotağawa şanağatetigitiwaji, akaami dooze şonelleegiwadi, ananiwitici. Odaa jigiğenitiwaji niğijo dooze licoğeco Israel.

29 Coda inatawece niğina anoyaladi ligelatedi, nioxoadipi, niwaalepodi, eliodi, eliodo, lodawa, lionigipi, coda me niğotedi, coda anoyaladi inoatawece, Ee leeğodi, Aneotedoğoji yajigotediogi caticedi niğijo anoyaladi. Coda jığida lewişa miniwataşa Aneotedoğoji.

30 Coda eliodi oko niğina ane şoneğegipi niğinoa nokododi, jığidiae onaxaceti liboonağadi. Pida eliodi ane diğica nağatetigi niğinoa nokododi, niğidi baanıgidiae leegitibigimece liboonağatedi.”

20

Natematigigi icoa niimetedi anodoweditelogo nawodigijedi uuva

1 Odaa Jesus jegee, “Niğina Aneotedoğoji me iiğe oko laalegenali, digawini anodaagee. Onica ica ane nebi icoa nawodigijedi uuva. One opedi me noditice, igo doletibige liimetedi me nibaaşa midi lixogotagi.

2 Onicoa icoa şonelleegiwadi ane dinilakidetege me yedia onaniteci beexo ane loojedi onidateci noko me jibaşa. Odaa ja iiğeticogi midi lixogotagi.

3 Noğone noove lakata joniğigotace niğica ane lotokağadi şonelleegiwadi anodoletibige libakedi. Naga nadi icoa şonelleegiwadi ane diğica libakedi,

4 odaa meetiogi, ‘Emiitiwaji abaa midiwa yawodigijedi uuva, odaa şagedianitiwaji şadooğoji ane iğenaga.’ Odaa jığigotibeci.

5 Naga yaxoço-noko jığigotace, codaanaga iniwatadağanı lakata me şocidi, jığigotace, odaa jığicotiogi eletidi şonelleegiwadi anoyemaa me nibaaşa. Odaa jaşaşa iiğetibigiwaji me nibaaşa.

6 Niçijo naşa niłegi me ciinco lakata, jiçigotace niçijo ane yakadite liimetedi. Odaa jiçicotiogi eletidi şoneleegiwadi anidiaaqiticoace niçijo anei. Odaa ja nigetiniwace, meetiogi, 'Igaamee ina minaaqonitiwaji idatawece noko me diçica şabakedi?'

7 Odaa joçoigidi, modita, 'Inaaqejonaşa digoina leeğodi aqica ane najigotoşowa şobakedi.' Odaa meetiogi, 'Emiitiwaji midiwa yawodigijedi, odaa şadedianitiwaji ane iżenaşa me şadoojedi.'

8 Niçijo naşa nexogotini, niçijo ane nepilidi niçijoaa uuva jeġenidita niçijo ane dowediteloco niçijoaa elanigijedi, odaa jeġeeta, 'Aniditiogi iimetedipi, odaaşanedianitiniwace. Odoejegi manedianitiniwace niçijo anowidijedipi me nibaşa, odaa owidijeeni manedianiti niçijo anodoejedipi me nibaşa.'

9 Ijoatawece niçijoaa şoneleegiwadi ane nibaşa niçijo naşa niłegi me ciinco lakata me şocidi, odibatege onaniteci beexo loojedi me nibaşa.

10 Odaa niçijo anepaşa opeditibigiwaji me nibaşa odiletribe doğodibatege caticedi. Pida ijotawece odibatege onaniteci beexo ane ligegitege niçijo necalailegi.

11 Niçijo noğodibatege ninyeelo, odaa ja notaşanaqateloco oyalomeğe niçijo necalailegi.

12 Modita, 'Niçidiwa şoneleegiwadi nibaşa onexaa onaniteci lakata. Pida oko başa jibaşa idatawece noko idinatiişata dapicagaligeğe. Pida mediani şodiwokodaşawepodi ane liwokodi şoninyeelo.'

13 Odaa niçijo necalailegi ja igidi, meetiogi, 'Yokaqaşetdipi, aqica dağa jaotaşadomi ane beyagi. Madinilakidenitigi jiçidaa liwokodi memaani mabaatege onaniteci beexo loojedi onidateci noko mabaa.'

14 Natigide, abaatege şaninyeelo odaaşopiliticogi şadigeladi. Emaşa jemaa me jajigotioġi niçijo owidijegi menotibeci me liwokodaşawa ane jajigotagawa.

15 Domige jakadi me jao ane jemaa mejigotalo ininyeelo? Ogoa, anoceetema ina eledi oko ane jemaa me ee libinienigitema?"

16 Odaa Jesus nigoditedini me dotaşa niçijo neġee, "Joanişidaaġee niçina anowidijedipi jiçidiaa odoejegi, odaa niçina anodoejedipi jiçidiaa owidijedipi. Igaataşa Aneotedoġoji eniditediogi eliodi oko, pida onateciedi ane isolatedicoace."

*Jesus yalaqatace me yeleo pida yewiqatace nigidiaaqidi
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)*

17 Niçijo Jesus naşa dowicetedibigimece nigotaşa Jerusalém, noqatedicoace niçijo dooze anodiotibece, odaa eġidaaġee mewaligitibigiwaji, neġeetediogi Jesus,

18 "Diganajipaatiwatiwaji! Ja jiġata Jerusalém. Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicoşotibigimece ditibigimedi, etidajigotioġi anoiige sacerdotitedi, ijaaqiyo anodiiġaxinaqgatece lajonaqaneğeco Moisés. Odaa modi mone jao ane beyagi, codaa me leeditibige metideloadi.

19 Codaa metidajigotioġi lacilodi romaanotedi. Odaa metidame, codaa metidalaketibige, codaa etidototeloco nicenaqanaqate. Pida nige ixomaqatediyo itoatadiġida nokododi me ideleo, odaa Aneotedoġoji jeġeote me idewiġatace."

*Ica lipoketegi eliodi Tiago iċċaa Joāo
(Marcos 10.35-45)*

20 Odaa aca lodawa Zebedeu jiġiyo midoataşa Jesus lixigaqawadi niçijoaa itoa lionaşa, Tiago iċċaa Joāo. Odaa ja yamaqatedini lokotidi lodee Jesus, odaa ja dipokotalo meote niċica liwikodenatakaneğegi.

21 Jesus naşa ige, meeteta, “Amiinoda ica anemaani?” Odaa ja igidi, meetalo, “Awiita niginoda ionigipi me nicote ɻawai, oniniteci ɻaba-aagadi, iniaageledi dege-eetegi ɻanimajijegi mikeeni me ɻonegaga, nigo-oota ma-aami inionigi-eliodi.”

22 Pida Jesus ja igidi, meetediogi, “Agoowoogotitiwaji niçica anipokitibige. Domigakatitiwaji mawikodee digo aneji nige jawikode?” Odaa jogoniniçodi, moditalo Jesus, “Oko jibogatege me jawikodeega niçica aneni mawikodee.”

23 Odaa Jesus jegeetediogi, “Ewi makati mawikodeetiwaji, niçica aneji me jawikode. Pida aqica inaqatetigi daa jakadi mejitaqawa manicootini ibaagadi iniaageledi digetege inimagijegi. Pida Eiodi ilakidetedini niçidiwa nimetiidi, baaniginiaa yowoogodi niçica ane nicoteloco.”

24 Niçijo eledi anodiotibece noqowajipata ane domoqoyemaa niçijo dinioxomigi, odaa joqoyelatema.

25 Odaa Jesus jejeniditediogi niçijo anodiotibece menagitibeci midoataşa, odaa meetediogi, “Owoogotitiwaji anodaagee niçina inionigi-eliodi me dakake ane igotiogi niçidi loiigi ane iiğe. Codaa owoogoti anodaagee moibake naqatetigi niçinoa godacilodipi moiğe eledi oko.”

26 Niçida makaamitiwaji jinaşa domağawii liciagi anowote niçina ane niiqenatakanasa. Pida niçina ane yemaa me ɻoneqegi leeditibige me niçiwatece eledi oko.

27 Codaa niçina ane yemaa me dibata odoejegi nimedi leeditibige moi-wotage niçina eledi oko.

28 Awii liciagi Ee. Igaataşa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ajanagi daa jiotaqe oko. Pida janagi me Ee niotagi, codaa me jajigo yewiga me loojedi ane yemaa Aneotedoqoji me napitaqadi libeyaceğeco eliodi oko.”

Jesus icilatidi itoataale ɻoladi (Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

29 Jesus ijaaglijo anodiotibece ja noditicoaci nigotaşa Jericó. Odaa eliodi ica noiigi anodiotece Jesus.

30 Onidiwa icoa iniwataale ɻoladi onicotinece naigi liniogotibece. Noqowajipatibece modi me Jesus niçijo ane ixomaqatijo, odaa ja napaawaşa, modi, “Goniotagodi, anida anenitege licoğegi Davi, godiwikodeneğegi!”

31 Odaa niçijo noiigi-nelegi joqonapetegetiniwace, oiiğe me notokotiniwace. Pida jegepaanaşa dinigetaqateetibigiwaji me napaawaşa, modi, “Goniotagodi, godiwikodeneğegi, anida anenitege licoğegi Davi!”

32 Naşa dabiditedi Jesus, odaa jejeniditediogi niçijoa ɻoladi. Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiini ica anemaanitiwaji me jaotaqadomi?”

33 Odaa joqoigidi, moditalo, “Goniotagodi, jemaanaşa mawii me jatenagatibece.”

34 Jesus iwikodetediogi, naşa dibatedeloco ligecooğeli, odaa aqica daa leegi joqoyakadi me doletibigiwaji, odaa joqodiotece.

21

Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém micataşa niçina inionigi-eliodi (Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; João 12.12-19)

1 Niçijo Jesus ijaaglijo anodiotibece noqodipegit nigotaşa Jerusalém, joqotota neqepaa nigotakawaana Betfagé, anipeqitege lojotaqadi ane liboonaqadi “Oliveira”. Joanigidiaağı Jesus naşa iiğe itoataale niçijo anodiotibece migotibeci odoe.

² Meetediogi, “Emiitiwaji manitağa nigotakawaana digoida əgododoe, odaa maleekokakaatio jağaniaa boliico dinigoetini, iniaağini boliicawaanigi manitağa. Owileceni, odaa anadeegitediwa!

³ Odaa nigica ane ədige ane leeğodi mowileceni nağani boliico, enitatiwaji, ‘Goniotagodi yopotedibige. Aleegi odaa nopilağaditedağawatiwaji.’ ”

⁴ Niğida anee eotibige micotece lotaşa niğijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo neğee,

⁵ “Enitiogi niğidi niğeladimigipitigi Jerusalém,

‘Digawinitegetiwaji!

Ganinionigi-eliodi jeğenotedağawatiwaji.

Okaağegi,

codaawaxoditedeloco niğinoda boliicawaanigi.” ”

⁶ Odaa niğijo itoataale anodiotibece jiğigotibeci, odaa jogowo niğijo ane iğete Jesus.

⁷ Jogonadeegi niğijo boliicawaanigi ajaağajo eliodo, odaa joğoyexaqatelo nicaapatedi, odaa Jesus ja waxoditedeloco.

⁸ Eliodi oko oipecetedice nicaapatedi niğijo naigitece, inatecibece boğonakagidi niale laamotiidi, odaa oilaagağaditedinece naigi moiweniğide Jesus.

⁹ Eliodi oko ığotibeci lodoe, codaaweliodi eledi oko boğodilokotelogo, odaa ijotawece napaawaqatelo, modi,

“Jemaanaşa Aneotedoğoji me iweniğide Niğinoşa

anida aneetetege licoğegi Davi!

Jemaanaşa Aneotedoğoji me ibinie Niğinoşa anenagi

anida nağatetigi me Liboonağadi Goniotagodi Aneotedoğoji!

Joğeeğatibigimece Aneotedoğoji!”

¹⁰ Niğijo Jesus naşa dakatediwece nigotaşa Jerusalém, eliodi niğeladimigipi itağatibigiji, dinigetiwage, modi, “Amiiniwa icoa goneleegiwa?”

¹¹ Odaa niğijo noiigi-nelegi anijo mijoataşa Jesus joğoniniğodi, modi, “Niğiniwa joanığıniağiniwa Niğina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, Jesus, anelatedibige nigotaşa Nazaré midi nipodigi Galiléia.”

Ica Jesus loenatagi mini Aneotedoğoji ligeladi

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; João 2.13-22)

¹² Jesus naşa dakatediwece Aneotedoğoji ligeladi, ja niticoitedicoace ijotawece niğijo ane enaanağanşa ijaağijo ane oojeteeşa. Odaa yamağatedini nameejatedi niğijo anoiikoäge dinyelo, codaaw me nibaancotedi niğijo anoyaa yotipitedi.

¹³ Odaa meetediogi, “Maditaşa lotaşanağaxi Aneotedoğoji, iwoteloco ane ligegi, niğijo neğee, ‘İdokoyatigi igeladi me diimigi anei oko modoğetetibigimece Aneotedoğoji.’ Pida akamağakaamitiwaji bağademii micataşa daşa nağatağadi olicağşa.”

¹⁴ Niğidiaeğidi icoa goladi icaağicoa alejaadotedi enagitibeci midoa Jesus minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja nicilatiditediniwace.

¹⁵ Pida niğijo anoiüğe sacerdotitedi ijaağijo anodiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, eliodi me nelığideeşa, noğonadi niğijoğa əgodoxicęgetedi Jesus aneote, codaaw noğowajipatiogi nigaanigipawaanigi me napaawaqatelo mini Aneotedoğoji ligeladi, modi, “Jemaanaşa Aneotedoğoji me iweniğide Niğiniwa anida aneetetege licoğegi Davi!”

16 Odaa moditalo Jesus, “Ida makaami ajipaata ida ligegi idi nigaanigipawaanigi?” Naşa niniqodi Jesus, meetediogi, “Ja jajipatiogi. Pida ajawienataka naşalomeğenitelocotiwaji ane diniditeloco Aneotedoğoji lotaşanaşaxi, miditaşa nişijo anee, ‘Aneotedoğoji ja nişaxitediniwace lionekadawaanaşa inaa nigaanigipawaanigi anodaşee me joşeeşatibigimece Aneotedoğoji ane eneşegi ele mejinşa me joşeeşatibigimece.’”

17 Odaa Jesus ja yototedicoace, ja noditedice Jerusalém, jişigo nigtakawaana Betânia. Odaa jişidia limedi.

Jesus ixoo ajo figo libatadi

(Marcos 11.12-14, 20-24)

18 Neşeledi noko me nigoitijo, Jesus joşopitacedicogi Jerusalém, odaa ja nivicile.

19 Naşa nadi ajo libatadi “figoigo” liniogotibece naigi, odaa ja diiteta. Pida aşaca yakadi ela, inokino laamotiidi. Odaa meeteta naşajo niale, “Aşaleegakati majici figo!” Odaa aşica daşa leegi naşajo figoigo ja yadilo.

20 Nişijo noşonadi nişijo anodiotibece nişijo niciagi, odaa eliodi moyopo, modi me notaşanaşa, “Nişica meo me yedişa me yadilo naşada niale!”

21 Jesus ja niniqodi, meetediogi, “Ejitaşawatiwaji anewi. Niganakatonitetiwaji Aneotedoğoji, codaa nige daşawienatakani, yakadi mawii liciagi nişida anejigota naşada figoigo, codaa yakadi mawii caticeditace ane jao. Yakadi menitiwaji naşadi wetşa, ‘Alatii, emii adinokolenitinigi akiidi-eliodi!’ Odaa naşadi wetşa jaşalatı.

22 Niganakatonitetiwaji Aneotedoğoji, yakadi mabaategetiwaji okanicodeşa nişica anipokitalo Aneotedoğoji nişina motaşaneşeni.”

Icoa lacilodi noiigi oigetece Jesus nişica ane yajigotalo naşatetigi

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

23 Jesus joşopitacedicogi minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja nişaxitediniwace ica noiigi. Nişijo naşa diişaxinaşa, jişigotibeci midoataşa nişijo anoişe sacerdotitedi ijaşijoa laxokodi lacilodi nişidi noiigi. Odaa joşoige Jesus, moditalo, “Amiida ica şanşatetigi mawiite inoa ane şadoenataka? Amiijo ica ane yajigotaşawa şanşatetigi?”

24 Naşa niniqodi Jesus, meetediogi, “Ee aşaşa ida igikaneşegi. Nigadigitiwaji, odaa jaşaşa jelogoditaşawa ane najigotiwa inaşatetigi.

25 Enice, amiijo ica ane yajigota naşatetigi João Batista me nilegetiniwace oko? Mige Aneotedoğoji, oşa, domige oko oyajigota naşatetigi?”

Odaa joşodinotaşaneşetigi, modi, “Nigejinaşa me Aneotedoğoji ane yajigote naşatetigi João, odaa jeşetedoşowa, ‘Enice, igaamee ina me dişilişatiteda lotaşa João?’

26 Pida deşejinaşa, ‘Me şoneleegiwadi oyajigota naşatetigi João.’ Odaa nişina noiigi joşoyelatogodomi, igaataşa oyivaşadi me Aneotedoğoji nişije João me nilegetiniwace oko, odaa geme idoişatiogi nişidi noiigi.”

27 Noşoniniqodi Jesus, moditalo, “Ajwoogotasa ane yajigota naşatetigi João.” Odaa Jesus meetediogi, “Enice Ee ajelogoditaşawatiwaji ane najigotiwa inaşatetigi me jaote nişinoя yoenataka.

Natematigigi icoa itoataale nionaga

28 Pida amiida ica anakatitecetiwaji? Ica şoneleegiwa onidiwa iniwataale lionşa. One diita nişica lionigi boşoxişodi, odaa oneeta, ‘Ionigi, nişina noko emii abaa midiwa eyanigijedi uuva!’

29 Naşa igidi, meeta, ‘Ee aşejigo.’ Pida nişidiaşidi ja dinilaatibece, naşa iği lowoogo, odaa jişigo diba.

30 Nişijo eliodi jaşaşa diita nişijo eledi lionigi, jaşaşa iiğe migo diba. Odaa jegeeta eliodi, Je iniotagodi! Jegejigo.' Pida ağıgo.

31 Amepidiğica ijoa lionaşa eo ane yemaa eliodi?" Odaa nişijoa lacilodi noiigi jogoniniğodi, moditalo, "Nişijo lionigi liidaşa." Odaa Jesus meetediogi, "Ejitaşawatiwaji nişina anewi. Aneotedoğoji dibatetege codaan me iiğe laaleğenali nişijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, inaa ewocomigipi, nişina oko anakatitiwaji meliodi me abeyacaşaşa, pida Aneotedoğoji baadaşa iiğetededa gadaaleğenaliwaji.

32 Igaataşa João Batista enagi, odaa ikee nişica anodaagee me ejoğotalo Aneotedoğoji, pida nişida makaamitiwaji aşıwağati lotaşa João. Pida nişijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi ijaaglijoa ewocomigipi boğoyiwağadi. Pida nişida makaamitiwaji, nağanati me eniwağatakanaşa codaan modioce Aneotedoğoji, idokee ağadinilaanitibecetiwaji, oteğexaaşaşa iwağati João."

Natematigigi icoa nawodaşanadi abeyacaşaşa

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Jesus eğidaagee me dotaşa, meetediogi, "Digajipaatatiwaji nişida eledi natematigo anida ane jiciaceketegi! Onini ica ane nebi icoa iiğotedi aneyatelogi elanigijedi uuva, odaa ja niotaa. Codaan jonaşa iwila aca nalice lajo monoşa uuva liwagedi, codaan dabiteğetini lipe libeoğadi ica anoyowie elanigijedi. Nişidiaağıdi ja yajigotiogi me niwaişawepodi icoa nawodaşanadi nişijoa elanigijedi. Odaa ja diniwiaje.

34 Naşa nipegi monopilaşaditedio elali, odaa ja iiğe icoa liotaka, iiğetiogi nişijoa nawodaşanadi modibatege nişica liwai ane nebi.

35 Pida nişijoa nawodaşanadi joğodibatiogi nişijoa liotaka. Onica ica ononaxacogötibige, ica eledi boğodaa oyeloadi, ica eledi boğonexaa onigidatice.

36 Odaa nişica ane nepilidi enanigijedi ja iiğe eletidi liotaka, pida nişijoa nawodaşanadi owo liciagi anodigotiogi nişijoa odoejedipi ane iiğe.

37 Nogowidijegi ja iiğe ica epaa lionigi, meetibige le, 'Ejime odeemitetibige ionigi.'

38 Pida nişijoa nawodaşanadi nogonaditege nişijo lionigi, odaa modi me dinotaşaneşe, 'Nişina anenagi nişijo lionigi anicota me nepilidi nişinoşa nawodigijedi eliodağajetecidi. Ele me jeloataşa, odaa nişinoşa nawodigijedi ja şonepilidi!'

39 Odaa joğodibata nişijo lionigi ane nepilidi nawodigijedi, odaa joğoyadeegiticogi wetice nişidiwa nawodigijedi, odaa joğoyeloadi.

40 Nige limedi menagi nişijo ane nepilidi nawodigijedi, amigida ica anigotiogi idowi nawodaşanadi?"

41 Nogoniniğodi Jesus, moditalo, "Eo meliodi me nawikodeega codaan nigodi nişijoa şoneleegiwadi abeyacaşaşa. Odaa yadılaşanegeta lawodigijedi eletidii nawodaşanadi, anepaşa oyopilaşadita niwai anida aneetegi nigicota noko monopilaşaditedio."

42 Odaa meetediogi Jesus, "Ajawienataka naşalomeşenitelocotiwaji madditaşa Aneotedoğoji lotaşanaşaxi, nişijo anee,

'Naşajo wetığa ane diğica mowo nişijo anodabiteğetini diimigi, nağani wetığa jişicota me nağaca ane eneşegi oyopotibige.

Pida Goniotagodi Aneotedoğoji mina igote, codaan jakataşa mele nişida loenatagi.'

43 Joaniğidaa leeğodi mejitaşawatiwaji Aneotedoğoji me daşadiaa iiğe gadaaleğenali, pida ja iiğe laaleğenali eledi oko anepaşa oyoe nişica ane yemaa Aneotedoğoji.

44 Nigica oko aneniteloco nağani wetığa, odaa ja napeegitibige, eote liwailidawaanaga. Pida nağani wetığa niganipaşa eniteloco oko, iopaağadi codaayeloadi niğica oko.”

45 Niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijoa fariseutedi noğowajipatalo niğijoa natematiko anida ane iciaceeketege Jesus meyatemati, odaa joğoyowooğodi niğidiaägeetediogi Jesus.

46 Odaa ja domoğoyemaa moniwilo Jesus, pida ağica nimaweneğegileeğodi odoitiogi niğijo noiigi, igaataşa niğijo noiigi oyakadi Jesusミニgina ane yeləğoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

22

Natematigigi lalokegi ica nadoneğegi

(Lucas 14.15-24)

1 Jesus yatemati eledi natematigo anida ane iciaceeketetege me dotağa lodoe niğijo ane niigenatakanaşa, meetediogi,

2 “Niğina Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali oko, jiciaceeketege niğina inionigi-eliodi ane ilakidetini nalokegi ladoneğegi lionigi.

3 Odaa ja iiğe liotaka modigotece lodenigipitema lalokegi. Pida anibetibig-waji, ağoyemaa migotibeci nalooğو.

4 Odaa ja iiğe eletidi liotaka, meetiogi, ‘Enitiogi ağodenigipi, “Digawiniti-waji! Nalokegi ja limedi. Joğonigodi waca-lioneke, inaa ağodinadi ajakalodi, codaan inoatawece ja igo. Anagitiwaji midi nalooğو!”’

5 Pida niğijo nodenigipi ağica mowo, odaa oninitecibeci jiğigo iwi epaa libakedi. Onica ica anigo nibajeenda, ica eledi biğigo mani noojetekaxi.

6 Icaağica eledi nodenigipi başa odibatiogi niğijoa liotaka, odaa joğonaxacogötiniwace, joğonigodi.

7 Niğijo inionigi-eliodi naşa dibodiceta niğica niciagi, eliodi me deliğide, odaa ja iiğe niodağawadi monigodi niğijoa aijekaşa, codaamoyalegi niğotaga.

8 Niğidiaağidi meetiogi liotaka, ‘Lalokegi nadoneğegi ja igo, pida niğijo oko yodenigipi ağaleeğoyakadi menagitibeci, leeğodi abeyacağaga.

9 Odaa natigide, emii iwitece ladicotiidi, odaa anodenitema nalokegi okanicodaağica oko anakapetege.’

10 Odaa niğijoa liotaka joğodioteci ladicotiidi, oyatecoğotee inatawece oko anodakapetege, inatecibece oko libinienigipi, codaaminatecibece başa abeyaceğegipi. Odaa nağaca nalokaxi ja nolee oko.

11 Pida niğijo inionigi-eliodi naşa dakatiwece nalokaxi me iwitiogi nodenigipi, odaa ja nadi ica ağoneleegiwa ane daga dinixotinigilo icoa nowoodi epoka lajo nalokegi.

12 Odaa niğijo inionigi-eliodi ja ige niğijo ağoneleegiwa, meeta, ‘Godokaağedi, igame ağanimaweneğegi manakaatio me diğicoateda ağadowoodi anepaa lajo nalokegi?’ Pida ağica aneteğeyatigi ligegi.

13 Odaa niğijo inionigi-eliodi meetiogi liotaka, ‘Agoeni libaağatedi, ağonaka, odaa okoleniticogi wetice midi nexocaşa, aneite oko me noenağateloco, codaamoyacigice lowe, leeğodi lawikodico.’

14 Igaataşa Aneotedoğoji eniditediogi eliodi oko, pida onateciğidi ane isolatedicoace.”

Fariseutedi oige Jesus domige leeditibige moyediatece inionigi-eliodi diny-eelo

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

15 Odaa niğijo fariseutedi ja noditicoaci me diniikoetiwage lowooko domogowotibige Jesus meote ligegi ane dağa diitigi, domogowotibige doçoyakadi me nilaagedi.

16 Odaa joçojimonyatalo Jesus niğijo anodiotibeci fariseutedi oiwagatetece niğijo ane licaajepodi inionigi-eliodi Herodes. Odaa niğijo niiğexedi moditalo Jesus, “Niğaxinağanağa, jowoogotaşa makaami oko ane iğenaga, codaa mewi me iğaxinağanitece niğica Aneotedoçoji ane yemaa niğina oko mowo. Codaa jowoogotaşa me dağa aniwinita niğina oko migida nağatetigi, ogoa domige ağıca nağatetigi.

17 Natigide, enitogowa niğica anakati. Domige lakapetegi najojoinağaneğegi şodoiigi me jedianağatece César, ninionigi-eliodi romaanotedi, niğicoa dinyeelo ane leeditibige me jedianaga? Domige lakapetegi şonajoinağaneğegi, ogoa, adakapetege?”

18 Pida Jesus ja yowooğoditediwe lowooko ane beyagi, odaa meetediogi, “İgame leeğoditiwaji madineenitiwa? Akaamitiwaji niğina anokowo meletibigiji.”

19 Digawii anadeegitiwatiwaji beexo nağana anatikani mediani romaanotedi anetiqadığeni mediani.” Odaa joçoyadeegitalo aca beexo.

20 Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Ame liwigo aniwoteloco ani beexo? Codaa ame liboonaqadi ane diniditeloco ani beexo?”

21 Odaa joçoyigidi, moditalo, “César, niğijo ninionigi-eliodi romaanotedi.” Odaa jegeetediogi, “Enice edianitecetiwaji César niğica ane nebi, codaa edi-anitece Aneotedoçoji niğica ane nebi!”

22 Noğowajipatalo niğijo lotaşa Jesus, eliodi moyopo. Odaa joçoyakamağadi, joçopitibeci.

*Odigikatigi niğica noko nige newiğatace niğinoea émağaga
(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)*

23 Ijaağijo niğijo noko joçodiitalo Jesus icoa saduceutedi. Niğicoa saduceutedi baadogoyiwağaditeda Aneotedoçoji micota me yewikatiditace niğinoea émağaga anigida noko.

24 Odaa joçoyige Jesus, moditalo, “Niğaxinağanaşa, Moisés diiğaxinağatece niğica şoneleegiwa ane yeleo, odaa ja nenyagaditi lodawa, maleedığica lionigitege, odaa nioxoa leeditibige me lodawa nağajo wajekalo eotibige mica lionigipi. Odaa diğicoa lionaga micataşa dağa lionigipi ijołatibige nioxoa.

25 Odaa onica seete dinioxomigipi aninaa ligeladi digoina. Niğica liidaşa jonaşa wado. Pida aona niğica lionigi naşa yeleo. Odaa niğijo nioxoa ja lodawa nağajo wajekalo.

26 Pida jağaga yeleo maleedağaqica lionigitege. Odaa ica eledi nioxoa jağaga lodawa nağajo iwaalo. Pida idaägee aniğica lionigitege naşa yeleo. Odaa ijotawece seete dinioxomigipi nigo. Ijotawece nigo maleedığica lionigipi.

27 Niğidiaağidi nağajo iwaalo jağaga yeleo.

28 Enice, nivicota noko Aneotedoçoji meote me newiğatace niğinoea émağaga, amigepidiğica niğijo seete dinioxomigi anepeğewi me lodawa nağajo iwaalo? Igaataşa ijotawece lodawadi nağajo iwaalo.”

29 Jesus naşa ninigodi, meetediogi, “Niğida makaamitiwaji eliodi mabataa leeğodi aqowooğoti Aneotedoçoji lotaga, oteğexaağaga owoogoti Aneotedoçoji notoetiigi.

30 Igaataşa nigeotace Aneotedoğoji me newigatace niğinoa émađaga, odaa ja liciagi niğinoa niaanjotedi Aneotedoğoji. Ağalee nadonaşa, oteğexaagaşa icoa lionaşa.

31 Pida, niğida makaamitiwaji ejiniğica malomeğeniteloco ane ligegi Aneotedoğoji niğijo neğetetece me newikatiditacediniwace niğinoa émađaga. Mee Aneotedoğoji,

32 ‘Ee Noenogodi Abraão, codaa Ee Noenogodi Isaque, iniaa Jacó.’ Aneotedoğoji aNoenogodi oko émađaga, pida Noenogodi oko ane newiga.”

33 Niğijo noiği-nelegi noğowajipatalo Jesus lotaşa, eliodi moyopo leeğodi liiğaxinağaneğegi.

*Liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji aneneğegi ida ane jaoga
(Marcos 12.28-34; Lucas 10.25-28)*

34 Niğijo fariseutedi noğodibodicetalo Jesus me yamaketedi saduceutedi. Odaa ja dinatecoğotee.

35 Odaa onini mawatiogi ica ane diiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés. Odaa jiğijaa dineetalo Jesus, domaşa dibatalo diğica libatiigi me dotaşa. Ige Jesus, meetalo,

36 “Niğaxinağanaşa, amiida ica şoniğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaoga ane iditini Moisés?”

37 Naşa niniğodi Jesus, odaa meete, “‘Emaani Ganiotagodi Aneotedoğoji manitawece şadaaleğena, midatawece niğica şalidekegi, codaa minitawece şadowoogo.’

38 Joaniğidaağida odoejegi liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji, codaa jiğidaağida ane dağaxa mida ane jaoga.

39 Naşa lowidi niğida şoniğenatakaneğegi, ida eledi şoniğenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaoga, liciagi niğidi odoejegi. Niğijo anee, ‘Leeditibige memaani okanicodaağica oko, digo aneni madinemaani.’

40 Nigoteteni niğidoa itoataale şoniğenatakaneğeco, odaa joğoteten ijoatawece eletidi şoniğenatakaneğeco ane iditedini Moisés, codaa me niğidiwa niğenatakaneğeco aağaşa oiditedini niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.”

*Jesus digikatetece Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji meo lewigā niğina oko
(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)*

41 Niğijo malee yatecoğo niğioja fariseutedi, odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi,

42 “Amiida ica şadowoogotece anodaâgee Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji me yatamägeđetege şodoiigi lawikodico? Amiida ica licoğegi?” Odaa joğoigidi, moditalo, “Ida aneetegi licoğegi Davi.”

43 Jesus ja nigetacediniwace, meetediogi, “Enice, igame leeğodi ina Davi meeta, ‘Iniotagodi’? Davi mee, ‘Iniotagodi’ niğijo naşa dakatiogi Aneotedoğoji Liwigo, odaa Aneotedoğoji Liwigo eo me dotaşa. Igaataşa Davi mee me dotaşa,

44 ‘Aneotedoğoji Inoenogodi meete Iniotagodi, “Anicooti iwai ibaâğadi nigepaağicota me jao manigaanyetece şanelogododipi.”

45 Davi nigeyatigi me Niotagodi. Enice, igamodaâgee Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji anida aneetegi licoğegi Davi?” (Igaataşa noiği judeu ağica aneeta lionigi me Niotagodi.)

46 Odaa ağica ane yakadi me igidi Jesus. Codaa jiğijaaglijotigi niğijo noko ağaleeğica anabo laaleğena me ige Jesus me dineetalo.

23

Jesus yalaqate niqijo fariseutedi ijaqijo anodiigaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés

(Marcos 12.38-40; Lucas 11.45-53; 20.45-47)

¹ Niqidiaağidi Jesus jegeetediogi niqijo noiigi-nelegi, ijaqijo anodiotibece,

² “Niçina anodiigaxinaqatece Moisés lajoinaqanegeco inaaqinoa fariseutedi ida naqatetigi modiiqaxinaqatece coda moyelogodi ane diitigilo niqinoa ane diiqenatakatalo Moisés mowote.

³ Enice, okanicodaaqica anodiigenatakata, iwaqatitiwaji codaawii. Pida jinaqawii liciagi ane lakatağa, igaatağa odiigenatakata moyiwagadi ane diiqenatakata najoinaqanegeco, pida idiaağidi baadogoyiwagadi.

⁴ Odiigenatakata mowote niqinoa ane dakake me jiwaqatece, micataşa doqoyexaqateloco lelağa oko loyağagi ane iwaqagadi, pida aqoyaxawa moyoyağadi, oteqexaaqaga oyadodi!

⁵ Inoatawece anowote, owote modinikeenaqanegetema niçina oko. Oyexocaqaditeloco libaağadi, codaam me latocolodi Aneotedoğoji lotaşa owotibige niçina oko modiletibige deqeliodi moyotaqanege Aneotedoğoji, codaam oyocaqatee liniogo niqinoa nijayogoli owotibige niçina oko modiletibige diqiniqina niqaxinaqanadi aninoa lixaketedi.

⁶ Niçina me nalooğoo oyemaa monicotelogo niqicoa ane dağaxa mele nimetiidi, codaam me niqicoa nibaancotedi şonegaga midiwataşa niiakanaqaxiidi.

⁷ Oyemaatibige niçina oko monicetibigiji, codaam lemaanigi niçina oko moikée modeemitetibige niçina modakapetibige, codaam oyemaatibige niçina oko moditiogi me ‘Niiqaxinaqanadi’!

⁸ Pida akaamitiwaji başa jinaşa domiqikanı doqoditaşawa niçina oko makaami ‘Niiqaxinaqanadi’, igaataşa iniwa oniniwatece şaniigaxinoğodi ane Cristo. Codaam akaamitawece akaami diniciamico, anakaami dinioxomigipi.

⁹ Codaam jinaşa domiqica anenita me şadiodi digoina iiğoo. Igaataşa oniniwatece Gadiodi, ane ideite ditibigimedi.

¹⁰ Jiniqikanı niçina oko doqoditaşawa, ‘Iniotagodi’, igaataşa oniniwatece Ganiotagoditiwaji, Cristo ane niiğe Aneotedoğoji. Codaam jegemeğee ane niiğe Aneotedoğoji.

¹¹ Pida niçina aneneğegi ida niwaló şadiwigotitiwaji, jiğiniae gaotagi.

¹² Codaam niçina anepaa ilecatiditibigimece liboonağadi, Aneotedoğoji icota meote me diğica jaşa. Pida niçina ane diniwikodetibece, Aneotedoğoji icota meote me leegitibigimece liboonağadi.

Jesus yapetege niçina anokowo me eletibigiji

(Marcos 12.40; Lucas 11.39-42, 47-52; 20.47)

¹³ Nagoodi akaamitiwaji, anakaami niqaxinaqanadi ane iigaxinaqanitece lajoinaqanegeco Moisés, codaam akaami anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Igaataşa aqikanitiwaji diğica oko ane ikeen anodaagee Aneotedoğoji me iiğe laaleğena. Codaam akamaşakaamitiwaji aqemaani Aneotedoğoji daşa iiğe şadaaleğenali, codaam aqikanı niçina elezi oko moyowoğodi anodaagee Aneotedoğoji anigote, niçina oko anodoletibige Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali.

¹⁴ Nagoodi akaamitiwaji, anakaami niqaxinaqanadi, codaam anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Igaataşa aniboloiteeni iwaalepodi ane wajekalodipi, odaa abanoonitece niçinoa ligelatedi, codaam olicetalo niçinoa ane nepilidi. Odaa niqidiaağidi ocaqateeni

motağaneğeni Aneotedoğoji, pida mina adinikeenaganeğeni. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji me ağdiloikatitiwaji caticedi niğina eledi oko ane iloikatidi.

15 Nagoodi akaamitiwaji, anakaami niğaxinağanadi codaan anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Igaatağa ażeetitatiwaji akiititedi-eloodoli, codaan aniwiajeetelogo owidi nipodaşa moleetibige mawii mini oko ane dioteci ağdiığaxinağaneğeco. Odaa niğina mini anakati mawii me diotağadici, jiğicaağawiitibetiwaji Aneotedoğoji me iloikatidi niğinidaoko caticedi anigotedağawatiwaji minitaşa noledi ane dağa ipe.

16 Nagoodi akaamitiwaji! Igaataşa gadiciagitiwaji niğinaoko əolaşa ane domogodoletibige moikeeta naigi niğina eledi əolaşa. Meni me iğaxinağanitiwaji, ‘Nigica aneo ligegi meo okanicodaağica me liboonağadi ligeladi Aneotedoğoji, odaa aibeyacağadi nige degeote niğijo ane ligegi. Pida nige ligegi meo okanicodaağica me liboonağadi nioolo Aneotedoğoji ligeladi, odaa başa leeditibige meo ane ligegi.’

17 Gadiciagitiwaji niğinaoko yetoledi codaan me əoladı! Amiida ica aneneğegi ida ane jaşa, oolo ane idei Aneotedoğoji ligeladi, oğoa iniaağını Aneotedoğoji ligeladi aneo niğidiwa oolo anidiwa catiwedi ligeladi me nepilidi Aneotedoğoji?

18 Codaan eledi meni me iğaxinağanitecetiwaji, ‘Nigica oko aneo ligegi meo okanicodaağica me liboonağadi nameeja Aneotedoğoji niğina me dotaşa, odan baadaşa ibeyacağadi nige degeo niğijo ane ligegi. Pida niğina nigeo ligegi me liboonağadi niğijo liboonigi ane idei madi nameeja Aneotedoğoji, odaa başa leeditibige meo niğica ane ligegi.’

19 Gadiciagitiwaji yetoledi inaa əoladı! Amiida ica aneneğegi ida ane jaşa, mige əboonigi, oğoa, domige nameeja aneo me dibatetege Aneotedoğoji əboonigi?

20 Enice oko aneo ligegi me liboonağadi Aneotedoğoji nameeja niğina me dotaşa, niğini oko ağıdokida me ibake liboonağadi nameeja, pida aagaşa ibake liboonağadi okanicodaağica ane liboonigi madi nameeja.

21 Odan niğina oko meo ligegi me liboonağadi Aneotedoğoji ligeladi, niğina me dotaşa, niğini oko ağıdokida me ibake liboonağadi Aneotedoğoji ligeladi, pida aagaşa ibake Liboonağadi Aneotedoğoji aniniwa catiwedi ligeladi.

22 Niğina oko aneo ligegi me liboonağadi niğica ditibigimedi, niğina me dotaşa, niğini oko ewi me ibake liboonağadi nağaca Aneotedoğoji nibaanco əoneğe, codaan me Liboonağadi Aneotedoğoji, ane nicotedeloco.

23 Nagoodi akaamitiwaji anakaami niğaxinağanagatema lajoinağaneğeco Moisés codaan anakaami fariseutedi anokawii makaami eletetiwaji! Igaataşa aboonitalo Aneotedoğoji ane nebi, codaan majici liwai niğinoanokateciğinoan me əanidiizimo, niğinoan niale laamotiidi ane jexakajoğotinigi niweenigi me lanigi. Pida jiğikani me iwitece najoinağaneğeco aneneğegi ida ane jağate midiwa lajoinağaneğeco Moisés. Niğidiwa najoinağaneğeco onikeetoğowa anodaağejinaga me jaşa ane iğenaşa, codaan moko eletema eledi oko, codaan onikeetoğowa me leeditibige mejiwağataga Aneotedoğoji. Pida domaşa leeditibige me iwitecetiwaji niğinoanajoinağaneğeco ane dağaxa mida ane jağate, codaan mağaga awiite niğinoan degewi ina mica ane jağate.

24 Niğida makaamitiwaji əadiciagi niğijo oko əoladı anodoletibige moikeetece naigi eletidi əoladı. Codaan gadiciagi niğina oko ane yaago viinyo me noşa əonoodo, pida başa yalitini gameelo, igaataşa adowetiteloco

niğinoa anicinoa ane diğica ane jaoğate, pida açoeni niğinoa anida ane jaoğate ane niğetedoğowa Aneotedoğoji.

²⁵ Nagoodi akaamitiwaji anakaami niğaxinağanadi ane iğaxinağanitece najoñağaneğeco, coda makaa mi fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Niğida makaamitiwaji ica ina dağa akaami eletetiwaji, ağademaanigitiwaji mele me iwileci wetice ğanigoopa idaa ğaniginogo, pida micatağı daaditağı iwileci le ğanigoopa idaa ğaniginogo. Coda micatağı dağa nolee ğanigoopa idaa ğaniginogo niğina ane ağadolicağaditiwaji coda akaami adodigomadadi, leeğodi ağakati madinajacağati. Leeditibige mağaga iwilecitiwaji catiwedi ğadaaleğena.

²⁶ Anakaami fariseutedi, akaami goladi! Odoejeeni miwileci catiwedi akaamitiwaji, micatağı diğiwileci le ğanigoopa coda me ğaniginogo, odaa jağaga yapidi wetice.

²⁷ Nagoodi akaamitiwaji ane iğaxinağanitece najoñağaneğeco, coda anakaami fariseutedi, anokawii makaami eletetiwaji! Gadiciagitiwaji niğina émeğegi libegi, ane libinienigi inokina we, leeğodi onadineğeta nadınağajegi ane yapacaga niğidiwa wetiadi. Pida catiwedi niğida begi, başa nolee ğobitaka inaa neladaga.

²⁸ Niğina me ğadiwineğegitiwaji ica ina dağa ğadeğenakitiwaji, pida onawiitetiwaji makaami libinienigipi, coda ğadaaleğenali nolee niğica ane beyagi.

²⁹ Nagoodi akaamitiwaji ane iğaxinağanitece najoñağaneğeco, coda anakaami fariseutedi, anokawiitiwaji makaami eletetiwaji! Igaataşa ipekeniteloco wetiadi libinienaga anonaligite niğijo emağaga, liotagipi Aneotedoğoji baanağa nigo anoyelögöditedibece lowooko Aneotedoğoji. Coda awii ğadiwilanigitiwaji ocağatağı manalakitibige malee newığa niğijo oko ane iğenagatibigwaji niğijo jotigide.

³⁰ Odaa menitiwaji, ‘Dağa ğodewığa malee newığa ğodaamipi, agotaşa inigotaşa liotagipi Aneotedoğoji anodigotiogi ğodaamipi niğijo liotagipi Aneotedoğoji.’

³¹ Odaa niğida anenitiwaji jiğikeeni mida anenitege licoğegi niğijo anonigodi Aneotedoğoji liotaka.

³² Odaa jağagotitiwaji niğijo nibakedi ane beyagi anoyojogotini ğadaamipi.

³³ Gadiciagitiwaji niğinoa laketedi ane diniweneene. Niğida makaamitiwaji ağaleeğica ğanimaweneğegi dağa ğadiwokoni Aneotedoğoji nige iloikatidi niğina oko leeğodi libeyaceğeco, coda nige limedi me imonyatedicogi minitaşa noledi ane dağa ipe.

³⁴ Coda Emegee jiğeticogi makaamitağatiwaji niğina anoyelögöditedibece Aneotedoğoji lowooko, inoa aninoa lixaketedi, inaağina anodiiğaxinağatece niğica ane yemaa Aneotedoğoji mowo niğina oko. Pida ijo ananigotitiwaji, ijo anotonitelocitiwaji nicenagağate manigoti. Ica eledi başa analakenitiniwace catiwedi ğadiiakanağaxiiditiwaji, coda me iatenitibece, odaa jağawii me daleditibigimoace odeletalo eletidi nigtadi.

³⁵ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji makaami laagetedipi leeğodi lemeğegi ijotawece niğijo oko ane iğenagatibigwaji anonigodi, odoejegi moyeloadi Abel şoneleegiwa ane iğenaga, lionigi niğijo odoejegi şoneleegiwa Adão, neğepaağotota moyeloadi Zacarias, lionigi Baraquias, naiigo ğadoiigitwaji, anoyeli wetice Aneotedoğoji ligeladi, ipegitege Aneotedoğoji nameeja.

³⁶ Ejitagawatiwaji anewi. Aneotedoğoji iloikatidi niğina noiigi aninaa niğinoa nokododi leeğodi laijedi.

*Jesus eliodi me iwikode nigeladimigipitigi Jerusalém
(Lucas 13.34-35)*

³⁷ Eliodi me gadigecaqalegenitiwaji, anakaami nigeladimigipitigi Jerusalém! Leeqodi manigotitiwaji niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, codaa anigidaatiniwace manigoti niqijo ane niiqetedaqawatiwaji Aneotedoqoji. Elioditibece me domaqa jemaa me gadatecogoteenitiwaji me idoweditaçaloco, macataqa naqana okogokoodi me yatecogotee lionaqa catiwedi labadi, pida aqemaanitiwaji.

³⁸ Natigide, liqeladi Aneotedoqoji anini makaamitaqatiwaji icota moyaladi, leeqodi me digicoateda Aneotedoqoji ane nebi.

³⁹ Ejitaqawatiwaji anewi. Icota me daqadiaaqica madatitiwaji nigepaaqicota niqica noko nigenitiwaji, ‘Jemaanaqa Aneotedoqoji me ibinie Niqinoanenagi anida naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedoqoji.’ ”

24

*Jesus yalaqate micota moyojiketini Aneotedoqoji ligeladi
(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)*

¹ Jesus noditedicogi Aneotedoqoji liqeladi. Niqijo noqopi, niqijo anodiotibece joqodipeqitege, odaa joqoyalaqata Aneotedoqoji liqeladi me nelegi codaa me libinienigi.

² Odaa Jesus ja niniqoditediogi, mee, “Jaqanatitiwaji niqini diimigi libinienigi. Ejitaqawatiwaji anewi. Icota anigida noko me daqaca wetiga ane yeyaqateloco eledi wetiga, leeqodi initawece oyaqadi niqini diimigi.”

*Jesus yalaqate icoa nawikodico anenagi
(Marcos 13.3-13; Lucas 21.8-19)*

³ Jesus idiaa nicote minitaqa lojotaqadi ane liboonaqadi “Lojotaqadi Oliveira”. Odaa niqijo anodiotibece jogoyatecqotologo, odaa joqoige, oniboloite maleediqica eledi oko, moditalo, “Igaatigi ica nigoyojiketini Aneotedoqoji liqeladi? Codaa igamodaqee ica me ikee Aneotedoqoji nigadopilitijo, codaa igaatigi ica nige daa ina iiqo?”

⁴ Jesus ja niniqodi, meetediogi, “Adinowetitiwaji adiqica ane qadinaalen.

⁵ Igaataqa eliodi oko enagitibeci, odaa oibake Iboonaqadi, codaa modi, ‘Jegeqemegee ane niqinoanenagi Aneotedoqoji me jikeke inatawece godaxakawepodi.’ Odaa joqoninaletiniwace eliodi oko.

⁶ Codaa jinagaqowikomataatiwaji nigajipaata layaco witidi, codaa nigabodicetibige noiigi me nidelaqa. Igaataqa leeditibige minoa nidelakadi. Pida anaqa ipegiteloco liniogo niqina iiqo.

⁷ Igaataqa niqina noiigi dinidelegetiwage, codaa niqinoanenagi inionaga-eloodoli dinidelegetiwage. Odaa eliodi mina nigigi, codaa me neelotika ane waxodi, codaa datalale iiqo, aqicaadegite.

⁸ Inoatawece niqinoanenagi nawikodico liciaco odoejedi lileenaqanegegi iwaalo me dinigaje.

⁹ Nigidiaaqidi niqina qanelogododipi etiqadiwilotiwaji, odaa etiqadajicitiogi ane niqenatakanaqa metiqadiloikatiti codaa metiqadeloati. Codaa inatawece noiigi akaami neleqetedipi leeqodi maniwiticitiwaji.

¹⁰ Odaa eliodi oko eyamaqatice eliwaqatakaneggegi, odaa joqoyajigo niqina anepagalee etidadiwagati, oyajigotiogi nelogododipi, odaa neleqetedipi niqijo anoniotici.

¹¹ Codaa eliodi awitakaqaga anicota menotibeci, odaa modi moyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, odaa joqoninaletiniwace eliodi oko.

12 Odaa niçina oko jeçepaa noçowo niçino a ne beyagi, odaa jiçidaa leeñodi niçina oko aqalee dinemaa.

13 Pida niçina a ne dinatitalo inoatawece a ne lawikodico, codaa a ne dağa ika me idadiwaqadi, joaniginiaa biçida lewiga a ne diçica liniogo meetaga.

14 Odaa joçoyadeegitedibece nibodicetedi anele anoditece niçica anodaagee Aneotedogoji nige iige laalegenali oko, codaa oyatematitedibece niçino a nibodicetedi anele. Oyatematitiogi inoatawece nipodaşa, oyelogoditiogi noiigi me yemaa Aneotedogoji me iige laalegenali. Odaa jeçepaanaga icota liniogo niçina iigo.

Ica nawikodigi nelegi

(Marcos 13.14-23; Lucas 21.20-24)

15-16 Daniel, niçijo a ne yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko niçijo jötigide, mee moyojogotini ica niwigo a ne çoneleegiwadi liwilani minitaşa Aneotedogoji ligeladi. (Niçina a ne yalomegeteloco niçino notaşa leeditibige me yowoogodi a ne diitigilo.) Enice, nivicota manati niçida niwigo minitaşa Aneotedogoji ligeladi, niçina oko aneitelogo nipodaşa Judéia, leeditibige me daleditibige, odeletibigimece wetiadi.

17 Codaa niçina a ne anipetini ditibigimedi ligeladi, leeditibige me diçigo dakatiwece ligeladi me dibatalo a ne nepilidi, pida leeditibige me dinagetice melodi.

18 Codaa niçina a ne ideitice lixoçotagi, aqele dağa dopitijo me dibata nibalito.

19 Nagoodoli niçina iwaalepodi ipilaşaça codaa niçina baqalee oilipeşe lionigi nivicotalo niçicoa nokododi a ne doide!

20 Ipokitalotiwaji Aneotedogoji me dağadaletitibige me limedi niwetaşa, oteçexaaşaça niçina saabado.

21 Igaataşa niçica nawikodigi anenagi eliodi me çonitişa. Aniçicoa nawikodico liciaco niçicoa anenagi, niçijo maleekoka dinoe niçina iigo. Codaa aqicota micoa eletidi nawikodico liciaco niçicoa nawikodico.

22 Aneotedogoji noxopanatidi nokododi niçicoa nawikodico. Daaditaşa noxopanatiditeda niçicoa nokododi, agotiqica a ne dinatitalo niçicoa nawikodico. Pida leeñodi niçidi oko a ne isolatedicoace me nepilidi, Aneotedogoji noxopanatidi niçicoa nokododi niçicoa nawikodico.

23 Nigica aneetaşawatiwaji, ‘Digawini, etidoa niçijoa godacilo Aneotedogoji a ne niçe me içke godaxakawepodi!’, ogoa, domigetaşa eetaşawa, ‘Etidoa digoida! Pida jinaşa domaşa iwaşati.

24 Igaataşa icota mowidi anodinanatigi me godacilodi, codaa icota meliodi anodi miniçina anoyelogoditedibece Aneotedogoji lowooko, pida niwitakaşa. Codaa owote godoxiceçetedi anoikee loniciwaşa, odoletibige moninaaletiniwace niçina oko Aneotedogoji a ne isolatedicoace me nepilidi, odineetiogi doğoyakadi moninaaletiniwace.

25 Atacolitiwaji! Igaataşa jao çabodigi maleediqicatalo niçicoa nawikodico.

26 Niçina nigodi, ‘Digawinitiwaji! Niçijoa a ne niçe Aneotedogoji etidoa midi nipoçigi a ne yadilo a ne diçica niçeladimigipi.’ Jinaşa domeçemii! Ogoa, domigetaşa niçina nigodi, ‘Etiniwa dinaçaditedini digoina ligeladi’, jinaşa domaşa iwaşatitiwaji.

27 Igaataşa Ee, Gonleegiwa a ne jicogotibigimece ditibigimedi, nivicota me idinikee, micataşa niçina nalebepaşa a ne idi digoida ditibigimedi, dalebepe digoida nigoi nigepaa a ne diiticogi aligege me dalimet.

28 Igaataşa jowooçotaga a ne diçetigi anigidi émeçegi, leeñodi opoedi.

*Lanokegi Jesus, Goneleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi
(Marcos 13.24-27; Lucas 21.25-28)*

²⁹ Nige leecawaanigi me ixomağatedijo niğica nawikodico, odaa aligege ipe, codaa epenai ağalee datale. Yetetitedi enitedini, icoğotedibigimece ditibigimedi, odaa Aneotedogoji ja itinege niğica loniciwaşa ditibigimedi.

³⁰ Odaa Aneotedogoji jaşa ikee ganigica digoida ditibigimedi, ane ikee naşa limedi me dinikee niğijo Gonellegiwa ane icoğotedibigimece ditibigimedi. Odaa inatawece oko niğina iigo doitibigiwaji, codaa agecağalodipi nigonadi niğica ane ikee Aneotedogoji digoida ditibigimedi. Codaa inatawece oko onadi niğijo Gonellegiwa ane icoğotedibigimece ditibigimedi nige limedi menagi, niotedinece lolaadi. Nigenagi, naddegi epaa loniciwaşa, codaa datale liciagi Aneotedogoji.

³¹ Odaa ja iige niaanjotedi, odaa inatawece oko owajipata layaagegegiaca goloneeta. Odaa aanjotedi joğodigoteloco inoatawece ane liwailidi iigo, oyatecogotee inatawece oko Aneotedogoji ane isolatedicoace me nepilidi, anilaagiteloco inatawece iigo.

*Ica ane godiigaxitece figoigo
(Marcos 13.28-31; Lucas 21.29-33)*

³² Atacolitece ane godiigaxitece libatadi fiigo. Niğina naşa dione libiwedi, ina laamotiidi naşa nokoloşo, odaa joğowoogotitiwaji naşa nipeci me dionteloco nipodigi.

³³ Jıgidaağee niganatitiwaji micota niğida anejita, odaa joğowoogot me dağalee eliodi ganimedi, odaa jeğenagi niğicoa nawikodico.

³⁴ Ejitağawatiwaji anewi. Niğica oko ane newığa niğicoa nokododi oixomağateetedijo icoatawece niğicoa nawikodico anenagi.

³⁵ Ditibigimedi codaa me iigo icota me ma, pida yotaşa biğidioka limedi midiwa, codaa icota micotece ane igezi.

*Ica noko nige dopitedijo Jesus
(Marcos 13.32-37; Lucas 17.26-30, 34-36)*

³⁶ Ağica ane yowooğodi niğica noko oteğexaağaga nağaca lakata nige janagitate. Oteğexaağaga aanjotedi digoida ditibigimedi ağoywooğodi, oteğexaağaga Ee, Lionigi Aneotedogoji. Pida iniokiniwateda Aneotedogoji ane Eiodi başa yowoogodi.

³⁷ Ee, Gonellegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi, anee me newığa niğica oko liciagi niğijo jotigide niğica oko malee yewığa Noé.

³⁸ Igaataşa maleedığica abooğo-ninyoğodi niğica oko niodaşa, nacipaşa, nadonaşa, codaa moyajigo lionigipi moyadoneğe neğepaağicota noko niğijo Noé naşa dakatiwece etogo-nelegi.

³⁹ Odaa niğijo oko ağoywooğodi niğica anicota me ninyaagi, neğepaağicota menagi abooğo-ninyoğodi, odaa ijotawece oceğegipi. Jıgidaağee lakataşa niğica oko nige nipeci me idopitijo, Ee, Gonellegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.

⁴⁰ Niğica noko iniwataale gonellegiwadi odibateloco nipodigi. Odaa aanjotedi onidateci oyadeegi, ideğeledi başa nenyagati.

⁴¹ Iniwataale iwaalepodi oyojogo leyeema. Odaa aanjotedi oyadeegi onaniteci, pida aniaağeledi başa nenyagatini.

⁴² Enice adinenyagatitiwaji! Igaataşa ağıwoogot niğica noko nigeno Ganiotagodi.

⁴³ Ajawienatakanaşa niğina ane nebi diimigi daşa yowooğodi noko micotio oliceğegi, daşa yowooğodi taşa dinowedi agotaşa ika oliceğegi me yawime nibaloote me dakatio.

44 Enice adinenyaġatitiwaji! Igaataġa Ee, Gonelleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigimedi, janagi niġica noko maleedaġanibeonitege me janagi.

*Ica nimeedi aneo ane iigeta necalailegi icaaġica eledi ane degeo
(Lucas 12.41-48)*

45 Odaa ica niotagi aninoa lixaketedi, anoyakadi monakato, joaniġijaagijo niġijo ane yajigota niotagodi me dowediteloco eletidi liotaka. Yajigotiogi anoyeligo niġidiwa eletidi niimetedi ditibigimedi lakata.

46 Niġijo niotagi eliodi me ninitibece nigenota necalailegi leeġodi meo ane iġenaga.

47 Ejitaġawatiwaji anewi. Niġini niotagodi icota me yajigota niġijo limeedi me doweditelogo idiwatawece ane nepilidi.

48 Pida niġijo nimeedi anoyajigota me nowienaganaga niginigina ane beyagi, odaa meetibige le, ‘Iniotagodi leegi nige dopitijo.’

49 Oditaġa nalaketiniwace lokaagetedi me niba, ligiiewepodi coda lacipaġawepodi niġinoa acipaġaġa.

50 Odaa niġini niotagodi dopitijo niġica noko maleedaġa nibeotege, coda me naġaca lakata me daġa eetibige niġijo liotagi.

51 Odaa niġijo niotagodi niwiigitibige, odaa eote lawikodigi liciagi lawikodigi niġina anokowo me libinienigipi. Odaa niġica oko nacaagaġateloco coda moyacigice lowe leeġodi lawikodico.

25

Jesus yatemati natematigigi ica deez awicijipi

1 Niġica noko nige janagi me jiiġe inoatawece, digawini ane jiciaceeketege. Jiciaceeketege deez awicijipi ane nodenigipi migotibeci ica lalokegi nadoneġegi, noġodibatalo loledaġaxiidi, odaa jiġigotibeci odakapetege niġijo ane wado.

2 Ciinco niġidi awicijipi yetoledi, pida icoa eletidi ciinco baġa niwax-inaganaga.

3 Niġicoa yetoledi oyadeegi loledaġaxiidi, pida aġoyadeegi lajidi.

4 Pida niġijo awicijipi ane niwaxinaġanaġa boġoyadeegi loledaġaxiidi me nolee coda ida najidi ane iigotice.

5 Niġijo ane wado naġa dinopaqadi meno, odaa ijotawece nibaciġateloco, odaa ja niotaġa.

6 Naġa liwigo-enoale jiġida ica ane dapaawe, onee, ‘Digawinitege! Niġijo ane wado jeġeno, anagi akapetetegetiwaji!’

7 Odaa ijotawece niġijo awicijipi ja niwoditibigiwaji, odaa joġoyalegi loledaġaxiidi.

8 Odaa niġijo awicijipi yetoledi moditiogi niġijo ane niwaxinaġanaġa, ‘Godedianegegodi okateciġida ġanajidi, igaataġa ġodoledaġaxiidi ja dineliotedini.’

9 Odaa niġijo awicijipi ane niwaxinaġanaġa joġoniniġodi, moditiogi, ‘Aġica ġonimaweneġegi! Aġeliodi ġonajidi, aġabo-oo me joweenaqataġadomitiwaji. Emiitiwaji manitaġa oojetekaxi, anoojeteeta ġanajidi!’

10 Odaa niġijo awicijipi yetoledi jiġigotibeci odinoojetetigi najidi. Odaa aniġica me dopitijo, neġeno niġijo ane wado. Niġijo awicijipi ane niwax-inaganaga baanaga nigomaga, odaa joġodiotiwece niġijo ane wado midi lalokegi nadoneġegi. Odaa epoagi ja dinoxoco.

11 Niġidiaagħidi jeġenotibeci niġijo eledi awicijipi, odaa ja napaawaġateloco, modi, ‘Goniwa-aagodi! Goniwa-aagodi! Omokenitoġodomi epoagi!’

12 Pida naşa niniqodi nişijo ane wado, meetiogi, ‘Ejitaşawatiwaji anewi. Nişida mee aşakaami yowooğotagipi.’”

13 Odaa meetediogi Jesus, “Enice adinowetitiwaji! Igaataşa aşowoogotitiwaji nişica noko oteğexaaşa ga naşaca lakata nige idopitijo Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.”

*Natematigigi icoa itoatadiqida niimetedi
(Lucas 19.11-27)*

14 Odaa Jesus eştidaa diitigi me dotaşa, meetediogi, “Digawini ane jiciaceeketege nige janagi me jiiğe inoatawece. Jiciaceeketege ica şoneleegiwa ane diniwiajeticogi ditigedi. Odaa maleedaşa noditice, jeğeniditiogi limateedi, odaa ja yajigotiogi modoweditelogo ane nepilidi.

15 Ica odoejegi yajigota ciinco jaaco nolee beexotedi oolo, ica eledi başa ya-jigota itoataale jaaco nolee beexotedi oolo, ica eledi başa yajigota onadateci jaaco. Eote nişida anigotiogi leegodi yowoogodi onadateci limeedi ida epaa lixakedi adiniciamico. Odaa nişidiaşa ja diniwiaje.

16 Aşica daşa leegi nişijo ane dibatege ciinco jaacotedi ja ibake nişijoa dinyeelo meo nigaanye. Odaa ja dinigaanyetece eletidi ciinco jaacotedi dinyeelo.

17 Nişijo nimeedi ane dibatege itoataale jaacotedi jaşa ga ibake nişijoa dinyeelo, odaa ja dinigaanyetece eletidi itoataale jaaco nolee beexotedi oolo.

18 Pida nişijo ane dibatege onadateci jaaco başa naligitini, odaa jişidaşa ga jaaco ane nolee beexotedi oolo, jişidaa nimaweneğegi me yaşaditedini me yotete ninyeelo necalailegi.

19 Igaanaşa ixomagatedijo owidi nokododi, nişijo niotagodi nişijoa ni-metedi ja dopitijo, odaa ja ilakidetedini naalewe.

20 Nişijo nimeedi ane dibatege ciinco jaaco beexo nişicotio, ja yopilaşadi nişijoa dinyeelo ane dibatege, codaa iwağateetece eletidi ciinco jaacotedi ane dinigaanyetece. Odaa mee, ‘Iniotagodi, geme anajicitediwa ciinco jaaco nolee beexotedi oolo. Odaa inigaanyetece eletidi ciinco jaacotedi dinyeelo. Digawini, etino a idiwatawece!’

21 Odaa nişijo niotagodi meeta, ‘Eliodi mele şabakedi! Akaami şowotagi anele ane jakataşa me jinakatonşa. Jişikeeni me jakadi me şadinakatonitema nişina anokateciğini. Natigide şadixomitio madowetiteloco nişina aneliodi. Anagi, akaami inikaşawa!’

22 Nişijo niotagi ane dibatege itoataale jaaco beexotedi jaşa ga şicotio, odaa mee, ‘Iniotagodi, geme anajicitediwa itoataale jaaco beexotedi oolo, odaa ini-gaanyetece eletidi itoataale jaaco dinyeelo. Digawini, etino a idiwatawece!’

23 Odaa nişijo niotagodi jeğeeta, ‘Eliodi mele şabakedi! Akaami niotagi anele ane jakataşa me jinakatonşa. Jişikeeni me jakadi me şadinakatonitema nişina anokateciğini. Natigide şadixomitio me iişeni anowidi. Anagi, akaami inikaşawa!’

24 Nişidiaşa jaşa ga nişijo niotagi ane dibatege onadateci jaaco dinyeelo, odaa mee, ‘Iniotagodi, jowooğodi makaami şoneleegiwa ane dakake laaleğena, odaa idoitaşawa. Anoteci codaa matecoğoteeni nişina ane daşa şatanigijegi.

25 Joanişidaa leegodi me idoi, odaa jeğejigo, jaşaditedini nişijoa şaninyeelo, inalightedini. Digawini, etino a şaninyeelo!

26 Odaa nişijo necalailegi jeğeeta, ‘Akaami nişica nimeedi ane beyagi codaa me nigojigo! Menitiwa me ee şoneleegiwa ane dakake laaleğena, codaa me inopilaşaditedio ane daşa yawodigijedi, codaa me jatecoğotee ane daşa eyanigijedi.

27 Odaa akaami daqaleegaga ixomitiwece baanco ininyeelo, daqanagawini jibatege ininyeelo coda me lionaga naqa idopitijo.'

28 Odaa niqijo necalailegi meetiogi icoa eletidi liotaka, 'Abaatege ninyeelo, odaa ajicita niqijo anidiwa deez nijaaco dinyeelo!

29 Igaataga jajigota caticedi niqijo anidiwa nepilidi, odaa jegepaanaqa owidi ane nepilidi. Pida niqijo ane digica nebi, jibanootece, coda niqinoa anokatecinqinoa ane nepilidi eletidi jibanootece.

30 Natigide okoleniticogi niqini niotagi ane digica aneletema digoida wetice midi nexocaga ane lawikodadi oko. Odaa jisidiaagi oko me nacaagaqateloco coda moyacigice lowe leeqodi lawikodico.'

Aneotedoqoji icota me iwi anigotediogi oko coda me iloikatidi

31 Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, janagi me Ee inionigi-eliodi, ixigaqawepodi iniaanjotedi. Nige janagi, idicoteloco baanco qoneqe me jiqe coda me jiwi anejigota niqina oko leeqodi loenataka.

32 Odaa inatawece oko minoataqa digawinitelogo ane latopaco noiigi yatecqeqo yodoe. Odaa jiolaticoace oko micataqa niqina nowienoqodi waxacocoli me iomaqaditege waxacocoli, waxigidatedi.

33 Odaa idejate niqina oko ane igeqatibigwaji ane jiciaceeketege lapo waxacocoli iwai ibaaqadi, odaa niqina oko abeyacaqaga ane jiciaceeketege waxigida baqa ideja inimagijegi.

34 Odaa Ee, ane Ee inionigi-eliodi, ejitiogi niqidi ane idei ibaaqadi, 'Anagitiwaji ane qadibinieni Eiodi! Anakaatiobece miniwataqa Eiodi, midita ane ilakidetedaqadomitiwaji maleedigicatibige me yoe niqina iigo.

35 Aneotedoqoji qadibinienitetiwaji leeqodi niqijo me idigicile, odaa adedanitece ane jeligo. Niqijo me ideloadi ecibi, odaa ja adacipeqeni ninyogodi. Niqijo me iciagi niqina icoqegi, odaa ele mabaatigitiwaji qadigeladi.

36 Niqijo me daqadiaaqica yowoodaqagi, odaa jaqadinixomeqeni. Niqijo me jeelotika, odaa jaqanoottiwatiwaji madaxawani. Coda niqijo me idiniwilo, odaa jaqadaliiitiwatiwaji.'

37 Odaa niqidi oko aneletibigwaji etidige, moditiwa, 'Goniotagodi, igaatigi ica me qadateqegi manigicile, odaa ja jajicagataqawa anelici, coda igaatigi ica me qadeloati ecibi, odaa ja jajicagataqawa ninyogodi?

38 Igaatigi ica me qadateqegi me qadiciagi icoqegi, odaa ele me jibaqataqagi catiwedi qodigeladi? Coda igaatigi ica me qadateqegi me diqicoa qadowoodi, odaa ja qadinixomeqeneqegi?

39 Coda igaatigi ica me qadateqegi me eelotikani, odaagejogotaqawa me qadaxawaneqegi? Coda igaatigi ica me qadateqegi madiniwilo, odaa ja idaliqagataqawa?

40 Odaa nige jigidi, ejitiogi, 'Ejitaqawatiwaji anewi. Niqijo maxawani-tiwaji niqijo ane daqaxa me iwikodadipi liwigotigi inioxoadipi, micataqa daantegemaga aniqiwaataci.'

41 Odaa Ee, ane Ee inionigi-eliodi, ejitiogi niqijo ane idei iwai inimagijegi, 'Adeteceniteticetiwaji, anakaami laagetedipi Aneotedoqoji! Emiitiwaji minita anoledi ane yoitetema Aneotedoqoji diaabo idiaa niwicidi abeyacaqaga!

42 Aneotedoqoji yelatedaqadomi leeqodi niqijo me idigicile, aqanajicitawa ane jeligo. Niqijo me ideloadi ecibi, aqanajicitawa ninyogodi me jacipe.

43 Niqijo me iciagi niqina icoqegi, aqele mabaatigitiwaji catiwedi qadigeladi. Niqijo me daqadiaaqica yowoodaqagi, aqica daga adinixomeqeni. Niqijo me jeelotika coda niqijo me idiniwilo, aqica daqadaliiitiwatiwaji.'

⁴⁴ Odaa etidige, moditiwa, ‘Goniotagodi, igaatigi naşa ḡadategħegi manigicile, codaa me ḡadeloati ecibi? Igaatigi ica me ḡadategħegi me ḡadiciagi icoġegi, codaa me diġicoateda ḡadowoodi, ogoa migetaga eelotikani, ogoa migetaga madiniwilo, odaa aġadaxawaneġegi?’

⁴⁵ Odaa ejitiogi, Ee, ane Ee inionigi-eliodi, ‘Ejitaġawatiwaji anewi. Niġijo me dağa axawanitatiwaji niżina oko iwikodadip, odaa micataġa me daġa adaxawani.’

⁴⁶ Odaa niġidi oko igotibeci miditaġa ane lawikodadi oko, aneitice nawikodigi ane diġica liniogo, leeġotedi libeyacegħeco. Pida niżina oko ane iġenaqatibigwaji biġidioka limedi me newiġa miniwataġa Aneotedoġoji.”

26

Icoa lacilodi noiigi judeu dinilakidetiwage moyeloadi Jesus

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; João 11.45-53)

¹ Niġijo naşa nigottedini Jesus me yalaġate idiwatawece niġijoa niġaxinaġanegħeco, odaa meetediogi niġijo anodiotibece,

² “Jogowooġotitiwaji aniaditibige itoataale nokododi, odaa ja nakatio nalokegi ‘Páscoa’. Odaa jiġicota metidajigo metidototeloċi niceña qanagħate metideloadi, Ee, Gonleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigimedi.”

³ Odaa ja yatecoġo niġijo anoiġe sacerdotitedi, ijaqgħi anodiiqaxinaġatece lajoinaqneġħeco Moisés, icaaqiġo laxokodi lacilodi judeutedi. Yatecoġotibigwaji minitaġa liġeladi-nelegi niġijo lacilo-sacerdotitedi, anodita Caifás.

⁴ Odaa joġodinotaġaneġetigi ane nimaweneġegi moniwilo Jesus codaa odinotaġaneġetigi moyeloadi me diġiċa ane yowooġodi niġidi noiigi-nelegi.

⁵ Pida modi, “Ajakataġa daga jibaġatalo niżina malee naloogo ade jaoga magecaġalodip niżina noiġi codaa ade jaoga metiġodidelege.”

Aca iwaalo yadotelogo Jesus ica nadokojegi

(Marcos 14.3-9; João 12.1-8)

⁶ Niġijo Jesus midiaaqite manitaġa nigotakawaana ane liboonaqgħi Betānia, liġeladi Simão ane nikoxeedi me “Dawace-lolaadi”,

⁷ jiġicotalo ajo iwaalo ane yadeegi aca naġaġaxi, wetiġa anodita “alabastro”. Naġajo naġaġaxi nolee ladokojegi ane dakake loojedi, anoibake moyatita lolaadi émeġeggi. Niġijo Jesus naşa dawaketedeloco nameejha maniodi, odaa naġajo iwaalo ja yadotedeloco ladokojegi lacilo.

⁸ Niġijo anodiotibece noġonadi, ja neliġideegħa, odaa ja dinige, modi me dinotaġaneġetiwage, “Igaamee ada iwaalo me yaqagridi ida nadokojegi?

⁹ Daġaleeġa eyaa niġida nadokojegi me yakakaġadi loojedi, oditaġa iboo ninyehlo me yaxawatiġi madewetedipi.”

¹⁰ Jesus yowooġoditediwe lowoogo, odaa meetediogi, “Igame leeġodi ina malomeġeni ada iwaalo leeġodi ida aneo? Eotomi niġida ane dağaxa me libinieniġi.

¹¹ Igaataġa niżina madewetedipi idioka limedi mina makaamitaġatiwaji, pida Ee baadid iġidioka limedi minnajnejha makaamitaġatiwaji.

¹² Niġijo me yadoteloco yolaadi niġijo ladokojegi, ja ideyaġaditema nigetid-aligitini.

¹³ Ejitaġawatiwaji anewi. Niżina oko moyeloġoditedibecce nibodicetedi anele okanicodaqċa aneitice niżina iiġo, oyatemati niżina monalaqatibige niġida loenatagi naġada iwaalo.”

Judas dinilakidetege niġijoa lacilodi judeutedi nelogododipi Jesus

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Niġidiaaqidi onijoteci niġijo dooze anodiotibece, niġijo ane liboonaqadi Judas Iscariotes, jiġi yotaganeġe niġijo anoiġe sacerdotitedi.

¹⁵ Odaa meetiogi, “Igametaġa liwokodi madedianitiwaji, daga jajig-otedağawa Jesus?” Odaa joġonilaqadi triinta beexotedi, moyedia.

¹⁶ Ijaaqijo niġijo nokododi, Judas ja doletibige nimaweneġegi me yajigo Jesus.

*Jesus ijaaqijo niġijo anodiotibece oyeligo liweenigi Páscoa
(Marcos 14.12-21; Lucas 22.7-14, 21-23; João 13.21-30)*

¹⁷ Noġodoejegi noko nalokegi anodita “Paon ane diġica labookojegi”, odaa niġijo anodiotibece Jesus jogodiitalo, odaa jōgoige, moditalo, “Igamemaani mejonaġa me joenaġa ġoweenigi me Páscoa?”

¹⁸ Odaa ja ninigodi, meetediogi, “Emiitiwaji nigotaġa, oleetibige jiġic�a ġoneleegiwa, odaaġenita, ‘Goniġaxinoġodi mee, “Jiġicota noko Aneotedoġoġi ane nibikotatedomi. Jeligo liweenigi Páscoa me igħiweppodi anoniotibici digoina ġadigeladi.””

¹⁹ Niġijo anodiotibece joġowo ane iigete Jesus, odaa joġoyoe liweenigi Páscoa.

²⁰ Igaanaġa enoale, Jesus ijaaqijo niġijo anodiotibece ja nicotiniwace me niodaġa.

²¹ Eġidaaġee me niodaġa, Jesus neġeetediogi, “Ejitaġawatiwaji anewi. Ini niġina akaamitiwaji ane idajigotiogi inelogododip.”

²² Odaa eliodi magecaġalodip, odaa oninitecibeci ige, meetalo, “Iniotagodi, manige emeġee ane ġadajici?”

²³ Odaa ja ninigodi, meetediogi, “Niġini ane jibotege me jititinigi liwagedi inipaon, joaniġiniae idajigo.

²⁴ Aneotedoġoġi lotaganagaxi akaa yalagata Ee, Gonleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigimedi me ideleo. Pida nagoodi niġina ġoneleegiwa ane idajigotiogi inelogododip, igaataġa Aneotedoġoġi ewi me iloikatidi. Domaga dağaxa mele daaditiġica menitini niġini ġoneleegiwa!”

²⁵ Odaa Judas, niġijo ane yajigo Jesus, jaġaġa ige, meetalo, “Iniġaxinoġodi, manige emaġa ġadajici?” Odaa Jesus jeġeeteta, “Adomaġa leeditibige madiġee!”

*Anodaagejinaga niġina godalagatibige lemeġegi Jesus
(Marcos 14.22-26; Lucas 22.15-20; 1 Coríntios 11.23-25)*

²⁶ Eġidaaġee me niodaġa, Jesus ja dibate ijo paon, odaa diniotagodetedibigimece Aneotedoġoġi. Odaa ja inoke me yajigotediogi niġijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Abaateġe, odaa elici niġidi paon! Ane micataġa daġa yolaadi.”

²⁷ Niġidiaaqidi ja dibate ajo goopa ane nolee viinyo, odaa ja diniotagodetedibigimece Aneotedoġoġi. Odaa jaġaġa yajigotediogi niġijo anodiotibece naġajo goopa, meetediogi, “Acipeta akaamitawecetiwaji!

²⁸ Igaataġa niġida viinyo micataġa daġa yawodi ane inadooġodi, jaotibige Aneotedoġoġi mida gela nimaweneġegi me dinilakideteteġe niġina oko. Odaa natigide Aneotedoġoġi yakadi me iwilegi libeyaceġeco inatawece oko.

²⁹ Ejitaġawatiwaji anewi. Me daġadiah jacipe daġakaami igħiweppoditece niġida viinyo. Pida jacipeta nigica gela viinyo makaami igħiweppodi nige jatecoġoġo miditaġa niġidi anejonaġa ane laġajegitetema Aneotedoġoġi loiġi.”

³⁰ Odaa niġidiaaqidi joġodigaanaqatibigimece Aneotedoġoġi. Odaa jiġigotibeci minitaġa Lojotaġadi Oliveira.

*Jesus ibodicaxi Pedro**(Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34; João 13.36-38)*

³¹ Odaa Jesus meetediogi, “Niçina enoale akaamitawecetiwaji adalati moka eetece, igaatağa Aneotedoğoji lotaqanağaxi yalağata ane ligegi Aneotedoğoji, niçijo mee, ‘Jeloadi nowienoğodi waxacocoli, odaa idiwatawece niwaxacocoli ilaagitedibece.’

³² Pida nige idewiqatace, odaa ejigo idinewade miditağa nipoçigi Galiléia.”

³³ Pida Pedro naşa niniqodi, meetalo, “Icaağica niginatawece etiğadalati, pida ee baadağa ǵadalati.”

³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Ejitağawa anewi. Niçina enoale, aniğicatibige daga anoe okoğokoodi, odaa niçida makaami itoatadiğida meni me dağadowooğoti.”

³⁵ Pedro meetalo, “Icaağica nige leeditibige makaami yemağawa, pida baadağa adakatiwece yacilo değeji me dağa ǵadowooğoti.” Odaa ijotawece niçijo eledi anodiotibece idağaga oyatigi ligeği.

*Jesus igo midiwatağa enanigijedi “oliveira” ane liboonağadi Getsêmani**(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)*

³⁶ Odaa Jesus ja lixigağawepodi niçijo anodiotibece midiwatağa icoa enanigijedi “oliveira” anodita Getsêmani. Odaa meetediogi, “Inaağanicootetiwaji digoina. Ejigawaanigi digoida odoe jotağaneğe Aneotedoğoji.”

³⁷ Odaa ja yadeegi Pedro me lixigağawa ijaağijo itoataale lionaşa Zebdeu, João ijaă Tiago. Odaa eliodi Jesus magecağalo, codaă eliodi me dogowikomata.

³⁸ Odaa meetediogi, “Eliodi me Ee agecağalo codaă jeemitetecə mica ina daantağa doletibige me ideleo. Inaağonitetiwaji digoina codaă adinowetitiwaji.”

³⁹ Odaa Jesus jiğigoawaanigi odoe, naşa yamağatedini lokotidi, odaa ja yotağaneğe Aneotedoğoji, mee, “Eiodi, nige yakadi, jiniğikani değeliodi me jawikode. Pida ajemaa daga jao ane emağajemaa, pida jemaa me jao niçina anemaani.”

⁴⁰ Niçidiaağidi ja dopitetege niçijo itoatadiğida anodiotibece, odaa jiğicotediogi me niotaşa. Odaa meeteta Pedro, “Agodağakati doğokateciğiniawaanigi mağaga adinowetitiwaji?”

⁴¹ Adinoweti, codaă otağaneğeni Aneotedoğoji, bidige ağıkani madinakatoni leeğodi ǵadawikodico. Catiwedi ǵadaaleğenali begemaani maniwitici, pida ǵadolaadi ağıca loniciwaşa otağateciğini.”

⁴² Jesus jiğigotace yotağaneğe Aneotedoğoji, odaa mee, “Eiodi, nige leeditibige me jixomağateetedijo inoatawece ane yawikodico ane dakake, Ee dağaxa me jemaa mawii anemaani.”

⁴³ Odaa ja dopitacetegi niçijo anodiotibece, odaa icotacediogi me niotaşa, leeğodi eliodi liotaşa, odaa ağıyakadi me noleticoace.

⁴⁴ Odaa ja yoyatace, odaa jiğigotace yotağaneğe Aneotedoğoji, odaa yopilağateetedeloco ijaağijo niçijo ane ligegite Aneotedoğoji.

⁴⁵ Niçidiaağidi Jesus ja dopitacetegi niçijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Eşidaağenitiwaji me iote, anigaaxe? Digawini! Jiğicota lakata Aneotedoğoji ane nibikotatedomi. Natigide, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, jegetidajigotiogi libaağadi ǵoneleegiwadi abeyacağaga.”

⁴⁶ Adabititiniwacetiwaji, jopilaga! Digawinitäge! Jiğinaa niçijo ane idajigotiogi ineloğododipi.”

Jesus diniwilo

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; João 18.3-11)

⁴⁷ Jesus eġidaaqeeteda me dotaġa niġicotalo Judas, niġijo ane-diotibece Jesus, lokaagetepodi niġijo anodiotibece. Odaa Judas lixigaġawepodi ijo noiigi-nelegi onadeegi nodaajoli-ocaqatedi inaa laxacoġonaqatedi. Niġijo anoiige sacerdotitedi ijaġijoa laxokodi lacilodi judeutedi joaneġepaagoimonya niġijo noiigi-nelegi.

⁴⁸ Niġijo ane yajigo Jesus akaa dinilakidetege niġica anodaagee me ikee ane diġetedigi Jesus. Meetiogi, “Niġica ane inapicoġo me idecoaditece, jiġidaaqidoa niġijo ġoneleegiwa anoleetibigetiwaji. Odaaganiwilteda!”

⁴⁹ Niġijo Judas niġicotiogi, ja dowicetelogo Jesus, odaa meetalo, “Ele għocidi, iniġaxinogodi?” Odaa ja napicogo.

⁵⁰ Naġa niniġodi Jesus, meeteta, “Yokkaġedi, ageniteloco niġica ane ġabakedi managi!” Odaa jogototelogo Jesus, joġodibatalo moniwilo.

⁵¹ Pida anigepidigica niġijo anodiotibece nixigitice lodaajo-ocaqataġa, odaa ja yakagħidi napaagħate ane diġeticogi libaġad liotagi niġijo lacilos-sacerdotitedi.

⁵² Pida Jesus meeteta, “Ixomitinece għadodaajo ġanagħaġaxi. Igaataq niġina ane nixigitice lodaajo me didele, aġo iwoko moyeloadi oyatita nodaajo-ocaqataġa.

⁵³ Agodogħowooġoti daġa jemaa me jipokotalo Eiodi, odaa agotaġa leegi, taġa niwakatee anigetaġa liwokodi miili aanjotedi modoweditiloco?

⁵⁴ Pida daġa idoġatedicogi libaġad niġina inelogħododip, agotiqcotece niġijo ġoġi Aneotedoġoġi anoyalaqatiwa.”

⁵⁵ Odaa naġaca lakata, Jesus meetediogi niġijo noiigi-nelegi, “Igame leeġodi manadeegi inoa għadodaajoli-ocaqatedi inaa qinoa għadaxacōgħonaqatedi managi adiwiloti wali? Domige Ee ġoneleegiwa ġonematagħod? Niġijo ġoġi nokododi eliodi me idejotibige minitaġa Aneotedoġoġi ligħelad, anei me idicotini odaa jinnejx ġoġi Aneotedoġoġi anoyalaqatiwa.”

⁵⁶ Pida natigide inoatawece niġinoa għadoenatakiwali eotibige mictotece ane diniditeloco Aneotedoġoġi lotaqgħanaġaxi moyalaqatiwa niġijo anoyeloġoditedibecce Aneotedoġoġi lowooko.” Odaa ijotawece niġijo anodiotibece Jesus joġoyaladi, jiġia letibigħi wali.

Lacilodi judeutedi oiwi anodigotalo Jesus

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; João 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Odaa niġijo anoniwilo Jesus joġoyadeegitedicogi minitaġa diimigi-nelegi ligħelad Caifás, ane lacilo idiwatawece sacerdotitedi. Jiġidiae latecaqadi niġijo anodiiġaxinaqatece lajoinaġġaneġeco Moisés, ijaġijoa laxokodi lacilodi judeutedi.

⁵⁸ Pedro diotece Jesus, pida aġipegħitece. Diotece neġepaa niġogħteloco ligħelad lacilo-sacerdotitedi. Naġa dakatio, odaa jiġidiae nicotini awateghe īċċa nowienaqħanadi, yemaa me iwi niġica anodigotalo Jesus.

⁵⁹ Niġijo anoiige sacerdotitedi ijaġijoa lacilodi judeutedi idiaaqidhiwa īċċa lilo kaġawadi iditawewece odoletibige me nilaagedi Jesus. Odoletibige okko ane diwitaka anee mica Jesus loenatagi ane beyagi, domogħowotibige mida ane leegħodi moyeloadi.

⁶⁰ Pida idaaqida meliodi okko awitakqaga anidhaġi miditaga, pida aġičha otegħexxaqqa itoataale okko ane itiware liwta keċċo niġina modotaqatibige Jesus. Niġidiaeqqi jiġijoa itoataale ġoneleegi wadi anototicogi lodee.

⁶¹ Odaa modi, “Ijo me jajipaġatalo mee, ‘Jakadi me jojketi Aneotedoġoġi ligħelad, odaa idabitegħetacini catiwedi itoatad iż-żejt.’”

62 Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi ja dabiditini, odaa ja ige Jesus, meetalo, “Ida makaami ağotaġani? Niğidoa itoataale ȝoneleegiwadi migoyelögodi anewi ina modakapetaġagi?”

63 Pida Jesus ağica anigetiġida ligegi. Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi meetalo, “Jibake Liboonaġadi Aneotedoġoji me ȝadiiġeni me anelogotitoġowa! Naġakamaġakaami icoa Lionigi Aneotedoġoji, ane niiġe me ȝodatamaġateetetege ȝodaxakawepodi?”

64 Jesus naġa niniġodi, meeteta, “Analiki ȝagegi, jegemegee. Pida ejitaġawatiwaji nigidiaġidi adati nige idopitijo, Ee, Gonleegiwa ane jicogħotibigimece ditibigimedi. Icota me idicotini liwai libaġad Aneotedoġoji aneliodi notoetiġi, odaa idaxoditini jicogħotibigimece ditibigimedi, jiniotinece lolaadi.”

65 Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi yaawidigidice lowoodi me ikee me yakadi me beyagi niğijoa lotaġa Jesus. Odaa mee, “Beyagi me dotaġatedibige Aneotedoġoji, igaataġa diniciaceeketetege Aneotedoġoji. Odaa ağalee jopoqatibige eledi oko nakataġanadi moyelögodi minoa loenataka ane beyagi. Igaataga jaġajipaatalotiwaji lotaġa me beyagi me dotaġatedibige Aneotedoġoji.

66 Enige, amiida ica ane iniġatalo?” Odaa joġoniniġodi, modita, “Niğidoa idokida me nilaagedi, odaa leeditibige me yeleo.”

67 Odaa joġoyawaletigi latobi Jesus, codaan onalaketedibige. Odaa niğijo anonaxacogħotidibige moditalo,

68 “Natigide, niğida makaami ane eni me ȝadiiġeni Aneotedoġoji. Nigewi me ȝadiiġeni Aneotedoġoji, anelogotitoġowa niżċica ane ȝadaxaciġi!”

*Pedro mee me digicoateda me yowooġodi Jesus
(Marcos 14.66-72; Lucas 22.54-62; João 18.15-18, 25-27)*

69 Pedro nicote digoġida niogóteloco liġeladi niğijo lacilo-sacerdotitedi. Aca awicije liimete lacilo-sacerdotitedi niġicota Pedro, odaa meeta, “Niğida makaami icċaa ina daga ado-ooni mijoataġa Jesus ane icogħotedicogi nippodigi Galiléia.”

70 Pida Pedro mee me niwitakegi lodoe iditawece niğijo oko, mee me dotaġa, “Aġica daga jowooġodi ica ane ȝadalakita.”

71 Niğidiaġidi jiġiġo midataġa ijo epoagi me jiniġatiwece niogó liġeladi niğijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa aca eledi awicije niimete meetiġi niğijo oko, “Niġini aagħiġa lixigaġawa Jesus ane icogħotedicogi nigotaġa Nazaré.”

72 Odaa Pedro ja diwitakatace mee me daga yowooġoditeda Jesus, odaa mee me dinigetaġatee, “Aġicoa daga jowooġodi niğidoa ȝoneleegiwa!”

73 Aġica daga leegi anigepdiġica niğijoa ȝoneleegiwadi anidiaeġi, niġipeġita Pedro, odaa meeta, “Iċċaa ina daġakaami anigepdiġica niğijo ane idei mijoataġa Jesus, igaataga ȝadotaġanaġawa niġina oko ane icogħoticogi nippodigi Galiléia.”

74 Odaa Pedro jeġee me yakadi Aneotedoġoji me iloikatidi nige diwitaka, odaa jeġee, “Ewi me digicoateda me jowooġodi niğidoa ȝoneleegiwa, aji-witaka!” Odaa ağica daga leegi, jaġanoe okoġokoodi.

75 Odaa Pedro ja nalaġatibige niğijo ane ligegite Jesus, niğijo neġeete, “Aniġicatibige daga anoe okoġokoodi, odaa itoatadigħida meni me daga ad-woxogti.” Odaa ja noditicogi we niogó niğijo diimigi, eliodi mageċaġalo, codaan anoetibece.

27

*Oyadeegitedicogi Jesus lodox Pilatos
(Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5; João 18.28-38)*

¹ Naşa yelogotibige, ijotawece anoiige sacerdotitedi, ijaagijo laxokodi lacilodi judeutedi jogodinilakidetigi niğica ane nimawenegegi moyeloadi Jesus.

² Oigoe libaaqatedi Jesus, odaa jogoyadeegi, oyajigotalo Pilatos, lacilo romaanotedi ane iiğe nipoçigi Judéia.

*Lemeğegi Judas
(Atos 1.16-19)*

³ Judas, niğijo ane yajigo Jesus miditaşa neloğododipi, nadi naşa nilaagedi Jesus niğijo lacilodi coda moyemaa moyeloadi, odaa jağagecagalo, odaa jiğigo miditaşa niğijo anoiige sacerdotitedi ijaagijo niğijo laxokodi lacilodi judeutedi, odaa ja yopilağadi niğijo triinta beexotedi.

⁴ Odaa meetiogi, “Ica me jao ica ibeyaceğegi me jajigo şoneleegiwa ane diğica loenatagi ane beyagi odaa natigide ja leedi moyeloadi.” Odaaجوigidi, modita, “Ağica anejinaağatağagi. Akamaşa gabeyaceğegi.”

⁵ Odaa Judas ja yokolededinigi iiğe niğijo beexotedi mini Aneotedoğoji ligeladi. Naşa noditice, odaa jiğigo dineloadi, diniğiwoola.

⁶ Niğijo anoiige sacerdotitedi odibatalo niğijo beexotedi, odaa modi, “Gonajoinağaneğeco etiğodoli me jokolenağatinigi şoniwokodağaxi, leeğodi loojedi şodawodi.”

⁷ Odaa ja dinilakidetiwage modinojeteta nipoçigi, oibake niğijo dinyeelo. Niğica nipoçigi liboonağadi “Nipoçigi ica niwilanağanağa”. Niğidi nipoçigi owo me napiğio niğino acoğaga.

⁸ Joaniğidaa leeğodi coda me niğino nokododi idokoyatigi, “Nipoçigi şodawodi”.

⁹ Odaa jiğicotece niğijo lotaşa Jeremias, niğijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo mee, “Odibatalo niğijo triinta beexotedi, ane lica me dinilakidetiwage loiigi Israel me loojedi modinojetetalo.

¹⁰ Oibake niğidiwa dinyeelo modinojeteta nipoçigi niwilanağanağa. Joaniğidaa ane niigetediwa Iniotagodi Aneotedoğoji me jao.”

*Pilatos iwi ica anigotalo Jesus
(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5, 13-25; João 18.33-38)*

¹¹ Jesus idiaa dabidite lodox Pilatos, niğijo lacilo romaanotedi ane iiğe niğidi nipoçigi. Odaa niğijo lacilo romaanotedi ja ige Jesus, meetalo, “Akaami ninionigi-eliodi judeutedi?” Naşa niniğodi Jesus, meeteta, “Jığidaağee digo analeeğenita.”

¹² Pida ağica daşa igiditediogi Jesus, niğijo noğodakapetege niğijo anoiige sacerdotitedi ijaagijo laxokodi lacilodi niğidi noiigi,

¹³ Odaa Pilatos jeğee, “Ağajipaatalo inoa şanotaşa? Igaataşa owidi lotaşa modakapetağagi makaami nilaagedi.”

¹⁴ Pida Jesus aniniğodi, otığidatece ligegi, odaa niğijo lacilo romaanotedi eliodi me yopo.

¹⁵ Niğina me lalokegi Páscoa, niğijo lacilo romaanotedi ligileğegi me ikatice okanicodağica niwilogojegi anodipokota niğidi noiigi.

¹⁶ Niğijo nokododi onini ica niwilogojegi aniboonağategimadaşa, liboonağadi Barrabás.

¹⁷ Niğijo me yatecoço niğijo noiigi, Pilatos ja nigetiniwace, meetiogi, “Ami-ijo ica anemaani me jikatağadomitiwaji, Barrabás ogoa Jesus, niğidoa anodi me niiğe Ganoenogoditetiwaji?”

¹⁸ Igaatağa Pilatos yowooğodi niğijoa lacilodi judeutedi moyadeegi Jesus minitağa leeğodi monocetema.

¹⁹ Niğijo Pilatos naşa nicotini aneitice me iwi anigota niğina oko, odaa nağajo lodawa ja dajoinağata, meeta, “Jinağa domağawii ane beyagitema niğidoa aaginaşa anele. Le-eegodi jotigenoale idigee, meliodi me jawikode le-eegodi niğica ane ninyaagi niğidoa aaginağa.”

²⁰ Odaa niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağija laxokodi lacilodi judeutedi joğodinigaanyetece niğijo noiigi modipokota Pilatos me ikatice Barrabás, pida başa diiğenatakatalo Jesus moyeloadi.

²¹ Odaa niğijo lacilo romaanotedi nigetiniwace, meetiogi, “Apiğijo inoa itoataale ȝoneleegiwadi anemaani me jikaticetiwaji?” Odaa joğoigidi, modita, “Ikanitice Barrabás!”

²² Odaa Pilatos jegeetiogi, “Enice, amiida ica anejigotalo Jesus, ane enitalotiwaji me liwaağaditedibigajı Aneotedoğoji?” Odaa ijotawece oigidi, modita, “Otonitedeloco nicenağanağate meloati!”

²³ Odaa niğijo lacilo romaanotedi ja nigetiniwace, meetiogi, “Amiida ica loenatagi ane beyagi?” Pida dinigetağateetibigiwaji, modi, “Otonitedeloco nicenağanağate meloati!”

²⁴ Niğijo Pilatos naşa nadi me daga yakadi meo ane domağça yemaa, codaan niğijo noiigi naşa domağaga odakapetege, odaa ja dibata ninyoğodi, ja iwilegi libaağatedi lodox niğijo noiigi-nelegi. Odaa jegeetiogi, “Ajemaa degee nilaagedi leeğodi lemeğegi niğidoa ȝoneleegiwa anele. Pida akapağakaamitiwaji nilaagetedi.”

²⁵ Ijotawece niğijo noiigi oigidi, modita, “Anikanitoğodici yakadi moko nilaagetedi, codaan me ȝodionigipi leeğodi lemeğegi niğidoa ȝoneleegiwa.”

²⁶ Odaa Pilatos ja ikatice Barrabás. Odaa ja diiğenatakatalo monalaketedibige Jesus, odaa niğidiaağıdi ja yajigo midiwataşa niodağawadi moyototedeloco nicenağanağate moyeloadi.

Iodağawadi oyametibigo Jesus

(Marcos 15.16-20; João 19.2-3)

²⁷ Odaa niğijoa niodağawadi niğijo lacilo romaanotedi joğoyadeegitedicogi Jesus minitağa diimigi-nelegi, ligeladi lacilo romaanotedi. Odaa ja yatecoço ijoatawece iodağawadi onawiile Jesus.

²⁸ Niğidiaağıdi joğonoga Jesus lowoodi, odaa joğonixomeğetedinigi aca caapa lixagotoğogo.

²⁹ Codaan joğowo aca lale, anitawece lalepiğigo, joğonixotinece Jesus lacilo. Odaa owo me nolitedini ligiliağadi. Niğidiaağıdi onowo moyamağatedini lokotidi lodox, odaa joğoyame, modi, “Viiva, Niğidoa one ninionigi-eliodi judeutedi!”

³⁰ Odaa joğoyawaletigi latobi, noğobanootece niğijo ligiliağadi, odaa joğoyaxacogötigi lacilo.

³¹ Noğoka moyametibigo Jesus, odaa niğijoa iodağawadi joğonoga nağajo caapa lixagotoğogo, odaa joğonixomeğetedinigi niğijoa epaa lowoodi. Niğidiaağıdi joğoyadeegi Jesus moyototedeloco nicenağanağate moyeloadi.

Jesus oyototedeloco nicenağanağate

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; João 19.17-27)

32 Niçijoa iodaqawadi anoyadeegi Jesus naqa noditicoaci nigotaqa Jerusalém, jogodakapetege ica şoneleegiwa ane liboonaqadi Simão, ane icoqoticogi nigotaqa Cirene. Odaa niçijoa iodaqawadi jogoiedegetege Simão me yoyaqadi naqajo nicenaqanaqate.

33 Odaa joçotota ijo lojotaqadi ane liboonaqadi Gólgota. Niçida boonaqadi amina anejinaqata, "Godacilo libitagi".

34 Niçidiaagidi domoçoyaciepetalo Jesus viinyo awatege ligit. Pida naqa napi, odaa ayemaa me wacipete.

35 Niçidiaagidi joçoyototedeloco Jesus nicenaqanaqate, odaa joçowi anepaqa dinetetece niçijoa lowoodi. Joaniçidaa niçicotece lotaqa niçijo ane yelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko niçijo jotigide, niçijo mee, "Odinawalacetigi yowoodi, codaq joçowi anepaqa dinetetece inicaapa."

36 Niçidiaagidi ja nicotiniwace moyowie.

37 Odaa joçoyototi taaboa-liwai ditibigimedawaanigi lacilo Jesus ane dinditeloco ane leegodi moyeloadi. Diniditeloco niçica taaboa,

"NIGIDOA JESUS, NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI."

38 Niçijoa iodaqawadi eletidi oyototedi itoataale şoneleegiwadi olicaqaga, onidateci diçetege nimajijegi idaaqeledi diçetege libaaqadi Jesus.

39 Niçina oko ane ixomaqateloco aneite Jesus me dinototedi, oyame. Nabalenaganaga, odaa modi,

40 "Niçida makaami geemeni makati mojikenitini Aneotedoçoji ligeladi, odaa meni me domaqa adabitegenitacini catiwedi itoatadiçida nokododi! Axotitice naqada licenaqanaqate! Nigewi makaami Lionigi Aneotedoçoji, odaaqaxotitice!"

41 Niçijo anoiige sacerdotitedi ijaqijo anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés, ijo laxokodi lacilodi judeutedi idaqaga lamenaqanegegitema Jesus, modi,

42 "Eliodi meetedibece me yakadi meote eledi oko me newiqatace, pida Idaaqidoa ayakadi me dinatamaqateetetege lemeqegi! Daantiçidaaqidoa niçicoa ninionigi-eliodi Israel, taga waxoditedice naqada licenaqanaqate, odaa teqejiwaqataqa.

43 Codaq nakato Aneotedoçoji, odaa natigide jiwinaga Aneotedoçoji nige yemaa me noqatedice me daqa yeleoteda. Igaataqa mee me Lionigi Aneotedoçoji."

44 Niçijoa olicaqaga anoyototelogo licenaqanaqate anodipegittege Jesus, idaqaeet, oditibigelogo.

Lemeqegi Jesus

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; João 19.28-30)

45 Igaanaqa yaxoço-noko, ja nexocaga neşepaa iniwatadaqani lakata me şocidi, odaa inatawece iiço nexocaga.

46 Naqa iniwatadaqani lakata me şocidi, Jesus ja dinigetaqatee me dapaaue, mee me dotaqa,

"Eli, Eli, lemá sabactani!"

Niçidiwa notaqa amina anejinaqa, "Inoenogodi, Inoenogodi, igame leegodi madikanitice?"

47 Niçijo oko anowajipatalo lotaqa Jesus, modi, "Dapaawetedigi Elias."

48 Odaa aqica daqa leegi anigepidiçijo niçijo anowajipatalo ja walokodi, odaa ititinigi lawaadi ica viinyo ane daqa dakake loojedi. Naqa igoetece iwoço, odaa ja domaqa ilipeçetece Jesus niçijo lawaadi.

49 Pida ica eledi oko modi, “Ikani! Jiwinağa Elias migenagi noğatedicogi aneite.”

50 Jesus naşa dinigetağateetace me dapaawe, odaa ja yeleo.

51 Odaa naşaca lipegetege nelegi ane nanyoti minitağa Aneotedoğoji ligeladi ane iomağadi nişica aneite Aneotedoğoji, naşaca lipegetege ja daawidigidicetigi liwigotigi icoğotibigimece ditibigimedi neşepaa natinedi me daa. Coodaa datalale iigo, odaa wetiadi dawalace.

52 Libecoli émağaga domoke, odaa eliodi oko baanaşa nigo anida aneetegi Aneotedoğoji ja newiğatace.

53 Noditicoaci nişinoaa libecoli. Nişidiaağidi naşa yewiğatace Jesus, nişijoa émağaga ane newiğatace jogodakatiwece nigotaşa Jerusalém, nigotaşa Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepoka nebiteda. Odaa jogodinikeetiogi eliodi oko.

54 Nişijo jajeentegi ijaaşijoa niodağawadi anoyowie Jesus noğonadi me datalale iigo ijaaşijoa eletidi loanico nişijo noko, odaa eliodi me doitibigiwaji, odaa modi, “Dicewi, nişidoa şoneleegiwa me Lionigi Aneotedoğoji!”

55 Idiaağı eliodi iwaalepodi aneite Jesus, anoniotece, oicoğoticogi Galiléia anelioditibece moyaxawa. Pida leegitiogi moiğoaditalo.

56 Liwigotigi nişijo iwaalepodi ani Maria Madalena, ajo eledi Maria ane eliodi Tiago ijaa José, ajaaşajo eliodo lionigipi Zebedeu.

Onalightedini Jesus

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; João 19.38-42)

57 Nişijo naşa doletibige me dalimetin aligege, jiğicotio ica şoneleegiwa liico liboonağadi José, ane icoğoticogi nigotaşa Arimatéia. Inaaşına ane-diötibece Jesus.

58 José igo minitağa Pilatos, dipokota lolaadi Jesus. Odaa Pilatos ja diiğenatakaya moyajigota.

59 Odaa José ja yadeegi Jesus lolaadi, ilipaditigi nişelate gela, lipegetege anodita nigitikonağadi.

60 Odaa ja ixotediwece Jesus nişijo anepaa domaşa libegi José ane nenyagadi, lawimağajegi-wetişa, gela moigodi me diiğenatakata José. Odaa ja yawililetio wetişa nelegi me noxoco lapoagi nişijo lawimağajegi-wetişa. Odaa joğopitio.

61 Idiaa nenyagate Maria Madalena ajaaşajo eledi Maria. Nicotiniwace lodox nişijo lawimağajegi-wetişa.

Icoa iodağawadi anoyowie anonaligte Jesus

62 Naşa saabado, ja ixomağatijo onijoteci noko modinenyağaditege lalokegi Páscoa. Nişijo anoiğe sacerdotitedi ijaaşijoa fariseutedi jiğigotibeci minitaşa Pilatos.

63 Odaa modita, “Iniotagodi, nalağatibigoğoji nişijo malee yewiğe nişijoa awitakegi, meetedibece, ‘Nige ixomağatedijo itoatadığida nokododi, odaa ja idewiğatace.’”

64 Odaa iğeni iodağawadi modowediteloco lawimağajegi-wetişa anoyatice lolaadi nigepaa ixomağatedijo itoatadığida nokododi, adogodoliceta nişijo anodiotibece lolaadi, oditaşa oditiogi nişina noiigi, ‘Ja yewiğatace!’ Igaataşa dogoyakadi mowo, tıgida eledi niwitakegi dağaxa me beyagi caticedi nişijo odoejegi niwitakegi mijaaşee me yewiğatace.”

65 Odaa Pilatos jeğeetiogi, “Awii adeegitetiwaji iodağawadi. Emii, odaa adowetiteloco libegi, codaa awii nişica aneneğegi akati mele me şanimaweneğegi.”

66 Odaa jiġigotibeci, joġoyatitadit i naġajo wetiġa ane noxoco niġijo lawimajnejgi-wetiġa, owo me diġicata ane yakadi me itineġe naġajo wetiġa. Odaa jiġidiaagħoyate iodaġawadi me nowienaganadi.

28

Jesus yewiġatace

(*Marcos 16.1-10; Lucas 24.1-12; João 20.1-10*)

1 Naġa ixomaġatijo saabado, ja yapacaġatege nigoi me nakatio domiingo, Maria Madalena ajaaġajo eledi Maria jiġigotibeci odalita niġijo libegi Jesus.

2 Maleedīġicotibeci, jonaġa datalale iigo, leeġodi niaanjo Goniotagodi Aneotedogoji me dinikatini, odaa ja noġatice naġajo wetiġa nelegi ane noxoco niġijo lawimajnejgi-wetiġa aneitice lolaadi Jesus, odaa ica aanjo ja nicoteloco naġajo wetiġa.

3 Niġijo aanjo datale liciagi nalebepaga, icoa lowoodi one daġaxa me yapacaġa.

4 Odaa niġijoa nowienaganadi eliodi me doitibigiwaji, nawigicaġateloco, odaa ja liciagi niġina oko baanaġa yeleo.

5 Odaa niġijo aanjo meetiogi niġijo iwaalepodi, niġicotibeci, “Jinaġadoi! Jowooġodi managi oleetibige Jesus, niġijoa anoyototedeloco nicenagħanaġate moyeloadi.

6 Aġaleeġicoa digoina, leeġodi ja yewiġatace, jiġicota niġijo ane ligegi. Anagi, awini niġijo anoyatedice.

7 Natigide għad-didi ġiġi memiitiwaji, enitiogi niġijo anodiotibece naġa yewiġatace, codaa jiġi dinewadetedicogi digħida nippodigi Galiléia. Odaa jiġidhaaqi manatitetiwaji. Odaa jiġidaaqee, jeġejitece ijoatawece anetidiiġe me jelqgodi.”

8 Odaa niġijo iwaalepodi ja yediġatibigiwaji me noditicoaci niġijo lawimajnejgi-wetiġa, eliodi me doitibigiwaji, pida niġidhaaqi ninitibigiwaji. Waleditibigiwaji migotibeci oibodicaxi niġijo anodiotibece Jesus.

9 Odaa naigatece codaa noġonidoateda Jesus naġa dakpetetege niġijo iwaalepodi, odaa ja nicetediniwace, meetediogi, “Inibeotege mele għada-leġenali!” Odaa joġodi italo, oibedotece logonaka, codaa odogetetal.

10 Odaa Jesus jeġeetediogi, “Jinaġa adoiitiwaji! Pida emii, odaa enitiogi inioxoadipi migotibeci nippodigi Galiléia. Jiġidhaaqi metidadi.”

Ica liwitatgei icoa iodaġawadi

11 Egħidha diitcogi mewaligitibigiwaji niġijo iwaalepodi, onateċiġiōa niġijoa iodaġawadi anoyowie niġijo lawimajnejgi-wetiġa joġopitibeci manitaġa nigotşa. Odaa joġoyelogħoditiogi niġijo anoiige sacerdotitedi ijoatawece niġijoa anonadi.

12 Odaa niġidiwa lacilodi joġodinatcoġoteetege niġijoa laxokodi lacilodi judeutedi, odinilakidetege. Odaa owidi dinyel oħra oyajigotiogi niġijoa iodaġawadi.

13 Odaa moditiogi, “Jemaanaġa menitiwaji, ‘Niġijo anodiotibece enagtibeci jotigenoale naġa jiotaġa. Odaa joġodoliketa lolaadi Jesus.’”

14 Odaa nige wajipata niġinoa ġadotaga niġijo lacilo romaanotedi, odaa jaġa me diletibige me daġawii ane beyagi, odaa aleeditibige daġakaami ageċċaq galodipitetiwaji.”

15 Odaa niġijoa iodaġawadi joġoyadeegi niġijoa dinyel oħra, odaa joġodi niġijo nigiegħi anoiġietiogi niġijoa lacilodi. Odaa niġida niwitakegi jiġilaagħiteloco iditawewece judeutedi codaa niġina noko.

Jesus dakapetetege niçijo oonze anodiotibece odaa ja yajoitetece ane leed-itibige mowote

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; João 20.19-23; Atos 1.6-8)

16 Odaa niçijo oonze anodiotibece Jesus jiçigotibeci nipoçigi Galiléia, odaa joçotota niçijo lojotağadi aneetediogi Jesus me dakapetetege.

17 Noğonadi Jesus, odaa joçodoğetetalo. Pida ijoawaanigi onateciçijo ane dinawietibigiwaji mewi niçidaağidoa.

18 Odaa Jesus niçipegitediogi, meetediogi, “Aneotedoğoji najigotediwa iişenatakaneğegitema inoatawece, aninoa ditibigimedi coda minatawece iigo.

19 Natigide, emiitecetiwaji inatawece noiigi, odaa aniiğaxinitiniwace moniotici, codaanilegenitiniwace niçina anetidadiwağadi. Abakeni Liboonağadi Aneotedoğoji Godiodi, Liboonağadi Lionigi, iniaa Liwigo Aneotedoğoji niçina milegenağani.

20 Iiğaxinitece mowo inoatawece ane jiiğetedağawa mawii. Coda idioka limedi me idejo makaamitağatiwaji nigepaa owidijedi nokododi.”

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ MARCOS

Marcos judeu codaan onalee lioneega, niçijo Jesus maleegigotedeloco digoina iigo. Marcos lixigaçawa Barnabé ane nexodi ijaa Paulo niçijo odoejegi niwiajegegi modigotece eletidi iigotedi moyelogoditedibece nibodicetedi anele. Odaa niçidiaaqidi ja yaxawa Paulo niçijo me idei niwilogonaqaxi. Pedro jiçijaa yaxawa Marcos me nakato Goniotagodi, codaan Pedro jiçijaa yelogodita Marcos ane leeditibige me iditini. (Awiniteloco miditaça Atos 12.12,25; 13.5,13; 15.37; Colossenses 4.10; 2 Timóteo 4.11; 1 Pedro 5.13).

Marcos eetece naqatetigi Jesus me icilatidi eelotaginadi, codaan meote émaçaga me newiqatace. Eledi yalaqata Jesus mida notoetiigitedeloco inoatawece niwicidi abeyacaçaga, codaan me godaxakawa Satanás. Eledi yalaqata Jesus mida naqatetigitedeloco niwocotaça inaa ebekadi nelecoli. Codaan Marcos yalaqata Jesus mida naqatetigi me ixomaqateetedice codaan me napitaçadi əbəyaceğeco. Marcos aqica dağa yalaqata lanokegi Jesus, pida boğodaa yalaqata niçidaa dinanatedigi Jesus meote ane iigete Aneotedoğoji meote, meotedibige me godewiqatace.

Natematigigi João Batista

(Mateus 3.1-12; Lucas 3.1-18; João 1.19-28)

¹ Nibodicetedi anele aneetece Jesus Cristo, Lionigi Aneotedoğoji.

² Jiçidaägee maleekoka dinojogotedini nibodicetedi anele. Isaías ijaagijo eledi anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji niçijo jotigide, oyalaqatalo Aneotedoğoji lotaça, niçijo modi,

“Digawini! Jimonyaticogi ədədəni niçijo aneetece niçino yotaça me ilakide-tece əanaigi.

³ Dapaawetibece miditaça nipoçigi ane yadilo ane diçica niçeladimigipi, mee me dotaça,

‘Alakidenitema naigi Goniotagodi me ixomaqatedijo!

Awii naicoli me dixoketema!’”

⁴ João Batista niçijo ane niiçe Aneotedoğoji idiaagi miditaça nipoçigi ane yadilo ane diçica niçeladimigipi, odaa nilegetiniwace oko. Yatematitibece latematigo, yalaqata niçina oko me leeditibige modinilaatece libeyaceğeco, odaa ja dinilege me ikee modinilaatece libeyaceğeco, odaa ja ixomaqateetedice Aneotedoğoji libeyaceğeco.

⁵ Ijotawece niçijo niçeladimigipitigi nipoçigi Judéia, aniaa nigotaça Jerusalém igotibeci midataça João me nilegetiniwace midi akiidi Jordão. Niçijo noğodi lodee eliodi oko me inoa libeyaceğeco codaan moyemaa moika libeyaceğeco, odaa ja nilegetiniwace.

⁶ João lowoodi, gameelo lamodi anonibila, codaan nigoenägadi ewacogo. Codaan yeligo əonipidi inaa napigo.

⁷ Inoatawece nokododi yalakatiditiogi niçica noiigi, meetiogi, “Nigidiaaqidi enagi eledi oko ane dağaxa me əoneğegi caticedi ee, oteğexaaqaga jakadi me idakagitini lodee me jowilece liwaledi.

⁸ Jibake ninyoğodi me əadilegenitiwaji me jikee niçikani mawiite niçino gabeyaceğeco, pida başa ibake Liwig Aneotedoğoji me iigi anodaageni me əadewiki.”

João ilege Jesus

(Mateus 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Niğijo nokododi me dilegenaşa João, Jesus noditedice nigotaşa Nazaré, nipoçigi Galiléia. Odaa jiğigo aneitice João me dilegenaşa. Odaa João ja ilege Jesus miditaşa akiidi Jordão.

¹⁰ Niğijo Jesus naga doletibige me daxoditedita ninyoğodi, ağıca dağa leegi, ja nadi ditibigimedi me domoke. Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikatelogo dinanatigi yotibi.

¹¹ Odaa Aneotedoğoji ja dotaşa digoida ditibigimedi, meete, “Akaami Ionigi ane dağaxa me jemaa. Eliodi me idinitibeci akaami leeğodi.”

Satanás dineetalo Jesus me domegeo meote ane beyagi

(Mateus 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Odaa ağıca dağa leegi Liwigo Aneotedoğoji ja yadeegitedicogi Jesus miditaşa nipoçigi ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi.

¹³ Odaa Jesus jiğidiaağitedice cwareenta nokododi. Odaa Godaxakawa jiğicaaniğitolu Jesus me dineetalo, domeğeotibige degeote loenatagi ane beyagi. Codaa niğidi nipoçigi inoa ejedi ane doide, pida aanjotedi odoweditelogo Jesus.

Jesus jiğidaageyatedigi libakedi miditaşa nipoçigi Galiléia

(Mateus 4.12-22; Lucas 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Niğidiaağıdi noğoixotiwece João manitaşa niwilogonağaxi, Jesus jiğigo nipoçigi Galiléia yatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Aneotedoğoji me icota me iiğe laaleğenali oko.

¹⁵ Odaa mee, “Niğica noko Aneotedoğoji ane nibikota jiğicota. Ja niğegi Aneotedoğoji nige iiğe laaleğenali oko. Adinilaanitecetiwaji ęabeyaceğeco, codaa iwağati nibodicetedi anele.”

¹⁶ Niğijo Jesus me noxiwigi liniogotibece niweiigi Galiléia, odaa ja nadi Simão ijaağijo nioxoa ane liboonağadi André. Oyokoletedinigi leelatiidi miditaşa weiigi leeğodi mina libakedi me nomiigomigipi.

¹⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Anagi, aniwitibici! Gadiığaxini anodaağemiita oko madeegitalo Aneotedoğoji, digo anemii madeegi noğojegi oko.”

¹⁸ Ağıca dağa leegi odaa joğokatedice leelatiidi, odaa joçodiotibece Jesus.

¹⁹ Odaa niğigoawaanigi odoo, Jesus ja nadi Tiago ijaağijo nioxoa ane liboonağadi João, lionigipi Zebedeu. Ideiticoace catinedi liwatece, oyoetibigo leelatiidi.

²⁰ Ağıca dağa leegi Jesus jağaga eniditediogi modiotibece. Odaa jiğidiaağoyaladi niğijo eniodi maditaşa liwatece ijaağijo liimetidipi, odaa joçodiotibece Jesus.

Jesus icilatidi ęoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi

(Lucas 4.31-37)

²¹ Jesus ijaağijo anodiotibece joğotota nigotaşa Cafarnaum. Odaa ağıca dağa leegi, naşa saabado, Jesus jiğigo diiğaxinaşa manitaşa liiakanağaxi judeutedi.

²² Niğidi noiigi ane yatecoğo eliodi moyopo leeğodi anodaağeetededa me diiğaxinaşa. Leeğodi niğijo naşa diiğaxinaşa, ibake epaa nağatetigi, aliciagli niğijo niiğaxinağanadi anodiığaxinagatice lajoinaganegeco Moisés, leeğodi boğobake nağatetigi niğino eletidi niiğaxinağanadi niğina modiığaxinagatice najoinaganegeco.

²³ Manitaşa niiakanağaxi onini ica ęoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi aneo meote loenataka ane napioi. Odaa niğijo Jesus me diiğaxinaşa, niğijo niwigo abeyaceğegi eo niğijo ęoneleegiwa me dacaage, odaa mee,

24 “Ağica anejinaağataağagi, Jesus anicoğiticogi nigotaşa Nazaré! Domige nağanagi me godaağateğegi? Jowooğodi anakaami. Akaami Niğijo a ne isolatedice Aneotedoğoji, codaanimonya miniokiniwateda me dibatema.”

25 Odaa Jesus ja yapeteğe niğijo niwigo abeyaceğegi, meete, “Anotokiti, codaanotitice niğidoda şoneleegiwa!”

26 Odaa niğijo niwigo abeyaceğegi eliodi meo me dinaxilaketibece niğijo şoneleegiwa. Naşa dinigetağatee me dacaage, odaa ja ika niğijo şoneleegiwa.

27 Ijotawece niğijo noiigi nawelatibigwaji, odaa ja dinigetiwage, modi, “Amiida ica niciagi? Domige niigenatakaneğegi gela? Igaataşa ida notoetiigi me iticoitedice niwicidi abeyacağaga, codaan oyiwagadi!”

28 Odaa ağica dağa leegi, nibodigitigi niğida aneote Jesus jiğilaagiteloco iditawewece nipodigi Galiléia.

*Jesus nicilatiditediniwace eliodi oko
(Mateus 8.14-17; Lucas 4.38-41)*

29 Niğijo Jesus naşa noditedice liiakanaağaxi judeutedi, odaa dowicetedicogi ligeladi Simão ijaa André. Ijo mağaga lixigağawepodi Tiago ijaa João.

30 Aca Simão loxiığate noğotota one deelotika. Iwoteloco lipi, eliodi me dapicogo-lolaadi. Naşa dakatedio Jesus ijaağijo anodiotibece, odaa joğoyatematitalo me deelotika Simão loxiığate.

31 Odaa Jesus ja dakatediwece aneitice nağajo iwaalo, naşa dibatedigi libaağadi, odaa ja yaxawa me nicotini. Odaa ja ma me dapicogo-lolaadi, odaa jiğidaağeyatigi me yoe liweenigi Jesus ijaağijo anodiotibece.

32 Niğijo naşa gocidi, naşa dalimetli aligeğe, ica noiigi oyadeegitalo Jesus icoatawece niğicoa neelotaginadi codaan me niğica anodakatiogi niwicidi abeyacağaga.

33 Ijotawece niğijo niğeladimigipitigi nigotaşa dinatecoğotee lodee Simão ligeladi.

34 Odaa Jesus icilatidi eliodi oko, codaan inoatawece ane latopaco neelotika, codaan iticoitedice owidi niwicidi abeyacağaga. Niğijo naşa iticoitedice, odaa Jesus aika niğijo niwicidi abeyacağaga doğoyalağatalo leeğodi oyowooğodi Jesus me Aneotedoğoji Lionigi.

*Jesus dinogatedice mokiniwatece me yotaganege Aneotedoğoji
(Lucas 4.42-44)*

35 Niğijo maleedağá dinici okoğokoodi, Jesus jiğitedibige, odaa jiğigo miditaşa nipodigi ane diğicata oko. Odaa jiğidiaağitedice me yotaganege Aneotedoğoji.

36 Simão ijaağijo niğijo eledi anodiotibece joğodoletibige Jesus idiaanağadii.

37 Niğijo noğoyakadi Jesus, odaa joğoditalo, “Inatawece noiigi oyapitibigağaji.”

38 Pida Jesus meetediogi, “Iniğá midiwataşa eletidi nigotadawaanaşa ane ipegiteğe niğina anejonaşa amaleegaga idiaa yatematikanagadi. Igaataşa jiğidaa ibakedi Aneotedoğoji ane niğetediwa.”

39 Odaa Jesus jiğigotedeloco iditawewece nipodigi Galiléia, yatematitedibece latematiko midiwataşa liiakanaağaxiidi judeutedi, codaan iticoitedicoace niwicidi abeyacağaga.

*Jesus icilatidi ica dawace-lolaadi
(Mateus 8.1-4; Lucas 5.12-16)*

40 Ica noko ica %;">goneleegiwa dawace-lolaadi igo midoataga Jesus, odaa yamaqatedi lokotidi lodox, odaa meetalo, “Nigemaani madicilatiti, jowooqodi mida %;">animawenegegi madicilatiti.”

41 Jesus eliodi me iwikode, odaa ipeketedeloco libaaqatedi, odaa ja ninigodi, meeteta nigijo %;">goneleegiwa, “Jemaa me %;">gadicilatiti! Natigide, ja %;">gadicili!”

42 Odaa aqica daa leegi, ja ma nigijo leelotagi, jegele lolaadi nigijo %;">goneleegiwa.

43-44 Odaa aqica daa leegi, Jesus ja iige mopi. Codaan yajoi nigijo %;">goneleegiwa, meeteta, “Digawini! Jiniqica anatematiita me %;">gadicilatiti. Pida emii midiwataga sacerdotitedi, odaa ikeeni naga %;">gadicili. Odaa aboonitalo Aneotedogoji nigijo jotigide Moisés ane iige moibootalo mikeenita nigina eledi oko Aneotedogoji naa %;">gadicilatiti.”

45 Pida nigijo %;">goneleegiwa naa noditice, odaa jiqidaaqeyatigi me yatemati-tiogi nigina eledi oko, odaa jiqlaagitice nibodigi. Joanigidaa leeqodi Jesus me daa domaqalee yakadi me dakatediwece nigotadi nigina me yemaa. Pida jiqidiaaqitedice midiwataga nipodaaga ane digicata niqeladimigipi, wetice nigotadi. Odaa nigina oko jiqigtibeci miniwataaga, oicoqoticogi inoatawece nigotadi.

2

*Jesus icilatidi ica %;">goneleegiwa alejaado ane dagadiaa ditinege
(Mateus 9:1-8; Lucas 5:17-26)*

1 Naga ixomaqatedijio icoa nokododi, Jesus joqopitacedicogi nigotaaga Cafarnaum. Odaa jiqlaagitice nibodigi niginiwa ligeladi.

2 Odaa aqica daa leegi eliodi oko dinatecogotee, codaan aqaleegica nimedi anipegitge lapoagi ligeladi. Odaa Jesus yatematitediogi Aneotedogoji lotaaga nigidi noiigi-nelegi.

3 Egidaaqee me datematika Jesus, odaa icoa cwaatolo %;">goneleegiwadi oy-adeegi ica alejaado ane dagadiaa ditinege, odaa joqoyoyaqadi waxoditinigi lipe.

4 Pida aqoyakadi doqodipegitalo Jesus leeqodi nigijo noiigi-nelegi. Odaa joqodalagatetibigimece diimigi lelaga, odaa joqowo lawimaqajegi nigijo diimigi lelaga, ditibigimedi nigijo aneitedice Jesus. Niqijo noqowo lawimaqajegi nelegi, odaa joqonikatini nigijo alejaado.

5 Niqijo Jesus naa nadi nigijo cwaatolo %;">goneleegiwadi moyiwaqadi mida nimawenegegi me icilatidi nigijo %;">goneleegiwa alejaado, odaa jegeete nigijo alejaado, “Ionigi, Aneotedogoji ja napitaqadi %;">gabeyaceqeco!”

6 Icoa niigaxinaqanadi anodiigaxinaqatece lajoinaganegeco Moisés idiaagi nicotiniwace. Odaa ja nowookonaqa, codaan epaa dinige, modi,

7 “Igame leeqodi idoa %;">goneleegiwa meote ida ligegi? Dotaqatedibige Aneotedogoji. Igaataaga aqica eledi ane yakadi me napitaqadi libeyaceqeco nigina oko. Inio kiniwateda Aneotedogoji baqa yakadi me napitaqadi nibeyaceqeco.”

8 Odaa aqica daa leegi Jesus ja yowooqodi ane lowoogo, odaa jegeetediogi, “Igame leeqodi midaqa %;">gadwoogo catiwedi %;">gadaaleqenali?

9 Amigida ica ane daa galaga mejita nigidi %;">goneleegiwa alejaado? Domigetaaga enegegi dakake mejita, ‘Aneotedogoji ja napitaqadi %;">gabeyaceqeco’, ogoa, domigetaaga enegegi dakake mejita, ‘Adabititini, abaata gadipe, odaaqawaligi?’

10 Pida jikeetaqawatiwaji, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, mida inimawenegegi digoina iiqo me inapitaqadi libeyacegeco oko.” Odaa Jesus jegeete niqijo goneleegiwa alejaado,

11 “Gadiigeni, adabititini, abaata qagelate, odaa opiliticogi qadigeladi!”

12 Odaa aqica daga leegi niqijo goneleegiwa ja dabiditini, dibata naqajo ligelate, odaa joqopi, yakagiditeloco lodox niqijo noiigi-nelegi. Odaa ijotawece eliodi moyopo, codaa odogetetalo Aneotedogoji, odaa modi, “Aniqica me jinataqa liciagi niqida niciagi!”

Jesus eniditeta Levi me diotidece

(Mateus 9.9-13; Lucas 5.27-32)

13 Jesus niqigotace liniogotibece weiigi. Odaa ica noiigi-nelegi jiqigo midoataga, odaa jiqidaaqeyatedigi me niqaxitediniwace.

14 Maleegidiaa neqewaligite, odaa ja nadi Levi, niqijo lionigi Alfeu. Levi idiaagi nicoteloco nibaanco aneitice me dibatibigege ninyelo ninionigi-eliodi romaanotedi. Odaa Jesus jegeeteta, “Anagi, aniwitibici!” Odaa Levi ja dabiditini, odaa ja diotece Jesus.

15 Jesus igo Levi ligeladi. Odaa ja nicotedini me ligiiwepodi niqijo anodiotibece. Aaqaga ligiiwepodi eliodi niqijo anodibatibigege ninyelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa meliodi oko ane dagaxa me abeyacaqaga, igaataqa eliodi niqijo oko anodioetece Jesus.

16 Niqijoan niqaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés, niqijo anida aneetege niqijo lapo fariseutedi, onadi Jesus me ligiiwepodi niqijo anodibatibigege ninyelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me niqijoan eletidi oko aneliodi me abeyacaqaga. Niqijo noqonadi, odaa joqonagetiniwace niqijo anodiotibece Jesus, moditiogi, “Igame leeqodi Ganiotagodi me ligiiwepodi codaa me lacipaqawepodi niqina anodibatibigege ninyelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa me niqidioko aninoa libeyacegeco?”

17 Jesus ja wajipate niqijo noqonagetiniwace niqijo anodiotibece. Niqijo naga wajipatediogi, odaa jegeetediogi, “Niqina oko icileqegi ayopotibige dotowegi, inokina niqina oko ane deelotika baqa yopotibige dotowegi. Odaa Ee iciagi niqina dotowegi. Igaataqa ajanagi niqina iiqo daga jiniditiogi niqina oko ane iqeagatibigwaji, pida janagi me jiniditiogi niqina oko abeyacaqaga, ane liciagi niqina oko eelotaginadipi, amaleeqaga odinilaatece libeyacegeco.”

Oige Jesus oigetece nigica anodaagee me daga jiniodaga menegegi jotaqanegegena Aneotedogoji

(Mateus 9.14-17; Lucas 5.33-39)

18 Ica noko niqijo anodiotibeci João Batista ijaqijo anodiotibeci fariseutedi odinatita nigigi mepaanoqoyotaqanege Aneotedogoji. Ica oko enagitibeci midoataga Jesus, odaa joqoige, moditalo, “Niqijo anodiotibeci João Batista ijaqijo niqijo anodiotibeci fariseutedi odinatita nigigi mepaanoqoyotaqanege Aneotedogoji. Igame leeqodi niqidi anodiotibiqadici me doğodinatita nigigi mepaanoqoyotaqanege Aneotedogoji?”

19 Odaa Jesus ja ninigoditediogi, meetediogi, “Ina oko nodenigipi midi lalokegi nadonegegi, domigodinatita nigigi ina nigini niqijo ane wado miditaqa? Oteqexaaqagoyakadi modinatita nigigi!

20 Pida icota niqica noko niqini ane wado modibata, odaa onoqaticogi liwigotigi niqidioko. Odaa niqica noko niqidioko nodenigipi joqodinatita nigigi.

21 Aqica ane napade niqina nowoodaqagi oxiiqodi daqa dapadenaqata niqina lipegetege liwai gela, igaataqa nige dinabake, odaa niqijo lapadenaqanagadi gela dinixigitwage, odaa ja yaagadi niqidi nowoodaqagi oxiiqodi anonapade, odaa jegepaanaqa eliodi laakajegi.

22 Aqica ane iatinigi viinyo gela naqana lagaaqaxi ewacogo opake. Igaataqa niqina viinyo gela beyagi nigoiatinigi naqana lagaaqaxi opake, odaa niqica viinyo mina aniad, codaa naqada lagaaqaxi icota me beyagi. Pida leeditibige moiatinigi viinyo gela naqana lagaaqaxi gela.”

*Jesus diiqaxinaqatetece ica anodaagee modeemitetigi saabado
(Mateus 12.1-8; Lucas 6.1-5)*

23 Ica noko me saabado Jesus ijaaqijo anodiotibece oyakagiditeloco ica nixoqotagi leyeema. Noqoyakagiditeloco, odaa niqijo anodiotibece joqonotegi ligecidi leyeema, onolagilatedi oyeligo.

24 Odaa niqijo fariseutedi moditalo Jesus, “Digawini! Igeme leeqodi niqidi anodiotibigaqadici mowo ane yolitoqodomni qonajoinaqanegege me daqa jaoga niqina me saabado?”

25-26 Pida Jesus meetediogi, “Ajawienataka me naqalomeqenitelocotiwaji niqijo Davi aneo niqijo jotigide, Abiatar me lacilo-sacerdotitedi. Niqijo Davi ijaaqijo lokaagetedippi naqa nigodi nigigi, odaa Davi dakatio minitaqa Aneotedoqoji liqeladi, odaa ja yeligo nipaon niqijo sacerdotitedi anoibootalo Aneotedoqoji. Gonajoinaqanegege godoxogo me digica eledi ane yakadi me yeligo niqijo paon. Inokinoa sacerdotitedi boqoyakadi moyeligo niqijo paon. Pida Davi baanaqa yeligo, codaa yajigotiogi niqijo lokaagetedippi maqaga oyeligo.”

27 Odaa Jesus meetediogi, “Aneotedoqoji eote niqina saabado me yaxawa niqina oko. Aqeote niqina oko midokida modowediteloco niqenatakanegege ane iiqe modowediteloco saabado.

28 Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ida inaqatetigi mejitece ane yakadi me jaoga niqina me saabado.”

3

*Jesus icilatidi ica goneleegiwa beyagi libaaqadi me saabado
(Mateus 12.9-14; Lucas 6.6-11)*

1 Jesus dakatacediwece manitaqa liiakanagaxi judeutedi. Idiaaqitice ica goneleegiwa beyagi libaaqadi.

2 Onidi ica oko anoiwitalo Jesus odoletibige monadi mige icilatidi niqijo goneleegiwa ane beyagi libaaqadi me saabado, igaataqa domogoyemaa me nilaagedi Jesus niqina meote niqicoa ane yolitoqodomni lajoinaqanegeco Moisés me jaoga niqina me saabado.

3 Odaa Jesus meeteta niqijo goneleegiwa, “Anagi digoina lodox niqina oko!”

4 Odaa Jesus jegeetediogi niqijo oko lakapedippi, “Amiinoa icoa lajoinaqanegeco Moisés ane godiiqe me jaoga niqina me saabado? Domige jakataqa me jaoga anele, ogoa domige me jaoga ane beyagi? Domige jakataqa me jaxawanaga niqina oko me jaoga lewiga, ogoa jikanaga me yeleo?”

Odaa aqica anoyatigi ligegi doqoigidi.

5 Odaa Jesus naqa iwitediogi, odaa ja yelatetema niqijo oko, codaa agecaqalo leeqodi laalegenali me daqaxa me dakake. Odaa jegeeteta niqijo goneleegiwa ane beyagi libaaqadi, “Ixokeni gabaaqadi!” Niqijo naqa ixoketice libaaqadi, odaa ja icí, ja liciagi niqijo eledi libaaqadi.

6 Odaa niçijo fariseutedi ja noditicoaci, jiçigotibeci oyotağanege niçijo lapo anodiotibeci inionigi-eliodi Herodes. Odoletibige niçica nimawenegegi moyeloadi Jesus.

Ica noiigi-nelegi odiotece Jesus

7 Odaa Jesus naça noditedicogi aneitedice, jiçigo lixigağawepodi niçijo anodiotibece, igotibeci liniogotibece niweiigi Galiléia. Odaa niçica noiigi-nelegi anodiotece. Niçica oko oicögoticogi nipoçigi Galiléia, coda me Judéia.

8 Ica eledi oko bogocoğoticogi nigotaga Jerusalém, coda me nipoçigi Iduméia, coda ica eledi oko oicögoticogi daato akiidi Jordão. Ica eledi oko oicögoticogi nigotadi Tiro aniaa Sidom. Niçidi noiigi-nelegi enagitibeci midoatağa Jesus niçijo noşodibodicetibige ane loenataka.

9 Jesus ja iiğe niçijo anodiotibecemoilakideti aca niwatece, meetediogi, "Alakideni nağadi niwatece ayenikamağa değejigo jaxoditinigi." Leeğodi niçijo noiigi-nelegi enegegi oiligice.

10 Coda me diniligice, odoletibige moyakadi modibatelogo mağaga icilatidi.

11 Niçijo oko anodakatiogi niwicidi abeyacağaga noşonadi Jesus, odaa niwicidi abeyacağaga owo menitiniwace lodox, coda nacaagaşa, modi, "Jağakamağakaami Lionigi Aneotedojoji!"

12 Odaa Jesus ja noxogotediniwace, coda najoitediniwace me doşoyatemati niçica anijoa.

Jesus isolatedice icoa dooze şoneleegiwadi me liğexedi

(Mateus 10.1-4; Lucas 6.12-16)

13 Jesus dalağatetedibigimece aca wetiqa, odaa jeğeniditediogi niçijo şoneleegiwadi ane yemaa me isolatedicoace, odaa joğodiitalo.

14 Odaa Jesus ja isolatedicoace icoa dooze şoneleegiwadi aneyatedigi me "Liğexedipi". Isolatedicoace midiağı mijoatağa, coda me iiğe moyatematitedibece latematiko.

15 Odaa ja yajigotediogi notoetiigi moicilatidi eelotaginadi, coda moiti-coiticoace niwicidi abeyacağaga.

16-17 Digawini liboonağatedi niçijo şoneleegiwadi Jesus ane isolatedicoace: Simão anidokeyatedi me Pedro, Tiago ijaan João ane lionigipi Zebedeu anidokoyatigi me Boanerges, amina anejinağata, "Lionigipi niximağaga".

18-19 Coda aağaga isolatedicoace André, Filipe, Bartolomeu, Mateus, Tomé, Tiago ane lionigi Alfeu, Tadeu, Simão ane domaga yemaa me nideleğetiniwace romaanotedi, ijaan Judas Iscariotes ane yajigo Jesus niçidiağı mijoatağa neloğododip.

Modi Belzebu, ane diaabo, me yajigotalo notoetiigi Jesus

(Mateus 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

20 Niçijo Jesus niçigo ligeladi, odaa niçica noiigi-nelegi ja dinatecoğoteetace. Odaa Jesus ijaağijo anodiotibece ağaleegoyakadi oteğexaağaga me niodaşa.

21 Odaa litacepodi Jesus joğodibodice niçica Jesus aneote, odaa ja noditicoaci ligeladi me lowoogo modigotalo Jesus, domoşoyadeegitedicogi ligeladi, leeğodi ica oko anodi Jesus me yetole.

22 Onidiwa icoa niiğaxinağanadi anodiğaxinağatece lajoinağanegeco Moisés anoicögoticogi nigotaga Jerusalém. Niçidi modi, "Belzebu, ane lacilo niwicidi abeyacağaga, yajacağadi, coda yajigotalo notoetiigi me iticoitedicoace niwicidi abeyacağaga."

²³ Odaa Jesus jeġeniditediogi niġijo noiigi me igitibeci odipegitalo, odaa ibake natematiko anida ane iciaceeketetege me niġaxitediniwace. Odaa meetediogi, “Igamodaaqee Satanás me yakadi mepaa dinitcoitice minitaġa oko? Ayakadi!

²⁴ Nigidi inionigi-eliodi loiigi ane dawalacetiwage, odaa nigidiaa dinideletiwage, odaa loiigi icota me ma.

²⁵ Nigidi dinoiġiwepodi, ane dawalacetiwage, codaan midiaa dakapetiwage, niġidi noiigi icota me ma.

²⁶ Codaan niwicidi abeyacaqaga ane iige Satanás nige dawalacetiwage, odaa idiaa dakapetiwage, icota me ma notoetiġi Satanás, odaa aqalee diġenataka.

²⁷ Pida aqica ane yakadi me dakatiwece liġeladi niġini ġoneleegiwa loniċiweġenigi me doliceta niġinoa ane nepilidi. Idoka yakadi modolicetalo ane nepilidi niġini ġoneleegiwa nigodoejegi moigoetini. Odaa nigaleekoka oyakadi moyadeegi niġinoa ane nepilidi niġini ġoneleegiwa.

²⁸ Ejitaqawatiwaji niġina anewi. Aneotedoġoġi yakadi me ixomagħateetedice inoatawece ane latopaco libeyacegħeco niġina oko anowte, codaan lotaqqa ane beyagi modakapetege.

²⁹ Pida Aneotedoġoġi baadaa ixomagħateetedice niġina oko ane beyagi modotaqatibige Liwigo Aneotedoġoġi. Idioka limedi me laagedi niġini oko.”

³⁰ Odaa jiġidaaqee Jesus me igidi leeġodi niġidi oko modi me dakatiġilo niwigo abeyacegħegi.

Jogotatalo Jesus nioxoadipi ajaqajj eliodi

(Mateus 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Niġicotiobeci Jesus nioxoadipi ajaqajj eliodi. Odaa ideiticoace we niġijo diimigi, odaa jogodienaqatalo Jesus.

³² Eliodi oko oyawiile Jesus, odaa moditalo, “Gadiodo idiaa ġanioxoadipi etidi wetice, onienaqataqawa.”

³³ Odaa Jesus ja igiditediogi, meetediogi, “Amaajo aca eiodo? Codaan amijio ica inioxoadipi?”

³⁴ Naqa niipetediogi Jesus niġijo ane nicotiniwace anoyawiile, odaa jeġee, “Digawini! Niġidi jiġidiae inioxoadipi codaan me eiodo.

³⁵ Igaataq niġina aneo Aneotedoġoġi ane yemaa, niġini jiġiniae inioxoa, iniwaalo, codaan me eiodo.”

4

Natematiggi ica enanqanaġa

(Mateus 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Jesus naqa niġaxitacediniwace noiigi liniogotibece niweiġi Galiléia. Odaa eliodi oko odilapodetelogo. Joaniġidaa leeġodi me waxoditedinigi naqajj le, odaa niġijo noiigi-nelegi idiaaqi miditaġa dotiwadi liniogotibece weiġi.

² Niġijo Jesus me niġaxitediniwace niġijo noiigi, yatemati owidi natematiko anida ane iciaceeketetege.

Odaa meetediogi,

³ “Diganajipaati! Ica ġoneleegiwa one yadeegi nolacidi meyateloco miditaġa lixogħotagi.

⁴ Niġijo naqa ilaagaqaditedibece niġijoa nolacidi inoatawece liwailidi, odaa onicoa icċa lolacidi aneniteloco naġi liniogotibece. Odaa ilaaqaxodi jeġenagitibeci, joqoyelio niġijoa lolacidi.

⁵ Icoa eletidi lolacidi onenite midiwatağa wetiadi ane degewi ina mica iiço. Odaa aqica dağa leegi nişijoa lolacidi ja nokoloğō leeğodi me degewi ina mica iiço.

⁶ Pida naşa dapicoğō aligeğe, odaa ja yalegi ijoatawece nişijoa nawodigijedi, odaa ja yadilo, leeğodi onatecişijoa litotitedi.

⁷ Icoa eletidi lolacidi enitedini miditaşa ipelakijadi. Odaa ipelaşa naşa ili, odaa ja iğowalağadi lawodigijedi nişijo şoneleegiwa aneyatedini, odaa aika daşa etaye.

⁸ Pida icoa eletidi begeniteloco miditaşa ica iiço anele. Naşa nokoloğō, odaa begele me ili, codaan etaye. Onidateci ligegi yajigo triinta, seseenta, codaan me onaniteci taalia lolacidi leyeeema.”

⁹ Odaa meetediogi Jesus, “Nişina oko ane wajipatalo yotaşa, leeditibige me watacotece.”

*Jesus yatemati ane diitigi nişijo natematigigi nişijo enanaşanaşa
(Mateus 13.10-23; Lucas 8.9-15)*

¹⁰ Nişijo noğopitibeci nişijo noiigi-nelegi, odaa onanişiniwatece Jesus ijaağijo dooze anodiotibece ijaağijo eletidi lokaşetedipi anidiaşitice oigetece anodaa diitigi nişijo latematigo ane yatemati.

¹¹ Odaa Jesus jegeetediogi, “Aneotedoğoji şadiolaatedicetiwaji me ikeetedağawatiwaji anodaağee me iiğe laaleğenali nişina oko. Pida jatematitiogi natematiko anida ane jiciaceeketege nişina ane doğoyemaa Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali.

¹² Jişidaa leeğodi mideğejigotiogi amaleegaga onadi, pida aqoyowoğodi nişica ane jao, codaan owajipata, pida aqoyowoğodi iişaxinaşaneğeco.

Odaa jişidaa me doğoyakadi modinilaatece libeyaceğeco, odaa ayakadi Aneotedoğoji me yapitağadi laaleğenali.”

¹³ Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Nige doğowooğoti ane diitigitiwaji nişijo yatematigo ane jatemati, igame şanimaweneğegi mowooğoti inoa eletidi yatematiko?

¹⁴ Nişijo şoneleegiwa ane ilaagaşaditedibece lolacidi liciagi nişina ane yatematitedibece nibodicetedi anele ane icoğotedicogi miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁵ Initibece oko ane wajipatalo nişinoa nibodicetedi anele liciagi naigi liniogotibece. Nişina naşa wajipata, odaa aqica daşa leegi Satanás ja noşa natematiko ane ideite catiwedi laaleğenali.

¹⁶ Odaa ina eledi oko liciagi nişina iiço anino a wetiadi. Nişina noğowajipatalo nibodicetedi anele, odibatege nişijoa natematiko, codaan me ninitibigiwaji.

¹⁷ Pida nişijo oko aqeliodi eliwaşatakaneğegi liciaco nişijoa nawodigijedi anokatecişidiwa litodi, odaa aqica daşa leegi midiaağı. Nişina nişinoa ane dakaketema, codaan ina moyalomeğe nişina eledi oko leeğodi monakato Aneotedoğoji, odaa nişidi oko joşa ka monakato Aneotedoğoji.

¹⁸ Ina eledi oko liciagi nişina iiço anino a ipelaşa. Owajipatalo nibodicetedi anele.

¹⁹ Pida oigecagaleğe nişinoa anino atigi digoina iiço, odaa dağaxa moyemaa dinyeelo, codaan oyemaa nişinoa anicinoa mepoka oyakadi. Odaa jişidaağee, liciagi nişinoa nawodigijedi ane yapoğoditini ipelaşa, odaa inoatawece nişinoa anoyemaa mowote aika me ili Aneotedoğoji lotaşa catiwedi laaleğenali, odaa Aneotedoğoji lotaşa aiigi ane lakataşa.

²⁰ Pida ina eledi oko başa liciagi nişijo iigo anele. Nişidi oko odibatege nibodicetedi anele, odaa Aneotedoğoji lotaşa iigi lakataşa nişidi oko, odaa liciagi metaye nişijoa lolacidi anoyajigo ligegi anidiwa triinta, seseenta codaa me onaniteci taalia lolacidi.”

*Jesus diigaxinagatetece nilokokena Aneotedoğoji
(Lucas 8.16-18)*

²¹ Jesus eğidaaşee me dotaşa, meetediogi, “Domigica ane yalegi noledağaxi odaa yapoşoditeloco baalida, oşa domigetaşa ixotiwce nipe le? Ağica! Pida oyalegi naşana noledağaxi, odaa onanyoketi ditibigimedi.

²² Odaa ağica ane dinaşaditit ane daşa yeləgoteloco. Codaa inoatawece ane dinaşaditedini, icota monadi nişina oko.

²³ Nişina oko anowajipatalo yotasa leeditibige mowatacotece.”

²⁴ Meetediogi Jesus, “Nişina başa owookoni nişina majipaatalo yotasa. Anemiita nişina eledi oko, odaa jişidaşaga igotedaşawatiwaji Aneotedoğoji, odaa eliodi nişica ane yajigote nişina oko anowatacotece latematiko.

²⁵ Igaataşa Aneotedoğoji daşaxatace meliodi ane yajigote nişina oko anoyiwaşadi. Pida nişina oko ane diğica eliwaşatakanegge, Aneotedoğoji noşa nişijo onatecişini anida minitaşa.”

Natematigigi icoa lolacidi

²⁶ Jesus mee, “Nişina Aneotedoğoji me iige laalegenali oko, liciagi nişina şoneleegiwa aneyatedini nolacidi miditaşa iigo ane ibinie.

²⁷ Nişina neşenoale diote, odaa nicotini nişina naşa noko, odaa nişijoa nolacidi ja nokoloşo codaa me ili, pida ayowoşodi nişica anodaşee me ili.

²⁸ Iigo eo me ili nawodigijedi. Odoejegi nokoloşo nawodigijegi, nigidiaşidi ja daxoditice ligecidi. Odaa nigidiaşidi jaşaşa nodi lolacidi.

²⁹ Nişina neşei nişinoşa ligecidi, odaa ağica daga leegi nişijo şoneleegiwa ja nakagidi yatita nodaajo, leeşodi jişicota noko me noplagaşaditedio lawodigijedi.”

Natematigigi aca lolacawaana “mostaada”

(Mateus 13.31-32, 35; Lucas 13.18-19)

³⁰ Eğidaşee Jesus me dotaşa, mee, “İgamigodaşee nige iige Aneotedoğoji laalegenali nişina oko? Amigida ica natematigo ane jiciaceeketege me jakadi me jatemati?

³¹ Nişina Aneotedoğoji nişidaşeyatedigi me iige laalegenali nişina oko, liciagi naşana lolagi mostaada. Nişina moyateloco nişina iigo, naşani lolagi daşaxa me lionawaana liwigotigi nişinoşa eletidi lolacidi.

³² Pida nigidiaşidi nigoyatini naşajo lolagi, odaa ili yayoketicoace nişijoa eletidi nawodigijedi. Codaa libiwedi daşaxa me nelecoli, odaa ilaaşaxodi owote libatoli odiwaletigi laamotiidi.”

³³ Nişijo Jesus me yamatitediogi nişijo oko nibodicetedi anele, ibake owidi natematiko anida ane iciaceeketege liciagi nişijoa natematiko baanaşa yamatitediogi. Inoka eetetece nişina anoyakadi moyowoşodi nişina oko.

³⁴ Codaa adatematikatediogi me daşa ibaketeda natematigo anida ane iciaceeketege. Pida nişina noşokiniwatece ijaşijo anodiotibece, odaa Jesus ja yeləşditediogi nişica ane diitigi ijoatawece nişijoa ane diigaxinagatetece.

Jesus yamakedini niwocotasa

(Mateus 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Nişijo noko naşa dawike, Jesus meetediogi nişijo anodiotibece, “Inişa daato weiigi.”

36 Odaa jiġidiaaqoyaladi niğijo noiigi-nelegi, odaa jogoyadeegi Jesus catinedi niwatece niğijo aneetedi naqa ika me datematika, odaa jiġitibeci. Odaa ijoa eletidi niwateceli jogodiotece.

37 Pida codaağıda noqonenagi ica niwocotaqa. Odaa niğicoa ebekadi nelecoli ja yalaketedibigeloco naqajo niwatece, odaa naqajo niwatece ja domaqa nolee ninyogodi.

38 Pida idiaa Jesus oneote lakaalaqadi, odaa ja diote digoida lowiditice naqajo niwatece. Odaa niğijo anodiotibece jogoyojetelogo, odaa moditalo, “Goniğaxinoğodi, aqica mawitiqoji? Niğida moko ja jaaqa!”

39 Odaa Jesus jiġitedibige, odaa ja yamaketedini niocodi, codaa meetediogi ebekadi, “Anotokitiniwaci!” Odaa niocodi ja damatini, odaa ijoatawece damatiniwace.

40 Odaa Jesus meetediogi, “Igaamee ina madoiitiwaji? Igame leeġodi me degewi me iwaqati Aneotedoqoji?”

41 Odaa eliodi modoitalo Jesus niğijo anodiotibece leeġodi niğijo loenatagi. Odaa dinigetiwage, modi, “Amiidoa icoa ȝoneleegiwa? Igaataqa codaa me niocodi inaa ebekadi oyiwagadi!”

5

*Jesus icilatidi ica ȝoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi
(Mateus 8.28-34; Lucas 8.26-39)*

1 Jesus ijaagliji niğijo anodiotibece naqa diġetita daato niweiigi Galiléia, odaa joqotota miditaqa nipodigi ane liġeladi noiigi geraseenotedi.

2 Niğijo Jesus naqa waxoditedice naqajo niwatece, aqica daga leegi ja noditice ica ȝoneleegiwa icogotiwece apiġo, odaa jiġicatalo Jesus. Niğijo ȝoneleegiwa dakatiogi niwigo abeyaceğegi.

3 Ja liġeladi minitaqa apiġo midiwataqa lawimaqajetedi-wetiadi anoyatedice niğino ēmaqaga. Aonaqaleegica ane yakadi me niwilo niğijo ȝoneleegiwa, oteqexaaqaga niğina moibake galeena moigoetini.

4 Onelioditibece niğina modibata, odaa joqoigoe libaağatedi, codaa me logonaka oyatita galeena, pida idioka limedi me nakagidi niğicoa galeenatedi, eote laqaagetedawaanaqa. Codaa aqaleegica ane yakadi me yajacaqadi, leeġodi ja daqaxa me yoniciwadi.

5 Inoatawece nokododi codaa minoatawece enoaleli igoteloco apiġo codaa midiwa wetiadi, dapaawetibece, codaa dinanacilotidita wetiġa.

6 Niğijo ȝoneleegiwa naqa naditege Jesus, walokoditege, odaa jeġenitinigiġo lodej Jesus.

7 Odaa dapaawe, meetalo, “Aqica anejitaqagi, Jesus. Jaqakamaqakaami Lionigi Aneotedoqoji, Aneotedoqoji aninoatawece notoetico. Jibake Li-boonaqadi Aneotedoqoji me jipokotaqawa me daga adiloikatiti.”

8 Odaa niğijo niwigo abeyaceğegi eote niğijoa lotaga leeġodi maleedaqa dotaqa, Jesus jaqaga dotaqa, meeteta, “Niwigo abeyaceğegi, anotitice niğini ȝoneleegiwa!”

9 Odaa Jesus ja ige niğijo niwigo abeyaceğegi, meeteta, “Igame ȝaboonaqadi?” Odaa ja igidi, mee, “Iboonaqadi ‘Eliodi oko! Leeġodi moko eliodi.’”

10 Odaa niğijo niwigo abeyaceğegi eliodi me dipokatalo Jesus me daqa iticoitedicoace me iiġe moyaladi niğidi nipodigi.

11 Digoida maditaqa naqaca wetiġa onini ica lapo nigidagiwadi, niodaqa.

12 Odaa ijoatawece niğijoa niwicidi abeyacaqaga eliodi modipokotibigalo Jesus, moditalo, “Godikanegħegi me iniqa jakaqatiogilo nigidagiwadi.”

13 Odaa Jesus ja ikatedicoace me igitibeci, odaa niğijo niwicidi abeyacağaga ja noditicoaci mijotağa niğijo şoneleegiwa, odaa joğodakatiogilo nigidagiwadi. Odaa ijotawece niğijo lapo nigidagiwadi walediticogi midatağa wakagi iiğο, odaa daxaboketiniwace, joçoceğaga miditaşa weiigi. Onijoia iniwata miili nigidagiwadi.

14 Odaa niğijo şoneleegiwadi anoyowie nigidagiwadi ja ialeticoace. Odaa joğoyatematitedibece manitaşa nigotaşa, codaan me niğinoia nipoşa anotatalo. Odaa eliodi oko igitibeci oiwi niğica niciagi.

15 Niğijo noğototalo Jesus, odaa joğonadi niğijo şoneleegiwa anodakatiogi niwicidi abeyacağaga. Odaa eliodi me doitibigiwaji niğijo noğonadi niğijo şoneleegiwa me nicoti, codaan me dinixo, codaan ağalee yetole.

16 Niğijo anonadi niğijo niciagi oyatemetitedibece anodaşaeteda niğijo nigidagiwadi, codaan niğijo şoneleegiwa ane dakatiogi niwicidi abeyacağaga.

17 Odaa joğodipokotalo Jesus me noditedice niğidi iiğο.

18 Niğijo Jesus naşa waxoditedinigi naşajo niwatece mopi, niğijo şoneleegiwa anijo modakatiogi niwicidi abeyacağaga dipokotibigalo Jesus me domaşa yemaa me lixigağawa.

19 Pida Jesus ayemaa daşa yadeegi, odaa meeteta, “Emii, opilitacicogi şadigeladi, odaa atematitiogi şadoiigiwepodi niğica Ganiotagodi Aneotedoğoji meote eliodi aneletaşadomi, codaan eliodi me şadiwikoden.”

20 Odaa niğijo şoneleegiwa joğopi, igo miditaşa nipoçigi ane liboonağadi “Deez nigtadi”, odaa yatematitibece ijoatawece niğicoa Jesus aneotetema. Odaa ijotawece niğijo oko eliodi moyopo.

Jairo dipokotalo Jesus me icilatidi liona (Mateus 9.18-19; Lucas 8.40-42)

21 Jesus naşa dişetacedita daato weiigi. Odaa ica noiigi-nelegi dinatecoğoteetelogo liniogotibece weiigi.

22 Onida ica şoneleegiwa ane liboonağadi Jairo one eledi lacilo li-iakanążaxi judeutedi manitaşa naşani nigotaşa. Jairo lixigağawepodi niğijo noiigi-nelegi. Niğijo naşa nadi Jesus, odaa dakagitini lodoe.

23 Odaa eliodi me dipokotalo Jesus, meetalo, “Jağadiaa ionawaana ja doletibige me yeleo. Anagi, ipekeniteloco şabaağatedi amaleeğaga icí me deelotika, codaan amaleeğaga iwoko némaşa!”

24 Odaa Jesus jiğigo lixigağawa Jairo.

Jesus icilatidi aca iwaalo awodina (Mateus 9.20-22; Lucas 8.43-48)

Eliodi oko lixigağawepodi Jesus codaan diniligice.

25 Onajo liwigotigi niğijo oko aca iwaalo awodina. Joneğeote dooze nicaağape me leelotagi.

26 Eliodi migotece dotowexedi, yaağadi icoatawece ninyeelo. Codaan eliodi me dawikode me diniwakateetibece, pida ağica ane dinilatece, pida jeğepaañaşa deelotika.

27 Niğijo naşa dibodice moyalağatalo Jesus, odaa dakatiogi liwigotigi niğijo noiigi-nelegi, odaa nowidila Jesus, odaa dibatece nijayogo Jesus.

28 Leğodi meetibige le, “Nige jakadi mokexaa jiba-aatece nijayogo, odaa ja idici.”

29 Odaa ewi niğijo naşa dibatece nijayogo Jesus, ağica daşa leegi niğijo lawodi ja wakagitege, odaa ja deemitetece lolaadi naşa icí.

30 Naşajo lakata Jesus yowoğodi me noditice midoataşa loniciwaşa Aneotedoğoji ane icilatidi naşajo iwaalo, odaa naşa nawiiliteteye niğijo lapo-nelegi, odaa ja digika, meetediogi, “Amijo ica ane dibatece inijayogo?”

³¹ Odaa niğijo anodiotibece moditalo, “Igame leeğodi ina magikani mica ane dibatağaloco, ağanati minatawece niğina oko etiğadiligideni?”

³² Pida Jesus niipete liwailidi me doletedibige me nadi niğica ane divatece njayogo.

³³ Odaa nağajo iwaalo jeğenagi lodoe, odaa yamağatedini lokotidi, igaatağa yowoğodi mijo ane deemitetece lolaadi. Odaa dawigice, doi, odaa ja yatematitalo Jesus ijoatawece niğijo baanağa ixomağateetedice.

³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Iona, ja ǵadicili leeğodi manakatoni Aneotedoğoji. Emii, odaa jinagalee adinigecağalegeni. Igaatağa ewi naşa ǵadicili.”

Jesus yewikatiditace Jairo liona

(Mateus 9.23-26; Lucas 8.49-56)

³⁵ Jesus eğıdaägeeteda me dotaşa neğenotibeci ica oko oicoğoticogi ligeladi Jairo, niğijo lacilo niiakanagaçxi. Odaa joğowo leemidi Jairo, modita, “Gadiona ja yeleo. Ağalee leeditibige dağa anigiwocitedice niğaxinağanaşa.”

³⁶ Odaa niğijo Jesus naşa wajipate lotaşa niğijo oko, odaa meeteta Jairo, “Jinagadoii, pida anakatoni nimaweneğegi Aneotedoğoji.”

³⁷ Odaa Jesus ağica ane ikatedio me lixigağawa, pida ijoka yadeegiteda Pedro, ijaağijo itoataale dinioxomigipi Tiago ijaas João me lixigağawepodi.

³⁸ Niğijo niğicotiobeci Jairo ligeladi, odaa Jesus ja nadi niğijo ninyaağa, ignedi me nacaagağateloco.

³⁹ Niğijo naşa dakatediwece diimigi, odaa meetediogi, “Igaameni macaagetibecetiwaji, coda mawiite inoa ǵadayaageğeco? Nağadi nigaanawaana ayeleo, pida diote.”

⁴⁰ Odaa niğijo noiigi joğoyame. Odaa Jesus ja iiğe mijotawece noditi-coaci. Odaa ja leyakawepodi eliododipi nağadi nigaanawaana, ijaağijo itoatadiğida anodiotibece, odaa dakatediwece catiwedi aneitice lolaadi nağadi nigaanawaana, anidiwa dooze nicaağape.

⁴¹ Odaa Jesus naşa dibatedigi libaağadi, meeteta, “Talitá cumi!” amina anejinağata “Nigaanawaana, adabititini!”

⁴² Odaa ağica daşa leegi nağajo nigaanawaana ja dabiditini, odaa jeğewaligi. Pida eliodi me nawelatibigiji, coda moyopo niğijo anonadi.

⁴³ Odaa Jesus ja najoitacediniwace me doğoyatemati niğida niciagi. Odaa ja diigenatakate mowo liweenigi nağajo nigaanawaana.

6

Nigeladimigipitigi nigotaşa Nazaré açonakato Jesus

(Mateus 13.53-58; Lucas 4.16-30)

¹ Jesus naşa noditedice niğijo aneite, odaa joğopitedicogi manitaşa epaa nigotaşa lixigağawepodi niğijo anodiotibece.

² Odaa niğica naşa saabado, jiğigo mani liiakanagaçxi judeutedi, odaa ja dowicenaga me diiğaxinaga. Odaa eliodi niğijo oko ane yatecoğو oyopo niğijo noğowajipatalo lotaşa Jesus, odaa dinigetiwage, modi, “Igamige niğaxinağadi me diniğaxitetece niğinoя liğaxinağaneğeco? Amigijo ica ane yajigotalo lixakedi? Igamigodağee me yakadi meote niğinoя godoxicęgetedi?

³ Niğidoa me jowooğotaşa geme gapinteelegi, coda lionigi Maria, nioxoa Tiago, José, Judas ijaas Simão. Idiaa niwaalepodi inaa ligeladi digoina.” Odaa ażele modibatege Jesus.

⁴ Pida Jesus meetediogi, “Niğina oko idioka limedi modeemitetibige niğina anoyeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Pida inoka doğodeemitetibige

niçina niçeladimigipitigi manitaşa epaa nigotaşa, idiaa litacepodi, codaan me loigliwepodi.”

⁵ Odaa Jesus ayakadi meote niçinooa godoxiceğetedi nelecoli manitaşa nağani epaa nigotaşa. Idokida me ipeketedeloco libaağatedi onateciğidiwa eelotaginadi me nicilatiditedini.

⁶ Codaan Jesus eliodi me yopo leeğodi me doğonakatoteda.

*Jesus iiğe niçijo anodiotibece moyatematitibece nibodicetedi anele
(Mateus 10.5-15; Lucas 9.1-6)*

Odaa Jesus jiğigotetece nigotadawaanaşa niçidi nipoçigi, codaan niigaxitediniwace oko.

⁷ Odaa eniditediogi niçijo dooze anodiotibece, odaa ja iiğe migotibeci itoataaletibece oyatematitedibece nibodicetedi anele. Maleedigigotibeci, odaa ja yajigotediogi notoetiigi moyakadi moiticoitedice niwicidi abeyacağaga.

⁸ Codaan meetediogi me diğicata anonibatine me wiajeeşa. Ijoka yajoitetece moyadeegi ligiilağadi. Pida aika doğowo oyadeegi liawogo, oteğexaağaga nixacoola, oteğexaağaga dinyeelo catinedi ninyeelağaxi anonigoetigi.

⁹ Odaa iiğetediogi modinixotinigi liwelatedi, codaan moyadeegi onadateci nitoonicogo.

¹⁰ Odaa niçidiaağidi Jesus jeğetediogi, “Nigakaatiwecetiwaji anigini diimigi me idiaağonitice, odaa idiaağonitice minitaşa nigepaa limedi manotitice nağani nigotaşa.

¹¹ Nige değele modibatağagitiwaji anigidi niçeladimigipi, codaan nige doğoyemaa mowajipatalo gadatematiko, odaağopili. Niganoticogitiwaji we, odaa iticiği amoğo midoa şawelatedi me ikeenitiogi mepaa icoğotiogi. Ejitağawa niçica noko nivicota nige iloikatidi Aneotedoğoji niçina oko leeğodi libeyaceğeco, iloikatidi niçidi oko caticedi niçijo niçeladimigipitigi nigotaşa Sodoma ajaa Gomorra leeğodi niçijo oko dağaxa minoa libeyaceğeco.”

¹² Odaa niçijo anodiotibece jiğigotibeci, oyatematitiogi inatawece oko me leeditibige modinilaatece libeyaceğeco.

¹³ Codaan moiticoitedice owidi niwicidi abeyacağaga. Codaan moyatikolete-loco lajidi oliveira lacilo eliodi oko eelotaginadi, odaa joğonicilatiditiniwace.

*Lemeğegi João Batista
(Mateus 14.1-12; Lucas 9.7-9)*

¹⁴ Herodes niçijo inionigi-eliodi dibodicetalo icoatawece niçicoa Jesus loenataka, leeğodi niçeladimigipitigi owidi nigotadi oyalağatalo. Onica ica oko anodi, “Niçidoa João Batista Aneotedoğoji ja yewikatiditace. Joaniçidaa leeğodi mida notoetiigi meote niçinooa godoxiceğetedi.”

¹⁵ Pida ica eledi oko modi, “Niçidoa Elias.” Odaa ica eledi modi, “Niçidoa anigepidigica niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, niçijo baanaga nigo niçijo jotigide!”

¹⁶ Pida niçijo Herodes naşa wajipatibece moyalağatalo niçica oko, moditece Jesus, odaa mee, “Ee mejimewi niçidaağida João Batista, niçijo ane jiiğenatakata moyakagiditice lotoinağadi. Ja yewiğatace!”

¹⁷ Igaataga Herodes jiğijaa diğenatakata moigoetini João, odaa joğoixtiwece niwilögonağaxi. Eo niçida anigota João leeğote Herodias, nağajo lodawa Filipe, niçijo nioxoa iniaağini Herodes. Herodes dibanoonağatece Herodias.

18 Joaniqidaa leeġodi Joāo midioka limedi meetibiga Herodes, "Liiġenatakegħeco Aneotedoġoġi yolitaġadom i me ғadodawa ġanioxoa lodawa."

19 Odaa Herodias eliodi me yelatema Joāo, domaġa yemaa daġa yeloadi. Pida aġica nimaweneġegi.

20 Igaataġa Herodes doita Joāo, leeġodi yowooġodi Joāo me ғoneleegiwa ane iġenaġa ane dibatema inio kiniwateda Aneotedoġoġi. Odaa Herodes aika diġiċa Joāo ninyaagi. Herodes lemaanigi me wajipata Joāo, pida niġi jo naġa wajipatalo lotaġa, eliodi me doġowikomata, aġalee yowooġodi niġiċa anee.

21 Pida jiġicota ica noko Herodias me yakadi nimaweneġegi meo ane beyagitema Joāo. Niġiċa noko me nakatio lanikegi Herodes. Odaa Herodes jeġeo nalokegi, ja nodetiogi niġi jo ane niġenatakanaġa ijaaġijoa niġi jo lacilodi iodaġawadi coda me niġeladimigipitigi ane ғonegħa ga nippodigi Galiléia.

22 Odaa aca liona Herodias ja dakati weċċe ane iticoace me naloogo, odaa ja dinibaile. Herodes ijaġiġo lodenigipi eliodi moyemaa nibailegħeco. Odaa inionigi-eliodi Herodes meeta naġajo awicije, "Anipokitiwa niġiċa anemaani, odaa jajigotaġawa."

23 Odaa jeġeo ligegitege, meeta, "Okanicoda aġiċċa anan ipokitiwa, jajigotaġawa, coda me liwai inata weċċe niġina ane jiiġi."

24 Odaa naġajo awicije ja noditice, odaa jiġi ige naġajo eliodo, meeta, "Amiini ica ane jipokotigi?" Odaa ninġodi, meeta, "Ipokita lacilo Joāo Batista."

25 Odaa aġiċċa daġa leegi naġajo awicije ja yedīġa me dakatacio minitaġa inionigi-eliodi, odaa meeta, "Jemaa lacilo Joāo Batista exakitinigi ġinogo niġina natigide."

26 Odaa niġi jo inionigi-eliodi eliodi mageċċagħo. Pida ayemaa me anojicetema naġajo awicije leeġodi jeġeo ligegitege, coda leeġodi niġi jo nodenigipi moiwita.

27 Odaa aġiċċa daġa leegi ja iiġe onijoteci niġiōa iodaġawadi migo manitaġa niwiloga naġaxi me yakagiditice lotoinaġadi Joāo. Odaa niġiō iodaġawa jiġi, odaa ja yakagiditice Joāo lotoinaġadi manitaġa niwiloga naġaxi.

28 Odaa ja nadeegi Joāo lacilo yexaqatiniġi ġinogo, odaa ja yajigota naġajo awicije. Odaa naġajo awicije jiġi yajigota naġajo eliodo.

29 Niġiō noġodibod iceta niġiō anodiotibecċi Joāo niġida niciagi, jiġigotibecċi ane itice, odaa joġoyadeegi lolāadi Joāo, monaligitini.

*Jesus niodegħetdini ica noiġi-nelegi
(Mateus 14.13-21; Lucas 9.10-17; Joāo 6.1-14)*

30 Niġiōa dooze ғoneleegi wadi ane iiġe Jesus moyatemati latematigo naġa dopitibecċi, odaa joġoyatematitħo Jesus ijoata weċċe loenataka coda ane odiġġaxinaġġatece.

31 Odaa Jesus mettediogi, "Anagi! Iniġa mokomokko miditaġa nippodigi ane daxixe ane diġiċa niġeladimigip me inipenakawa anīġi." Leeġodi eliodi oko igotibecċi miditaġa, inaaġeledi baanaġa dopitibecċi, odaa Jesus ijaġiō anodiotibeċe aġaleeġiċa nimedi me niodaġa.

32 Odaa joġowax oħuditin ħiġi aca niwatece, odaa ijokijo migotibecċi miditaġa nippodigi ane daxixe, ane diġiċa oko.

33 Pida eliodi oko onadi niġiō naġa noditicoaci, coda oyowooġodi niġi jaġi. Odaa niġiō oko waleditece liniġotibeċe weiġi. Niġiċa oko oicōġi tħalli inoata weċċe ane nigotadawa anaġa, odaa odoejedip motot iċċi ane diitediċioghi Jesus ijaġiō niġiō anodiotibeċe.

34 Niğijo Jesus naşa waxoditedice naşajo niwatece, odaa ja nadi niğijo noiigi-nelegi. Odaa eliodi me iwikedetediogi, leeğodi iciaceeketetege niğino waxacocoli ane diğica nowienoğodi. Odaa jiğidaağeyatedigi me niğaxitediniwace niğijo oko, codaa owidi niğicoa ane iğaxitetece.

35 Niğijo naşa doletibige me dawike, niğijo anodiotibece Jesus jiğigotibeci midoataşa, odaa moditalo, “Niğina nipoçigi anejonaşa ağica niğeladimigipi codaa ja şocidi.

36 Iğeni niğina noiigi mopitibeci, amaleeqağa igotibeci niğino bajeendatedi inaağino nigotadawaanaşa modinoojetetibige liweenigi.”

37 Pida Jesus ja igidi, meetediogi, “Akamağakaamitiwaji ajicitiogi anoyeligo niğina noiigi!” Odaa niğijo anodiotibece moditalo, “Okomoğoko jinoojetegatibige paon anoyeligo? Igaataşa loojedi dibata iniwata-taalial beextotedi, ane loojedi oito epenaitedi me jibaaşa!”

38 Odaa Jesus meetediogi, “Digemii awini! Igeme liwokodi şanipaontedi?” Odaa jiğigotibeci oiwi, odaa moditalo, “Idiwa onexaa ciinco paontedi idiaağidiwa itiodataale noğojedi.”

39 Odaa Jesus ja iiğe niğijo noiigi-nelegi me dilapodetibece me nicotiniwace miditaşa nadegocawaanigi.

40 Odaa ja nicotiniwace ini lapo anidiwa onaniteci taalia oko, iniaağeledi lapo onidiwa meya-taalialoko.

41 Odaa Jesus ja dibatetege niğijo ciinco paontedi ijaağijoa itiwataale noğojedi, naşa iwitedibigimece ditibigimed, odaa ja diniotagodeteta Aneotedoğoji. Odaa ja inoketedigi liwigotigi niğijo paontedi, odaa yajigotediogi niğijo anodiotibece monediatiniwace niğidi noiigi-nelegi. Odaa jaşaşa ninoketedini niğijo noğojedi, odaa jogoyajigotiogi niğidi oko.

42 Odaa iditawece niğidi oko niodaşa, codaa nitiminaga.

43 Niğidiaağidi niğijo anodiotibece joğonoleenägadi dooze etacani liwailidi niğijo paontedi ijaağijoa noğojedi ane iğotedice anoyapitelogo niğijo oko.

44 Onicoa ciinco miili şoneleegiwadi ane niodaşa, pida baadogonilağadi nigaanipawaanigi idiaa iwaalepodi anaşaşa niodaşa.

Jesus ewalightedeloco ditibigimedi ninyoğodi

(Mateus 14.22-33; João 6.15-21)

45 Ağica dağa leegi Jesus iiğe niğijo anodiotibece mowaxoditinigi naşajo niwatece me dinewadetibigiji manitaşa nigotakawaana ane liboonaqadi Betsaida ane idei daato weiigi. IIğe me igotibeci, niğijo naşa ibodedediogi niğijo noiigi-nelegi.

46 Niğidiaağidi naşa ibodedediogi niğijo noiigi-nelegi, Jesus jiğigo manitaşa aca wetığa me yotağanege Aneotedoğoji.

47 Niğijo naşa doletibige me dalimetli aligeşe, naşajo niwatece ideitice liwigotinigi niğijo weiigi, idaa Jesus nenığidoatece digoida daato weiigi.

48 Pida naditediogi niğijo anodiotibece me dinoniciwağaditibigiji me nolaakanşa, leeğodi odiitege niocodi. Niğijo naşa ixomagatedice iniwatadağani lakata me nigoitijo, maleedaşa yelogotigi, Jesus jiğigo miditaşa. Ewalightedeloco ninyoğodi, odaa domaşa yewegitediyo.

49 Niğijo noğonadi Jesus mewalightedeloco ditibigimedi ninyoğodi, odaa odiletibige dağa niwigo, odaa napaawağateloco.

50 Nacaagağateloco leeğodi iditawece onaditege, odaa eliodi me doitibigiji. Pida ağica dağa leegi Jesus meetediogi, “Eloodaqateeni şadaalegenalitiwaji! Jeğemeğee! Jinağadoiitiwaji!”

51 Odaa ja waxoditedinigi naşajo niwatece, odaa niğijo niocodi ja notokoti. Eliodi me nawelatibigiji, codaa ağaleeşoyowoğodi anee.

⁵² Igaataşa aqoyowooğodi niğica notoetiigi, idaağee monadi niğijo șodoxiceğedi aneote naşa yowidağatee niğijoa paontedi, leeğodi me dakake laaleğenali.

*Jesus icilatidi eliodi oko eelotaginadi miditaşa nipoçigi Genesaré
(Mateus 14.34-36)*

⁵³ Niğijo naşa digetitacoace daato weiigi, odaa joğotota nipoçigi Genesaré, odaa joğoigoetini naşajao niwatece liniogotibece weiigi.

⁵⁴ Niğijo naşa waxoditicoace naşajao niwatece, aqica daga leegi, niğijo oko joğoyowooğoditege Jesus.

⁵⁵ Odaa joğowalediteloco iditawece nipoçigi, onadeegitalo niğinoa eelotaginadi, niğina baanaşa odiwoteloco nipe. Oyadeegiticogi niğijo anodi migötetece Jesus.

⁵⁶ Odaa Jesus igotetedeloco niğicoa nigotadawaanaşa, nigotadi codaan me nipoğaga. Icoatawece niğicoa ane licoli, odaa idiaaşoyaticoace niğijoa eelotaginadi aneitice niğina oko me dakapetibigiwage, odaa niğijo oko odipokotalo Jesus me ika niğijoa eelotaginadi mokexaa odibateloco laxabi nijayogo. Odaa ijotawece niğijo eelotaginadi anodibateloco nijayogo ja nicilaşa.

7

*Liğaxinağaneğeco laamipi judeutedi niğica jotigide
(Mateus 15.1-9)*

¹ Niğijoa fariseutedi ijaağijoa icoa niiğaxinağanadi anodiığaxinagatece lajoinağaneğeco Moisés oicögoticogi nigotaga Jerusalém. Odaa oyatecögotelogo Jesus.

² Onadi anigepidiğica niğijo anodiotibece Jesus moyeligo paon me doğoiwilegiteda libaağatedi, odaa joğodinapeteğetege, leeğodi başa lakatigi niğijoa fariseutedi mecoğotace niwilecaşa nigepaa nige niodaşa.

³ Leeğodi niğijoa fariseutedi codaan miditawece noiigi judeutedi odioteci lakatigi niğica laamipi. Aqica anoyeligo nige değele moiwilegi libaağatedi.

⁴ Niğijo naşa dopiticoace moicögoticogi balaacogolawaanaga aneitedice niğinoa enaanaşa, odaa ja diniwilegitibigiwaji. Codaan odioteci niğicoa ele-tidi nakataşa, niğina moiwilegi goopatedi, bootitedi nelecoli, nooleli, codaan me nipeli.

⁵ Odaa niğijoa fariseutedi ijaağijoa niğijoa niiğaxinağanadi anodiığaxinagatece najoinağaneğeco oige Jesus, moditalo, “Igame leeğodi idiya anodiotibigağadici me doğodioteci lakataşa șodaamipi, niodaşa me doğoiwilegiteda libaağatedi?”

⁶ Jesus niniğodi, meetediogi, “Akaamitiwaji niğina anokeo mele! Isaías, niğijo ane yatematitedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, eetece niğina anewi, niğijo naşa yalağatağawatiwaji. Maditaşa lotağanağaxi Aneotedoğoji iwoteloco niğica Isaías ane yalağata, niğijo neğee niğica Aneotedoğoji ligegi, anee,

‘Niğidi noiigi etidiweniğide niğina me notağanaşa,
pida aqetidemaa catiwedi laaleğenali,
codaan leegitiwa metidetecetice.

⁷ Aqica jaşa niğina modoğetetiwa,
igaataşa odiığaxinagatece niğinoa lowooko niğina oko micataşa daşa yowooko.’

⁸ Odaa akaamitiwaji jiçikani niçino a liiçenatakanegeco Aneotedoçoji, pida jiçiwitecetiwaji lakataça niçino a çoneleegiwadi niçina moiwilegi bootitedi, goopatedi, coda mawli niçino a eletidi anicino a.”

⁹ Odaa Jesus meetediogi, “Inoa owidi çanimawenegeçecetiwaji me daçawii niçijo liiçenatakanegigi Aneotedoçoji awiitibige makati me iwitece niçino a akamaça gadakataçatiwaji.

¹⁰ Igaataga Moisés mee niçijo jotigide, ‘Aweniçideni çadiodi aniaa çadiodo!’ Codaa eledi mee, ‘Leeditibige moyeloadi niçijo oko ane beyagi me dotaçatibige eliodi coda me eliodi.’

¹¹ Pida menitibecetiwaji nigica oko anida nimawenegegi me yaxawa eliodi coda me eliodi, pida nigeeta eliodi aniaa eliodi, ‘Ida Corban’ (ane diitigi ‘iboonigi ane jajigotalo Aneotedoçoji’). Odaa açalee leeditibige me yaxawa eliodi aniaa eliodi.

¹² Niçida aneni açaleegikanitiwaji niçijo oko me yaxawa eliodi aniaa eliodi.

¹³ Jagawiitiwaji me diçica ane jaçga liiçenatakanegeco Aneotedoçoji leeçodi me iwitecetiwaji lakataça anetigadiçaxinitece çadaamipi. Jiçinoatiwaji owidi eletidi çabatico niçida çabatiigi anejita.”

Jesus yalaçate niçica aneo me napioi çodaaleğena

(Mateus 15.10-20)

¹⁴ Jesus eniditacediogi niçijo noiigi menagitacibeci midoataça, odaa meetediogi, “Akaamitawecetiwaji, ajipaatalo niçino a yotaga, coda jemaa mowooçotitiwaji!

¹⁵ Inoatawece ane jelicaça jakataçate we, odaa dakatiwece çonioladi. Odaa niçina ane icögoticogi we anapioyaçadi çodaaleğena. Pida niçino a notaça ane noditedicogi çonioladi, inaçino a çolidaqataka ane icögotiwece çodaaleğena, jiçinaağowo me napioi çodaaleğena.

¹⁶ Niçina oko anowajipatalo yotaga leeditibige mowatacotece.”

¹⁷ Niçijo Jesus naçga yetecetedicoace niçijo noiigi-nelegi, ja dakatediwece diimigi, odaa niçijo anodiotibece joçoge, moditalo, “Igame diitigilo ijoa çadotaga.”

¹⁸ Odaa meetediogi, “Latopiwatigi me daçagica anaçaga owoogotitiwaji. Goweenigi ane dakatiwece çonioladi ayakadi me napioyaçadi çodaaleğena.

¹⁹ Igaataga niçina niweenigi adakatiwece çodaaleğena, pida baça dakatinece çowokomaça, odaa niçidiaçidi ja noditice.” (Jiçidaägee Jesus me ikee me jakataça me jelicaça okanicodaağica niweenigi.)

²⁰ Odaa Jesus eledi yalaçate, mee, “Niçica ane napioyaçadi niçina oko laaleğena niçina ane noditice, ane icögotiwece laaleğena, coda niçino a lotaga ane icögotiwece nioladi.

²¹ Igaataga digawini niçina ane icögotiwece çodaaleğena; çodowooko ane beyagi, ina me jilidaçataça me çodoomatewa lodawa eledi oko, coda me ewocomigipi, ina me jilidaçataça me jolicaça, coda me jaijeeğa.

²² Odaa catiwedi çodaaleğena icögotiwece çolidekico, coda me jilidaçataça me jaçga okanicodaağica ane beyagi, coda me jiwitakaga, coda me jaçga okanicodaağica niçina çodolaadi ane yemaa meo, ina me godocetema eledi oko, coda me beyagi me jotaçanaçatibige eledi oko, coda meo moko anaqaxakenegigi, coda niçino a çolidaqataka owo me beyagi me jowookonaça micataça niçina yetole.

²³ Inatawece niçina ane beyagi icögotiwece catiwedi çodaaleğena, odaa jeçeo me napioi çodaaleğena.”

*Ica eliwaqatakaneggegi aca iwaalo ane daga judeu
(Mateus 15.21-28)*

²⁴ Jesus noditedice niçijo aneitedice, odaa jiçigo nipoçigi ane ipegitege niçijoa nigotadi Tiro aniaa Sidom. Niçijo niçicotedio, odaa naşa dakatediwece ica diimigi, adomaşa yemaa dişica ane yowooğodi miniwa catiwedi diimigi. Pida aqica nimaweneğegi me dinagaditedini.

²⁵⁻²⁶ Onaca aca iwaalo ane daga judeu, pida loiigi siro-fenícia. Onani aca liona ane dakatiogi niwigo abeyaceğegi. Niçijo naşa dibodicetigi Jesus, odaa aqica daga leegi, odaa jiçigo midoataşa, odaa ja yamağatedini lokotidi lodox. Odaa eliodi me dipokotalo Jesus me iticoitedice niçijo niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi liona.

²⁷ Pida Jesus meeteta, “Niçina me niodaşa, leeditibige modoejedipi nionigipi me niodaşa. Igaataşa aqeles doşonoga liweenigi nionigipi, oditaşa oyajigotiogi necexodi.”

²⁸ Pida nağajo iwaalo ja igidi, meetalo, “Ewi, Iniwa-aagodi. Pida niçinoda necexodawaanaşa ane idi-iite catiwedi nameeja oyeligo niçinoa latijedi niçina niga-aanigipawaanigi.”

²⁹ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Leegodi niçinoa gadotaşa ane ikee manakatoni Aneotedoğoji, opiliticogi gadigeladi, igaataşa niwigo abeyaceğegi ja noditice majotaşa nağajo gadiiona.”

³⁰ Nağajo iwaalo niçicoticogli ligeladi, odaa icoteloco nağajo liona me iwoteloco nipe, coda niçijo niwigo abeyaceğegi aqaleegica, ja noditice majotaşa nağajo liona.

Jesus icilatidi ica şoneleegiwa aticilonaga coda me ewalogonaga

³¹ Niçidiaağidi Jesus ja noditedicogi niçidi nipoçigi ane ipegitege niçijoa nigotadi Tiro aniaa Sidom, odaa ja ixomagatedicogi nipoçigi ane liboonağadi “Deez nigotadi”, odaa jiçicotedicogi miditaşa niweiigi Galiléia.

³² Odaa joşonadeegitalo Jesus ica şoneleegiwa aticilonaga coda me ewalogonaga, odaa joşodipokotalo Jesus me ipeketedeloco libaağatedi niçijo şoneleegiwa me icilatidi.

³³ Jesus yadeegitedicogi niçijo şoneleegiwa wetice niçijo noiigi-nelegi, odaa yojogotediwece napaağate niçijo şoneleegiwa yatite nibedona. Coda yawale nibedona, odaa ja dibatedeloco loceligi niçijo şoneleegiwa yocelate lawale.

³⁴ Odaa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa nikatedice laadi. Odaa mee, “Efatá!” niçina anejinaağata, “Omoke!”

³⁵ Odaa aqica daga leegi niçijo şoneleegiwa ja wajipa, coda jeğele loceligi, odaa ja yakadi me dotaşa.

³⁶ Jesus iiğe niçijo anonadi me doşoyatemati niçijo şodoxiceğedi. Pida idaaağida me domaşa iiğetediogi me doşoyatemati, pida joşoyatemati oiqaxake niçijo anonadi.

³⁷ Niçijo oko eliodi moyopo, odaa modi, “Inoatawece aneote, ele meote. Coda eote niçinoa aticilonadi me najipaağa, coda niçinoa ewalogonadi me notaşanaga!”

8

*Jesus niodeğetedini ica cwaatolo miili oko
(Mateus 15.32-39)*

¹ Niçijoa nokododi dinatecögoteetace niçica noiigi-nelegi, coda aqaleegica gaantokaığını anoyeligo. Odaa Jesus jeğeniditediogi niçijo anodiotibece migotibeci midoataşa, odaa meetediogi,

2 “Ja jiwikode niçina noiigi, igaatağa jegeote itoatadiçida nokododi mina meetaga, odaa ağaleegica gaantokaagidi anoyeligo.

3 Dağa jiigeticogi liçelatedi me diçicata anoyeligo, odaa dağa yemaa idi anenitiniwace naigitece leeçodi nabocaşa, igaataşa idi ane icoçoticogi ditigedi.”

4 Odaa niçijo anodiotibece joçoigidi, moditalo, “Igamigetiçida ica çonimaweneğegi me jakataşa paontedi me jiniodegenagatiniwace niçidi noiigi-nelegi? Igaataşa niçina nipoçigi ağica niçeladimigipi.”

5 Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Igame liwokodi çanipaontedi?” Odaa joçoigidi, moditalo, “Idiwa seete paontedi.”

6 Odaa Jesus ja iige niçijo noiigi-nelegi monicotinigiço. Odaa ja dibate niçijoa seete paontedi, odaa diniotagodete Aneotedoçoji. Odaa naşa inoketedigi liwigotigi niçijoa paontedi, odaa ja yajigotediogi niçijo anodiotibece monediatiniwace niçidi noiigi-nelegi.

7 Codaa aagaşa idiwa onateciçidiwa noçojedawaanaşa. Odaa Jesus diniotagodete Aneotedoçoji leeçodi niçijoa noçojedawaanaşa, odaa jaşa iige niçijo anodiotibece moyajigotiogi niçidi noiigi-nelegi.

8 Odaa ijotawece niçijo noiigi niodaşa, codaa nitiminaşa. Niçidiaagidi niçijo anodiotibece Jesus joçonioda niçijoa liwailidi ane iigotedice liwai paontedi ijaagijo noçojedawaanaşa, odaa joçonoleenağadi seete etacanitedi nelecoli.

9 Ejime cwaatolo mili oko ane niodaşa.

10 Niçidiaagidi Jesus ja iige mopitibeci niçijo noiigi-nelegi, odaa ağica daşa leegi ja waxoditedinigi naşajo niwatece ijaagijo anodiotibece, odaa jiçigotibeci nipoçigi Dalmanuta.

*Icoa fariseutedi odipokotalo Jesus meote ica godoxiceğedi
(Mateus 12.38-42; 16.1-4)*

11 Icoa fariseutedi igotibeci midoataşa Jesus, odaa jiçidaağoyatigi modinotigimadetege. Odineetalo Jesus, joaniçidaa leeçodi modipokotalo meote godoxiceğedi ane ikee mida nimaweneğegi Aneotedoçoji midoataşa.

12 Odaa Jesus nikatedice laadi leeçodi yopo laaleğenali me dağaxa me dakake, odaa meete, “Igame leeçodi niçina oko ane newiça niçinoa nokododi monipokotiwa me jao godoxiceğedi me jikee me idimonya Aneotedoçoji? Ejitağawatiwaji ajao godoxiceğedi lodox niçina oko me jikee Aneotedoçoji me idimonya.”

13 Odaa Jesus ja yetecetedicoace niçijoa fariseutedi. Ja waxoditacedinigi naşajo niwatece, odaa jiçigotace daato weiigi.

*Jesus yalagate lakatigi fariseutedi ijaa inionigi Herodes, iciaceeketetegelabookojegi aneo me ili leyeema moyoe paon
(Mateus 16.5-12)*

14 Niçijo anodiotibece Jesus oyaagiditece doğoyadeegi paon. Pida onidi oniditeci paon mijotaşa catinedi naşajo niwatece.

15 Odaa Jesus jegeote leemidi, meetediogi, “Digawinitiwaji! Adinowetitege nabookojegi fariseutedi ijaa inionigi Herodes!”

16 Odaa jiçidaa diiticogi me dinotigimadetiwage, modi, “Eote niçida ligeditogowa leeçodi me daşa inadeegağateda paontedi.”

17 Jesus yowoçodi niçijo anodinotigimadetigi, odaa meetediogi, “Igame leeçodi madinotigimadenitiwage me diçicoa çanipaonteditiwaji manadeegi? Icaagina dağalee doğowooçotitiwaji niçijoa ananati. Codaa icaagina daşa akakağati gadaaleğenaliwaji me daşa adinakatoni.

18 Idiwa əgəgecoogeli, pida agodoğowoogotitiwaji niçinoan ananati. Codaan idiwa ənnapaagatedi, pida agodoğowoogotitiwaji niçinoan anajipaatalo. Aşanalakitibetiwaji niçijoan yoenataka.

19 Niçijo naşa ininoketedini niçijoan ciinco paontedi, odaa ja jiniodegetedini niçijoan ciinco miili ənoneleegiwadi, igame liwokodi etacanitedi nelecoli ane nolee liwailidi ane iigotedice ananiodaatiwaji?" Odaa joçoigidi, moditalo, "Niçijo noko jenaşatigilo dooze etacanitedi nelecoli."

20 Odaa Jesus ja nigetacediniwace, meetediogi, "Codaan niçijo naşa ini-noketedini niçijoan seete paontedi me jajigotiogi niçijoan cwaatolo miili oko, igame liwokodi etacanitedi nelecoli ane nolee liwailidi ane iigotedice ane aniodaa?" Odaa joçoniniçodi, moditalo, "Niçijo noko başa jenaşatigilo seete etacanitedi niçinoan nelecoli."

21 Odaa Jesus meetediogi, "Pida ica ina dağalee doğowooğotitedatiwaji niçijoan ananati."

Jesus icilatidi ica etoinaşa ane icoğoticogi nigotakawaana Betsaida

22 Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece joğototicogi manitaşa nigotakawaana Betsaida. Ijo ica oko anonadeegitalo ica etoinaşa, odaa joğodipokotalo me dibatedeloco me icilatidi niçijo etoinaşa.

23 Odaa Jesus ja dibatedigi libaağadi niçijo etoinaşa, odaa nogatedicogi nağani nigotakawaana. Odaa Jesus yawalediwece ligecoogeli niçijo etoinaşa, odaa ja dibatedeloco ligecoogeli, odaa ja ige, meeteta, "Niçica ananati?"

24 Odaa niçijo ənoneleegiwa naşa nawacetibige lacilo me dole, odaa mee, "Jinadi niçina oko midiaanaağadi, pida liciagi niçinoan nialeli."

25 Odaa Jesus ja dibatacetedeloco ligecoogeli niçijo etoinaşa, odaa iigetacea me doletibece. Odaa ağıca daga leegi ligecoogeli niçijo ənoneleegiwa ja icí, odaa yakadi mepaanaşa doletibece.

26 Odaa Jesus ja iiğe mopiticogi ligeladi, codaan meeteta, "Jinağakaatiwece nağani nigotakawaana, codaan jiniğica anatematiita manitaşa nağani nigotakawaana niçida ane jaotağadomi."

Pedro yelogodi anijoan Jesus

(Mateus 16.13-20; Lucas 9.18-21)

27 Ica noko Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece jiçigotibeci midiwataşa nigotadawaanaşa miditaşa nipodigi ane liboonaağadi "Cesaréia Filipe ane dabiteğetini". Odaa naigitece mewaligitibigiwaji, Jesus nigetediniwace, meetediogi, "Ina oko, amigida ica anodiletibige ane Ee?"

28 Odaa joniğica anoigidi, moditalo, "Inatecibece oko modi makaami João Batista, pida inatecibece eledi modi makaami Elias, codaan ina eledi boğoditibige makaami anigepidigica niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niçijo jotigide."

29 Odaa jağaga nigetediniwace, meetediogi, "Pida bağakaamitiwaji, amakati me Ee?" Odaa Pedro ja ninigodi, meetalo, "Akaami Niçijo Aneotedoğoji ane niiğe əgodatamağateeneğegitege əgodaxakawepodi."

30 Odaa Jesus ja najoitediniwace me doğoyatematitibece anijoan.

Jesus yatemati micota me dawikode, codaaya lağate me leeditibige me yeleo

(Mateus 16.21-28; Lucas 9.22-27)

31 Odaa Jesus jiçidaağeyatedigi me niiğaxitediniwace niçijo anodiotibece me leeditibige meliodi me dawikode, mijoa me Gonellegiwa ane icoğotetedibigimece ditibigimedi. Codaan me leeditibige niçijo laxokodipi lacilodi niçidi noiigi, ijaagijo niçijo anoiğe sacerdotitedi, ijaagijoan

niigaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, miditawece ağıdibatege Jesus. Codaa me leeditibige me yeleo, pida yewiğatace nige ixomağatedijo itoatadığida nokododi.

³² Jesus iğenagağatece niğijo lotaşa. Odaa Pedro ja yadeegitedice me ideite liwigotigi niğijo anodiotibece, odaa jiğidaağeyatigi me yapetege Jesus.

³³ Pida Jesus nilokotediogi, me niipetediogi niğijo anodiotibece, odaa ja yapetege Pedro, meeteta, “Otonitice yodoe, Satanás! Niğida makaami mowookoni gadiciagi niğina eledi oko me nowookonaga, pida ağıwoookoni daga gadiciagi Aneotedoğoji me dowooko.”

³⁴ Niğidiaağidi Jesus eniditediogi niğijo noiigi-nelegi ijaağijo anodiotibece me enagitibeci midoataşa. Odaa meetediogi, “Nigica oko ane yemaa me niotici, leeditibige me ika me diotecı niğica anepaa yemaa, codaa leeditibige me igotema me dawikode nigepaa yeleo inoatawece nokododi, codaa me igotema moyametibigo leeğodi me niotici, odaa başa yakadi me niotici.

³⁵ Igaataşa niğina oko aninoka doletibige me dinowedi, niğini oko icota me yeleo nigepaa ganigicatibige. Pida niğina oko ane yeleo leeğodi me niotici, codaa me leeğodi me yatematitedibece nibodicetedi anele anoyalagatiwa, niğini oko başa yewiğatace nigidiaağidi.

³⁶ Nigica oko ane yakadi inoatawece aninoa niğina iigo, pida nige yeleo, odaa ağıca aneletema ijoatawece niğijo ane yakadi.

³⁷ Niğina oko ağıca gaantokaağını ane yakadi me yajigotalo Aneotedoğoji me yakadi lewiga ane diğica liniogo.

³⁸ Odaa niğina oko ane dinibolikatiditici, codaa me dinibolikatiditece niğino a yotaga niğina mini liwigotigi niğina oko ane diğika mowo doğonakato Aneotedoğoji niğino nokododi, codaa aneliodi me abey-acagaga, odaa aağaga idinibolikatiditece niğina oko ane dinibolikatiditici nige idopitacijo me ixigağawepodi niğijo aanjotedi anodibatema iniokiniwateda Aneotedoğoji. Odaa Ee, Gonleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, jikee inağatetigi me iciagi Eiodi nağatetigi.”

9

¹ Odaa Jesus meetediogi niğijo noiigi, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Inatibece oko digoina anaşa nigo nigonadi Aneotedoğoji nigidaağeyatedigi me iige laalegenali oko yatite nimaweneğegi.”

Elias ijaa Moisés oyotağaneğe Jesus

(Mateus 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Naşa ixomağatedijo seis nokododi, odaa Jesus yadeegi Pedro, Tiago ijaa João. Yadeegitedicogi maditaga aca wetiga ane leigitibigimece ane diğica oko anodipegitge. Noğoiwitalo Jesus, odaa jegeledi latopagi.

³ Niğijo lowoodi Jesus ja datale, dağaxa me yapacaşa, caticedi okanico-daağaca lapacoğogo ane yabake nabakenağanağalo.

⁴ Odaa niğijo itoatadığida anodiotibece joğonadi Elias ijaa Moisés anoicogötibigimece ditibigimedi moyotağaneğe Jesus.

⁵ Odaa Pedro jegeetalo Jesus, “Goniigaxinoğodi, ejimele minaağejonağatice digoina. Jağate idabiteğenağatedi iniwatadığını nopecetiidi, oniniteci ganebi, ini eledi Moisés, iniaägeledi başa Elias nebi.”

⁶ Pida ayowooğodi niğica lowoogo meo niğijo ligegi, leeğodi niğijo itoatadığida anodiotibece eliodi me doitibigiwaji.

⁷ Odaa ja dinikatini ica lolaadi ane yapoğoditiniwace, odaa joğowajipatalo Aneotedoğoji me dotaşa catiwedi niğijo lolaadi, mee, “Niğidoa jiğidaa Ionigi yemaanigi. Ajipaatalo niğino a lotaşa!”

⁸ Codaa no^gonida ni^gijo anodiotibece no^goiwiteloco ni^ginoa liwailidi, odaa jo^gonadi idokaani^ginoateda Jesus midita^ga.

⁹ Maleegidaa^gee me dinikatiniwace na^gajao weti^ga, Jesus najoitediniwace, meetediogi, “Jina^ga atematiitiwaji ni^gijo ananati nigepaa^gicota me idewi^gatace Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.”

¹⁰ Odaa oyiwagadi ni^gijo Jesus lii^genatakane^gegi, a^gica anoyatematita. Idokida modinotigimadetigi ni^gica ane diitigi ni^gijoa lota^ga Jesus me yala^gate me yewi^gatace.

¹¹ Odaa jo^goige Jesus, moditalo, “Igame lee^godi ni^gijo ni^gaxina^ganadi anodii^gaxina^gatece lajoina^gane^geco Moisés modi Elias modoejegi meno, odaa nigidia^gidi ja^gagenagi Ni^gijoa Aneotedo^goji ane ni^gie me godatama^gateetege godaxakawepodi?”

¹² Jesus ja igidi, meetediogi, “Ewi Elias no^godoejegi meno me ilakidetema naigi Ni^gijo Aneotedo^goji ane ni^gie. Pida igame lee^godi na^gajao lota^gana^gaxi Aneotedo^goji me yala^gata ni^gijo Gonleegiwa ane ico^gotibigimece ditibigimedi meliodi me dawikode, codaa ni^gina oko mododigota micata^ga ni^gina naagogo?

¹³ Pida ejitagawatiwaji Elias ji^gijo meno, odaa jo^gowo ane beyagitema ni^gica anepaa^goyemaa modigota, anoda^gee me yala^gata Aneotedo^goji lota^gana^gaxi maleedi^gcota ni^gida niciagi.”

Jesus icilatidi ica nigaanigi ane dakatiogi niwigo abeyace^gegi

(Mateus 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ni^gijo no^godipegitioji ni^gijo eledi anodiotibece, odaa jo^gonadi ni^gijo noi^gi-nelegi monawile. Codaa onidi ni^gijoa ni^gaxina^ganadi anodii^gaxina^gatece lajoina^gane^geco Moisés modinotigimadetege.

¹⁵ Ni^gijo noi^gi no^gonaditege Jesus, odaa eliodi moyopo, odaa jo^gowaleditege moyecoaditece.

¹⁶ Odaa Jesus nigetediniwace ni^gijoa ni^gaxina^ganadi, meetediogi, “Amiini ica ane adinotigimadenitigitijiwaji?”

¹⁷ Odaa ica gonleegiwa liwigotigi ni^gidi noi^gi ja igidi, meetalo, “Goniigaxino^godi, inadeegita^gawa ionigi ini niwigo abeyace^gegi aneo me da^ga yakadi me dota^ga.

¹⁸ Codaa ni^gica niwigo idioka limedi me dibata, odaa yokoletinigii^go. Codaa natiatigi nioladi, yacigice lowe, codaa me dinawigice. Ja doma^ga jipokotiogi ni^gidi anodiotibiga^gadici moiticoitice ni^gijo niwigo abeyace^gegi, pida jo^goyapi.”

¹⁹ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ja^gakama^gakaamitiwaji ni^gica noi^gi ane do^goyiwagaditeda Aneotedo^goji. Igamige liwokodi nokododi ane leeditibige minaa^gejetice makaamitatiwaji? Igamige liwokodi nokododi jakadi me idinatita^gawatiwaji lee^godi me da^ga adadiwa^gati? Anadeegitiwa ni^gini nigaanigawaanig!”

²⁰ Odaa jo^goyadeegitalo ni^gijo nigaanigawaanig. Ni^gijo niwigo abeyace^gegi na^ga nadi Jesus, odaa ja yaxilaketibece ni^gijo nigaanigawaanig, odaa ni^gijo nigaanigawaanig je^genitinigii^go, dinawililetibece, natiatigi nioladi.

²¹ Odaa Jesus ja ige eliodi ni^gijo nigaanigi, meeteta, “Akaa^gidokee?” Odaa ja igidi, meetalo, “Ni^gijo malee nigaanigawaanig na^ga leelotagi.

²² Je^gelioditibece niwigo abeyace^gegi me doletibige me yeloadi, idatecibece eo me dinaxo^gotiogi noledi codaa me ninyo^godi. Natigide nigakati mawii me icí ionigi, godiwikodene^gegi, codaa godaxawane^gegi!”

²³ Odaa Jesus meeteta, “Ağeliodi gatiwağatakaneğegi alawini menitiwa, ‘Nigakati’. Aneotedoğoji yakadi meote okanicodaağica loenatagitetema niqina oko ane nakato.”

²⁴ Odaa aqica daga leegi niqijo eliodi niqijo nigaanigawaanigi jaqanoe, dapaawe, meetalo, “Iniotagodi, jinakato Aneotedoqozi, codaad adaxawani mepaanaqa jinakato!”

²⁵ Niçijo Jesus naşa nadi eliodi oko ane odinatecögoteetelogo, odaa ja yapetege niçijo niwigo abeyaceğegi, meeteta, "Niwigo abeyaceğegi anawii niçidi nigaanigi me dağa yakadi me dotağa oteğexaaqaga wajipa, gadiigeni manotiticogi niçidi nigaanigi, codaa jinaqaleeqakaatiogil!"

26 Odaa niqijo niwigo abeyacegegi ja dinigetaatee me dacaage, ecoğotace eo me dinaxilaketibece niqijo nigaanigi, odaa ja noditice. Niqidi nigaanigi ja liciagi niqina émegegi, odaa eliodi oko modi, "Ja yeleo!"

27 Pida Jesus dibatedigi libaaqadi niqijo nigaanigi, odaa ja yaxawa me dabiditini.

28 Niġidiaagidi Jesus ja dakatediwece ica diimigi, onijoateci ijaagijo an-odiotibece, odaa niġijo anodiotibece joġoige, moditalo, “Igamige leeġodi me daqa jakataqa me jiticodegħatice niġijo niwigo abeyacegħi?”

29 Odaa Jesus ja igiditediogi, meetediogi, "Idoka akati miticoitice liciagi niçijo niwigo abeyacegegi niçina mecoçotace otaçanegenitiwaji Aneotedeçoji."

Jesus yalaqatace me yeleo, codaa me yewiqatace

(Mateus 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰ Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece ja noditicogi niçidi nipoçigi, odaa ja ixomaçaticogi miditaşa nipoçigi Galileia. Jesus adomaşa yemaa diçica ane yowoogodi ane diçetedicogi, igaataşa domaşa yemaa me niigaxitediniwace idiokidi niçijo anodiotibece.

³¹ Niçijo naga niigaxitediniwace, meetediogi, "Icota metidajigotiogi niçinoa çoneleegiwadi çonegaga, odaa niçidiwa çoneleegiwadi etideloadi, Ee, Gonleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi. Pida nige ixomaqatedijo itoatadjiçida nokododi me ideleo, odaa ja idewiçatace."

32 Pida niçijo anodiotibece açoyowooğodi niçica ane diitigilo niçijo a lotaşa. Pida joğodoitalo doçoigetece Jesus ica ane diitigilo niçijo a lotaşa.

Jesus diigaxinaqatetece anodaagee niqica ane daqaxa me goneaqegi

(Mateus 18,1-5; Lucas 9,46-48)

³³ Jesus ijaaqijo niqijo anodiotibece jiçicotiobece nigotağa Cafarnaum. Niqijo naşa idiaaqitice ligeladi, odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, "Amiini ica ane adinotigimadenitigitiwaji naigatece?"

³⁴ Pida notokotiniwace, aqica gaantokaagida ligegi niçijo anodiotibece, igaataqa naigitece odinotigimadetigi niçica ane dağaxa me şoneğegi liwig-otigi.

³⁵ Jesus nicotedini, odaa jeġeniditediogi, meetediogi, "Niġina oko ġadiwigotitiwaji ane yemaa me idei odoejegi nimedi, niġini oko leeditibige mowidijegi, codaa me əaotagitiwajji."

36 Odaa ja dibate ica nigaanigawaanigi, odaa ideyatedice liwigotigi. Odaa ja ibedotetece ni~~ej~~ijo nigaanigawaanigi, odaa meetediogi ni~~ej~~ijo anodiotibece.

37 “Niçina oko ane dibatege nigaanigawaanigi liciagi niçini nigaanigawaanigi me Ee leegodi, niçini oko dibatigi. Odaa niçina oko ane dibatigi, aqemoka dibatigi, pida aaqaqa dibatege Niçijoa ane idimonya.”

*Jesus diiğaxinağatetece niğina oko ane daga lakapetegiteda, odaa niğini oko anida aneetege
(Lucas 9.49-50)*

38 João meetalo Jesus, “Goniğaxinoğodi, jinatağa ijo şoneleegiwa ibake Gaboonağadi me iticoitedice niwicidi abeyacığa, odaa ja joxokojogo me ibake Gaboonağadi, leeğodi adiotibigağadici daga şodiciagi.”

39 Odaa Jesus meeteta, “Jinoğoxoki eledi oko me ibake Iboonağadi, igaatağa ağica ini ane yakadi me ibake Iboonağadi meo şodoxiceğedi, oditaşa aleegi odaa ja beyagi me dotağatibigiji.

40 Igaataşa niğina oko ane daga şodakapetegi, niğini oko ida anejinağatege.

41 Igaataşa niğina oko ane yajigotağawatiwaji goopa ninyoğodi leeğodi mida anenitigi, Ee ane idimonya Aneotedoğoji me jewikatiditace niğina oko. Ejitağawa niğina anewi, Aneotedoğoji yajigote noğeedi anele niğini oko.”

*Anodaa leeditibige minığata şobeyaceğegi
(Mateus 18.6-9; Lucas 17.1-2)*

42 Jesus eğidaagee me dotaşa, odaa meetediogi, “Nigica aneo oniniteci niğidi nigaanigipawaanigi meyamağatice eliwağatakaneğegi, odaa ejimetaşa dağaxa mele doğoigoetece lotoinağadi wetığa nelegi liciagi nağana wetığa anoibake monidi leyeema, oditaşa oyokoletinigi akiidi-eliodi.

43 Gabaağadi nigeo mabataa, ejimetaşa dağaxa mele makagiti, oditaşa onanigidatece gabaağadi, pida akaatiwece aneitedice Aneotedoğoji midioka limedi makaami miniwataşa. Aliciagi daga idoatawece şabaagatedi, pida etiğadokoleniticogi miditaşa aneite nawikodico minitaşa noledi ane daga ipe.

44 Digoida idioka limedi midiwa nigojokodi anoyeligo lolaadi niğina émeğegi, codaan noledi ağica daga ipe.

45 Gadoğonagi nigeo mabataa, ejimetaşa dağaxa mele makagiti, oditaşa akaami alejaado, pida akaatiwece Aneotedoğoji aneitedice midioka limedi makaami miniwataşa. Aliciagi daga idoatawece şadogonaka, pida etiğadokoleniticogi miditaşa aneite nawikodico minitaşa noledi ane daga ipe.

46 Digoida idioka limedi midiwa nigojokodi anoyeligo lolaadi niğino a emağaga, codaan noledi ane daga ipe.

47 Gagecooge nigeo mabataa, ejimetaşa dağaxa mele manoğaa onaniteci gagecooge, oditaşa onaniteci şaneike, pida akaatiwece aneitedice Aneotedoğoji midioka limedi makaami miniwataşa. Aliciagi daga idiwatawece şagecoogeli, pida etiğadokoleniticogi minitaşa noledi ane daga ipe, aneite nawikodico.

48 Digoida idioka limedi midiwa nigojokodi anoyeligo lolaadi niğino a emağaga, codaan noledi ane daga ipe.

49 Niğina monigodi niğino a ejidi anoibootema Aneotedoğoji, odaa onocie libole me doğoika me beyagi maleedoğoyalegi, jiğidağaqee niğino a şodawikodico, dapicoğlu liciagi niğina noledi, odaa eo şotiwağatakaneğegi me daga beyagi, pida jeğepaanaşa datiteti.

50 Ele me jibakenaşa yoci, pida niğina yoci nige nağaniaditema libayodaşa, odaa ağaleegica şonimaweneğegi daga jağatace me bayodi. Mictataşa niğina yoci me daga ika libole me beyagi, idağaqaaeni jinişikani gaantokaqini ane ibeyacağadi şademaanağaneğegi anida makaamitağatiwaji, jınaşa adinotigimadeni, oteğexaağaga adinidelegenitiwigetiwaji.”

10

*Jesus diiġaxinaġa yalagata nalataġaneġegi
(Mateus 19.1-12; Lucas 16.18)*

¹ Niġijo Jesus naġa noditedicogi nippodigi Galiléia, oħħaa jiġi miditaġa nippodigi Judéia, daato akiidi Jordāo. Ica noiġi-nelegi odinatēcōgoteetacelogo, codaa modipegtalo, oħħaa ja niġaxitacediniwace, ane ligileġegi.

² Icoa fariseutedi igotibeci midoataġa, oħħaa joġoige, moditalo, “Ica ғonajoinaġaneġegi domige ika ina ғoneleegiwa me yaladi lodawa?” Domogħodoletibige me nilaagedi Jesus mowote niġijoa lotaġa.

³ Niġijo Jesus naġa niniġoditediogi, oħħaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiini ica Moisés ane iigetaġawa mawiitiwaji?”

⁴ Oħħaa joġoġidi, moditalo, “Moisés ika niġina ғoneleegiwa meo idí notaġanaġaxi ane yaladī lodawa, oħħaa yakadi me iige mopi.”

⁵ Oħħaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Moisés iditini niġida lajoinaġaneġegi leegodi ғadaalegenali me dakake.

⁶ Pida niġijo Aneotedoġoġi negeote inoatawece anino, jiġidaa ane yalagata Aneotedoġoġi lotaġanaġaxi, mee, ‘Aneotedoġoġi eote ғoneleegiwa aniaaġiwaalo.

⁷ Joaniġidaa leegodi ғoneleegiwa me ika eliodi, eliodi niġina naġa lodawa naġana lodawa.

⁸ Oħħaa niġijo itoataale ja micataġa doġokinitece oko.’ Oħħaa jiġidaagee aġalee liciagi miniwataale oko, pida ja micataġa doġokinitece oko.

⁹ Oħħaa niġina Aneotedoġoġi ane yadoneġetewiġe, aqica oko ane yakadi me yawalaciwiġe.”

¹⁰ Niġijo naġa idiaaġitice minitaġa ica diimigi ane lotokaġadi, oħħaa niġijo anodiotibece Jesus joġoġetece ane diitigilo niġijoa lotaġa.

¹¹ Oħħaa Jesus meetediogi, “Niġina ғoneleegiwa ane yaladi lodawa, oħħaa nige lodawa eledi iwaalo, oħħaa ja iġolaġadi naġajo oħħoeje lodawa.

¹² Codaa naġana iwaalo ane yaladi lodawa, nige lodawa eledi ғoneleegiwa, oħħaa ja iġolaġadi niġijo oħħejgi lodawa.”

*Jesus ibinietediogi ica nigaanigipawaanigi
(Mateus 19.13-15; Lucas 18.15-17)*

¹³ Ica noiġi oyadeegitalo Jesus nigaanigipawaanigi me ipeketedeloco libaagatedi me ibinietediogi. Pida niġijo anodiotibece joġodowocetege niġijo oko anonadeegi lionigipi.

¹⁴ Pida Jesus naġa nadi niġijo anodiotibece niġica anowote, oħħaa ja yelatetema, oħħaa meetediogi, “Ikanitiwaji niġina nigaanigipawaanigi menagħitibeci meetaġa, jinaġa oliitegħi menagħitibeci meetaġa, igaataġa Aneotedoġoġi iige laaleġenali niġina oko ane liciagi niġina nigaanigipawaanigi.

¹⁵ Ejitaġawatiwaji niġina anewi. Aneotedoġoġi aiiġe laaleġena niġina oko ane daġa dibatege anodaagee niġina nigaanigawaanigi me dibatege.”

¹⁶ Oħħaa Jesus nibedotedi niġijo nigaanigipawaanigi, oħħaa ja ipeketedeloco libaagatedi me ibinietediogi.

*Ica ғoneleegiwa liico dakapetege Jesus
(Mateus 19.16-30; Lucas 18.18-30)*

¹⁷ Niġijo Jesus naġa idaa diitacedicogi me diniwiaje, oħħaa ica ғoneleegiwa walokoditegħi, oħħaa ja yamaġatedi lokotidi lodee Jesus. Oħħaa ja ige, meetalo,

“Iniiğaxinoğodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao midioka limedi me idewiğa miniwatağa Aneotedoğoji?”

18 Odaa Jesus meeteta, “Igame leeğodi menitiwa me Ee ele? Ağica anele, inioskiniwateda Aneotedoğoji mele.

19 Joğowoogotı liigenatakaneğeco Aneotedoğoji. Aneotedoğoji godiğe, meete, ‘Jinağa aijee, jinağa aoğolagatakani, jinağa olice, codaan jinağa ilikoni. Aweniğideni gadiodi, codaan me gadiodo.’ Codaan jinaşa inaaleni eledi oko manogaa ane nebi.”

20 Odaa niğijo şoneleegiwa ja igidi, meetalo, “Iniiğaxinoğodi, idioka limedi me jeemitetibige idiwatawece niğidiwa niğenatakaneğeco niğijo maleegee nigaanigi codaan niğina natigide.”

21 Jesus naşa iwiteta, odaa eliodi me yemaa, odaa meeteta, “Onaniğidatece ane leeditibige mawii. Aani niğicoa ane şanepilidi, odaa edianitece şaninyeelo niğina madewetedipi. Odaa jiğidaa Aneotedoğoji nige yajig-otedağawa owidi şanepilidi digoida ditibigimedi. Odaaganagi, pida leeditibige me şadigomi mawikodee nigepaa şadelewi, odaa başakati maniwitici.”

22 Niğijo şoneleegiwa naşa wajipatalo niğijoja lotaşa Jesus, odaa deemitetece catiwedi laaleğena dakake meo niğijo aneeteta Jesus. Odaa eliodi magecağalo, odaa joğopi, leeğodi owidi niğicoa ane nepilidi.

23 Odaa Jesus niipetediogi niğijo anodiotibece monawiile, odaa meetedioyi, “Ica me dakake Aneotedoğoji me iğe laaleğena niğina liico!”

24 Niğijo anodiotibece eliodi me nawelatibigiji niğijo noğowajipatalo niğijoja lotaşa. Pida Jesus eğidaagee me dotaga, meetedioyi, “Ionigipi, dakake Aneotedoğoji me iğe laaleğena niğina oko ane dinaşakatiditalo niğina ane niliicağajetecidi!

25 Eneğegi dakake Aneotedoğoji me iğe laaleğena niğina liico, aliciagi gameelo me dakatiwece etakado lawimağajegi.”

26 Niğijo anodiotibece noğowajipatacalo niğijoja lotaşa, odaa nawelatibigiji. Odaa ja dinigetiwage, modi, “Enice, amigijo ica ane yakadi midioka limedi me yewiğa miniwatağa Aneotedoğoji?”

27 Odaa Jesus naşa niipetacediogi, odaa meetedioyi, “Niğina oko ağica nimaweneğegi değepaağowo midioka limedi me newiğa miniwataşa Aneotedoğoji, pida Aneotedoğoji bigida nimaweneğegi. Codaan yakadi meote okanicodaağica, ağica idi ane daşa yakaditeda meote.”

28 Odaa Pedro jiğidaağeyatedigi me yotaşaneğe Jesus, meetalo, “Digawini! Ja jikanağatedice ijoatawece ane şonepilidi leeğodi me jiwağatibigağadici.”

29 Jesus ja igidi, meeteta, “Ejitağawa niğina anewi. Inatawece oko anoy-aladi ligeladi, nioxoadipi, codaan me niwaalepodi, eliodi, eliodo, lodawa, lionigipi, codaan me niğinoja niğotedi Ee leeğodi, codaan me leeğodi me yatematitedibece nibodicetedi anele,

30 Aneotedoğoji yajigote niğini oko caticedi niğicoa ane yaladi malee newiğa niğina iğeo. Aneotedoğoji yajigote anige liwokodi taalia caticedi ane liwokodi niğica anoyaladi. Codaan niğini oko dinigaanyetece ligelatedi, nioxoadipi, niwaalepodi, eliododipi, nigaanigipawaanigi, codaan me niğotedi. Codaan icota moiatibeci, pida nigidiaağidi idioka limedi me yewiğa miniwataşa Aneotedoğoji.

31 Eliodi oko ane dağaxa me şoneğaga niğinoja nokododi digoina iğeo, niğidioko icota me iwıkodadipi. Odaa eliodi oko ane iwıkodadipi niğinoja nokododi, niğidioko icota me dağaxa me şoneğegipi.”

*Jesus yalaqatace moyeloadi
(Mateus 20.17-19; Lucas 18.31-34)*

³² Jesus ijaagijo anodiotibece eğıdaaqee mewaligitibigiwaji, odaa joğodowicetibigimece manitaqa nigotaqa Jerusalém. Jesus igo lodox nişijo anodiotibece odaa one oyopo. Nişijo oko anodiotece doitibigiwaji. Odaa Jesus jeġeniditediogi nişijo dooze anodiotibece, ixipetedicoace. Odaa yelogoditediogi ane ninyaagi.

³³ Meetediogi, “Digawini! Ja jowicaqata nigotaqa Jerusalém. Odaa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi etidajigotiogi nişijo anoiige sacerdotitedi, ijaagijoa nişijoa niğaxinağanadi anodiğaxinagatece lajoinaqaneğeco Moisés. Odaa modi me leeditibige metideloadi, codaa aqaga etidajigotiogi nişijo ane dağa judeutedi.

³⁴ Odaa nişidi ane dağa judeutedi oyametibiji, etidalaketibige, codaa metidawaletice, odaa jegetideloadi. Pida nigidiaqidi nige ixomagatedijo itoatadığida nokododi, odaa ja idewiqatace.”

*Tiago ijaa João ida nipoketegitalo Jesus
(Mateus 20.20-28)*

³⁵ Tiago ijaa João ane lionigipi Zebedeu, jiġigotibeci odipegitalo Jesus, odaa moditalo, “Goniiğaxinoğodi, jemaanaqa mawiitoğodomi ane jipokaqatagawa.”

³⁶ Odaa Jesus nigetediniwace, meetediogi, “Amiini ica anemaanitiwaji me jaotaqadomi?”

³⁷ Odaa joqoigidi, moditalo, “Niżina Aneotedoġoġi nige ғadinelecaqateeni, nivicota me iigeni inoatawece, ғodikaneğegi me ғodicote ғawai oniniteci diġetege ғabaaqadi iniaageledi diġetege ғanimajegi.”

³⁸ Pida Jesus meetediogi, “Aġowooġotitiwaji niċica anipokitibige. Domiġakatitiwaji mawikodee anodaageji me jawikode, codaa domige akatitiwaji mawikodee nigpaa ғadelewi anodaageji me ideleo?”

³⁹ Odaa joqoigidi, moditalo, “Jakataġa!” Odaa Jesus meetediogi, “Awikodeettiwaji anodaageji me jawikode, codaa me ғadelewi, anodaageji me ideleo.

⁴⁰ Pida aqica inaqatetigi degejitaqawatiwaji me akati manicoottini ibaağadi, iniaageledi inimagijegi. Aneotedoġoġi yajigote nişidiwa nimetiidi niċica oko anepaa isolatedice me nicoteloco.”

⁴¹ Nişijo eledi deez anodiotibece Jesus owajipata nişijo Tiago ijaa João anodipokotalo Jesus, odaa joqoyelatema.

⁴² Odaa Jesus jeġeniditediogi modipegitalo, odaa meetediogi, “Nişijo anoditiogi me ғodacilodi, owoqotitiwaji me lemaanigi me iiġe niżina oko, codaa niżina oko anodiletibige niżina eledi oko diġida naqatetigi, nişijo oko lemaanigi me ibake epaanaqa naqatetigi.

⁴³ Jinġidaaqenitiwaji digo miditaga. Pida niżina ane yemaa mida naqatetigi ғadiwigotigitiwaji, niżini oko leeditibige makaamitawewece dibataqadomitiwaji.

⁴⁴ Odaa niżina oko ane yemaa me dibata odoejegi nimedi ғadiwigotigitiwaji, niżini leeditibige makaamitawecetiwaji aotageni.

⁴⁵ Igaataġa codaa me Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, ajanagi dağa jiqtage niżina oko, pida janagi me Ee niotagi, codaa me etidajigo me ideleo, odaa ja jao Aneotedoġoġi me yakadi me dibatetegi eliodi oko.”

*Jesus icilatidi ica golaġa ane liboonaqadi Bartimeu
(Mateus 20.29-34; Lucas 18.35-43)*

46 Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece joçoyakagiditeloco nigotaşa Jericó. Niçijo naşa doletibige me noditedice naşajo nigotaşa, ijaagijo niçijo anodiotibece icaaşica noiigi-nelegi, odaa jiçicote ica şoneleegiwa şolaşa ane liboonaşadi Bartimeu, lionigi Timeu. Bartimeu idiaa nicote liniogotibece naigi, dipokotibige dinyeelo.

47 Niçijo naşa wajipatibece modi Jesus anelatedigi nigotaşa Nazaré me inaaşigotedinece aneitice, odaa jiçidaa dinanatigi me dapaawe, mee, “Jesus, anida anenitege licoğegi inionigi Davi, adiwikodenita!”

48 Pida eliodi oko oyapeteşe, codaa moişe me notokotini. Pida jeçepaanaga dapaawetibece, mee, “Akaami, anida anenitege licoğegi inionigi Davi, adiwikodenita!”

49 Odaa Jesus ja dabiditedi, odaa ja diiğenatakate monadeegitalo. Odaa joçonidita niçijo şolaşa, modita, “Eloodaaşateeni şadaaleşena! Adabititini! Jegeniditedağawa.”

50 Odaa Bartimeu ja yokoletice aca nicaapa, codaa yedişa me dabiditini, odaa jiçigo midoataşa Jesus.

51 Odaa Jesus ja ige, meeteta, “Amiini ica anemaani me jaotaşadomi?” Odaa niçijo şolaşa ja ninigodi, meetalo, “Iniotagodi, jemaa me jatetacibece.”

52 Odaa Jesus meeteta, “Emii, ja şadicili leeşodi manakatoni Aneotedoşoji me yakadi me şadicilatiti.” Ajaşajgo naşaca lakata Bartimeu jona yatetacibece, odaa ja diotece Jesus mijotaşa naigi.

11

*Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém me liciagi niçina inionigi-eliodi
(Mateus 21.1-11; Lucas 19.28-40; João 12.12-19)*

1 Jesus ijaagijo niçijo anodiotibece noşodipegitा nigotaşa Jerusalém, odaa joçototicogi minitaşa ica lojotaşadi ane liboonaşadi “Lojotaşadi Oliveira”, anipegitę icoa nigotadawaanaşa ane liboonaşadi Betfagé aniaa Betânia. Odaa Jesus ja iğe itoa niçijo anodiotibece, odaa meetediogi,

2 “Emiitiwaji manitaşa nigotakawaana digoida şododoe. Nige akaatiobe-cetiwaji, aşica daşa leegi icoota boliicawaanigi ane dinigoetini analeedigica mowaxoditeloco. Odaa owilecenitiwaji, anadeegitiwa.

3 Pida nigica aneetaşawatiwaji, ‘Igame leeşodi mowilecenitiwaji ini boliicawaanigi?’, odaa enita, ‘Goniotagodi yopotedibige. Nopilaşadi natigidawaanigi.’”

4 Odaa niçijo itoatataale anodiotibece jiçigotibeci, odaa joçotota niçijo boliicawaanigi naigitece, dinigoetini ipegitę lapoagi ica diimigi. Odaa joçoyowilece niçijo boliicawaanigi.

5 Odaa ica oko anidiaşitice ja nigikanaşa, moditiogi, “Igaamenitiwaji? Igame leeşodi mowilecenitiwaji ini boliicawaanigi?”

6 Odaa niçijo itoatataale anodiotibece Jesus joçoigidi niçijo aneetediogi Jesus me ligegi. Odaa niçijo oko joçoikatece niçijo anodiotibece Jesus moy-adeegi boliicawaanigi.

7 Odaa noşoyadeegitalo Jesus niçijo boliicawaanigi, odaa joçoyexaşateloco nicaapatedi niçijo boliicawaanigi, odaa Jesus ja waxoditedeloco.

8 Eliodi oko oipécetedice nicaapatedi niçijo naigitece, odaa ica eledi onak-agidi exate-lamodi oipécetinece naigi. (Idaşaa leeşodi moiweniğide Jesus.)

9 Odaa ijo oko anigotibeci lodee Jesus, codaa ica eledi bogodiotece lowidi napaawaşateloco, modi,

“Jiweniğidenşa Aneotedoşoji!

Codaa jemaanaşa Aneotedoşoji me ibinie Niçinoa anenagi

ibake naqatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedoqoji!

10 Jemaanaqa Aneotedoqoji me ibinie Niqiniwa anida aneetetege licqegi inionigi-eliodi Davi,
ane niigetedogowa Aneotedoqoji me qoninionigi-eliodi,
liciagi Davi me ninionigi-eliodi niqijo qodaamipi!"

11 Jesus ja dakatediwece nigotaqa Jerusalém, odaa jiçigo minitaqa Aneotedoqoji ligeladi. Naqa dakatediwece, odaa iwitedigi initawece le. Niqidiaaqidi ja noditedice leeçodi naqa qocidi, odaa jiçigo manitaqa nigtakawaana Betânia lixigaqawepodi niqijo dooze anodiotibece.

Jesus ixoo naqajo niale fiigoigo

(Mateus 21.18-19)

12 Naqa nigoi Jesus ja noditedicogi Betânia, odaa leecawaanigi ja deemitete me nigungile.

13 Odaa ditigedi naqa nadite aca niale fiigoigo ane daamotiide. Odaa jiçigo iwi daqaca ela. Pida niqijo niqicote naqajo niale, aqaca yakadi otaqanitece ela, inokinoa laamotiidi, leeçodi anaqa limedi me etaye.

14 Odaa Jesus jegeete naqajo niale, "Niçina natigide, aqaleegica ane yeligo qatá." Odaa niqijo anodiotibece joqowajipatalo niqijo lotaga.

Jesus iticoitedicoace icoa anoojetekaqa anidiaaqi minitaqa Aneotedoqoji ligeladi

(Mateus 21.12-17; Lucas 19.45-48; João 2.13-22)

15 Odaa Jesus ijaqijo niqijo anodiotibece noqotota nigotaqa Jerusalém, odaa ja dakatediwece minitaqa Aneotedoqoji ligeladi, odaa jiçidaageyatedigi me iticoitedicoace ijoatawece niqijo anoojetekaga coda me niqijo ane oojeteeqa. Odaa yamaqatedini nameejatedi niqijo ane libakedi moiikoäge dinyeelo coda eledi yamagatedini nibaancotedi niqijo anoyaa yotipitedi.

16 Aqica ane ika me ixomaqatice minitaqa Aneotedoqoji ligeladi me yoyaqadi elaanaga.

17 Odaa niqidiaaqidi jiçidiaaqitedice me niigaxitediniwace ica oko, meetediogi, "Maditaqa Aneotedoqoji lotaganagaxi diniditeloco niqicoa Aneotedoqoji lotaga, niqijo negee, 'Oyatigi igeladi me "Diimigi aneitice inatawece noiigi moyakadi moyotaqanege Aneotedoqoji'." Pida jaqawiitiwaji Aneotedoqoji ligeladi me liciagi niçina ligeladi olicaqaga."

18 Odaa niqijo anoiige sacerdotitedi ijaqijo niqijo niigaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaganegeco Moisés jogodibodiceta niqijo Jesus aneote. Odaa jogodoletibige niqica nimaweneqegi moyeloadi, pida odoitalo leeçodi inatawece oko oyopo niqijo ane diiqaxinaqatetece.

19 Naqa qocidi Jesus ja noditacedice nigotaqa Jerusalém.

Jesus diiqaxinaqatetece me leeditibige me jinakatonaga Aneotedoqoji

(Mateus 21.20-22)

20 Naqa nigoi, Jesus ijaqijo niqijo anodiotibece inaaqigotacinece niqijo ligi, odaa jogonadi naqajo libatadi fiigo. Naqajo niale adatawece yadilo, coda me litodi yadilo.

21 Odaa Pedro ja nalaqatibige niqijo Jesus lotaga, odaa meetalo, "Goniqaxinoqodi, digawini! Naqajo niale ane ixoomi ja yadilo."

22 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, "Anakatonitiwaji Aneotedoqoji!"

23 Niçina nigewi me iwaqatitiwaji, akati me enita naqadi wetiqa, 'Emii, adinokolenitinigi akiidi-eliodi!' Odaa nige daga awienatakanitiwaji, pida nige iwaqatakani micota niqijo ane qagegita, odaa Aneotedoqoji eote micota.

24 Joaniqidaa leeġodi mejitaġawatiwaji niġina motaġaneġeni Aneotedoġoġi, mokanicodaġica anipokitalo, iwaġati Aneotedoġoġi me yajigotedaġawatiwaji, odaa yajigotedaġawa niġica ane ipokitalo.

25 Codaa niġina motaġaneġeni Aneotedoġoġi, ixomagateenitice okanico-daġica ane beyagi aneotaġadomi eledi oko, amaleegaga Gadiodi ane ideite ditibigimedi ixomagateetedice ęabeyaceęecoti waji.

26 Pida nige daġa ixomagateenitici waji niġina ane beyagi anowotaġadomi eledi oko, odaa Gadiodi ane ideite ditibigimedi aixomagateetedice ęabeyaceęecoti waji.”

Ica naqatetigi Jesus

(Mateus 21.23-27; Lucas 20.1-8)

27 Niġidiaaqidi Jesus ijaaqijo niġijo anodiotibece jiġicotaciobece manitaġa nigotaġa Jerusalém. Jesus igotedigi Aneotedoġoġi liġeladi, odaa joġototalo niġijo anoiġe sacerdotitedi, ijaaqijo a niġijo a niīgħaxina qanadi anodii ġaxina qatace lajoina qanegħeco Moisés, ijaaqijo laxokodi lacilodi niġijo noiġi.

28 Odaa moditalo Jesus, “Amiida ica ęgħaqatetigi mitkoitico ace niġijo oko minitaġa Aneotedoġoġi liġeladi? Codaa amijio ane yajigotaġawa ica ęgħaqatetigi?”

29 Odaa Jesus meetediogi, “Jeloġoditaġawatiwaji ane najigotiwa inaqatetigi niġina nige adigit ane ęgħadjeetece.

30 Amijio ica ane yajigota João Batista naqatetigi me nilegetini wace oko? Domige Aneotedoġoġi, ogoa domigoko? Jemaa madigititi waji!”

31 Odaa joġodinotigmadetigi, modi, “Nigejina qäňi me Aneotedoġoġi ane yajigote naqatetigi João, odaa jeġeet edoġowa, ‘Enice igame leeġodi me daġa iwaġatidati waji lotaq João?’”

32 Pida nigejina qäňi me niġina oko oħiġe João, odaa niġina oko joġoyelatoġodom. Odoitiogi niġidi noiġi leeġodi iditaweweċe niġidi oko oywaqadi João mewi me niġina qäňi niġina ane yelogoditedibece Aneotedoġoġi lowooko.

33 Odaa joġoġidi Jesus, moditalo, “Ajwoġoġotaġa ane niġe João!” Odaa Jesus meetediogi, “Enice amagaġa jatematitaġawatiwaji ane najigotiwa inaqatetigi me jaote niġino a yoenataka.”

12

Ica natematigigi icoa nawodaġanadi abeyacaġaġa

(Mateus 21.33-46; Lucas 20.9-19)

1 Jesus jiġidaa qeyatedigi me yatematitediogi natematiko anida ane icċ-aceekketetege me diiġaxina qäňi. Odaa meetediogi, “Ica ęgħoneleegi wa eyatedi uuva libatatiidi, odaa ja niotaa, coda eo ligixita qanagħaxi me niopa qaditedi uuva me yoe viinyo, coda eo lipe lajo moibeo niġijo a lawodigijedi niġino a nowieno qododi. Odaa niġidiaaqidi ja niwaiġawepodi icoa nawodaġanadi, odaa jiġi diniwiajeti cogi ica eledi iigo.

2 Niġijo niġicota limedi me nopila qaditedio elali, niġijo ane nebi niġijo a nawodigijedi nimonya ica liotagi me dien aqatalo niġijo a elali ane nepilidi.

3 Pida niġijo a nawodaġanadi odibata niġijo nimeedi, odaa onalaketi bige, coda oħiġe mopi me digħċata ane yadeegi.

4 Odaa niġijo ane nebi ja niġetace ica eledi liotagi, pida niġijo a nawodaġanadi onigidatice, coda oyacilotidi lacilo, coda owo me niboliġa.

5 Odaa niġijo ane nebi niġijo a nawodigijedi ja niġetace ica eledi liotagi, pida niġijo a nawodaġanadi baano qożiex. Odaa onalee niġe icoa eletidi

liimetedi, pida niğijo nawodağanadi owo liciagi niğijo eletidi liimetedi. Ica eledi dinalaketibigiwaji, icaağica eledi boğonigodi.

⁶ Niğijo ane nebi niğijo nawodigijedi ini ica lionigi aneliodi me yemaa. Odaa niğidiaağıdi ja iğeticogi niğijo lionigi midiwatağa lawodigijedi. Meetibige le, ‘Odeemitetibige leeğodi me ionigi.’

⁷ Pida niğijo nawodağanadi noğonaditege niğijo lionigi, odaa dinotağaneğe, modi, ‘Niğina niğijo lionigi niğijo ane nepilidi niğidiwa nawodigijedi, anicota me nepilidi niğinoa lawodigijedi. Jeloatağa, odaa ja jakatağa me şonepilidi niğidiwa nawodigijedi!’

⁸ Odaa joğodibata niğijo lionigi niğijo ane nebi nawodigijedi, odaa joğoyeloadi, codaa oyalağiticogi lolaadi wetice niğijo nawodigijedi.”

⁹ Odaa Jesus jegeetediogi, “Amiida ica anakatitiwaji meo niğijo ane nepilidi nawodigijedi? Enagi, odaa ja diigenatakatiogi monigodi niğijo nawodağanadi, codaa yajigotiogi eletidi nawodağanadi niğidiwa lawodigijedi.

¹⁰ Ajawienatakanaga me naşa alomeğenitelocotiwaji lotağanağaxi Aneotedoğoji, niğijo mee,

‘Nağajo wetiga anoyaladi niğijo anodabiteğetini diimigi, niğina natigide jağaniaağani nağaca wetiga ane dağaxa mida jaoga caticedi niğijo eletidi wetiadi anoibake modabiteğetini diimigi.

¹¹ Jiğjaa Goniotagodi Aneotedoğoji aneote nağajo wetiga me dağaxa mida ane jaoga.

Odaa jopoşa niğida loenatagi.’ ”

¹² Odaa niğijo lacilodi judeutedi joğoyowooğodi niğijo Jesus naşa yatemati niğijo natematigo me lakapetedipi. Odaa joğodoletibige moniwilo, pida odoitiogi niğijo noiigi-nelegi. Odaa joğoika Jesus, odaa joğopitibeci.

*Niğijo fariseutedi oigetece Jesus migele moyediatece César icoa dinyeelo
(Mateus 22.15-22; Lucas 20.20-26)*

¹³ Niğijo lacilodi judeutedi oiiğetalo Jesus icoa fariseutedi ijaağijo niğijo anodiotibeci inionigi-eliodi Herodes. Oiiğe migotibeci onake doğowo Jesus meote okanicodağica ligegi ane beyagi domoğowotibige me nilaagedi.

¹⁴ Igotibeci midoatağa Jesus, odaa moditalo, “Niiğaxinağanaşa, jowooğotaşa midioka limedi me enitece anewi, codaa ağica mawii niğina oko minoa anodiletibige dağakaami. Igaataşa ağica mawii nağatetigi oko, pida ewi me iğaxinağanitece naigi Aneotedoğoji. Domige lakapetegi şonajoinağaneğegi me jedianağatece César dinyeelo, ninionigi-eliodi romaanotedi ane şodiğe me jedianağä? Domigele me jedianağä, ogoa aägele?”

¹⁵ Pida Jesus yowoğodi mokowo, odaa meetediogi, “Igame leeğodi madineenitiwatiwaji? Digawii anadeegitiwa beexo.”

¹⁶ Odaa joğoyadeegitalo aca beexo, naşa nigetediniwace, meetediogi, “Ame latobi aniwoteloco ani beexo, codaa ame liboonağadi ane diniditeloco?” Odaa modi, “César.”

¹⁷ Odaa Jesus meetediogi, “Enice ajicitatiwaji César ane nebi, codaa aağaşa ajicitalo Aneotedoğoji ane nebi.” Odaa joğoyopo niğijo lotaşa.

Icoa saduceutedi oigetece Jesus anodaagee me newigatace niğina oko baanaga nigo

(Mateus 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Niğidiaağıdi jağaga onatalo Jesus icoa saduceutedi, niğijo anodi Aneotedoğoji me değeote me newigatace niğina oko baanaga nigo. Odaa joğoige Jesus, moditalo,

19 “Niiğaxinağanağa, Moisés didikotigi əgodoiigi niğida najojoinağaneğegi, ‘Nigica əgoneleegiwa wadonağa ane yeleo me diğicata lionigipi, odaa nioxoa niğijo ane yeleo leeditibige me lodawa nağani wajekalo micoa lionağatege. Odaa niğidi lionigipi micatağa dağa lionigipi niğijo ane yeleo.’

20 Onica seete dinioxomigipi. Niğica liidaşa naşa wado, odaa ja yeleo me diğica lionigi.

21 Odaa niğijo nioxoa ligeejetewa ja lodawa nağajo wajekalo, pida niğidiağıdi jağaga yeleo me diğicata lionigi. Odaa niğijo eledi nioxoa jağageo liciagi.

22 Odaa ijotawece niğijo seete dinioxomigipi nodawa ajokajo iwaalo, pida ağıca anini lionigatege. Naşa nigo ijotawece, odaa niğidiağıdi jağaga yeleo nağajo wajekalo.

23 Ina nigeote Aneotedoğoji niğinoя émağaga me newiğatace, amigepidiğica niğijo seete dinioxomigi anepaşa lodawa nağajo iwaalo, igaataşa ijotawece nodawa nağajo iwaalo?”

24 Jesus meetediogi, “Eliodi mabataatiwaji leeğodi ağowooğoti aneetece Aneotedoğoji lotağanağaxi, oteğexaağaga owoogoti Aneotedoğoji nimaweneğegi.

25 Igaataşa nigicota Aneotedoğoji meote me newiğatace niğinoя émağaga, niğina oko aqalee nadonağateloco, pida ja liciaco aanjotedi me daşa nadonaga, oteğexaağaga nigajeega.

26 Ejiniğica malomeğenitelocotiwaji aneetece Aneotedoğoji lotağanağaxi niğijo neğeetece anodaägee Aneotedoğoji micota meote niğinoя émağaga me newiğatace. Niğijo Aneotedoğoji me ideitedice catiwedi nağajo nialawaana ane ídi, odaa meeteta Moisés, ‘Idioka limedi me Ee Noenoğodi Abraão, Noenoğodi Isaque, codaa me Noenoğodi Jacó.’

27 Odaa niğidiwa əgoneleegiwadi dice newiğä, igaataşa Aneotedoğoji Noenoğodi niğina oko ane newiğä, idigida aNoenoğodi émağaga. Odaa eliodi makamaga adininaalenitiwaji.”

*Jesus yalağate niğica niigenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa
(Mateus 22.34-40; Lucas 10.25-28)*

28 Onica anigepidiğica niğijo niiğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés wajipatiogi niğijo saduceutedi modinotigmadetigi niğijo lotaşa Jesus. Codaa yowoogodi Jesus mele me igiditediogi. Odaa jiğigo midoataşa Jesus me ige, meetalo, “Amiida ica Aneotedoğoji liigenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa?”

29 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Aneotedoğoji liigenatakaneğeco ane dağaxa mida ane jaşa, niğijo niigenatakaneğegi anee, ‘Ajipaatatiwaji, akaami anakaami loiigi Israel! Oniniwatece Goniotagodi Aneotedoğoji, codaa Iniokiniwateda me Niotagodi inoatawece aninoa.

30 Lajo memaani Goniotagodi Aneotedoğoji manitawece əgadaaleğena, codaa minitawece əgadiwigo, codaa minitawece əadowoogo, codaa minitawece əadoniciwaga!”

31 Codaa ida eledi niigenatakaneğegi ane dağaxa mida ane jaşa, niğijo anee, ‘Lajo memaani eledi oko digo aneni makamaşa adinemaani!’ Niğidoa itoataale niigenatakaneğeco dağaxa mida ane jaşa caticedi ijoatawece niğijo eletidi niigenatakaneğeco.”

32 Odaa niğijo niiğaxinağanaşa meetalo Jesus, “Niiğaxinağanaşa, ele motağani! Me enitece anewi niğijo neğeni me oniniwatece Goniotagodi Aneotedoğoji, odaa aqicoa eledi aneotedoğoji.

³³ Codaa dağaxa mele me jemaanağa manitawece şodaaleğena, minitawece ica şodowoogo, codaa minitawece şodiwigo, codaa minitawece şodoniciwaşa. Odaa dağaxa mele me jemaanaşa nişina eledi oko anodaägejinaga me idinemaanaşa, aliciagi nişina me jalecaşa ejedi maditaşa nameeja Aneotedoğoji me idinilakidenagatege leeşodi şobeyaceğeco, codaa nişina me jiboonaqatalo eletidi şoboonaşa.”

³⁴ Jesus nadi nişijo niişaxinaşanaga ane diişaxinağatece lajoinaşaneğeco Moisés mida lixakedi nişijo me igidi. Odaa Jesus meeteta, “Ja domaşa şadigomi Aneotedoğoji me iişe şadaaleğena.” Nişidiaağidi naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa aşaleeşica anabo laaleğena me ige me dineetalo.

*Jesus digikatetece Nişicoa ane nimonyatedoğowa Aneotedoğoji
(Mateus 22.41-46; Lucas 20.41-44)*

³⁵ Nişijo Jesus me diişaxinaşa minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja nigetediniwace nişijo oko, meetediogi, “Nişijoşa niişaxinaşanadi anodiişaxinağatece lajoinaşaneğeco Moisés, igame leeşodi moyakadi modi Nişicoa Aneotedoğoji ane niişe mokexaa ida aneetegi licoğegi Davi?

³⁶ Igaataşa Liwigo Aneotedoğoji eo Davi me dotaşa nişijo neşee, ‘Inenoşodi Aneotedoğoji meeteta Iniotagodi, “Anicootini iwai ibaağadi nigepaa iğeke inatawece şaneloşgododipi”.’

³⁷ Ijaağijo Davi meetalo, ‘Iniotagodi’. Enige igamigodaşee Nişicoa Aneotedoğoji ane nimonya me yakadi mokexaa ida aneetegi licoğegi Davi?” Nişijo noiigi-nelegi eliodi moyemaa nişijoşa lotaşa Jesus.

*Jesus yalağate nişijoşa niişaxinaşanadi anodiişaxinağatece lajoinaşaneğeco Moisés
(Mateus 23.1-36; Lucas 11.45-53; 20.45-47)*

³⁸ Jesus niişaxitediniwace oko, odaa meetediogi, “Anidakitiogi nişijoşa niişaxinaşanadi anodiişaxinağatece lajoinaşaneğeco Moisés! Igaataşa lemaanigi me ewaligitibigiwaji modinixotinigi toonicogo ocaşataşa ane lowoodağagi nişina oko şoneşaga owotibige monicetibigiwaji codaa mod-eemitetibige miditaşa licoogadi oko.

³⁹ Lemaanigi monicotelogo nibaancotedi nişina oko şoneşaga midiwataşa niiakanagaxiidi, codaa midiwataşa nibaancotedi nişina oko anoiwenişide miditaşa naloogo.

⁴⁰ Codaa oibanootece ligelatedi codaa ane nepilidi nişinoda wajekalodipi, codaa onowo nişina mocاشataşa moyotaşaneğe Aneotedoğoji. Joanişidaa leeşodi Aneotedoğoji micota meliodi me iloikatiditedibigiwaji.”

*Aca wajekalo yajigatalo Aneotedoğoji icoatawece nişicoa ninyeelo ane yopotibige
(Lucas 21.1-4)*

⁴¹ Jesus nicotedi minitaşa Aneotedoğoji ligeladi ipegitetegi naşajo iwokodağaxi nelegi aneitice nişina oko moyokoletinigi ninyeelo anoibootalo Aneotedoğoji. Iwi anodaşee nişijo oko moyajigo ninyeelo. Eliodi oko ane liicotedi oyajigo owidi dinyeelo.

⁴² Odaa nişidiaağidi jaşağıcotio aca wajekalo madewete, odaa ja yokoletinigi naşajo iwokodağaxi iniodataale beexotedi.

⁴³ Odaa Jesus jeğeniditediogi nişijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Ejitaşawatiwaji naşada wajekalo madewete yajigo caticedi nişina eledi oko anoyajigo.

44 Leeġodi niġina eledi oko oyajigo ninyeelo ane doqoyopotibige, pida naqajo wajekalo baġa yajigo ijoatawece ninyeelo, ane domaġa yopotibige me dinoojetetibige ane yeligo.”

13

Jesus yalaġate moyojiketini Aneotedoġoġi ligeladi (Mateus 24.1-2; Lucas 21.5-6)

1 Niġijo Jesus naġa doletedibige me noditedice Aneotedoġoġi ligeladi, anigepidiġica niġijo anodiotibece meetalo, “Goniexxinoġodi, digawini niġinoa wetiadi nelecoli minitaġa niġini diimigi! Coda digawini niġica me libinienigi Aneotedoġoġi ligeladi!”

2 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Naġanati niġini diimigi-nelegi? Anigida noko otaġanitece wetiġa dipeteloco eledi minitaġa niġini diimigi, onanikatedini idiwatawece.”

Jesus yalaġate micota minoa ane dakaketogodomi (Mateus 24.3-14; Lucas 21.8-19)

3 Jesus idiaaġitedice minitaġa niġijo lojotaġadi ane liboonaġadi “Lojotaġadi Oliveira” nicotedi, dilokotetege Aneotedoġoġi ligeladi. Idiaaġitedice oniniwa-tece, odaa joġototalo Pedro, Tiago, João ijaa André. Odaa joġoige, moditalo,

4 “Anatematiitogowa niġica noko nigoyojiketini Aneotedoġoġi ligeladi. Coda igamigodaaġee Aneotedoġoġi me ikee nige nipegi moyanikatini?”

5 Jesus jiġidaaġeyatedigi me yelogoditediogi, odaa meetediogi, “Adinoweti-twaji adiġica ane ġadinaaleni!

6 Eliodi oko ane dinikeetibigwaji, oibake Iboonaġadi, odaa modi, ‘Ee Niġijo Aneotedoġoġi ane nimonya.’ Odaa eliodi oko anoninaletiniwace.

7 Pida jinaġadoiitiwaji nigajipaata layaco witidi, coda nigabodisetiġi wi-tidi, igaataġa leeditibige mina ane diniwitidegetiware. Pida anīġicota niġica noko Aneotedoġoġi me yaaqadi niġina iigo.

8 Igaataġa niġina noiġi dinidelegetiware, coda niġinoa inionaga oiiġe loi-ġi me witidi. Coda icota me datalale iigo owidi nipodaġa, coda eliodi noiġi nigodi nigigi, coda mowidi qoninyaco ane doide. Pida niġinoa nawikodico jiġinaaġodoejedi me nawikodico liciagi niġina odoejegi lileenaġaneġegi naġana iwaalo ipileġe.

9 Pida adinowetiġi, igaataġa etiġadadeegiticogi lodoe niġijoa lacilodi, coda etiġadalakenitibigetiwaji midiwataġa niiakanaġaxiidi. Coda leeġodi maniwitici, odaa etiġadadeegiticogi lodoe niġina aninoa naqatetico coda midiwataġa inionaga-eloodoli moiwi anodigotaġawatiwaji. Odaa jiġidaa nigakatitiwaji madatematiitogi niġidiwa lacilodi.

10 Pida maleedaġa yaaqaditeda Aneotedoġoġi niġina iigo, leeditibigetiwaji matematiitogi inatawece niġina noiġi nibodicetedi anele anoyalalaġatiwa.

11 Nige etiġadiwilotiwaji, odaa jegetiġadadeegiticogi lodoe niġinoa lacilodi moiwi anodigotaġawatiwaji, jinaġa aġowikomataatiwaji ane alitigi ғageġi maleedaġa etiġadadeegitiwaji. Igaataġa enitece niġica Aneotedoġoġi ane ikeetedaqawatiwaji me alitigi ғageġi. Igaataġa niġinoa ғadotaga aicōġoticogi makaamitaġatiwaji, pida icoġoticogi minitaġa Liwigo Aneotedoġoġi.

12 Icota dinioxomigipi moyajigo epaa nioxoadipi monigodi, coda niġina eniododipi oyajigo lionaga, coda nionigipi dakapetege eliododipi, odaa oibootiobece monigodi.

13 Eliodi oko oyelataġadomitiwaji leeġodi maniwitici. Pida Aneotedoġoġi eote midioka limedi me yewiġa miniwataga niġina oko ane ixomaġateetedice lawikodico, coda me deġeyamaġatice eliwaġatakaneġegi.

*Ica nawikodigi nelegi
(Mateus 24.15-28; Lucas 21.20-24)*

¹⁴ Icota manati niçica aneetece Daniel, niçijo ane yelogoditedibece Aneotedoðoji lowooko niçijo jotigide, me yalaðata niçica niwigo noenatagi aneo niçina oko ligecaðaloð, libikotanaðanaðadi ane nigodi oko. Icota moidoyatice niçica niwigo digoida ane degele me itice. Niçina ane yalomegeteloco niçidiwa notaða ele me dinoniciwaðadi me yowoogodi ane diitigilo. Nigonadi niçica niwigo, niçina oko ane ideitice nipoðigi Judéia leeditibige me daleditibigimoace odeletibigimece wetiadi nelecoli.

¹⁵ Nigica oko ane idei ditibigimedi liðeladi lelaga, ele me ðagadakatio me dibatalo ane nepilidi.

¹⁶ Codaa nigica anidiaagitice nixogotagi ele me ðogopitacio minitaða liðeladi me igota nicaapa.

¹⁷ Pida iwikodadipi iwaalepodi ipilaðaga codaa eniododipi analee oilipege lionaga!

¹⁸ Ele mipokitalo Aneotedoðoji me ðaga ikateda meyoketege niwetaða nige limedi me ialeticoace.

¹⁹ Igaataða niçicoa nokododi owidi nawikodico. Niçijo Aneotedoðoji me iliðagadi niçina iiðo codaa niçina natigide aðica nawikodigi liciagi niçicoa nawikodico anenagi. Codaa aðaleegicota eledi nawikodigi liciagi niçinoa nawikodico anenagi.

²⁰ Goniotagodi Aneotedoðoji noxopanatidi niçicoa nokododi minoa nawikodico. Daaditaða noxopanatiditeda niçicoa nokododi, agotiðica ane yakadi me yewiga. Pida noxopanatidi niçicoa nokododi leeðodi niçina oko ane isolatedice idioka limedi me newiga miniwataga.

²¹ Nigica aneetaðawatiwaji, ‘Digawini! Niçijo Aneotedoðoji ane nimonya etidoa digoina!’ oðoa migetogodi, ‘Digawini! Etidoa digoida!’ Jinaða iwaðatitiwaji.

²² Igaataða eliodi oko awitakaðaga icota modi me niçidaagidoa Niçijo Aneotedoðoji ane nimonya, oðoa domigodi me niçijaagijo niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoðoji lowooko. Odoo owote ðodoxicegetedi, codaa niçinoa anetiðodawelaðadi moninaletiniwace oko. Codaa domaða oninaaletiniwace niçina oko Aneotedoðoji ane isolatedicoace me nepilidi.

²³ Pida adinowetitiwaji! Ja jao gadeemidi maleedaða icotalo niçinoa nawikodico anejitalo.

*Lanokegi Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi
(Mateus 24.29-35; Lucas 21.25-33)*

²⁴ Nigidiaagidi, nige ixomaðatedijo niçicoa nokododi menagi niçicoa nawikodico, odoo aligege ipe, codaa me epenai aðalee datale.

²⁵ Niçinoa yetetitedi niwadetedi. Odoo Aneotedoðoji itineðe niwicidi anida nimaweneðegi digoida ditibigimedi.

²⁶ Odoo niçina oko etidadi Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. Idinikatini jiniotinece lolaadi, odoo janagi meliodi nimaweneðegi, codaa jikee mida inaqatetigi liciagi Aneotedoðoji naqatetigi.

²⁷ Jiiðe iniaanjotedi migoteloco inatawece niçina iiðo moniodatece niçina oko Aneotedoðoji ane isolatedicoace me nepilidi.

²⁸ Digowoo naðana niale fiigoigo, odoo akati mowooðoti. Nige dione libiwedi, codaa laamotiidi naða nokoloð, odoo joðowooðotitiwaji naða niþegi limedi ebicitedi.

²⁹ Odoo jiðidaagée nigeno niçicoa nawikodico, odoo jaðakati mowooðotitiwaji naða niþegi niçica noko moyaaðadi Aneotedoðoji liðeladi.

³⁰ Ejitaqawatiwaji niqina anewi. Icotece inoatawece niqinoa anejitedaqawatiwaji maleedaqa nigo eliodi oko ane newiga niqina noko.

³¹ Ditibigimedi inaa iigo icota me ma, pida yotaqa baadaqa ixomaqatedice.

Aqica ane yowooqodi niqica noko Jesus nige dopitedijo

(Mateus 24.36-44)

³² Odaa aqica ane yowooqodi naqaca lakata oteqexaaqaga niqica noko nige idopitijo. Oteqexaaqaga niqidiwa aanjotedi digoida ditibigimedi aqoyowooqodi, oteqexaaqaga Ee, Lionigi Aneotedogoji ajowoogodi. Pida iniokiniwateda Aneotedogoji ane Eiodi, baqa yowooqodi.

³³ Adinowetitiwaji, codaa midioka limedi me qadigomi codaa otaqanegegeni Aneotedogoji igaataqa aqowooqotitiwaji nigeno niqica noko.

³⁴ Niqida me Ee iciagi niqina qoneleegiwa anigo diniwiajeticogi eledi iigo. Odaa yajigota naqatetigi niqidiwa liimetedi, codaa yajigota oninitecibeci epaa libakedi. Odaa ja iige niqini nowienoqodi diimigi midiaanaqa igoadita me dinowedi.

³⁵ Enice, adinowetitiwaji, igaataqa aqowooqoti niqica noko nige idopitijo, Ee, ane iciagi niqijo ane nebi diimigi. Yakadi me qocidi, domige liwigenoale, domige niqidatege nigoi, ogoa domige naqa yelogotibige, nige idopitijo.

³⁶ Enice adinowetitiwaji amaleeqaga nige aweleqegi me idopitijo, odaa qadakatitiwaji me iote, oteqexaaqaga me dagawii niqijo qabakedi ane joyataqadomitiwaji mawii.

³⁷ Niqida anejitaqawatiwaji, ejitiogi iditawece iotagipi, maqaga dinoweditibigiji!

14

Niqijo lacilodi judeutedi odoletibige nimawenegegi moyeloadi Jesus

(Mateus 26.1-5; Lucas 22.1-2; João 11.45-53)

¹ Aniaditibige itoataale nokododi daqa nakatio nalokegi anodita me Páscoa, codaa niqijo eledi nalokegi anodita “Lalokegi paon ane digica labooko-jegi”. Niqijo anoiige sacerdotitedi iijaaqijo niqijo niqaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés odoletibige niqica nimawenegegi modolicetalo Jesus moyeloadi.

² Pida modi, “Aqele me jibaqtatalo midi nalooqo ade jaoqatibige niqidi noiigi metiqodidelege.”

Aca iwaalo yadotigi Jesus lacilo nadokojegi

(Mateus 26.6-13; João 12.1-8)

³ Niqijo Jesus midiaqitedice manitaqa nigotakawaana Betânia, minitaqa ligeladi Simão niqijo anijo me dawace-lolaadi. Naqaniodi, jiqigo aca iwaalo miniwataqa yadeegi aca bootawaana wetiga ane liboonaqadi “alabastro”. Naqajo bootawaana nolee nadokojegi ane liboonaqadi “nardo”. Niqijo nadokojegi aqica gaantigini laledgedi, codaa dakake loojedi. Naqajo iwaalo noyaqadi naqajo bootawaana, odaa ja yadoteloco Jesus lacilo niqijo nadokojegi.

⁴ Ica oko anidiaqitice anonadi oyelatema, odaa dinotaqanege, modi, “Igame leegodi me yame ida nadokojegi?

⁵ Aqoniaqeyaa niqida nadokojegi loojedi caticedi miniwatadaqani taalia beexotedi (abotege loojedi onidateci nicaqabi me jibaaga), oditaqa yajig-otiogi niqinoa madewetedi niqidiwa dinyeelo owidi.” Odaa jogoyapeteqe naqajo iwaalo.

6 Pida Jesus meetediogi, “Ikanitiwaji nağani iwaalo! Igame leeğodi manapeteğenitice? Eotomi niğica nibakedi libinienigi.

7 Igaatağa niğinoa madewetedi idioka limedi mina makaamitağatiwaji, odaa akati me axawanitiogi nigemaani. Pida Ee baadıgidioka limedi mi-naağejotice makaamitağatiwaji.

8 Nağani iwaalo eo niğica ane yakadi meo. Enagi maleedağa ideleo nenyägädi yolaadi monaligitini.

9 Ejitağawatiwaji niğina anewi. Niğina moyatematitedibece niğinoa nibodicetedi anele aneetici inatawece iiğeo, oyatematitibece niğida aneotomi moyalağatibige nağani iwaalo.”

*Judas dinilakidetege niğijo lacilodi judeutedi me yajigo Jesus
(Mateus 26.14-16; Lucas 22.3-6)*

10 Judas Iscariotes niğijo anida aneetege niğijo dooze anodiotibece Jesus igo yotağaneğe niğijo anoiğe sacerdotitedi me dinilakidetege me yajigo Jesus.

11 Odaa eliodi me ninitibigiwaji noğowajipa ane ligegi, odaa joğodinilakidetege moyedia. Odaa Judas jiğidaa dinanatigi me doletibige niğica nimaweneğegi me yajigo Jesus.

*Jesus ijaagijo anodiotibece oyeligo liweenigi nalokegi Páscoa
(Mateus 26.17-25; Lucas 22.7-14, 21-23; João 13.21-30)*

12 Niğijo odoejegi noko nalokegi ane liboonağacı “Paon ane diğica labooko-jegi”, niğijo audeutedi onigodi waxacocoli me odinenyağaditege moyoe liweenigi nige nakatio nalokegi Páscoa. Niğijo noko niğijo anodiotibece oige Jesus, moditalo, “Igamemaani meitice me joenağa şoweenigi lajo Páscoa?”

13 Odaa Jesus ja iiğe itoataale niğijo anodiotibece, meetediogi, “Emiitiwaji nigotağę, odaa akapetege şoneleegiwa ane yoyağadi leo ane nolee ninyoğodi. Odaa iwitecetiwaji lowidi niğijo şoneleegiwa.

14 Nige dakatiwece diimigi, enitatiwaji niğini ane nebi diimigi, ‘Goniğaxinoğodi şodiğe me jikikanağatigi ane diğetigi ica şodicoogacı aneitice me jelicaga liweenigi nalokegi Páscoa me ligiiwepodi anodiotibece.’

15 Odaa ikeetağawa şodicoogacı nelegi ditibigimedi dalagate diimigi. Niğini şodicoogacı jaigo, codaan idiya inoatawece ane jopoğatibige. Odaa oenitiwaji şoweenigi lajo nalokegi Páscoa.”

16 Odaa niğijo itoataale anodiotibece jiğigotibeci, odaa joğoyakadi iyoatawece niğijo aaneetediogi Jesus. Odaa joğoyoe ica liweenigi Páscoa.

17 Niğijo nağā dawike, Jesus jiğicotedio minitağę niğijo diimigi lix-igağawepodi niğijo anodiotibece.

18 Odaa eğidaagee me niodağę maditağę nameeja, Jesus meetediogi, “Ejitağawatiwaji niğina anewi, ini niğina akaamitiwaji anadigiwani, idajig-otiogi ineloğododip.”

19 Odaa jiğidaa diiticogi magecağalodip, codaan oninitecibeci ige Jesus, meetalo, “Domige ee şadajici? Ejidaga jakadi dağę şadajici!”

20 Odaa Jesus meetediogi, “Niğini ane ititinigi nipaon liwagedi midatağę şodokoladi niğina akaamitiwaji anakaami igiiwepodi, jiğinia idajigo.

21 Lotağanağaxi Aneotedoğoji yalağatiwa, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, me leeditibige me ideleo. Pida nagoodi niğini şoneleegiwa ane idajigotigi ineloğododip, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi. Ejimetağę dağaxa meletema niğini şoneleegiwa daaditigicata menitini! (Igaatağa Aneotedoğoji eliodi me iloikatidi niğini şoneleegiwa.)”

*Ica owidijegi liweenigi Goniotagodi
(Mateus 26.26-30; Lucas 22.15-20; 1 Coríntios 11.23-25)*

²² Niçijo maleegidaaqee me niodaqa, Jesus dibate ijo paon, odaa diniotagodete Aneotedoqozi leeäodi niçijo paon. Naäga ninoketedini niçijo paon, odaa ja yajigotediogi niçijo anodiotibece. Odaa meetediogi, “Nee, abaategetiwaji! Niçidi paon jiciaceeketege yolaadi.”

²³ Niçidiaagidi odaa jaäga dibate aca goopa ane nolee viinyo. Naäga diniotagodete Aneotedoqozi, odaa ja yajigotediogi naägo goopa ane nolee viinyo, odaa ijotawece owacipeta niçijo viinyo.

²⁴ Odaa Jesus meetediogi, “Niçida viinyo jiciaceeketege yawodi ane inadoogodi leeäodi eliodi oko. Odaa Aneotedoqozi jiçida gela nimaweneägegi me dinilakidetetege niçina oko leeäodi me inadoogodi yawodi.

²⁵ Ejitaägawatiwaji niçina anewi. Agalee jacipe niçida viinyo nigepaaäcota me iiğe Aneotedoqozi laalegenali niçina oko, odaa micataqa daäa jacipeta gela latopagi viinyo.”

²⁶ Naäga nigotiniwace me nigaanaäganaäga, moigaa onateciğijo Elaco Davi, odaa ja noditicoaci, jiçigotibeci minitaqa lojotaägadi ane liboonaägadi “Lojotaägadi Oliveira”.

*Jesus eote leemidi Pedro iditawece niçijo anodiotibece icota me ilaagitibece
(Mateus 26.31-35; Lucas 22.31-34; João 13.36-38)*

²⁷ Jesus meetediogi niçijo anodiotibece, “Inaaägina niçina enoale, akaamitawecetiwaji adikani, igaataqa diniditeloco maditaqa lotaäganaägaxi Aneotedoqozi ane yalaägate Aneotedoqozi, niçijo mee,
‘Jeloadi niçini nowienogodi waxacocoli,
odaan niçidiwa waxacocoli ilaagitiwaji.’

²⁸ Pida nigidiaagidi nige idewiqatace, ejigo qadodoetiwaji miditaqa nipodigi Galiléia.”

²⁹ Pida Pedro meetalo, “Icaägica nige inatawece etiqadikani, pida ee baadaqa qadikani!”

³⁰ Odaa Jesus meeteta, “Ejitaägawa niçina anewi. Inaaägina niçina enoale, aniqicatibige daäa itoataale manoe okogokoodi, odaa itoatadıqida meni me daqadowooägoti.”

³¹ Pida Pedro dinoniciwaägaditibece me igidi, mee, “Ica degeji me daäa qadadowooägoti, icaägica nige leeditibige makaami yemaägawa, ja idigo makaami yemaägawa!” Odaa ijotawece niçijo eledi anodiotibece idaaägoyatigi ligegi.

*Jesus yotaganege Aneotedoqozi midiwataga nawodigijedi nialeli “oliveira”
ane liboonaägadi Getsêmani*

(Mateus 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Jesus ijaägijo niçijo anodiotibece igotibeci midiwataga nawodigijedi nialeli “oliveira” ane liboonaägadi Getsêmani. Niçidiaagidi meetediogi, “Inaaägoni anicootiniwaciwaji, ejigo jotaganege Aneotedoqozi.”

³³ Baäa yadeegi lixigaäwepodi Pedro, Tiago ijaä João. Odaa jiçidaa diiticogi meliodi magecaägalo, doitedibece, codaa me doğowikomata.

³⁴ Odaa meetediogi, “Catiwedi yaalegena eliodi me Ee agecaägalo, ane jeemitetece licagi niçina daantaga doletibige me ideleo. Inaagonitetiwaji, codaa adinoweti.”

³⁵ Odaa jiçigoawaanigi odoo, odaa ja yamaägatedinigiigo lokotidi, odaa dipokote Aneotedoqozi dokaäga yakadi me yatamaägateetetege naägaca lakata niçicoa lawikodico.

36 Odaa Jesus mee, “Eiodi yemaanigi, akati mawii okanicodaagica. Nigemaani adatamaqateenitege niqicoa yawikodico ane leeditibige me jixomagaateetedice! Pida jemaa me jao niqica anemaani, idigida aginokinoa niqinoa ane emaga jemaa me jaote.”

37 Niqijo naga dopitetege niqijo itoatadigida anodiotibece, odaa enotediogi me niotaqateloco, odaa meeteta Simão Pedro, “Simão, iote? Agakati madinoweti oteqexaaqaga onaniteci lakata?”

38 Adinowetitiwaji, codaa otaqanegeeni Aneotedogoji me daqa abataa nige dineetaqawa Satanás. Igaataqa begemaani mawiitiwaji niqina Aneotedogoji ane yemaa, pida agica qadoniciwaqatiwaji.”

39 Jesus ja yetecetacedicoace niqijo itoatadigida anodiotibece, odaa jiqigotace yotaqanege Aneotedogoji yopilagateetedeloco ijaagijoatace niqijo a ne lotagate.

40 Naga dopitacedijo miditaga niqijo anodiotibece, odaa jejenotacediogi me niotaga. Leeqodi eliodi me liotaqa, codaa aqoyakadi me noleticoace. Odaa aqoyowooqodi niqica anoyatigi ligegi moyotaqanege Jesus.

41 Niqidiaaqidi Jesus jiqigotace yotaqanege Aneotedogoji. Niqijo naga itoatadigida me dopitacediogi niqijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Eqiotetiwaji, eqidaaqee manipenitiniwace? Jaqabotiwiwaji! Naqaca inilakata me jawikode ja nipeci micoteloco. Jegetidajigotiogi libaaqadi niqijoq gomeleegiwadi abeyacaqaga, Ee, Gomeleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.

42 Adabititiniwaciwaji, jopilaqa! Digawini! Etina jejenagi niqijo ane idajigotiogi ineloqododip.”

Jesus diniwilo

(Mateus 26.47-56; Lucas 22.47-53; João 18.3-11)

43 Eqidaageeteda me dotaqa Jesus, odaa jiqicotalo Judas niqijo anida aneetege niqijo anodiotibece Jesus. Lixigaqawepodi eliodi oko liiqexedi niqijo anoiige sacerdotitedi ijaagijoq niqijoq niiqaxinaqanadi anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés, ijaa niqijo laxokodi lacilodi niqijo noiigi. Niqijo noiigi-nelegi onigoetigilo nodaajoli-ocagatedi inaa neboli.

44 Niqijo Judas ane yajigo Jesus maleediqicatalo, ja yelogodi ica anodaagitolal me ikee Jesus. Odaa meetiogi, “Niqica gomeleegiwa ane inapicogo jiqidaaqidoa niqijoq anoleetibigetiwaji. Odaa abaatalo, adeegitetiwaji maniwilo.”

45 Odaa Judas jiqigo dowicetelogo Jesus, odaa meetalo, “Iniiqaxinoqodi, iniiqaxinoqodi!”, odaa ja napicogo Jesus.

46 Odaa joqodibatalo Jesus, joqoniwilo.

47 Pida ganigepidiqica niqijo anidiaaqi midoataqa nixigitice lodaajo-ocagataqa, odaa ja yakagiditice napaagate niqijo liotagi niqijo lacilosacerdotitedi.

48 Odaa Jesus meetediogi niqijo noiigi anodibatalo, “Managitiwaji adiwilo anadeegi qadodaajoli, ganeboli micataqa daqa Ee gomeleegiwa agopeloagi.

49 Owidi nokododi idiaagejotice minitaqa Aneotedogoji ligeladi, jiniqaxitiniwace noiigi, pida agadiwilotiwaji. Pida natigide jiqicota aneeta lotaganagaxi Aneotedogoji.”

50 Odaa ijotawece niqijo anodiotibece joqoika aqaleegica mowote, ja daleditibige.

51 Onini ica lioneega ane diotibece Jesus. Onadi me dinilipaditigi niqelate me yapoqoditini lolaadi. Odaa joqodoletibige modibata domoqoniwilo.

52 Pida yaladi naqajo niqelate, odaa jeqelodi mokijotani.

*Oyadeegi Jesus lodoe niqijo seteenta lacilodi niqijo noiigi
(Mateus 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; João 18.13-14, 19-24)*

53 Odaa jogoyadeegitedicogi Jesus minitaqa diimigi-nelegi ligeladi niqijo lacilo-sacerdotitedi. Ja dinatecogotee niqijo anoiige sacerdotitedi, codaa me niqijo lacilodi noiigi judeu ijaagijo aqiqo niqaxinaqanadi andiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés.

54 Pedro diotece Jesus pida leegitalo me yetecetedice, odaa ja dakatiwece miditaqa niogó niqijo diimigi-nelegi ane ligeladi niqijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa ja nicotini liwigotigi niqijo niotaka liniogotibece noledi maqaga dinito.

55 Niqijo anoiige sacerdotitedi codaa mijotawece niqijo seteenta lacilodi judeutedi odoletibige gaantiqijo ane yakadi anigetiqida ane leeqodi modinanimaqatalo Jesus domogowotibige doqodiiqenatakatalo moyeloadi. Pida aqica anoyakadi.

56 Eliodi oko owote liwitakeco moyalaqatalo Jesus, pida niqicoa lotaqa aqica ane niwoditema.

57 Odaa onijo ica oko ane dabiditiniwace, odaa ja niwitakaqa, modi,

58 “Jajipaagatalo me yalaqate me yaagadi niqini Aneotedoqoji ligeladi ane loenatagi goneleegiwadi, odaa nige itoatadigida nokododi, odaa jegeotace eledi diimigi ane daqa loenatagi goneleegiwadi.”

59 Pida oteqexaagaga niqijo notaqa ane domogowote modakapetege Jesus aqoniwoditema.

60 Odaa niqijo lacilo-sacerdotitedi ja dabiditi liwigotigi niqijo oko, odaa ja ige Jesus, meetalo, “Aqica qagegi? Amiino ica lotaqa idiva goneleegiwadi modakapetaqagi?”

61 Pida Jesus aqica gaantiqini ligegi. Odaa niqijo lacilo-sacerdotitedi ja igetace Jesus, meetalo, “Domige naqakamaqakaami Niqicoa Aneotedoqoji ane niqe me godatamaqateetege godaxakawadi, Lionigi Niqijo ane jogeeqatalo?”

62 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Jeqemegee. Codaa akaamitawecetiwaji icota madati me idicotini liwai libaagadi Aneotedoqoji anida eliodi nimawenegegi. Codaa icota madatitiwaji, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimed, nige jiniotinece lolaadi jicogotibigimece ditibigimed.”

63 Odaa niqijo lacilo-sacerdotitedi ja yaagadi niqijo lowoodi diletibige Jesus daqa dotaqatibige Aneotedoqoji, mee, “Aqalee jopoogatibige eledi oko ane nelogoditoqowa ane libatiigi.

64 Jaqajipaatalotiwaji niqijo lotaqa me dotaqatibige Aneotedoqoji. Amiida ica anakatitecetiwaji?” Odaa ijotawece ja nilaagedi Jesus codaa modi me leeditibige moyeloadi.

65 Odaa joniqica niqijo oko jiqidaaqoyatedigi Jesus monawaletedice. Codaa onibatoo latobi Jesus monalaketedibige, odaa moditalo, “Iwela! Amiijo ica ane gadalakeni?” Odaa niqijo nowienoqododi eledi onalaketedibige maleedoqoyadeegiteda.

*Pedro mee me diqicoateda me yowooqodi Jesus
(Mateus 26.69-75; Lucas 22.54-62; João 18.15-18, 25-27)*

66 Niqijo Pedro maleegidiaagitice miditaqa niogó niqijo ligeladi niqijo lacilo-sacerdotitedi, odaa jiqicota aca awicije liota niqijo lacilo-sacerdotitedi.

67 Pedro idiaaqitice liniogotibece noledi dinito. Naqajo awicije naqa nadi Pedro, iwita, odaa mee, “A-aami eledi idiaago-onnitice mioataqa Jesus, niqijo Nazareeno.”

68 Pida Pedro me dotağa mee me dişica me dinadeegitibigege Jesus, odaa mee, “Oteğexaaşaşa jowoogotawaanigiteda nişicoa şoneleegiwa anenitalo.” Odaa jişigo midataşa lapoagi niogó nişijo diimigi. Odaa jaşanoe okoşokoodi.

69 Odaa aca eledi niota naga nadi Pedro nişijo aneitice. Odaa naşajo niota meetiogi nişica oko anodipegitege, “Nişida aaginşaşa eledi do-oötibece Jesus.”

70 Odaa Pedro meetace me daşa diotibece Jesus.

Naşa leecawaanigi, nişijo oko anodipegitege moditaca Pedro, “Ejimewi makaami nişijo ane-diotibece, igaataşa yelogo micoğiticogi nipoçigi Galiléia, leeşodi şadotaganagawa nişina oko ane icogoticogi digoida Galiléia.”

71 Pida Pedro jişidaa dinanatacigi me dotaşa, mee, “Jemaa Aneotedoğoji me idiloikatidi nige deşejitece anewi! Igaataşa ewi meji me daşa jowoogoditeda nişicoa şoneleegiwa ane şadalakitalotiwaji.”

72 Odaa nişijo okoşokoodi jaşanoetace. Odaa Pedro ja nalaşatibige nişijo a ne lotaşate Jesus, nişijo meeteta, “Maleedaşa itoataale manoe okoşokoodi, odaa itoatadığida meni me daşadowooğoti.” Nişijo Pedro naga yowo nişijo a Jesus lotaşate, odaa eliodi magecaşalo, codaan noe.

15

Jesus oyadeegite lodee Pilatos, ninionigi-eliodi romaanotedi ane iişe iditawece nipoçigi Judéia

(Mateus 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; João 18.28-38)

1 Nişijo naşa yelogotibige, odaa nişijo anoişe sacerdotitedi odinatecogoteetege nişijo laxokodi lacilodi judeutedi ijaşaşijo a nişijo niişaxinaşanadi anodiişaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés. Odinilakidetege nişijo eletidi seteenta lacilodi noiigi judeu. Odaa joşoigoetedi Jesus, joşoyadeegi igotibeci moyajigatalo Pilatos, nişijo ninionigi-eliodi romaanotedi ane iişe nişidi nipoçigi Judéia.

2 Odaa Pilatos ja ige Jesus, meetalo, “Naşakamaşakaami ninionigi-eliodi judeutedi?” Odaa Jesus naşa igidi, meeteta, “Analiki nişida ane alitigi şagegegi.”

3 Nişijo anoişe sacerdotitedi eliodi modotaşatibige Jesus me domoşowotibige me odinanimaşatalo lodee Pilatos.

4 Odaa Pilatos ja ige Jesus, meetalo, “Aşica anigetişida şadopilaşatagitiogi? Digawini, eliodi modotaşatibigaşaji, odinanimaşataşawa.”

5 Pida Jesus aşica gaantokaşida ligegi, odaa Pilatos eliodi me yopo.

Odiigenatakatalo moyeloadi Jesus

(Mateus 27.15-26; Lucas 23.13-25; João 18.39-19.16)

6 Nişina me nakatio lalokegi Páscoa, Pilatos ligileşegi me ikatema nişidi noiigi judeu onidateci niwilogojegi, nişica anepaaşodipokotibige nişidi noiigi.

7 Odaa onini ica niwilogojegi ane liboonaşadi Barrabás. Barrabás icaşicoa lokaşetedi diniwilotibigijawi leeşodi me nideleşetiniwace romaanotedi ane nişenatakanaşa, codaan daije.

8 Nişijo noiigi-nelegi dinatecogotee, odaa jişidaaşoyatigi modipokota Pilatos nişica ane ligileşegitibece meo.

9 Odaa Pilatos igidi, meetiogi, “Emaanitiwaji me jikatedağadomitiwaji ninionigi-eliodi şadoiiği judeutedi?”

10 Pilatos eote nişijo a lotaşa leeşodi yowoşodi nişijo anoişe sacerdotitedi moyajigo Jesus leeşodi monocetema.

11 Pida niğijo anoiige sacerdotitedi idioka limedi moyoniciwağıdi niğica noiigi modipokota Pilatos me daga ikatedice Jesus, pida odipokota mijapağa ikatice Barrabás.

12 Pilatos ja nigetaciniwace, meetiogi, “Enice, amiida anemaani mejigotalo niğidoa گoneleegiwa ane alitedigitiji me ‘Ninonigi-eliodi judeutedi?’”

13 Odaa niğijo noiigi napaawaqateloco, modi, “Otonitedeloco nicenaganağate meloati!”

14 Odaa Pilatos ja nigetaciniwace, meetiogi, “Pida amiida ica loenatagi ane beyagi?” Odaa jegepaanağate napaawaqateloco, modi, “Otonitedeloco nicenaganağate meloati!”

15 Pilatos yemaa me yocağaneğe niğidi noiigi. Odaa joanığidaa leeğodi me ikatema Barrabás, odaa ja diigenatakatalo monalaketedibige Jesus, yajigo midiwataşa iodağawadi moyototedeloco nicenaganağate moyeloadi.

Niğijo iodağawadi oyametibigo Jesus

(Mateus 27.27-31; João 19.2-3)

16 Odaa niğijo iodağawadi joğoyadeegi Jesus catiwedi niğijo diimiginelegi, liçeladi niğijo lacilo romaanotedi, odaa ijoatawece niğijo iodağawadi dinatecogotee.

17 Odaa joğonixomegetedinigi Jesus aca caapa lixagotoğogo, liciagi nicaapa niğinoia inionaga-eloodoli. Odaa joğowo lale odatika lalepiğigo moyoe, odaa joğonixotinece Jesus lacilo.

18 Odaa jiğidaağoyatedigi moyame, modi, “Niğidoa ninonigi-eliodi judeutedi!”

19 Odaa onaxacogotice lacilo, oyatitalo laxacogonağadi, onawaletedice, codaa moyamağatedini lokotidi lodox, onowo moiweniğide.

20 Niğijo noğoika moyametibigo, odaa joğonoga nağajo nicaapa lixagotoğogo, odaa joğonixomegetacedinigi niğijo epaa lowoodi. Odaa joğoyadeegi moyototedeloco nicenaganağate moyeloadi.

Oyototedeloco Jesus nicenaganağate moyeloadi

(Mateus 27.32-44; Lucas 23.26-43; João 19.17-27)

21 Niğijo maleegidaa diiticogi migotibeci minitaga lojotağadi, odaa joğodakapetege ica گoneleegiwa ane liboonaga Simão anelatibige nigotaşa Cirene. Simão eliodi Alexandre ijaa Rufo, icoğoticogi nipoçigi, igotibeci nigotaşa Jerusalém. Odaa niğijo iodağawadi joğoiedeğetege Simão me yoyağadi nağajo licenaganağate Jesus.

22 Odaa joğoyadeegitedicogi Jesus minitaga lojotağadi ane liboonaga Gólgota (ane diitigi “Aneitice گodacilo libitaka.”)

23 Odaa niğidiaağidi domoğoyajigotalo Jesus me wacipete viinyo awatege ica mirra ane yaağaditice niğina ane jileenağ, pida awacipete.

24 Odaa niğidiaağidi joğoyototedi Jesus maditaşa nağajo nicenaganağate. Odaa noğodinawalacetigi niğijo Jesus lowoodi, oowi niğica anepaşa dinetetece me yakadi oniditecibeci lowoodağagi.

25 Onaca noove lakata me nigoitijo niğijo noğoyototedi Jesus madataşa nicenaganağate.

26 Diniditeloco niğica ane leeğodi moyeloadi Jesus, oiditeloco taaboa ditibigimedawaanigi lacilo, iwoteloco,

“NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI.”

27 Codaa niğijo iodağawadi aağaga oyototedi itoata agopeloşa midoataşa eletidi nicenaganağatedi. Onijoteci oidoyatice liwai libaağadi Jesus, odaa ica eledi agopeloagi oidoyatice eledi liwai diğetege nimagijegi.

28 Odaa niğidaağee micotece niğijo aneetece Aneotedoğoji lotağanaağaxi, niğijo neğee, "Anodigotağawa owo liciagi niğijo agopeloağa."

29 Niğijo oko anidiaağigotinece midoatağa onalomeğetedice. Codaa oyabale inoa lacilodi, modi, "Aidiığa! Geemeni me domağa ojikeni ligeladi Aneotedoğoji, odaa domaşa adabiteğenitacini catiwedi itoatadıgida nokododi.

30 Jağabo mawikodee, axotitice nağada ǵadicenaağanaağate!"

31 Idaağee mağaga oyalomeğe niğijo anoiığe sacerdotitedi, ijaağijo niğijo niiğaxinaağanadi anodiığaxinaağatece lajoinaağaneğeco Moisés. Odaa dinotağaneğetiwage, modi, "Eote niğijo eledi oko me newiğatace, pida ayakadı mepaa dinewikatidi."

32 Odaa moditalo Jesus, "Akaami ane eni Aneotedoğoji me ǵadimonyaa me ǵodatamağateenitege ǵodaxakawadi, akaami ane eni makaami ninionigieliodi ǵodoiigi Israel, adaxotiti niğina natigide nağada ǵadicenaağanaağate bidige jakatağa me jinatağa, codaan me ǵadadiwağateğegi!" Codaan me niğijo aitoataale agopeloağa anaağayoyototiniwace midoatağa nicenaağanaağatedi aagaşa oyalomeğe Jesus.

Lemeğegi Jesus

(Mateus 27.45-56; Lucas 23.44-49; João 19.28-30)

33 Niğijo naşa yaxoğو-noko, ja nexocaşa inatawece iiğo, odaa nexocaşa neğepaa iniwatadağani lakata me ǵocidi.

34 Niğijo naşa iniwatadağani lakata me ǵocidi, odaa Jesus igedi me dapaawe, mee, "Eloí, Eloí, lemá sabactani?" (Niğidiwa lotaşa amina anejinaşa "Inoenogodi, Inoenogodi, igaamee me dağadiaağica mawiitigiji?")

35 Anigepidiğica niğijo oko anidiaağitice owajipatalo niğijo lotaşa Jesus, odaa modi, "Digajipaatalo! Dapaawetedigi Elias!"

36 Odaa onijoteci niğijo anidiaağitice midoataşa walokodi, odaa itiminatidi niğijo litikonaağadı midataşa niğijo viinyo ane dağa dakake loojedi. Odaa ja dabiteğetibigimece Jesus me domeğeo me ilibitetec. Odaa mee, "Alotacaliita! Jemaa me jiwinaga Elias nigenagi noğatedice madataşa nağada nicenaağanaağate."

37 Odaa Jesus dinigetağateetace me dapaawe, odaa ja yeleo.

38 Onada minitaga Aneotedoğoji ligeladi aca lipegeteğe ane noxoco niğijo diimigi-le ane ijokijoateda Aneotedoğoji mida aneetetege. Nağajo lipegeteğe daawidigidicetigi liwigotigi ditibigimedi neğepaa natinedi.

39 Idiaağitice lodoe licenaağanaağate Jesus ica jajeentegi. Niğijo naşa nadi anodaägeeteda Jesus me dapaawe codaan anodaägeeteda me yeleo, odaa mee, "Niğidoa ǵoneleegiwa dicewi me Lionigi Aneotedoğoji."

40 Onaağaga idiaağiticoaci ica iwaalepodi pida leegitiogi moiğoaditalo. Liwigotigi niğijo iwaalepodi ani nağajo anodita Maria Madalena, Salomé, ajaa Maria ane eliodo José, ajaa Tiago ane niloxooxegi.

41 Niğijo Jesus maleeqidliaağitedice nipodigi Galiléia, niğidi iwaalepodi odiotibece oyaxawa. Onidiaağaga itice ica eliodi eledi iwaalepodi ane lixiağawepodi maleekokigoteda Jesus manitaşa nigotaşa Jerusalém.

Nogonaligitini lolaadi Jesus

(Mateus 27.57-61; Lucas 23.50-56; João 19.38-42)

42-43 Niğijo noko maleedaşa nakatio saabado, noko noğodinoweditege ica lalokegi Páscoa. Naşa ǵocidi, jiğicotio José anelatibige nigotaşa Arimatéia minitaşa Pilatos. José ǵoneleegiwa anele, lokaagetedipi me nibaaşa niğijo seteenta lacilodi judeutedi. Ja walitege niğica noko Aneotedoğoji nige iiğe

laalegenali niçina oko. José abo laalegena migo dipokota Pilatos Jesus lolaadi.

⁴⁴ Pilatos yopo niçijo naşa dibodicetibige Jesus naşa yeleo. Odaa jegenidita niçijo jajeentegi me ige domigewi naşa leecawaanigi me yeleo Jesus.

⁴⁵ Niçijo jajeentegi naşa yelogodita mewi, odaa Pilatos ja ika José me yadeegi Jesus lolaadi.

⁴⁶ José dinoojeteta aca lipegetege lapacogogo, odaa ja noşa Jesus lolaadi madataşa nicenaşanağate, odaa ja ilipaditigi Jesus lolaadi naşajo lipegetege. Niçidiaşidi ja yadeegiticogi Jesus lolaadi midataşa ica ane gela moigodi lawimaşajegi-wetişa. Odaa José ja noxoco yatita aca wetişa nelegi me noxoco.

⁴⁷ Idiaşiticoaci moiwi Maria Madalena ajaa Maria ane eliodo eledi José. Odaa onadi niçijo anoyatice lolaadi Jesus.

16

Jesus naşa yewiştace

(Mateus 28.1-8; Lucas 24.1-12; João 20.1-10)

¹ Niçijo naşa ixomaşatijo saabado, odaa Maria Madalena, Salomé ajaa Maria ane eliodo Tiago joşodinoojetetalo nadokojetedi me domoşoyatita Jesus lolaadi.

² One nigoitijo niçijo odoejegi noko semaana, aligege ja doletibige me nodi, odaa jişigotibeci midataşa lawimaşajegi-wetişa anoyatice Jesus lolaadi.

³ Naigitece ja dinotaşaneştiwage, modi, “Amigetişijo ane noşowatogodomi naşajo wetişa nelegi ane noxoco niçijo wetişa lawimaşajegi?”

⁴ Odaa jişidaağee me dinotaşaneş igaataşa naşajo wetişa dağaxa me nelegi. Pida niçijo naşa icotiobece, noşoiwit, odaa joşonadi naşajo wetişa nelegi joşonogaticogi midataşa niçijo lawimaşajegi-wetişa.

⁵ Niçijo noşodakatiwece niçijo lawimaşajegi-wetişa, odaa joşonadi ica lioneega ane dinixotinigilo nowoodi ane yapacaşa. Nicoti dişeticicogi liwai libaağadi niçijo anoyatice lolaadi Jesus. Niçijo noşonadi, odaa eliodi me nawelatibigiji.

⁶ Pida niçijo lioneega meetiogi, “Jinaşa anawelatiwaji! Jowooşodi me domoşoleetibige Jesus anelatibige nigotaşa Nazaré. Owoşoti moyototedeloco nicenaşanağate, odaa ja yeleo. Pida aşaleegicoa digoina, ja yewiştace. Digawini anoyatice lolaadi.

⁷ Pida niçina natigide emiitiwaji, eloşotitiogi niçijo anodiotibece coda me Pedro. Enitiogi migo Jesus dinewadetedicogi digoida nipodigi Galiléia. Odaa jişidiaşitice manatitetiwaji, niçijo ane ligegitedağawatiwaji.”

⁸ Odaa ja yedişa me noditicoaci midataşa niçijo lawimaşajegi-wetişa, odaa ja daleditibige, nawigicaşateloco, leeşodi meliodi me doitibigiji. Odaa aşica gaantışijo anoyatemetita.

Jesus dinikeeteta Maria Madalena

(Mateus 28.9-10; João 20.11-18)

⁹ Jesus yewiştace niçijo naşa domiingo me nigoitijo. Odoje me dinikeeteta Maria Madalena, naşajo anijo mijoa seete niwicidi abeyacaşaga ane iticoitedice Jesus.

¹⁰ Odaa Maria Madalena jişigo, yatematitiogi niçijo lokaşetedi Jesus aneliodi magecaşgalodipi coda noenaşateloco.

¹¹ Odaa niçijo naşa nibodicaşa Jesus naşa yewiştace, coda Maria mee me nadi, aşoyiwaşadi.

*Jesus jaŋa dinikeetediogi icoa itoataale anodiotibece
(Lucas 24.13-35)*

¹² Niġidiaaqidi Jesus dinikeetediogi niġijo itoataale anodiotibece maleegħidaa diitcogi mewaligitibigwaji miditaga ica nippodigi wetice nigotaġa. Ica ane latopagi diniġi niġijo naġa dinikeetediogi.

¹³ Niġijo naġa dopitiobece, odaa joġoyatematitiogi niġijo eledi anodiotibece modakapetege Jesus. Pida niġijo eledi aqoyiwaġadi niġijo latematigo.

*Jesus dinikeetediogi niġijo oonze anodiotibece
(Mateus 28.16-20; Lucas 24.36-49; João 20.19-23; Atos 1.6-8)*

¹⁴ Niġidiaaqidi Jesus ja dinikeetediogi niġijo oonze anodiotibece niġijo me niodaga. Odaa ja napetegħediniwace leeġodi laalegenali daqaxa me dakake, coda leeġodi me doqoyiwaġadi naġa yewiġatace noġoyatemati niġijo anonadi naġa yewiġatace.

¹⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Emiitecetiwaji inatawece ane noiġi niġina iigo, atematiitedibecetiwaji nibodicetedi anele aneetici.

¹⁶ Aneotedogoji eote gela lewiga niġina oko aneyiwaġadi nibodicetedi anele, coda leeditibige me dinileg. Pida niġina oko ane degey iwaġadi, Aneotedogoji baġa laagedi coda me iloikatidi.

¹⁷ Aneotedogoji ikee niġica nimaweneġegi, coda eotetema loxiceġedi niġina oko anoyiwaġadi. Codaa oibake Iboonaġadi niġina moiticoitedice niwicidi abeyacagħa, coda odotaqatigilo eletidi iolatedi ane digħi mod-otaqatigi niġica jottigide.

¹⁸ Nigodibatalo laketdi ane diniweneene, ogoa domige owacipeta wenneño me doqoyowooġodi, aqica ninyaagi. Nigoipeketelogo libaagħatedi niġinoa eelotagħinadi, odaa ja nicilaga.”

*Jesus noġopitedibigimece ditibigimedi
(Lucas 24.50-53; Atos 1.9-11)*

¹⁹ Niġijo Goniotagodi Jesus naġa ika me notaġaneġetediniwace, odaa Aneotedogoji ja yadeegitedibigimece ditibigimedi, odaa ja nicotedi liwai libaagħadi Aneotedogoji ikee mida naġatetigi.

²⁰ Odaa niġijo anodiotibece jiġiġotibeci oyatematitedibece nibodicetedi inoatawece ane nippodaġa. Odaa Goniotagodi yaxawatediogi, coda meote godoxiceġetedi me ikee niġinoa latematiko anoyatematitibece mewi. Odaa jiġidaaġġee. (Amém.)

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ LUCAS

Lucas one dotowegi, Paulo lowoogotagi, coda eliodi me lixigağatibece niğijo Paulo me diniwiajetibece midiwataga eletidi iigotedi me yelogoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus. (Awiniteloco miditağa Colossenses 4.14; 2 Timóteo 4.11, Atos 1.1).

Lucas ağıca aneetege noiigi judeu, coda ağıcoa me nadi Jesus. Pida beğeliqiditibece me yotaganeğe niğijo anodiotibece Jesus ajaağajo eliodi Jesus me diniğaxitece latematiko coda me liğaxinağaneğeco. Nağadi liwakate didikotibige ica şoneleegiwa anodita Teófilo, şoneleegiwa romaano anida nağatetigi.

Lucas yalagata lanikegi Jesus neğepaagicota moyeloadi, coda naşa yewiğatace. Yatemati Jesus meliodi me niwikodetediniwace madewetedi, coda wajekalodipi, inaa niğina oko iwikkadip, inaa nigaanigipawaanigi. Eledi yatemati Jesus me igotedibeci minitaşa oko abeyacağaga me yelogoditediogi niğina natigide Aneotedoğoji me yemaa me iwilegi laalegenali coda me iigi anee me newiğ. Lucas eledi yalagata Jesus me yatemati natematiko anida ane iciaceketetege me ikee Aneotedoğoji me doletibige oko ananiatagigipi.

Ane leeğodi me dinidi nağadi notağanagaxi (Atos 1.1-2)

¹ Iniotagodi Teófilo. Eliodi oko dinoniciwağaditibigiwaji moiditedini niğijoa Jesus Cristo loenataka şodiwigotigi.

² Oidi niğijoa baanıgijo monamatitögowa, niğidi anonadi niğijo maleekoka dinojogoti libakedi, coda joğoditece latematiko ane icoğotedigi miniwataga Aneotedoğoji.

³ Iğenağä monamatitediwa niğijoa odoejedi libaketedi, odaa joaniğidaa leeğodi me jakadi mele me jidikotibigağaji, iniotagodi, ijoatawece niğijoa baanağä ixomağatedijo, ewi me ilağatedice.

⁴ Jidikotibigağaji, iniotagodi, amaleeğaga owoğoti minoatawece ewi niğinoia niğaxinağaneğeco anabaatege.

Ica aanjo dibodicaxinagatece lanikegi João Batista

⁵ Niğijo Herodes, malee ninionigi-eliodi niğio judeutedi, onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi Zacarias, one sacerdoti ane libakadi ligeladi Aneotedoğoji. Ida aneetege licoğegi niğijo lapo sacerdotitedi ane liboonağadi loiigiwepodi Abias. Aca lodawa liboonağadi Isabel, loiigiwepodi inaağina sacerdotitedi.

⁶ Zacarias aniaa Isabel idioka limedi mowo ane iğenağä, coda idokee mowo niğica ane yemaa Aneotedoğoji. Idioka limedi modeemitetibige ijoatawece ane lajoinağaneğeco coda me liğenatakaneğeco Goniotagodi Aneotedoğoji.

⁷ Pida ağıca lionigi, leeğodi Isabel gojoloğo, coda joğopake.

⁸ Ica noko Zacarias oneo ica ane libakeditibece minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, leeğodi icota ica noko mağaga diba.

⁹ Onowo niğica ane lakatigi niğidiwa sacerdotitedi, oiwi niğica anepağä dinete me yalegi ica ane liditege lanigi liciagi şonadokojegi, ane ligileğegitibece moyalegi. Odaa Zacarias jiğijaa dinete me dakatiwece Goniotagodi Aneotedoğoji ligeladi.

¹⁰ Odaa eġidiaeġi Zacarias me yalegi niġica aneletege lanigi, idiaaġidi ica noiġi ideiticoace we, oyotaġaneġe Aneotedoġoġi.

¹¹ Odaa ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoġoġi ja dinikee lodee Zacarias, one dabiditi liwai ġobaagadi aca nameeja anei moyalegi niġica aneletege lanigi.

¹² Niġica Zacarias naġa nadi niġijo aanjo, odaa nawela, eliodi me doi.

¹³ Odaa mee niġijo aanjo, "Jinaġadoii Zacarias! Aneotedoġoġi wajipatedaġawa niġijo me ipokitalo, odaa natigide ġadodawa jiġic�a lionigi, odaa awii me liboonaġadi Joāo.

¹⁴ Eliodi maniniitibeci leeġodi lanikegi, coda a eliodi oko aagaġa ninitibig-waji.

¹⁵ Igaataġa ġoneġegi lodee Aneotedoġoġi. Awacipeta viinyo, otegħexxaġa anigetigida ġodacipaġadi ane yoniciwadi. Nigenitini, odaa ja dakatiġi Liwigo Aneotedoġoġi.

¹⁶ Odaa eo meliodi loiġi Israel odopitalo Goniotagodi Aneotedoġoġi.

¹⁷ Niġica liwigo coda a me Ioniċiwaġa liciagi Elias liwigo ane iċoġotibigimece miniwataġa Aneotedoġoġi. Aniġicatibige daġa diba Goniotagodi meote ane libakeditetema Aneotedoġoġi, niġidi nigaanigawaanigi yelogoditedibece latematiko Aneotedoġoġi, eotibige niġina eniododipi me daqadiaa odinotigimadetege otegħexxaġa oideleġe lionigipi, coda a eotibige niġijo ane doğoyiwaġaditeda Goniotagodi Aneotedoġoġi me nowookonaġa liciagi niġina oko ane iġenatibigwaji. Odaa jiġidaa libakedi, ilakideticoace niġidi noiġi modinoweditge lanokegi Goniotagodi."

¹⁸ Odaa Zacarias ja ige niġijo aanjo, meeta, "Amiida ica ane jowooġoditece nigewi idha gagegi? Igaataġa jeġeemoda oxixgħodi, coda a naġajo yodawa jaġaġa opake."

¹⁹ Niġijo aanjo naġa igidi, meeta, "Ee Gabriel. Idioka limedi me idejotice miniwataġa Aneotedoġoġi me jibatema. Odaa idiġe me ġadotaqneġen coda a me jelogoditgħawa niġida nibodigi anele.

²⁰ Odaa niġina natigide jaġakaami aticilonaġa, coda a makaami ewalogħonaġa, aġakati motaġani nigepaa icota noko menitini ġadionigi, leeġodi me daġa iwagħatideda yotaq, igaataġa niġinoa yotaq, ewi micotalo anigida noko."

²¹ Niġijo noiġi anonibeotge Zacarias joġoyopo me leegi midiaaġi catiwedi Aneotedoġoġi ligelədi.

²² Niġijo naġa noditice, aqalee yakadi me dotaq. Odaa niġijo noiġi joġoywooġodi mica lakinġi catiwedi ligelədi Aneotedoġoġi. Naġa daġa yakadi me dotaq, odaa ja yatitiġi libaagħatedi me yotaqneġe niġidi noiġi.

²³ Niġijo naġa dinelio nokododi me diba digħida Aneotedoġoġi ligelədi, odaa Zacarias joġopiticogi ligelədi.

²⁴ Odaa aoniġica daġa leegi Isabel jiġipileġe. Odaa aona noditice ligelədi niġicoa ciinco nepenaitedi. Odaa meetigi le,

²⁵ "Joaniġidaa igotediwa Goniwa-aagodi. Niġinoa nokododi eletedomi me noġħowa iboliġa lodee eledi oko. Igaataġa idiboliġa niġijo me-ee diġicata i-onnigi."

Ica aanjo dibodicax inaġatece lanikegi Jesus

²⁶ Niġica naġa ixomagħatediżżejjix ciinco nepenaitedi Isabel me ipileġe, Aneotedoġoġi ja iż-żeġ aanjo Gabriel migo manitaġa nigotaqha Nazaré, nipodigi Galiléja.

²⁷ Iġeteddicogi manitaġa aca awicije ane liboonaġadi Maria. Maria aona niġica me nadi ġoneleegiwa, onaleekoka doletibige me lodawa ica ġoneleegiwa ane liboonaġadi José, anida aneetege licoġegi Davi.

28 Niçijo aanjo niçicota Maria, nice, odaa meeta, “Iniotagodawaana, Goniotagodi Aneotedoğoji yajigotedağawa ǵadinikegi. Aneotedoğoji yemaa meote ane dağaxa meletağadomi. Idioka limedi me ideite makaamitaga.”

29 Maria eliodi me nawela leeğodi lotaşa niçijo aanjo, codaan domaşa yowotece niçica anodaa diitigilo niçijoa lotaşa, pida ayowooğodi.

30 Odaa niçijo aanjo meeta, “Jinağadoii Maria! Igaataşa Aneotedoğoji eliodi meletedağadomi.

31 Digawini! Icota makaami ipileğe, odaa jaşanigajeetece nigaanigawaanigi, odaa awii me liboonağadi Jesus.

32 Icota me ǵoneleegiwa ǵoneğegi, odaa idokoyatigi me Lionigi Aneotedoğoji, Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece. Goniotagodi Aneotedoğoji eote me inionigi-eliodi, digo anee licoğegi Davi.

33 Codaan idioka limedi me inionigi-eliodi ane iiğe anida aneetegi licoğegi Jacó, odaa niçica ninioxigi ağıca liniogo.”

34 Odaa Maria jeğeeta niçijo aanjo, “Igamodaağee ica me yakadi? Anığicoda dağa idina-aaditege aaginaşa.”

35 Odaa niçijo aanjo ja niniğodi, meeta, “Liwigo Aneotedoğoji enagi makaamita, odaa Aneotedoğoji ditibigimededeoodi ikeetedağawa nimaweneğegi. Joaniğidaa leeğodi ǵadionigi anenitini, enitini miniokiniwateda Aneotedoğoji me nebi, odaa liboonağadi ‘Lionigi Aneotedoğoji’.

36 Digowoo! Moditibece ǵaditaagi Isabel me dağa yakadi mica lionigi, pida natigide jiğidiwa ciinco nepenaitedi me ipileğe, digo anee noğopake.

37 Igaataşa Aneotedoğoji ağıca idi ane dağa yakaditeda meote.”

38 Odaa Maria mee, “Niçida meeyo, eeyo liota Iniwa-aagodi Aneotedoğoji. Anikanitici niçica aneeteta Iniwa-aagodi.” Odaa joğopi niçijo aanjo.

Maria dalita Isabel

39 Naşa ixomağatedice icoa nokododi, Maria ja dinoe, odaa ja yediliğaticogi nigotaşa nipodigi Judéia, midiwa icoa wetiadi.

40 Naşa dakatiwece ligelədi Zacarias, odaa ja yecoaditece Isabel.

41 Isabel naşa wajipata Maria me nice, odaa niçijo nigaanigawaanigi catiwedi le ja ditineğe. Odaa Isabel ja dakatiogi Aneotedoğoji Liwigo.

42 Odaa ja dinigetağatee me dotaşa, mee, “Aneotedoğoji eliodi meote aneletağadomi, caticedi niçina ǵoniwaalowepodi, codaan jeğeote aneletema niçidi niga-aanigawaanigi catiwedi ǵade-ee.”

43 Odaa Aneotedoğoji eliodi me idiwe-eeniğide, le-eeğodi managi adalitiwa, ano-oota ma-aami eliodi Iniwa-aagodi.

44 Niçijo naşa jajipa-aatağawa madiceni, niga-aanigawaanigi ninitibece, odaa ja ditineğe catiwedi ye-ee.

45 Goniwa-aagodi Aneotedoğoji ǵadibinieni le-eeğodi mi-iwağati mo-oota niçijo ane ligegitedağawa.”

Maria dogetetalo Aneotedoğoji

46 Odaa jeğee Maria,

“Jigaanağatibigimece Goniwa-aagodi Aneotedoğoji,
mele yaaleğena.

47 Odaa eliodi me idinitibeci le-eeğodi Aneotedoğoji me idewikatidi.

48 Igaataşa yemaa meotedomi anele,
eeyo liota ane diğica me dinabaketibece,
eeyo iwıkodagało.

Niçina natigide,

nigepaa ganigicatibige,
niçina oko odi Aneotedogoji meliodi me idibinie.

⁴⁹ Igaatağa Aneotedogoji aneliodi nimawenegegi,
eotedomi niçica ane jopooga.
Açica ane beyagi miniwataşa.

⁵⁰ Iwikode inatawece niçina anode-eemitetibige,
niçina baanığina me newığa,
codaan niçina ane-eedığica menitiniwace.

⁵¹ Aneotedogoji ja ikee meliodi loniciwaşa niçina meote niçinoia ane
loweenataka.

Iğe-eeke niçinoia anağaxakenaşaşa,
codaan me noğowa lowooko.

⁵² Niçina ane ni-iğenatakanaşa,
Aneotedogoji noğowa nimawenegeco,
codaan eote nağatetigi niçina anodi me diğica nağatetigi.

⁵³ Yajigo niçinoia anele,
nediatediniwace niçina ane nigiciletibigiwaji,
codaan i-iğe moitibece niçinoia liicotedi me diğica anoyadeegi.

⁵⁴ Idioka lime-eedi meote mo-oota niçinoia ane lotaşa anigotediogi jotigide
godaamipi,
codaan midioka lime-eedi me yaxawa godoiigi Israel,
ane liotagipi.

⁵⁵ Igaataşa ligegite jotigide şonelokodi Abraão,
codaan niçina anida aneetege licoğegi midioka lime-eedi me iwikodetediogi.”
(Odaa ja liniogo me dotaşa Maria).

⁵⁶ Maria ejinaga eote iniwatadığını epenaitedi midiaağı mani Isabel, odaa
joğopiticogi ligeladi.

Lanikegi João Batista

⁵⁷ Niçicota ica noko me dinigaje Isabel, odaa ja dinigajetece nigaani-
gawaanigi.

⁵⁸ Ica lipeçağawepodi codaan me litacepodi odibodicetibige, odaa modi
Goniotagodi Aneotedogoji eliodi me iwikode Isabel. Odaa ja linikağawepodi.

⁵⁹ Niçijo neğeote oito nokododi menitini nigaanigawaanigi, odaa
jişigotibeci oyakagidi lolaadogo, ane lakatigi judeutedi (moikee me loiigi
Aneotedogoji). Odaa ja domoğowo me liboonağatewa eliodi, Zacarias.

⁶⁰ Pida nagajo eliodo mee, “Oğoa, biğida liboonağadi João.”

⁶¹ Odaa modi, “Pida ağica gaditaagi ane liboonağadi João!”

⁶² Odaa odatikatalo libaağatedi moige eliodi ica ane yemaa me liboonağadi
nigaanigawaanigi.

⁶³ Odaa Zacarias ja dipokotibige taaboawaanigi me iditeloco, “Jemaa me
liboonağadi João.” Iditawece niçijo oko oyopo.

⁶⁴ Odaa ağica dağa leegi ja yakaditace me dotaşa, odaa ja diniotagodetalo
Aneotedogoji.

⁶⁵ Niçijo lipeçağawepodi eliodi moyopo niçida niciagi, odaa niçica nibodigi
aneetece niçida niciagi jişilaagiteloco idiwatawece nipodaşa Judéia, ane inoa
wetiadi.

⁶⁶ Odaa inatawece oko anowajipata oyowo niçida natematigo, odaa
dinigetiwage, modi, “Igamigodaägee ica nigaanigawaanigi? Igaataşa loni-
ciwaşa Goniotagodi Aneotedogoji ewi me idei miditaşa.”

Zacarias yatemati anodaägee niçica nigaanigawaanigi

67 Zacarias, eliodi niğijo nigaanigawaanigi one dakatiogi Liwigo Aneotedoğoji, odaa jiğidaa dinanatigi me yalağata anodaagee niğijo nigaanigawaanigi, mee,

68 "Joğeeegatalo Goniotagodi Aneotedoğoji,
Noenoğodi loiigi Israel.

Igaataga enagi midi loiigi me yatamagateetetege libeyaceğeco.

69 Niwakateetedoğowa Gonewikatitoğodi anida nimaweneğegi,
anida aneetege licoğegi Davi,
ane liiğexegi Aneotedoğoji.

70 Jotigide Aneotedoğoji nağa ligegi me niwakatee niğica Gonewikatitoğodi.
Niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko,
niğijo aniniokiniwateda modibatema,
oyelogodi ane ligegi Aneotedoğoji.

71 Odaa ligegi me godatamağateetetege godaxakawepodi,
codaa me loniciwağa niğijo ane değetigodemaa.

72 Codaa ligegi me iwicode godaamipi,
codaa nalagatigilo niğijo ane dinilakidetetege,
leeğodi aixomagağatice ane ligegi.

73-74 Akaa ligegiteta gonelokodi Abraao me godatamağateetetege loniciwağa
godaxakawepodi,

eote me jakatağa me jibaagatema me diğica ane idoiçata.

75 Odaa jakatağa miniokiniwateda me jibaagatema,
codaa me jakatağa me jağo inocina ane iğenağa inoatawece nokododi.

76 Akaami, ionigi,
etiğadadalitigi makaami niğina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji
anidioka limedi me diiğenataka.

Odaa eloğoti latematiko Aneotedoğoji aniğicatibige dağa diba Goniotagodi,
anenyağati laalegenali niğidi noiği modinoweditege lanokegi.

77 Awii loiigi Goniotagodi Aneotedoğoji moyowoğodi anodaagee me yewika-
tidi,
niğina me napitağadi libeyaceğeco.

78 Igaataga Aneotedoğoji eliodi me godiwikode.
Niğicoa Aneotedoğoji ane niwakatee me godewikatidi
liciagi niğina maleekoka daxoditibige aligeğe.

79 Niğina nigeno,
yajigotediogi lokokena niğina ane ideiticoace nexocaça anodipegitege
némaga,
godadeegitedinece naği aneo mele godaaleğenali."
(Odaa ja liniogo me dotağa Zacarias).

80 Odaa niğijo nigaanigawaanigi nağa ili, odaa jağaga ili liwaxinigi.
Odaa jiçidiaagi midiwatağa nipoğaga ane yadilo ane diğica niğeladimigipi
neğepaağicota noko migo yelogodi Aneotedoğoji lotağa midi loiigi Israel.

2

*Lanikegi Jesus
(Mateus 1.18-25)*

1 Niğijo César Augusto minionigi-eliodi ane iiğe idiwatawece niiğotedi
romaanotedi, ja diiğenatakata niğijoa nokododi me dinilağadi oko, dini-
ditedini liboonağatedi iditawece noiği. Codaa one odoejegi noko me
dinilağaditibigiji.

- ² Niğijo noğonilağadi oko ica ane iiğe niiğeo Síria boğone ica Cirênio.
- ³ Odaa leeditibige miditawece oko igitibeci minoatağa niğinoa anepaa nigotadi ane lanikadi, me dinilağaditibigiji.
- ⁴ José ida aneetege licoğegi Davi niğica jotigide inionigi-eliodi ane lanikadi nigotaşa Belém, nipoçigi Judéia. Joaniğidaa leeğodi me noditicogi nigotaşa Nazaré, nipoçigi Galiléia, odaa jiğigo Belém me dinilağadi.
- ⁵ Odaa yadeegi Maria, analeedaşa lodawa, pida jiğipileğe.
- ⁶ Niğijo midiaağı Belém, jiğicota noko me dinigaje.
- ⁷ Odaa ja dinigajetece odoejegi lionigi. Odaa jona ilipaditece lipegetege, yexaqatinigi nicooxo ejedi, leeğodi ağıaleeğica oyakadi limedi manitaşa godiotagaxi.

Nowienogododi waxacocoli onadi aanjotedi

- ⁸ Midiwataşa icoa nipoğaşa onidiwa icoa nowienogododi waxacocoli, oyelögoteetigi moyowie icoa lapolı waxacocoli.
- ⁹ Odaa ica niaanjo Goniotagodi Aneotedoğoji ja dinikeetiogi, odaa latalaşa Goniotagodi Aneotedoğoji ja naloteloco niğica aneiticoace. Odaa eliodi me doitibigiji.
- ¹⁰ Pida niğijo aanjo meetiogi, “Jinaşa domağadoiitiwaji! Igaataşa inadee-gitaşawatiwaji nibodigi anele, aneo minatawece oko ninitibigiji.
- ¹¹ Digawini! Niğina noko digoida Belém, nigotaşa Davi, enitini ane şadewikatitiwaji, Niğijoanakaa jibodicağatege, Cristo, ane Goniotagodi.
- ¹² Odaa owooğotitiwaji mewi. Akapetege nigaanigawaanigi, oilipaditece lipegetege, oyeliğetinigi nicooxo ejedi.”
- ¹³ Aniaağani nağaca lakata jaşaşa dinikee mijotaşa niğijo aanjo, ica nelegi lapo eletidi liğexedi Aneotedoğoji digoida ditibigimedi. Oigaa enaco, odigaanaağatibigimece Aneotedoğoji, modi,
- ¹⁴ “Digoina ditibigimedi jigaanaağatibigimece Aneotedoğoji.
Eote mele laaleğenali oko digoina iiğeo,
leeğodi yemaa meote aneletema niğidi oko.”
- ¹⁵ Niğijoanakaa jibodicağatece ditibigimedi, odaa niğijoanakaa jibodicağatece ditibigimedi, odaa niğijo nowienogododi waxacocoli modi, “Inişa Belém, inişa jiwinaşa niğica nigaanigawaanigi Goniotagodi Aneotedoğoji aneote şobodigi neğenitini.”
- ¹⁶ Odaa jiğitibeci yediiğatibigiji, odaa joğotota Maria, José, odaa joğonadi nigaanigawaanigi, anoyeliğetinigi nicooxo ejedi.
- ¹⁷ Niğijo noğonadi, odaa joğoyatemati niğijo ane lotaşa aanjotedi moditece niğidi nigaanigawaanigi.
- ¹⁸ Ijotawece niğijo anowajipatiogi niğijoanakaa jibodicağatece ditibigimedi, odaa niğijo nowienogododi waxacocoli modi,
- ¹⁹ Pida Maria biğidioka limedi me nalaşatibige baanasa ixomağateetice, codaan eliodi me yowo lotaşa niğijoanakaa jibodicağatece ditibigimedi, odaa niğijo nowienogododi waxacocoli modi,
- ²⁰ Odaa niğijoanakaa jibodicağatece ligi, odigaanaağatibigimece Aneotedoğoji, odiniotagodetalo leeğodi ijoatawece anowajipatalo, codaan anonadi. Ijoatawece ane eetece niğijo aanjo onadi, codaan mowajipatalo moyalağatalo.

Jesus oibootalo Aneotedoğoji minitaşa ligeladi Aneotedoğoji

- ²¹ Igaanaşa ixomağatedijo oito nokododi menitini, joğoyakagidi lolaadi nigaanigawaanigi ane ligileğegi judeutedi. Odaa joğowo me liboonağadi Jesus, igaataşa jiğidaa liboonağadi aneeta niğijo aanjo maleediğicatibige diğipileğe Maria.

22 Niçijo naşa ixomağatedijo icoa nokododi ane diiğenatakata lajoinağaneğeco Moisés me diniwilegitibigiwaji lodee Aneotedoğoji, José ajaa María jogoyadeegi nigaanigawaanigi manitaşa nigotaşa Jerusalém moibootalo Goniotagodi Aneotedoğoji.

23 Igaataşa diniditeloco liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji ane iditedini Moisés, anee, “Inatawece nionigi liidaşa leeditibige moiomağaditema Goniotagodi Aneotedoğoji, odaa iniokiniwateda me nebi.”

24 Odaa José ajaa María igotibeci mağaga oibootema Goniotagodi Aneotedoğoji aneledi liiğenatakaneğegi lajoinağaneğeco Moisés, iniwataale yotipitedi, ogoa domige iniwataale yotipitedawaanaşa liboonaga.

25 Manitaşa nigotaşa Jerusalém ini ica şoneleegiwa niçeladimigi ane liboonagadi Simeão. One şoneleegiwa ane igenaga, coda midioka limedi meyiwağadi Aneotedoğoji, coda me nibetibigege me niwakatee Aneotedoğoji ane yewikatidi loiigi Israel. Liwigo Aneotedoğoji idei mijotaga.

26 Coda iniaağını Liwigo Aneotedoğoji ikeeta me daşa yeleo nigepaa nadi icoa Cristo, liwağadi Goniotagodi Aneotedoğoji me şodewikatidi.

27 Liwigo Aneotedoğoji eo migo Simeão minitaşa Aneotedoğoji ligeladi. Ijaağijo noko moyadeegi eliododipi Jesus minitaşa ligeladi Aneotedoğoji, mowote aneeta najoinağaneğeco mowo.

28 Odaa Simeão ja dibata niçijo nigaanigawaanigi. Naşa noğele, odaa ja doğetedibigimece Aneotedoğoji, meetalo,

29 “Iniotagodi Aneotedoğoji,
niçina natigide,
ane eemoda şadiğexegi ja yakadi mikani me inipetini.
Ideleo mele yaaleğena,
igaataşa jiğicota niçijo ane şagegitiwa.

30 Igaataşa niçida me ee ja jinadi niçidi ananiiğeni ane şodewikatidi.

31 Inatawece noiigi icota monadi niçidi ananiiğeni Iniotagodi Aneotedoğoji.

32 Niçidi maniiğeni liciagi lokokena miditaşa niçina ane daşa judeutedi me ikeetiogi anewi.

Odaa joşoiweniğide şadoiigi Israel idiaağidi leeğodi.”

33 José ajaa María eliodi moyopo niçijoa lotaşa Simeão me yalağata niçidi nigaanigawaanigi.

34 Simeão dipokotalo Aneotedoğoji me ibinietediogi, odaa jeğeeta María, eliodo Jesus, “Aneotedoğoji niwakatee niçidi nigaanigawaanigi meliodi okotigi şodoiigi Israel oyototedice Aneotedoğoji, pida eliodi eledi şodoiigi odopitalo. Aneotedoğoji niwakatee me ikee niçica anodaägeeteda. Coda eliodi oko odotaşatibige niçidi nigaanigawaanigi.

35 Odaa joanığidaağee niçinoal lowooko niçina noiigi ane doğoyiwağaditeda ja dinelogotee. İcota me eemiteetece mileeni şadaaleğena leeğodi şagecağalogo, micataşa niçina me leegitinece şotaciledi me şodapeegi nodaajo-ocağataşa.”

36 Onani aca iwaalo opake, ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Liboonağadi Ana, liona ica Fanuel, anida aneetegi licoğegi Asa. Niçijo me wado, naşa ixomağatedice seete nicaağape, lodawa ja yeleo. Odaa ja wajekalo.

37 Natigide jonığidiwa 84 nicaağape. Aonığica daşa noditicogi ligeladi Aneotedoğoji. Noko, coda menoale, one doğetetaloo Aneotedoğoji. Ağaniodi niçina me idei lodee Aneotedoğoji me yotaganeğe.

38 Acaağaca nağaca lakatatibece micota me diniotagodetalo Aneotedoğoji, odaa ja yalağata nigaanigawaanigi yatematitiogi ijotawece niçijo

anonibeotege Aneotedoğoji me yatamağatee noiigitigi Jerusalém me yatamağateetetege laxakawepodi.

³⁹ Odaa José ajaa Maria noğogodi mowotema niğijo nigaanigawaanigi icoatawece niğicoa ane liigenatakanegeco Goniotagodi Aneotedoğoji, odaa joğopiticogi ligeladi mani nigotaşa Nazaré, nipodigi Galiléia.

⁴⁰ Odaa niğijo nigaanigawaanigi ja ili, ja yoniciwadi. Codaa jiğinoa lixaketedi, Aneotedoğoji eliodi meote aneletema.

Jesus menyagatedini minitaga Aneotedogoği ligeladi

⁴¹ Inoatawece nicaağape eliododipi Jesus igotibeci Jerusalém odiita niğica nalokegi anodita "Páscoa".

⁴² Niğijo Jesus neğeote dooze nicaağape, jiğigotacibece nalooğo ane lakatig- itibece.

⁴³ Niğidiaağidi niğijo nalokegi noğone dinelio, odoo joğopiticogi ligeladi. Odoo niğijo nigaanigawaanigi, Jesus, ja menyagatedini mani nigotaşa Jerusalém. Pida eliododipi ağoyowooğodi me menyagatedini.

⁴⁴ Odilelibige diğinoa liwigotigi niğijo lapo ane dopitibeci, odoo ja wiajeeğa ijotawece noko. Igaanaşa domoğodoletibige Jesus mijotaşa niğijo litacepodi codaa mioataşa niğijo lokaşaetedi, pida ağicoa moyakadi.

⁴⁵ Odoo niğijo naşa diğicoateda moyakadi, niğijo eliododipi joğopitacicogi Jerusalém modoletibige.

⁴⁶ Igaanaşa ixomağatedice itoatadiğida nokododi, odoo joğoyakadi Jesus minitaga Aneotedođoji ligeladi. Nicotedini liwigotigi icoa niğaxinaşanadi judeutedi anodiňaxinägeatece icoa lajoinaşaneğeco Moisés ane iditedini. Jesus wajipatediogi codaa nigetediniwace.

⁴⁷ Ijotawece niğijo anowajipatalo eliodi moyopo leeğodi minoa lixaketedi, codaa me lotaşa niğina me igiditediogi.

⁴⁸ Niğijo eliododipi noğonadi, añaşa oyopo. Odoo nağajo eliodo meetalo, "I-oonigi, igaamee ina mideğemiitoğowa? Alopo! Gadiodi, eeyomoda, eliodi me joğowikomataağatibigağaji."

⁴⁹ Naşa ninđodi Jesus, meetediogi, "Igaamee ina moleetibigijitiwaji? Ağowooğoti me leeditibige minaagejo ligeladi Eiodi?"

⁵⁰ Pida ağoyowooğodi niğica aneyatedigi ligegi.

⁵¹ Niğidiaağidi ja lixişağawepodi eliododipi, opiticogi Nazaré, idioka limedi meyiwağadi eliododipi. Odoo nağajo eliodo idioka limedi me nalağatibige ijoatawece ane ixomağateetedijo.

⁵² Odoo Jesus ja ili, codaa minoa lixaketedi. Codaa idioka limedi Aneotedoğoji me iweniğide codaa niğina oko moiweniğide.

3

Lotaga João Batista

(Mateus 3:1-12; Marcos 1:1-18; João 1:19-28)

¹ Neğeote ciinze nicaağape Tibério ja ninionigi-eliodi romaanotedi codaa iiğe inoatawece iğotedi. Niğijo romaanano ane iiğe nipodigi Judéia başa Pôncio Pilatos. Ninionigi-eliodi nipodigi Galiléia başa Herodes, nioxoa ica Filipe ninionigi-eliodi nipodigi Ituréia codaa me Traconites. Nipodigi Abilene, başa ninionigi-eliodi Lisâniyas.

² Laciło-sacerdotitedi başa Anás ijaa Caifás. Niđijo nokododi Aneotedođoji ja yotaşaneđe João, lionigi Zacarias. João idiaađi miditaşa nipodigi ane diđica niđeladimigipi.

³ João diğetita iditawece nipodigi akiidi Jordão, odoo yatematitibece me leeditibige inatawece oko modinilaatece libeyaceğeco, codaa me leeditibige

me dinilegetibigiwaji, odaa Aneotedoğoji ja iwilegitetema inoatawece libeyacegeco.

⁴ Niđida libakedi Joăo, akaa eetece Isaías, niđijo ane yelogoditedibece Aneotedođoji lowooko niđijo jotigide. Isaías iditeloco lotađanağaxi, mee, "Ida ica ane igedi me dotađa miditađa nipođigi ane diđica niđeladimigipi. Mee me dotađa,

'Oenitece naigi Goniotagodi menagi,
awii naicoli ane dixoketema!

⁵ Inoatawece ane elagigi icota me dinoxoco,
codaa inoatawece wetiadi ane leegitibigimece oyakagidi.
Naicoli ane dinamage icota me dixoke,
codaa naicoli aninoa nalagatedi icota mabotiwage.

⁶ Odaa inatawece oko onadi Aneotedođoji anodađee me yewikatidi oko.' "(Joaniđidaa Isaías ibogoditege niđijo me ilakidetice naigi Goniotagodi, Joăo ane ilakideticoace laaleđenali oko mowajipatalo lotađa Jesus.)

⁷ Eliodi oko domogodiita Joăo me dinilegetibigiwaji. Pida Joăo meetiogi, "Akaamitiwaji lionađa laketedi. Amiijo aneo ćabodigitiwaji ina nogoleetigi me ćadiwokonitiwaji lélaga Aneotedođoji nige iloikatidi oko leeđodi libeyacegeco?

⁸ Iigitwaji ćadakatađa amaleeđa ikeeni nađadinilaanitibece, macatađa nađana niale ela me ikee anada nađada niale. Jinađa domeđenitiwaji me ćanelokodi Abraăo, (Igaatađa niđina anida aneetege licođegi Abraăo leeditibige me dinilaatibece), igaatađa ejitagawatiwaji Aneotedođoji yakadi me ibake niđidiwa wetiadi meote mida aneetege licođegi Abraăo.

⁹ Codaa micatađa niđina ćoneleegiwa baanađa igo me yakagidi niale neđepaa litodi. Inoatawece nialeli ane deđeleteda ela oyakagidi, odaađoyalegi." (Joaniđidaađee Aneotedođoji ja igo me iloikatidi oko aneo ane beyagi).

¹⁰ Pida niđidi noiđi idioka limedi monigetice Joăo, modita, "Amiida ica ane leeditibige me jađa? (Odaa ađalee ćodiloikatidi Aneotedođoji.)"

¹¹ Odaa ja niniğodi, meetiogi, "Niğini anidiwa itiwataale noecağaxiidi, leeditibige me yajigota onaditeci niğijo ane dağaca noecağaxi. Codaa niğini anidi ane yeligo, leeditibige me yedia niğina ane diğica ane yeligo."

¹² Niđijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, eledi icotiobece me domađađa dinilegetibigiwaji, odaa jođoige Joăo, modita, "Goniđaxinođodi, oko amiida ane leeditibige mađađa jađa?"

¹³ Odaa jeğeetiogi, "Jinağalee abanoonağanitiwaji caticedi ane iğetağawa najoğanağegeco mabanoonağani."

¹⁴ Codaa iodađawadi eletidi oige, modita, "Epođoko, amiida ane leeditibige me jađa?" Odaa ja niniđodi, meetiogi, "Jinađatikani ćadoniciwađa mabanoonađanitece dinyeelo, oteđexaađa awitaka oditađa jađabanoonađani. Pida adinanenitibece leeđodi niđidoda ćanigađegeđi."

¹⁵ Niđijo noiđi eliodi mowalita Joăo deđeo anigetiđida loenatagi anodoxicetema. Meetibige le niđidi noiđi ijoa nige niđidađida Joăo Niđicoa ane niiđe Aneotedođoji me ćodewikatidi.

¹⁶ Pida Joăo meetiogi iditawece, "Gadilegenita ninyođodi. Pida enagi anida loniciwađa caticedi ee. Ajakadi me jaxawatece, oteđexaađa me jowilece liwelatedi, leeđodi eliodi me ćoneđegi, aiciagi. Idi ane yajigotediogi Liwig Aneotedođoji, idiađeđedi niđina akaamitiwaji bađa iloikatidi, micatađa dađa yalegi noledi.

¹⁷ Aneotedođoji ja igo me iomađadi oko, micatađa niđina ćoneleegiwa baaniđida najo libaađadi nađa igo me ibinie lawodijed, odaa iomađaditege

leyeema, lapadi. Iladie leyeema minitaşa diimigi ane iladiete nijaacotedi. Pida napadi başa yalegi mini noledi ane daga ipe."

¹⁸ Odaa João ibodicaxitiogi niçidi noiigi mowidi eletidi lotaşa me yaxawatiogi, niçina me yatemati nibodicetedi anele.

¹⁹ Pida João ja dotaşatibige Herodes inionigi-eliodi, leeğodi Herodes dibanoonagateceaca Herodias lodawa nioxoa, coda leeğodi Herodes mowidi eletidi libeyaceğeco.

²⁰ Joaniçidaa leeğodi Herodes naşa diiğenatakata moixotiwce João ni-wilögonağaxi, pida joaniçidaa leeğodi neğeote dağaxatace mowidi niçicoa loenataka ane beyagi.

Jesus dinilege

(Mateus 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Niçica naşa nigomaşa ijotawece niçica noiigi me dinilegetibigiwaji, odaa Jesus jaşa dinilege. Niçijo naşa yotaganege Aneotedoğoji, niçica ditibigimedi domoke.

²² Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikatelogo Jesus dinanatigi yotibi. Odaa jogowajipata ica ane dotaşa digoida ditibigimedi, anee, "Akaami Ionigi aneliodi me gademaani, coda eliodi me idinitibeci akaami leeğodi."

Ica ane licoğegi Jesus

(Mateus 1.1-17)

²³ Niçijo niçidaa dinanatedigi Jesus me diba, ijoa 30 nicaağape. Odaa eliodi oko odiletibige daga lionigi José. Pida Jesus ida aneetetege licoğegi Eli.

²⁴ Eli eliodi ica Matate,
Matate eliodi ica Levi,
Levi eliodi ica Malqui,
Malqui eliodi ica Janai,
Janai eliodi ica José,

²⁵ José eliodi ica Matatias,
Matatias eliodi ica Amós,
Amós eliodi ica Naum,
Naum eliodi ica Esli,
Esli eliodi ica Nagai,

²⁶ Nagai eliodi ica Maate,
Maate eliodi ica Matatias,
Matatias eliodi ica Semei,
Semei eliodi ica José,
José eliodi ica Joda,

²⁷ Joda eliodi ica Joanã,
Joanã eliodi ica Resa,
Resa eliodi ica Zorobabel,
Zorobabel eliodi ica Salatiel,
Salatiel eliodi ica Neri,

²⁸ Neri eliodi ica Melqui,
Melqui eliodi ica Adi,
Adi eliodi ica Cosã,
Cosã eliodi ica Elmadão,
Elmadão eliodi ica Er,

²⁹ Er eliodi ica Josué,
Josué eliodi ica Eliézer,
Eliézer eliodi ica Joram,
Joram eliodi ica Matate,
Matate eliodi ica Levi,

30 Levi eliodi ica Simeão,
 Simeão eliodi ica Judá,
 Judá eliodi ica José,
 José eliodi ica Jonã,
 Jonã eliodi ica Eliaquim,
 31 Eliaquim eliodi ica Meleá,
 Meleá eliodi ica Mena,
 Mena eliodi ica Matata,
 Matata eliodi ica Natã,
 Natã eliodi ica Davi,
 32 Davi eliodi ica Jessé,
 Jessé eliodi ica Obede,
 Obede eliodi ica Boaz,
 Boaz eliodi ica Sala,
 Sala eliodi ica Nassom,
 33 Nassom eliodi ica Aminadabe,
 Aminadabe eliodi ica Admim,
 Admim eliodi ica Arni,
 Arni eliodi ica Esrom,
 Esrom eliodi ica Peres,
 Peres eliodi ica Judá,
 34 Judá eliodi ica Jacó,
 Jacó eliodi ica Isaque,
 Isaque eliodi ica Abraão,
 Abraão eliodi ica Tera,
 Tera eliodi ica Nacor,
 35 Nacor eliodi ica Seruque,
 Seruque eliodi ica Ragaú,
 Ragaú eliodi ica Faleque,
 Faleque eliodi ica Éber,
 Éber eliodi ica Sala,
 36 Sala eliodi ica Cainã,
 Cainã eliodi ica Arfaxáde,
 Arfaxade eliodi ica Sem,
 Sem eliodi ica Noé,
 Noé eliodi ica Lameque,
 37 Lameque eliodi ica Metusalém,
 Metusalém eliodi ica Enoque,
 Enoque eliodi ica Jarete,
 Jarete eliodi ica Malaleel,
 Malaleel eliodi ica Cainã,
 38 Cainã eliodi ica Enos,
 Enos eliodi ica Sete,
 Sete eliodi ica Adão,
 ane lionigi Aneotedo^goji.

4

*Godaxakawa dineetalo Jesus
 (Mateus 4.1-11; Marcos 1.12-13)*

¹ Aneotedo^goji Liwigo ini miniwata^ga Jesus. Na^ga dopitedijo Jesus me
 i^{co}g^ot^edⁱc^ogi akiidi Jordão, odaa Liwigo Aneotedo^goji ja yadeegitedic^ogi
 midita^ga nipodigi ane yadilo, ane di^gica ni^geladimigipi.

2 Niğicoatigilo cwareenta nokododi, odaa diaabo ja dineetalo Jesus me domegeo degeote libeyacegegi. Niğijo nokododi aqica ane yeligo, odaa niğidiaeägidi ja nigicile.

3 Odaa godaxakawa jegeetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedogoji, awii niğino wetiadi me paontedi.”

4 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ajakadi, igaataşa lotaşanaşaxi Aneotedogoji diniditeloco me dişinokina paon meo lewiga oko, pida oko ewi mida lewiga leegodi niğina meyiwaşadi inoatawece lotaşaxi Aneotedogoji.”

5 Odaa diaabo ja yadeegitedicogi Jesus digoida maditaşa aca anenegegi daşaxa me leigitibigimece wetiga. Odaa aniğica daşa leegi, ja ikeetalo icoatawece niğicoa iişotedi.

6 Odaa jegeetalo Jesus, “Jajigotaşawa şanaşatetigi me iişeni inoatawece iişotedi, codaa jajigotedaşawa inoatawece ane libinico aneiteloco. Igaataşa inoatawece onajigotediwa, odaa jakadi maşaşa jajigota okanicodaşica ane jemaa me jajigota.

7 Odaa idiwatawece niğidiwa şanepilidi, nige amakitedini şadokotidi yodoe moğeetetiwa.”

8 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Emii opili Satanás! Igaataşa diniditeloco Aneotedogoji lotaşanaşaxi, ‘Oğeetetalo Ganiotagodi Aneotedogoji, codaa inokiniwateda moğeetetaloo.’”

9 Odaa diaabo ja yadeegitedicogi Jesus nigotaşa Jerusalém, odaa ideyate miditaşa ica ane daşaxa me leigitibigimece mini lişeladi Aneotedogoji, odaa meetalo, “Nigewi makaami Lionigi Aneotedogoji, adinaxokitinece natinedi.

10 Igaataşa diniditeloco Aneotedogoji lotaşanaşaxi, ‘Aneotedogoji me niişen niaanjotedi modoweditaşaloco’.

11 Codaa aşaşa diniditini, ‘Moilokaditalo şabaşateli modoweditaşaloco me degetaciloteda şadogonaka midiwa wetiadi.’”

12 Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Ajakadi, igaataşa madi lotaşanaşaxi Aneotedogoji diniditeloco, ‘Jinaşa adineenitalo Ganiotagodi Aneotedogoji.’”

13 Niğijo diaabo naşa ika me dineetalo Jesus minoatawece niğicoa anigotalo, odaa ja ikanawaanigi micaanişigotalo.

*Jesus yojogotedini libakedi digoida nipodigi Galiléia
(Mateus 4.12-17; Marcos 1.14-15)*

14 Jesus opitacedicogi nipodigi Galiléia, niğica Aneotedogoji Liwigo jeğeliodi me yajigotalo loniciwaşa. Odaa niğicoa nibodicetedi anoditece Jesus jonigilaagiteloco iditawece niğidi nipodigi.

15 Odaa diiğaxinaşa midiwa liiakanaşaxiidi judeutedi, odaa ijotawece ica oko anowajipatalo oiweniğide.

*Nigeladimigipitigi nigotaşa Nazaré aqodibatege Jesus
(Mateus 13.53-58; Marcos 6.1-6)*

16 Jesus niğicotedicogi nigotaşa Nazaré ane liidaşadi. Odaa naşa saabado, jişigo mani liiakanaşaxi judeutedi ane latakigitedibece. Odaa ja dabiditedini me dalomegenataka.

17 Oyajigotalo notaşanaşaxi ane idí Isaías, niğijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Odaa Jesus naşa yowiegi naşadi notaşanaşaxi, yowiegiteloco midiwa nidiko anee,

18 “Liwigo Ganiotagodi Aneotedogoji etini meetşa.

Igaataşa ee liomaşatagi,

codaa me najigotiwa inimawenegegi me jelogoditedibece nibodicetedi anele midiwa madewetedi.

Idiğe me jelogoditiogi niwilogojedi me jikaticoace,

codaa jeloġoditiogi ęoladi me jao me yatetacibigwaji,
codaa me jao moiwoko niġijo anoiatetibeci.

19 Idiġe me jeloġoditiogi niġica nicaaġabi
nige ikee Goniotagodi Aneotedogoji meliodi meletetema niġina oko.”

20 Odaa Jesus ja ilipaditacediwage naġajo notaġanaġaxi, odaa ja yopilaġadite niġijo nowienoġodi niiakanāġaxi. Odaa ja nicotacedini. Ijotawece oko mani niiakanāġaxi owatacotece.

21 Odaa ja dotaġa, meetediogi, “Niġina noko, niġidi ane diniditeloco niġidi liwai lotaġanaġaxi Aneotedogoji anajipaatiwaji natigide, jiġicota. (Leeġodi jiġidaa idinanatigi me jiba.)”

22 Iditawece oko ele modotaġatibige Jesus, codaa oyopo leeġodi lotaġa libinienaga. Odaa modi, “Ica mele me dotaġa, niġidooda lionigi José!”

23 (Jesus naga yowooġodi me doġodibatege.) Odaa meetediogi, “Ajawien-ataka menitiwatiwaji niġijo nigegi anee, ‘Dotowegi, akamaġa adinicilatiti!’ Codaa maġaġa enitiwa, ‘Awii digoina manataġa naġana ganigotaġa niġijo a ne jibodicaġatalo mawiite manitaġa nigotaġa Cafarnaum.’”

24 Odaa mee, “Jeloġoditaġawatiwaji niġina anewi, aġica ini ane yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko anele modibatege miditaġa epaa loiġi.

25 Diganajipaatiwatiwaji! Niġijo jotigide owidi wajekalodi digoina ęoniiġo Israel malee yewiġa Elias, niġijo ane yelogoditedibece Aneotedogoji lowooko, niġijo me daġa datiode itoatadigida nicaaġape niġigo meeya. Odaa eliodi niġica nigigi inatawece ęoniiġo.

26 Pida Aneotedogoji aiiġe Elias me yaxawa anigeteġepidaġaca niġina wajekalodipi judeutedi, digoina Israel. Pida iżżeġ Elias manitaġa aca wajekalo ane daġa ęgodoiġi, ane liġeladi mani nigotaġa Sarepta digoida nipodigi Sidom ane daġa ęonipodigi.

27 Eledi eliodi dawace-loolatedi judeutedi digoina Israel maleeġi Eliseu, inaaġina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedogoji. Pida aġica ane icilatidi. Ijokijo Naamā, ane loiġi siriotedi, baġa icilatidi.”

28 Niġijo noġowajipatalo Jesus lotaġa, ijotawece niġijo ane idei mani li-iakanaġaxi judeutedi eliodi me neliġideeqa.

29 Odaa ja dabiditiniwace oixigitedicogi wetice nigotaġa. Naġani nigotaġa idei ditibigmiedi ica lojotaġadi, odaa joġoyadeegitedicogi Jesus ditibigmiedi lojotaġadi domaġa oyamaġatedinece wakagi iīgo.

30 Pida Jesus yakagiditediogi liwigotigi niġijo noiġi, odaa joġopi.

Ica ęoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyacegħegi (Marcos 1.21-28)

31 Jesus one dinikatedinicogi manitaġa aca nigotaġa Cafarnaum nipodigi Galiléia. Odaa niiġaxitediniwace niġidi noiġi me saabado.

32 Eliodi moyopo leeġodi anodaġaġeteda me diiġaxinaġa, igaataġa dotaġa micataġa anida epaa naġatetigi.

33 Manitaġa niiakanāġaxi aneite me diiġaxinaġa onini ica ęoneleegiwa anodakatiogi, icoa lowooko one beyagi. Odaa igedi me dotaġa, mee,

34 “Amiina anemaanitogħidi, Jesus ane għad-ġiegħi Nazaré? Domige naġanagi me godaaġategħegi? Jowooġodi anakaami! Jaġakamaġakaami ane niġi Aneotedogoji, codaa inio kiniwateda mabaatema.”

35 Odaa Jesus ja yapeteġe, meeteta, “Anotokiti, codaa anotitice niġida ęoneleegiwa!” Niġijo niwigo abeyacegħegi yokoleteiniġi iīgo niġijo ęoneleegiwa lodore ijotawece niġijo noiġi, pida aġica elaciledi niġijo ęoneleegiwa. Odaa ja noditice niwigo abeyacegħegi.

36 Iditawece niğica oko nawelatibigiwaji, odaa dinotağaneşe midiaağiditiwage, modi, “Ganigaaleeşinoa niğinoa lotaşa! Igaataşa ida nimaweneşegi coda me loniciwaşa me iticoitedice niwicidi abeyacaşa. Niğina me iäge, odaa ja noditicoaci.”

37 Odaa nibodicetedi anoditece Jesus jiğilaagiteloco iditawece nişidi nipodigi.

Jesus nicilatiditediniwace eliodi oko

(Mateus 8.14-17; Marcos 1.29-34)

38 Jesus naşa noditedice niiakanagaşaxi, odaa jiğigo ligeladi Simão. Aca loxiığate Simão one deelotika, dapicogo-lolaadi. Odaa joğodipokotalo Jesus me icilatidi.

39 Odaa Jesus jiğigo. Niğicoteta nağajo iwaalo, odaa ja dakagitedeloco, ja iäge me noditice dapicogo-lolaadi. Odaa ağıca dağa leegi ja icí, odaa ja dabiditini, ja doolagatemma Goniotagodi idiaa lokaşagetedipi.

40 Niğijo naşa dalimetli aligeşe, niğica oko anini litaagi ane deelotika, oyadeegitalo Jesus. Adinatopiamico leelotika. Jesus dibatedeloco oninitecibeci ane deelotika, odaa ja icilatidi.

41 Niwicidi abeyacaşa noditicoaci mijotaşa eliodi oko. Naşa noditicoaci, dinigetağateetibigiwaji me notaşanaşa, modi, “Ja makamaşakaami Lionigi Aneotedoğoji!” Oyowooğodi niğidaşa niğicoa Cristo, ane niğe Aneotedoğoji me şodewikatidi. Pida joaniğidaa leegodi Jesus me yapeteşe, coda aika modi niğijaaşijo icoa Cristo.

Jesus yelogoditedibece nibodicetedi anele

(Marcos 1.35-39)

42 Niğijo naşa yelogotibige, Jesus ja noditedice nigotaşa, igo miditaşa nipodigi ane diğica niğeladimigipi. Niğijo noiigi odoletibige, odaa noğodakapetege, adomaşaleegoikatedice mopi.

43 Pida Jesus meetediogi, “Leeditibige mejigo jelogoditedibece nibodicetedi anele midiwataşa eletidi nigotadi. Igaataşa idiğe Aneotedoğoji me jelogoditedibece nibodicetedi anele, me icota anigida noko iğe inatawece niğina noiigitigi niğina iğo.”

44 Odaa ja yatematitedibece nibodicetedi anele midiwataşa niiakanagaşaxiidi nipodigiteloco Galiléia.

5

Jesus eniditediogi niğica odoejedipi anodiotibece

(Mateus 4.18-22; Marcos 1.16-20)

1 Ica noko Jesus ideite liniogotibece niweiigi Genesaré (eledi liboonağadi me Galiléia), odaa niğica noiijoğodiniligicetelogo, leeğodi moyemaa mowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa.

2 Odaa naşa nadi icoa itiwataale niwateceli ane ideitedice liniogotibece weiigi. Niğijo nomigomigipi waxoditicoace liwateceli, oiwilegi leelatiidi anoibake me nomigomigipi.

3 Odaa Jesus jona waxoditedinigi aca niwatece ane Simão nebi. Odaa jona dipokote me yotonawaanigitice liniogotibece. Odaa naşa nicotedini Jesus, ja niğaxitediniwace niğijo noiigi, ideite catinedi nağajo niwatece.

4 Niğijo naşa ika me niğaxitediniwace niğijo noiigi, odaa meeteta Simão, “Adeegiticogi şawatece digoida liwigotinigi, odaa okolenitinitiwiş şadeelatiidi abaatalo noğojedi.”

5 Odaa Simão ja niniqodi, meetalo, “Goniqaxinoqodi, ja jomiigaşa ijotawece enoale, aqica qobakajetege. Pida leeqodi makaami qodiiqeneqegi, jiçidaa leeqodi nige jokolenaqatacedini qodeelatiidi.”

6 Odaa niçijo noqoyokoletedini leelatiidi, owidi niçicoa libakajetedi noqojedi, ja domaşa daa niçijoa leelatiidi.

7 Odaa joqoyategitiogi icoa eletidi lokaagetedi maditaşa aca eledi niwatece menagitibeci oyaxawatiogi. Neqenagitibeci odaa joqoyetigilo niçijoa niwateceli noqojedi, jona domaşa domololetedini, leeqodi me dağaxa me iwaagadi niçijoa noqojedi.

8 Niçijo Simão Pedro naga nadi loniciwaşa Jesus, odaa ja yamagatedini lokotidi lodox Jesus, odaa meetalo, “Adiwikoden, adotonitice Iniotagodi, igaataga eemoda qoneleegiwa aninoa libatico!”

9 Eo niçida ligegi leeqodi Simão ijaqijoa eletidi ane idei mijotaşa eliodi moyopo loniciwaşa Jesus, igaataşa onowidi niçicoa noqojedi anodibatalo.

10 Tiago ijaa João lionigipi Zebedeu, lokaagetedi Simão, eledi eliodi moyopo. Odaa Jesus jegeete Simão, “Jinaqadoii! Natigidiwaşa abaatalo noqojedi majicitiogi oko. Pida niçina natigide ja qabakedi mawii metidadiwaşadi oko, odaa jaqajicitalo Aneotedoqoji.”

11 Odaa noqoyadeegitedicogi liwateceli daato, odaa joqodioptece Jesus, joqoika ijoatawece ane libaketedi.

Jesus icilatidi ica dawace-lolaadi

(Mateus 8.1-4; Marcos 1.40-45)

12 Ica noko, Jesus me ideite manitaşa aca nigotaşa, odaa onini ica qoneleegiwa ane dağaxatece ica dawace-lolaadi. Niçijo naga naditege Jesus, odaa ja dakagitinigi iigo neqepaa itinigi iigo latobi, diniwikodetibece. Odaa ja dipokotalo Jesus, meetalo, “Iniotagodi, nigemaani madicilatiti, jowoogodi mida qadoniciwaşa madicilatiti.”

13 Odaa Jesus ja dibatedeloco, meete, “Ee! Jemaa me qadicili!” Aoniçica dağa leegi jona icí niçijo qoneleegiwa ane dawace-lolaadi.

14 Pida Jesus yajoi me diqica ane yelogodita me icilatidi, meeteta, “Emii minitaşa ane libakadi Aneotedoqoji ligeladi, adinikeenita, codaa aboonitalo Aneotedoqoji niçijo ejeeqagi ane diiqenataka Moisés me dinalegi, amaleeqaga oyowooqodi niçina oko naşa qadicili.”

15 Pida niçijo okotigi anitawece nigotaşa jegeliodi moyalaqatalo Jesus, odaa niçica noiigi joqotatalo mowajipatalo lotaşa, codaa me nicilatiditediniwace.

16 Pida idioka limedi me dinogatedicobece, migo miditaşa nipodigi ane diqica niçeladimigipi, yotaganege Aneotedoqoji.

Jesus icilatidi ica alejaado ane dağadiaa ditinege

(Mateus 9.1-8; Marcos 2.1-12)

17 Ica noko Jesus niiqaxitediniwace ica noiigi. Niçica aneite, onidi me nicotiniwace icoa fariseutedi icaaqicoa niiqaxinaqanadi anodiigaxinaqatece lajoinaqanegeco Moisés. Oicoqoticogi inoatawece ane nigotadawaanaşa nipoşa Galiléia aniaa Judéia, codaa me oicoqoticogi nigotaşa Jerusalém. Niçica loniciwaşa Goniotagodi Aneotedoqoji idei mijoataşa Jesus niçina me nicilatiditediniwace eelotaginadi.

18 Odaa digawini niciagi, onicoa icoa qoneleegiwadi anoyadeegi ica alejaado ane dağadiaa ditinege, one iwoteloco ligelate, odaa joqodoletibige nimaweneqegi me dakatiobece catiwedi diimigi aneite Jesus, domoqoyadeegiticogi niçijo qoneleegiwa lodox Jesus.

19 Pida aṣoyakadi me dakatiobece leeṣodi niṣica noiigi-nelegi. Odaa joṣonoṣeletibigimece ditibigimedi diimigi lelāga. Odaa jonogonoṣa deega-joli, owo lawimaṣajegi diimigi. Noṣoigodi moyomoke niṣijo diimigi lelāga, odaa joṣoyexaqatinigi niṣijo alejaado catinedi ligelate, odaa joṣonikatini lodee Jesus liwigotigi niṣijo noiigi.

20 Niṣijo Jesus naṣa nadi mida eliwaṣatakanegi niṣijoa lokaṣetesi ale-jaado, odaa jegeete, “Yokaṣeṣe, ḡabeyaceṣeco ja inapitaṣadi.”

21 Odaa niṣijo anodiiṣaxinaṣatece lajonaṣaneṣeco Moisés, ijaṣijoa fariseutedi dinotaṣaneṣetiwage, modi, “Amiidoa icoa ḡoneleegiwa ane diniciaceketetege Aneotedoṣoji? Igaataṣa iniokiniwateda Aneotedoṣoji me yakadi me napitaṣadi oko libeyaceṣeco.”

22 Pida Jesus ja yowooṣodi niṣica anodinotaṣaneṣetigi, odaa jegeetediogi, “Igaamee ina mawii ida ḡadowoogotiṣaji?”

23 Mige daṣaxa me dakake mejita niṣidi alejaado, ‘Ja inapitaṣadi ḡabeyaceṣeco,’ ogoa, domige daṣaxa me dakake me jiiṣe me dabiditini, odaa jegewaligi?

24 Pida natigide amaleegaga owooṣotitiṣaji, jikeetaṣawa me Ee, Gonleegiwa ane jicoṣotibigimece ditibigimedi, mida iṣenataṣaneṣegi digoina iṣo me inapitaṣadi libeyaceṣeco oko.” Odaa jegeete niṣijo alejaado, “Adabititini! Abaata ḡadiṣelate, odaa opiliticogi ḡadiṣeladi!”

25 Aṣica daṣa leegi niṣijo ḡoneleegiwa ja dabiditi lodee ijotawece niṣijo noiigi, naṣa dibata ligelate, odaa joṣopiticogi ligeladi, diniotagodetibigimece Aneotedoṣoji.

26 Ijotawece niṣijo noiigi eliodi moyopo, codaan odoṣetetibigimece Aneotedoṣoji. Eliodi maṣaṣa doṣibigwaji, odaa modi, “Niṣina noko, jinataṣa nibinico ane diṣicoa me jinataṣa!”

*Jesus enidite Levi me diotibece
(Mateus 9.9-13; Marcos 2.13-17)*

27 Niṣidiaṣadi Jesus naṣa noditedice nigotaṣa, odaa ja nadi ica ḡoneleegiwa ane liboonaṣadi Levi. One libakedi me dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. One nicote niṣica aneitibige moyedia. Odaa Jesus jiṣigo minitaṣa, odaa jegeete, “Anagi, aniwitici!”

28 Odaa Levi ja dabiditini, ja yaladi ane libakedi, odaa ja diotece Jesus.

29 Odaa Levi ja yaloke Jesus eo ica nalokegi nelegi mini ligeladi. Odaa eliodi niṣica anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaan meledi eliodi oko idi me niçoṣowepodi.

30 Icoa fariseutedi icaṣicoa anodiiṣaxinaṣatece najonaṣaneṣeco anida aneetege niṣijo lapo fariseutedi elodi id, joṣoyalomeṣe niṣijo anodiotibece Jesus, moditiogi, “Igaamee ina me ḡagiiwepoditiṣaji idi anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaan me niṣinoa eletidi abey-acagaṣa?”

31 Odaa ja igidi Jesus, meetediogi, “Niṣina anicileṣegipi aṣoyopotibige dotowegi, pida niṣina ane neelotikanaga boṣoyopotibige dotowegi.

32 Ajanagi daṣa jiniditiogi ane iṣenaṣatibigwaji, pida janagi me jiniditiogi aninoa libeyaceṣeco amaleegaga odinilaatece libeyaceṣeco, odaa joṣodopitalo Aneotedoṣoji.”

Jesus diiṣaxinaṣatetece ica anodaṣee me jikanakawaanigi me jinidaga me jotaṣaneṣenaga Aneotedoṣoji

(Mateus 9.14-17; Marcos 2.18-22)

33 Ica noko moditalo Jesus, “Niṣijo anodiotibeci João Batista idate-cibece aniodaṣa, owotibige meneṣegi yoniciwaditibigwaji moyotaṣaneṣe

Aneotedoğoji. Anağaga oniotoğodici ane fariseutedi idaağee. Pida niğidi anodiotibigağadici baadiçica doğoika me niodağa.”

³⁴ Odoo Jesus jeğetediogi, “Domigakatitiwaji molii me niodağa, niğina nodenigipi midi nadoneğegi, ina niğini miditağa niğini ane wado?”

³⁵ Pida icota noko monogatice niğini ane wado me ideitice liwigotigi. Odoo niğida noko joğoika me niodağa.”

³⁶ Jesus eledi yatematitediogi ica natematigo anida ane godiğaxitece, meetediogi, “Ağica ini ane dapadenagata niğina lipegeteğe liwai gela dağa napadeteloco nowoodağagi oxiğodi. Nigica anidağee, ibeyacağadi nağadi lapadexe, codaan niğina napadenaganağadi me gela ağeyotinigi niğina nowoodağagi oxiğodi.

³⁷ Ereditibige moyetigi niğina viinyo gela nağana lağaağaxi ewacogo baanoğopake. Nigica anidağee, niğidiwa lağaağaxidi laxokodi datope, odoo jağanado niğica viinyo, codaan jağaga beyagi niğicoa lağaağaxidi.

³⁸ Leeditibige moyetigi niğina viinyo gela nağana lağaağaxi gela.

³⁹ Codaan ağica ane yemaa viinyo gela, niğina nağa eliodi me wacipeta viinyo oxiğodi, igaatağa yakadi mee, ‘Niğina viinyo oxiğodi dağaxa mele.’” (Jesus yatemati niğida natematigo me ikee liğaxinağaneğeco mepağa geladi.)

6

Jesus diğaxinağatece anodağee saabado

(Mateus 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ Neğeledi saabado Jesus jonağa yakagiditedeloco ica nixoğotagi aninaa leyeema. Niğijo anodiotibece onotegi noğonigakala, odoo joğoyeligo lolacidi leyeema.

² Odoo onicoa icoa fariseutedi anodi, “Igaamee ina mawiitiwaji ida aneni, godiğaxitece ağodika me jağa niğida aneni niğina me saabado? (Igaatağa ane dağa godika me jağa okanicodağica nibakedi codaan me inigakalaga leyeema).”

³ Jesus nağa igidi, meetediogi, “Agodiğica malomeğenitelocotiwiği, niğijo Davi loenatagi, nağa nigicile, ijaçijoa lokağetedi.

⁴ Davi geme dakatiwece lopegedi Aneotedoğoji. Odoo ja dibatalo niğijo paontedi anoyajigotalo Aneotedoğoji, odoo ja yeligo, ligiğepodi lokağetedi. Pida godiğaxitece modi midiokidi moyakadi moyeligo niğidi ane nibağa mini Aneotedoğoji lopegedi, niğidiwa paontedi anoi-bootalo Aneotedoğoji.” (Pida ağica dağa nilaagedi Davi.)

⁵ Odoo Jesus jeğetediogi, “Ee, Goneliegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, jegemaga jiğe niğina anoyakadi mowo niğina me saabado.”

Jesus icilatidi ica beyagi libaağadi me saabado

(Mateus 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Neğeledi saabado, Jesus one dakatediwece niiakanağaxi me diğaxinağa. Odoo oninica goneliegiwa alejaado, beyagi libaağadi.

⁷ Icoa anodiğaxinagatece najoinağaneğeco icoa fariseutedi, anağaga idi oğoaditalo Jesus, oyemaa moiwi mige dicilatitağa niğina me saabado. Owotibige moyakadi modotagatibige Jesus me dağa yeteteteda saabado. (Leeğodi lakatigi judeutedi me dağa nibağa niğina me saabado.)

⁸ Pida Jesus yowooğoditediwe niğicoa lowooko. Odoo joanigidaa leeğodi meete niğijo beyagi libaağadi, “Adabititini lodee niğina oko!” Odoo niğijo goneliegiwa ja dabiditi.

9 Odaa Jesus meetediogi, “Gadigeetiwaji, amiini ica ane diigenatakata şonajoinaqanegeco me jaşa ina me saabado? Domige şodiğe me jaşa anele, oşa, domige ane beyagi? Jakadi me inşa ane yeloadi oko, oşa domige jakadi me jeloadi oko?”

10 Odaa iwitediogi iditawece nişidi anoyawiile. Odaa meeet Jesus nişijo ane beyagi libaaşadi, “Ixokenitice şabaşadi!” Naşa ixoketice libaaşadi, odaa ja içi.

11 Odaa eliodi me neliqideega nişijoa lakapetedipi, codaa odinotaganeşetigi nişica anodigotalo Jesus.

*Jesus iomagaditedice nişicoa dooze şoneleegiwadi anodiotibece
(Mateus 10.1-4; Marcos 3.13-19)*

12 Nişijoa nokododi, Jesus igo dalaşatetedibigimece aca wetişa me yotaganeşe Aneotedoşoji. Odaa idiaa ixomaşateetedice ijotawece enoale me yotaganeşe Aneotedoşoji.

13 Nogone yelogotibige, Jesus jeğeniditediogi şoneleegiwadi anodiotibece. Odaa ja iomagaditedice dooze, odaa jonişida ica aneyatedigi me “Lişexedi Aneotedoşoji.” Odaa liboonaşatedi nişicoa şoneleegiwadi:

14-16 Simão aneote Jesus me liboonaşadi me Pedro, ijaşijo nioxoa anodita André; Tiago, ija Joāo, Filipe; ija Bartolomeu; Mateus ija Tomé; Tiago ane lionigi Alfeu; Simão analıeşoyatigi me Zelotes; Judas ane lionigi eledi Tiago; ija Judas Iscariotes aneyaa Jesus mijotaşa nelogododipi.

*Jesus nişgaxitediniwace codaa me nicilatiditediniwace oko
(Mateus 4.23-25)*

17 Odaa nogone dinikatedini Jesus me icoşotedibigimece aca wetişa, odaa ja dabiditedini miditaşa ica anabotiware ijaşijo noiigi anodiotibece. Codaa onidi ica eliodi oko aşicaadaşa icoşoticogi nişicoa nipodaşa Judéia, codaa me nigotaşa Jerusalém, codaa me nipodaşa aca Tiro aniaa Sidom, anodipegitinece ica akiidi-eliodi.

18 Igotibeci mowajipatalo lotaşa Jesus, codaa me nicilatiditediniwace leelotika. Icaşica ane diotibece niwicidi abeyacaşa anowote nişinoşa lowooko ane napioi, eledi igotibeci diniwakateetibigwaji.

19 Ijotawece nişijo noiigi odoletibige modibatelogo Jesus, leeşodi noditice ica loniciwaga ane icilatidi iditawece oko ane neelotikanaşa.

*Jesus dişgaxinaşatetece anodaagee ica oko anida linikegi icaagica ica oko
ane agecaşalo
(Mateus 5.1-12)*

20 Jesus iwitediogi nişijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Nişida makaamitiwaji aniniitibeci, anakaami madewetedi, igaataşa Aneotedoşoji ja iiş şadaaleşena.

21 Aniniitibecitiwaji ane anigicile nişina natigide, igaataşa icota me şaditiminitiwaji. Aniniitibecitiwaji ane anoenitibece nişinoşa nokododi, igaataşa icota malajikanitibece.

22 Aniniitibeci nişina akaamitiwaji ane deşetişademaani, ane deşele modibataşagi, codaa metişadienitibige, nige odi makaami abeyacaşa, leeşodi maniwitici ane Ee, şoneleegiwa ane jicoşotibigimece ditibigimedi.

23 Niçina nige ixomağateenitedijo niçinoa nawikodico anejitalo, jemaa meliodi maniniitibecitiwaji. Igaatağa Aneotedoğoji ja yotetetedağadomi ane dağaxa meletağadomitiwaji digoida ditibigimedi. Igaatağa diganee natigide, jiçidaägee niçijo jotigide litacepodi niçina oko moyametibigo niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

24 Pida akaamitiwaji biğicota meliodi mawikodeetiwaji, anakaami liicotedi, igaataga jağabaatege icoatawece niçicoa anakati mabaatege, ağaleegabaatege eledi aneletağadomi.

25 Icota meliodi maşaşa awikodeetiwaji, akaami anele manioditiwaji niçinoa nokododi, igaataga icota me şadeloati nigigi. Codaa icota meliodi mawikodee, akaami ane alajikanitibece, igaataga icota manoeni leeğodi gagecağaloğo.

26 Eliodi maşaşa awikodee niçina akaami anetiğadiweniçideni niçina oko, igaataga niçica jotigide şadaamipi aşaşa oiweniçide niçijoawitakagaşa anodi moyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

(Pida oinaale niçijo noiigi.)

*Leeditibige me jemaanaşa şonelogododipi
(Mateus 5.38-48)*

27 Pida ejitağawatiwaji ane anajipaatiwa, me leeditibige memaani şonelogododipi, codaa awii niçica aneletema niçijo anakaami neleğetedipi.

28 Ipokitalo Aneotedoğoji me ibinietediogi niçina anodotağatibigağaji, codaa otağaneğenitetiwaji Aneotedoğoji me ibinietediogi niçina anoyametibigağaji.

29 Nigica ane yabaketigi şadajice, ajicita nağani eledi şadajice maşaşa yabake. (Me ikeeni me diçica şadelaqatema.) Nigica ane dibata şanicaapa ajici codaa me şanoecağaxi.

30 Idioka limedi medianitiwaji niçina ane dipokotağawa ganigica. Codaa niçina ane dibata ganigidi ane şanebi, jiniğipoki doğoyopilağaditağawa.

31 Ademii oko niçica anemaani modigotağawa.

32 Niginoka emaani niçina anetiğademaani, aşıca şanigaanye miniwatağa Aneotedoğoji. Igaatağa niçina oko ane beyagi aşaşoyemaa niçina nemaanogodi.

33 Codaa nigawii aneletema inokina niçina anowotağadomi anele, odaa aşıcatace şanigaanye. Igaataşa niçina oko abeyacağaga jiçidaägee.

34 Codaa nigadilağaneğenitiogi inokina niçina ane eni metiğadediani, niçica anigidi şadowoodağagi anonadila, aşıcatace şanigaanyetiwaji. Igaataşa niçina oko ane beyagi eo ladiligi niçina inaagine abeyaceğegi eotibige me dibatege liikoa.

35 Pida jemaa memaani şanelogododipi, codaa awii niçina aneletema, awii ladiligi, pida niçina me dağa alithege me yopilağaditağawa liikoa. Joaniçidaägee odaa başa şadedianitetiwaji Aneotedoğoji, codaa akaami li-onigipi Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece. Igaataşa eletetema codaa me niçina oko ane dağa diniotagodetibigwaji codaa me abeyacağaga.

36 Iwikodenii eledi oko, diganigotedağawa Aneotedoğoji Gadiodi me şadiwikodenitetiwaji.

*Jinagawini eledi oko ane dogowoogoti niçica ane loenatagi
(Mateus 7.1-5)*

³⁷ Jinaqawini anee eledi oko niqina ane daqa iwikoden, odaa Aneotedoqoji aiwi anenitiwaji oteqexaaqaga qadiloikatititiwaji. Jinegeni me leeditibige moiolkatidi oko leeġodi meo ane beyagi. Odaa Aneotedoqoji aqee me leeditibige metiqadiloikatititiwaji. Adinaagititibige okanicodaqica ane beyagi anowotaqadomi. Odaa Aneotedoqoji yaagiditedibige niqijoa qadoenataka ane beyagi.

³⁸ Ajicitatiwaji eledi oko niqica ane yopotibige, odaa Aneotedoqoji yajigotedaqawatiwaji niqica anopootibige. Digo micataq aqina oko ane yetigi nelegei leyeema neqepaa niolakati, alec ipiati, joaniqidaaqee eliodi ane yajigotedaqawa Aneotedoqoji. Igaataq aqina Aneotedoqoji yajigotedaqawa liciagi niqina anajicita eledi oko.”

³⁹ Jesus yelogoditediogi ica natematigo anida ane godiigaxitece, meetediogi, “Niqina Ɂolaġa domige yakadi me digilaqatedeta eledi Ɂolaġa? Niqina digilaqatedeta, odaa niqidoa itoata Ɂoladi yelogo me daxaboketinece digica begi.

⁴⁰ Codaan niqina ane didiko anaqaxateloco niiqaxinoqodi. Pida niqina nige igodi icoatawece niqicoa lidiko, odaa ja liciagi niqini niiqaxinoqodi.

⁴¹ Jinaga qadigoati lagamicaqajegi ganioxoa catiwedi ligecooġe, leeġodi akamaqakaami oteqexaaqaga emaan mowooqot niqidi iwoġo liwai ane idei catiwedi qagecooġe.

⁴² Pida menita ganioxoa, ‘Inioxoa, anagi! Inoġa gadaqamicaqajegi catiwedi qagecooġe.’ Igaamee ina mawii ida qagegi, akamaqakaami aqemaan mowooqot niqidi iwoġo liwai catiwedi qagecooġe? Gademaanigi mokawii makaami ele. Pida ele majela manogaa niqidi iwoġo liwai catiwedi qagecooġe, odaa jegele manatiteloco lagamicaqajegi ganioxoa manogaatema.

*Jowoqotaga niale leeġodi elali
(Mateus 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ Naqana niale anele, abeyagi elali. Odaa naqana niale ane beyagi, aqele elali.

⁴⁴ Codaan jowoqotaga anada naqana niale leeġodi niqinoa elali. Igaataq ainqotecaq ilipeġe madataq aqnejja, codaan ainqoq ‘uuva’ maditaq omiigonaga.

⁴⁵ Igaataq aqina anele icqotiwece laaleġena niqina oko anele, leeġodi laaleġena nolee niqica anele. Pida niqina ane beyagi icqotiwece laaleġena niqina oko ane beyagi, leeġodi laaleġena nolee ane beyagi. Igaataq aqina oko eetece inokina niqina ane idei catiwedi laaleġena.

*Icoa itoa latopaco lipodaqalatedi diimigi
(Mateus 7.24-27)*

⁴⁶ Igaamee ina menitiwatiwaji, ‘Goniotagodi, Goniotagodi,’ pida aqawii niqina ane jiġietaqawatiwaji?

⁴⁷ Natigide jelogoditaqawatiwaji anodaqee niqina oko anenagi meetaq, odaa wajipatalo yotaga, codaan idadiwaqadi.

⁴⁸ Jiciaceeketegi niqina qoneleegiwa ane dabiteqetini ligeladi. Odaa ilecatiditinece me nalightedini lawonadi ditibigimedi wetiġa. Odaa naq aboogo-akiidi, icota ninyoqodi minitaq aqnejja. Pida ninyoqodi ayakadi me igike niqini diimigi, leeġodi datiteta moyojogotini.

⁴⁹ Pida niqina oko ane wajipatalo yotaga, pida aqeyiwaqadi, baq aqnejja eledi qoneleegiwa ane dabiteqetini ligeladi. Dabiteqetini miditaq aqnejja, pida bogodaa ayatitagaditedini lawonadi. Naq aboogo-akiidi, niqicota ninyoqodi ligeladi. Odaa jeġenitini, aqica nenyakigi.”

7

*Jesus icilatidi liotagi ica lacilo icoa niodağawadi romaanotedi
(Mateus 8.5-13)*

¹ Niğijo naşa nigotedini Jesus me yotaşaneşe niğidi noiigi, odaa jiğigo manitaşa nigotaşa Cafarnaum.

² Odaa oninica şoneleegiwa ane iiğe onaniteci taalia iodaşawadi. Ica liotagi ane dağaxa me yemaa, one deelotika, jona doletibige me yeleo.

³ Niğini ane iiğe niodağawadi romaanotedi naşa dibodicetalo Jesus, jona iiğe icoa lacilodi judeutedi migotibeci odipokotalo Jesus migo icilatidi niğijo liotagi.

⁴ Noşototalo Jesus, odaa icaanoşodigotalo mowotibige migo, moditalo, "Janagaşa makaamitaşa, jemaanaşa micilatiti liotagi lacilo iodaşawadi, igaataşa niğini ane iiğe niodağawadi romaanotedi, şoneleegiwa libinienigi.

⁵ Codaa eliodi me yemaa şodoiigi, jeşepaa diiğenatakata modabiteşetini şodiiakanagaxi."

⁶ Odaa Jesus jiğigo lixigaşawepodi. Pida niğijo nişipegitidio ligeladi niğijo lacilo romaanotedi, odaa ja iiğetege icoa lokaşetedi migotibeci odakapetege Jesus. Odaa joşoyeloşoditalo Jesus niğicoa lotaşa niğijo lacilo romaanotedi, monee, "Goniotagodi, ajemaa dağalee şadigiwoci. Eliodi şaniwaló, aşakaami iciagi managi anakaatiwece işeladi.

⁷ Codaa joanığidaa leegodi me dağa ejigo jipokotaşawa managi deşepaa digoina. Pida okexaa eni me icí idida iotagi, odaa ja icí inioneeşa.

⁸ Igaataga akaami iciagi, ee aşaşa idi anetidiğe, codaa idıwa iniodağawadi maşaga jiğe. İdatecibece ini anejita, 'Emii', odaaşigo. Iniaağeledi mejita, 'Anagi', odaa jeşenagi. İdatecibece mejita iotagi, 'Etidi anawii.' Odaa jeşeo."

⁹ Niğijo Jesus naşa wajipate niğijo lotaşa, eliodi me yopo. Odaa naşa nawi-ilitedijo, meetediogi niğijo noiigi anodiotece, "Ejitaşawatiwaji, aniğica oko jakapetege midi şodoiigi Israel ane eliodi eliwaşatakanegęgi digo minitaşa niğini şoneleegiwa (ane daşa şodoiigi)."

¹⁰ Niğijo lişexedi niğijo ane iiğe niodağawadi romaanotedi, noşopitiobeci ane icoğoticogi. Noşotota, niğijo niotagi ja icí.

Jesus eote me yewigatace lionigi aca wajekalo

¹¹ Ica noko Jesus onigo manitaşa nigotaşa Naim. Ijaağijo anodiotibece icaağica eledi noiigi-nelegi lixigaşawepodi.

¹² Odaa noşone odipegita niğica lapoagi niğica niwilanigi ane niotaa nagani nigotaşa, odaa joşodakapetege ica lapo-nelegi, anoyadeegi ica lioneega ane yeleo, oyadeegi monaligitini. Niğica émeşegi onokijoteci me lionigi acoda wajekalo. Niğica noiigi-nelegi oigaalatibece naşajo eliodo.

¹³ Niğijo naşa nadi Goniotagodi naşajoda wajekalo, eliodi me iwikode. Odaa jeşeteta, "Jinaşa anoeni!"

¹⁴ Odaa joneşepaanaşa iperiteta, odaa ja dibatedeloco aca iwokodagaxi. Odaa niğijo anoyadeegi ja dabiditiniwace. Odaa jeşee Jesus, "Lioneega, Ee şadiğeni, anicootini!"

¹⁵ Odaa niğijo émeşegi jona nicotini, odaa ja dotaşa. Jesus ja yopilaşadite naşajo eliodo.

¹⁶ Ijotawece niğijo oko eliodi me doitibigiwaji, odaa odoşetetalo Aneotedoşoji, modi, "Dinikeetogowa ane yelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko, codaa niğida eliodi nimaweneşegi. Aneotedoşoji ja dalitediogi loiigi, odaa yaxawatediogi!"

17 Nibodicetedi anoditece Jesus jiġilaagiteloco iditawewece nipoçigi Judéia, coda me niġicoa nipođaġa anipegitege.

*João iiġe niġijo anodiotibeci migotibeci midoataġa Jesus
(Mateus 11.2-19)*

18 Niġijo anodiotibeci João Batista oyelogodita icoatawece niġicoa baaneġeote Jesus.

19 Odoo João eniditiogi icoa itoataale anodiotibeci, odoo ja iiġe moige Goniotagodi, meetiogi, “Nigcootalo, enitalo, ‘Manigakamaġakaami’ icoa ane inibeoonaqatege menagi me godewikatidi, ogoa, domigalee inibeoonaqatege eledi oko?”

20 Noġototalo Jesus, odoo joġoige, moditalo, “Goniotagodi, João Batista godiġe me gadigeegi manigakamaġakaami icoa ane inibeoonaqatege menagi godewikatidi, ogoa, domigalee inibeoonaqatege eledi oko?”

21 Ajaaġajo naqajlo lakata niġicotibeci niġijo liiġexedi João, Jesus ja icilatidi eliodi oko ane neelotikanaga, ina anodakatiogi, coda eote me yatetacibigwaji goladi.

22 Odoo Jesus ja igiditediogi niġijo ane iiġe João, meetediogi, “Opilitaci cogi minitaġa João, odoo eloġoti niġinoan ananati, coda anajipaatalotiwaji. Eloġoti me yatetacibigwaji goladi, mewaligi ane beyagi laxace, coda me icí dawace-loolatedi, aticilonadi ja wajipatacibigwaji, ēmaġa newiqatace, coda me jatemati nibodicetedi anele miditaġa madewetedi.

23 Niġina oko ninitibece niġina me daġa dinibolikatiditici.”

24 Niġijo noġopitibeci niġijo liiġexedi João, odoo Jesus ja yalaġate João Batista, meetediogi niġidi noiġi, “Ijo me emiitiwaji midi nipoçigi ane yadilo ane diġica niġeladimigipi, amijo anemii awinitiwaji? Domigemii mawini ġoneleegiwa ane diġica baġa niiticogi ane liciagi niġina naanyogo ane igike niocodi?

25 Amiina anemii awinitiwaji? Domigemii awini ġoneleegiwa anele me dinixo? De jelogoditaġawatiwaji! Niġijo anele me dinixotibigwaji, ane diġica ananiaditema, ane digeladetigi diimaġa libinienaga, ligeladi niġinoan inionaga-eloodoli.

26 Enice, amijo ica anemii awinitiwaji? Domige emii awinitiwaji niġijo ane yelogoditedibece Aneotedoġoġi lowooko? Beġewi! Jelogoditaġawatiwaji mepeġewi me emii awinitiwaji niġijo ane naqaxatelogo niġijo anoyelogoditedibece Aneotedoġoġi lowooko niġijo jotigide.

27 Igaataġa joaniġjaa João niġijo aneeta Aneotedoġoġi lotaġanaġaxi, neġee Aneotedoġoġi, ‘Jiwakatee iigexegi ġadodoe, yoetece ġaligi’.

28 Jelogoditaġawa, João me daġaxa me ġoneġegi caticedi ijotawewece niġijo eledi anoyelogoditedibece Aneotedoġoġi lowooko. Pida niġina oko iwikodaġa ane iiġe Aneotedoġoġi laaleġena, baġa daġaxa me ġoneġegi caticeditace João.”

29 Niġina anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, coda me iditawewece niġidi noiġi owajipatalo lotaġa Goniotagodi, joaniġidiaġaqi niġica ane nilegetiniwace João, noġowajipatalo lotaġa Jesus, odoo modi Aneotedoġoġi iġenaga.

30 Pida niġijo fariseutedi ijaaġijo anodiiġaxinaġatece lajoinaġaneġeco Moisés baadoġoyemaa me nilegetiniwace João. Joaniġidaa modowocetegi niġica ane domaġa yemaa Aneotedoġoġi mowo.

31 Odoo Goniotagodi mee, “Niġina noiġi, amiini ica ane jakadi me jibogoditege? Natigide jelogoditaġawatiwaji ane jibogoditege.

32 Liciagi nigaanigipawaanigi ane nicotiniwace me nalooġo midi lalokaditibece. Ini lapo meeta, me dapaaweta niġini eledi lapo, ‘Ja jatenaqatigi

natenegegi nadonegegi, pida aqanibaletiwaji. Codaa ja domaga jigaanaqa ica nanaagi monaligitini emegegi, pida aqanoenitiwaji'. (Odaa niqidi nigaanigipawaanigi idioka limedi me dinotigimade.)

³³ Igaataga Joao Batista enagi, odaa ayeligo paon, otegexaaqaga wacipeta viinyo. Odaa menitiwaji me dakatiogi niwigo abeyacegegi.

³⁴ Odaa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, naqaga janagi, odaa baqa jeligo paon, codaa me jacipe viinyo. Odaa menitiwaji, 'Digawini! Niqidoa gonleegiwa olade, codaa me acipegegi. Lokaagetedipi niqidi anodibatibigege ninyelo ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa lokaagetedipi inatawece niqina oko anowidi libeyacegeco!' (Odaa qadiciagitiwaji niqijo nigaanigipawaanigi leegeodi midioka limedi madinotigimadenitiwaji.)

³⁵ Pida niqina oko anida liwaxinigi, baanaga yowoogodi Aneotedogoji me diwaxinaga, codaa midioka limedi meo ane igenaga."

Jesus igo ligeladi ica fariseu anodita Simao

³⁶ Ica fariseu one node Jesus migo aniodi ligeladi. Odaa Jesus jiqigo. Naqa dakatediwece ligeladi, odaa ja nicotedi maditaqa aca nameja maniodi.

³⁷ Manitaqa naqani nigotaqa onani aca iwaalo agopelo. Naqa dibodicetalo miniwatedigi Jesus ligeladi niqijo fariseu maniodi, odaa jiqigo, yadeegi aca bootawaana wetiga, anodita "alabastro". Naqaca bootawaana one nolee ladokojegi.

³⁸ Naqajo iwaalo dabiditi lowidi Jesus micoataqa logonaka, anoetibece. Odaa latiidi datikoletelogo logonaka Jesus. Odaa ja yatita lamodi me iwilegi Jesus logonaka, codaa eliodi me napicogotenedice logonaka, ikee me diniotagodetalo. Codaa yadotelogo logonaka niqica ladokojegi.

³⁹ Niqijo fariseu ane node Jesus naqa nadi anee naqajo iwaalo, odaa meetibige le, "Niqina degewi niqiniaaqiniwa Niqicoa ane nelogoditedogowa Aneotedogoji lowooko, daganaganawini yowoogodi anani naqani iwaalo ane dibatelogi, codaa tagaqa yowoogodi niqicoa ligopeloageco, codaa ane libeyacegeco."

⁴⁰ Odaa Jesus meeteta niqijo fariseu, "Simao, domiqida igezi." Odaa ja igidi, meetalo, "Digageni, niqaxinaqaganaga."

⁴¹ Odaa Jesus jegeete, "Idiwa iniwataale gonleegiwadi onaalewe ica anidioka limedi me yajigo monadila ninyelo. Onica ica ane dinaalewe ciinco taalia beexotedi, odaa ica eledi baqa dinaalewe meya-taalia beexotedi.

⁴² Niqidi iniwataale aqoyakadi moyedia niqijo naaleweta niqijo gonleegiwa. Odaa joanigidaa meetiogi me dagadiaa leeditibige moyedia. Natigide qadige, amepidigica ijoa itoa ane dagaxa me yemaa ijo gonleegiwa anonaalewe?"

⁴³ Simao ja niniqodi, meetalo, "Ejime niqijo ane dagaxa me dinaalewe jiqijaa dagaxa me demaanaqa." Odaa Jesus meete, "Ele motagan!"

⁴⁴ Odaa Jesus naqa niwiteta naqajo iwaalo, odaa meeete Simao, "Jaqanati naqani iwaalo. Niqijo naqa inakatiwece qadigeladi, aqanajicitiwa ninyoogodi me jiwilegi iqonaka. Pida baqa iwilegi iqonaka yatitalo latiidi, odaa yatita lamodi me yadilonatidi iqonaka.

⁴⁵ Codaa niqijo naqa janotio, aqadapiciqi me qadecoatitici. Pida niqijo naqa nakatio, naqani iwaalo naqani me napicogotenedice iqonaka.

⁴⁶ Codaa otegexaaqaga adootigi najidi yacilo mikeeni mogetetiwa, pida aniaaqani baqa yadotelogo iqonaka ladokojegi.

⁴⁷ Odaa jemaa mejitaqawa Aneotedogoji ja iwilegi libeyacegeco naqani iwaalo anowidi. Odaa joanigidaa leegeodi meliodi me idemaa. Pida niqina

oko ane dağa deemitetece me leeditibige me doletibige Aneotedoğoji me iwilegi libeyaceğego, ağewi me idemaa.”

⁴⁸ Odaa Jesus jeğeeteta nağajo iwaalo, “Aneotedoğoji ja napitağadi gabeyaceğego.”

⁴⁹ Niğijo eledi oko anidiaagi madi nameja, dinotağaneğetiwage, modi, “Amiiniwa icoa şoneleegiwa anee me yakadi me napitağadi şobeyaceğego?”

⁵⁰ Odaa Jesus jeğeeteta nağajo iwaalo, “Aneotedoğoji ja şadewikatiti leeğodi madinakatoni. Odaa emii opili, mele şadaaleğena!”

8

Iwaalepodi anodiotibece Jesus

¹ Niğidiaağidi Jesus ja diniwijetedicogi midiwataşa icoa nigotadi icaağicoa nigotadawaanaşa niğidi nipoçigi, yelogoditedibece icoa nibodicetedi anele, anonelogoditoğowa anodağeeteda Aneotedoğoji me iiğe oko laaleğena. Niğijo dooze anodiotibece eledi ijo me lixigağawepodi.

² Codaa onica ica iwaalepodi anağaga igotibeci. Jesus one iticoitedice niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi anigepidağaca niğijo iwaalepodi, codaa one nicilatidi ica ane neelotikanşa. Aca anodita Maria aneledi oyatigi me Madalena. Joanagajaa Jesus ane icilatidi modakatiogi seete niwicidi abeyacağaga.

³ Acağaga aca Joana lodawa ica Cuza ane dowediteloco ligeladi ica inionigi-eliodi Herodes. Codaa eledi igo aca Susana, icaağica eledi iwaalepodi, anoyaxawa Jesus ijaçijo anodiotibece, oyajigo liwai niğicoa ane nepiğidi moyaxawatiogi.

Jesus yatemati ica natematigigi ica anetanaşa

(Mateus 13.10-23; Marcos 4.10-20)

⁴ Ica oko ane icoğoticogi inoatawece nigotadi otatalo, odoo ja dilapode niğica noiği-nelegi. Niğijo nağa dilapodetibigiwaji, odoo Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiğaxi, meetediogi,

⁵ “Digawinitiwaji! Ica şoneleegiwa onigo etanaşa. Niğijo nağa yokoleğibece niğijo nolacidi, onicoa icoa ane enitedini midi naği. Analee onipodi oko, codaa me ilaağaxodi ağaga oyeligo.

⁶ Icoa eletidi nolacidi one enitedini midiwa icoa wetiadawaanaşa. Odoo ja domağa ili, pida yadilo, leeğodi ibeyacağadi me yadilo niğijo anei.

⁷ Pida icoa eletidi bogonenite midi ica ipelakijadi. Nağa domağa ili, pida jonağaga ili niğijo ipelağa, odoo ja yapoğoditedini.

⁸ Pida onicoa icoa eletidi anenitedinigi miditaşa ica iğo anele. Odoo bogone ili, codaa onele. One onidateci libatadi yajigo onaniteci taalia ligeğidi.” Niğidiaağidi Jesus joneğeetediogi, “Ane yemaa me wajipatalo niğinoa ane jiğaxinağatece, enice atacolitece!”

Jesus yelogodi niğica ane diitigi niğida natematigo

⁹ Niğijo anodiotibece joğoigetece Jesus niğica ane diitigi niğijo natematigo ane yatemati.

¹⁰ Jesus igidi, meetediogi, “Aneotedoğoji bağa ikeetedağawatiwaji anodağee me iiğe oko laaleğena, igaataşa ağica ane yowooğodi. Odoo niğina me jiğaxi eledi oko, bağa jatemati natematiko anida ane jiciaceeketegi. Jaotibige moiwi pida açonadi niğica anewi, owajipata pida ağoyowooğodi ane diitigi.

¹¹ Niğijo natematigo ane jatemati, digawini ane diitigi. Niğijo nolacidi liciagi niğinoa lotaşa Aneotedoğoji.

¹² Niğijo lolacidi anenite miditağa naigi, liciagi niğina oko anowajipatalo lotaşa Aneotedoçoji. Pida neğenagi godaxakawa, odaa ja nogə niğijo notaşa anowajipatalo ane ideite laaleğena. Eotibige me dağadiaa oyıwağadi Niğijo ane şodewikatidi, odaa Aneotedoçoji ağaleegaga eote lewişa.

¹³ Niğijo lolacidi anenite midiwa wetiadawaanaşa, liciagi niğina oko anowajipatalo Aneotedoçoji lotaşa, odaa joğodibatege codaan eliodi me ninitibigwaji. Pida niğidi oko aȝewi niğica eliwağatakaneğegi. Liciagi niğinoşa enanigijedi ane daga leegitinece litodi. Odaa aleegi metiwağataka, neğenagi godaxakawa dineeta, odaa jeğeyamağaticoace leegodi lawikodico.

¹⁴ Niğijo lolacidi anenite miditaşa ipelakijadi, liciagi niğina oko anowajipatalo Aneotedoçoji lotaşa, pida idokee mowo niğinoşa lakataşa niğina iiȝo, codaan noȝowikomataşa, odoletibige me liicotedi, codaan odoletibige mowo niğica anepaağoyemaa. Joaniğidaağee niğijo ipelakijadi ane dogoika me ili niğijoşa enanigijedi, metaye, liciagi eliwağatakaneğegi niğijo oko aili pida dinelio.

¹⁵ Odaa niğijoşa aneniteloco iiȝo anele başa liciagi niğina oko anowajipatalo lotaşa Aneotedoçoji, odaa oyotete catiwedi laaleğena. Odaa baadaşa inaale laaleğena, pida ele. Codaan me lewişa niğidi oko diniigi, owo niğina ane yemaa Aneotedoçoji codaan odinatitalo lawikodico.

Aca lokokena (Marcos 4.21-25)

¹⁶ Agica ini ane yalegi loledağaxi oditaşa yamağateloco ȝinogo ane leeğitinece le, migetaşa ixotiwece lipe le loledağaxi, pida ipeke loledağaxi ditibigimedi, odaa inatawece oko anodakatiwece diimigi onadi liwitiigi.

¹⁷ Igaataşa inoatawece niğinoşa ane dinagaditedini, icota me jowooğotasa, codaan inoatawece ane daga jowoogotaqateda, icota me jinataşa, codaan enagi manitaşa aca nilokokena Aneotedoçoji.

¹⁸ Enice anidakitatiwaji anodaağeni majipaatalo Aneotedoçoji lotaşa. Igaataşa niğina baanaşa dibatege ganigidi, dibatacege caticeditace niğijo baanaşa dibatege. Pida niğina ane diğica, niğijo ane diletibige diğidi me nebi, onoğaticogı minitaşa.”

Ica loiigiwepodi Jesus (Mateus 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Nağajo eliodo ijaa nioxoadipi Jesus igitibeci midoataşa. Pida aȝoyakadi modipegitalo, leegodi niğidi noiigi-nelegi.

²⁰ Odaa jonığica ica aneo libodigi, meetalo, “Gadiodo, idiaa ȝanioxoadipi etidi digoida wetice niğina diimigi. Oyemaa metiğadotaganeğeni.”

²¹ Pida Jesus ja niniğodi, meeteta, “Eido, inioxoadipi, niğina anowajipatalo Aneotedoçoji lotaşa, anowo ane yemaa Aneotedoçoji.”

Jesus eote me notokoti niwocotaşa (Mateus 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ica noko Jesus ijaağijo anodiotibece owaxoditinigi aca niwatece, odaa mee Jesus, “Inığa daato niğina weiigi.” Odaa jiğigotibeci.

²³ Egidaa diiticogi migotibeci, Jesus jona diote. Codaağida joneğenagi ica niwocotaşa, odaa jona nolee ninyoğodi aca niwatece. Eliodi modiitege niğica ane doide.

²⁴ Odaa niğijo anodiotibece Jesus jonoğodipegitalo moyojietelogo, moditalo, “Goniğaxinoğodi! Goniğaxinoğodi! Aiwoko moko ma!” Odaa jona niwodi Jesus. Odaa ja yapetege niğijo niocodi, ijaağijoşa ebekadi, codaan iiȝe me notokotiniwace. Odaa niğijo niwocotaşa, ijaağijoşa ebekadi ja notokotiniwace, jona watacoti.

25 Odaa Jesus jegeetediogi niqijo anodiotibece, “Igaamee ina me dağadadiwaqatitatiwaji?” Pida eliodi moyopo, codaa doitibigiwaji, dinotaqanegetiwage modi, “Amiidoa icoa goneleegiwa? Igaatağa iiğe niocodi, ebekadi me notokotiniwace, odaa jiğidaağee!”

*Jesus icilatidi ica ane dakatiogi niwicidi abeyacaağaga
(Mateus 8.28-34; Marcos 5.1-20)*

26 Noğotota nipoçigi ica noiigi gadareenotedi, daato niğidi weiigi ane dilokotege Galiléia.

27 Naşa waxoditedice Jesus nağajo niwatece, odaa jona dakapetegi ica goneleegiwa anelatibige nağani nigotaşa. Jona jotigide modakatiogi niqicoa niwicidi abeyacaağaga. Aonaqaleegicoa lowoodi, oteğexaaqagaleegica liğeladi, pida one lotokağadi midiwataşa icoa lawimaqajetedi-wetiadi minitaşa ica apiğo.

28-29 Igaataşa niqica niwigo abeyaceğegi elioditibece me dibata. Codaan onidatecibeci niqica oko one oigoetece galeena libaagatedi, logonaka, pida idioka limedi me nakagidi. Codaan niqijo niwigo abeyaceğegi yadeegiticobige miditaşa ica nipoçigi ane yadilo ane diğica niğeladimigipi. Niqijo naşa naditege Jesus, odaa jona dapaawe, odaaşenitini logonaka Jesus, odaa mee me dinigetaatee, “Jesus, Lionigi Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece! Amiina ica anemaanitici? Jipokotağawa me dağadiloikatiti.” Eo niğida ligegi, leeğodi Jesus ja iiğe me noditicoaci niqijo niwicidi abeyacaağaga.

30 Odaa Jesus jona ige, oneete, “Igame qaboonaqadi?” Naşa igidi, mee, “Iboonağadi me ee, ‘Noiigi-nelegi’.” Eo niğida ligegi leeğodi owidi niqicoa niwicidi abeyacaağaga anodakatiogi.

31 Odaa niqicoa niwicidi abeyacaağaga eliodi modipokotalo Jesus me dağa iiğetedicogi midataşa libegi ane leegitinece, meote me nawikodeega.

32 Onini ica lapo-nelegi nigidagiwadi noxicogonaşa odipegitge aca wetiga. Odaa niqijo niwicidi abeyacaağaga odipokotalo Jesus me ika modakatiogilo niqijo nigidagiwadi. Odaa ja ika.

33 Odaa niqijo niwicidi abeyacaağaga joçoika niqijo goneleegiwa, odaa joğodakatiogilo nigidagiwadi. Odaa niğidiwa nigidagiwadi waleditiniwace ica elagigi, odaa joğodaxaboketinece ica weiigi, joçoceğaga.

34 Niqijo anoyowie niqijo nigidagiwadi noğonadi niğida niciagi, odaa joğodeleta nağani nigotaşa, codaa me bajeendatedi, oyatemati niğida niciagi.

35 Eliodi oko igotibeci owi niqica niciagi. Noğodipegitalo Jesus, odaa joğonadi niqijo ane icilatidi modakatiogi niwicidi abeyacaağaga, odaa eliodi me doitibigiwaji, leeğodi niqijo goneleegiwa ini me nicoti micoataşa Jesus logonaka, joniqidoa lowoodi, codaa ağaleegicoa niqijo lowooko yetoledi.

36 Niğica anonadi niğida niciagi, oyatematiogi niğidi noiigi ica anodaağee noğocilatidi niqijo goneleegiwa.

37 Odaa iditawece noiigi ane niğeladimigipitigi nipoçigi icoa gadareenotedi odipokotalo Jesus me noditedice nipoçigi, igaataşa one eliodi me doitibigiwaji. Odaa jonoğowaxoditacinigi aca niwatece, odaa joğopitacicogi daato weiigi.

38 Niqijo Jesus naşa niłegi me dawace liwatece, odaa niqijo goneleegiwa ane icilatidi eliodi me dipokotibigalo migo diotece. Pida Jesus naşa ibode, meeteta,

39 “Emii opiliticogi qadıgeladi, odaağatematii niqica anigotedağawa Aneotedoğoji.” Niğidiaağidi niqijo goneleegiwa jiğigoteloco anitawece nigotaşa, yatematitibece niqica anigote Jesus lewığa.

*Jesus icilatidi aca iwaalo, acaaqaca nigaanawaana
(Mateus 9.18-26; Marcos 5.21-43)*

40 Niçijo Jesus niçicotacedicogi daato weiigi, ica noiigi ele modibatege, codaa ninitibiwaji leeñodi ijotawece akaagonibeotibigege.

41 Joniçigo dakapetege Jesus ica goneleegiwa anodita Jairo. Joniçijaa dowediteloco liiakanagaxi judeutedi manitaqa naqani nigotaga. Naqa yamaqatedini lokotidi lodox Jesus, odaa ja dipokotalo migo ligeladi.

42 Leeñodi Jairo onajoteci me liona, onaleekeote dooze nicaaqape, pida eliodi me deelotika, jona doletibige me yeleo.

Odaa Jesus jiçigo, pida niçica noiigi joçodiniligetelogo.

43 Odaa ja dakapetetege aca iwaalo awodina. Joneñeote dooze nicaaqape me deelotika, codaa jona yaaqadi icoatawece niçicoa ane nepilidi me yedia dotowexedi. Pida aqica ane yakadi me icilatidi.

44 Odaa naqajo iwaalo jona nowidila Jesus, odaa dibatigi laxabi nijayogo, odaa jona wakagitege lawodi.

45 Odaa Jesus ja digika, onee, “Amijijo ane dibatiloco?” Pida niçijo noiigi modi me diçica ane dibatelogo. Odaa Pedro meetalo, “Goniçaxinoñodi, inatawece niçina noiigi etiqadawiileni, codaa metiqadiligidici.”

46 Pida Jesus mee, “Ogoa ijo ica ane dibatiloco, igaataqa jeemitetece me noditice yoniciwaqa ane çodicilatidi.”

47 Naqajo iwaalo naqa nadi me dagadiaa yakadi me yaqaditi niçijo loenatagi, odaa joniçigo dawigicetijo, yamaqatedini lokotidi lodox Jesus. Codaa yatemati lodox ijotawece niçijo noiigi ane leeñodi me dibatelogo Jesus, codaa yatemati niçica me daqa leegi odaa ja icí me awodina.

48 Odaa Jesus meeteta, “Iona, ja çadicili leeñodi madadiwaqati. Emiita opili, mele çadaalegena!”

49 Eçidaageeteda Jesus me dotaqatedibece, joniçica ica ane icoçoticogi ligeladi Jairo, niçijo ane dowediteloco niiakanagaxi, odaa jegeeta, “Gadiona ja yeleo. Jinaçaleeganigiwoci Goniçaxinoñodi.”

50 Naqa wajipate Jesus niçijoja lotaga, odaa jegeeteta Jairo, “Jinaçadoii! Biçida adinakatoni, odaa jegeletace gadiona.”

51 Niçicotediwece diimigi, aqica ane ikatedio me dakatio, pida ijokijo Pedro, Tiago, ija João, ijaçijo eliododipi naqajo nigaanawaana başa ikate-dioibece me dakatiobece.

52 Ijotawece niçijo oko nacaagaqateloco, codaa me notaqanaqateloco leeñodi naqajo nigaanawaana. Odaa Jesus meetediogi, “Jinaçacaagetibecetiwaji! Naqadi nigaanawaana ayeleo, pida diote.”

53 Odaa jonoñoyame, igaataqa oyowoogodi neñewi me yeleo naqajo nigaanawaana.

54 Odaa ja imonyatedicoace me noditicoaci, odaa naqa dibatedigi libaaqadi naqajo nigaanawaana, odaa jegee niçina me dinigetaqatee, “Nigaanawaana, anicootini!”

55 Odaa niçica liwigo jonaqa dopiteloco, aoniçica ica daqa leegi jona nicoti. Odaa Jesus ja diiñenatakate mowo liweenigi.

56 Niçijo eliododipi eliodi moyopo. Odaa Jesus ja yajoi me doqoyatematitibece niçida niciagi.

*Jesus iiñe niçijo dooze anodiotibece moyelogoditedibece nibodicetedi anele
(Mateus 10.5-15; Marcos 6.7-13)*

1 Jesus eniditediogi niçijo dooze anodiotibece me dinatecogotee, odaa yajigotediogi ica loniciwağa coda me nağatetigi moiticoitedice inoatawece ane niwicidi abeyacağşa, coda moicilatidi eelotaginadi.

2 Odaa ja iiğetediogi moyelogodi anodaägee Aneotedoğoji me iiğe laalegenali oko, coda moicilatidi eelotaginadi.

3 Odaa jegeetediogi, “Jiniğica ananibaatinetiwaji maniwiaje. Jinağadeegi gagiilağadi, oteğexaağşa gadowoodağaxi, niweenigi, dinyeelo, oteğexaağşa eledi ganoecağaxi.

4 Adeoni minitaşa diimigi anele modibataağitiwaji, nigepaa limedi mantitice nağani nigotaga.

5 Odaa nigaca nigotaga anicootatiwaji ane değele modibataağitiwaji niğeladimigipi, odaa niganotiticetiwaji nağani nigotaga, iticigi lamoğo gadoğonaka, amaleegaga ikeeni Aneotedoğoji me yelatetema niğidi niğeladimigipi.”

6 Odaa jiğigotibeci niçijo anodiotibece odigotece icoatawece niğicoa nigotadawaanağşa, oyelogoditedibece nibodicetedi anele, coda oicilatidi eelotaginadi niğica anodigotece.

Herodes doğowikomata (Mateus 14.1-12; Marcos 6.14-29)

7 Herodes ane ninionigi-eliodi niğica nipodigi dibodicetalo icoatawece niğicoa Jesus loenataka. Odaa eliodi me doğowikomata, ağaleegica başa lowoogo, leeğodi onica ica anodi Jesus me João Batista naşa yewigatace.

8 Ica eledi modi mone Elias, naşa dinikeetaci, odaa ica eledi onodi Jesus minaşa niğina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, baanağşa yeleo anokaanağşa yewigatace.

9 Odaa Herodes mee, “Jeğemaşa jiğenatakata moyakagidi lacilo João. Enice, amiida ica şoneleegiwa? İgaataşa jibodicetalo niğicoa loenataka.” Odaa Herodes ja doletibige nimaweneğegi me nadi Jesus.

Jesus niodeğetedini noiigi-nelegi (Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; João 6.1-14)

10 Naşa dopitijo niçijo liiğexedipi, odaa joğoyelogoditalo Jesus icoatawece niğicoa ane loenataka. Odaa ja yadeegi igotibeci manitaşa aca nigo-takawaana ane liboonağadi Betsaida, ijokijo niçijo anodiotibece me yadeegi.

11 Pida niçijo noiigi noğoyowooğodi ane diitedicogi Jesus, odaa joğoigaalatece. Odaa ja dibatetege Jesus, yatematitediogi anodaägee Aneotedoğoji me iiğe oko laalegenali, coda icilatidi niçijo ane neelotikanağşa.

12 Niçijo naşa şocidi, niçijo dooze anodiotibece Jesus jiğigotibeci midoataşa, odaa moditalo, “Jeğele me iiğeni mopitibeci niğina noiigi, amaleegaga igotibeci minoataşa niğinoa nigotadawaanağşa, bajeendatedi, odoletibige niğica aniwote, coda amaleegaga oyakadi anoyeligo. İgaataşa niğina anejonağşa yadilo, ağica niğeladimigipi.”

13 Pida Jesus naşa igidi, meetediogi, “Akamağakaamitiwaji, ajicitogi ane yeligo!” Odaa modi, “Ağicoda şoweenigi, idiya mina ciinco paontedi, idiaağidioda itiwataale noşojedi. Ajakataşa daga jajicağatiogi anoyeligo, ajibogotege me jinoojeteegatibige niweenigi.”

14 Owo niğida ligegi, leeğodi jona domaşa iwida ciinco miili şoneleegiwadi (we nigaanigipawaanigi coda me iwaalepodi). Odaa Jesus oneetediogi niçijo anodiotibece, “İğeni me nicotiniwace niğidi noiigi, mowo lapotibece meya-taaliatibece oko.”

15 Niğijo anodiotibece jişidaağee, joğooiğe niğijo noiigi me nicotiniwace.

16 Odaa Jesus ja dibate niğijoa ciinco paontedi ijaagijoa itiwataale nogojedi. Naşa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa ja diniotagodete Aneotedoğoji leegodi niweenigi. Niğidiaağidi ja ninoketedini niğijoa paontedi, ijaagijoa nogojedi. Odaa ja yajigotediogi niğijo anodiotibece monediatiniwace niğidi noiigi.

17 Ijotawece niodaşa, codaa nitiminaşa. Odaa niğijo anodiotibece joğoyetigilo dooze etacanitedi niğicoa liwailidi ane iğotedice.

Pedro yelogodi anijoa Jesus

(Mateus 16.13-19; Marcos 8.27-29)

18 Ica noko one oniniwatece Jesus, yotağaneğe Aneotedoğoji. Odaa jonoğototalo niğijo anodiotibece. Odaa jonaşa nigetediniwace, meetediogi, "Amiijo anodi me Ee, ina noiigi?"

19 Odaa joğoigidi, moditalo, "Initecibece oko modi makaami João Batista. Pida ina eledi modi makaami Elias. Codaa ina eledi modi makaami anigepidiğica niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko jotigide, anokaanaşa yewiğatace."

20 Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, "Bişida makaamitiwaji, ame Ee me enitiwaji?" Odaa Pedro ja igidi, metalo, "Oko başa jowooğotaşa nağakamaşakaami ane niiğe Aneotedoğoji me ğodewikatidi."

Jesus eetetece lemeğegi, codaa yalağate me yewiğatace

(Mateus 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

21 Odaa Jesus ja yajoi me doğoyatematitibece niğiniaağiniwa Niğicoa ane niiğe Aneotedoğoji.

22 Odaa meetediogi, "Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, leeditibige meliodi me jawikode. Odibatigi, niğina anoiğe ğodoiigi, codaa me niğidi anoiğe sacerdotitedi, idiaağidi niğidi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés. Codaa etideloadi, pida nigicotalo itoatadığida nokododi, odaa ja idewiğatace."

23 Odaa Jesus jeğeetediogi ijotawece, "Nigica ane yemaa me niotici, leeditibige me daşa doletibige niğica anepaa yemaa, codaa leeditibige me ığotema me dawikode codaa me yeleo, inoatawece nokododi. Odaa ja yakadi me niotici.

24 Igaataşa niğina ane yemaa lakataşa niğina oko digoina iiğo, yeleo nigidiaağidi. Pida niğina ane yeleo Ee leegodi, biğicota noko me yewiğatace.

25 Codaa niğina oko daşa dinigaanyetece niğinoaninoan digoina iiğo, nige yeleo, Aneotedoğoji iloikatidi, codaa ağaleegiça niwaló, jağaniyatagigi.

26 Igaataşa niğina oko nige dinibolikatiditici, codaa me yotaşa, odaa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, aağaga idinibolikatiditece nige janagi inadeegi yoniciwaşa, codaa nige jatale iciagi miniwataşa Eiodi me datale, codaa iciaco me datale aanjotedi ane idioka limedi modibatema.

27 Ejitağawatiwaji mewi mina oko digoina anaşa nigo, nigonadi Aneotedoğoji nige iiğe laaleğenali oko."

Jesus dakapetetege Moisés ijaă Elias

(Mateus 17.1-13; Marcos 9.2-8)

28 Niğidiaağidi ejinaşa ixomağatedice oito nokododi me yelogodi Jesus niğijoa lotaga, odaa ja yadeegi me lixigağawepodi Pedro, João, ijaă Tiago. Odaa ja dalağatetedibigimece aca wetiğe ane leegitibigimece, igo me yotağaneğe Aneotedoğoji.

29 Eğidaa diitigi me yotağaneğe Aneotedoğoji jona diniigi anodaağee latobi, lowoodi jonaşa yapacaşa, codaa me datale.

30 Codaağida icoa itoa ȝoneleegiwadi naȝa dinikeetibigiwaji, odaa joȝoyotaganegi Jesus. Niȝidoa itoa ȝoneleegiwadi one Moisés, ijaa Elias.

31 Niȝidoa itoa aaȝaȝa dataletibigiwaji. Odaa joȝoyotaȝaneȝetibigo Jesus, oyalağata ica lemeȝegi ane nibikota Aneotedoȝoji micota digoida Jerusalém.

32 Pedro ijaagijoa niȝijo lokaȝetedi jonaȝa nibaciȝa, odaa ja niotaȝa. Pida naȝa niwoditibigiwaji, odaa joȝonadi Jesus me datale, ijaagijoa itoataale ȝoneleegiwadi midoataȝa.

33 Niȝijo naȝa nipegi mopitibeci niȝidiwa itoataale ȝoneleegiwadi, Pedro meetalo Jesus, “Goniigaxinoȝodi, niȝica mele minaaȝejonaȝa! Jaoȝate iniwatadı̄gini ȝadopecetiiditiwaji, oniniteci ȝanebi, ini eledi Moisés, iniaaȝeledi Elias.” Eo niȝida ligegi, pida ayowooȝodi niȝica ane diitigi.

34 Pedro egidaagee me dotaȝa, naȝa dinikatiogi ica lolaadi, odaa ja yapoȝoditiniwace. Niȝijo anodiotibece Jesus doitibigiwaji niȝijo naȝa nowicetiogi niȝijo lolaadi.

35 Odaa joȝowajipata ica ane dotaȝa catiwedi niȝijo lolaadi, onee, “Niȝidoa, jiȝidaaȝidoa Ionigi aneliodi me jemaa. Ajipaata ane ligegi!”

36 Niȝijo naȝa nigotini ica ane dotaȝa, niȝijo anodiotibece Jesus joȝonadi mokaanigidoatece. Odaa ja notokotiniwace, odaa niȝijo nokododi aȝica anoyeloȝodi niȝijo anonadi.

*Jesus icilatidi nigaanigawaanigi ane dakatiogi niwigo abeyaceȝegi
(Mateus 17.14-21; Marcos 9.14-29)*

37 Neȝeledi noko ja daxoditiniwace me idei ditibigimedi wetiȝa. Odaa ica noiigi-nelegi jiȝigotibeci odakapetege Jesus.

38 Odaa onica ica ȝoneleegiwa ane idei liwigotigi niȝidi noiigi, onee me dinigetaȝatee, “Goniigaxinoȝodi, jipokotaȝawa managi icilatiti ionigi, igaataȝa onididateci me ionigi.

39 Niwigo abeyaceȝegi ane dakatiogi, niȝina me dibata, odaa eo me co-daaȝidata naȝa dapaawe, dinawigice niȝica niwigo, natiamaqaditigi nioladi niȝidi nigaanigi. Niȝica niwigo abeyaceȝegi idioka limedi me yawigice, ayemaa me noditice.

40 Ja domaȝa jipokotiogi niȝidi anodiotibigaȝadici moiticoitice niwigo abeyaceȝegi, pida aȝoyakadi moiticoitice.”

41 Jesus naȝa dotaȝa, mee, “Akaami oko ane daȝa adinakatonitiwaji, akaami abeyacaȝaga. Aȝaleeȝowidi nokododi minaaȝejomakaamitaȝatiwaji. Amigida ica noko nige daȝadiaa jakadi me idinatitaȝawatiwaji?” Odaa joneȝeete niȝijo ȝoneleegiwa, “Anadeegi ȝadionigi digoina meetaȝa!”

42 Niȝica naȝa yadeegi niȝijo nigaanigawaanigi, niwigo abeyaceȝegi jona yokoletinigi iiȝo, codaa me yawigice. Pida Jesus ja iiȝe me noditice niȝijo niwigo abeyaceȝegi, odaa ja icilatidi niȝijo nigaanigawaanigi. Odaa ja yopilaȝadite niȝijo eliodi.

43 Ijotawece niȝijo oko eliodi moyopo, leeȝodi me nelegi niȝica notoetiigi Aneotedoȝoji.

*Jesus yalaȝatace ica lemeȝegi
(Mateus 17.22-23; Marcos 9.30-32)*

Egidaagee modoxicetema niȝijo loenataka Jesus, neȝeetediogi niȝijo anodiotibece,

44 “Digatacolitece yotaȝataȝawatiwaji. Ee, Gonellegiwa ane jicoȝotibigimece ditibigimedi, etidajigota loniciwaȝa ȝoneleegiwadi.”

45 Pida niȝijo anodiotibece aȝoyowoogoditece niȝijo lotaȝa, leeȝodi Aneotedoȝoji aneȝeote moyowoogodi. Odaa joaniȝidaa leeȝodi me

doqoyowooğodi niğica ane diitigi niğijo Jesus lotaşa. Pida odoitalo doqoigetece niğica ane diitigilo niğijo lotaşa.

*Nığica ane dağaxa me diniwaloe
(Mateus 18.1-5; Marcos 9.33-37)*

⁴⁶ Niğijo anodiotibece Jesus jonoğodinotigimadetigi niğica ane dağaxa me diniwaloe.

⁴⁷ Pida Jesus yowoogodi niğica anoyowo catiwedi laalegenali. Odaa jona dibate ica nigaanigawaanigi. Naşa nicooğete liwai,

⁴⁸ Odaa jegeetediogi, “Niğina ane dibatege niğini nigaanigawaanigi, leegodi nağatetigi Iboonagadi, niğini dibatigi. Odaa niğini ane dibatigi, aagaşa dibatege ane idiğe. Igaataşa niğina ane dağaxa me iwikodaşa ağadiwigotitiwaji, joaniejiniaa dağaxa mida niwaló.”

*Nığica ane dağa godakapetegi, godicaajo
(Marcos 9.38-40)*

⁴⁹ Odaa João oneetalo, “Goniğaxinoğodi, jinataşa ijo goneleegiwa ane iticoitedice niwicidi abeyacağaga datika Gaboonagadi. Odaa ja joxokojoğو me iticoitedice niwicidi abeyacağaga, igaataşa adiotibigağadici digo anejinaşa me jiwağatağadici.”

⁵⁰ Pida Jesus meeteta, “Igaamee ina moxoki? Igaataşa niğina ane dağa godakapetegi, godicaajo.”

Samaritaanotedi ağıdibatege Jesus

⁵¹ Naşa niłegi niğica noko Jesus mopitedibigimece ditibigimedi, odaa ja lowoogo mewi migo Jerusalém.

⁵² Joneğeote lienigipi migotibeci odoo. Odaa niğigotibeci joğodakatiwece aca nigotakawaana samaritaanotedi, domogodoletibige ane lotokağadi Jesus.

⁵³ Pida niğijo niğeladimigipi ağıdibatege Jesus, leegodi moyowooğodi me lowoogo migo Jerusalém.

⁵⁴ Niğijo anodiotibece Jesus, Tiago ijaa João noğonadi me doğodibatege, odaa modi, “Goniotağodi, emaani me jiiğenaga me dinikatini noledi icoğotibigimece ditibigimedi me yaağadi niğidi noiigi, anee Elias niğijo jotigide?”

⁵⁵ Pida Jesus naşa nawiilitetege, odaa ja napeteğetediniwace, meetediogi, “Niğida makaamitiwaji aqowooğoti anodaağeni.

⁵⁶ Igaataşa Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, ajanagi me jaağadi oko, pida janagi me jao lewişa.” Odaa joniğigotibeci manitaşa aca eledi nigotakawaana.

*Ica oko onodi moyemaa modiotibece Jesus
(Mateus 8.18-22)*

⁵⁷ Niğijo Jesus naşa ideite naigitinece ijaağijo anodiotibece, ica goneleegiwa oneetalo Jesus, “Iniotagodi, jemaa me jiotağadici okanicodağica anemaani me aaticogi.”

⁵⁸ Odaa Jesus jegeeteta, “Naşana eti ida epaa libegi, codaan me ilaağaxodi ani epaa libato. Pida Ee, Goneleegiwa ane jicogötibigimece ditibigimedi, baadığicanejo me inipetini.”

⁵⁹ Odaa Jesus oneete ica eledi goneleegiwa, “Anagi aniwitibici!” Pida onee, “Iniotagodi, ecoğotace ejigo iğeladi, inaligitini eiodi.”

⁶⁰ Odaa Jesus jegeete, “Ikani niğina ane liciagi émeğegi me naligintini némeğegi. Pida akaami baanaşa akamaga emii, eloğoti anodaagee Aneotedoğoji me iiğe oko laalegenali.”

61 Odaa ica eledi ȝoneleegiwa oneetalo Jesus, “Iniotagodi, ee ejigo jiotaqadici, pida ecoȝotace ejigo jibodenaga digoida iȝeladi.”

62 Pida Jesus naqa igidi meeteta, “Niȝina ane gela me yaboogodi iiȝo, odaa niwiticogi lowidi, Aneotedoȝoji ayakadi daga yajigote me libakedi me yeloȝoditibece anodaagee me iiȝe laalegenali oko.”

10

Jesus imonya seteenta ȝoneleegiwadi moyelogodi nibodicetedi anele

1 Niȝidiaaqidi Goniotagodi Jesus naqa igiditediogi niȝijoa ȝoneleegiwadi anodi moyemaa modiotibece, odaa ja iomaqaditedice eletidi seteenta ȝoneleegiwadi. Odaa ja imonya itoataletibece migotibeci dinewadetibig-waji, midiwataqa nigotadi, codaa me midiwataqa icoa nigotadawaanaqa ane lowoogo Jesus migotetece.

2 Odaa meetediogi, “Eliodi oko anonibeotege mowajipatalo nibodicetedi anele, micataqa niȝina nixogotagi nelegi baanaga limedi monopilaqaditedio nawodigijedi, pida aqeliodi ane nibaqa. Joanigidaa leeȝodi ipokitalo Aneotedoȝoji me niwakatee eletidi liotaka. Micataqa niȝina ane nebi nixogotagi me iiȝe niȝinoa eletidi liotaka me naxawanatakanaqa monopilaqaditedio lawodigijedi.

3 Emiitiwaji! Gadiigeni micoataqa niȝinoa waxacocoli miditaqa noiigi ane liciagi diwilecoȝoni.

4 Jinaqadeegi ȝaninyeelaqaxi, oteqexaaqaga ȝaniboco ane nolee niweenigi, migetaqa eletidi ȝawelatedi. Codaa jiniqica ananicenitiwaji oko ȝadakapetegitinece naigi.

5 Nigakaatiwece diimigi, odoejegi ane alitigi ȝagegi, eni, ‘Jemaanaqa Aneotedoȝoji meote mele ȝadaalegenali akaamitawecetiwaji ane ȝadiqeladi niȝina diimigi.’

6 Nigica oko anoyemaa Aneotedoȝoji meote mele laalegena, odaa Aneotedoȝoji ibinie ane ȝadipoketegi. Pida nige diqica ane yemaa Aneotedoȝoji meote mele laalegena, odaa Aneotedoȝoji aibinie niȝica niȝeladimigipi, ane domaga ȝadipoketegiteloco.

7 Idiaqonitettiwaji minitaqa niȝini diimigi, odaa elici anoyajig-otaqawatiwaji. Igaataqa iqenaqa niȝina nibakecajo me dibatege nigaanyegegi.

8 Codaa niȝina nigakaatiwecetiwaji nigotaqa, odaa nigele modibataqagi, elici niȝica anoyajigotaqawa.

9 Icilitititiwaji eelotaginaditigi naqani nigotaqa, codaa enitiogi niȝidi niȝeladimigipitigi naqani nigotaqa, ‘Aneotedoȝoji ja igo me iiȝe laalegenali noiigitigi naqana nigotaqa’.

10 Pida nigakaatiwece nigotaqa ane degele modibataqagi, emiitelogo ladi-cotiidi, odaa enitiwaji,

11 ‘Niȝina amoȝotigi naqana nigotaqa ane yexogotece ȝodogonaka, jiticoȝojoȝo amaleeqaga jikeenagataqawatiwaji me yelatedaqadomi Aneotedoȝoji. Domaga jemaanaqa mowoogotitiwaji naqa igo Aneotedoȝoji me iiȝe ȝadaalegenaliwaji, pida aqemaanitiwaji.’” Odaa Jesus meetediogi niȝijoa seteenta liqexedi,

12 “Ejitaqawatiwaji, Aneotedoȝoji daqaxa meote me nawikodeeqa niȝijo niȝeladimigipitigi naqani nigotaqa ane degele modibataqagi, caticedi niȝijo oko niȝeladimigipitigi nigotaqa Sodoma, ane yaqadi Aneotedoȝoji niȝijo jotigide. Eliodi me nawikodeeqa niȝidi oko ane degele modibataqagi niȝica

noko nige limedi me iloikatidi Aneotedogoji niçina noiigi leeñodi libeyaceñeco."

*Icoa nigotadi anei me doøyowiagaditeda Jesus
(Mateus 11.20-24)*

¹³ Jesus idokee me niigaxitediniwace niçidi oko, odaa meetediogi, "Akaamitiwaji ane gadiçeladi Corazim, icota meliodi mawikodeetiwaji. Codaanakaamitiwaji ane gadiçeladi Betsaida aagaña icota meliodi mawikodeetiwaji, leeñodi me daga adadiwañati. Igaataña niçijoa godoxiceñetedi aneote Aneotedogoji mani ganigotañatiwaji, degeote miojataña nigotadi Tiro aniaa Sidom, noiigitigi niçijoa nigotadi togoika mowo ane beyagi niçijo jotigide. Taña nicotiniwace, odinixotinigilo lowoodi jaacogoli, codaatogoyatita lojienigi lacilodi, moikee modinilaatece libeyaceñeco.

¹⁴ Pida niçica noko nige iloikatidi Aneotedogoji niçina oko leeñodi libeyaceñeco, gadiloikatititiwaji caticedi niçidi niçeladimigipitigi Tiro aniaa Sidom.

¹⁵ Odaa akaami noiigitigi Cafarnaum, domige gadiwenigideni Aneotedogoji digoida ditibigimedi? Oteñexaaaga onateciñini! Pida baña gadokolenitediogi minitaga noledi ane daga ipe, mawikodeetiwaji."

¹⁶ Odaa Jesus jegeetediogi niçijo anodiotibece, "Niçina ane wajipatañawatiwaji, aagaña najipatiwa. Codaan niçina ane daga dibatañagitiwaji, Ee idaañigotiwa. Odaa niçina ane daga dibatigi, adibatege Aneotedogoji ane idiiñe."

Niçijoa seteenta liigexedi Jesus ja dopitijo

¹⁷ Niçijoa seteenta liigexedi naña dopitijo, odaa eliodi me ninitibigiwaji. Odaa moditalo Jesus, "Goniotagodi, codaan me niçinoaniwicidi abeyacañaña etiçodadiwañadi niçina me jiticodañaticoace, jibakenaga Gaboonaqadi me jiticodañaticoace modakatiogi oko."

¹⁸ Pida Jesus naña igidi, meetediogi, "Jinadi godaxakawa Satanás yediña menitini icoñotibigimece ditibigimedi, micataña niçina nalebepaga ane yediña.

¹⁹ Diganajipaatiwatiwaji! Ja jajigotañawa ganimaweneñegi me ipoditeloco lakeedi, codaan me nelá. (Odaa añaça anigotañawa.) Codaan aqekeni icatawece niçica domaña loniciwaga godaxakawa, odaa añaça anigotañawatiwaji niçina ane beyagi.

²⁰ Pida jinaga aniniitibecitiwaji leeñodi metigadadiwañati niwicidi abeyacañaña. Pida jemaa maniniitibeci leeñodi naña iditedini Aneotedogoji gaboonaqatedi digoida ditibigimedi madi lotañanaqaxi aneite liboonaqatedi loiigi."

*Jesus ninitibibece
(Mateus 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Nañajo lakata Liwigo Aneotedogoji eo niçica meliodi me ninitibibece Jesus. Odaa mee, "Eiodi, jaçakamañakaami ane iiñeni ditibigimedi, codaan me iiñgo, joñetetibigimañadici, leeñodi jiñikeenitiogi niçina oko iwikodadi niçica anañatitema niçina oko aninoanlixaketedi, codaan me niçina aneliodi me nidiñonaña. Joaniñidaa anakamaña emaani mawii, odaa ica mele. Joaniñidaa leeñodi me iniotagodetañawa."

²² Odaa Jesus meetediogi niçijo oko anidi miniwataña, "Eiodi najigoteñdiwa inoatawece. Añaça ane yowooñodi Aneotedogoji Lionigi, inioñiniwateda Eliodi. Añaça ane yowooñodi niçicoa Eliodi, inioñiniwateda Lionigi

me yowooğodi, codaa niçina ane yemaa Lionigi me ikeete anodaageeteda Eliodi.”

²³ Odaa Jesus ja nawiilitetetege niçijo anodiotibece. Odaa meetediogi niçica midiokiditiwage, “Ninitibigiwajî niçina oko anonadi niçinoa ananatiwiwaji!

²⁴ Igaatağa ejitəgawatiwaji, niçijo jotigide eliodi niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaa owidi inionaga-eloodoli niçijo jotigide, domoğoyemaa monadi niçina analleegananatitiwaji, pida açonadi. Codaa domoğoyemaa mowajipatalo niçinoa analleegajipaatalo, pida ağıca doğowajipatalo.”

Ica samaritaano anele

²⁵ Digawinitiwaji! Ica niiğaxinağanağa lajoinağaneğeco Moisés, niçini dabiditi, odaa igiteda Jesus mina dineetalo, mee, “Goniğaxinoğodi, amiina ane leeditibige me jao, odaa ja jakadi midioka limedi me idewiğə miniwatağa Aneotedoğoji?”

²⁶ Jesus naşa igidi, meeteta, “Amiidi ica ane diniditeloco midiwa lajoinağaneğeco Moisés? Amiidi ica baanağa alomeğeniteloco?”

²⁷ Odaa mee niçijo şoneleegiwa, me igidi, “Emaani Ganiotagodi Aneotedoğoji manitawece şadaaleğena, codaa minoatawece niçicoa ane eemiteetece, codaa minitawece şadoniciwaşa, codaa minoatawece şadowooko. Codaa leeditibige memaani şadipecağawa digo aneni madinemaani.”

²⁸ Odaa Jesus meete, “Jaşadigititece niçina anewi. Awii niçida anenita, odaa idioka limedi me şadewiki miniwatağa Aneotedoğoji.”

²⁹ Pida niçijo şoneleegiwa domaşa dinikeenağaneğe me igenaşa. Odaa ja digikataci, mee, “Pida, amijio ica ipecağawa?”

³⁰ Jesus naşa igidi, meete, “Ica şoneleegiwa one dinikatini manitaşa niğotaşa Jerusalém, one igo Jericó. Nagitinece jona dakapetege icoa olicağaga, odaa jonoğonoga lowoodi, codaa eliodi monalaketibige, pida noğoika, jona doletibige me yeleo, odaa joğopitibeci.

³¹ Pida ganigepidiğica niçijo sacerdotitedi ane libakadi Aneotedoğoji lişeladi, jonaşaşa dinikatini mijotasa niçijo naigi. Odaa naşa nadi niçijo şoneleegiwa, odaa ja nawiile, inigotinece eledi liwai niçijo naigi.

³² Ica leviita eledi jonaşaşa inaaşigotinece. Naşa nadi niçijo şoneleegiwa, odaa onexaa iwiteloco, odaa jaşaşa ixomağatijo.

³³ Pida ica samaritaano onaşaşa diniwiaje, odaa niçicoteloco. Naşa nadi niçijo şoneleegiwa eliodi me iwicode.

³⁴ Odaa jona diiteloco niçipegi, odaa jegeo liwetadi, one yatita najidi inaa viyno niçicoa elacitledi. Niçidiaağidi ja yexaqateloço niçijo şoneleegiwa nemadica, odaa jona yadeegiticogi manitaşa aça şadiotaşaxi, odaa jiçidiaaği me dowediteloco.

³⁵ Negeledi noko jona yajigota niçijo ane nebi naşaca şadiotaşaxi iniwataale beexotedi ane loojedi modowediteloco. Odaa meeta, ‘Adowetite-loco, codaa niçicoa eletidi laakataka, nige idopitijo, odaa jediateda.’ ”

³⁶ Odaa Jesus jegeeteta niçijo şoneleegiwa ane ige, “Amiida ica anakati? Amepidiğica idi itoatadiğida anewi me lipecağawa niçijo ananaxacoğotibige?”

³⁷ Odaa niçijo ane diığaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés ja igidi Jesus, mee, “Niçijo aneneğegi iwicode niçijo şoneleegiwa, codaa me yaxawa.” Odaa Jesus jegeete, “Dice awii liciagi.”

³⁸ Jesus ijaaqijo niğijo anodiotibece odioteci naigi, odaa joğotota manitaşa aca nigotakawaana. Odaa aca iwaalo anodita Marta ja nodetedicogi Jesus minitaşa ligeladi.

³⁹ Aca nioxoa anodita Maria, odaa jona dilokotege Goniotagodi Jesus, odaa ja wajipatalo niğicoa liigaxinağaneğeco.

⁴⁰ Pida Marta başa yajolitağatelogo niğicoa libaketedi mini ligeladi. Odaa niğigo miniwataşa Jesus, odaa oneetalo, “Iniwa-aagodi, agodaşana-aati, nağani ininyooxoa naşa idika moka eeyotece me jaote digawi-iinitelogo iba-aaketedi? Liğeni menagi idaxawanawaanigi!”

⁴¹ Pida Goniotagodi ja igidi meeteta, “Niğida makaami ağadajolitakibece, codaam me ağıowikomataatibece, leeğodi niğinoan anicinoa.

⁴² Pida leeditibige mokidatece niğica ağadoenatagi, odaa Maria baanaşa iomaşaditice niğica ane dağaxa mele, codaam ağıca ane ibanootece.”

11

Jesus diigaxinağatetece ica anodaagee me jotağaneğenaga Aneotedoğoji (Mateus 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ica noko Jesus ganigidi ica aneite me yotağaneğe Aneotedoğoji. Odaa naşa nigotedini me yotağaneğe Aneotedoğoji, ganigepidiğica niğijo anodiotibece dipokotalo Jesus, mee, “Goniotagodi, ağodiğaxineğegi me jotağaneğenaga Aneotedoğoji, digo anee João Batista me iiğaxitiogi anodiotibeci.”

² Odaa meetediogi, “Niğina motağaneğeni Aneotedoğoji, enitiwaji, ‘Godiodi anadeoni ditibigimedi, jemaanaşa minatawece oko odoğeteta Gaboonaqadi. Jemaanaşa me iiğeni laaleğenali inatawece oko. Awii niğica anemaani mawii digoina iiğ, liciagi mowo anemaani digoida ditibigimedi.

³ Anajicitoğowa şoweenigi ane jopoogatibige inoatawece nokododi.

⁴ Ixomaşateenitedice şobeyaceğeco, igaataşa niğida moko jixomaşateenaşatice niğina anowotoğodomi ane beyagi. Codaam jiniğikani dağa dineetogowa şodaxakawa.

Pida şodogaşgegiticogi miditaşa loniciwaşa nibeyacaşa.’ ”

⁵ Odaa Jesus meetediogi, “Diğica niğina akaamitiwaji anigo ligeladi lokaşgedi niğina me liwigo-enoale me doletibige ladılıgi, oditaşa eeta, ‘Yokaaşgedi, awiitiate yadilaşa itiwatadığidi paontedi.

⁶ Igaataşa ini yokaaşgedi gela meno me diniwiaje, pida ağıca anigetiğidi ane jajigota me yeligo.’

⁷ Pida idei catiwedi ligeladi me igidi, onee, ‘Jinaşawii igeçagalogo! Ja jinoxoco yapoagi, codaam ionigipi ja niotaşa, aqalee jakadi dağa idicoti oditaşa jajigotedağawa paontedi.’

⁸ Odaa ejitaşgawatiwaji anicotini dağa leeğodi me lokaşgedi, pida yajigota ane dipokotibige, leeğodi jeğeo ligecagalogo me daşa yakamaşadi.

⁹ Joanığidaa leeğodi mejitaşgawatiwaji, ipokitalo Aneotedoğoji, odaa jaşabaatege ane şadipoketegi. Oleetibige Aneotedoğoji niğina midi ana-niaditibige makaamitagliwaji, odaa akatitiwaji. Atokeni epoagi, odaa domoketaşadomi.

¹⁰ Jiğidaaşee inatawece niğina anodipokotalo Aneotedoğoji, yajigotediogi anodipokotibige, codaam inatawece niğina anodoletibige, oyakadi. Codaam epoagi domoketema niğina ane yatoke.

¹¹ Domigica ina akaamitiwaji anakaami eniododipi ane yajigota lionigi lakeedi, ina me dipokotigi noqojegi?

¹² Ogoa, domige ajicita nelá ina me dipokotigi okogokoodi ligetegi?

¹³ Odaa niqida makaamitiwaji, anakaami abeyacaga, owoogoti majici gadionigi anele. Odaa Gadiodi ane itiniwa digoida ditibigimedi daqaxatace me yajigotediogi Liwigo niqina anodipokotalo!"

Onica ica anodi mini niwigo ane beyagi midoataşa Jesus

(Mateus 12.22-30; Marcos 3.20-27)

¹⁴ Jesus one iticoitedice ica niwigo abeyacegeli ane dakatiogi ica goneleegiwa, aneo mewaloqona. Niqijo naq noditice niqijo niwigo abeyacegeli, odoo niqijo goneleegiwa jonaga yakaditace me dota. Odoo niqidi noiigi eliodi moyopo.

¹⁵ Pida onidi ica oko anodi, "Naqanati! Belzebu ane iige niwicidi abeyacaga eo notoetiigi niqidoa goneleegiwa me iticoitedice niwicidi ane beyagi. (Belzebu aneledi liboonaqadi Satanás)."

¹⁶ Odoo ica eledi oko odineetalo odipokotalo meote loenatagi anodoxicetema, me ikee me icoqoticogi nimawenegegi miniwataga Aneotedoqoji.

¹⁷ Pida Jesus yowooqodi lowooko, odoo meetediogi, "Niqijo noiigi anowotibece lapoawaanigi me dakapetibigiwage, niqidi noiigi icota me ma. Codaa niqina dinoiigiwepodi ane daa ilaqtawage aaqaga icota me ma.

¹⁸ Codaa niqijo ane iige Satanás, nige diniomaqadi me dinidelege, baadaqeyaqaticoace. Igaamee ina meni me Belzebu najigotiwa inotoetiigi me jiticoitedice niwicidi abeyacaga?

¹⁹ Pida daantiqidaagee, amiijo ane yajigotiogi notoetiigi niqijo anodiotibigaqadici moiticoitedice niwicidi abeyacaga? Joaniqidaa leegodi niqijo anodiotibigaqadici ijaqoikeetaqawa meliodi mabataa.

²⁰ Pida jatika loniciwa Aneotedoqoji me jiticoitedice niwicidi abeyacaga. Odoo niqida ikee naq diiqenataka Aneotedoqoji digoina qadiwigotitiwaji.

²¹ Niqina goneleegiwa loniciweqenigi anele manigoe, dowediteloco epaa liqeladi, codaa icoatawece niqicoa ane nepilidi dotete.

²² Pida nigicota niqina ane daqaxa me loniciweqenigi, odoo ja diniqanyetece niqijo loniciweqenigi, odoo ja yadeegi icoatawece niqicoa likanaqaganagedi, niqioa ane nakato niqijo goneleegiwa loniciweqenigi. Odoo ja yawalace niqicoa latekatece niqijo loniciweqenigi.

²³ Niqina ane daa icaajo, dice yakapetegi, codaa niqina ane daa idaxawatece me jatecoqotee iniwaxacocoli anilaagitedibece, odoo ja miniaa ilaagaqaditedibece.

Anodaagee niwigo abeyacegeli mopitacicogi ane icoqoticogi

(Mateus 12.43-45)

²⁴ Niqina niwigo abeyacegeli naq noditicogi oko, onigotelogo nipodaqaa ane yadilo, ane diqica niqeladimigipi, doletibige ane lotokaqadi. Niqina naq diqica yakadi, odoo meetibige le, 'Jopitacicogi iqeladi ane idoditicogi.'

²⁵ Odoo joqopitaceloco niqijo oko, anakaagijo me dakatiogi, odoo yakadi me micataqa niqina diimigi ane dinoladitice, codaa anoyoetibigo.

²⁶ Odoo ja noditice, odoo igotiogi eletidi seete niwicidi abeyacaga, niqidiwa daqaxa me beyagi caticedi niqijo odoejegi. Noqodakatiogi niqini goneleegiwa, odoo jiqidiaoqaticoace. Odoo niqica anee niqijo goneleegiwa ja daqaxa me beyagi caticedi niqijo anee maleekoka dakatiogi niqijo niwigo abeyacegeli."

Niğica anepegewi me ninitibece

²⁷ Egidaägeeteda me dotağa Jesus, aca iwaalo ane idei liwigotigi nişidi noiigi mee, niçina me dinigetağatee me yotağanege Jesus, "Ninitibece nağaca iwaalo ane dinigajetağadici, codaan ane ağadilipeğen!"

²⁸ Pida Jesus naşa igidi, meete, "Dağaxa me ninitibigiwaji nişijo anowajipatalo Aneotedoğoji lotaşa, codaan moyiwağadi."

*Odipokotalo Jesus meote loenataka godoxiceğetedi me ikee anijoa
(Mateus 12.38-42; 16.1-4)*

²⁹ Nişijo noiigi naşa diniligice, moyawiile Jesus, odaa jona dotağa onee, "Niçina noiigi niçinoan nokododi dağaxa me abeyacaga. Odipokotalo Aneotedoğoji meote godoxiceğedi me ikee me nişiniaan idiige. Pida Aneotedoğoji aägeote eledi loenatagi, igaataşa jeğeote nişijo anigote Jonas nişijo jotigide, nişijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

³⁰ Igaataşa Jonas ikeetiogi niğeladimigipitigi Nínive miniağiniwa Aneotedoğoji iğe migo nağani nigotaşa, odaa joğoyowooğodi niçicoa ane ninyaco Jonas. Jıgidaägeji Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimed, idinikeetiogi niçina noiigi me idiige Aneotedoğoji.

³¹ Nağajo inionan-eloodo ane icoğoticogi micataşa niocodi niwetaşa, icoğoticogi ditigedi enagi me wajipatalo lotaşa Salomão, nişijo aninoan owidi lixaketedi. Odaa niğica noko nige limedi Aneotedoğoji me iloikatidi oko leeğotedi libeyaceğeco, ajaağajo nağajo iwaalo dabiditini, ikee me abataatiwaji, igaataşa ite Ee ağadiwigotigitiwaji ane dağaxa me inoa ixaketedi caticedi Salomão. Pida ağemaani mabaategetiwaji inoa yotaşa, oteğexaağaga adinalaanitibece.

³² Nişijo noğowajipatalo Jonas lotaşa nişijo niğeladimigipitigi Nínive, odaa joğodinilaatece libeyaceğeco. Odaa niğica noko nige limedi Aneotedoğoji me iloikatidi oko leeğotedi libeyaceğeco, odaa niğeladimigipitigi Nínive dabiditiniwace, oikee makaami nilaagetedipi, igaataşa ite Ee ağadiwigotigitiwaji, codaan yotaşa dağaxa me şoneğaga aliciaco lotaşa Jonas. Pida akaamitiwaji ağabaatege inoa yotaşa, codaan ağadinilaanitibecetiwaji.

*Niğica ane nalo catiwedi şodaaleğena
(Mateus 5.15; 6.22-23)*

³³ Ağica ini oko ane yalegi loledağaxi oditaşa yapoğoditini, domigetaşa yapoğoditeloco baxia. Pida ideyate loledağaxi ditibigimed, eotibige minatawece oko anodakatiwece diimigi onadi liwitiigi.

³⁴ Niçinoan ligecooğe niçina oko micataşa daga lokokenatema laaleğena. Niçinoan ligecooğe nigele, odaa anitawece laaleğena nalo. Pida nige degeletededa ligecooğe, laaleğena idaağee, idei nexocaşa.

³⁵ Pida anidakitiwaji, amaleegaga nağani lokokena anani makaamitağatiwaji adinanatigi me nexocaşa.

³⁶ Niganitawece şadaaleğena nolee lokokena, oteğexaağaga idei nexocaşa, odaa atale macataşa nağana lokokena me nalo catiwedi şadaaleğena."

*Jesus eetedeloco icoa fariseutedi icaağicoa anodiiğaxinağatece
lajoinaganeğeco Moisés
(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)*

³⁷ Naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa ica fariseu jonaşa node migo aniodi ligeladi. Odaa Jesus jonığigo, odaa jona nicotedi maditaşa aca nameeja.

³⁸ Nişijo naşa nadi nişijo fariseu Jesus me diğica daga aniwilegi ane lakatigi codaağanioditeda, eliodi me yopo.

39 Odaa Goniotagodi oneete, “Niçida makaamitiwaji anakaami fariseutedi, inoka iwileci ɻanigoopa, ɻaniçinogo wetice. (Odaa idağaga enitiwaji ani-wileci me wetice.) Pida catiwedi ɻadaaleğena, inokemaani molice, codaan mawii ane beyagi.

40 Akaami yetoledi! Igaatağa Aneotedoğoji jiğijaa eote wetice, codaan me yoe catiwedi.

41 Pida dağajicitiogi madewetedi ɻaweenigi ane nolee ɻaniçinogo, ɻanigoopatiwaji. Odaa inoatawece yapiditedağadomitiwaji.

42 Aneotedoğoji ɻadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi! Igaatağa ajicitalo liwai gadawodijedi ane ɻanidiizimo, ‘hortelā’, ‘arruda’, codaan meletidi niale-laamotiidi ane jelicağa. Pida niçida makaamitiwaji aqoleetibige makaami eletema eledi oko, codaan aqemaanitiwaji Aneotedoğoji. Leeditibige makaami eletema eledi oko, codaan memaani Aneotedoğoji, codaan niçinoananicinoa eletidi ajicitalo Aneotedoğoji.

43 Aneotedoğoji ɻadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi! Leegodi dağaxa me ɻademaanigitwi anica manicooteloco nibaanco niçina oko anida naqatetigi midiwa niiakanagaxiidi, codaan ɻademaanigi modeemitetibigajgi metiqadiceni miditaşa ane licoogaditibece oko me dakapetibigiwage.

44 Aneotedoğoji ɻadiloikatititiwaji anakaami fariseutedi, codaan makaamitiwaji ane iıgaxinaqaneğeco Moisés, oko ane dağa dinikee niçica anee. Gadiciagitiwaji niçina anonaligite émeğegi, pida ayelogoo, odaa niçina oko odağaxatibigeloco, pida aqoyowooğodi midi.”

45 Odaa ica ane diıgaxinaqatece lajoinaqaneğeco Moisés jona igidi Jesus, oneetalo, “Goniiqaxinoğodi, niçina mawii niçida ɻagegegi, jağaga enitoğoloco.”

46 Jesus oneeteta, “Aneotedoğoji aağaça ɻadiloikatititiwaji ane iıgaxinaqaneğeco lajoinaqaneğeco Moisés. Leegodi micataşa dağawii loyağagi eledi oko, leegodi mağaxakeni ɻadiıgaxinaqaneğeco, niçinoan iwaağadi, ane dağadiaa domiçica anabotege. Pida akamağakaamitiwaji aqaxawani niçina oko moyotete icoa ɻadiıgaxinaqaneğeco dağa micataşa madotimaxawanitiwaji me yadeegi loyağagi.

47 Aneotedoğoji ɻadiloikatititiwaji leegodi miwilaniteloco aniwote niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko naijedi ɻaditacepodi niçijo jotigide. Akamağakaamitiwaji jiğiwilaniteloco niçinoan libecoli manalakitibige.

48 Niçina miwilaniteloco niçinoan libecoli, jiğikeenitiwaji maniwotitema anee niçijo jotigide, niçijo noğonigodi niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Odaa natigide jiğiwilani aniwote, codaan jağawii me libinienigi.

49 Joaniçidaa leegodi Aneotedoğoji ane dağaxa niçica lowoogotakaneggegi, meete, ‘Jiwakateetiogi niçidi noiigi anoyelogoditedibece yowooko, codaan niçina ane jiigetibigiwaji mowo ibakedi. Odaa niçidi noiigi idi anonigodi, idiaağeledi oiatetibeci niçidi anoyelogoditedibece yowooko.’

50 Odaa leegodi niçida niciagi, Aneotedoğoji icota me iloikatidi niçina noiigi niçinoan nokododi, leegodi ijotawece niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko ane nigo, niçijo maleekoka yoeteda niçina iıgo.

51 Abel, jiğijaa odiejegi anoyeloadi, codaan me eletidi anonigodi, odaa owidijegi anoyeloadi Zacarias digoida lagitege nameeja wetığa minitaşa niçijo eledi diimigi-le aneitedice Aneotedoğoji. Ejitağawatiwaji mewi micota me iloikatidi Aneotedoğoji niçina noiigi aninaa niçinoan nokododi, leegodi lemeğegi niçijo liotagipi.

52 Aneotedoğoji icota me ęadiloikatititiwaji ane iiğaxinağanitece lajoinağaneğeco Moisés. Igaatağa ęadiciagitiwaji niğina ane noxoco lapoagi ligeladi, odaa aika oko me dakatiobece. Joaniğidaağenitiwaji ağikani oko moyowooğodi anodaağee moyakadi migotibeci lodee Aneotedoğoji, pida oteğexaağaga akaamitiwaji ağemaani makaatiobece.”

53 Niğijo Jesus naşa noditedice, odaa niğijo anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés ijaağijo fariseutedi joğoyalomeğe. Odaa eliodi moyelatema, codaa eliodi monigetedice.

54 Domogodoletibige daşa dibatá niğina me dotaşa, domogowo moyakadi me nilaagedi.

12

*Jesus yalağate ica oko ane lemaanigi me yelogo, pida ayelogo
(Mateus 10.26-27)*

1 Icoa fariseutedi onigetedice Jesus, odaa eliodi oko yatecogo codaan jögoipoditibigeloco eledi. Odaa Jesus ja yajoitediogi niğidi anodiotibece, meetediogi, “Onexaa anidakitiogi fariseutedi anoyotete ane beyagi catiwedi laalegena, ane ibeyacağadi lewişa. Liciagi niğina labookojegi leyeema ane idei catiwedi paon, ajinataşa, pida eo me dabo.

2 Inoatawece ane dinapogoditedini, icota me dinowiegi, codaan inoatawece anoyowiegitelogo, icota me jowooğotaga.

3 Joaniğidaağee ijoatawece ane ęadotaşa digoida nexocaşa, icota me jajipaşağatalo digoina getaşa. Inoatawece icoa ęadotaşa ane domaşa ağatitedini catiwedi diimigi-le ane dinoxoco, icota nigidiaağidi oyatemati owotibige minatawece oko owajipatalo.

*Ica ane leeditibige me idoiığa
(Mateus 10.28-31)*

4 Ejitagawa yokaağetedi, anağadoiita niğina ane yakadi me yeloadi ęadolaadi, leeğodi ağalee yakadi meo eledi anigotağawa.

5 Pida jelögötawatiwaji anepaşa leeditibige madoiita. Adoiitalo Aneotedoğoji anepiğida loniciwaşa me ęadokolenitedicogi minitaşa noledi ane daşa ipe, nivicota me yaağadi ęadewişa. Jopitacağalocotiwaji mejitağawa, adoiitalo niğiniwa anejitedağawa.

6 Niğina moyaa ciinco imikola, ağıcoda loojedi, loojedi iniwataale beextedi. Pida Aneotedoğoji idokee ayaagiditedibige otağanitece imikola.

7 Eleditace jemaa mejitağawa Aneotedoğoji me yowooğodi ane liwokodi ęadamodi aneitigi ęadacilo. Enice jinagadoiitiwaji, igaataga dağaxa meliodi ganiwaló, ağadiciagitiwaji niğijo imikola anowidi.

*Nigica oko anida aneetege Jesus, icaağica ane đigica aneetege
(Mateus 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

8 Ejitagawatiwaji niğina oko anee lodee eledi oko mida anejitege, odaa Ee, Gonleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimed, ejl lodee niaanjotedi Aneotedoğoji mewi mida anejitege.

9 Pida niğina oko ane dinaağaditi lodee eledi oko mida anejitege, odaa Ee, Gonleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimed, aąağaga ejl lodee Aneotedođoji codaan me aanjotedi mewi me đığica anejitege.

10 Niğina ane beyagi me dotağatibigiji, Ee, Gonleegiwa ane jicögötibigimece ditibigimed, Aneotedoğoji başa yakadi me ixomağateetedice loenataka ane beyagi, nige dinilaatece libeyaceğeco. Pida niğina ane beyagi me dotağatibige Aneotedoğoji Liwigo, Aneotedoğoji baadaşa ixomağateetedice loenataka ane beyagi.

11 Niġina niġetigadadeegi metiġadalomeġeni midiwataġa liiakanaġaxiidi judeutedi, ogoa, domige lodoe ġoniwinoġododi idiaa lacilodi judeutedi, jinaġa aġowikomataa leegodi me doġowooġoti me ojetee otegħexaġaġa owoogti magitatakani.

12 Igaataġa naġani lakata, Aneotedoġoji Liwigo ikeetaġawa niġica ane leeditibige me gagegi.”

Ica liico ane liciagi niġina yetole ane diġica liwaxinigi

13 Ica ġoneleegiwa anidiaaqi liwigotigi niġidi noiġi-nelegi meetalo Jesus, “Goniġaxinoġodi, adiwikoden, iżżeġen inioxoa me iniwaiġawatece niġidiwa ane nenyaqaditedoġodomi ijoolatibige ġodiodi.”

14 Pida Jesus meeteta, “Yokaaqed, amijjo ica aneetaġawa me Ee ġaniwinoġodi, ogoa amijjo ica aneo me Ee ġadacilo me jawalace icoa ġanepilidi?”

15 Odaa Jesus meetediogi iditawece niġjo oko, “Atacolitecetiwaji, codaa adowetitatiwaji ineġewianaġa memaani gaantiġini ane nebi eledi oko. Igaataġa Aneotedoġoji ayemaa me yewiġatema niġina oko minokina me dinigaanyetece niliċaġajetegi niġina iigo.”

16 Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane ġodiiġaxi, meetediogi, “Ica ġoneleegiwa liico, onidiwa icoa lixogħotaka anoyajigo owidi nawodigijedi.

17 Odaa meetibige le, ‘Igamige ele mejigotalo? Igaataġa aġica anejate niġinoa yawodigijedi.’

18 Odaa jeġeo lowoogo, mee, ‘Ja jowooġodi anejigotalo, jojiketedi niġinoa idiimaġa nelecoli aneite me jotete yawodigijedi, odaa jaotace geladi diiġa daqaxatace me nelecoli, odaa ja jotete niġinoa yawodigijedi ela. Odaa catiġewi idiimaġa geladi jotete idiwatawece yawodigijedi coda me niġinoa eletidi ane inepilidi.’

19 Odaa meetibige le, ‘Nige jotete idiwatawece ane jopotigi me jixomaga teetedice owidi nicaaġape. Odaa ja inipetini, ele me jiniġi, jacipe, jaote icoa ane inikeco.’

20 Pida Aneotedoġoji meeteta, ‘Niġida makaami, akaami yetole! Igaataġa inaaġina niġina enoale ja ġadelewi. Odaa amijjo ica aneote nepilidi idiwatawece icoa ġadotetenataka?’

21 Joaniġidaaġee niġina oko ane nioda niliċaġajetecidi niġina iigo, lodoe Aneotedoġoji baadaga liico.”

Leeditibige me jinakatonaga Aneotedoġoji (Mateus 6.25-34)

22 Odaa Jesus meetediogi anodiotibece, “Joaniġidaa mejitaġawatiwaji jinaga ġadigecaġaleġeni niweenigi anopootibige me ġadewiki, otegħexaġaġa ġadowoodaġagi anopootibige madinxomitinigi.

23 Igaataġa ġadiwigo daqaxa me ġoneġegi aliciagi niweenigi. Gadolaadi daqaxa me ġoneġegi aliciagi nowoodaġagi.

24 Digawini ilaaġaxodi! Aġenanaġanaga, otegħexaġaġa onioda liweenaga. Codaa aġica lidiimigi anoyate liweenaga moyotete. Pida Aneotedoġoji idokee me yajigotdiġi liweenigi. Pida akaamitiwaji daqaxa makaami ġoneġegi caticedi niġinoa ilaaġaxodi.

25 Amijjo ina akaamiteloċotiwaji ane yakadi me iigitedice nokododi me yewiġa, leeġodi ġadogħi komatiġitiwaji?

26 Enice nige daqakati mawii ġadoenatagi lionċawaanigi, igame leeġoditiwaji ina me ġadigecaġaleġeni inoa eletidi ane daqaxa me dakake?

27 Digawini niğinoa niale lawoço libinienaga! Anibaşa, aşoyoe lipegetege. Pida ejitagawatiwaji ijaşijo Salomão midiwatawece ane niliicagajetecidi, pida aşica dağa dinixotinigilo nowoodi libinienaga dağa naşaxatelogo niğinoa niale lawoço.

28 Aneotedoçoji eote nadegogo micataşa dişinoa lowoodi libinienaga. Nadegogo ane ili nişina noko, natiinigoi joşoyalegi. Odaa ajawienataka me yajigotedağawa şadowoodi anele, akaamitiwaji ane degeliodi gatiwaşatakaneşegi.

29 Enice jinaşa adinigecaşaloşotiti, dişidokee moleetibige me şadigecaşalegeni nişica anelici, codaa anacipeta.

30 Igaataşa noiigi anida aneetege nişina iigo idokee modoletibige inoatawece niğinoa anicinoa. Leegodi Gadioditetiwaji Aneotedoçoji yowoogodi inoatawece nişicoa anopootibige.

31 Enice jinaşa şadigecaşaloşotiti niğinoa ganicinoa, pida odoejegi oleetibige mawii Aneotedoçoji me iige laaleşenali oko, odaa Aneotedoçoji jaşaşa yajigotedağawa inoatawece anopootibige.

Nişicoa niliicagajetecidi nişica ditibigimedi (Mateus 6.19-21)

32 Akaami yoiigi anakaami onatecişidi, jinaşadoii. Igaataşa Gadiodi Aneotedoçoji yakadi mele meote makaami lacilodi nişina loiigi.

33 Aani nişicoa ane şanepilidi, odaa anedianitiniwace madewetedipi dinyeelo. Oleetibige şanaşaaşaxi ane daşa daa, odaa otetenı şaniliicagajetecidi digoida ditibigimedi, aneite me daşadiaa daa. Igaataşa digoida ditibigimedi olinceşegi aşicotikogi me dolice, oteşexaaşaga ipilaşawaana aşaca daşa yaşadi.

34 Igaataşa aneite şaniliicagajetecidi, jiştiaa yemaa şadaaleşenaliwaji me onite.

Icoa niotaka ane nigomagatema okanicodaşa

35 Leeditibige madinoetitiwaji me şadigomitema okanicodaşa gaantışica anenagi, ipiciati şanigoenaşadi, codaa aleci şadoledaşaxiidi.

36 Awii liciagi nişijoa niotaka anowalitibigege necalailegi me icoşoticogi miditaşa nadoneşegi. Nige yatoke epoagi me doletibige me dakatio, odaa aleegi joşoyomoketege.

37 Nişijoa niotaka ane icotiogi necalailegi malee niwotaşa, ane nigomaşa modibatema, odaa ninitibiwaji nişijoa niotaka. Ejitagawatiwaji, nişijo necalailegi diniikoşe, iikoşe lowoodi me nediatiniwace, odaa ja iige me nicotiniwace madi nameeja, odaa epaa nogatema liweenigi.

38 Ereditace deşeno me liwigo enoale, migetaşa iniwatadaşanı lakata me nigoitijo, idokee micotiogi me niwotaşa, idokee me nigomaşa me nibaşa, odaa ninitibiwaji nişijoa niotaka.

39 Pida leeditibige mowooşotitiwaji nişina nişeladimigi daşa yowoogodi naşaca lakata micotio olinceşegi, odaa agotaşa ika me yawime ligeladi me dolice.

40 Odaa nişida makaamitiwaji leeditibige me şadigomi, igaataşa Ee, Gonleegiwa ane jicoşotibigimece ditibigimedi, janotaşgawatiwaji naşaca lakata maleedşa anibeoonitege me yanokegi.”

Ica niotagi ane yakadi me jinakatonşa, icaşica ane daşa yakadi me jinakatonşa (Mateus 24.45-51)

41 Odaa Pedro ja ige Jesus, meetalo, “Goniotagodi, okomokoko manatematiqowa ica natematigo ane godiiqaxi, oqoa, aaqaga atematiitiogi inatawece oko?”

42 Goniotagodi naga igidi, meeteta, “Amijjo ica liciagi niqijo niotagi ane yakadi me jinakatonaqa, aninoa lixaketedi? Necalailegi nenyaqaditini me yowie niqicoa eletidi niotaka, coda me yediatece liweenigi me ditibigimedi lakata.

43 Odaa niqijo niotagi aneo idiwatawece niqicoa necalailegi ane nenyaqaditini me libaketedi, nigeno necalailegi, niqijo niotagi eliodi me ninitibece.

44 Ejitaqawatiwaji mewi mepaanaqa ixotio necalailegi me doweditelogo icoatawece ane nepilidi.

45 Pida niqijo niotagi daqa eledi lowoogo, oditaqa dotaqatigi le, degee, ‘Inecalailegi ja leegi aniqica me dopitijo’, oditaqa ja nalaketiniwace niqijo a eletidi niotaka, daqa daqaxa me aniodi, wacipe, yemaqatibece.

46 Odaa necalailegi niqijo niotagi dopitijo niqina me daqadiaa nibeotuge, naqaca aligege me daqadiaa yowoogodi. Odaa necalailegi taqa nakagiditibige eote liwailidawaanaqa. Odaa joanigidaagee niqijo niotagi oiloikatidi nigepaa anigicatibige, oyawanaqaditege niqina ane doqoyiwaqaditeda Aneotedoqoji.

47 Niqina niotagi ane yowoogodi necalailegi ane yemaa, pida adinoe, aqeo necalailegi ane yemaa, icota meliodi monalaketibige.

48 Pida niqijo eledi niotagi ane daqa yowoogodi ica necalailegi ane yemaa, diba, pida beyagi libaketedi, odaa idokee me leeditibige me dinalake, pida onatecigini me dinaxacogo. Aneotedoqoji idaagee, eliodi me ipiciadi niqina oko aneliodi ane yajigote. Coda me walitetege me dibatetege me naqaxataceloco ane liwokodi niqina anowidi me yajigote.

Ina oko dawalacetiwage leegodi Jesus

(Mateus 10.34-36)

49 Janagi niqina iiqo micataqa niqina oko ane daloqo me yalegi nipodigi, coda eliodi me jemaatibige doqodaa yabidi ane jalegi.

50 Leeditibige meliodi me jawikode. Joaniqidaa leegodi eliodi me joqowikomata nigepaa enotiloco niqida niciagi.

51 Migaleetibigetiwaji daqa janagi niqina iiqo daqa jaotibige niqina oko me daqadiaa nidelaga? Aniqidaa ibakedi me janagi. Pida ejitaqawatiwaji ane leegodi me janagi, jaotibige oko me dawalacetiwage.

52 Igaataqa diqidi ciinco oko dinoiigiwepodi icota me dawalacetiwage, iniwatadigini oko dakapetege iniwata oko, coda iniwataale dakapetege iniwatadigini.

53 Eniodi ja lakapetegi lionigi, nionigi jaqaga lakapetegi eliodi; eniodo ja lakapete liona, niona ja lakapete eliodi; noxiqate ja lakapete liiqate, niiqate jaqaga lakapete loxiqate.”

Niqinoa ane jinataqa niqinoa nokododi ikee Aneotedoqoji ane yoe

(Mateus 16.2-3)

54 Odaa Jesus meetediogi ica noiigi, “Digoina qoniigotedi, niqina nige ica manatitece lolaadi ane icoqoticogi niocodi wajenaga, odaageni, ‘Natigidawaanigi datiode!’ Odaa ewi niqidaagee.

55 Odaa niocodi nige icoqoticogi natinedi, odaagenitiwaji, ‘Nilaga!’ Odaa ewi me nilaga.

56 Owooqotitiwaji anodaa diitigi ane ixomaqatice niqina iiqo, coda me ditibigimedi. Enice, igaamee me doqowooqoti ica Aneotedoqoji anigote inoa

nokododi? Akaamitiwaji niqina anodi mowo Aneotedoqoji ane yemaa, pida aqawii.

*Adinilakidenitege nigina ane daga qadilakiitege
(Mateus 5.25-26)*

⁵⁷ Igaamee daqakamaqakaamitatiwaji awii qadowoogo ane igenaqa?

⁵⁸ Nigica ane beyagi me dotaqatibigaqajitiwaji, codaa ane domaqa qadadeegiticogi lodee qoniwinoqodi, oleetibige qanimawenegegi madini-lakidenitege digoida naigtece, amaleegaqa daqadiaa qadadeegiticogi lodee qoniwinoqodi. Igaataqa nige daqadinilakidenitege, ja qadajicita iodaqawadi libaaqadi, odaa iodaqawadi jegetiqadiwi.

⁵⁹ Ejitagawatiwaji aqanotiticogi niwilogonaqaxi nigepaa ediani owidije beexo qoniwinoqodi ane diiqenatakata mediani.”

13

Nige daga idinilaanaqatibece, odaa idokee me godeleo nigepaa ganigicatibige

¹ Ajaagajo naqajo lakata ica oko otatalo Jesus, odaa joqoyatematitalo ica anodaagee Pilatos me diiqenataka monigodi anigepidigica niqioa galileutedi, maleeqidaa diitigi monigodi waxacocoli moibootema Aneotedoqoji leeqodi libeyacegeco.

² Odaa Jesus ja ninigodi, meetediogi, “Migakati mijo ijo ninyaagi ijoa galileutedi me leeqodi mowote libeyacegeco caticedi me liciagi niqinoa ele-tidi galileutedi?

³ Ejitagawatiwaji aqica libeyacegegi ane caticedi me liciagi eletidi galileutedi. Codaa niqida makaamitiwaji nige daqadinilaanitece qabeyacegeco, akaami eleditetiwaji qadelewi anee me nigo, odaa idokee me leegitalo Aneotedoqoji motonitedice.

⁴ Niqijo 18 oko ane nigo aneniteloco aca niwilana ane leegitibigimece niqijo eledi liwai Jerusalém ane liboonaqadi Siloé. Migakati me nigo leeqodi me daqaxa me nilaagetedipi lodee Aneotedoqoji caticedi niqidiwa eletidi niqeladimigipitigi Jerusalém?

⁵ Ejitagawatiwaji niqijo ane nigo adaqaxa me nilaagetedipi lodee Aneotedoqoji daga liciagi niqina eledi oko. Pida nige daqadinilaanitecetiwaji qabeyacegeco, akaami eleditetiwaji qadelewi digo anee me nigo, odaa idokee me leegitalo motonitedice Aneotedoqoji.”

Aca fiigoigo ane daqaca ela

⁶ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo anida ane godiigaxitece, odaa meetediogi, “Ica goneleegiwa ada lawodigije fiigoigo midiwataqa elanigijedi ‘uuva’. Odaa neqenagi domaqa doletibige ela naqada niale, pida aqaca yakadi.

⁷ Odaa meeta niqica ane yowie lawodigijedi, ‘Digawini! Jiqijo itoatadiqida nicaaqape ixomaqatedijo, idokee niqina me janagi joletibige ela naqada niale, pida aqaca jakadi. Natigide akagiti naqada niale! Jinaqalee jikanaqa naqada niale daga iteloco iiqo anele, ane yakadi mejanaqate eletidi nawodigijedi.’

⁸ Pida niqijo ane yowie lawodigijedi ja igidi, mee, ‘Inecalailegi, ecogotace jikanaqa naqada niale jiwinaga niqina nicaaqabi, jabooqodi libatadi, amaleeqaga yaxawa me ili.

⁹ Naqada niale nigetaye niqina nicaaqabi anenagi, odaa jikanaqa me ili. Pida nige daqacata ela, odaaqepaanaqa adiigenita me jakagidi.’ ”

Jesus icilatidi aca iwaalo awenanağa me saabado

¹⁰ Ica saabado Jesus diiğaxinağa manitaşa aca liiakanağaxi judeutedi.
¹¹ Digawini! Onani aca iwaalo joneğeote dezoito nicaağape me awenanaşa leegodi ica niwigo abeyaceğegi ane dakatiogi. Aona yakadi me dineğenağadı.

¹² Odaa Jesus ja nadi aca iwaalo, neğenidite, meeteta, “Iwaalo, ida makaami ja ağadicilitema ağadeelotagi!”

¹³ Odaa ipeketedeloco libaağatedi, odaa ağıca dağa leegi ja icí me diwena, odaa ja doğetetibigimece Aneotedoğoji.

¹⁴ Pida ica nowienoğodi niiakanağaxi ja deliğide, leegodi Jesus me icilatidi nağajo iwaalo me saabado. Joanişidaa leeğodi meetiogi niğidi noiigi, “Idiwa dibatio ağobağadı nokododi me jakataşa me jibaağa. Odaa anagi nişinoa eletidi nokododi me diniwakateeni, pida jinağanagi niğina me saabado.”

¹⁵ Odaa Goniotagodi ja igidi, meeteta, “Akaamitiwaji niğina anodi moyotete liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, pida ağotetenitetiwaji! Niğina me saabado okanicodağica niğina akaamitiwaji igo aneite neijedi ane noxocotege, odaa ikatedice noğodinadi, oğoa, domige nemadicali yadeegini ninyoğodi me yacipeğetedi.

¹⁶ Pida nağada iwaalo anida aneetege licoğegi Abraão, niwilo Satanás 18 nicaağape. Igame leeğodi ina me eni me dağa yakadi me jicilatidi ina me saabado?”

¹⁷ Odaa Jesus naşa igiditediogi, ijotawece niğijo nelogododipi niboligatibigiwaji. Pida ijo eledi noiigi başa ninitibigiwaji leeğodi niğijoşa godoxiceğetedi aneote.

Lolagi aca mostaada

(Mateus 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ Odaa Jesus jeğee, “İgamigodağee Aneotedoğoji nige iiğe laaleğenali ina oko? Amigini ica ane jiciaceeketege?

¹⁹ Digawini! Aneotedoğoji nige iiğe niğina oko laaleğenali, jiciaceeketege lolagi ‘mostaada’ ane dağaxa me lionawaana. Ica ığoneleegiwa dibata, odaa jeğeyateloco niogó. Odaa nağajo elanigije ja ili, odaa ja niale nelegi. Odaa ilaağaxodi jogowote libatoli midoataşa libiweli.” (Odaa jiğidaağee me ili niğina lapo oko ane nepilidi Aneotedoğoji).

Natematigigi labookojegi leyeema

(Mateus 13.33)

²⁰ Jesus naşa dotağatace, odaa mee, “Amigetiğini ane jiciaceeketege ica Aneotedoğoji nige iiğe ina oko laaleğenali?

²¹ Niğina Aneotedoğoji nige iiğe niğina oko laaleğenali, liciagi niğina ane yabooğodi leyeema anoibake moyoe paon, odaa joğoyawanağaditege leyemem oiatigi itoatadığida baxiatedi, odaa niğidiaağidi ijoatawece baxiatedi ja nolee leeğodi jiğinaa ane yabooğodi leyeema.”

Ica epoacawaanigi

(Mateus 7.13-14, 21-23)

²² Jesus yakagiditedeloco nigotadi nelecoli, codaan me nigotadawaanaga, niğaxitediniwace oko, eğidaağee me diniwiajetedicogi nigotaşa Jerusalém.

²³ Odaa joniğica ane ige, oneetalo, “Goniotagodi, migeliodi ica oko Aneotedoğoji ane yajigote lewigá?”

²⁴ Odaa Jesus ja igidi, meeteta, “Adinoniciwağatitiwaji makaatiwece niğida epoacawaanigi amaleeğaga yajigotedağawa Aneotedoğoji ağadewiğä. Leeğodi ejitağawatiwaji eliodi oko anodoletibige me dakatiobece, pida ağoyakadi.

²⁵ Nigidiaagli nige dabiditini nigeladimigi, odaa ja noxoco epoagi, odaa akaamitiwaji jigidiaagontice we. Odaa jaqanatokenitice epoagi, manidita, odaa menitiwaji, ‘Goniotagodi, omokeni epoagi amaleegaga jakatio.’ Odaa ja gadigititiwaji, meetedaqawa, ‘Ajowooğodi ane icoğiticogitiwaji!’

²⁶ Odaa menitiwaji, ‘Gemakaami oğogiiwa, codaan geme aniiğaxinitiniwace oko niğino aqonigotadawaanaqa.’

²⁷ Pida nige gadigititiwaji, meetedaqawa, ‘Geneğejitaqawa, ajowooğodi ane icoğiticogi. Adotonitice akaamitawece anawii ane beyagi!’

²⁸ Niganatitiwaji Abraão, Isaue, Jacó, codaan mijotawece niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko digoida Aneotedoğoji ninioxadi, pida bağakaamitawece etiğadokoleniticogi we, odaa jaqanoenitibece, acigiceni ğadowe leegodi me dağaxa me eligideetiwaji.

²⁹ Odaa ina oko ane enagitibeci aqicaadaqa icoğoticogi, icoğoticogi nigoi, ğocidi, wajenaga, codaan me niwetaqa. Odaa ja nicotiniwace madi nameeja me niodaqa minitaqa ninioxadi Aneotedoğoji digoida ditibigimedi.

³⁰ Digawini! Niğina oko iwikkadip, ane ideitice lowiditice, niğidi jigidiaa ideitice odoe. Odaa niğina oko ane diniwaloetibigiwaji ane ideitice odoe, niğidi jigidiaa ideitice owiditice.”

*Jesus agecaqalo leeğodi nigeladimipitigi Jerusalém
(Mateus 23.37-39)*

³¹ Aniaaganiaca lakata jonoğototalo Jesus icoa fariseutedi, odaa moditalo, “Anotitice, emii opili leeğodi Herodes doletibige me ağadeloati!”

³² Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Herodes liciagi niğina eijeeğagi ane diwaxinaqa. Emii, nigicoota, odaa enita, ‘Digawini! Niğino onateciğino nokododi, jiticoitedice niwicidi abeyacağaga, jicilatidi oko eelotaginadi. Odaa nige ixomağatedice itoatadığida nokododi, ja jigodi ibaketedi.

³³ Pida leeditibige me jioetece inaigi niğino aqonigotadawaanaqa. Igaataqa ayakadi diğica anigeteğepidiğica niğina anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko daga lemağadi eledi nipoçigi ditigedi nigotaqa Jerusalém.’

³⁴ Akaamitiwaji nigeladimipitigi Jerusalém, jaqakamaga anigoti niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, eeditace anigidaatiniwace niğijo Aneotedoğoji ane niwakateetedibigağaji. Anigenaqa liwokodi domaqa jemaa me ağadatecögoteenitiwaji meetaqa, leeğodi me domaqa jemaa me idoweditağalocotiwaji, macataqa nağana okoğokoodi me ixomodatediwece lionaqa catiwedi labadi. Pida aqemaanitiwaji.

³⁵ Natigide, digawini! Ganigotagatiwaji aqaleegica ane dowediteloco. Odaa ejitagawatiwaji, aqaleegica madatitiwaji nigepaağicota niğica noko menitiwaji, ‘Ninitelyibece Niğino aqenagi, anida nağatetigi Liboonaqadi Goniotagodi Aneotedoğoji!’ ”

14

Jesus icilatidi eelotaginaga me saabado

¹ Ica noko me saabado, Jesus dakatediwece ligeladi ica lacilo fariseutedi ane node maniodi. Odaa icoa fariseutedi eledi onidi moğoaditalo Jesus.

² Jigigo Jesus lodee ica ağaleegiwa eelotaginaga, nadedi libaağatedi, loğonaka.

³ Odaa Jesus ja ichtetediogi niğidiwa niiğaxinağanadi anodiiğaxinagatece lajoinaqaneğeco Moisés, idiaağidiwa fariseutedi, meetediogi, “Mige oyoli ağonajoinaqaneğeco daga jicilatidi niğina eelotaginaga ina noko me saabado, ogoa, aqoyoli?”

⁴ Pida aqoigidi. Odaa Jesus ja dibate niqijo gōneleegiwa. Naga icilatidi, odaa ja imonya mopi.

⁵ Odaa Jesus ja igetediogi, meetediogi, “Ina diqica gadionigi ane daxaboketinece nalice, migetaqa ganoqodinaqatiwaji, odaa migetaqa adinopaqatitibece manogaa leeqodi me saabado? Ogoa domige odaa aganogaa leeqodi me saabado?”

⁶ Odaa aqoyakadi moigidi.

Jesus yalaqate ica oko ane diniwikodetibece

⁷ Jesus iwitediogi niqica oko nodenigipi oniwitedi limetiidi odoletibige niqina nimedi ane daqaxa mele. Odaa ja yatemati natematigo anida ane godiiqaxi, meetediogi,

⁸ “Niqina nigakaami nodenigi midi nadoneqegi, jinaqanicooteloco baancotedi ane daqaxa mele. Igaataqa ej i meledi onode eledi oko ane daqaxa me gōneqegi ane daga qadiciagi.

⁹ Odaa niqijo ane qadoden, diqcotaqawa ijaaqijo niqijo eledi nodenigi, odaa meetaqawa, ‘Ajicita qamedi niqida eledi yodenigi.’ Odaa jaqaniboliki, odaa jaqanicooteloco nimedi ane degele.

¹⁰ Pida niqina nigakaami nodenigi naloogo, anicooteloco niqidi nimedi ane daga gōneqegi. Odaa niqida ane qadoden igo makaamita, meetaqawa, ‘Yokaaqedi, anagi, anicooti digoina miditaqa nimedi anele.’ Joaniqidaaqee qadelogoteeni lodox iditawece niqidi lodenigipi.

¹¹ Igaataqa niqina oko anepaa doletibige me yelogo, nigidiaqidi icota me diniwikodetibece. Pida niqina ane diniwikodetibece, nigidiaqidi icota me yelogo.”

¹² Jesus meeteta niqijo ane node, “Ina nigawiite niweenigi nelegi me yaxoqo-noko, ogoa, mige gocidi, jinaqanoden qadokaqetedi, ganioxoadip, codaa me qaditacepod, migetaqa qadipecaqawepodi ane liicotedi. Leeqodi nigidiaqidi jaqaga etiqadoden, odaa ja micataqa degetiqadediani.

¹³ Pida nigica mawii nalokegi, anoden madewetedip, alejaadotedi, inoa ane daga yakadi mewaligitibigwaji, etoinadi.

¹⁴ Odaa Aneotedoqoji qadibinieni. Igaataqa aqica nimaweneqegi niqidi degetiqadediani. Odaa Aneotedoqoji yajigotedaqawa anele niqica noko nigeote me newiqatace niqina oko ane iqenaqatibigwaji.”

Natematigigi ica nalokegi nelegi

(Mateus 22.1-10)

¹⁵ Anigepidijijo niqijo oko anidiaaqi maditaqa nameeja miniwataqa Jesus wajipatalo niqijo lotaq, odaa metalo, “Niqica ane nicotiniwace maditaqa nameeja me naloogo digoida ninioxadi Aneotedoqoji, niqidi icota me daqaxa me ninitibigwaji.”

¹⁶ Pida Jesus meeteta, “Ica gōneleegiwa one dodenaqa node eliodi oko miditaqa lalokegi aneote.

¹⁷ Niqicota aca lakata nalokegi, odaa ja iiqe liotagi me nodetece oko, mee, ‘Anagitiwaji, inoatawece ja igo.’

¹⁸ Pida iditawece idokida lowoogo, jegeqecotace owote inoa linetedi. Niqica odiejegi nodenigi meeta niqida niotagi, ‘Ibeyacaqadi jinoojeteta nipodigi, leeditibige mejigo jiwi. Jipokotalo ganiotagodi me daga yakaditeda me beyagi.’

¹⁹ Odaa niqini eledi nodenigi meeta, ‘Jinoojeteta dooze lacilodi ewalaile. Ecogotace ejigo jiwi migele me nibaaga. Jipokotalo ganiotagodi me daga yakaditeda me beyagi.’

20 Odaa niğica eledi mee, ‘Ajakadi mejigo, ibeyacağadi gela me jado. Joaniğidaa leegodi dağa jakadi mejigo.’

21 Odaa niğijo niotagi ja dopitijo, ja yatematita niğini niotagodi, odaa ja deliğide. Odaa meeta liotagi, ‘Emii ǵadediiki, emiitece ladicotiidi, ina ladicotiidiawaanaşa diimaga, odaa anadeegi niğinoa madewetedi, inoa ale-jaadotedi, ina ane degewaligi, etoinadi.’

22 Niğidiaağidi ja dopitijo niğijo niotagi, odaa mee, ‘Iniotagodi, ja jaote ijoatawece ane ǵadiiğenatakaneğeco, pida eğidiwa nimetiidi iiğotedice.’

23 Odaa niğijo niotagodi meeta niğijo liotagi, ‘Emii iwitece naicoli, naico-lawaanaşa wetice nigotaşa. Awii me nakatiobece oko digoina iğeladi nigepaa nolee.

24 Igaataşa ejitagawatiwaji, otığinitice niğijo odoejegipi nodenigipi aniodi digoina yalokegi.’”

*Ica ane yakadi me diotibece Jesus
(Mateus 10.37-38)*

25 Eliodi oko anodioptece Jesus me diniwiaje, naşa noletedijo, meetediogi,

26 “Niğina anenagi meetaşa, ayakadi me niotibici, nige degewi me idemaa caticedi me liciagi me yemaa eliodi, eliodo, lodawa, lionigipi, nioxoadipi, niwaalepodi, codaa miniaağını.

27 Niğina ane dağa igotema me dawikode nigepaa yeleo, codaa aniotici, niğini ayakadi minigina ane niotibici.

28 Niğina akaamiteloco nige ǵadowoogo mawii ǵadiğeladi nelegi, odoejegi leeditibige manicooti owoo ane liwokodi yajigo odaa awini migabo mediani.

29 Nige doğowoo ane liwokodi, doidetibige me idioka oeni lipodağaladi, pida ağinitawece agoti diimigi. Odaa niğina oko anonadi niğida niciagi oyame.

30 Odaa joğodi, ‘Nigini ǵoneleegiwa domaşa yoe ligeladi, pida aigodi libakedi.’

31 Niğina diğini inionigi-eliodi anidiwa deez miili niodağawadi daşa doletibige me idelege niğini eledi inionigi-eliodi ane iwitiğeta, naddeegi onokotece ǵodigoti miili iodağawadi. Odoejegi ecoğotace nicotini, doletibige me yowooğodi migica loniciwaşa me idelege niğini eledi inionigi-eliodi.

32 Nige yakadi ina me daşa abotege, odaa niboloitee malee leegitege niğini eledi, odaa ja imonya liğexedi igeletece niğini eledi inionigi niğica ane yemaa eotibige me dağalee idelege.

33 Joaniğidaagee ağica niğina akaamiteloco ane yakadi me niotibici nige daşa ika idiwatawece icoa ane nepilidi.”

*Ica yoci ane degele
(Mateus 5.13; Marcos 9.50)*

34 Odaa eğidaa diitigi me dotaşa Jesus, mee, “Niğina yoci eletema inoatawece, pida niganiaditema libayodaşa, ağica ǵonimaweneğegi daşa jaogatace me bayodi.

35 Odaa ağaleegeletema iigo, oteğexaağaga eletema me iniboloiteenaga, pida idoka eletema me jalataşa. Ane yemaa me wajipatalo iigaxinağaneğeco, atacolitece!”

¹ Ica noko eliodi niğijo anodibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaan-otedi, idiaağidi ica eledi oko anodi me dağaxa me abeyacığa, igotibeci odipegitalo Jesus mowajipatalo latematiko.

² Pida idiya icoa fariseutedi, icaağicoa niiğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés, eliodi moyalomeğe Jesus, modi, “Niğidoa şoneleegiwa dibatetegi niğinoa şoneleegiwadi abeyacığa, codaan ligiiwepodi.”

³ Odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane şodiiğaxi, meetediogi,

⁴ “Niğida makaamitiwaji diğini anidiwa onaniteci taalia niwaxacocoli, odaa dağaca ananiaditibige. Ajawienatakanaga me igo doletibige, ecoğotace yoya niğijo aletidi ane yeyağatedice digoida nipodigi. Odaa jiğigo doletibige nağajo waxacoco ananiadi nigepaa yakadi.

⁵ Nigidiaağidi nige yakadi nağajo waxacoco, odaa ja yoyağadi, eliodi me ninitibece.

⁶ Nigicota ligeladi, odaa jeğeniditiogi lokaağetedi, lipeçağawepodi, odaa meetiogi, ‘Jemaa makaami inikağawepodi, leeğodi idinitibeci me jakadi nağajo iniwaxacoco ananiadi.’

⁷ Ejitağawatiwaji jiğidaağee, iditawece ane idei digoida ditibigimedi ninitibigiwaji niğina mini ane dinilaatece libeyaceğeco niğina oko abeyaceğegipi, pida baadaşa ninitibigiwaji leeğodi niğina eledi oko anodiletibige dağa iğenağatibigiwaji, codaan anodi me dağalee leeditibige me dinilaatibigiwaji.

Natematigigi aca beexo ananiadi

⁸ Daşa aca iwaalo anidiwa deez nibeexotedi dağaniadi onaniteci, ajawienatakanaga migo doletibige. Yalegi loledağaxi, yoladitice ligeladi, doletibige nigepaa yakadi nağajo beexo.

⁹ Naşa yakadi nağajo beexo, odaa jeğeniditiogi lokaağetedi, lipeçağawadi, odaa meetiogi, ‘Jemaa makaami inikağawepodi leeğodi idinitibeci me jakadi inibeexo ananiadi.’

¹⁰ Ejitağawatiwaji, jiğidaağee Aneotedoğoji niaanjotedi me ninitibigiwaji leeğodi me dinilaatece libeyaceğeco niğina oko aniatagigi.”

Natematigigi ica nionigi aniatagigi

¹¹ Odaa Jesus meetetiogi, “Ica şoneleegiwa onidiwa iniwataale lionağa.

¹² Ica noko niğica bağalee lioneğä lionigi meeta eliodi, ‘Eiodi, jemaa manajicitediwa niğicoa ane inepilidi ane domaga jibatege nige şadelewi.’ Odaa ja yawalace ane nepilidi nediatiniwace niğidoa itoataale lionağa.

¹³ Ağica doğowidi nokododi niğijo bağalee lioneğä lionigi ja nioda idiwatawece ane noğetedi, odaa ja noditice, jiğigo ica eledi iiğe ane leegita. Odaa oneliodi me dalotibece, wacipetibece, codaan me itineğe awicijipi, yağadi ijoatawece niğicoa noğetedita eliodi.

¹⁴ Niğidiaağidi naşa yağadi ijoatawece icoa ane nepilidi, pida jağaga icota nigigi niğidi nipodigi. Odaa ja dawikode.

¹⁵ Niğidiaağidi jiğigo doletibige libakedi miditäge niğeladimigipitigi niğidi nipodigi, odaa ja yakadi necalailegi iiğe me yowie nigidagiwadi.

¹⁶ Odaa leeğodi me dağaxa me nigicile, ja domaga yemaa me yeligo nigidagiwadi liweenigi, leeğodi ağıyediatece ane yeligo.

¹⁷ Pida naga eliodi me dowooko, meetigi le, ‘Eiodi idiya owidi liotaka, inoa liweenaşa caticedi me liciagi ane jopotibige, emeğee ite ee digoina ja ideloadi nigigi.

¹⁸ Natigide ja jopita eiodi ligeladi. Nigejota, odaa ejita, “Eiodi, jao ane beyagitema Aneotedoğoji, codaan makaami.

19 Natigide ağalee yakadi degenitiwa me ee Ɂadionigi, leegodi ağee oko anele. Pida jemaa mawii ibakedi liciagi niçinoa Ɂadiimetedi.”’

20 Naşa ika me dowooko, odaa jiçigo opita eliodi.

Odaa niçijo lioneega eleegitege, odaa niçijo eliodi ja naditege. Odaa eliodi me iwikodetege. Naşa walokoditege lionigi, ibedotece, napicogo.

21 Odaa niçijo lioneega meeta eliodi, ‘Eiodi, jao ane beyagitema Aneotedoçoji, codaa makaami. Ağalee yakadi degenitiwa me ee Ɂadionigi, leegodi ağee oko anele.’

22 Pida niçijo eliodi, meetiogi liotaka, ‘Gadediiki manadeegi naşaca ane dağaxa me libiniena jayogo anixomeğenitinigi. Awii libaaşateje ixomitiwece nibedona, codaa awiite liwelatedi.

23 Codaa awii abaata wacawaanigi ane dağaxa majakalo, eloati, jaoşa nalokegi, Ɂodinitibece.

24 Igaataşa niçida ionigi ane dopitijo, micataşa dağa yeleo, odaa ja yewiğatace, codaa aniadı, noşokaanaşa jakataşa.’ Odaa joşowo nalokegi.

25 Niçijo lionigi boğoxiigodi ideitice nipodigi, naşa dopitio, niçipegitio ligeladi, ja wajipatalo natenaganeğeco, ica oko dayaagetiogi me naloogo.

26 Odaa jeğenidita anigepidigijo niçidiwa liotaka, naşa ige, meeta, ‘Amiidi ica ayaagi?’

27 Odaa ja igidi, meeta, ‘Ganioxoa ja dopitijo, mele. Joaniçidaa leegodi Ɂadiodi diiğenataka moyeloadi wacawaanigi ajakalo.’

28 Niçijo boğoxiigodi lionigi ja deliğide, odaa ayemaa me dakatio. Odaa eliodi ja noditicogi we, domaşa yemaa me yadeegitio, yocaşaneğetibigo.

29 Pida naşa igidi eliodi, meeta, ‘Digawini! Joşowidi nicaağape me jibataşadomi, liciagi niçinoa Ɂaotaka. Ağica dağa Ɂadotigimadeni. Pida ağica dağanajicitiwa oteğexaaşaşa waxigida me jeloadi dağa jao nalokegi me inode yokaaşetedipi.

30 Niçini Ɂadionigi ane yaağadi Ɂaninyeelo, yaağaditeloco iwaalepodi agopeloşa, odaa neğeno, jeğeloatitema wacawaanigi ajakalo.’

31 Odaa niçijo eliodi meeta, ‘Ionigi, idioka limedi makaami meetaşa. Odaa inoatawece ane inepilidi, akaami Ɂanepilidi.

32 Pida başa leeditibige me jaşa nalokegi me Ɂodinitibece. Leegodi niçida ganioxoa micataşa daşa yeleo, odaa niçidiaağidi ja yewiğatace. Micataşa daganiadi, niçidiaağidi noşoyakadi!’”

16

Natematigigi ica niotagi ane daşa yakadi me jinakatonşa

1 Jesus meetediogi niçijo anodiotibece, “Ica şoneleegiwa liico, oninica liotagi ane iiçe icoa libaketedi. Odaa joniçica anenagitibeci minitaşa niçini şoneleegiwa liico, odaa joşoyatematita niçijo liotagi me yaağadi ninyeelo.

2 Odaa jeğenidita niçijo liotagi, meeta, ‘Ewi ijo anonatematitiwa? Natigide jemaa manelogotitediwa icoatawece niçicoa Ɂadaakataka, jilakidenaqatedi şanaalewe, leegodi niçina natigide ağalee iiçeni niçinoa ibaketedi.’

3 Odaa niçijo liotagi meetibige le, ‘Inecalailegi ja idikatice. Amigini ica ane jao? Ajakadi me jiba daşa inaligi iigo, codaa idiboliga daşa jipokotibige dinyeelo.

4 Pida ja jowooğodi ane inimaweneğegi modibatigi niçina niçeladimigipi midiwatasa ligelatedi, nige idiiçe inecalailegi me jopi.’

5 Odaa niçijo niotagi jeğeniditiogi niçijo anonaalewe necalailegi. Odaa jeğeeta niçijo odoejegi, ‘Igame liwokodi manaaleweeni inecalailegi?’

6 Odaa niğijo şoneleegiwa mee, ‘Jinaalewe onaniteci taalia bootitedi najidi.’ Niğijo niotagi mee, ‘Digawini analee liwokodi şanaalewe. Idiitini manaaleweeni meya-taalia bootitedi najidi.’

7 Odaa jegeeta niğijo eledi anenotio, ‘Apaşa akaami, igame liwokodi şanaalewe?’ Odaa jegee, ‘Jinaalewe onaniteci taalia jaacotedi leyeema.’ Odaa niğijo niotagi mee, ‘Idiitedini manaaleweeni onexaa oiteenta jaacotedi leyeema.’

8 Igaanaşa yowooğodi niğijo necalailegi niğijo niotagi ane daga yakadi me jinakatonaşa, odaa ja iweniğide leeğodi niğida anee. Leeğodi niğina oko anida aneetege niğina iiço, başa dağaxa me niwaxinaşanaga, niğina mowote noojetekico caticedi me liciagi niğina oko anida aneetege nilokokena Aneotedoğoji.

9 Ejitaşawatiwaji mabakeni niliicaşajetecidi niğina iiço bidige ina şadokaaşetedipi, awiitibige nige dağaleegicoa niğijo şaniliicaşajetecidi, odaa Aneotedoğoji ja dibatedağagi me şadigeladi digoida ditibigimedi.

10 Niğina ane yakadi me jinakatonaşatema niğinoan anicinoan ane diğica jaogate, odaa yakadi me jinakatonaşatema niğinoan anicinoan anida ane jaogate. Pida niğina ane daga yakadi me jinakatonaşatema niğinoan anicinoan ane diğica jaogate, odaa ayakadi daga jinakatonaşatema niğinoan anicinoan anida ane jaogate.

11 Enice nige daşa yakadi metiğadinakatonitema niğinoan niliicaşajetecidi niğina iiço, amiijo ica ane şadinakatonitema niğicoa beşewi me şoniliicaşajetecidi?

12 Niğina nige dağawiitetiwaji niğica ane iğenatema niğinoan ane nepilidi eledi oko, amiijo ica ane yajigotaşawa ica ane şanebi?

13 Ağica ane yakadi me dibatema iniwataale necalaixedi, igaataşa ini ane daga yemaa, odaa iniaağeledi başa lemaanigi, domige ini ane nienążaneğe, odaa iniaağeledi ağalee deemitetibige. Odaa joanişidaağee ağakati mabaatema Aneotedoğoji, nige leedi mawiite inoatawece onidaağida manigaanyetece dinyeelo.”

Liigenatakaneğeco Aneotedoğoji adiniiği (Mateus 11.12-13; 5.31-32; Marcos 10.11-12)

14 Icoa fariseutedi anowajipatalo lotaşa Jesus, jonoğoyame leeğodi dağaxa moyemaa dinyeelo.

15 Odaa Jesus meetediogi, “Niğina makaamitiwaji oleetibige niğina oko modi ica makaami oko ane iğenatasa, pida Aneotedoğoji başa yowooğoditediwece şadaaleğenali. Igaataşa niğinoan ganicinoan analeetibige daga diniwaloe, Aneotedoğoji yakadi me diğica ane jaogate.

16 Aneotedoğoji domaşa yemaa niğina oko me niğaxinaşanagatice lajoinaşaneğeco Moisés, codaa modiğaxinaşatece lotaşa niğijo jotigide Aneotedoğoji liğexedi anoyelogoditedibece lowooko. Aneotedoğoji domaşa yemaa doğodiiğaxinaşatece niğinoan notaşa deşepaağeno João Batista. Pida niğijo maleegijo João, idokee me jelogotaşa şobodicetedi anele anodaağetede Aneotedoğoji me iğe laaleğenali oko. Odaa natigide digawiniteloco inatawece oko ja dinonicişaditibigiji me dinawanaşaditege niğina noiği ane iğe Aneotedoğoji laaleğenali.

17 Icota me daa ditibigimedi, codaa me iiço, pida başa dakake monidateci ligegi inogaaga liigenatakaneğeco Aneotedoğoji.

18 Diğica şoneleegiwa ane iticoitice lodawa, odaa ja lodawa eledi iwaalo. Odaa niğini şoneleegiwa ja doğolagataka. Odaa diğica eledi ane lodawa nağani iwaalo ane oiticoitice, odaa jağaga doğolagataka.

Natematigigi ica liico iniaa ica madewedi Lázaro

¹⁹ Ica Ɂoneleegiwa liico ane dinixotinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi. Eotibiga nalokeco, codaa ele maniodi.

²⁰ Pida onaağagini ica Ɂoneleegiwa madewedi ane liboonağadi Lázaro, one diwexege lolaadi. Idiaağitibige lapoagi ligeladi niğini Ɂoneleegiwa liico.

²¹ Lázaro walitibigege latijedi niğini liico maniodi nağaleekoka aağaşa aniodi. Icoa necexodi one onapitibece liwexegadi Lázaro.

²² Niğijo Ɂoneleegiwa madewedi niğidiaağidi ja yeleo, odaa aanjotedi joğoyadeegi liwigo me nicote liwai Abraão miditaşa naloogó digoida ditibigimedi. Niğidiaağidi niğijo Ɂoneleegiwa liico jağaga yeleo, odaa joğonaligitini.

²³ Odaa begeliodi me dawikode digoida lawikodadi émaağa. Igaanağa noletibige, odaa ja nadi Abraão digoida ditigedi, iniaa Lázaro liwai Abraão.

²⁴ Odaa ja dapaawe mee, ‘Eodi Abraão, adiwikoden! Anieni Lázaro me itiminatidi nibedona, amaleegaga ilege yoceligi, igaataşa ja dağaxa me jawikode minataşa niğina noledi.’

²⁵ Abraão naşa igidi, meeta, ‘Ionigi, analakitibige makati inoatawece anele malee Ɂadewiki digoida iigo, iniaa Lázaro inoka dibatege ane beyagi. Pida natigide Lázaro ja ilağatini, akamaağakaami baanaşa awikodee.

²⁶ Codaa eleditace ida nelegi wakagi iigo ane Ɂodawalacetiwage digoina Ɂodiwigotigi, aneotibige me daşa yakadi me diğetita ane domaşa yemaa migo digoida daato makaamitaga, oteğexaağaga ane yakadi me niğetita digoina naato mokotaşa.’

²⁷ Odaa niğijo liico mee, ‘Enice, eodi Abraão, jipokotağawa, iiğeni Lázaro digoida ligeladi eiodi.

²⁸ Igaataşa idiya nigotini Ɂobaağadi inioxoadipi. IIğeni Lázaro me ibodıcaxi inioxoadipi me degenagitibeci niğina anejo me jawikode.’

²⁹ Abraão naşa igidi, meeta, ‘Miditaşa Ɂanioxoadipi idiya notağanağaxiidi ane iditedini Moisés, ijaağıja anoidi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Ikani Ɂanioxoadipi mowajipatalo lotaşa niğijo notağanağaxiidi.’

³⁰ Niğijo liico mee, ‘Oğoa, eodi Abraão, aoğowajipatalo. Pida diğica ane yewiğatace, diğigo datematikatema, odaa bogodinilaatece libeyaceğeco.’

³¹ Pida Abraão naşa igidi, meeta, ‘Nige doğowajipatalo niğijo notaşa ane iditedini Moisés, ijaağıja lidiko niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, odaa idaağee diğica ane yewiğatace, idokee doğoyiwağadi.’ ”

17

*Jesus diığaxinağatetece ica anodaägee ica ane beyagi
(Mateus 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)*

¹ Jesus meetediogi niğijo anodiotibece, “Ajawienatakanaga midioka limedi menagi aneo niğina oko mowo loenatagi ane beyagi! Pida Aneotedoğoji eliodi me iloikatidi niğina aneo eletidi oko mowo ane beyagi.

² Niğina aneo anigepidiğica niğina nigaanigipawaanigi mowo ane beyagi, domeğeletema doğoigoetece lotoinağadi nağana wetığa ane iwaağadi, oditaşa oyokoletinigi akiidi-eliodi. Pida dağaxa me beyagitema niğina meo niğina nigaanigipawaanigi moyoe ane beyagi.

³ Ina başa adinoetitiwaji!

Niğina Ɂanioxoa degeo ane beyagitağadomi, oxoki. Odaa nige dinilaati-bece, ixomaağateenitedice icoatawece niğicoa aneotağadomi ane beyagi.

4 Degeo seete ane beyagitaġadomi noko, odaa seete maġaġa igo makaamitaga, odaa meetaġawa, ‘Ja idinilaatibece’, odaa ixomagħateenitedice iċoatawece niċċoa aneo ane beyagitaġadomi.”

Jesus diigaxinagatetece ica anodaagee gotiwaġatakaneġegi

5 Niġijoa liiġexedi joġodipokotalo Goniotagodi, odaa moditalo, “Goniotagodi, godaxawanegħegi aleeni gotiwaġatakaneġegi.”

6 Odaa Goniotagodi jeġeetediogi, “Nigokateciġini gatiwaġatakaneġegi, macataġa nagħana lolagi ‘mostaada’ ane daqxa me lionawaana, odaa akatitiwaji me iżżeġi niale nelegi, me enitatiwaji, ‘Adinawaceni, odaa emii adinananiti digħida miditaga akiidi-eliodi!’ Odaa naġada niale ġadadiwaġati.

Libakedi ica niotagi

7 Digħiġa ganigepidiegħi niċċina akaamitiwaji anini gaotagi ane dibateloco nixogħotagi, ogoa, miġetaga yowie waxacocoli. Niċċina naġa dopitio me icogħiċċi nippodigi, miġetaga enita? ‘Anagi, anicooti madi nameeja, aniodi.’

8 Pida aġenita! Pida baġa enita, ‘Oenitomi iweeniġi, coda a iikoeni ġadowoodi manadeegħiwa iweeniġi, aliitiwa nigħepaa idiaadi me jiniġi, coda a me jaċipe. Odaa nigidiaqidi baġakamaġa adinediani maniodi, coda a macipe.’

9 Aleeditibige me iniotagodeegħata niotagi leegħodi niċċina meo niċċina anoiġeta me yoe.

10 Odaa akaamitiwaji idaġen. Nigidiaqidi nigagħoti mawiite iċoatawece niċċoa anetiqgħad il-ġenitalo mawiite, odaa enitiwaji, ‘Aleeditibige doġodiniotagħodetogħwa, leegħodi oko niotagħi, coda a jaqgħi inokinoa niġinoa anoniġedetogħwa me jaqgħi.’ ”

Jesus icilatidi deez ġoneleegħi wadi dawace-loolatedi

11 Jesus eġidaa diitedicogi me diniwiajetedicogi manitaga nigotaġa Jerusalém. Odaa inaġġigotetece midiwa nippodaga Galiléia, ania Samaria.

12 Niġijo naġa nipegi me dakatediwece aca nigtakawaana, odaa jiġigotibecċi odakapetege icoa deez ġoneleegħi wadi dawace-loolatedi. Odaa ja dabiditiniwace, pida leegħiġi moyetecetedice Jesus.

13 Odaa ja napaawaġa dinigetaġateetibigħi, modi, “Jesus, Goniotagodi, godiwikodeneġegi!”

14 Niġijo Jesus naġa naditediogi, odaa jeġeetediogi, “Emii midiwataġa sacerdotitedi, adinikeenitħiġi naġa qadililitwaji.” Odaa eġidaa diitħiġi mewaliġitibigħi, coda aqida naġa nicilaġa.

15 Odaa ganigepdiġiha niġijoa ġoneleegħi wadi naġa nadi me icí, odaa ja dopitegħ Jesus, igħdi me dotaġa, dogettetibigħimece Aneotedoġoji.

16 Niġicotalo Jesus, odaa ja yamaġġatedini lokotidi lodore, diniotagħodetalo. Niġijo ġoneleegħiwa ane diniotagħodetalo, samaritaano.

17 Jesus mee, “Ijoxa deez ġoneleegħi wadi ane nicilaġa. Odaa igame diġettediġi iż-żo eletidi noove?

18 Agodiġiha eledi ane dopitijo me dogettetibigħimece Aneotedoġoji, pida tibigħiġi kini niġini ane daqa ġodoiġi?”

19 Odaa Jesus jeġeeteta, “Adabititini, odaaqemii opili! Jaġadil, leegħodi me iwaġati Aneotedoġoji.”

*Niġiċa noko Aneotedoġoji nige iolatedicoace oko
(Mateus 24.23-28, 37-41)*

20 Icoa fariseutedi jōgoige Jesus ica Aneotedoğoji nige iiğe inatawece niğina oko. Nağa igidi, meetediogi, "Aneotedoğoji ağinatawece ikeetediogi nige limedi me iiğe laaleğenali oko.

21 Ağica anee, 'Digawini! Goninionigi-eliodi etiniwa digoina!' Oğoa, domigetağa ee, 'Goninionigi-eliodi etiniwa digoidane!' Igaatağa Aneotedoğoji iniwa me diğenataka catiwedi gadaaleğenali."

22 Odaa jeğeetediogi niğijo anodiotibece, "Icota meliodi memaani madatitace niğica noko Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi jiğe inatawece iiğo, pida ağadatitiwaji."

23 Odaa niğina eledi oko moditağawa, 'Digawini! Etiniwa digoida!' Oğoa, migetogodi, 'Etiniwa digoina!' Pida jineğemiiitiwaji, oteğexaağaga iwitece.

24 Igaatağa liciagi nalebepağa me idı, me naloteloco ditibigimedi onidateci liwai niğepaağeği liwai, joaniğidağee niğica noko Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagi me jiğenataka.

25 Pida odoejegi, leeditibige me jawikode, codaan niğina oko niğinoa nokododi ağodibatigi.

26 Niğica niciagi liciagi niğijoa nokododi Noé, niğijo jotigide, odaa jiğidağee niğicoa nokododi maleedağa idopitijo Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.

27 Niğijo jotigide niğica oko niodağa, owacipeta viinyo, nadonağa, codaan moyajigo inoa lionağa me nadonağa. Odaa joaniğidağee neğepaa niğijo noko Noé nağa dakatiwece nağajo etogo-nelegi. Odaa neğeno abooğo-ninyoğodi, ja yağadi ijotawece niğijo oko.

28 Ereditace jiğidağee niğicoa nokododi Ló, niğijo jotigide. Ica oko niodağa, owacipeta viinyo, oojeteeğa, oyaa elaanadja, codaan moyoe diimağa.

29 Pida niğijo noko Ló nağa noditicogi nigotağa Sodoma, odaa Aneotedoğoji jeğeote meniteloco noledi, codaan me wetiadi ane idı, odaa ja nigodi ijotawece niğijo oko.

30 Joaniğidağee niğica noko Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige idinikee.

31 Niğica noko, niğijo ananipeti ditibigimedi ligeladi, ele me dağa dinikatin me dakatiwece ligeladi dağa dibatalo niğijo ane nepilidi anele, ade dinopagadi melodi. Odaa niğijo ane ideitice nipodigi ağele dağa dopitio dağa dibatalo ane nepilidi.

32 Analakitibigetiwaji ane ninyaagi nağajo Ló lodawa! (Ane yeleo, leeğodi me dinopagadi meo ane liğenatakaneğegi Aneotedoğoji).

33 Niğina oko anidioka limedi me doletibige mepaa iiğe lewiğa, nige yeleo, odaa jağaniatagigi. Pida niğina oko ane yeleo me Ee leeğodi, odaa bağa yewiğatace nigidiağegi.

34 Natigide jelogoditedağawatiwaji niğinoa notağa anida ane jaoğate. Niğica enoale itiwataale oko dinoomatewamigi, niotağa. Onijoteci oyadeegitibigi, idiaağeği bağa nenyagati.

35 Iniwataale iwaalepodi onidi leyeema. Onaniteci oyadeegitibigi, aniaağeği bağa nenyagati.

36 Itoataale goneleegiwadi nibağa nipoçigi. Odaa onidateci oyadeegitibigi, odaa idağeği bağa nenyagati."

37 Odaa niğijo anodiotibece joğoige, moditalo, "Goniotagodi, igamei nige jiğatağa ida niciagi?" Odaa jeğeetediogi, "Anei anigidi émeđegi, odaa jiğidijaği me dilapode opoedi." (Odaa jiğidağee me jowooğotaga ane diğetigi ganigidi émeđegi, leeğodi me jinatağa opoedi).

18

Jesus yatemati ica natematigo ane yalaqata ica goniwinoğodi acaagaca wajekalo

¹ Jesus yatemati ica natematigo ane godiigaxitece me leeditibige niqina oko midioka limedi me dogoibagitema moyotaqanege Aneotedoğoji.

² Odaa jegeetediogi, “Manitaga aca nigotaqa onini ica goniwinoğodi ane daga deemitetibige Aneotedoğoji, coda aqica ane deemitetigi.

³ Naqani nigotaqa onani aca wajekalo. Anidioka limedi me doletibige niqini goniwinoğodi, dipokota me yaxawa, coda idioka limedi meetibiga, ‘Adaxawani, coda awii niqica ane ilaqatice me jakapetege yaxakawa.’

⁴⁻⁵ Igaanoğowidi nokododi ixomaqatedijo me daga niniqodi ane yemaa. Odaa niqidiaağidi epaa dinotaganege, mee, ‘Digo aneji me daga idoitalo Aneotedoğoji, coda me digica ane jeemitetibige, jaxawa naqajo wajekalo, leeğodi jegeliodi me idigiwogotice. Daaditaqa jaxawa, odaa idioka limedi me doletibigiji, pida jegeliodi me idigiwogotice.’”

⁶ Odaa Goniotagodi jegeetediogi, “Dige atacolitece lotaqa niqijo goniwinoğodi aigenaga.

⁷ Ajawienataka Aneotedoğoji me yaxawa loiigi, anodipokotibigalo, noko coda menoale, me yaxawatediogi, odaa eotetema niqica ane iğenaqa modakapetege laxakawepodi. Ogoa domige dinopağadi nige yaxawatediogi idi loiigi?

⁸ Pida ejitaqawatiwaji me age me yaxawa, coda meote ane iğenaqa modakapetege laxakawepodi. Odaa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige janagitace, migica jakadi oko anetidadiwağadi digoina iiğo?”

Jesus yatemati ica natematigo ane yalaqata ica fariseu, icaagica ica ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi

⁹ Jesus yatematitediogi ica eledi natematigo niqica oko anodiletibige dağa dağaxa meletibigiwaji, pida inaagina anoiligoiticoace eledi oko.

¹⁰ Odaa jegee, “Icoa itoataale goneleegiwadi igotibeci Aneotedoğoji ligeladi moyotaqanege. Onijoteci fariseu, ica eledi başa niqina ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi.

¹¹ Niqijo fariseu naga dabiditi odaa dinigetaatee mepaa dinotaganege, mee, ‘Aneotedoğoji, iniotagodetağawa, leeğodi aqee oko adodigomadağa, oteğexaağaga ee oko ane daga iğenaqa, oteğexaağaga ee oko ane itineğe lodawa eledi, digo anee niqinoa eletidi goneleegiwadi. Eleditace iniotagodetağawa aiciagi niqida goneleegiwa ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi.

¹² Idinatita nigigi itoataale nokododi inoatawece domiingotedi, coda me inidiizimo jajigotağawa.’

¹³ Niqijo ane dibatibigege ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi, idiaağaga itice, pida aqipegitege. Odaa oteğexaağaga iwitibigimece ditibigimedi. Pida yabaketibigeloco elipije me ikee magecagalo, odaa jegee, ‘Aneotedoğoji, adiwikoden, leeğodi eemoda abeyaceğegi.’

¹⁴ Ejitaqawatiwaji, niqijo goneleegiwa noğopiticogi minitaqa ligeladi, Aneotedoğoji jegeote me iğenaqa. Pida niqijo eledi Aneotedoğoji aqeote me iğenaqa. Leeğodi niqijo oneo mida ane jaqşa, icota moyame, pida niqijo ane diniwikdetibece, Aneotedoğoji icota me iweniqide.”

*Jesus dibatetege nigaanigipawaanigi
(Mateus 19.13-15; Marcos 10.13-16)*

15 Ica noko eliodi oko oyadeegi nigaanigipawaanigi midoataşa Jesus, owotibige me dibatedeloco me ibinie. Pida nişijo anodiotibece noşonadi, odaa joşoyolitege nişijo anonadeegi nigaanigipawaanigi.

16 Pida Jesus eniditediogi nişijo nigaanigipawaanigi mototalo, odaa jegee, “Ikani nişina nigaanigipawaanigi menagitibeci meetaga, codaan jinoşoliitege, leeşodi Aneotedoşoji iige laaleğenali nişina ane liciagi nişina nigaanigipawaanigi.

17 Ejitagawatiwaji nişina anewi, nişina ane ikatece Aneotedoşoji me iige laaleğena, liciagi nişina nigaanigawaanigi me dibatege nişina anodita, odaa nişini oko başa yakadi me dakatiwece Aneotedoşoji aneitedice digoida ditibigimedi.”

Ica şoneleegiwa liico

(Mateus 19.16-30; Marcos 10.17-31)

18 Ica şoneleegiwa ane lacilo judeutedi, igo ige Jesus, meetalo, “Gonişaxinoşodi anele, amiida ica ane leeditibige me jao, odaa jişidaa yewişa digoida ditibigimedi miniwataşa Aneotedoşoji?”

19 Jesus naşa igidi, meeteta, “Igame leeşodi ina menitiwa me Ee ele? Oniniwatece Aneotedoşoji mele, aşica eledi anele.

20 Codaan noşowooşoti ijoa liiğenatakaneşeco Aneotedoşoji, anodi, ‘Jinaşaqolagatakani, jinşa aijee, jinoşolice, jinişinaaleni eledi oko. Codaan eemiteetibige gadiodi, codaan me şadiodi.’”

21 Odaa nişijo şoneleegiwa mee, “Nişijo maleeşee nigaanigawaanigi naşa jeemitetibige ijoatawece nişijoia liiğenatakaneşeco Aneotedoşoji.”

22 Nişijo Jesus naşa wajipateta nişijoia lotaşa, odaa jegeete, “Eşidaa ana-niaditibige mawii. Aani idiwatawece nişicoa ane şanepilidi, odaa ediani-tiniwace madewetedi şaninyeelo. Odaa jaşakati şaniliicağajetecidi digoida ditibigimedi. Odaa nigidiaagidi odaağanagi, aniwitici!”

23 Nişijo şoneleegiwa naşa wajipatalo nişijoia lotaşa Jesus, odaa eliodi magecaşalo, leeşodi owidi nişicoa niliicağajetecidi.

24 Jesus nadi meliodi magecaşalo, odaa jegee, “Ica me dakake nişinoa liicotedi moika Aneotedoşoji me iige laaleğenali.

25 Aşica lagaliigi gameelo me ixomaşatiwece etakado libegi. Pida başa dakake şoneleegiwa liico me ikatece Aneotedoşoji me iige laaleğena.”

26 Nişijo anowajipatalo nişijoia lotaşa ja nigikanaşa, modi, “Enice, amiijo ica ane yakadi midioka limedi me yewişa miniwataşa Aneotedoşoji?”

27 Odaa Jesus meetediogi, “Nişina anoyakadi nişina oko me dişica ni-maweneşegi moyoe, pida Aneotedoşoji bişida nimaweneşegitetece me yoe.”

28 Odaa Pedro mee, “Digawini! Ja jikanagatedice ijoatawece ane şonepilidi, odaa ja jiwaşatibigaşadici.”

29 Odaa Jesus meetediogi, “Ejitagawatiwaji nişina anewi, inatawece oko ane daşadiaşgewianaşa niwita lişeladi, eliododipi, nioxoadipi, lodawa, idiaa lionigipi, meotibige me iige Aneotedoşoji laaleğenali nişina eledi oko,

30 Nişidi Aneotedoşoji yajigotediogi caticedi nişijoia baanoşoikatedice, nişina malee newişa digoina, codaan aşaşgeote nişina oko midioka limedi me newişa miniwataşa digoida ditibigimedi.”

Jesus eetacetece lawikodico anicotece nigidiaagidi

(Mateus 20.17-19; Marcos 10.32-34)

31 Jesus yadeegi ijokijo nişijo anodiotibece, odaa meetediogi, “Digawini! Jişinişa Jerusalém, odaa digoida jişidiaagli nige jawikode, Ee, Gonleegiwa

ane jicoğotibigimece ditibigimedi, icotece niğicoa anoiditedini, niğijo anoyelögöditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide aneetici.

³² Etidajigotiogi niğidi ane daga judeutedi, odaa oyametibigliji, etidiweenigetice, codaa metidawaletice.

³³ Etidalaketigi, odaa nigidiağıdi jegetideloadi. Pida nige ixomağatedice itoatadığida nokododi, odaa ja idewigatace."

³⁴ Niğijo anodiotibece açooyowoogodi niğijo Jesus lotaşa. Oyağaditema niğica ane diitigilo niğijo lotaşa, odaa açooyowoogodi niğica Jesus aneyatedigi ligegi.

Jesus icilatidi ica golaga awikotaagi

(Mateus 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Jesus niğipegitedio nigotaşa Jericó. Odaa onini ica şoneleegiwa etoinaşa nicotinece liniogotibece naigi, dipokotibige dinyeelo.

³⁶ Niğina me wajipatece niğina noiigi me ixomağatijo, odaa ja digika, digikatece anigina ica ane enagi.

³⁷ Odaa modita, "Jesus niğijo ane icoğotedicogi Nazaré, inaağenagitetecə digoina!"

³⁸ Odaa dinigetağatee me dapaawe, mee, "Jesus, anida anenitege licoğegi Davi, adiwikodenita!"

³⁹ Odaa niğijo noiigi ane dinewadetibigiwaji jogoyoxoğو niğijo golaga, domogooiğe me notoko. Pida jeğepaanaşa dapaawe, mee, "Akaami anida anenitege licoğegi Davi, adiwikodenita!"

⁴⁰ Odaa Jesus ja dabiditedi, ja diiğenatakate monadeegitalo niğijo golaga. Naga nipegitalo, odaa Jesus ja ige, meeteta,

⁴¹ "Amiina ica anemaani mejigotağawa?" Odaa jeğee, "Iniotagodi, jemaa me jatetibece."

⁴² Odaa Jesus jeğeete, "Anoleetice, odaa jağatenitibece! Aneotedoğoji şadicilatiti, leeğodi madinakatoni."

⁴³ Odaa ağıca daga leegi, niğijo şoneleegiwa ja yatetibece, odaa ja diotece Jesus, codaa doğetetibigimece Aneotedoğoji. Odaa ijotawece niğijo noiigi-nelegi noşonadi niğijo Jesus loenatagi, odaa joğodoğetetibigimece Aneotedoğoji.

19

Jesus igo aniodi Zaqueu ligeladi

¹ Jesus dakatediwece nigotaşa Jericó, yakagiditedeloco nağani nigotaşa.

² Onini ica şoneleegiwa liboonağadi Zaqueu, lacilo niğijo anodibatibigegə ninyeelo ninionigi-eliodi romaanotedi. Zaqueu one liico.

³ Odaa domaşa yemaa me nadi anidoa icoa Jesus, pida ayakadi me nadi leeğodi niğidi noiigi, ibeyacağadi me dağaxa moxiğotawaanigi.

⁴ Odaa jona walokoditicogi lodox niğidi noiigi, odaa ja dalağatetibigimece aça niale, fiigoigo loidena, eotibige me yakadi me nadi Jesus, leeğodi idiaağigotetece digoida aneitice me dalağate.

⁵ Niğijo Jesus niğicotedicogi digoida aneitice, naşa iwitedibigimece ditibigimedi, odaa jeğeeteta, "Zaqueu, adinageni madaxotiti, igaataşa leeditibige midiaägejo şadigeladi niğina noko."

⁶ Odaa ja yedişa me waxoditice, odaa ja dibatege Jesus digoida ligeladi, codaa eliodi me ninitibece.

⁷ Ijotawece niğijo anonadi Jesus me lixigağawa Zaqueu, dinoxatiwage, modi, "Igo aniodi digoida ligeladi niğijo şoneleegiwa anowidi libeyaceğeco."

⁸ Naşa dabiditi Zaqueu, odaa jegeetalo Goniotagodi, “Digawini, Iniotagodi! Natigide jajigotiogi madewetedi liwigotigi inoa ane inepilidi. Pida nigica ane jinaale me inoşa ninyeelo, jopilaqaditace cwaatolo mopitibigeloco nişijoa dinyeelo ane jibanootece.”

⁹ Odaa Jesus jegeeteta, “Nişina noko Aneotedogoji eote nişina oko ane ligeladi nişina diimigi midioka limedi me newişa miniwataşa. Igaataşa akaami eledi ida anenitege ane licoğegi mijotaşa Abraão.

¹⁰ Igaataşa Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, janagitiogi me jao lewişa miniwataşa Aneotedogoji nişijo aniatagigipi, codaa me ane leegitalo moyototedice Aneotedogoji.”

*Jesus yatemati icoa deez beexotedi oolo
(Mateus 25.14-30)*

¹¹ Odaa nişijo noiigi noğowajipatalo ijoa lotaşa, odaa Jesus ja yatemati ica natematigo ane godiğaxi. Nişijo noğodipegit Jerusalém, odaa joğodiletibige daantaşa nipegi ica nige iişe Aneotedogoji inatawece oko. Joanişidaa leeğodi Jesus naşa yatemati nişida natematigo.

¹² Mee, “Onini ica şoneleegiwa ica loiigiwepodi one nişinoa şoneğaga. One igo miditaga eledi iişo digoida ditigedi, eotibige moixotio me ninionigi-eliodi nişidi epaa nipoçigi. Odaa ja dopitijo.

¹³ Anıçitatibige daşa diniwiaje, odaa jeğeniditiogi deez liimetedi. Odaa yajigota oninitecibeci onaniteci beexo oolo, odaa meetiogi, ‘Abakeni nişinoa dinyeelo bidige owidi nişepaa idopitijo.’

¹⁴ Pida nişidi loiigi ane ideitice miditaga niişo açoymemaa me ninionigi-eliodi. Odaa joğoiomağaditicoace icoa şoneleegiwadi, odaa joğoiişeticogi nişidi oko me ığotibeci digoida miditaga eledi iişo moyelogodita nişijo ane domaşa ixotio nişijo şoneleegiwa me inionigi-eliodi. Oyelogodita me doçoymemaa nişijo şoneleegiwa ane domaşa ixotio me inionigi-eliodi nişidi noiigi.

¹⁵ Nişijo şoneleegiwa naşa dopitijo, ja ninionigi-eliodi nişijo ane daşa domoçoyemaa. Nişijo naşa dopitijo, odaa jeğeniditiogi nişijoa liimetediipi ane yajigotiogi ninyeelo, leeğodi yemaa me yowooğodi nişica ane liwokodi dinyeelo anowote moibake nişijoa beexotedi oolo.

¹⁶ Nişijo odoejegi limeedi neğenota, meeta, ‘Iniotagodi, jakaditedağadomi deez beexotedi me jibake nağajo beexo ananajicitiwa.’

¹⁷ Odaa nişijo inionigi-eliodi meeta, ‘Jığidiaağı! Akaami nimeedi anele! Jaşanikeenitiwa me jakadi me ǵadinakatoni, mele mawii nişijo ane jajigotaşawa me ǵabaketawaanigi. Joanişidaa leeğodi ǵadixomitio me iişeni deez nigotadi.’

¹⁸ Odaa nişijo eledi limeedi naşaşa enota, meeta, ‘Iniotagodi, jakaditedağadomi ciinco beexotedi me jibake nağajo ananajicitiwa beexo.’

¹⁹ Odaa jaşaşa eeta nişijo ninionigi-eliodi, ‘Jığidiaaukee! Jajigotaşawa me iişeni ciinco nigotadi.’

²⁰ Odaa nişijo eledi nimeedi naşaşa enota, meeta, ‘Digawini, Iniotagodi! Etani nağajo ǵanibeexo. Jilipaditigi leenxo, odaa ja jotete.

²¹ Igaataşa idoitaşawa, leeğodi makaami şoneleegiwa ane dakake laaleğena. Akati manoğaa nişina ane daşa ǵanebi, codaa anopilaqatitio ane daşa ǵatanigijegi.’

²² Odaa nişijo inionigi-eliodi meeta, ‘Akaami nimeedi ane beyagi! Nişinoa ǵadotaşa ja ikee makaami beyagi. Owooğoti me ee şoneleegiwa ane dakake laaleğena, me inoşa ane daşa inebi, codaa inopilaqatitio nişina ane daşa eyanigijegi.

²³ Enice, igaamee dağajiciogi ijoia ininyeelo niqina anonadila dinyeelo modoletibige me gaanyağa? Dağajiciogi, odaa naşa idopitijo, otaşaşa jibatacege ininyeelo codaa me niqicoa ane şanigaanye.'

²⁴ Odaa niqijo inionigi-eliodi jegeetiogi niqijo anowalitibigege niqica ligegi, meetiogi, 'Anogaa naşani nibeexo, odaa ajicitiogi niqijo anidiwa deez nibe-exotedi.'

²⁵ Odaa jogodita, 'Pida Goniotagodi, jişidiwa deez nibeexotedi.'

²⁶ Odaa jegee, 'De jelogoditağawatiwaji, niqijo anidiwa, odaa ale dibatege eletidi. Pida niqijo ane digicoa, icaağica onateciğidi ane nebi pida oibanoootece.'

²⁷ Natigide, anadeegitediwa niqicoa idelaşawepodi ane daşa domoşoyemaa me ee ninionigi-eliodi, odaa anigoti digoina yodoe.'"

Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém

(Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; João 12.12-19)

²⁸ Niqijo Jesus neşee niqijo lotşa, odaa ja dinewade, dalaşatetedibigimece nalaşate Jerusalém.

²⁹ Naşa icotediogi icoa nigotadawaanaşa ane liboonaşadi Betfagé, aniaa Betânia, anipegitiwage odipegitege ica lojotaşadi ane liboonaşadi "Lojotaşadi Oliveira". Niqijo nişipegitediogi, odaa ja iişe itoataale niqijo anoditibece.

³⁰ Meetediogi, "Emii nigepaa midiwataşa nigotadawaanaşa digoida şododoe. Nigakaatiotiwaji, odaa jaşakati boliicawaanigi dinigoetini, analeediğica mowaxoditeloco. Owilecenin boliicawaanigi, odaa anadeegiticogi digoina meetşa.

³¹ Nigica ane şadigeetiwaji, nigeetaşawa, 'Igaamenitiwaji ina mowileceni ini boliicawaanigi?' Odaa enita, 'Jowilecenaşa ina boliicawaanigi leeşodi Goniotagodi yopotedibige.'

³² Odaa jişigotibeci niqijo ane iişetedibigiwaji, odaa jogoyakadi niqijo aneyatedigi Jesus ligegi.

³³ Niqijo naşa oikatrice niqijo boliicawaanigi, odaa nigica ane nebi ja nigikanşa, modi, "İgame leeşodi ina mowileceni ini boliicawaanigi?"

³⁴ Odaa jogoyigidi, modita, "Jowilecenaşa nişini boliicawaanigi leeşodi Goniotagodi yopotedibige."

³⁵ Odaa jogoyadeegi boliicawaanigi midoataşa Jesus, nişidiaşidi jogoyexaşateloco nijayogoli leláşa niqijo boliicawaanigi. Odaa jogoyadodi Jesus me waxoditedibige.

³⁶ Igaanaşa onaditege Jesus, odaa nişidi noiigi oipescetinigi iişo nijayogoli naşitinece, owotibige moikee moiweniğide.

³⁷ Nişipegitedio nigotaşa Jerusalém, naşa idinikanaşatinece minitaşa lojotaşadi aninoa icoa nialeli "oliveira", anodita "Lojotaşadi Oliveira". Niqijo nişico nigica noiigi-nelegi anodiotibece ninitibigiwaji, odigaanagatibigimece Aneotedoşoji me dinigetaşateetibigiwaji leeşodi ijoatawece niqijo şodoxiceşetedi libinienşa baanişijo monadi.

³⁸ Odaa modi niqijo noiigi,

"Jemaanaşa Aneotedoşoji meote aneletema nişiniwa inionigi-eliodi anida naşatetigi aneitelogo Liboonaşadi Goniotagodi Aneotedoşoji.

Inoatawece aninoa digoida ditibigimedi idioka limedi me ilaşatiwage.

Jogeeşatibigimece ane ideitedice ditibigimedi."

³⁹ Odaa onicoa icoa fariseutedi, anidiaşığı liwigotigi nişidi noiigi-nelegi, onoditalo Jesus, "Niişaxinaganşa! Oxoki nişidi anodiotibigaşadici leeşodi nişinoa lotşa." (Leeşodi aşoyemaa modi Jesus me inionigi-eliodi.)

40 Odaa ja igidi, meetediogi, “Ejitaqawatiwaji dağa notokotiniwace, odaa niqinoa wetiadi jaqaga napaawaqateloco modoqetetibigimece Aneotedoqoji!”

Jesus anoe leeqodi me iwikode niqeladimigipitigi Jerusalém

41 Niqijo Jesus niqipegite nigotaqa, naqa naditeta naqani nigotaqa, odaa jaqanoe leeqodi ane ninyaagi nigidiaqidi niqidi niqeladimigipitigi nigotaqa.

42 Odaa jegee, “Niqida me Ee domaga jemaa mowooqoti niqina noko niqica ane leeditibige mawii makatitiwaji Aneotedoqoji me daqalee yelatedaqadomi. Pida niqina natigide aqaleegakatitiwaji manati niqica ane leeditibige mawii.

43 Leeqodi icotalo nokododi qadaxakawepodi onojotaqadi iiqo moyolitaqagitiwaji manoticicogi we nigotaqa. Jigidaaqee nigonoxocotaqagitiwaji, etiqadilicenitiwaji inoatawece qawailidi.

44 Odaa jogoyaqadi anitawece qanigotaqagitiwaji, codaa makaamitawece anakami niqeladimigipi. Odaa aqaca nenyagati otaqanitece wetiga ane waxoditeloco eledi, leeqodi aqemaani mowooqoti Niqijo Aneotedoqoji ane niige me dalitaqawatiwaji Liiqexegi me domeqeotedaqadomi anele.”

Ica Jesus aneote digoida Aneotedoqoji ligeladi

(Mateus 21.12-17; Marcos 11.15-19; João 2.13-22)

45 Jesus naqa dakatediwece Aneotedoqoji ligeladi, odaa ja niticoitedicoace icoa anoojetekaqa anidiaaqite.

46 Odaa jegeetediogi, “Lotaqanaqaxi Aneotedoqoji diniditeloco niqica Aneotedoqoji ane ligezi, niqijo negee, ‘Igeladi jiqidiaa ite niqina oko ane etidotaganegi.’ Pida jaqademiitiwaji ligeladi micataqa daga latecaqadi olicaqaga.”

47 Jesus one diiqaxinaqa minitaqa Aneotedoqoji ligeladi icoatawece niqicoa nokododi. Odaa niqijo sacerdotitedi ijaagijo anodiiqaxinaqatece lajoinaqanegeco Aneotedoqoji, ijaagijo niqijo anoiige judeutedi, joqodoletibige moyeloadi Jesus.

48 Pida aqica nimaweneqegi, leeqodi iditawece oko watacotibigiwaji, mowajipatalo lotaga Jesus.

20

Ica ane icoqoticogi naqatetigi Jesus me iticoitedicoace niqijo anoojetekaqa minitaqa Aneotedoqoji ligeladi

(Mateus 21.23-27; Marcos 11.27-33)

1 Ica noko Jesus idiaaqite Aneotedoqoji ligeladi, odaa niiqaxitediniwace ica noiigi, yelogoditediogi niqicoa nibodicetedi anele ane icoqottedibigimece miniwataga Aneotedoqoji. Odaa jogototalo niqijo anoiige sacerdotitedi, codaa me niqijo anodiiqaxinaqatece icoa lajoinaqanegeco Moisés, ijaagijo icoa laxokodi goneleegiwadi, lacilodi noiigi judeutedi.

2 Odaa joqoige, moditalo, “Igame icoqoticogi ica qanagatetigi mawiite inoa qadoenataka? Codaa amijio ica ane yajigotaqawa qanagatetigi me yakadi mawiite inoa qadoenataka?”

3 Jesus ja igidi, meetediogi, “Ee aqagaqadigeetiwaji, odaa jemaa madigit.

4 Amijio ica ane niige João me nilegetiniwace oko? Aneotedoqoji niige? Ogoa, goneleegiwadi oniige?”

5 Odaa jiqidiaa dinotaqanegetiwage, modi, “Daqa jigitaga me Aneotedoqoji niwakatee João me dilegenaga, odaa jegeetedoqowa, ‘Joaniqidaaqee igatime leeqodi ina diqwaqatiteda icoa aneetedaqawa João?’

6 Pida degejinaşa me şoneleegiwadi oniişe, odaa nişina noiigi-nelegi joşonokoletogoloco wetiadi, leeşodi oyawaşadi João minaagina ina ane yeləşoditedibece Aneotedojoji lowooko.”

7 Odaa joşoigidi Jesus, moditalo me doşoyowooşodi nişica ane yajigota João naşatetigi me nilegetiniwace oko.

8 Odaa Jesus jegee, “Ee eleditiwaji ajelogoditaşawa nişica ane najigotiwa inaşatetigi me jakadi me jaote nişinooa yoenataka.”

*Jesus yatemati natematigigi icoa nawodaganadi abeyacagaga
(Mateus 21.33-46; Marcos 12.1-12)*

9 Nişidiaşadi Jesus ja yatematitediogi nişidi noiigi nişida natematigo anida ane şodiişaxitece, odaa jegee, “Ica şoneleegiwa eyatedi ‘uuva’ libatatiidi miditaşa lixoşotagi. Odaa ja dinilakidetegi icoa şoneleegiwadi modoweditelogo, odaa ja noditice, igo eledi iişo, ica ditigedi, odaa leegi midiaağı.

10 Nişicota ica limedi monopilaşaditedio lawodigijedi, odaa ja iişe onijoteci liotagi me dibatege liwai nişica baanaşa odinilakidetigi. Pida nişijoşa şoneleegiwadi anodoweditelogo onaxacoşotibige nişijo liotagi, oiişe mopi, me dişicata ane yadeegi.

11 Nişijo ane nebi nixoşotagi ja iişe eledi liotagi. Pida idaaşodigota onaxacoşotibige, onietibige, codaa moişe mopi me dişicata ane yadeegi.

12 Odaa ja niwakatee eledi liotagi. Pida nişijo liotagi oyacilotidi, odaa joşoyokoleticogi wetice nişidiwa nawodigijedi anoniota.

13 Odaa nişijo ane nepilidi nişijoşa nawodigijedi meetigi le, ‘Amigaleegini ica inimaweneşegi? Natigide jiişe nişini ionigi yemaanigi. Ijoatibige doşodeemitetibige.’

14 Pida nişijo anodoweditelogo nişijoşa nawodigijedi noşonaditege lionigi nişijo ane nepilidi nawodigijedi, odaa modi, ‘Nişina nişijo lionigi nişijo ane nepilidi nawodigijedi, jişinnaa nenzaşatema nawodigijedi, nige yeleo eliodi. Ele me jeloataşa, odaa nişinooa nawodigijedi ja şonepilidi.’

15 Odaa joşoyokoleticogi we nişidiwa nawodigijedi, odaa joşoyeloadi.

Natigide, amiini ica anakatitecetiwaji ijo ane nepilidi idıwa nawodigijedi migotioyi idi anoyeloadi lionigi?

16 Enagi, odaa ja nigodi nişidi anodoweditelogo nawodigijedi. Odaa ja yajigotiogi nişidiwa nawodigijedi eletidi şoneleegiwadi modoweditelogo.” Nişijo noiigi noşowajipata nişida natematigo, odaa modi, “Inibeoonağatege Aneotedojoji me daga ikateda micota nişida niciagi.”

17 Jesus naşa iwitediogi, odaa jegee, “Enice, amiini ica aneetece ijo liwai ajo Aneotedojoji lotaşanaşaxi anee,
‘Naşajo wetişa ane dişica mowo,
nişijo anoyoe diimigi,
ajaşaşajo naşajo wetişa dinoe me wetişa ane daşaxa mida anowo mini diimigi,
caticedi nişidiwa eletidi wetiadi anoibake?”

(Leeşodi jaşaniaa dowediteloco initawece nişini diimigi.)

18 Nişina oko ane dixipeteloco naşani wetişa, oninoateci liwailidi yeyaşatedice. Codaa naşani wetişa degeniteloco oko, iopaşağadi.”

Oigetece Jesus nişijoşa dinyeelo ane leeditibige moyediatece nişijo ninionigi-eliodi romaanotedi

(Mateus 22.15-22; Marcos 12.13-17)

19 Nişijo anodişaxinaşatece lajoinaşaneşeco Moisés ijaşijo nişijo anoişe sacerdotitedi, oyowooşodi nişidiaşetediogi Jesus, nişijo naşa yatemati

niçida natematigo. Odaa joğodoletibige moniwilo aniaağani nağaca lakata, pida ağica loenatagi leeğodi odoitiogi niçidi noiigi.

²⁰ Odaa joğoigoaditalo Jesus, niçidiauxağıdi joğoiüğe şoneleegiwadi modinanatigi niçina oko ane iğenağa moiğoaditalo Jesus, codaa monigetedice, odoletibige modibatalo oyatitalo lotaşa. Domogoyemaa mica ica anoyatigi ligegi modakapetege Jesus, domogowotibige moyakadi moyajigo minitaşa ninionigi-eliodi romaanotedi,moiloiyatidi Jesus.

²¹ Niçijo şoneleegiwadi niişexedi joğoige Jesus, moditalo, "Goniğaxinoğodi, jowoogotaşa meloşoti anewi, codaa me iığaxinağanitece anewi. Codaa jowoogotaşa me dağawii şademaani oko dağa leeğodi mida ane jaşa. Pida ewi me iığaxinağanitece niçica Aneotedoğoji ane yemaa mowo niçina oko.

²² Natigide digawini, domige şodiiüğe inoa şonajoinağaneğeco me jajicağata César dinyeelo, niçijo ninionigi-eliodi romaanotedi ane şodiiğeta me jedianaga? Ogoa, domige etiğodoli inoa şonajoinağaneğeco me jedianaga?"

²³ Pida Jesus yowooğodi modoletigi mowotema ane beyagi modakapetege. Odaa jegee,

²⁴ "Awii anikeenitiwa beexo romaanexe. Ame liwigo aniwoteloco ani beexo, codaa ame liboonağadi ane diniditeloco ani beexo?" Odaa joğodi, "César."

²⁵ Odaa Jesus jegee, "Enice, ediani César niçica ane leeditibige medianitece, codaa ajicitalo Aneotedoğoji niçica ane leeditibige medianitece."

²⁶ Odaa açooyakadi modi mica ligegi Jesus ane beyagi lodee niçidi noiigi. Codaa eliodi moyopo ane eyatedigi ligegi me igiditediogi. Joaniçidaa leeğodi modaa notokotiniwace.

*Oigetece Jesus ica anodaagee niçina oko ica nige newiğatace
(Mateus 22.23-33; Marcos 12.18-27)*

²⁷ Icoa saduceutedi aonoğoyıwağadi micota me newiğatace niçijo baanaşa nigo, odaa onica anotatalo Jesus, moige,

²⁸ Moditalo, "Goniğaxinoğodi, niçijo Moisés naşa idí niçijo şonajoinağaneğeco, mee me iditedini, 'Digica şoneleegiwa ane yeleo nenyagaditi lodawa me diğica lionigi, odaa leeditibige nioxoa me lodawa nağajo wajekalo amaleeğaga icoa lionaga. Odaa niçidi lionigipi ja micataşa daga lionigipi niçijo baanaga yeleo.'

²⁹ Pida onicoa seete dinioxomigi. Odaa niçica liidaşa jona wado. Pida niçica lionigi naşa yeleo.

³⁰ Odaa niçijo liiğejetewa ja lodawa nağajo wajekalo. Pida jaşaşa yeleo maleedigica lionigi.

³¹ Niçidiauxağıdi niçijo aağaşa liiğejetewa jaşaşa lodawa ajaağajo nağajo wajekalo. Pida eledi yeleo. Odaa joaniçidaagee ijotawece niçijo seete dinioxomigi nodawa ajokajo iwaalo, codaa ijotawece nigo maleedigica lionigi.

³² Niçidiauxağıdi nağajo iwaalo jaşaşa yeleo.

³³ Odaa niçica noko nige newiğatace émağaga, amigepidiğica niçijo seete dinioxomigi başa lodawa ajo iwaalo? Igaataşa ijotawece nodawa ajokajo iwaalo."

³⁴ Jesus naşa igidi, meetediogi, "Niçina oko anida aneetege niçina iiğo nadonaşa, odaa jiğinoa lionaga, odaa jaşaşa nadonaşa niğinoa lionaga.

³⁵ Pida niçina Aneotedoğoji aneote me yewiğatace leeğodi me iğenagatibigiwaji, nige newiğatace, aqalee nadonaşa.

³⁶ Pida ja liciaco aanjotedi, aqalee yakadi daşa nigo. Ja lionaga Aneotedoğoji leeğodi jeğepaağeote naşa newiğatace.

³⁷ Codaa ijaagijo Moisés ikee niğijo émaqaga me newiqatace. Niğijo naqa iditini me yalaqata naqajo nialawaana ane ídi, pida ayabidi. Iditini yalaqatalo Goniotagodi Aneotedoqoji niğinia, ‘Noenoqodi Abraão, Noenoqodi Isaque, codaa me Noenoqodi Jacó.’

³⁸ Odaa leeqodi niğidiwa notaqa, ja jowooqotaqa me daqa Noenogoditeda émaqaga, pida Noenoqodi niğina oko anidi me newiqa. Leeqodi lodox Aneotedoqoji iditawece newiqa.”

³⁹ Niğidiaaqidi icoa anodiigaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés moditalo Jesus, “Goniiqaxinoqodi, ica mele motaqani!”

⁴⁰ Owo niğida ligegi leeqodi niğijo saduceutedi aqaleeqabo laaleqena mowote eletidi ligikaneqeco midoataqa Jesus.

Jesus digikatedigi Niğijo ane niije Aneotedoqoji me godewikatidi

(Mateus 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ Jesus digika, meetediogi, “Ica Aneotedoqoji ane niwakatee me yewikatidi oko, igame leeqodi ina oko modi mida aneetege licoqegi Davi?

⁴²⁻⁴³ Igaataqa ijaagijo Davi mee miditaqa liwai Aneotedoqoji lotaqanaqaxi anodita Enaco, mee me iditeloco,
‘Goniotagodi Aneotedoqoji meeteta Iniotagodi,
“Anicootini iwai ibaaqadi me jiigenatakanaqa,
nigepaaqicota me jiqeke şanelogododipi.”’

⁴⁴ Davi nigeetalo me Niotagodi, odaa igaamee ina me yakadi ica ane niije Aneotedoqoji mida aneetege licoqegi Davi?”

Jesus yalaqate niğijo anodiigaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés

(Mateus 23.1-36; Marcos 12.38-40)

⁴⁵ Niğijo noiigi owajipatalo Jesus, negeetediogi niğijo anodiotibece,

⁴⁶ “Anidakitiogi niğina anodiigaxinaqatece lajoinaqaneqeco Moisés. Lemaanigi niğina mewaligitibigiwaji, modinixotinigilo nijayogoli niğina oko şoneqegi. Eleditace lemaanigi niğina oko modeemitetibige monice miditaqa ane latecqaditibece oko. Codaa lemaanigi monicoteloco nibaanco niğina oko şoneqegi midiwataqa niiakanaqaxiidi, codaa niğina migotibeci naloogo, odoletibige limedi niğina anele.

⁴⁷ Pida oninaaletiniwace wajekalodi, odaa joqodoliceta anigid lowoodaqagi anele, codaa lemaanigi me dinikeenaqaneqe moyotaqaneqe Aneotedoqoji. Pida Aneotedoqoji icota meliodi me iloikatidi.”

21

Aca wajekalo madewete ane yajigotalo Aneotedoqoji iniodataale beexotedawaanaga

(Marcos 12.41-44)

¹ Jesus iwitediogi ica oko minitaqa Aneotedoqoji ligeladi. Odoo na-ditediogi niğijo liicotedi noqoyokoletinigi ninyeelo naqajo niwokodaqaxi Aneotedoqoji.

² Odoo aqaga nadi naqajo wajekalo madewete maqaga yokoletinigi madi iwokodaqaxi iniwataale beexotedawaanaga.

³ Odoo Jesus jegee, “Ejitaqawatiwaji nigina anewi. Naqani wajekalo madewete yajigotalo Aneotedoqoji caticedi anoyajigo niğijo eledi oko.

⁴ Leeqodi niğijo eledi oko oyajigo niğino ane iiqotedice ninyeelo. Pida naqani wajekalo digo anee me daqaxa me madewete, pida yajigotalo Aneotedoqoji ijoatawece niğijo ane domaga yopotibige me yewiqa.”

*Jesus yalaqate micota moyojiketini Aneotedoğoji liğeladi
(Mateus 24.1-2; Marcos 13.1-2)*

⁵ Niğijo anodiotibece notağanağateloco oyalağata Aneotedoğoji liğeladi, oyakadi ica me dağaxa me libinienigi, icoa niwetiadi libinienaga, codaanowidi niğicoa eletidi elomağajetecidi libinienaga niğini diimigi anoibotalo Aneotedoğoji niğica noiigi. Odaa Jesus jeğee,

⁶ “Icota noko niğini diimigi libinienigi ananatitiwaji icota moyaağadi. Odaa ağaca nenyagatini otağanitece wetiğa ane waxoditeloco eledi wetiğa.”

⁷ Odaa joğoige Jesus, moditalo, “Goniiğaxinoğodi, igaatigi ica nige jinatağa ida niciagi? Amiida ica Aneotedoğoji loenatagi me nikeetedoğowa ica nige limedi ida niciagi anenita?”

*Niğina anodiocece Jesus nigidiaagidi nawikodeğga, coda moiatetibeci
(Mateus 24.3-14; Marcos 13.3-13)*

⁸ Odaa Jesus mee, “Adinowetitiwaji! Adiđica ane ćadinaaleni, leeđodi eliodi oko odinanatibigiji, modi, ‘Ee liđexegi Aneotedođoji’, ogoa, domigodi, ‘Jiđicota noko Goniotagodi.’ Pida jiniđiwitecetiwaji.

⁹ Codaan jinağadoii nigajipaata moyalağata nideleğego digawiniteloco noiğigi, codaan me niğina dinoiğiwepodi nidelağa. Igaatağa jiđinää odoejedi me jinatağa, pida anaga niğegi liniogo niğinoa nokododi.”

¹⁰ Odaa Jesus jeğee, “Icota midi noiği dinigoditege eledi noiği, codaan nimaweneğego iğo dakapetege nimaweneğego eledi iğo.

¹¹ Niğinoa eletidi nipodağa jibodicağata datalale iğo ane yoniciwadi, oko nigodi niğigi, codaan me neelotika ane yediiğa ane waxodita eledi oko. Aneotedoğoji eote ane ikee digoida ditibigimedi ane ikee me deliğide, odaa eote niğina oko meliodi me doitibigwaji.

¹² Pida maleedağa icotece inoatawece niğinoa anejitedağawa, icota modibatağawatiwaji, owo mawikodee. Odaa etiğadajicitiogitiwaji niğinoa lacilodi liiakanağaxiidi judeutedi, odaa jeğetiğadixomitiwece niwiğonağaxi. Leeğodi Iboonağadi etiğadadeegitatiwaji lodoğe inionaga-eloğodoli, inaağinoa eletidi lacilodi metiğadiwini, odaa joğowo anodigotağawa.

¹³ Joaniğidaa nigakatitiwaji menitici miditağa.

¹⁴ Atiteteloco ćadowoogo, jiniđiđi amanagawini ađagowikomataatiwaji maleedađa icota lakata motađani.

¹⁵ Leeđodi emeđee jajigotađawa ćadixakedi, odaa jaxawatađadici ane alitigi ćageđi magiti ćadaxakawepodi, odaa iditawece ađoyakadi modinigaanyetađadici, codaan ađoyakadi moditađawa me deđenitece anewi.

¹⁶ Pida etiđadajicita metiđadiwilo niđina ćadiđododipi, ćanioxoadipi, ćaditacepodji, inaa ćadokađetedipi. Codaan ganigepidiđica anoyeloadi niđina akaamitiwaji.

¹⁷ Odaa inatawece oko ağetijademaani Ee leeğodi.

¹⁸ Pida niđida makaamitiwaji ađica ananiatitema otađagidatece ćadamodi.

¹⁹ Odaa natigide aatege niđinoa ane dakaketedađadomi, amaleegaga id-iola limedi me ćadewiki miniwatađa Aneotedođoji.

*Jesus yalaqate ica me daa nigotağa Jerusalém
(Mateus 24.15-21; Marcos 13.14-19)*

²⁰ Niganatitiwaji nigotađa Jerusalém, monawiile owidi iodagawadi ćadidelađawadi, odaa jođowoođotitiwaji niđicotalo nokododi ane nibikota Aneotedođoji me yađadi nigotađa.

²¹ Odaa anidiaaği nipoçigi Judéja ele me deletibigimoace midiwatağa wetiadi. Codaan niğina anidiaağitice nigotağa leeditibige me yediğatibigwaji

me noditicoaci. Odaa niçina anidiaaqitice nipoçigi aqalee yakadi me dakatiwece nigotağa.

²² Leeğodi niçicoa nokododi ja limedi Aneotedoğoji me iloikatidi niçidi noiigi, codaa icota midiokidi minoa ninyaco ijoatawece niçioa aniwoteloco Aneotedoğoji lotağanaqaxi.

²³ Niçina iwaalepodi ipilağaga, inaaqina niçina bağalee oilipege lionigipi, niçidi eliodi me nawikodeeğa niçicoa nokododi, leeğodi enagi owidi nawikodico digoina iijo, codaa Aneotedoğoji iloikatidi niçina noiigi leeğodi yelatetema me dağaxa mowidi libeyaceğeco.

²⁴ Odaa niçica laxakawepodi eliodi anonigodi niçidi noiigi oyatitiogi lodaajoli-ocaqatedi, codaa idi eledi oyadeegi micataşa me niwilogoğegipi minoataşa eletidi iğotedi. Odaa idi eledi noiigi oyaqadi nigotaşa Jerusalém, odaa ida loniciwağatemmoiije nigotaşa nigepaa liniogo niçicoa nokododi Aneotedoğoji ane nibikota me ika mowo niçida niciagi.

Lanokegi Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi

(Mateus 24.29-31; Marcos 13.24-27)

²⁵ Joaniçidaağee niçica niciagi, nağani aligeğe, epenai, codaa me yetetitedi, oikeetiogi niçina oko nağa niğegi liniogo iijo. Odaa digoina iijo, inatawece noiigi aqaleegica doğonibeotibigege anele, codaa eliodi me doğibigwaji, leeğodi layaageğegi akiidi-eliodi, nebekadi.

²⁶ Codaa niçina oko noğomiwaditiniwace leeğodi dağaxa me doğibigwaji, niçina moyowo niçida niciagi nicipote. Leeğodi inoatawece ane loniciweğeco ditibigimedi digikee.

²⁷ Odaa niçina oko jegetidadi, Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, me idinikatini jiniotinece lolaadi, meliodi yoniciwaga.

²⁸ Nige limedi niçinoa ninyacoli, odaa jağabo gadaaleğena maliitigi, leeğodi aqalee leği odaa Aneotedoğoji ja gadoğaatedicogi niçinoa gadağawikodico.”

Jesus yatemati ica natematigo anida ane godiğaxitece ane yalağata niale fiğoigo

(Mateus 24.32-35; Marcos 13.28-31)

²⁹ Odaa Jesus ja yatemati niçida natematigo anida ane godiğaxitece, mee, “Digawini niale fiğoigo inaaqinoa eletidi nialeli.

³⁰ Niçina manatitiwaji niçinoa laamotiidi maleekoka daxoditedice, odaa joğowooğotijicota limedi me daamotiide.

³¹ Jigidaağee nicipota manati niçida niciagi, minoa nawikodico, odaa joğowooğotitiwaji nağa niğegi Aneotedoğoji me iğe laaleğenali oko.

³² Ejitağawatiwaji niçina anewi, niçina oko aninaa me newiğa niçica nicipotalo niçicoa nokododi nige limedi nawikodico, aqinatawece nigo nicipota niçida niciagi anejita.

³³ Ditibigimedi, iijo, bağa ixomaqatedice, pida yotaga baadağa ixomaqatedice, idioka limedi midiwa.

Leeditibige midioka limedi me idinowetajatege niçica anenagi

³⁴ Akamağakaamitiwaji adinoweti jinigidioka limedi moleetibige maloo, dağa gademakitibece, codaa jinagağowikomataatelogo niçinoa aneni digoina iijo. Ina dağadoiita adagakaami libakajetegi maleedağa enitigi değeno niçica noko Aneotedoğoji.

³⁵ Igaataşa niçica noko enagi, odaa dibatiogi eliodi oko digoina iijo, niçina analee doğoditibige, macataşa nağana enoona me dibata ejeeğagi me dağa eetibige.

³⁶ Odaa leeditibige midioka limedi madinoweti, codaan midioka limedi motağaneğeni Aneotedoğoji, amaleegaga akatitiwaji metiğadiwokoni nawikodico anenagi, codaan amaleegaga akatitiwaji manooticogi yodoe, Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.”

³⁷ Inoatawece nokododi Jesus niğaxitediniwace niğijo noiigi minitaşa Aneotedoğoji ligeladi. Odaa niğina menoale ja noditedicogi nigotaga, idiaaşitedice maditaşa aca wetikawaana anodita, “Lojotaşadi Oliveira”.

³⁸ Odaa niğina naga yelogotibige, iditawece niğidi noiigi igotibeci mi-doataşa Jesus minitaşa Aneotedoğoji ligeladi mowajipatalo lotaşa.

22

Lacilodi judeutedi odinilakidetege Judas me ikee Jesus

(Mateus 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; João 11.45-53)

¹ Naga niłegi ica nalokegi anodita “Lalokegi paon ane diğica labookojegi”, aneledi oyatigi me “Páscoa”.

² Niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaaşijoa niğaxinaşanadi anodiğaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés, şogodoletibige nimaweneğegi moyeloadi Jesus. Pida aşoyakadi, leeşgodi odoitiogi niğidi noiigi.

³ Judas, aneledi oyatigi me Iscariotes, ida aneetegi niğijo dooze anoditibece Jesus. Satanás ja dakatiwece laaleğena Judas.

⁴ Odaa jişigo yotaşaneğe niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaaşijio anoiğe niğicoa iodaşawadi anoyowie Aneotedoğoji ligeladi. Odinotaşaneğetege ica nimaweneğegi me yajigo Jesus midiwa lacilodi judeutedi.

⁵ Odaa eliodi me ninitibigli, codaan odinilakidetege moyediatece dinyeelo.

⁶ Judas ja niwoditema, odaa ja doletibige nimaweneğegi me yakadi me yajigo Jesus midiwa nelogododipi me doğoyowooğodi niğidi noiigi.

Jesus iiğe itoa anodiotibece moilakideti ane niodagadi me Páscoa

(Mateus 26.17-25; Marcos 14.12-21; João 13.21-30)

⁷ Niğicota ica noko nalokegi “Paon ane diğica labookojegi”, niğica noko noğonigodi waxacocoli moninitege ica lalokegi Páscoa.

⁸ Odaa Jesus ja iiğe Pedro ijaa João, meetediogi, “Emiitiwaji odaağoeni şoweenigi lajo Páscoa.”

⁹ Odaa ja nigikanşa, modi, “Igamei ica anemaani mejonaşatice me joenaşa ica şoweenigi?”

¹⁰ Odaa Jesus ja igidi, meetediogi, “Digawinitiwaji, nigakaatiwece nigotaga, akapetege gonleegiwa yoyaşadi boote ane nolee ninyoğodi. Odaa iwitece nigepaa minitaşa niğica diimigi ane dakatiwece.

¹¹ Odaa enita niğini ane nebi diimigi, ‘Goniiğaxinoğodi şodiiğe me jiğikanşa atigi ica ane diiğetigi ica şodicoogadi nelegi, anei me niodaşa, Goniotagodi inaşinoa anodiotibece moyeligo liweenigi Páscoa.’

¹² Odaa ja ikeetaşgawatiwaji ica şodicoogadi nelegi ditibigimedi diimigi initawece ilaşatini. Odaaşidiaşonitewaji me oeni şoweenigi.”

¹³ Niğijo niğigotibeci, odaa şogodakapetege niğijo Jesus aneyatedigi ligegi. Odaa şogoyoe liweenigi Páscoa.

Jesus diigenatakate moyeligo ica niweenigi moyalaşatibige

(Mateus 26.26-30; Marcos 14.22-26; 1 Coríntios 11.23-25)

¹⁴ Niğijo niğicota aca lakata, odaa Jesus ja nicotedi maditaşa aca nameeja awatetege niğijo anodiotibece.

15 Odaa jegeetediogi, “Jiṣijo mejitaqawatiwaji, melodi me jemaa me jeligo niqida ḡoweenigi me Páscoa, mokotawece jatecqojojō maleedaga icota me jawikode.

16 Leeġodi ejitaqawatiwaji me daqadiaa jeligo liweenigi nalokegi Páscoa nigepaa jiniodaga nige limedi lalokegi Aneotedoġoji ane iomaqaditedice, nūgicota me iige laalegenali inatawece oko.”

17 Odaa Jesus naqa dibate aca goopa viinyo, odaa diniotagodete Aneotedoġoji. Niġidiaaqidi jegee, “Abaatege naqada goopa, odaa adinajicitigi niqida viinyo.”

18 Leeġodi ejitaqawatiwaji aqalee jacipe viinyo nigepaa limedi Aneotedoġoji me iige laalegenali niġina oko.”

19 Odaa ja dibate paon, naqa diniotagodete Aneotedoġoji. Odaa ja inoke niqijo paon. Naqa yajigotediogi niqijo anodiotibece, odaa jegeetediogi, “Niġidi paon micataqa yolaadi ane jajigo leeġodi akaamitiwaji. Awitibiga niqida anejinaqa amaleegaga analakitibigiji.”

20 Igaanaqa oiaaditece moyeligo paon, odaa naqa dibate naqajo goopa, idaaqigote, odaa jegeetediogi, “Naqada goopa viinyo micataqa Aneotedoġoji daga gelatace me dinilakidetetege oko me noqa libeyaceġeco, odaa ja dibat-acetetege leeġodi yawodi ane anado ane akaamitawecetiwaji leeġodi. Odaa niqida viinyo anacipetatiwaji micataqa daqa yawodi.”

21 Pida digawini! Niqijo ane idajigotiogi yaxakawepodi, etini aniodi digoina meetaga.

22 Odaa Ee, Gonleegiwa ane jicotibigimece ditibigimedi, ideleo, leeġodi mina lowoogo Aneotedoġoji. Pida niġini ane idajigotiogi inelogododipi, niġidiaaqidi eliodi me dawikode.”

23 Odaa niqijo anodiotibece ja dinigetiwage, modi, “Amijijo ica ane yajigo Goniotagodi midi nelogododipi?”

Niġica ane daqaxa me ġoneġegi

24 Niqijo anodiotibece Jesus ja dinotigmadetiwage, odoletibige moy-wooqodi ganigepidigijo ica ane daqaxa me diniwaloe.

25 Odaa Jesus jegeetediogi, “Niġinoa ninionaga-eloodoli digoina iige lemaanigi moiġe oko, coda lacilodi lemaanigi moditiogi, ‘Miniqina aneo anele mokotaga’.”

26 Pida baqaleedigidaaqenitatiwaji. Pida niġina ane idei makaamitqatiwaji ane daqaxa me ġoneġegi, leeditibige miniaqini micataqa niġina niotagi baqalee lioneġa. Odaa niġina ane qadacilo, ele midioka limedi me diniciaceeketege nimeedi.

27 Amijijo ica ane daqaxa me ġoneġegi? Manigijaqijo ijo ane nicotini madi nameeja maniodi, ogoa, manigijaqijo ane nadeegita eledi oko liweenigi ane yeligo? Nige yemaa niqijo ane nicotini madi nameeja jiġijaa ġoneġegi! Pida Ee baqa diniciaceeketege niġina niotagi digoina qadwigotititiwaji.

28 Jaqakamaqakaamitiwaji niqijo anidioka limedi me idinadeegitibigege minoa yawikodico. (Pida aqadikanitiwaji).

29 Pida joaniqidaa Eiodi me najigotediwa me jiiġe inoatawece, odaa Ee, aqagħa jajigotaqawatiwaji me iigeni inoatawece.

30 Odaa icota maniodi, macipe, coda makaami ġogħiawepodi miditaq nalokegi Aneotedoġoji aneote nige limedi me jiiġe inoatawece. Coda niġida makaami jiġida qanaqatetititiwaji me iigenatakani, odaa jaqawinitatiwaji ane-miitiogi, coda me iigeni niqjoa dooze latopaco loiġi Israel.”

*Jesus eote leemidi Simão Pedro
(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; João 13.36-38)*

³¹ Odaa Goniotagodi jegee, “Simão, Simão, digawini! Satanás dipokotalo Aneotedoğoji me ika me dineetağawa akaamitawecetiwaji, me გadigikeni, micatağa nawodağanağa me yajigijice leyeema, catinedi beneela.

³² Pida jaşa jipokotağaloco me გadaxawani Aneotedoğoji, me dağa ikani madadiwağati, Simão. Odaa nige adopilitiwa, odaa awii me yoniciwaditace გanioxoadipi mabo laaleğena.”

³³ Pida Pedro meetalo, “Iniotagodi, ja idigo makaami iniwilağawa, codaa makaami yemağawa.”

³⁴ Odaa Jesus meeteta, “Pedro, ejitağawa, nişina enoale aniğicatibige dağa anoe okogokoodi, odaa itoatadığida meni me dağadowooğoti.”

Jesus jağageote leemidi nişijo anodiotibece

³⁵ Odaa Jesus ja ige, meetediogi, “Ica ananiaditağadomitiwaji, ijo me გadiiġeni memiitiwaji me diğicoa გanibocoli, me dağaca გanixacoola, codaa meletidi გawelatedi?” Odaa joğoigidi, moditalo, “Ağica ane aniaditibige.”

³⁶ Odaa jegeetediogi, “Pida nişina natigide anidiwa nibocoli, mige nixa-coola, ele me yadeegi. Odaa nişini ane diğica lodaajo-ocağatağa, odaa ele meyaa nicaapa, me yakadi me dinoojeteta lodaajo-ocağatağa.”

³⁷ Leeğodi ejitağawatiwaji me leeditibige micota nişida niciagi, aneeta nağadi Aneotedoğoji lotağanağaxi mee, ‘Awatetege monilağadi nişijo aqopolaoğası.’ Leeğodi jiğicota nişida niciagi, ijo aneetece Aneotedoğoji lotağanağaxi.”

³⁸ Odaa nişijo anodiotibece moditalo, “Goniotagodi, digawini! Digoina idiwa itiwataale გododaajoli-ocağatedi.” Odaa jegeetediogi, “Jağabo!”

*Jesus igotace minitağa Lojotağadi Oliveira
(Mateus 26.36-46; Marcos 14.32-42)*

³⁹ Jesus noditedicogi nigotaşa, igo minitaşa Lojotağadi Oliveira ane lig-ileğegitedibece. Nişijo anodiotibece eledi igotibeci.

⁴⁰ Nişijo nigicotedicogi nişijo lemaanigi meitedibige, odaa jegeetediogi nişijo anodiotibece, “Ipokitalo Aneotedoğojitiwaji me dağa ikateda mawii ane beyagi nigettigadicini.”

⁴¹ Odaa ja yetecetedicoace, iboğodi mabo me jokolenaga wetiğä. Odaa ja yamağatedini lokotidi me yotağaneğe Aneotedoğoji, mee,

⁴² “Eiodi, nigemaani, madatamağateenitege nişinoя yawikodico anenagi, ane jiciaceeketege nağana goopa ane nolee nişina nacipağadi ane bayodi. Pida jemaa me jixomağateetedice nişica anakamaşa emaani, idığida ağınişinoя ane emaşa jemaa me jixomağateetedice.”

⁴³ Odaa ja dinikeetalo ica aanjo, ane icoğotibigimece ditibigimedi, enagi me yajigotalo loniciwaşa.

⁴⁴ Jesus eğidaägee me yotağaneğe Aneotedoğoji, odaa eliodi me doğowikomata, neğepaa dinonipetetece lawodi ane datikoletedinigi iiğö.

⁴⁵ Naşa nigotedini me yotağaneğe Aneotedoğoji, odaa ja dabiditedini, opitacedicogi miditaşa nişijo anodiotibece, odaa jiğicotediogi me niotaşa, leeğodi eliodi me agecağalodipi.

⁴⁶ Odaa jegeetediogi, “Igaamenitiwaji ina me iote? Anicootiniwaceti-waji, odaa şipokitalo Aneotedoğoji me dağa ikateda me oeni ane beyagi nigettigadicini.”

*Jesus oniwilo
(Mateus 26.47-56; Marcos 14.43-50; João 18.3-11)*

47 Jesus eġidaaġeeteded me dotaġa, noġototalo ica noiigi-nelegi. Odaa niġijo ane liboonaqadi Judas, anida aneetegi niġijo dooze anodiotibece Jesus, jiġijaa odilokoteloco niġijo noiigi. Odaa niġipeġitalo Jesus ja domaġa napicogo.

48 Pida Jesus meeteta, “Judas, me domaġadapiciġi, oleetibige me adikeenitioġi idi inelogododipi, Ee Gonleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigimedi?”

49 Niġijo noġonadi niġijo anodiotibece Jesus niġida niciagi, odaa ja nigikanaga, modi, “Goniotagodi, emaani me jitcodaqatikoace jatiġatiogi gododaajoli-ocaġatedi?”

50 Odaa jiġijo ica aneyacilotidi ica limeedi niġijo lacilo-sacerdotitedi, yak-agiditice napaaqate ane diġeticogi libaġadni.

51 Pida Jesus yoxoġo, meete, “Jaġabo, jinaqaleegawii gadoenatagi!” Odaa ja dibatedinece napaaqate niġijo nimeedi, odaa ja yexocaqaditacedi.

52 Odaa jeġeetediġi niġijo anoiige sacerdotitedi ijaġiġo icoa ninionaġa iodaġawadi anoyowie Aneotedoġoġi ligeladi, icoa lacilodi judeutedi, anigotibeci moniwilo. Odaa jeġeetediġi, “Igame leegħoditiwaji manadeegi inoa gadodaajoli-ocaġatedi inaa ġaneboli madiwilotiħaji, micataġa degee ġonematagodi?”

53 Ijiġi me jawataqagħiġi minitaġa Aneotedoġoġi ligeladi inoatawece nokododi, pida aqadilwotiwaji. Pida niġina natigide, jiġicota lakata Aneotedoġoġi ane nibikota mabaatiwiwaji, ja limedi niġina anida aneetegi nexocaġa me ini lonciwaġa meo loenatagi me dakapetigi.”

Pedro mee ica me daġa yowooġoditeda Jesus

(Mateus 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; João 18.15-18, 25-27)

54 Odaa joġoniwilo Jesus, joġoyadeegitedicogi ligeladi niġijo lacilo-sacerdotitedi. Odaa Pedro ja diotece, pida leegitece me yototedice.

55 Niġijo noġoyelotigi noledi liwigotigi niġogó ica diimigi, odaa ja dinitibigiwaji. Odaa Pedro jaġaġa nicotini miditaġa.

56 Naġa nicotini, odaa aca niimete ja nadi liniogotibece noledi. Naġa iwi, odaa jeġee, “Niġini aagħiġa idiaaġi-iitħice mijoataġa Jesus!”

57 Pida Pedro mee, “Awicije, aqīċa daġa yowooġotagi!”

58 Aona niġiċa daġa leegi, ica ġoneleegiwa naġaġa nadi, odaa jeġee, “Niġida makaami eji makaami eledi ganigepidigħiha niġijo anodiotibece.” Pida Pedro ja igidi, meeta, “Godokaqġed, aqīċa daġa jiotibece!”

59 Naġa ixomaġatice onaniteci lakata, ica eledi ġoneleegiwa jeġee, “Jeloġoditaqawa niġina anewi, niġini ġoneleegiwa idiaaġitħiċċi mijoataġa, leegħodi iċoġoticogi nipodigi Galiléia!”

60 Pida Pedro mee, “Nagoodi godokaqġed, odaa aqīċa daġa jowooġodi niġiċa ane ġadalakita!” Odaa aoniġiċa daġa leegi, eġidaaġġe me dotaġatibece, naġħanoe okoġokoodi.

61 Odaa Goniotagodi ja nawiilitetetege me iwiteta Pedro. Odaa Pedro ja nalaġatibige niġiōa Goniotagodi lotaqateta, neġeeteta, “Niġina enoale, anigħatibige daġa anoe okoġokoodi, odaa itoatadigħiha meni me daqgħadowooġoti.”

62 Odaa Pedro ja noditicogi anei, odaa eliodi manoetibece.

Icoa iodaġawadi onalaketedibige Jesus

(Mateus 26.67-68; Marcos 14.65)

63 Icoa ġoneleegiġi anoyowie Jesus onigħiġogħedice, codaa monalaketedibige.

⁶⁴ Onoxoco ligecooğeli, odaaşoyalaketigi latobi, odaa jögoige, moditalo, “Iwela, amiijo ica ane şadalakeni?”

⁶⁵ Odaa owidi eletidi anodigatalo moyametibigo.

Jesus ideite lodox ica me dilapode lacilodi judeutedi

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; João 18.19-24)

⁶⁶ Naşa yelogotibige, nişijoa lacilodi judeutedi, ijaagijo nişijo anoiige sacerdotitedi, ijaagijo anodiişaxinagatetegi lajoinaşaneğeco Moisés, nişidi ja yatecoğeo. Odaa joşodipoko monadeegitedicogi Jesus lodox me dilapode.

⁶⁷ Odaa jögoige, moditalo, “Manige akamaşakaami Nişicoa ane niwakatee Aneotedoğoji me şodatamaşateetetege şodaxakawepodi? Enitogowa nige naşakamaşakaami!” Odaa ja igidi, meetediogi, “Değejitaşgawatiwaji neşemeğee, aşadadiwaşatı.”

⁶⁸ Codaa daşa şadigeetiwaji, aşadigitı.

⁶⁹ Pida Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, aşica daşa leegi odaa ja idicotini liwai libaaşgadi Aneotedoğoji aninoatawece loniciweğeco.”

⁷⁰ Odaa iditawece jögoige, moditalo, “Ida makaami, akaami Lionigi Aneotedoğoji?” Odaa ja igidi, meetediogi, “Ewi nişida alitigi şagegi ewi neşemeğee Lionigi Aneotedoğoji.”

⁷¹ Odaa joşodi, “Aşalee jopoşatibige eledi oko daşa nelogoditoğowa aneyatedigi ligegi, leeşodi okomoğoko ja jajipaşaatalo ane lotaşaneğegi!”

23

Jesus oyadeegitalo Pilatos, ica romaano ane iğe nipodaşa Judéia

(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; João 18.28-38)

¹ Odaa ijotawece nişijo lapo-nelegi dabiditiniwace, odaa joşoyadeegi Jesus minitaşa Pilatos.

² Odaa ja notaşanaşateloco modakapetege Jesus, modi, “Ja jibaşatalo nişidoşa şoneleegiwa ane niişaxitediniwace şodoiigi modakapetege romaanotedi, codaa me doğoyedia ane leeditibige me jedianaşa César, ninionigi-eliodi romaanotedi. Codaa Idaaşidoşa mee ica minionigi-eliodi, Aneotedoğoji ane nişe.”

³ Odaa Pilatos ja ige Jesus, meetalo, “Ewi naşakamaşakaami ninionigi-eliodi judeutedi?” Jesus ja igidi, meeteta, “Iniotagodi, ewi nişida şagegi.”

⁴ Odaa Pilatos jeşetiliogi nişijo anoiige sacerdotitedi, ijaagijo noiigi-nelegi, “Aşica ane beyagi ane jinaditece idoa şoneleegiwa daşa jişenatakatalo moyeloadi.”

⁵ Pida joşoyopilaşaditacelogo nişijoa lotaşa, notigimadaşa, modi, “Pida niişaxitediniwace şodoiigi anitawece Judéia modakapetege romaanotedi, anetigodişte. Yajela nipodigi Galiléia, natigide jeşenotedicogi digoina Jerusalém.”

Jesus jaşagoyadeegitedicogi lodox Herodes, nişijo anoiolatice romaanotedi me iğe nipodaşa Galiléia

⁶ Nişijo Pilatos naşa wajipatibece Jesus mida aneetetegi noiigi galileu, odaa ja ige migewi me galileu.

⁷ Igaanaşa yowoşodi Pilatos Jesus me icoşotedicogi nipodigi anei me dişenatakatalo Herodes, odaa ja iğetedicogi minitaşa, leeşodi Herodes aşaşa ini manitaşa nigotaşa Jerusalém nişijoa nokododi.

⁸ Nişijo Herodes naşa nadi Jesus, odaa eliodi me ninitibece, leeşodi ijo me wajipatibece icoa anee, codaa akaa domaşa yemaa me nadi. Odaa ja walitibigege Jesus değeote okanicodaşica şodoxiceğedi.

⁹ Codaa eliodi me nigetedice Jesus, pida aigidi.

¹⁰ Niçijo anoiige sacerdotitedi ijaagijo niçijo anodiigaxinagatece lajoinaganegeco Moisés, idiaaçi dabiditiniwace. Odaa dinoniciwaqaditibigiwaji me notaqanaqa modakapetege Jesus.

¹¹ Herodes ijaagijoa niodaqawadi oniweenigetedice Jesus, codaa moyametibigo. Onixomeqetedinigi nijayogo inionigi-eliodi, odaa Herodes ja iiqetacedicogi minitaqqa Pilatos.

¹² Odaa Herodes ijaa Pilatos ja dinokaaqetewamigi ijaagijo niçijo noko, leeqodi niçicoa nokododi dinelatiwage.

Pilatos jiiqenatakatalo Jesus moyeloadi

(Mateus 27.15-26; Marcos 15.6-15; João 18.39-19.16)

¹³ Odaa Pilatos ja yatecogotee niçijo anoiige sacerdotitedi ijaagijoa niçijo lacilodi judeutedi, codaa mijotawece niçijo noiigi.

¹⁴ Odaa jegeetiogi, “Jaqanadeegitediwatiwaji niçidoa şoneleegiwa menitiwa ica meote lacilo şadoiigi me nakapetegipi romaanotedi. Pida digawinitiwaji, ja inigetedice şadodoe, odaa jakadi ina me diqica loenatagi ane beyagi, niçijoan anenitalo meote.

¹⁵ Codaa Herodes idaaqee yakadi me diqica loenatagi ane beyagi, joaniqidaa leeqodi me niqetacedicogi mokotaqa. Pida digawinitiwaji! Ağica loenatagi ane beyagi daqa leeditibige me jiiqenatakatalo moyeloadi.

¹⁶ Pida jiiqenatakatalo moyametibigo, odaa nigidiaqidi ja jikatedice.”

¹⁷ Inoatawece nicaqape me nakatio nalokegi Páscoa, leeditibige Pilatos me ikatice onidateci şoneleegiwa niwilogojegi, leeqodi mina ligileqegitibece.

¹⁸ Odaa iditawece niçidi noiigi notaqanaqateloco, codaa napaawaqateloco, modi, “Adeegi niçidoa şoneleegiwa meloati, odaa anikanitoşodomi Barrabás!”

¹⁹ Niçica Barrabás one niwilogojegi leeqodi eyatege niçidi noiigi me lakapetegipi ninionigi-eliodi romaanotedi, codaa onica laigo.

²⁰ Odaa Pilatos joqopitacege me notaqaneqetiniwace, leeqodi domaqa lipegegedi me ikatedice Jesus.

²¹ Pida jegepaanaqa napaawaqateloco niçijo noiigi, modi, “Otonitedeloco nicenaqanaqate! Otonitedeloco nicenaqanaqate!”

²² Odaa jiçicota me itoatadiqida Pilatos me nigetiniwace, meetiogi, “Pida amiini ica loenatagi ane beyagi me leeditibige me jiiqenatakatalo moyeloadi? Emegee ağica jakadi ane leeqodi daqa jiiqenatakatalo moyeloadi. Pida jiiqenatakatalo monalaketedibige. Nigidiaqidi odaa ja jikatedice.”

²³ Pida idokee modoletibige niçica mowo anodigotalo Jesus, codaa jegepaanaga dinigetaqateetibigiwaji me napaawaqateloco, modipokotibige moyototedeloco Jesus nicenaqanaqate. Niçijo noiigi ijaagijo niçijo anoiige sacerdotitedi napaawaqa neqepaa oyakadi anodoletibige.

²⁴ Odaa Pilatos ja yajigo Jesus midiwa iodaqawadi mowo niçica anoyemaa modigotalo niçijo noiigi.

²⁵ Odaa ja ikatice niçijo anodipoko me ikatice, ane diniwilo leeqodi meyatege loiigi modakapetege ninionigi-eliodi romaanotedi codaa me daije. Pida Jesus baanaqa yajigo midiwa iodaqawadi moyeloadi, anoyemaa niçijo noiigi-nelegi modigotalo.

Jesus oyototedeloco nicenaganagate

(Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; João 19.17-27)

²⁶ Odaa niçijoia iodaqawadi joqoyadeegi Jesus. Eşidaa diiticogi migotibeci, joşodakapetege ica şoneleegiwa ane liboonaqadi Simão ane ligeladi nigotaqa

Cirene. Simão icoğoticogi nipoçigi. Odaa joğodibata Simão, oyexağateloco nağajo nicenagağate digoina lewagi, odaa joğowo me yadeegi dilokotelogo Jesus.

²⁷ Eliodi ica noiigi anodiotece Jesus. Liwigotigi niğidi oko ijo iwaalepodi ane noenağateloco, codaa eliodi me agecağalodipi leeğodi niğida anodigotalo Jesus.

²⁸ Pida Jesus nağa nawiilitetetege, odaa jeğeetediogi, "Iwaalepodi, anakaami niğeladimipitigi Jerusalém, jinağanoeni leeğodi niğida aneji, pida anoeni leeğodi akamağakaamitiwaji idiaa ağdionigipi!

²⁹ Leeğodi ewi micota nokododi niğina oko nigodi, 'Ninitibigwaji niğina iwaalepodi analée diğica linala!'

³⁰ Codaa odipokotalo niğinoa wetiadi, modi, 'Godapoğoteğegiti!' Codaa oğitiogi niğinoa lojotakatedi, 'Godaağateğegitini!'

³¹ Igaatağa nigowo niğida anodigotiwa, Ee ane ideğenaga, ane iciagi niğina iwogo bağalee dione (ane doğibake mowo noledi), pida ağdaxakawepodi bağa dağaxa me beyagi anodigotagawa, ane ağdiciagi niğina iwogo baanağa yadilo (ane yabidi, odaa ağica ane yeğatice)."

³² Niğijo iodağawadi eletidi oyadeegi itoataale ağoneleegiwadi gonematağododi me lemağawepodi Jesus.

³³ Niğijo noğotota ica lojotagadi ane liboonağadi "Libitagi Godacilo", odaa jiçidiağı Jesus moyototedeloco nicenagağate. Ijaağijo itoataale ağoneleegiwadi gonematağododi eletidi nicenagağatedi anoyototelogo, onidateci diğeticogi liwai libaağadi Jesus, ijo eledi diğetege nimajegi.

³⁴ Jesus mee, "Eiodi, jinağaloikatiti niğidi noiigi leeğodi niğida anodigotiwa. Igaatağa ağoyowooğodi niğida ane loenatagi." Odaa joğoiwi anepaça dinetetece noğodinawalacetibige lowoodi.

³⁵ Ica noiigi-nelegi idiaağitice dabiditiniwace oiwitalo Jesus, ijaağijo lacilodi eletidi idiaağiticoaci, odaa modi, "Eote eledi oko me newiğatace. Daantiğidaağidoa Niğicoa ane niiğe Aneotedoğoji me ağdewikatidi, ane iomağaditedice Aneotedoğoji, dağanagawini ida nimaweneğegi meote lewiga."

³⁶ Niđijo iodağawadi oyametibigo Jesus. Igotibeci midoatađa domođoyacipeđetaloo viňyo ane dađa dakake loojedi.

³⁷ Odaa moditalo, "Nigewi makaami ninionigi-eliodi judeutedi, dicakamağa awii ağdewiğa!"

³⁸ Madatağa licenagağate Jesus ditibigimedawaanigi lacilo, oyototeloco taaboa-liwai ane diniditeloco,

"NIGİDOA NİNİNİĞİ-ELIODİ JUDEUTEDİ."

Diniditelogo niğijo notağa nioladi greego, nioladi romaano, nioladi hebraico.

³⁹ Ganigepidiğica niğijo itoataale ağoneleegiwadi anağağa oyototeloco nicenagağate, beyagi lotağatalo Jesus, meetalo, "Nigewi nağakamağakaamii ane niiğe Aneotedoğoji, dice awii ağdewiğa, codaa moko awii ağdewiğa!"

⁴⁰ Pida niğijo eledi ağoneleegiwadi ja yoxogo, meeta, "Jinağawili niğida ağagegi, agodağadoiitalo Aneotedoğoji? Etiğodiloikatidi midokida anodigotogowa."

⁴¹ Codaa niğida godawikodigi oko itoataale bağa igenaga, leeğodi me jedianağateloco niğijo godoenataka ane beyagi. Pida niğidoa ağoneleegiwa, ağica loenatagi ane beyagi."

⁴² Odaa jeğeetaloo Jesus, "Iniotagodi, analakitibiji, nigadopilitijo, nige limedi managi iiğeni inoatawece."

43 Odaa Jesus jegeeteta, “Ejitağawa niçina anewi, niçina noko adeoni meetağä digoida ditibigimedi.”

Lemegegi Jesus

(*Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; João 19.28-30*)

44-45 Naşa niłegi me yaxoço-noko, odaa aligege ja ipe, ja nexocağı inatawece iiço, neğepaa iniwatadağani lakata me şocidi. Codaa nağajo lipegetege minitağ Aneotedoçoji ligeladi, ane iomağaditege oko aneite Aneotedoçoji, nağajo lipegetege daawidigidicetigi liwigotigi ditibigimedi, icoğotibigimece ditibigimedi neğepaa natinedi.

46 Odaa Jesus dinigetağatee me dapaawe, mee, “Eiodi, jajigotağawa iwigo!” Naşa nigotedini me dotağä, odaa ja yeleo.

47 Niçijo nowienoğodi niodağawadi romaanotedi naşa nadi niçijo niciagi, odaa ja iweniçide Aneotedoçoji, mee, “Niçica mewi niçidoa şoneleegiwa me diçicata loenatagi ane beyagi!”

48 Ijotawece niçijo oko ane dilapode moiwi niçida niciagi, joğoyabaketibigeloco elipije, moikee magecaşgalodipi, odaa niçidiaağıdi joğopiticogi inoa ligelatedi.

49 Odaa ijotawece niçijo lokaagetedipi Jesus, ijaagijo iwaalepodi anonioce, oicoğoticogi nipodigi Galiléia, aşıpegitiobece, pida boğonadi ijoatawece anee niçijo niciagi.

Oixotewece lolaadi Jesus midatağä lawimağajegi-wetiğä

(*Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; João 19.38-42*)

50-51 Onini ica şoneleegiwa ane liboonağadi José, ane ligeladiaca nigotağä Arimatéia, nipodigi Judéia. Inaagina şoneleegiwa anele, codaa me igenaga, nibeotibigege ica noko Aneotedoçoji nige iige inatawece iiço. Codaa ida aneetege icoa setenta lacilodi judeutedi. Pida aniwoditema niçicoa eletidi lacilodi, niçijo noğodoletibige nimaweneğegi mowo anodigotalo Jesus.

52 Niçijo şoneleegiwa igo minitağä Pilatos dipokota Jesus lolaadi.

53 Odaa José jiçigo noğa Jesus lolaadi madatağä nicenagağate, odaa ja ilipaditigi aca niğelate. Niçidiaağıdi ja ixotiwece niçijo lolaadi Jesus catiwedi ica lawimağajegi-wetiğä, baanağa igo me dinaligi maditağä aca wetiğä. Niçijo lawimağajegi aniçica doğobake diçica émeğegi anoixotewece.

54 Niçijo noko anaşa nakatio saabado, pida niçijo noko niçidi noiigi joğodinoetege ica saabado.

55 Niçijo iwaalepodi anonioce Jesus anoicoğoticogi Galiléia, joğodioteci José. Odaa boğonadi niçica lawimağajegi-wetiğä, codaa monadi niçica anodigota lolaadi Jesus.

56 Niçidiaağıdi joğopiticogi inoa ligelatedi, odaa joğoyoe edokojetedi, ina najidi aneletege lanigi, moyatita Jesus lolaadi. Naşa saabado jağanipetiniwace, ane liiğenatakaneğegi Aneotedoçoji.

24

Jesus naşa yewigatace

(*Mateus 28.1-10; Marcos 16.1-8; João 20.1-10*)

1 Naşa domiingo me nigoitijo, niçijo iwaalepodi jiçigotibeci midatağä niçijo lawimağajegi-wetiğä anoyatice lolaadi Jesus, oyadeegi nadokojetedi anoyoe. Codaa ijo eledi iwaalepodi lixigağawepodi.

2 Niçicotibeci, odaa joğonadi nağajo wetiğä nelegi anoyatita monoxoco niçijo lawimağajegi-wetiğä, joğonoğaticogi niçijo aneitice.

3 Pida naşa dakatiobece, aşıleegiça moyakadi lolaadi Goniotagodi Jesus.

4 Aqoyowoogodi ane diitigi niqida niciagi, odaa egidaagee me nowookonaqa, codaan noqonida dinikeetiogi lodee itoataale goneleegiwadi, odinixotinigilo nowoodi ane datale.

5 Odaa niqijo iwaalepodi eliodi me doitibigiwaji, dakagitiniwace neqepaa iiqo. Odaa niqijo goneleegiwadi ja nigikanaqa, modi, “Igaameni ina moleetibigetiwaji midiwataqa emaqaga ijo baanaga yewiga?

6 Aqicoatedigi digoina, pida ja yewigatace. Eganalakitibigetiwaji ijo lotaqatedaqawa maleeqidiaaqitedice nipoqidi Galileia, niqijo neqeetedaqawatiwaji,

7 ‘Ee, Goneleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimed, leeditibige metidajigotiogi goneleegiwadi abeyacaqaga, codaan etidototeloco nicenaqanaqate, igaanige ixomagatedijo itoatadiqida nokododi, odaa ja idewigatace.’ ”

8 Odaa niqijo iwaalepodi joqonalaqatigilo niqijo lotaga.

9 Odaa jogopitibeci, me icogoticogi midataqa lawimaqajegi-wetiqa, igotibeci oyelogoqoditiogi niqijo oonze anodiotibece Jesus, ijaqijo eletidi.

10 Niqijo iwaalepodi noqoyatematitiogi niqijo liqexedi Jesus, anonadi, niqidi iwaalepodi liboonaqatedi Maria Madalena, Joana, Maria ane eliodi Tiago, ijaqijo eledi iwaalepodi lixigaqawepodi.

11 Pida noqowajipata niqijo latematigo niqijo iwaalepodi, oyakadi ina daqa dinetoletibigiwaji, odaa aqoyiwaqadi.

12 Pida naqa dabiditi Pedro, odaa ja walokoditicogi midataqa niqijo lawimaqajegi-wetiqa. Niqicoticogi, odaa dakagitini iwitiwece catiwedi. Pida ijoka naditeda niqijo niqelateli. Odaa jogopiticogi ligeladi, eliodi me nawela leeqodi niqijo ane nadi.

Jesus iwivatediogi itoataale anodiotibece digoida naigi nigotakawaana Emaús

(Marcos 16.12-13)

13 Ijaqijo niqijo noko itoataale anodiotibece igotibeci manitaqa nigo takawaana anodita Emaús, ejime itoa leegoa me yototice Jerusalém.

14 Niqijo goneleegiwadi odinotaqanegetigi niqicoa ane loanico Jesus.

15 Eoniqidaagee me dinotaqanege, dinotigimadetiwage, naqa iwivatediogi Jesus, odaa ja lixigaqawepodi.

16 Odaa noqonadi aqoyowoogodi, Aneotedoqoji eote me doqoyowoogoditeda.

17 Odaa Jesus ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiina ica ane qadalakitatiwaji ina naigitece? Codaan igame leeqodi ina makaami agecaqalodipi?”

18 Odaa ica ane liboonaqadi Cleopas ja igidi, meetalo, “Mangakamokakaami ane ideoni Jerusalém, ane daqa yowooqodi ijo niciagi, natigidiwaqa niqijo nokododawaanaqa ane ixomagatedice?”

19 Odaa ja digika, meetediogi, “Amiida ica niciagi ane qadalaki?” Odaa joqoigidi, moditalo, “Idinotaqaneqenatigi ninyaagi Jesus, niqijo anelatedibige Nazaré. Inaagina niqina ane yelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, eliodi nimawenegegi niqina me dotaqa, codaan owidi loenataka datikate loniciwaqa lodee Aneotedoqoji, codaan me lodee eliodi oko.

20 Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaqijo godacilodi oyajigo moyeloadi, odaa joqoyototedeloco nicenaqanaqate.

21 Pida ja domiqijaa jaliigatalo me yatamaqateetetege godoiigi Israel niqina laxakawepodi. Pida niqina noko jeqeote itoatadiqida nokododi moyeloadi.

22 Pida ijo iwaalepodi godokaaqetedipi mejiwaqatibece Goniotagodi, owotibige meliodi me godawela. Eka yapacagatege nigoi, niqigotibeci midataqa lawimaqajegi-wetiga anoyatice lolaadi Goniotagodi.

23 Odaa aqaleegica moyakadi lolaadi. Odaa ja dopitijo modi ica modinikeetiogi icoa aanjotedi, odaa niqicoa aanjotedi onodi ica naqa yewiqatace.

24 Odaa jiqijo godokaaqetedipi anigotibeci midataqa niqijo lawimaqajegi-wetiga, odaa jogonadi mewi niqijo anodita niqijo iwaalepodi. Pida aqicoa monadi Goniotagodi Jesus."

25 Odaa Jesus jeqeetediogi, "Niqida makaamitiwaji aqica gadowoogo, codaa dakake gadaalegenali, me daqa iwaqatiteda ijoatawece lotaga niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko.

26 Niqijo Aneotedoqoji ane niige leeditibige me dawikode, odaa ja dakatediwece miniwataga Eliodi."

27 Odaa ja yelogoditediogi ijotawece liwai Aneotedoqoji lotaganagaxi aneetece Jesus. Yajela niqijo liwai Moisés ligegi, ijaaqijo liwai aneetece Jesus, anoidi niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko.

28 Niqijo nogodipegita naqajo nigtakawaana ane diiticogi, Jesus eote micataqa daqa ixomaqatedicogi odoe.

29 Odaa jogonolitedini, moditalo, "Inaagoni mokotaqa, leeqodi ja qocidi." Odaa ja dakatediwece ica diimigi, midiaqinawaanigte.

30 Odaa niqica naqa nicotedi maditaga aca nameeja, ijaagijo itoa goneleegiwadi, naqa dibate ica paon, odaa ja diniotagodete Aneotedoqoji. Naqa inoke niqijo paon, odaa ja yajigotediogi.

31 Odaa Aneotedoqoji jeqeote niqijo goneleegiwadi moyowoogodi me Jesus. Pida jiqidiao laakadi.

32 Odaa oninitecibeci mee, "Agdagaleegaga, jowooqotaqa naqa itinege godaalegena, niqijo naqa godotaqaneqetedice digoida naigi me nelogoditedoqowa liwai Aneotedoqoji lotaganagaxi?"

33 Ajaagajo naqajo lakata naqa dabiditiniwace, odaa jogopitacicogi nigtaga Jerusalém. Odaa jogototiogi niqijo oonze anodiotibece Jesus, ijaagijo eledi oko anawatege.

34 Odaa moditiogi niqijo itoataale, "Dicewi Goniotagodi naqa yewiqatace. One dinikeeteta Simão."

35 Odaa niqijo itoataale jaqagoyatemati anodaagee monadi digoida naigi, codaa oyatemati moyowoogodi Goniotagodi niqijo naqa inoke niqijo paon.

Jesus dinikeetediogi niqijo anodiotibece

(Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; João 20.19-23; Atos 1.6-8)

36 Eoniqidaagee moyatemati, codaa nogonidoateda Jesus naqa dinikee liwigotigi. Odaa jeqeetediogi, "Jemaa Aneotedoqoji meote mele gadaalegenalitiwaji!"

37 Pida nawelatibigwaji, codaa eliodi me doitibigwaji, odiletibige dogonadi niwigo.

38 Pida meetediogi, "Igame leeqodi ina manawelatiwaji? Codaa igame leeqodi me dawienataka gadaalegena?

39 Digawini ibaaqatedi, codaa me iqonaka! Odaa jaqanati mewi neqemeqee. Digabaatiloco, odaa jogowoogoti neqemeqee! Leeqodi niwigo aqicoa liboledi, oteqexaaqaga libitaka, pida akaamitiwaji madati biqinoa iboledi."

40 Niqijo neqee, odaa ja ikee libaaqatedi, codaa me loqonaka.

41 Pida anegeeniwaqatakanaga, leegodi meliodi me nawelatibigiwaji, codaan me ninitibigwaji. Odaa Jesus ja digika, meetediogi, “Aqica anigetiqida qaweenigi domaga jeligo?”

42 Odaa jogoyajigotalo liwai noqojegi niloogo.

43 Odaa ja dibatetege, jaqaniodi lodox niqijo anodiotibece.

44 Niqidiaaqidi Jesus meetediogi, “Maleeginaaqejotice makaamitaqatiwaji negejitaqawa me leeditibige me jixomaqateetedice ijoatawece niqijoa aneetici maditaga Aneotedoqoji lotaganagaxi, miditaga niqijo ane idí Moisés, miditaga niqijoa anoidi niqijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, codaan midiwataqa enaco.”

45 Odaa ja yajigotediogi lixakedi moyowooqodi ane diitigi lotaganagaxi Aneotedoqoji.

46 Odaa jegeetediogi, “Niqida diniditeloco Aneotedoqoji lotaganagaxi, Niqijoa ane niwakatee Aneotedoqoji me yewikatidi oko, ane Cristo, leeditibige me dawikode, codaan me yeleo, odaa yewiqatace nige ixomaqatedice itoatadiqida nokododi.

47 Eledi diniditeloco niqijoa liigexedi moyelogoditiogi niqina oko me leeditibige modinilaatece libeyaceqeco, odaa jogodopitalo Aneotedoqoji me iwilegi laalegenali. Niqidi liigexedi oyelogodi niqinoa nibodicetedi odatika liboonaqadi Cristo, minataqa inatawece noiigi, oyajela nigotaqa Jerusalém.

48 Akaami nakataqanadi niqijo ane ininyaagi, odaa eloqotitedibece niqijoa ananati!

49 Odaa digawini! Emegee iniwakateetibigaqajitiwaji niqijo Eiodi aneeteta. Pida ecoqotace inaaqoni nigotaqa Jerusalém, nigepaaqabaategetiwaji Lwigwo Aneotedoqoji ane icoqotibigimece ditibigimedi ane yajigotaqawa qadoniciwaga.”

Jesus opitedibigimece ditibigimedi

(Marcos 16.19-20; Atos 1.9-11)

50 Odaa Jesus ja yadeegitedicogi wetice nigotaqa neqepaa manitaqa nigo-takawaana Betânia. Naga nawacetedibige libaagatedi, odaa ja ibinietediogi.

51 Egidaaqee me ibinietediogi, Jesus jaqanojicetedice, odaa jogoyadeegitedibigimece ditibigimedi.

52 Niqijo anodiotibece odogetetibigimece, odaa jogopitacicogi manitaqa nigotaqa Jerusalém, eliodi me ninitibigwaji.

53 Odaa idioka limedi me ideiticoace minitaqa Aneotedoqoji ligeladi, modigaanaqatibigimece, codaan modiniotagodetalo Aneotedoqoji. Odaa jiqidaaqee. (Amém).

NOTAGANAGAXI ANE IDÍ JOÃO

João judeu. Libakedi me nomiigomi ijaa nioxoa anodita Tiago. Neğeniditediogi Jesus modiotibece, odaa joçoika me nomiigomigipi, odaa joçodiotibece. Jesus iolatedicoace niçijo neğeniditediogi dooze şoneleegiwadi anodiotibece. João jiçijaa niçica Jesus ane daçaxa me yemaa, caticedi niçijo eledi anodiotibece. Liwigotigi niçijo dooze anodiotibece, ijokijo João baadoşoyeloadi mijo minaaşina ane diotibece Jesus. Alatiticogi nigotaşa Éfeso, odaa jiçidia lemaşadi daçaxa moxiçodi. João ijoa eletidi ane idí itiwatadıgidi liwakateditigi loiigi Cristo codaa jeşepaa idí lotaşanagaxi Apocalipse. (Awiniteloco miditaşa Mateus 4.21; Marcos 1.19; Lucas 5.10; João 13.23; 19.26; 21.7,20,24).

João idí naşadi notaşanagaxi eotibige niçina oko moyakadi moyiwaşadi Jesus me Lionigi Aneotedoşoji, Niçijo ane niiçe Aneotedoşoji me Gonewikatitogodi. João iciaceeketege Jesus lotaşa Aneotedoşoji, niçijo Aneotedoşoji maleekoka diiğenatakate mowote inoatawece niçinoa analieginoa natigide. João yalaşata Aneotedoşoji Godiodi me yexogotetege Jesus ane Lionigi. Codaa João eliodi me yalaşata niçica Liwigo Aneotedoşoji. Ijoawaanigi şodoxiceşetedi ane yalaşatalo João, Jesus loenataka anoikee ane leeşodi me icoşotedibigimece ditibigimedi odaa jeşenagi digoina iiego. João aağaga yalaşata niçica ane liiğaxinaşaneşegi Jesus niçina meote anigida şodoxiceşedi, codaa yalaşata Jesus me ikee me niçijaa Gonewikatitogodi, codaa Jesus me diniciaceeketege niçica paon aneo mewi me yewişa oko, codaa me nilokokena niçina iiego. João aağaga yalaşata Jesus me niçijaa iwi anigoteta codaa me iloikatidi inatawece oko ane doğonakatoteda nivicota owidijegi noko. Eledi yalaşatalo lawikodico Jesus, lemeşegi, codaa anodaşaee naşa yewiştace.

Jesus oyatedigi me Lotşa Aneotedoşoji

¹ Niçijo anoyatedigi me Notaşa akaağiniwa anigicatibige daşa igo inoatawece niçinoa ane jinataşa. Odaa iniwa Niçijo anoditalo me Notaşa miniwataşa Aneotedoşoji, codaa iniaağiniwa Aneotedoşoji.

² Akaağiniwa miniwataşa Aneotedoşoji maleedişicoateda inoatawece niçinoa ane jinataşa.

³ Aneotedoşoji iişe meote inoatawece niçinoa ane jinataşa. Ağica idi ane daşa loenatagiteda.

⁴ Okanicodaağica ane yewişa, yewişa leeşodi Iniaağiniwa. Niçina meote lewişa oko, liciagi naşana lokokena ane ikeeta oko anewi.

⁵ Naşani lokokena idi miditaşa nexocaşa. Codaa nexocaşa ayakadi daşa ipeedi.

⁶ Niçijo eledi João anodita João Batista. Niçijo şoneleegiwa liiğexegi Aneotedoşoji.

⁷ Aneotedoşoji iişe João me yalaşata anodaşaee naşaca lokokena, eotibige minatawece oko oyakadi moyiwaşadi naşaca lokokena, leeşodi lotaşa João.

⁸ Pida João anigijaa lokokena, pida enagi me yalaşata naşaca lokokena.

⁹ Niçijo anepeşewi me lokokena, ane nalotedeloco inatawece oko, jeşenagi digoina iiego.

¹⁰ Odaa jiçinaağitedice digoina iiego. Codaa jeşepaa eote niçina iiego, pida niçina okotigi digoina iiego aşoyowoogodi.

¹¹ Enagi miditaşa niçidi epaa nipodigi, pida niçidi loiigi aşodibatege.

12 Pida ijotawece niçijo anodibatege Niçijoa ane lokokena, anonakato, Aneotedoçoji başa yajigote naçatetigi me lionigipi.

13 Aleegodi ane licoçegi eliododipi, codaa aleegodi eliododipi moyemaa lionigipi, eleditace aleegodi lowooko çoneleegiwadi, pida ida aneetetege leeçodi miniaçiniwa Aneotedoçoji eote me gela lewiga.

14 Niçijoa anewi me Notaça dinanatedigi me çoneleegiwa, odaa ja inaçite mokotaça. Idioka limedi meletedoçodomı, codaa me nikeetedoçowa inoatawece anewi niçino a ne ike anodaageeteda Aneotedoçoji. Jinataça mida loniciwaça, leeçodi mokiniwatece me Lionigi niçijoa Eliodi ane ideite ditibigimedi.

15 João Batista ijo me yalaçatalo, mee, “Joaniçiniaçiniwa anejitece niçijo meji, ‘Odaa nigidiaçidi nige leecawaanigi me jano, enagi ane daçaxa me çoneçegi, aiciagi, leeçodi akaçiniwa jotigide maleedaça janitini’ ”.

16 Idioka limedi mokotawece jibaçatege ane icoçotibigimece miniwataça ane daçaxa mele, leeçodi daçaxa meletedoçodomı.

17 Moisés najigotedoçowa liçenatakaneçeco Aneotedoçoji, pida Jesus Cristo başa nikeetedoçowa me çodemaa Aneotedoçoji, codaa eleditace niketedoçowa anewi niçica anodaageeteda Aneotedoçoji.

18 Ağica ini oko baanaça nadi Aneotedoçoji. Pida oniniwatece Lionigi anidioka limedi me ipegitetege Eliodi, baaniçinia akeetedoçowa anodaageeteda Aneotedoçoji.

Latematigo João Batista

19 Joaniçidaçee João eetece anodaageeteda Jesus, niçica naça oniçe icoa lacilodi judeutedi midataça João niçijoa sacerdotitedi ijaçijoa leviitadedi. Niçexedi oicogoticogi manitaça nigotaça Jerusalém. Niçijo noçotota João, odaa jõoige modita, “Amakaami ida makaami?”

20 João içenaga me dinelogodi, adiwitaka, neçetiogi, “Aneçemeçee Cristo, Niçijoa ane niçe Aneotedoçoji me çodewikatidi”.

21 Odaa jõoigetace, modita, “Enice, amakaami? Akaami Elias?” Naça ninigodi meetiogi, “Aneçemeçee”. Noçototace, modita, “Anaqakamaçakaami ica ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji, ane yalaçata Moisés?” Odaa ja ninigodi meetiogi, “Aneçemeçee”.

22 Odaa jõoigetace, modita, “Enice igame eni makaami? Jopoogatibige me jowoogotaga anakaami me ininigotaça niçijo anetigodiige”.

23 Igaanaça ninigoditiogi João, eetece niçijoa lotaça Isaías, niçijo liotagi Aneotedoçoji ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji. Odaa jegee, “Ee niçina ane datematika midi nipodigi ane yadilo, ane digica nigeladimigipi, anee,

‘Niçina boçoenitiwaji naigi ane igotetece Goniotagodi’ ”.

24 Niçidi ane igotibeci liçexedi fariseutedi jõoige João,

25 Modita, “Meni daçakaami Cristo, niçicoa liçexegi Aneotedoçoji me çodewikatidi, codaa oteçexaagaça akaami Elias, oteçexaagaça akaami niçijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji, ane yalaçata Moisés. Enice, igaamee manilegenitiniwace oko?”

26 Naça igidi João, meetiogi, “Ee başa jilegenaçata ninyogodi. Pida digoina çadiwigotitiwaji ini çoneleegiwa ane diçica mowooçotitiwaji.

27 Nige leecawaanigi me jano, odaa jaçagenagi ane daçaxa me çoneçegi, aiciagi, oteçexaagaça jakadi daça ee liotagi me jowilece leejetedi liwelatedi”.

28 Niçica noko monigetice João idei digoida manitaça aca nigotakawaana ane liboonaçadi Betânia, ane ideitice daato akiidi Jordão, aneite João me nilegetiniwace oko.

Waxacoco ane niwakatee Aneotedoğoji

²⁹ Negeledi noko João ja naditege Jesus migo midataşa. Odaa João jegee, “Digawinitenge! Niçinoa joaniçinaağinoa Waxacoco ane niwakateetedigi Aneotedoğoji, ane noğalibeyaceğeco inatawece oko digoina iigo.

³⁰ Jigijo me idalağatalo, niçijo meji, ‘Nige leecawaanigi me jan, odaa jağagenagi şoneleegiwa ane dağaxa me şoneğegi, aiciagi, leegodi akaağiniwa maleediğicatibige me janitini’.

³¹ Emegeeta ażepece jowooğodi aniniwa. Pida janagi inilegetiniwace oko jatitiogi ninyoğodi, jaotibige loiigi Israel moyakadi moyowooğodi anijoa”.

³²⁻³³ João eğidaa diitigi me yalağatalo Cristo, mee, “Ee ajowooğodi niçica anijoa. Pida Aneotedoğoji, ane idiige me jinilegetiniwace oko, jatita ninyoğodi, nelogotediwa, meetediwa, ‘Icota manati Liwigo Aneotedoğoji me dinikateloco lacilo şoneleegiwa. Odaa niçidoa şoneleegiwa jigidaağidoa ane ixotediwece oko Aneotedoğoji Liwigo me yajigota loniciwaşa’. Ee jinadi Liwigo Aneotedoğoji me dinikatelogo Jesus icoğotibigimece ditibigimedi macataşa yotibi.

³⁴ Ewi me jinadi niçida niciagi, odaa ewi niçijaağijoja Lionigi Aneotedoğoji”.

Odoejedi anodiotibece Jesus

³⁵ Negeledi noko, idiaağitace João icaağicoa itoataale anodiotibeci.

³⁶ Niçica nağa naditece Jesus me ixomağatedijo, odaa jegeetiogi João, “Digawinitiwaji. Niçijo digoida, niçijo Waxacoco ane niğe Aneotedoğoji”.

³⁷ Nogowajipata niçijo itoataale anodiotibeci, odaa joçoigaalatece Jesus.

³⁸ Naşa nilokotetege Jesus, odaa ja naditetege moigaalatece. Odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiina ica anoleetibigliwaji?” Odaa joçoigidi moditalo, “Rabi, igamei ica gadiğeladi?” (“Rabi” niçina anejinaşa “Goniığaxinoğodi”).

³⁹ Jesus meetediogi, “Anagitiwaji, awini ane yotokağadi”. Odaa jigigotibeci, joğonadi ane lotokağadi Jesus. Odaa jişidiaaği miniwataşa niçijo noko. Naşa doletibige me deez lakata me nigoitijo.

⁴⁰ Onijoteci niçijo itoataale ane wajipatalo lotaga João, ane igaalatece Jesus, liboonağadi André, nioxoa Simão Pedro.

⁴¹ Ağica ane yopağadi André jigigo doletibige Simão niçijo nioxoa. Naşa yakadi, odaa jegeeta, “Ja jakataşa Niçijo ane niğe Aneotedoğoji me godewikatidi, ane liboonağadi Cristo.”

⁴² Odaa André ja yadeegi Simão miniwataşa Jesus. Naşa iwiteta Jesus, meete, “Niçida makaami akaami Simão, akaami lionigi João. Odaa natigide ja gaboonağadi Cefas”. (“Cefas” idaağida me “Pedro”, niçina anejinağata “wetiğä”.)

Jesus eniditeta Filipe ijaa Natanael modiotibece

⁴³ Negeledi noko, Jesus ja lowoogo migo eledi nipodigi ane liboonağadi Galiléia. Odaa ja dakapetetege Filipe, odaa jegeete, “Anagi, aniwitibici!”

⁴⁴ Filipe elatibige nigotaşa Betsaida, ane ligeladi André ijaa Pedro.

⁴⁵ Filipe ja doletibige Natanael, igaanaşa yakadi, odaa meeta, “Jakataşa iniwa şoneleegiwa ane liboonağadi Jesus, niçijo lionigi José, niçelademigitigi nigotaşa Nazaré. Moisés akaa idí niçica anodaägeeteda maditaşa lotağanağaxi liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, codaan me niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji oidi anodaägeeteda miniwa.”

⁴⁶ Odaa mee Natanael, “Anığica jinadi oko anele anelatibige nigotaşa Nazaré”. Odaa Filipe ja niniçodi, meeta, “Anagi, awini”.

47 Naşa naditetege Jesus Natanael menagi miniwatağa, odaa mee, “Digawiniticogitiwaji digoida. Nişina şoneleegiwa yeloğو melatibige Israel, codaa nişina şoneleegiwa ainaale eledi oko”.

48 Natanael ja ige Jesus, meetalo, “Amiica ica madowooğoti?” Jesus naşa igidi, meeteta, “Anıgicatibige Filipe degeniditağawa, jinaditağawa midiaagoni anicooti libatadi naşada niale ‘fiigoigo’”.

49 Natanael meetalo Jesus, “Iniotagodi, nişida makaami, akaami Lionigi Aneotedoğoji, jaşakamağakaami ninionigi-eliodi şodoiigi Israel”.

50 Odaa Jesus meeteta, “Mige adadiwağati leeğodi mejitagawa me jinaditağawa libatadi naşajo niale? Pida nişida makaami icota manati eletidi yoenataka ane dağaxa me libinienaga yayoketice nişida ananati”.

51 Eledi meeteta Jesus, “Ewi mejitagawatiwaji, icota manati me domoke ditibigimedi, odaa anatitiwaji niaanjotedi Aneotedoğoji igotibeci ditibigimedi, naşa dinikatiniwace meetaşa ane Ee, Goneleegiwa ane jicoğotibigimece ditibigimedi”.

2

Jesus onode migo ica nadoneğegi

1 Naşa ixomağatedijo itoataale nokododi meniditediogi nişijo anoditibece, jişijo ica nadoneğegi manitaşa nigotakawaana Caná, midi nipodigi Galiléia. Naşajo eliodo Jesus eledi idiaaşı miditaşa nişidi nalokegi.

2 Odaa Jesus ijaaglijo anoditibece eledi onodetiogi me igotibeci miditaşa nadoneğegi.

3 Igaanaşa dinelio viinyo, odaa jiğigo naşajo eliodo Jesus miniwataşa, meetalo, “Ağe-eegica viinyo, ja ma”.

4 Odaa meeteta Jesus, “Eido. Aleeditibige madiğeni. Leeğodi anıgicota limedi me jikee ane Ee”.

5 Odaa naşajo eliodo Jesus jegeetiogi nişijoa niotaka, “Nigica ane i-işetedağawatiwaji, odaağawii”.

6 Onidiwa icoa seete bootitedi nelecoli, idoatawece oyatita wetığa lamoğو moyoe. Onadatecibeci yalitedini onaniteci taalia liitilo ninyoğodi. Nişidi noiigi oibake nişida ninyoğodi nişidoa bootitedi me diniwilegi lodoe Aneotedoğoji, mina epaa lakatigi.

7 Nişidiaağidi meetediogi Jesus nişijoa niotaka, “Anoleenağati ninyoğodi nişidoa bootitedi”. Odaa jogonoleenağadi neğepaa niolakatedi nişidiwa bootitedi.

8 Odaa ja iğetace Jesus, meetediogi, “Natigide okatecığica anogaa, adeegita ane dowediteloco nalokegi”. Odaa jogoyadeegita.

9 Odaa nişijo ninyoğodi ja viinyo. Igaanaşa ici nişijo ane dowediteloco nalokegi, ayowooğodi nişica ane icoğotigi nişida viinyo. Pida ijokijoa nişijoa niotaka anonoga nişijo ninyoğodi boğoyowoğodi ane icoğotigi nişijo viinyo. Odaa nişijo ane dowediteloco nalokegi jeğenidita nişijo ane wado.

10 Meeta, “Nişida moko şodakatigi modoejegi me jacipağata nişina viinyo ane dağaxa mele. Igaanaşa eliodi me nacipaşa nişina şododenigipi, odaa jağaga jajicaga nişina viinyo ane degewi ina mele. Pida akamağakaami ja moteteni nişida viinyo anele, odaa natigide ekajici.”

11 Joanişidaa niciagi digoida nigotakawaana Caná, midi nipodigi Galiléia, neğeote Jesus odoejegi şodoxiceğedi. Ikee nimaweneğegi ane icoğotigi miniwataşa Aneotedoğoji. Odaa nişijo anoditibece jeğepaanaga oyıwağadi.

12 Niġidiaaqidi Jesus ja lixigaqawa, naqajo eliodo, nioxoadipi, ijaaqijo niġijo anodiotibece me dinikatiniwace manitaqa nigotaqa Cafarnaum. Odaa jiġidiaaqi onatecigijoa nokododi.

Jesus igo Aneotedogoji ligeladi

(Mateus 21.12-13; Marcos 11.15-17; Lucas 19.45-46)

13 Naqa nipegi ica lalokegi judeutedi anodita Páscoa, odaa Jesus joqopitacedibigimece manitaqa nigotaqa Jerusalém.

14 Igo minitaqa Aneotedogoji ligeladi. Joaniġidiaaqi niġicotediogi ɻoneleegiwadi anoyaa ɻodinadi, waxacocoli, yotipitedi. Eledi icotediogi ica ane nicotiniwace moiikoaqetema ninyeelo niġidi noiigi.

15 Odaa Jesus jegeote lalakenaġanagadi waca-lolaadi, ja niticoitedice iditawece digoida we niogó Aneotedogoji ligeladi. Eletidi nixotedice niġijo waxacocoli ijaaqijo ɻodinadi. Odaa jaqaqa ilaagaqaditedice niġijo dinyeelo, ninyeelo niġijo ɻoneleegiwadi ane nicotiniwace moiikoaqe dinyeelo. Yamaqatedini ijoa nameejatedi.

16 Odaa meetediogi niġijo nanaanoqododi yotipitedi, “Adeegitedicogi niġidiwa yotipitedi digoida wetice. Jinaga domaqaleegawiitewiġi ɻanoojetekegi digoina catiwedi Eiodi ligeladi micataqa daga oojetekaxi eloodo.”

17 Odaa niġijo anodiotibece joqonalaqatibige niġijo notaqa maditaqa lotaġanagaxi Aneotedogoji, niġijo notaqa anee, “Daqaxa me jemaa ɻadiegħi, Inoenogħodi. Niġida yemaanaqaneġġi ideloadi, micataqa noledi daga yalegi catiwedi yaaleġena.”

18 Odaa icoa lacilodi judeutedi joqoige Jesus, moditalo, “Awii ɻodoxicegħed me anikeenitogħwa ɻanqas qiegħi mawii niġida ɻadoenatagi?”

19 Naqa igidi Jesus, meetediogi, “Niganikanititiwaji ligeladi Aneotedogoji, odaa inawacetacibige catiwedi itoatadiegħi nokododi”.

20 Odaa moditalo, “Niġini diimigi, ligeladi Aneotedogoji, yadeegi 46 nicaqapse noqogħodi moyoe. Odaa niġida makaami aqakati daganawacentacibige catiwedi itoatadiegħi nokododi”.

21 Pida Jesus aqeetetece niġini diimigi, Aneotedogoji ligeladi. Pida eeteta epaa lolaadi ane liciagi niġini Aneotedogoji ligeladi. (Leeġodi Aneotedogoji Liwigo me diġeladetigilo.)

22 Igaanaqa yewiqatace Jesus, odaa niġijo anodiotibece joqonalaqatibige mijo me yalaqat niġijo notaqa. Odaa jegepaanoqoyiwaqadi Aneotedogoji lotaqa, coda moyiwaqadi niġijo notaqa aneete Jesus.

Jesus yowoogħodi anee oninitcibec iko

23 Niġijo me ideite Jesus digoida Jerusalém midi nalokegi anodita Páscoa, eliodi oko oyowooqħodi me Niġiniaaqiniwa ane niiġe Aneotedogoji me godewikatidi, leeġodi monadi ɻodoxicegħetdi aneote.

24 Pida Jesus anakatotediogi, leeġodi me yowooqħodi anodaaqee niġidi noiigi.

25 Leeġodi miniwa ayopotedibige elezi oki daga yelqoditalo anodaaqee niġidi noiigi, Iniaaqiniwa yowooqħodi niġica ane lowoogo okanicodaaqica oki.

3

Jesus dinotaqaneġgetetege Nicodemus

1 Ica ɻoneleegħiwa liboonaqadi Nicodemus, one fariseu, coda me lacilo judeutedi.

² Odaa ica enoale, jiſigo dalitalo Jesus, odaa oneetalo, “Goniiqaxinoğodi. Jowooğotağa makaami niigaxinağanağa ane niige Aneotedoğoji, igaatağa ağıca ane yakadi meote niğino a godoxiceğetedi libinienaga ane oeni, daaditığicoateda Aneotedoğoji makaamitaga”.

³ Naga igidi Jesus, meeteta, “Ejitağawa niçina anewi, anida ane jaoga. Ağıca ane yakadi me nadi ninioxigi Aneotedoğoji nige dağa gela menitacini.”

⁴ Odaa jegee Nicodemus, “Igame nimaweneğegi ina goneleegiwa oxiiqodi me yakadi menitacini? Ayakadi mopitaciwece le eliodo oditaşa jeğenitacini.”

⁵ Naga niniqodi Jesus, meeteta, “Ejitağawa niçina gogegi goneğegi. Niçina oko idoka yakadi me dakatiwece ninioxadi Aneotedoğoji nige dini-laatece niğicoa loenataka ane beyagi, codaan nigeo Liwigo Aneotedoğoji me yewiğatace liwigo. Odaa ini Aneotedoğoji Liwigo minitaga, odaa micataşa niçina oko dağa gelatace menitini. Nige dinilege, ja ikee me dinilaatibece, codaan ja ika meote loenataka ane beyagi.

⁶ Niçina godolaadi dinoe leeğodi godiododipi. Pida godiwigo aağaga dinoe leeğodi Aneotedoğoji Liwigo.

⁷ Enice jinaşa domoğopoo mejitağawa me leeditibige me gelatace mani-itiniwace.

⁸ Micataşa niçina niocodi. Igo ane yemaa me diiticogi, codaan akaami akati majipaata layaageğegi niocodi. Pida aqowooğoti niçica ane icoğoticogi, oteğexaaşa niçica ane diiticogi. Joaniqidaaşee inatawece niçina oko Aneotedoğoji Liwigo aneo me gelatace menitini liwigo”.

⁹ Naga ige Nicodemus meetalo, “Igamodaägeeta?”

¹⁰ Naga niniqodi Jesus, meeteta, “Niçida makaami akaami niigaxinağanaşa goneğegitigi godoiigi Israel. Aqowooğoti inoa anejitedağawa?

¹¹ Ejitağawa niçina anewi. Ejinagatece niçina ane jowooğotaşa. Codaan jatematişa niçina ane jinataşa. Pida akaamitiwaji aqabaatege niçino a godotaşa.

¹² Codaan ağıwağatitewişi niçino a yotaga niçina mejitece niçino aninoatigi digoina iigo. Odaa amiida ica qanımaweneğegitiwaji madadiwaşati nigejitece aninoatigi digoida ditibigimedi?

¹³ Ağıca oko baaniçica migo ditibigimedi. Emoka Ee, me Ee, Gonellegevi midiaägejo digoida ditibigimedi, codaan jiçidaa jicogotibigimece ditibigimedi.

¹⁴ Analakitibige Moisés niçijo jotigide me nanyaketi niçijo lakeedi qapileceğe noenatagi, nanyaketi ditibigimedi iwoğo digoida nipodigi ane yadilo. Odaa joaniqidaaşee leeditibige Ee, Gonellegevi ane jicogotibigimece ditibigimedi, mağşa etidayoketinece iwoğo.

¹⁵ Amaleeğaga inatawece niçina ane idadiwaşadi, ida lewiga ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁶ Aneotedoğoji eliodi me yemaa okotigi digoina iigo, joaniqidaa leeğodi me yajigo niçijo oniniwatece me Lionigi lemaanigi, eotedibige minatawece niçina anoyiwaşadi ağalee nigo, pida jiçida lewiga ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji.

¹⁷ Aneotedoğoji niige Lionigi me yewikatidi inatawece oko. Aniige Lionigi me iwi, oditaşa iloikatiditeda oko leeğodi loenataka ane beyagi.

¹⁸ Niçina oko aneyiwaşadi Aneotedoğoji Lionigi, Aneotedoğoji ağalee iwi codaan iloikatidi niçini oko. Pida niçina oko ane degetiwaşata, başa iwi Aneotedoğoji, codaan başa iloikatidi, leeğodi aqeyiwaşadi Liboonağadi oniniwatece me Lionigi Aneotedoğoji.

¹⁹ Niçijo ane lokokena enagi minataşa oko digoina iigo. Pida niçina oko dağaxa moyemaa nexocaşa, aqoyemaa lokokena, leeğodi mowote niçino a

ane beyagi. Odaa leeğodi me doğoyemaa lokokena, Aneotedoğoji iwi, codaaniloikatidi niğidi oko.

²⁰ Niğina oko aneo ane beyagi, ayemaa lokokena. Codaanagenagi manitağa lokokena, leeğodi ayemaa đigica ane nadi niğinoa loenataka ane beyagi.

²¹ Pida niğina oko aneo niğina ane iğenağa, joaniğiniaagenagi manitağa lokokena eotibige me yelogotelogo loenataka, leeğodi eo ane yemaa Aneotedoğoji”.

Jesus iniaa João Batista

²² Niğidiaagidi Jesus ijaagijo anodiotibece jiğigotibeci miditağa nipoçigi Judéia. Odaa jiçidiaagi onateciğijoa semaanatedi, Jesus ja iğe niğijo anodiotibece monilegetiniwace oko.

²³ João bağa idei digoida Enom, ipegege Salim, leeğodi digoida begeliodi ninyoğodi. João aagaça nilegetiniwace oko anodiita.

²⁴ Maleediğicatibige doğoniwilo.

²⁵ Ica eledi anodiotibeci João joğodinotigimadetege icoa goneleegiwadi judeutedi. Odinotigimadetigi latakigi judeutedi me dinibinie lodox Aneotedoğoji.

²⁶ Odaa niđijo anodiotibeci João anodinotigimadetege judeutedi jiđigotibeci midatađa João, modita, “Goniđaxinođodi. Niđijoa ane ideite makaamitaga daato akiidi Jordão, niđijoa ane ćadalakitalo, jiđidaagidoa digoida nilegetediniwace oko, codaaneliodi oko anodiitalo”.

²⁷ Nağa ninijoğodi João, meetiogi, “Niğina oko idoka yakadi ganigica nige Aneotedoğoji yajigote.

²⁸ Akamağakaamitiwaji owoogoti leeğodi jiğijo mejitağawa, ‘Maleedeğemeğee Cristo, Niğijoa ane niğe Aneotedoğoji me godewikatidi. Pida ee bağa idiiğe Aneotedoğoji maleediğicatibige menagi Cristo me joetece naği’.

²⁹ Niğina ane wado, nağani awicije ane liomağata, ja nebi. Niğina lokaagedi niğina ane wado ninitibece niğina nağa yowooğoditege lotağaneğegi ane wado. Odaa ee idiniciaceketegi niğina lokaagedi niğina ane wado, eliodi me idinitibeci.

³⁰ Igaatağa leeditibige me leegitibigimece nağatetigi Cristo, odaa eemoda bağa leeditibige me naxaceti iboonaağadi”.

Ica ane icogotibigimece ditibigimedi

³¹ Niğijoa ane icogotibigimece ditibigimedi dağaxa me goneğegi, ağica ane nağaxatelogo. Pida niğina anelatibige iğo, ida aneetegi iğo, codaaneece aninoatinigi digoina iğo. Pida Niğijoa ane icogotibigimece ditibigimedi bağa dağaxa me goneğegi, ağica liciagi, leeğodi icogotibigimece ditibigimedi, ağelatedibige niğina iğo.

³² Niğiniwa eetetece niğinoa ane nadi, codaan ane wajipate. Pida ağewi inamica ane dibatege lotağa.

³³ Niğina oko ane dibatege lotağa ikee mewi niğinoa Aneotedoğoji lotağa.

³⁴ Niğijoa ane niğe Aneotedoğoji, eetetece Aneotedoğoji lotağa, leeğodi Aneotedoğoji ağica liniogo me yajigote Liwig.

³⁵ Aneotedoğoji, ane Eniodi, yemaa Lionigi. Odaa yajigoteta nağatetigi me iğe inoatawece.

³⁶ Niğina aneyiwağadi Aneotedoğoji Lionigi jiğida lewiğa ane dağadiaağica liniogo miniwatağa Aneotedoğoji. Pida niğina ane dağa dibatege Aneotedoğoji Lionigi ağica lewiğa miniwatağa Aneotedoğoji, codaan Aneotedoğoji biğidioka limedi me yelatetema niğini oko, codaan iloikatidi.

4

Jesus yotaganege aca iwaalo samaritaana

¹ Icoa fariseutedi ja nibodicağa Goniotagodi Jesus mepaşa eliodi anodiotibece, codaanilegetediniwace eliodi oko caticedi João.

² (Pida aniginiaa Jesus nilegetediniwace oko, pida nişijo anodiotibece baanişijaa onilegetiniwace oko.)

³ Igaanaşa yowooğodi Goniotagodi nişijoa fariseutedi naşa nibodicaşa, odaa ja noditedicogi nipoçigi Judéia, odaa joğopitedicogi nipoçigi Galiléia.

⁴ Odaa anigotetece leeditibige me yakagiditedeloco nipoçigi Samaria.

⁵ Odaa jiğicotedicogi aca nigotaşa anodita Sicar, ane idei nipoçigi Samaria. Naşani nigotaşa ipegitege nişijo nipoçigi jotigide şonelokodi Jacó ane yediatece nişijo lionigi ane liboonaşadi José.

⁶ Joanişidiaşığı naşaca nalice ocaşataşa loenata Jacó. Odaa ejime seis lakata me şocidi niğicotedicogi Jesus manitaşa nalice, odaa ja nicotedini liniogotibece naşanı nalice, leeğodi Jesus ja dinigaaxe me diniwiaje.

⁷⁻⁸ Odaa nişijo anodiotibece Jesus jiğigotibeci manitaşa nigotaşa odinoojetetibige anoyeligo. Odaa aca iwaalo nişeladimatigi Samaria jiğigo noşa ninyoğodi manitaşa nalice. Odaa jeğeeteta Jesus naşajo iwaalo, “Adedianita şaninyoğodi, jacipoda”.

⁹ Naşajo iwaalo naşa ninişodi, meetalo, “Iniwa-aagodi. Ica maboo şadaalegena manipokitiwa ininyoğodi, igaataşa a-aami judeu, beşeyo iwaalo samaritaana?” Naşajo iwaalo meetalo Jesus nişida ligegi, leeğodi nişidi noiigi judeutedi ailaagatge noiigi samaritaanotedi.

¹⁰ Naşa ninişodi Jesus meeteta, “Doğowooğotawaanigi nişica ane ya-jigo Aneotedoğoji, codaanı doğowooğoti ane Ee, ane jipokotaşawa ninyoğodi me jacipe. Doğowooğoti, dağanagawini anipokitiwa odaa ja jajigotaşawa ninyoğodi aneo lewişa oko”.

¹¹ Odaa naşajo iwaalo ja ninişodi Jesus, meetalo, “Iniwa-aagodi, aşaca şadeo daşaanoşowaa ninyoğodi, igaataşa naşanı nalice le-eegitinece. Igame içoğoteeniticogi ica ninyoğodi aneo şodewişa?

¹² Domige daşaxa ma-aami şoneğegi, agodaşa şadi-iiciagi jotigide şonelokodi Jacó, ane nenyağaditoğodomi naşanı nalice? Ijaşijo wa-aakata ninyoğodi naşanı nalice, li-oonigipi, codaanı me neijedi”.

¹³ Naşa ninişodi Jesus naşajo iwaalo, meeteta, “Okanicodaşica ane wacipeta ninyoğodi naşanı nalice, icotaca me yeloadi ecibi.

¹⁴ Pida nişica ane wacipeta nişida ninyoğodi ane jedianagatce, agaleegica daşa yeloadi ecibi. Igaataşa nişida ninyoğodi ane jedianaşatece liciagi nişina lacilotibige ninyoğodi ane diğica me ipe, ideite catiwedi oko laalegena, aneo lewişa oko ane daşadiaşica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji”.

¹⁵ Odaa naşajo iwaalo ja dipokotalo Jesus, meetalo, “Iniwa-aagodi, adedianita ica ninyoğodi, amanagawi-iini aşe-ee ide-eemadi ecibi, odaa aşe-ee le-eeditibige daşa janagoda jowedi digoina nalice”.

¹⁶ Odaa meeteta Jesus, “Emiita şadodawa, odaa adopilitijo”.

¹⁷ Odaa naşajo iwaalo ja igidi Jesus, meetalo, “Aşicoda yodawa”. Odaa jeğeete Jesus, “Analikişik şagegegi menitiwa, ‘Aşica yodawa’”.

¹⁸ Igaataşa nişida makaami jişijoa ciinco şadodawadi, codaanı nişini anini makaamitaşa natigide aşadodawa. Joanişidaa manaliiki meni me diğica şadodawa”.

¹⁹ Meetalo Jesus naşajo iwaalo, “Iniwa-aagodi. Amina natigide ja jowooğodi ma-aami nişina anoneloğoditoğowa lowooko Aneotedoğoji.

²⁰ Jotigide godaamipi odoğowetetaloo Aneotedoğoji ditibigimedi nağadi wetığa. Pida a-aamitiwaji judeutedi me-eenitogowa me le-eeditibige me joğowegataloo Aneotedoğoji idokida digoida nigotağa Jerusalém”.

²¹ Naşa igidi Jesus, meeteta, “Digawini liciagi. Iwağati anejitağawa. Icota noko nige dağadiaa ogeetetaloo Aneotedoğoji ditibigimedi nağadi wetığa, oteğexaaşaşa manitaşa nigotaşa Jerusalém.

²² Niğina akaamitiwaji samaritaanotedi aqowooğoti niğica anoğeeteta. Pida niğida moko anoko judeutedi başa jowooğotaga ane joğeeğata. Igaataşa Aneotedoğoji başa ikeetediogi judeutedi niğica anodaağee me yewikatidi oko.

²³ Pida enagi niğica noko codaajıqicota mina anodoğetetaloo Aneotedoğoji catiwedi laaleğena, joaniğidiaağidi anodoğetetaloo Aneotedoğoji odatika liwigo, codaajıqidaağida anepeğewi mejinaga. Igaataşa Aneotedoğoji ane Godiodi joaniğinnaa doletedibige oko liciagi modoğetetaloo.

²⁴ Aneotedoğoji Niwigo. Joaniğidaa leeğodi me leeditibige niğina ane doğetetaloo, me datika liwigo me doğetetaloo, joaniğidaa niğica əonimaweneğegi anepeğewi mejinaga me joğeeğataloo Aneotedoğoji”.

²⁵ Odaa meetalo nağajo iwaalo, “Başa jowoogodi menagi Niğicoa ane libo-oonağadi Cristo, Niğicoa ane ni-iğe Aneotedoğoji me godatamağateetetegi niğino a godaxakawepodi. Niğina nigenagi, odaa ja nelogoditedogowa inoatawece ane daşa jowooğotagateda.”

²⁶ Naşa igidi Jesus, meeteta nağajo iwaalo, “Jeğemeğee ane gadotaganegeni, Ee Cristo”.

²⁷ Acaağaca nağaca lakata joğonotalo niğijo anodiotibece. Odaa eliodi moyopo Jesus me yotaganeğe nağajo iwaalo. Pida aqica ane ige, değeetalo, “Amiini anoleetibige?” Oteğexaaşaşa oditalo, “Igame leeğodi motaganeğeni ajo iwaalo?”

²⁸ Odaa nağajo iwaalo ja yoya niboote. Odaa jiğigo manitaşa nigotaşa, igo me yatematitiogi niğidi niğeladimigipitigi nağani nigotaşa, meetiogi,

²⁹ “Diganagi, awi-iinitiwaji ini aaginaga eetece ijoatawece niğijo baanağaa jowee! Maniginiaağiniiwa icoa Aneotedoğoji ane ni-iğe?”

³⁰ Odaa eliodi oko ja noditicoaci nigotaşa, jiğigtibeci miniwataşa Jesus.

³¹ Maleedoğotatalo niğijo niğeladimigipitigi nigotaşa, odaa niğijo anoditibece joğoditalo Jesus, “Goniigaxinogodi, ele mecoğotace aniodi”.

³² Pida naşa niniğodi, meetediogi, “Ida ane jeligo, ane diğicata mowooğotitiwaji”.

³³ Odaa ja dinigliwage, modi, “Manigicaa ane nadeeğitalo liweenigi?”

³⁴ Odaa ja yeloğoditediogi Jesus anodaa diitigi niğijo ligegi, meetediogi, “Iweenigi anejita, niğina me jao Aneotedoğoji ane yemaa, ane idimonyatadicogi digoina iiğ, codaajıqina me jigodi ibakedi ane najigotediwa. (Joaniğidaa dağaxa me jao niwaló odaa ja micataşa daşa iweenigi).

³⁵ Joaniğidaa aneeta niğijo nigegi, anee, ‘Eğidiwateda cwaatolo epenaitedi niğepaa limedi monopilağaditedio nawodigijedi’. Pida ejitağawatiwaji anoleetibigimoace digawini nipodaşa, nawodigijedi jeğei, jeğele me inopilağatağatedio.

³⁶ Niğijo ane libakedi me nopilağaditedio nawodigijedi dibatege nedianeğegi. Idaağee niğina ane nadeeği oko moyakadi lewığa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji liciagi niğina ane nopilağaditedio nawodigijedi. Odaa idaağee niğina aneyatedi Aneotedoğoji lotaga, inaağina niğina ane yatecögotee oko moyakadi lewığa idokida linikegi. (Leeğodi monadeegi oko miniwataşa Aneotedoğoji).

³⁷ Ewi niğida nigegi anodita, ‘Ini oko anetanağa, iniaa eledi başa nopilağaditedio nawodigijedi.’

³⁸ Natigide gadiigenitiwaji memii anopilağaditedio niğidiwa ane daşa ğatanigijegi. Eledi oko ane enanağanaşa, odaa akaamitiwaji aniboloiteeni niğidi libakedi’.

³⁹ Eliodi samaritaanotedi niğeladimigipitigi nağani nigotaşa jogoyiwağadi Jesus leeğodi lotaşa nağajo iwaalo, neğeetiogi, “Eetetece ijoatawece niğijo baanaşa jowee”.

⁴⁰ Igaanaşa onatalo Jesus niğijo samaritaanotedi, odaa joğodipokotalo midiaağite miditaşa. Odaa jiğidiaağite itoataale nokododi.

⁴¹ Odaa jiğijotace eliodi oko anoyiwağadi Jesus leeğodi mowajipatalo lotaşa.

⁴² Odaa modita nağajo iwaalo, “Niğina natigide jeğejiwagataşa igaataşa ja jajipaağatalo me dotaşa, odaa ażejiwagataşa diğidoka leeğodi manatematitedogowa. Pida ja jowooğotaşa mewi niğiniaağiniwa niğicoa Cristo, Niğicoa anenagi me Gonewikatitogodi”.

Jesus icilatidi lionigi ica şoneleegiwa şoneğegi

⁴³ Naşa ixomağatedice niğijo itoataale nokododi, Jesus ja noditedice nipodigi Samaria, odaa jiğigo nipodigi Galiléia.

⁴⁴ Igaataşa mee Jesus, “Niğina ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji aşodeemitetibige miditaşa epaa nipodigi”.

⁴⁵ Igaanaşa icotedicogi Jesus digoida Galiléia, niğijo niğeladimigipi ele modibatege. Leeğodi niğidi oko eledi oicoğoticogi mijotaşa niğijo nalokegi anodita Páscoa digoida nigotaşa Jerusalém, joaniğidiaağonadite ijoatawece niğijo Jesus loenataka.

⁴⁶ Odaa Jesus joğopitacedicogi digoida nigotaşa Caná nipodigi Galiléia. Joaniğidia ayeleo neğeote ninyogodi me viinyo. Oninica şoneleegiwa şoneğegi niğeladimigitigi nigotaşa Cafarnaum. Niğini şoneleegiwa liotagi inionigi-eliodi. Niğijo lionigi niğini şoneleegiwa deelotika digoida nigotaşa Cafarnaum.

⁴⁷ Wajipatibece Jesus me icogotedicogi Judéia, odaa jiğiniwatedigi Galiléia. Odaa jiğigo miniwataşa Jesus, dipokotalo migo digoida Cafarnaum me icilatidi lionigi, leeğodi jona doletibige me yeleo.

⁴⁸ Odaa meeteta Jesus, “Idoka adadiwağatitiwaji niğina manati niğinoşa godoxicęgetedi libinienaga aniniokiniwateda Aneotedoğoji me yakadi meote”.

⁴⁹ Odaa niğijo şoneleegiwa ja dipokotacalo Jesus, meetalo, “Iniotagodi. Adinageni managi maleedaga yeleo ionigi”.

⁵⁰ Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Opiliticogi şadigeladi. Gadianigi ayeleo.” Odaa niğijo şoneleegiwa jeğeyiwağadi niğijo lotaşa Jesus, odaa joğopiticogi ligeladi.

⁵¹ Igaanaşa opiticogi ligeladi, naigatece ja dakapetege liotaka. Odaa modita, “Gadianigi ja içi”.

⁵² Odaa ja digikatece nağaca lakata naşa icí lionigi. Noğoniniğodi, modita, “Jotigi-noko, seete lakata menoale naşa ika dapicoğو-lolaadi”.

⁵³ Odaa niğijo şoneleegiwa ja nalağatibige nağajo lakata neğeeteta Jesus, “Gadianigi ayeleo.” Odaa niğijo şoneleegiwa coda me iditawece loiigiwepodi joğoyiwağadi Jesus.

⁵⁴ Jiğitoataale Jesus meote godoxicęgetedi digoida Galiléia, neğeno me icogotedicogi Judéia.

5

Jesus icilatidi ica alejaado ane daqadiaa ditinege

¹ Niġidiaaqidi jiġi jo ica nalokegi, lalokegi judeutedi. Odaa Jesus ja dow-icetedibigimece nigotaġa Jerusalém.

² Catiwedi naqani nigotaġa onani aca niwilana ane nolee ninyoġodi. Anitawewe diniwotaa, idoa ciinco lapoaco aninoa liwalajoli. Naqani niwilana ipegitege niġica lapoagi-nelegi nigotaġa, ane liboonaqadi “Lapoagi waxa-coco.” (“Bettesda” liboonaqaditigi nioladi judeutedi naqani niwilana.)

³ Owidi eelotaginadi ane iwotinigi iiġo midoataġa lapoaco naqani ni-wilana. Idiwa ġoladi, idiwa alejaadotedi, codaan inoa ane daqadiaa mewaligi. Iditawewe oibeo niġini ninyoġodi me ditineġe.

⁴ Igaataġa modi mida noko me dinikatini niġica aanjo aneote me ditineġe niġini ninyoġodi. Odaa niġina eelotaginaga anepaġa odoejegi me waxoditiġi ninyoġodi ja icí okanicodaqica ane latopagi leelotagi.

⁵ Idiaaġiwo ica ġoneleegiwa eelotaginaga. Joneġeote 38 nicaaqape me deelotika.

⁶ Jesus naqa naditedeloco niġidi ġoneleegiwa, odaa ja yowooġodi naqa leegi midi me deelotika. Odaa ja ige Jesus, meeteta, “Emaani me ġadidili?”

⁷ Odaa meetalo Jesus, “Iniotagodi. Aġica ane idokoletinigi ninyoġodi niġina niġicota me ditineġe. Niġina naqa domeġeji me jaxoditini, pida jiġidi eledi eelotaginaga odoejegi me waxoditini”.

⁸ Meeteta Jesus, “Adabititi. Abaata ġagelate, odaaqawaligi”.

⁹ Odaa aġica daqa leegi niġijo ġoneleegiwa ja icí. Naqa dibata ligelate, odaa jeġewaligi. Niġijo noko saabado naqa icilatidi Jesus niġijo ġoneleegiwa alejaado.

¹⁰ Odaa niġijoa lacilodi judeutedi modita niġijo ġoneleegiwa, “Niġina noko me saabado. Gonajoinaġaneġeco aġadikani moyaqati ġagelate niġina me saabado”.

¹¹ Naqa ninigodi niġijo eelotaginaga baanaġa icí, meetiogi, “Niġijoa ġoneleegiwa ane idicilatidi joaniġijaa idiiġe, meteediwa, ‘Abaata ġagelate, odaaqawaligi’”.

¹² Odaa modita, “Amiijo ica ane ġadiiġeni mabaata ġagelate, odaaqawaligi?”

¹³ Pida niġijo ġoneleegiwa aywooġodi ane icilatidi. Igaataġa daqaxa meliodi oko, codaan Jesus aġaleegicoa, jogopi.

¹⁴ Niġidiaaqidi Jesus jiġicote niġijo ġoneleegiwa catiwedi Aneotedoġoġi liġeladi. Odaa jeġeeteta, “Digawini, niġida makaami ja ġadidili. Odaa jinaqa domaqaleegawii ġadoenatagi ane beyagi, adiqicatace ġaninyaagi caticedi niġijo aneni”.

¹⁵ Odaa niġijo ġoneleegiwa ja noditice, jiġigo midiwataġa niġijoa lacilodi judeutedi. Odaa ja yelogoditiġi me Jesus niġijo ane icilatidi.

¹⁶ Odaa jiġidaa oyatededigi moiatetedibecu Jesus, odoletibige nimaweneġegi moyeloadi leeġodi me icilatidi niġijo ġoneleegiwa me saabado.

¹⁷ Meetediogi Jesus, “Eiodi diba codaan niġina natigide, joaniġidaa leeġodi maġaġa jiba”.

¹⁸ Joaniġidaa leeġodi niġijoa lacilodi judeutedi neġepaanaġa odoletibige moyeloadi Jesus. Igaataġa odiletiġibie daataġa yoteteteda niġijo niġenatakanegħi leeġodi saabado, eleditace leeġodi niġina mee me Eliodi niġicoa Aneotedoġoġi, odaa diniciaceeketetege Aneotedoġoġi.

Ica naqatetigi Jesus

¹⁹ Odaa Jesus ja igidi niğijoa lacilodi judeutedi anodakapetege, yalağate me Aneotedoğoji Lionigi, neğeetediogi, "Ejitağawatiwaji niğina anewi. Aneotedoğoji Lionigi doğokiniwatece ayakadi meote ganigica. Pida eote inokina niğina ane nadi Eliodi meote. Inoatawece niğinoa Eliodi aneote, Lionigi eledi eote.

²⁰ Igaatağa Eliodi yemaa Lionigi, ikeeteta inoatawece niğinoa aneote. Codaa icota me ikee eletidi loenataka ane dağaxatace me libinienaga caticedi niğinoa eletidi loenataka, anopootiwaji.

²¹ Digo mijoataga Eliodi me yewikatidi niğinoa émağaga, meotace me newiğä, Lionigi idaägee eote me yewiqatace niğina ane yemaa me yewikatiditace.

²² Iniaağiniwa Eliodi aiwi ane igote oko, pida yajigote Lionigi idatawece nağatetigi me iwi oko anee, odaa jeğepaa yowooğodi anigote.

²³ Eotedibige minatawece oko odeemitetibige Lionigi, liciagi anodigotalo Eliodi modeemitetigilo. Niğina ane daga deemitetigilo Aneotedoğoji Lionigi, odaa adeemitetigilo Eliodi ane niğe.

²⁴ Ejitağawatiwaji niğina anewi. Niğina ane wajipatalo yotaga, odaa eyiwağadi Niğijoa ane idimonya, joanığiniae ida lewiga miniwataşa Aneotedoğoji ane dağadiaağica liniogo. Aneotedoğoji ağalee iwi ane igote, oteğexaağaga icata lawikodigi, pida ja iwoko némağä, ja yewiğä.

²⁵ Niğida anejitağawatiwaji, ewi. Enagi noko, codaa jiğicota niğinoa émağaga mowajipata ligegi Aneotedoğoji Lionigi, odaa ja newiqatace.

²⁶ Eiodi liciagi niğina lacilotibige ninyoğodi, leeğodi jiğiniaeğeote oko me yewiğä. Joaniğidaa me najigotediwa Ee Lionigi me jao oko me yewiqatace.

²⁷ Najigotediwa inağatetigi me jiwi anejigota oko, igaatağa Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi.

²⁸ Jinağä adinopootiwaji leeğodi niğinoa anejitedağawa. Igaatağa icota niğica noko mowajipata igeği inoatawece niğinoa émağaga.

²⁹ Noditicoaci libecoli. Niğijo anowo anele, newiqatace, codaa idiokaanağä limedi me newiğä miniwataşa Aneotedoğoji. Pida niğijo anowo ane beyagi eledi newiğä, pida biğidioka limedi me nawikodeega." (Odibatege lawikodico ane diğica liniogo.)

Ica anoikee aniniwa Jesus

³⁰ Eđidaägee me notağaneğetediniwace Jesus, meetediogi, "Ajakadi me jao ganigica moka eetece. Pida idioka limedi me idiwoditema Eiodi ligegi niğina modinigetiwa niğina oko me jiwi anodaägejigotiogi. Niğina me jiwi anejigota niğina oko, jao niğina ane iğenaga, leeğodi ajoletibige daga jao ane emağä jemaa. Pida joletibige me jao ane yemaa Eiodi, ane idimonya.

³¹ Değemokee mejitece ane Ee, dağanagawini niğina oko ağıdibatege yotaga.

³² Pida jiğijo eledi oko ane yelögöditibece anodaägeji. Jowoğodi mewi niğinoan yelögöditedibece anodaägeji.

³³ Akamaağakaamitiwaji iiğeni oko moige João. Odaa João jeğeetiogi niğica anewi.

³⁴ Ajopotibige eledi oko dağ a yelögodi anodaägeji. Pida ejitece niğinoan yotaga, amaleeğaga eote Aneotedoğoji şadewiğä miniwataşa.

³⁵ João liciagi nagana noledağaxi ane ibake giliojeenio, anoyalegi, odaa jiğidi. Odaa onateciğijoan nokododi jeğemaani maniniitibecitiwaji leeğodi niğijoan liiğaxinağaneğeco, ane liciagi nagana noledağaxi.

³⁶ Pida ini eledi aneetece anodaägeji, codaa bağda dağaxa me şoneğegi nağaxatelogo niğijoan João lotaga aneetece anodaägeji. Igaatağa

niçida ibakedi Eiodi ane najigotediwa nigepaa jigodi, joaniçidaa ikee niçiniaqiniwa ane idimonya, codaa ikee ane Ee.

³⁷ Iniaaqiniwa Eiodi ane idimonya, eledi eetetece anodaageji. Pida niçida makaamitiwaji aniçica daqajipaatalo me dotaqa, oteqexaaqaga icoateda manati anodaageeteda.

³⁸ Lotaqa Eiodi aqicoa catiwedi gadaalegena, igaataqa aqadadiwaqatitiwaji, ane Ee liqexegi.

³⁹ Eliodi malomeqenitelogotiwaji Aneotedogoji lotaqa, odaa jaqaleetibigetiwaji digidioka limedi me gadewiki leeäodi meliodi malomeqenitelogo Aneotedogoji lotaqa. Idiaaqidiwa Aneotedogoji lotaqa oyalaqatiwa anodaageji.

⁴⁰ Pida niçida makaamitiwaji aqemaani managi meetaga, daqanagi daqanagawini ida gadewiga ane daqadiaaqica liniogo.

⁴¹ Ajoletibige doqodeemitibigiji niçina oko.

⁴² Eliodi me qadowooqotitiwaji. Codaa jowooäodi me deqemaanitedatiwaji Aneotedogoji catiwedi gadaalegena.

⁴³ Niçina me janagi, Eiodi idiiqe, pida aqabaatigititiwaji. Pida degenagi eledi ane ibake anepaa naqatetigi, odaa baqabaategetitiwaji.

⁴⁴ Igame qanimaweneqegitiwaji me iwaqatakani? Ane qademaanigi midokida madiniweniqidenitiwagetiwaji. Pida niçida makaamitiwaji aqoleetibige Aneotedogoji me qadiweniqidenititiwaji. Aniniokiniwateda me Aneotedogoji, aqica eledi.

⁴⁵ Jinaqaleetibigetiwaji daqakaami yakapetedipi, daqa jotaqatibigaqaji miniwataga Eiodi. Pida Moisés baanijaja qadajicitiwaji, leeäodi manibeoonitegetitiwaji liiqaxinaqaneqegi meo gadewiqa.

⁴⁶ Igaataqa digiwaqatititiwaji niçijo Moisés lidiko, daqanagawini adinakatonitiwaji, igaataqa Moisés jegepaa idí anodaageji.

⁴⁷ Pida nige daqa iwaqatitedatiwaji niçijo ane iditedini Moisés, odaa idaagee aqwaqati niçino a yotaqa”.

6

Jesus niodeqetediniwace noiigi-nelegi

(Mateus 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Niçidiaagidi ja digetedita Jesus ica weiigi-nelegi anodita “Niweiigi Galiléia”. Eledi liboonaqadi niçidi weiigi me Tiberíades.

²⁻⁴ Ica lalokegi judeutedi anodita Páscoa jiçipegiteloco. Odaa ica noiigi-nelegi jõgoigaalatece Jesus, leeäodi monadi niçijo godoxiceqetedi aneote niçijo me nicilatiditediniwace eelotaginadi. Odaa Jesus ja dalaqatetedibigimece ica lojotaqadi, odaa jiçidiaaa nicote ijaaqijo anodiotibece.

⁵ Igaanaqa noletedini Jesus, odaa ja naditetege ica lapo-nelegi ane odiitalo. Odaa Jesus jegeete Filipe, “Igametaqa jakataqa liweenigi ina noiigi-nelegi?”

⁶ Pida eote Jesus niçida ligegi onidaaqida me dineeteta Filipe, igaataqa Iniaaqiniwa ja yowooäodi niçica aneote.

⁷ Odaa jegee Filipe, “Onidaaqida me inedianaqatiniwace mokateciqinitibige, odaa domaga jopoogatibige caticedi miniwata taalia beexotedi me jinoojeteegatigi paon”.

⁸ Odaa niçijo ane-diotibece, ane liboonaqadi André, nioxoa Simão Pedro, meetalo Jesus,

9 “Ini lioneega digoina idawa ciinco nipaontedi noenataka oyatita ‘cevaada’, idiaagidiwa itiwataale noqojedawaanaaga. Pida onateciqidiwa agabotema niqina noiigi-nelegi”.

10 Odaa jegeetediogi Jesus niqidi anodiotibece, “Enitiogi iditawece niqidi noiigi-nelegi monicoteloco nadegocawaanigi”. Eliodi nadegocawaanigite-loco anei. Odaa ijotawece ja nicotiniwace. Onicoa ciinco miili goneleegiwadi minitaaga niqijo lapo (we iwaalepodi inaa nigaanigipawaanigi).

11 Igaanaaga iditawece nicotiniwace, odaa Jesus ja dibate niqijo ciinco paontedi, odaa ja diniotagodetedibigimece Aneotedoqoji. Naqa ninoketedini niqijo paontedi, odaa ja yajigotediogi niqijo anodiotibece monediatiniwace iditawece niqijo oko ane nicotiniwace. Odaa idaaqigote niqijo itiwataale noqojedawaanaaga. Odaa neqepaa lica me niodaga niqijo oko.

12 Igaanaaga nitiminaaga, odaa jegeetediogi Jesus niqijo anodiotibece, “Atecoqoteeni inoa liwailidi ane iigotedice adaqaniadi”.

13 Odaa joqoyatecogotee niqijo liwailidi paontedi ane iigotedice lapinaaga niqijo noiigi-nelegi. Odaa niqijo liwailidawaanaaga anonioda niqijo anodiotibece Jesus noleenaqadi dooze etacanitedi nelecoli.

14 Niqijo oko anonadi niqijo godoxiceqedii libinienigi aneote Jesus, modi, “Odaa aqalee jawienatakanaga niqiniaaginiwa, Niqicoa ane yelqoditedibece lowooko Aneotedoqoji, ane niiqetedorogi Aneotedoqoji digoina iigo”.

15 Igaanaaga yowooqodi Jesus mewi modoletibige moyadeegi me domoqowo me inionigi-eliodi, odaa ja dinogatedice, joqopitacedibigimece niqijo lojotaqadi, pida onaniqijoatece.

*Jesus ewalightedeloco ditibigimedi ninyogodi
(Mateus 14.22-33; Marcos 6.45-52)*

16 Igaanaaga dawike, niqijo anodiotibece Jesus ja dinikatiniwace neqepaa miditaaga weiigi.

17 Odaa joqowaxoditinigi niwatece, jiqigotibeci diqetitacicoace manitaaga nigotaaga Cafarnaum. Ja leegitece qocidi, ijaa Jesus aniqicoa micotediogi.

18 Odaa joqodakapetege ica niwocotaaga, jegeote ebekadi nelecoli.

19 Ejinaga domaga seis leegoa me nolaakanaga, odaa joqonaditege Jesus. Ewalightedeloco ditibigimedi ninyogodi. Niqipegite naqajo niwatece, odaa jeqepaanaaga doitibigiwaji, leeqodi aqoyowooqodi me Jesus.

20 Neqepaageetediogi, “Jeqemegee. Jinaqadoitiwaji!”

21 Odaa ja nixomaqatice laadi, joqoyexagatedi catinedi liwatece. Odaa aqica daqa leegi naqajo niwatece jiqicoticogi daato anoyemaa me diiticogi.

Ica noiigi-nelegi odoletibige Jesus

22 Naqa nigoi niqijo oko ane nenyagatiniwace daato weiigi, niqidi noiigi oyowooqodi mokajotece naqajo niwatece anidiaagi miditaaga. Codaan oyowooqodi me diqicoateda Jesus me waxoditedini mijotaaga niqijo anodiotibece, codaan aqicoa Jesus mijotaaga niqijo anodiotibece naqa noditice naqajo niwatece.

23 Pida icoa eletidi niwateceli anokaga, ane icoqoticogi nigotaaga Tiberíades. Niqidiwa niwateceli joqodipegi niqijo anei niqijo lapo-nelegi moyeligo paontedi ane yediatetece Goniotagodi Jesus, naqa igodi me diniotagodete Aneotedoqoji.

24 Igaanogonadi me diqicoateda Jesus ijaqijo anodiotibece niqijo aneiti-coace, odaa niqijo lapo-nelegi joqowaxoditinigilo niqijo niwateceli, odaa jiqigotibeci nigotaaga Cafarnaum odoletibige Jesus.

Jesus diiğaxinağatetece ica niğiniaağiniwa ica paon aneo oko me newığa

²⁵ Odaa niğijo lapo-nelegi jogoyakadi Jesus daato weiigi. Odaa joğoige, moditalo, “Goniğaxinoğodi. Igaatigi ica nağanooticogi ina?”

²⁶ Naga niniğodi Jesus, meetediogi, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Niğida makaamitiwaji aqoleetibigiji leeğodi manati niğijo a godoxiciceğetedi ane jaote (oditağa jegemaanitiwaji madinakatoni ane idimonya Aneotedoğoji). Pida niğida makaamitiwaji oleetibigijitawi leeğodi melici niğijo paontedi ane jediatağadicitiwaji, odaa ja gaditiminitiwaji.

²⁷ Jinığinoka adineloati mabaa makati əaweenigi anepaşa ma. Pida adinonicıwağatitiwaji makati əaweenigi anepaşa dağa dinelio, aneo əadewiğa miniwatağa Aneotedoğoji ane dağadiaağica liniogo. Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimed, jegemaga jajigotağawatiwaji niğida niweenigi, igaatağa Eiodi, Aneotedoğoji, ja ikee me najigotediwa inağatetigi.”

²⁸ Odaa joğoige Jesus, moditalo, “Amiini ica ane leeditibige me jaoğa ica ane yemaa Aneotedoğoji?”

²⁹ Naga niniğodi Jesus, meetediogi, “Niğica nibakedi ane leeditibige mawii, ane yemaa Aneotedoğoji, yemaa niğina me iwağatitiwaji niğiniwa Aneotedoğoji ane nimonyatedağawa”.

³⁰ Odaa moditalo, “Amiida ica godoxiciceğedi libinienigi anawii, odaa jeğejiwagatağa niğinoğadotağa? Amiida ica anawii me jinatağa?

³¹ Jotigide godaamipi me idei midi nipodigi ane yadilo, oyeligo niğijo paon ane icoğotibigimece ditibigimed anodita ‘maná’. Igaatağa mee Aneotedoğoji lotaşa, ‘Ja yajigotediogi loiigi paon ane icoğotibigimece ditibigimed analee oyeligo’.”

³² Odaa jeğeetediogi Jesus, “Ejitağawatiwaji niğina anewi. Anığijaa Moisés ane yajigo paon ane icoğotibigimece ditibigimed moyeligo jotigide godaamipi. Pida Eiodi baaniğiniae yajigo paon anewi me icoğotibigimece ditibigimed.

³³ Igaatağa paon ane yajigo Aneotedoğoji jiğiniaağiniwa niğiniwa ane dinikatedini icoğotedibigimece ditibigimed, aneote lewişa oko digoina iişo”.

³⁴ Odaa jogodipokotalo, moditalo, “Goniotagodi. Enice əodedianeğegitece inoatawece nokododi niğica paon anenita”.

³⁵ Odaa jeğeetediogi Jesus, “Jeğemeğee paon aneo lewişa oko. Odaa niğina anenagi meetaşa ja micataşa daaditağadiaa nigicile. Coodaa ane idadiwağadi ja micataşa daaditağadiaa yeloadi ecibi.

³⁶ Odaa jeğejitağawatiwaji me dağadadiwağati, idaağida naga domağadati.

³⁷ Inatawece niğina oko ane najigotediwa Eiodi, enagitibeci meetaşa. Niğina anenagitibeci meetaşa, ajiticoiticoace.

³⁸ Igaataga aidinikati me jicogotibigimece ditibigimed daşa janagi jao inokina niğica ane emaşa jemaa, pida idinikati me janagi jao ane yemaa Aneotedoğoji, leeğodi jiğiniaaa idimonya.

³⁹ Coodaa jiğidaa yemaa Eiodi, ane idimonya. Yemaa me diğicata ane jinia-ditema inatawece niğina ane najigotediwa. Pida yemaa me jewikatiditace iditawece nivicota owidijegi noko.

⁴⁰ Joanığidaa ane yemaa, Niğijo ane idimonya. Yemaa idimonya mi-natawece niğina anonadi Lionigi Aneotedoğoji, odaa oyıwağadi, modibatege lewişa miniwataşa ane dağadiaağica liniogo, coodaa me jaotace me newişa nivicota owidijegi noko”.

⁴¹ Odaa icoa judeutedi ja notağanağateloco odakapetege Jesus leeğodi niğijo meetediogi, “Ee paon ane icoğotibigimece ditibigimed”.

42 Odaa modi, “Idoa anığidaağidoa ijoa Jesus, lionigi José? Godowooğotagipi niğijo eliododipi. Igaamee ina me yakadi mee me icoğotedibigimece ditibigimedi?”

43 Igaanaaği niniğodi Jesus, meetediogi, “Jağabo motaganitibecetiwaji.

44 Inoka yakadi menagi meetaaği, niğina Eiodi ane nadegitediwa. Eiodi ane idimonyatedinigi niğina iiğο. Odaa niğina anenagi meetaaği jewikatiditace nigicota owidijegi noko.

45 Niğijo jotigide niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, odi-tini, ‘Aneotedoğoji iiğaxi inatawece oko’. Inatawece niğina anowajipatalo Eiodi liğaxinaağaneğeco, joanığinaagenagıtibeci meetaaği.

46 Ağeji daantiğica ane nadi Eiodi. Pida emoka Ee ane jicoğotibigimece miniwataga Aneotedoğoji, bağı jinadi Eiodi.

47 Jemaa mejitaağawatiwaji niğina anewi. Niğina ane idadiwaağadi id-iokaanaga limedi me yewiğä miniwataga Aneotedoğoji.

48 Jeğemeğee paon aneo oko lewiğä ane dağadiaağica liniogo.

49 Jotigide ğadaamipi oyeligo maná midi nippodigi ane yadilo. Pida biğidokee me nigo.

50 Pida niğina ane yeligo paon ane icoğotibigimece ditibigimedi baadaağadiaa yeleo.

51 Ee jeğemeğee paon ane icoğotibigimece ditibigimedi aneo oko lewiğä ane dağadiaağica liniogo. Nigica ane yeligo niğidi paon, odaa idiokaanaga limedi me yewiğä miniwataga Aneotedoğoji. Niğidi paon ane jajigo, yolaadi, jaotibige okotigi niğina iiğο moyakadi lewiğä.”

52 Odaa niğijo judeutedi ja dinotigimadetiwage, modi, “Igamodaağee idoa goneleegiwa ina mee me yakadi me najigotedogowa lolaadi me jelicaga?”

53 Odaa jeğeetediogi Jesus, “Ejitaağawatiwaji niğina anewi. Nige değelicitiwaji lolaadi Goneleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi, ane Ee, coda nige dağacipetaloyawodi, niğida makaamitiwaji ağica ğadewiğä ane dağadiaağica liniogo miniwataga Aneotedoğoji.

54 Pida niğina ane yeligo yolaadi, coda me wacipetaloyawodi, biğidiokaanaga limedi me yewiğä. Coda jewikatidi nigicota owidijegi noko.

55 Igaataaği yolaadi bağı paon anewi me yaağadi me ğodigicile, coda yawodi ğodacipağadi anewi me yaağadi me ğodeloadi ecibi.

56 Niğina ane yeligo yolaadi, coda ane wacipetaloyawodi, idiokaanaga limedi mini meetaaği, coda ite Ee minitaaği.

57 Eiodi anida nimaweneğegi meote me yewiğä okanicodaağica oko, joanığiniaa ane idimonya. Odaa jiğiniaağaga leeğodi me idewiğä. Odaa idaağee niğina ane yeligo yolaadi, coda me wacipetaloyawodi, idiokaanaga limedi me yewiğä miniwataga Aneotedoğoji, Ee leeğodi.

58 Joanığidaa paon ane dinikatini icoğotibigimece ditibigimedi. Aliciagi niğijo paon anoyeligo jotigide ğadaamipi, igaataaği ağaleeğica me newiğä. Pida niğina ane yeligo paon ane Ee biğidiokaanaga limedi me yewiğä”.

59 Jesus eetetece niğino notağia niğijo me diğaxinaga manitaaği li-akanaağaxi judeutedi digoida nigotaaği Cafarnaum.

Notaga aneo lewiga oko

60 Eliodi niğijo oko anodiotece noğowajipatalo niğijo lotaga, modi, “Niğino lotaga galadi, dakaketibige me jibağatege. Amiijo ane yakadi me dibatege inoa lotaga?”

61 Ağica ane yelogoditalo Jesus, pida ja yowoğodi niğidi noiigi anodiotece moyalomeğe, dinotigimadetiwage leeğodi niğijo lotaga. Joanığidaa leeğodi

me nigetediniwace, meetediogi, “Manigcaa jao mileenitomi leeğodi ijoa yotaga?

⁶² Amiida ica ęadowoogotiwaji dağadati Ee, Gonleegiwa ane jicogotibigimece ditibigimedi, nige jopitibigimece ditibigimedi anejo maleedağa icatibige dağa janagi digoina iiğο?

⁶³ Liwigo Aneotedoğoji jeğepaağeo oko me yewiğɑ. Niğida ağıca oko anida nimaweneğegi meo. Pida yotaga, loniciwağawa Liwigo Aneotedoğoji meo oko me yewiğɑ.

⁶⁴ Odaa idi niğina akaamitiwaji agetidadiwağadi me idimonya Aneotedoğoji”. Meetediogi Jesus niğida ligeli leeğodi niğijo maleekoka eniditediogi niğijo analee odiotibece, akaa yowooğodi ane doğoyiwağaditeda, codaa akaa yowooğodi niğijo ane yajigo modibatalo niğijo nelogodododi.

⁶⁵ Egidaa diitigi Jesus me notağaneğetediniwace, meetediogi, “Joaniğidaa mejitağawatiwaji niğina oko idoka yakadi menagi meetağɑ, nigeote Eidi me yakadi menagi”.

⁶⁶ Niğidiaağıdi eliodi niğijo oko anodiotece Jesus ja dinoğaticoace, odaa ağıleeğodinadeegitege.

⁶⁷ Odaa Jesus jağaga nigetediniwace niğijo dooze anodiotibece, meetediogi, “Akaamitiwaji aąağaga emaani mopili?”

⁶⁸ Naga niniğodi Simão Pedro, meetalo, “Goniotagodi. Amaleeğagijo ica ane jiiğata? Igaatağɑ niğino ağıda onikeetögowa anodaägee me jakatağɑ godewiğɑ ane dağadiaağıca liniogo miniwatağɑ Aneotedoğoji.

⁶⁹ Ejwağatakanağɑ codaa jowoogotaga nağakamağakaami ane niiğe Aneotedoğoji mawii godewiğɑ. Akaami Lionigi Aneotedoğoji ewikegi”.

⁷⁰ Odaa ja niniğodi Jesus, meetediogi, “Ja ęadixipeniticetiwaji akaami dooze. Pida oniniteci niğina akaamitiwaji, niğini diaabo”.

⁷¹ Niğina meote niğida ligeli, eeteta Judas niğijo lionigi Simão Iscariotes. Leeğodi Judas, idaağida mida aneetegi niğijo dooze anodiotibece, pida jiğijaa yajigo Jesus modibatalo niğijo nelogododipi.

7

Nioxoadipi Jesus oyajoi

¹ Niğidiaağıdi Jesus igotedeloco nipoçigi Galiléia. Ağıdiaağıte nipoçigi Judéia, leeğodi niğijo lacilodi judeutedi digoida Judéia odoletibige moyeloadi.

² Jiğipegiteloco lalokegi judeutedi, anodita “Lalokegi nopecetiidi”.

³ Odaa niğijo nioxoadipi Jesus moditalo, “Anotitice Galiléia, emii Judéia amaleeğaga onadi niğina anodiotibigağadici niğino ağıda onikeetögowa anawitive.

⁴ Igaatağɑ niğina ane yemaa me yelogo, ayağaditini niğina loenatagi. Genaga awiite niğino ane libinienaga, odaa ele mikeenitiogi inatawece oko”.

⁵ Pida oteğexaağaga niğidi nioxoadipi ağıda onikeetögowa anawitive.

⁶ Odaa jeğetediogi Jesus, “Aniğicota limedi me jikee ane Ee. Pida akaamitiwaji boğokanicodağaca lakata noko yakadi memii.

⁷ Niğina okotigi digoina iiğο ağıca leeğodi doğoyelatağadomitiwaji, pida Ee boğoyelatomı. Igaatağɑ jikeetilogi niğino ağıda onikeetögowa anawitive.

⁸ Emiitiwaji miditağɑ nalokegi. Ee bağaleedeğejigo igaatağɑ anığicota limedi me idinikee ane Ee”.

⁹ Joaniğidaa ligetediogi, odaa jiğidiaağitedice Galiléia.

Jesus igo miditağɑ nalokegi

¹⁰ Igaanağa leecawaanigi migotibeci niğijo nioxoadipi miditaşa nalokegi, odaa Jesus jağaga igo. Pida dinağaditedini migo, ağica ane yowooğodi.

¹¹ Icoa lacilodi judeutedi joğodoletibige Jesus miditaşa nalokegi. Modi, “Igamige digetedigi?”

¹² Ica lapo-nelegi miditaşa niğijo nalokegi, eliodi oko oxatiniwace niğina me notaganaga oyalagatalo Jesus. Idi oko anodi, “Niğijoa ȝoneleegiwa doane mele”. Odaa idiaägeledi modi, “Amitigica ica mele, mina ninaaledediniwace oko”.

¹³ Pida ağica ane yalağatalo me lodoe oko-nelegi, leeğodi odoitiogi niğidiwa lacilodi judeutedi.

¹⁴ Igaanağa ixomağatedijo liwigotigi niğijoa nokododi me naloogó, odaa jağaga icotedio Jesus, ja dakatediwece Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja niğaxitediniwace oko.

¹⁵ Niğijoa lacilodi judeutedi eliodi moyopo, modi, “Igaamee ina me yowooğodi inoatawece? Igaataşa niğinoя ȝoniğaxinoğododi ağica doğoiğaxi”.

¹⁶ Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Niğinoя ane jiğaxinağatece ağemaşa yowooko, pida icoğotedibigimece miniwataşa Aneotedoğoji, ane idiiğe.

¹⁷ Niğica ane yemaa meo ane yemaa Aneotedoğoji, joanığiniae yowooğodi migewi me icoğotedibigimece miniwataşa Aneotedoğoji niğinoя iiğaxinağaneğeco, oğoa domige emaşa yowooko.

¹⁸ Niğina ane diiğaxinağatece epaa lowooko, niğini doletibige me dini-keenaganeğe. Pida niğina ane doletibige meo me yelogo Aneotedoğoji, niğini begewi, codaan iğenaga.

¹⁹ Moisés yajigotedağawatiwaji liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Pida ağica niğina akaamitiwaji aneyiwağadi liiğenatakaneğeco. Igaataşa idioka limedi moleetibigetiwaji madeloati.”

²⁰ Noğoniniğodi niğidi oko-nelegi, moditalo, “Niğida makaami ejime dakatiwağaji niwigo abeyaceğegi. Igaataşa ağica ane doletibige me ȝadeloati”.

²¹ Meetediogi Jesus, “Niğijo me jao ȝodoxiceğedi libinienigi, odaa akaamitawecetiwaji joğopoo.

²² Digawini! Niğina me saabado akagititiwaji lolaadogo nigaanigawaanigi me ikeeni meledi ida aneetegi Aneotedoğoji loiigi, leeğodi lajoinağaneğegi Moisés. Codaan anığijağıjotace Moisés liiğenatakaneğegi, pida jotigide ȝadaampi maleedığicata Moisés nağakaağida me lakatigi.

²³ Akagititiwaji nigaanigawaanigi lolaadogo niğina me saabado, noko ane dağa domaşa yakadi mica ȝabakedi, me iwitece lajoinağaneğeco Moisés. Enice, igaamee ina me ȝadelatomi, leeğodi me jicilatiditece niğijo ȝoneleegiwa ijoatawece libeyaceğeco me saabado?

²⁴ Ikanitiwaji me ȝadıgoati oko leeğodi anee mida moko, pida oleetibige ane iğenaga codaan anewi niğina mawini eledi oko anee.”

Niğica aniniwa Jesus

²⁵ Onica ica niğeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém, anodi, “Niğidoя jiğidaağidoя niğicoa ȝoneleegiwa anodoletibige moyeloadi.

²⁶ Pida digawini! Dotağatedibece lodoe niğina noiigi, niğinoя ȝodacilodi ağica mowote, ağica ligegi doğodakapetege. Migoyowoğodi mewi niğidoя ȝoneleegiwa niğidaağidoя Icoa ane niiğe Aneotedoğoji meote ȝodewiğe?

²⁷ Pida Niğicoa ane niiğe Aneotedoğoji nigenagi, ağica ane yowooğodi niğica ane icoğotedicogi. Igaataşa başa jowooğotaga ane icoğotedicogi

niçidoa şoneleegiwa. (Odaa niçidoa şoneleegiwa ayakadi daantiçidaaşidoa Niçicoa ane niige Aneotedoşoji.)”

²⁸ Eşidaaşee me diiğaxinaşa Jesus catiwedi Aneotedoşoji ligeladi, ja yawice me dotaşa, mee, “Migewi madowooşotitiwaji, codaa migewi mowooşoti ane jicogoticogi? Ajanagi daşa jibake emaşa inaşatetigi. Niçijo ane idiige ewi. Pida niçida makaamitiwaji aşicoa mowooşoti.

²⁹ Pida Ee başa jowooşodi, igaataşa ida anejitege, codaa jeşepaa idimonya”.

³⁰ Odaa joşodoletibige moniwilo Jesus, leeşodi niçijo lotaşa. Pida aşica ane dibatalo, leeşodi aniqicota limedi me yeleo.

³¹ Eliodi oko niçijo lapo-nelegi joşoyiwaşadi. Odaa modi, “Ajawienatakanaşa niçina nigenagi Niçicoa ane niige Aneotedoşoji meote şodewişa, aşeote şodoxiceşetedi ane naşaxatelogo niçinoa aneote niçidoa şoneleegiwa.”

Oiige icoa iodaşawadi moniwilo Jesus

³² Onatecişijo niçijo fariseutedi owajipata ligegi niçijo lapo-nelegi moyalaşatalo Jesus, pida oxatiniwace. Joaniçidaa leeşodi niçijo fariseutedi ijaşaşijo niçijo anoiişe sacerdotitedi moişe niodaşawadi me domoşodibatalo Jesus.

³³ Odaa jeşeetediogi Jesus niçijo oko, “Aleegi minaaşego makaamitaşatiwaji. Nigidiaşidi jopiticogi miniwataşa Niçijo ane idiigetedinicogi digoina iişo.

³⁴ Icota moleetibigijitiwaji, pida apinitibigiji aşadakati, igaataşa aşakati deşemiitiwaji ane jiiticogi”.

³⁵ Odaa modi niçijo lacilodi judeutedi, “Igamige diitedicogi ina nige daşadiaşicoa me jakataşa? Domige igo miditaşa şodoiigi judeutedi ane idei midiwataşa nigotadi noiği greego? Oşoa, mige igo me niişaxitediniwace idi ane daşa şodoiigi?

³⁶ Ajowooşotaşa niçica ane diitigilo niçijo lotaşa niçijo neşeetedoşowa, ‘Oleetibigijitiwaji, pida aşaleeşee madakati, apinitibigiji leeşodi aşakati deşemiitiwaji ane jiiticogi’.”

Lacilotibige ninyoşodi aneo şodewişa

³⁷ Niçijo owidijegi noko me nalooşo, jişijaşijo niçica noko ane daşaxa me şoneşegi. Odaa niçijo noko dabiditedini Jesus, ja yawice me dotaşa, mee, “Nigica ane yeləodi ecibi, anagi meetaşa, acipe!

³⁸ Mee Aneotedoşoji lotaşanaşaxi, ‘Laaleşena niçina oko ane idadişagadi liciagi niçina lacilotibige ninyoşodi. Latoşegi ninyoşodi aneo şodewişa icogotiwce laaleşena’”.

³⁹ Jesus eeteta Liwigı Aneotedoşoji modibatege niçina anoyiwaşadi. Pida niçica doğodibatege Liwigı Aneotedoşoji, igaataşa Aneotedoşoji aneşeote Jesus me daşaxa me şoneşegi, leeşodi anaga yeleo codaa anaga yewiştace.

Dawalacetiwage oko

⁴⁰ Igaanaşa owajipatalo lotaşa Jesus niçijo noiigi-nelegi, eliodi oko modi, “Dicewi niçidoa şoneleegiwa niçidaaşidoa niçicoa ane yeloşoditedibece lowooko Aneotedoşoji”.

⁴¹ Pida idi ica eledi oko anodi, “Jişidaaşidoa Niçicoa ane niige Aneotedoşoji meote şodewişa”. Pida ica eledi oko modi, “Niçicoa ane niige Aneotedoşoji aicogotedicogi nipodigi Galiléia.

42 Igaatağa mee Aneotedoğoji lotaşanaşaxi, ‘Niğicoa ane niiğe Aneotedoğoji meote şodewiğä ida aneetetege licoğegi Davi, codaan idiaaşaşa lanikadi manitaşa nigotakawaana Belém, ane ligeladi Davi’”.

43 Odaa niğijo noiigi-nelegi ja dawalacetiwage leeğodi Jesus.

44 Odaa idi ica anodoletibige moniwilo, pida ağıca ane dibatalo.

Lacilodi judeutedi aġeniwagatakanaġa

45 Odaa niğijo iodaşawadi anoiğe ja dopiticogi minitaşa niğijo lapo fariseutedi ijaşijo niğijo anoiğe sacerdotitedi. Odaa jogonagetiniwace niğidiwa iodaşawadi, moditiogi, “Igaamee ina me diğicoateda manadeegit-etiwaji?”

46 Noğoigidi, moditiogi, “Aniğica daşa jinataşa ane dotaşa liciagi niğijo şoneleegiwa me dotaşa”.

47 Odaa niğijo fariseutedi moditiogi niğijo iodaşawadi, “Naşaşa etiğadinaalenitiwaji?

48 Ağıca aneyiwaġadi niğijo şoneleegiwa niğino a lacilodi judeutedi, oteğexaaşaşa niğidiwa fariseutedi.

49 Pida niğidi noiigi aġoyowooğodi şonajoinaşaneğeco ane najigotedoğowa Moisés, odaa Aneotedoğoji icota me iloikatidi”.

50 Onijoteci fariseu ane liboonaşadi Nicodemus, niğijo ane igo dinotashaneğetegi Jesus niğijo enoale, meetiogi,

51 “Gonajoinaşaneğeco anikatogodici daşa jiġenatakanaşa motacidetibigo okanicodaşaġica şoneleegiwa nige doğodoejegi me jajipaağata, codaan nige daşa jowooğotaşa ane loenatagi”.

52 Noğoninigidi, modita, “Domige akaami eledi elatibige nipodigi Galiléia? Awiniteloco Aneotedoğoji lotaşanaşaxi, odaa jogowooğoti me diġica ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko ane icogoticogi nipodigi Galiléia.”

53 Odaa niğidiaşaġidi ijotawece niğijo oko joğopiticogi niğino a ligelatedi.

8

1 Odaa Jesus jiġi minitaşa lojotaşaġadi anodita me “Lojotaşaġadi Oliveira”.

Aca iwaalo ane dogolagataka

2 Igaanaşa eledi noko, naşa yapacaşatege nigoi, jiġigotace Jesus minitaşa ligeladi Aneotedoğoji. Ijotawece niğijo oko-nelegi odilapodetelogo. Naşa nicotedini, odaa ja niğaxitediniwace.

3 Niğijo anodiişaxinaşatece lajoinaşaneğeco Moisés ijaşijo a fariseutedi oyadeegitalo Jesus aca iwaalo, odaa jogowo me dabidite lodee niğidi noiigi-nelegi. Naşa iwaalo odibateloco me doğolagataka.

4 Odaa moditalo Jesus, “Niğaxinaşanaşa. Naşa iwaalo odibateloco me doğolagataka.

5 Odaa şonajoinaşaneğeco, Moisés ane iditedini, oniğietoğowa me inigidaaşatice jatiığata wetiğa naşa iwaalo ane doğolagataka me jeloataşa. Pida baġakaami, amaşaşa ida ica anakati me leeditibige me eniğata?”

6 Moditalo Jesus niğino a lotaşa onidaaşaġida modineetalo, domoğodoletibige ane leeğodi modakapetege. Pida aninigidi. Naşa dakagitedini, odaa ja iditedinigi iiçgo datikate nibedona.

7 Odopitibigelogo moige Jesus. Odaa ja dabiditedini, odaa jeġeetediogi, “Nigica niğina akaamitiwaji ane diġica meo anigetiğida loenatagi ane beyagi, jiġiniae leeditibige modoejegi me yokoleteloco wetiğa nagada iwaalo”.

8 Naşa dakagitacedini, odaa ja iditacedinigi iiçgo.

⁹ Igaanağa owajipatalo niğijo Jesus lotaşa, odaa ijotawece opitibeci oninitecibeci dinilotice, leeğodi odeemitetece maşaga inoa libeyaceğeco. Odoejedipi niğijo laxokodipi lacilodi me noditicoaci. Odaa yeyağatedice iniokaanıqiniwateda Jesus ajaağajo iwaalo ane dabidite lodox niğijo noiiginelegi.

¹⁰ Igaanaşa dabiditedini Jesus, odaa ja nadi nağajo iwaalo mokanaağadatece. Odaa jegeeteta, “Igaataşa ijo anodakapetaşagi, anetiqadatameğenitice? Aşica ane nenyagati ijoa anodi me leeditibige metiqadiloikatiti?”

¹¹ Naga niniğodi meetalo, “Aşica ane nenyagati, Iniwa-aagodi”. Odaa jegeeteta Jesus, “Ee aşakaami ilaagete. Emii opili, pida jinağaleeğawii gadoenatagi ane beyagi”.

Jesus nilokokena inatawece oko

¹² Odaa Jesus jegeetacediogi, “Niğida mee Ee iciagi macataşa nağana lokokena ane naloteloco inatawece oko digoina iiğ. Niğina oko ane niotici ani nilokokena aneo me yewığa oko, aliciagi niğina oko anigotigi nexocasa”.

¹³ Odaa moditalo niğijo fariseutedi, “Akamaga şadalaki anakaami. Joaniğidaa leeğodi şadotaşa aşica niwaló.”

¹⁴ Naga niniğodi Jesus, meetediogi, “Idaaşida nige emeğejitece ane Ee, pida yotaga başa diniwaloe, ejitece anewi. Igaataşa jowoogodi ane jicögoticogi codaa jowoogodi ane jopiticogi. Pida niğida makaamitiwaji aşowooğoti ane jicögoticogi, oteğexaaşaga niğica ane jopiticogi aşowooğoti.

¹⁵ Niğida makaamitiwaji şadigoati oko inokina anee mini me yelogo, ane lakatigi, pida Ee aidıgoadita oko.

¹⁶ Anaşa jiwi oko natigide, pida nige jiwi anodaägeeta jao niğina ane igenaga, codaa anewi. Igaataşa aşoka eetece me jiwi oko anee. Pida Eiodi ane idimonya iniwa meetaşa.

¹⁷ Maditaga notaganagaxi ane iwotelogo şonajoinağaneğeco diniditeloco niğina iniwataale oko me niwoditiwage, odaa niğina ane ligegi ewi, leeğodi niwoditiwage.

¹⁸ Ee ejitece ane Ee, codaa Eiodi ane idimonya eledi eetetece anodaägeji”.

¹⁹ Odaa joğoige, moditalo, “Igame diğetedigi icoa şadiodi?” Naga igidi Jesus, meetediogi, “Niğida makaamitiwaji aşadowooğoti, oteğexaaşaga icoateda mowooğoti Eiodi. Daşadowooğotitiwaji, daşanagawini aağaşa owoğoti Eiodi”.

²⁰ Meetetece Jesus niğinoia lotaşa niğijo me diiğaxinaşa catiwedi Aneotedoğoji ligeladi, ipegitetege aca niwokodağaxi anoyate niğinoia dinyeelo anoyajigotalo Aneotedoğoji. Aşica ane dibatalo Jesus me niwilo, igaataşa anıçicota limedi me yeleo.

Odigikatece aniniwa Jesus

²¹ Odaa jegeetacediogi Jesus, “Niğida me Ee icota me jopi. Domoğoleetibigijitiwaji. Pida niğida makaamitiwaji idokeeta me şademaşgawadi şabeyaceğeco. Aşakatitiwaji değemii ane jopiticogi”.

²² Odaa niğijo lacilodi judeutedi dinotaşaneğetiwage, modi, “Meetedoğowa me daşa jakataşa minığa ica anopitedicogi. Migigo dineloadi?”

²³ Odaa jegeetediogi Jesus, “Akaami niğeladimigipitedigitiwaji digoina iiğ. Pida Ee başa iğeladi digoida ditibigimedi. Akaami niğeladimigipitedigitiwaji niğina iiğ, pida Ee baadaşa iğeladi.

24 Joaniqidaa leeġodi mejitaqawatiwaji malee ɻademaqawadi ɻabeyacegħeco. Nige daga iwaqtatatiwaji ane Ee, odaa nige ɻadelewitiwaji ɻademaqawadi ɻabeyacegħeco”.

25 Odaa joqoige, moditalo, “Ida makaami amakaami?” Odaa jegeetediogi Jesus, “Niġijo maleeka idinojogotini me jiba nejejtawtiwaji ane Ee.

26 Owidi inoa anejitece me jakapetaqagħi wali, codaaka am il-aqabbedi. Pida jaċipatalo lotaq-Niġijoa ane idimonya, codaak jiġinokinoateda mejitiġi niġina oki digoina iż-żeo. Igaataq-Niġijoa ane idimonya, ewi”.

27 Aqoyowooġodi Jesus me yalaqat Aneotedoġoġi, ane Eliodi.

28 Joaniqidaa leeġodi meetediogi Jesus, “Nigotoniteditiwaji meloati Gonleegħiwa ane icogħiġib ġimece ditibgi med, odaa joqwoq-ġotitiwaji ane Ee. Iċċi mowqqutitiwaji me digħiċċa ane jao ane emäġa inaqatet. Pida ejitaqawa inokinoateda ane idiġaxitete Eiodi.

29 Niġijoa ane idimonya etiniwa meetaq. Aqicċa daga idika doqka eetece, iġaataq-ġadid limedju me jao ane yemaa”.

30 Niġijo neġej Jesus niġino lotaq-Niġijoa, Eliodi oki joqoyiwaqadi mewi me Aneotedoġoġi ane nimonya.

Ica niotagi iniaa ica ane daga niotagi

31 Odaa jegeetediogi Jesus niġijoa judeutedi anoyiwaqadi, “Nigidioka limeditatiwaji me iwaqtati yotaq, odaa jaġakaami niġina anewi moniotiċi.

32 Odaa joqwoq-ġotitiwaji anewi, codaak niġida anewi ɻadikanitcetiwaji”.

33 Odaa joqoniniġodi, moditalo, “Niġida moko idha anejinaq-ġateg licoġġi Abraão. Aniqċa daga etiġodiotage. Igħame leeġodi ina menitqogħwa metiġodikatice? Igaataq-ġadid niwilogo jegħi.”

34 Odaa jegeetediogi Jesus, “Ewi mejitaqawatiwaji, niġina anidioka limedju meo ane beyagi, joaniqinia liotagi nibeyacaq.”

35 Niġina niotagi aqidioka limedju me yakadi midiaaqitigi ligeladi niotagħi. Pida niġina nionigi biqidioka limedju me itiġi loiġi wepodi.

36 Nige Aneotedoġoġi Lioniġi ɻadowilecenittematiwaji ɻabeyacegħeco me ɻadikanitedi, odaa beġewi madinikaniticoace.

37 Jwoq-ġoditiwaji mida anenitegħi licoġġi Abraão, pida oleetibigetiwaji madeloati, leeġodi aqabaategeti wali iż-żeo.

38 Ejitece niġino ane nikietediwa Eiodi. Odaa akaamitiwaji jaġa qiegħi iwitece niġina anagħa iż-żeo.

39 Odaa joqoġi idha, moditalo, “Ewi me ɻodiodi Abraão”. Odaa jegeetediogi Jesus, “Daġakaami lionigipiteti wali Abraão, daġanagħawini awi liciagi niġijoa loenata.

40 Pida jegejtawtiwaji moleetibige madeloati. Abraão aqicċa degeo liciagi.

41 Niġida makaamitiwaji baġawii liciagi niġijo ɻodiodi”. Noqoniniġodi, moditalo, “Iniwa oniniwatece Godiodi, ane Aneotedoġoġi. Mina oki lionigippi, anewi me lionigippi.”

42 Odaa jegeetediogi Jesus, “Digawinitiwaji, degevi me Gadiodi Aneotedoġoġi, daġanagħawini ademaani, iġaataq-ġadid Ee Lioniġi, codaak jiġidha jicoġi minnawwa. Aneġemgħa yonciwaq me janagi, pida jiġin iċċi idu.

43 Aqoyowooġotitiwaji ane diitgi niġino aqwa, leeġodi aqemaani mabaategħi iż-żeo.

44 Akaamni lionigipiteti diaabo, codaak inoka emaani mawii niġiċċa ane yemaa. Niġijo maleeka igo niġina iż-żeo, naqakka ɻonematagħodi. Aqicċa aneetegħi niġiċċa anewi, iġaataq-ġadid minnawwa. Niġina me diwitaka,

eo niçica anepaa lakatigi, igaatağa awitakegi. Codaa eliodi inoatawece niwitakeco.

⁴⁵ Ağıwaqatitiwaji niçino anejitedağawa, igaatağa ejitece niçina anewi.

⁴⁶ Ağica niçina akaamitiwaji ane yakadi me nikeetiwa mida ibeyaceğegi. Nigejitece anewi, igame leegodi me dağa iwaqatitedatiwaji yotaga?

⁴⁷ Niçina ane nebi Aneotedoçoji, watacotece Aneotedoçoji lotaga. Odaa niçida makaamitiwaji ağatacolitece Aneotedoçoji lotaga, igaatağa ağica ane enitegetetiwaji”.

Anıqicatibige digica Abraão niçiniwa Jesus

⁴⁸ Odaa niçijo lacilodi judeutedi moditalo Jesus, “Ja jowoogotaşa mewi niçijo anejinağata, makaami elatibige noiigi samaritaano, codaa niçida makaami ejime dakatiwağaji niwigo abeyaceğegi”.

⁴⁹ Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Ağica niwigo abeyaceğegi meetaga. Pida jogetetalo Eiodi, pida akaamitiwaji baadaşa eemiteetibigiji, leegodi otaşanitibigiji.

⁵⁰ Aidinabaketibece dağa emaga joletibige me idelogo. Pida ini anepaga doletibige me dogetetiwa, codaa me ikee anewi.

⁵¹ Ewi mejitaşawatiwaji, niçina aneyiwağadi yotaga, ağalee yeleo”.

⁵² Odaa moditalo niçijo judeutedi, “Niçina natigide ağalee jawien-atakanaga me dakatiwağaji niwigo abeyaceğegi. Abraão akaa yeleo, niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko eledi akaa nigo. Pida akaami meni niçina aneyiwağadi gadotaga me dağadiaa yeleo.

⁵³ Domige dağaxa makaami şoneğegi, agodaşa şadiciagi şodiodi Abraão anakaa yeleo? Ereditace domige anağaxaateloco niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko baanaşa akaa nigo? Meni manağaxaateloco, pida awitaka!”

⁵⁴ Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Değemaşa jao me idelogo, ağica jao. Pida Eiodi dogetetediwa. Odaa akaamitiwaji meni me Ganoenogodi.

⁵⁵ Pida ağica doğowooğotitiwaji. Pida Ee başa jowoogodi. Değejitaşawatiwaji me diğicoateda me jowoogodi, odaa jegee awitakegi, digo anenitiwaji mawitaka. Pida jowoogodi Eiodi, codaa mejiwağadi lotaga.

⁵⁶ Jotigide şanelokoditiwaji Abraão ninitibece naşa yowoogodi micota noko me janagi niçina iiğ. Naşa yowoogodi niçijo noko, odaa ja ninitibece”.

⁵⁷ Pida moditalo, “Niçida makaami anıqicoa oteğexaağaga meya-taaliala şanicaağape. Igamodaägee ica makati manati Abraão?”

⁵⁸ Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Ejitaşawatiwaji anewi. Anıqicatibige Abraão degenitini, naşa Ee, codaa idioka limedi me Ee”.

⁵⁹ Odaa niçijo judeutedi jogodibatalo wetiadi me domaşa oyokoletelogo, pida Jesus ja dinaağaditedi. Igotedigi liwigotigi niçijo noiigi-nelegi ane dilapode, odaa ja noditedice Aneotedoçoji ligeladi.

9

Jesus icilatidi ica golaga

¹ Ica noko ewalightedibece Jesus, odaa ja nadi ica şoneleegiwa ane lanikoa me golaga.

² Odaa joçoige Jesus niçijo anodiotibece, moditalo, “Goniişaxinoğodi. Igaamee ini şoneleegiwa me lanikoa me golaga? Mige leegodi epaa libeyaceğeco, oğoa domige libeyaceğeco eliododipi?”

³ Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Aleeğodi libeyaceğeco, oteğexaağaga libeyaceğeco eliododipi me golaga. Pida şolaşa eotibige me yakadi Aneotedoçoji me ikee mida nimaweneğegitetece niçini şoneleegiwa.

⁴ Leeditibige me jao libakedi Niğijoa ane idimonya, malee noko. Igaatağa nigenoale ağaleegica ane yakadi me diba.

⁵ Codaa maleeğinaağejotice digoina iiğο, Ee ane jajigota nilokokena inatawece oko”.

⁶ Igaanağa nigotedini Jesus meote niğijoa lotaga, odaa ja yawaletedinigi iiğο, jegeote napaloakawaanigi yatite lawale. Naşa dibate niğijo napaloakawaanigi, odaa ja yocelate ligecooğe niğijo goneleegiwa golaga.

⁷ Odaa jegeeteta niğijo golaga, “Emii, anapiladiti manitağa ninyoğotağaxi niwilana ane liboonağadi Siloé”. (“Siloé” amina anejinagata “Niğijo anoniiğe”). Odaa niğijo golaga jiğigo, anapiladiti. Noğopiticogi ligeladi, ja yetetibece.

⁸ Ijo lipecağawadi niğijo golaga, codaan iğijo anelioditibece monadi me dipokotibece, modi, “Anığiniaağını ijo golaga ane nicoti, dipokotibece?”

⁹ Odaa onica anodi, “Joaniğiniaağını”. Pida ica eledi modi, “Anığiniaağını, latopiwa”. Pida ijaağijo niğijo goneleegiwa mee, “Jeğemeğee niğijo golaga, pida ja idici”.

¹⁰ Odaa joğoige, modita, “Ame nimaweneğegi aneo matenitibece?”

¹¹ Naşa niniğodi, meetiogi, “Niğijoa goneleegiwa ane liboonağadi Jesus oneote yatecoğotee onatecığını napaloağa, odaa ja yocelate igeçooğe, odaa jegeetediwa, ‘Emii manitağa niwilana liboonağadi Siloé, anapiladiti’. Odaa jeğejigo, naşa inapiladiti, odaa ja yetetibece”.

¹² Odaa joğoigetace, modita, “Igame diğetedidi icoa goneleegiwa?” Naşa niniğodi, meetiogi, “Ajowooğodi analee diğetedidi”.

Icoa fariseutedi onigetice niğijo goneleegiwa anijo me golaga

¹³ Odaa joğoyadeegi niğijo goneleegiwa ane gela me icí me golaga midi-watağa fariseutedi.

¹⁴⁻¹⁵ Odaa joğoigetece niğica ane nimaweneğegi me yetetibece. Naşa niniğodi, meetiogi, “Yocelate napaloağa igeçooğe. Naşa inapiladiti, odaa ja yetetibece”. Niğijo noko saabado Jesus meote lategocawaanigi napaloağa, naşa yeteneğetedibece niğijo goneleegiwa.

¹⁶ Ijo onatecığijo fariseutedi anodi, “Niğijoa goneleegiwa aneote niğida loenatagi aicögötədigi miniwatağa Aneotedoğoji, igaatağa dibatedigi saabado”. Odaa ica eledi modi, “Niğijoa goneleegiwa dağa agopeloagi doğowidi libeyaceğeco dağanagawini ayakadi degeote niğinoğodoxiceğetedi.” Odaa ja dawalace niğijo lapo fariseutedi, leeğodi Jesus.

¹⁷ Odaa joğoigetace niğijo goneleegiwa, modita, “Amiida anakatitece ijo aneote matenitibece?” Naşa niniğodi, meetiogi, “Jakadi minaağına niğina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko”.

¹⁸ Niğijoa lacilodi judeutedi oyakadi niğijo goneleegiwa me dağa golaga niğijo natigide, analee yetetibece natigide. Joaniğidaa leeğodi moniditiogeli eliododipi.

¹⁹ Odaa niğidiwa lacilodi joğoige eliododipi, moditiogi, “Ini ğadionigitwaji? Meni me golaga maleekenitini. Odaa igamodağee ica naşa yetetibece natigide?”

²⁰ Odaa modi niğijo eliododipi, “Godionigi, codaan jowooğotağa me lanikoa me golaga.

²¹ Pida ajowooğotağa niğica ane nimaweneğegi naşa yetetibece niğina natigide, codaan ajowooğotağa anigijo ica aneo me yetetibece. Pida ağalee nigaanigi. Dige ageetiwaji. Iniaağını yakadi me yelogodi”.

²² Owote niğida ligegi niğijo eliododipi leeğodi odoitiogi niğijoa lacilodi judeutedi. Igaatağa niğijoa lacilodi jiğijo modinotağaneğetigi me dağadiaa

oikatio midiwa niiakanaqaxiidi okanicodaagica oko anee Jesus me niqijaaqijoa Niqicoa ane niige Aneotedoqoji meote godewiga.

²³ Joaniqidaa leeqodi modi niqijo eliododipi, “Agalee nigaanigi. Ageetiwaji”.

²⁴ Odaa jogoniditace niqijo ane icí me qolaga, modita, “Oleetibige moqeetetaloo inioqiniwateda Aneotedoqoji ane gadicilatiti. Igaataqa jowoogotaqa niqijoqoneleegiwa ane gadicilatiti minaaqina anowidi libeyacegeco”.

²⁵ Naqa niniqodi, meetiogi, “Ajowoogodi migowidi libeyacegeco. Baqa jowoogodi me ee qolaga niqijoqoneleegiwa, pida natigide ja jatetibece”.

²⁶ Odaa joqoigetace, modita, “Amiini ica aneote? Igamodaagigotedaqawa negeote matenitibece?”

²⁷ Naqa niniqodi, meetiogi, “Ja jelogoditawatiwaji, pida aqemaani madadiwaqati. Igamawii memaani majpaatace? Migakaami eleditetiwaji emaani me iwitibece?”

²⁸ Odaa jogoniwotibige modita, “Akapaqa iwitece. Pida oko, baqa jiwaqatece Moisés.

²⁹ Igaataqa jowoogotaqa Aneotedoqoji me yotaganegetedibece Moisés. Pida niqijoqoneleegiwa agopeloagi ajowoogotaqa niqica ane icoqotedicogi”.

³⁰ Naqa niniqodi niqijoqoneleegiwa, meetiogi, “Eliodi me gadopootiwaji! Agowooqotitiwaji ane icoqotedigi, pida baanegeote me jatetibece.

³¹ Jowoogotaqa Aneotedoqoji me daga wajipatediogi niqina anidioka limedi mowo ane beyagi. Pida wajipate niqina anoiweniqide, codaanowano ane yemaa.

³² Niqijo maleeka yoeteda Aneotedoqoji niqina iiqo, aqica daga jajipaagata doqodi ijoa yatenegetedibece oko ane lanikoa me qolaga.

³³ Niqijoqoneleegiwa ane idicilatidi daaditagaliiqexegiteda Aneotedoqoji, daqanagawini ayakadi degeote loenatagi”.

³⁴ Odaa modita, “Niqijo maniitini naqakaa qadoleeni niqicoa gabeyacegeco. Enige ja qadeedi me godiigaxinegegi?” Odaa joqoyamaqatijo, joqonoqaticogi wetice liiakanaqaxi judeutedi.

Ica oko anetoinaga catiwedi laalegena

³⁵ Odaa Jesus ja wajipatedibece moiticoitice niqijoqoneleegiwa ane icilatidi. Igaanaqa dakapetetege, odaa ja ige, meeteta, “Ida makaami iwaqati Aneotedoqoji Lionigi?”

³⁶ Naqa niniqodi, meetalo, “Iniotagodi. Igoataqa icoa Aneotedoqoji Lionigi anikeenitediwa amaleeqaga ejiwagaadi?”

³⁷ Odaa jegeete Jesus, “Jaganati. Jeqemegee ane gadotaganegeeni”.

³⁸ Naqa igidi, meetalo, “Iniotagodi, gadadiwaqati”. Odaa ja yamaqatedini lokotidi lodee Jesus me doqetetaloo.

³⁹ Odaa jegeete Jesus, “Janagi niqina iiqo me jiwi anejigota oko, me inoleketicoace qoladi, odaa niqina anodi me yatetibigwaji jeqetoinadi”. (Goladi niqina ane dogoyowoogodi ane yemaa Aneotedoqoji.)

⁴⁰ Niqijoqoneleegiwa fariseutedi anidiaagi midoataqa Jesus owajipatalo niqijoqoneleegiwa. Odaa joqoige, moditalo, “Oko domigoko qoladi?”

⁴¹ Naqa niniqodi Jesus, meetediogi, “Daqakaami qoladi, daqanagawini aqakaami laageteditetiwaji Aneotedoqoji. Pida menitiwaji matenitibece, codaanowano ane yemaa Aneotedoqoji leegotedi gabeyacegeco”.

10

Lapo waxacocoli

¹ Egidaaqee Jesus me dotaqa, odaa mee, “Ejitaqawatiwaji niqina anewi. Niqina ane dakatiwece liotaanigi waxacocoli, ane daqa diotiwece epoagi, pida daqaxatio me dakatio, joaniqiniaab abejewegegi, olicegegi.

² Pida niqina ane diotiwece epoagi me dakatio, joaniqiniaab begewi me nowienogodi waxacocoli.

³ Odaa niqina ane yowie epoagi yomoketege niqijo nowienogodi waxacocoli me dakatio, codaan iqidiwa niwaxacocoli jogoyowoogoditege lotaqanegegi. Niboonaqateetiniwace niwaxacocoli niqina meniditege me ixoticogi we liotaanigi.

⁴ Odaa ja yadeegitedicogi we idiwatawece niwaxacocoli, ijaaqijo igo odoo, odaa jogodilokoteloco niqica ane diiticogi, leegodi oyowoogoditege lotaqanegegi.

⁵ Agodilokoteloco niqina ane dogoyowoogodi. Pida baqa daleditibige igaataqa oilatege eledi oko lotaqanegegi”

⁶ Jesus ida ane iciaceeketetege niqida latematigo, pida niqijo oko agoyowoogodi niqica ane diitigilo niqijo lotaqa.

Jesus diniciaceeketetege niqina nowienogodi waxacoco anele

⁷ Odaa jegetace Jesus, “Ejitaqawatiwaji niqina anewi. Iciagi micataqa niqina epoagi anodiotiwece waxacocoli.

⁸ Ijotawece niqijo anenagitibeci maleediqicatibige me janagi, niqijo abeyacegegipi, codaan molicaqaga. Pida niqinoa waxacocoli aqowatacotece lotaqanegegi leegodi me iomaqaga.

⁹ Niqida me Ee iciagi epoagi. Niqina ane niotiwece meetaqa, jiqida lewiga ane dagadiaaqica liniogo miniwataqa Aneotedoqoji. Yakadi me nakatio, codaan me noditice ane yemaa me diiticogi, codaan yakadi ane yeligo.

¹⁰ Niqina olicegegi inoka eletema me dolice, daije, codaan me yaagadi ane daqa nebi. Pida Ee baqa janagi me jao lewiga oko ane dagadiaaqica liniogo miniwataqa Aneotedoqoji codaan jao moyakadi inoatawece anoyopotibige me newiga digoina iigo, micataqa niqina nowienogodi waxacoco me doweditelogo niwaxacocoli, codaan me yediatece inoatawece anoyopotibige.

¹¹ Ee nowienaganaga anele. Niqina nowienaganaga anele yeleotema niwaxacocoli. (Inatawece anonakato Goniotagodi liciagi niqinoa waxacocoli.)

¹² Niqina nimeedi, ane daqa libakedi me nowienaganaga, codaan ane daqa nepiliditeda waxacocoli. Niqina daqa naditege diwilecoqoni, niqini yaladi waxacocoli, elodi. Odaa diwilecoqoni ja dibatalo waxacocoli, codaan ilaaqagaditiwaji.

¹³ Niqijo nimeedi elodi leegodi minoka yowo me dinigaanyetece ninyelo me diba. Agica meo daqa ligecagalegetedi waxacocoli.

¹⁴⁻¹⁵ Ee nowienogodi waxacocoli anele. Digo mijotaqa Eiodi me idowooogodi, codaan Ee me jowooogodi Eiodi, jiqidaaqee maqaga jowooogodi iniwaxacocoli, nebi aaqaga etidowooogodi. Icota me ideleotema iniwaxacocoli.

¹⁶ Inoa eletidi waxacocoli ane inepilidi, pida aqicatibige minataqa niqini lapo judeutedi. Odaa leeditibige maqaga ejigotiogi. Odaa owajipata yotaqanegegi, odaa jiqini oniniteci lapo waxacocoli, iniaa oniniteci nowienogodi.

¹⁷ Eiodi idemaa leegodi me idinajigo metideloadi, pida idewiqatace.

18 Ağica ane yakadi me ideloadi, nige dağa idinajigo, pida idinajigo me etideloadi. Ida inimaweneğegi me idinajigo me ideleo, codaa ida ini-maweneğegi me idinewikatiditaci. Igaatağa Eiodi idiiğe mideğeji.”

19 Odaa niğijoja judeutedi ja dawalacetacicoace leeğodi niğijoja lotaşa Jesus.

20 Eliodi oko anodi, “Niğidoa dakatiogilo niwigo abeyaceğegi, joaniğidaa me yetole. Igaamee ina majipaatalotiwaji inoa lotaşa?”

21 Pida ica eledi oko modi, “Niğina oko anodakatiogi adotaşa daşa liciagi me dotaşa. Codaa niwigo abeyaceğegi ayakadi daşa icilatidi ğolaşa”.

Icoa judeutedi ane daşa odibatege Jesus

22 Icoa nokododi limedi niwetaşa. Jiğicota limedi lalokegi judeutedi moyalağatibige niğijo maleekoka oiwilegitigi Aneotedoğoji ligeladi digoida nigotaşa Jerusalém.

23 Jesus igotedigi ica eledi le Aneotedoğoji ligeladi anodita, “Licoogadi Salomão”.

24 Odaa niğijoja lacilodi judeutedi joğodilapodetacelogo Jesus, odaa idokee monigetedice, moditalo, “Igaatigi nige anelogotitogowa ica anakaami? Enitogowa nigewi nağakamağakaami niğicoa Cristo, ane niiğe Aneotedoğoji me godatamagatetetege niğinoa ğodaxakawepodi.”

25 Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Jiğijo mejitağawatiwaji ane Ee, pida ağadadiwağati. Codaa niğinoa ğodoxiceğetedi ane jaote, me jatika nağatetigi Liboonağacı Eiodi ane idimonya, jiğinaağoikee ane Ee.

26 Pida ağadadiwağatitiwaji niğijo mejitağawa, leeğodi ağakaami iniwaxacocoli,

27 Niğinoa iniwaxacocoli oyowooğoditege yotaganeğegi. Ee jowooğoditiogi, codaa oniotibici.

28 Jajigotiogi lewişa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji, codaa ağalee nigo. Odaa ağica ane yakadi me noğaticoace niğina naşa idei ibaağacı.

29 Eiodi najigotediwa eliodi oko. Eiodi dağaxa meliodi nimaweneğegi, ağica liciagi. Codaa ağica ane yakadi me noğatice aneiteloco Eiodi libaağacı.

30 Ee iniaa Eiodi, ğodiciagi doğokinitece oko.”

31 Igaanaşa owajipatalo niğijoja lotaşa Jesus, odaa niğijoja judeutedi joğodibatacalo wetiadi me domoğoyokoletelogo.

32 Pida naşa notaganeğetediniwace Jesus, meetediogi, “Owidi ane jaote niğinoan anele ğadodoetiwaji, niğinoan niiğetediwa Eiodi me jaote. Amiica ijoan yoenataka aneo me leedi madigidaaticetiwaji?”

33 Noğoninığodi, moditalo, “Ajoleegatibige me jokolenağatağaloco wetişa daşa leeğodi okanicodaağica ğadoenatagi anele. Pida joleegatibige me jokolenağatağaloco leeğodi niğijo ğadotaşa ane beyagi motaganitibige Aneotedoğoji. Igaataşa akaami ğoneleegiwa, pida adiniciaceekenitege Aneotedoğoji”.

34 Naşa ninigodi Jesus, meetediogi, “Midiwatasa lotaşa ganiığaxinağaneğeco iwoteloco mee Aneotedoğoji, ‘Gadiciagitiwaji ğonoenoğododi’.

35 Aneotedoğoji lotaşa idioka limedi mewi, codaa Aneotedoğoji eetediogi me ğonoenoğododi niğijo ane yajigotediogi lotaşa.

36 Enige ina meji me Ee Aneotedoğoji Lionigi, igaamee ina menitiwaji me jotağatibige Aneotedoğoji? Igaataşa idixipetedice Eiodi, odaa idiiğetedicogi niğina iiğo.

37 Nige daşa jaote ibaketeli ane niiğetediwa Eiodi me jaote, odaa aleed-ibigetiwaji dagadadiwağati.

38 Pida dağa jao libakedi, idokeeta aqadadiwağatitiwaji leeğodi nişinoa yotaşa, enice adadiwağatitiwaji leeğodi nişinoa ibaketedi ane jaote, amaleegaga owoogotitiwaji, codaa aqica dağadinawieni, miniwa Eiodi meetaga, codaa Ee ejotelogo Eiodi.”

39 Odaa jogodoletibige moniwilo Jesus leeğodi modiletibige dağa dotağatedibige Aneotedoğoji, pida oiwoko.

40 Nişidiaağıdi jogopitacedicogi daato akiidi Jordão. Odaa jişidiaağıte digoida anei João Batista me nilegetiniwace oko nişijo jotigide.

41 Eliodi oko igitibeci midoataşa, igaanaşa onadi, odaa modi, “João aqica degeo oteğexaağıdatece şodoxiceğedi libinienigi, pida ijoatawece nişijoa lotşa meeletece nişidoa şoneleegiwa, ewi nişidaägee”.

42 Odaa eliodi nişidi oko joğoyiwağadi Jesus.

11

Lemeğegi Lázaro

1-2 Ica şoneleegiwa ane liboonağadi Lázaro ligeladi manitaşa aca nigo-takawaana anodita Betânia. Niwaalepodi, Maria ajaa Marta ane noiigiwepodi. Maria jağanıaağani nağajo ane yatitalo logonaka Goniotagodi ladokojegi, odaa nişidiaağıdi, ja yati lamodi me yadilonatidi. Odaa ica noko Lázaro ja deelotika.

3 Odaa nişijo niwaalepodi joğodajoinağatalo Jesus, modi, “Iniotagodi, nişijo şademaanıgi etidi eliodi me deelotika”.

4-5 Jesus eliodi me yemaa Marta, ajo nioxoa, ijaa Lázaro. Nişijo naşa dibodicetedigi Lázaro me deelotika, odaa jegee, “Nişida neelotagi aqeo Lázaro dişidioka limedi me yeleo. Pida nişida anee Lázaro onidaağida meo nişina oko modoğetetibigimece Aneotedoğoji. Jişidaa leeğodi nige odoğetetiwa, ane Ee Lionigi Aneotedoğoji”.

6 Joanişidaa leeğodi nişijo naşa dibodicetedigi Lázaro me deelotika, odaa edinopaşaditeda itoataale nokododi midiaağite nişijo aneite.

7 Nişidiaağıdi jegeetediogi nişijo anodiotibece, “Jopilağatacicogi Judéia”.

8 Odaa moditalo nişijo anodiotibece, “Goniığaxinoğodi. Anaşa leegi nişijoa lacilodi judeutedi me domeğetiğadigidaatice me domeğetiğadeloati. Enige jeğemaani mopilitacijo!”

9 Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Idiwa dooze lakata nişina noko mani aligeşe. Odaa nişina oko anewaligitigi noko adixipe, igaataşa naditece ligi.

10 Pida nişina anewaligitigi enoale, aiwoko me dixipe, leeğodi nexocasa, codaa aqaca lokokena mijotaşa”.

11 Joanişidaa ligegi Jesus, odaa nişidiaağıdi jegee, “Godokaağedi Lázaro ja diote, pida ejigo miditaşa, jojieteloco”.

12 Odaa nişijo anodiotibece moditalo, “Goniotagodi, nigokexaa diote, dice icí”.

13 Odiletibige degeete Jesus doğokexaa diote Lázaro. Pida eeteta naşa yeleo Lázaro, nişijo mee diote.

14 Odaa nişidiaağıdi Jesus ja yelogoditediogi Lázaro naşa yeleo.

15 Odaa jegeetediogi, “Jakadi mele me daşa Ee miditaşa naşa yeleo leeğodi akaamitiwaji, amaleegaga adadiwağati. Natigide inişa miditaşa”.

16 Odaa nişijo anodita Tomé, ane nikoxeedi me “Owaadi”, joanişijaägeetiogi nişijo eledi anodiotibece Jesus, “Inişa mioataşa amaleegaga şodeməğawa Goniığaxinoğodi”.

Jesus jişiniaägeote oko me yewiğatace

¹⁷ Niçijo niçicotedicogi Jesus nípodigi Judéia, pida jegeote cwaatolo nokododi midi Lázaro catiwedi lawimaçajegi-wetiça anonaligite.

¹⁸ Naçajo nigotakawaana anodita Betânia idiwa itoatadığida ciloomito me yototice nigotaça Jerusalém.

¹⁹ Eliodi judeutedi igotibeci odalita Marta, ajaa Maria, igotibeci modalitiogi me ninyaaga, leeñodi me yeleo naaginaga.

²⁰ Igaanaña dibodice Marta niçinoia Jesus, odaa jiçigo dakapetege. Pida Maria baadegitibige, niçijo aneite me nicoti digoida ligeladi.

²¹ Niçijo Marta naça dakapetege Jesus, odaa jegeetalo, “Iniwa-aagodi. Daça-aamitibige mokotaça, daçanagawi-iini inaaginaga agotaça ye-ee.”

²² Pida jowooñodi mokanicodaçica ane ipokitalo Aneotedoñoji, odaa ya-jigotedağawa”.

²³ Odaa jegeeteta Jesus, “Yewiçatace ganaagina”.

²⁴ Odaa Marta jegeetalo, “Jowooñodi me yewiçatace niçica noko nige yewikatiditace Aneotedoñoji niçina oko”.

²⁵ Odaa jegee Jesus, “Ee aneo oko me newiçatace, odaa jiçidaa diiticogi, midiokaanaga limedi me newiça. Niçina ane idadiwaçadi icaçica nige yeleo, pida yewiçatace.

²⁶ Niçina analee yewiça, ane idadiwaçadi, nige yeleo, yewiçatace. De iwaçati ida anejitaçawa?”

²⁷ Naça ninigodi Marta, meetalo, “Ejiwaçadi, Iniwa-aagodi. Codaa çadadiwaçati naça-aamaçä-aami Niçicoa ane ni-içge Aneotedoñoji meote çodewiça, niçicoa Aneotedoñoji Li-oonigi anenagi niçina i-içgo”.

Jesus anoe

²⁸ Igaanaña nigotini Marta me dotaça, odaa jiçigo enidita Maria. Odaa ja ixipetice me yotaganege meeta, “Goni-içaxinoñodi jiçinoia. Codaanajoinaqatedağawa”.

²⁹ Igaanaña wajipata Maria niçijo Marta ligegi, odaa ja dinage me dabiditi, igo dakapetege Jesus.

³⁰ Jesus aneçenotediwece nigotakawaana, eçidiaçite digoida anei Marta me dakapetege.

³¹ Niçijoja judeutedi anidiaaqi Maria ligeladi moniqiwatece, noçonadi me dabiditi me yediça me noditice, odaa jogodiñeci. Odiletibige Maria diçigo anoetibece midataça lawimaçajegi-wetiça anonaligite Lázaro.

³² Igaanaña icoticogi Maria aneitedice Jesus, odaa ja dakagitinigi içgo midoataça loçonaka. Odaa jegeetalo, “Iniwa-aagodi. Daça-aamitibige mokotaça, daçanagawi-iini inaaginaga agotaça ye-ee”.

³³ Igaanaña nadi Jesus Maria me dacaagetibece, codaan niçijo judeutedi ane lixiçagawepodi eledi nacaagateloço, odaa Jesus deemitetetece, codaagecaçalo.

³⁴ Odaa jegeetediogi, “Igame analicitetiwaji?” Noçoniniçodi, moditalo, “Goniotagodi. Diganagi, awini!”

³⁵ Odaa Jesus jaçaga anoe.

³⁶ Odaa modi niçijoja judeutedi, “Ica mewi me yemaa ijoolatigi!”

³⁷ Pida ica eledi modi, “Içilatidi niçijo çolaça. Pida agodaçayakadi degeote anigetiçida nimaweneçegi, odaa ijoolatigi agotaça yeleo?”

Ica Lázaro naça yewiçatace

³⁸ Odaa Jesus aqaleeçica lita, eliodi me deemitetetece. Odaa jiçigo midataça niçijo wetiça-lawimaçajegi anoyatice ijoolatigi. Onani aca wetiça nelegi anoyawililetio monibatoo niçijo lawimaçajegi-wetiça.

39 Odaa ja diigenatakate Jesus, meetediogi, “Anogaaticetiwaji naqani wetiga nelegi”. Odaa Marta, naqajo niwaalo ijooolatigi meetalo, “Iniwaaagodi, ejinaqa danice. Igaataqa jegeote cwaatolo nokododi midi me ye-ee”.

40 Naga niniqodi Jesus, meeteta, “Genegejitaqawa, nige iwagatakani, odaa jaqanati Aneotedoqoji meliodi nimawenegegi”.

41 Odaa joqonoqatice naqajo wetiga nelegi. Naga iwitedibigimece Jesus ditibigimedi, odaa jegeeteta Aneotedoqoji, “Eiodi, eliodi me iniotagodetaqawa leeqodi manajipaatiwa.

42 Jowooqodi midioka limedi manajipaatiwa. Pida mejitaqawa leeqodi niqina noiigi digoina, amaleegaga eniwaqatakanaqa nagakamaqakaami anadimonyaa”.

43 Igaanaqa nigotedini Jesus me dotaqa, odaa ja dapaawe, mee, “Lázaro, anagi, anotitice!”

44 Odaa Lázaro ja noditice. Pida loqonaka, libaagatedi egidaagee me dinilipaditece liwailidi lipegetege, codaa eqajo me nadegitice leenxo anoilipaditece latobi. Odaa jegeetediogi Jesus, “Anowilecenitibigetiwaji, odaa ikanitice epaaqigo”.

Niqjoa lacilodi judeutedi dinilakidetiwage odoletibige moyeloadi Jesus

(Mateus 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

45 Eliodi judeutedi anigotibeci odalita Maria noqonadi Jesus meote Lázaro me yewiqatace, odaa joqoyiwaqadi.

46 Pida ica eledi joqopitibeci, odaa jiqigotibeci oyelosoditiogi fariseutedi niqijo loenatagi Jesus.

47 Odaa niqijo anoiige sacerdotitedi ijaaqijo fariseutedi ja dinatecogotee, modi, “Amiida ica qonimawenegegi me joxokoqo? Igaataqa niqjoa goneleegiwa joqowidi godoxicegetedi aneote.

48 Daga jikanaga niqida anee, inatawece oko icota moyiwaqadi. Odaa niqjoa lacilodi romaanotedi doidetibige doqodiigenataka moyaaqadi Aneotedoqoji ligeladi, codaa moyaaqadi godoiigi”.

49 Onijoteci niqjoa lacilodi ane liboonaqadi Caifás ane eneqegi goneqegi, meetiogi, “Aqica qadixakeditiwaji!

50 Aqowooqotitiwaji me dagaxa meletoqodomi moniniteci goneleegiwa ane yeleotema godoiigi, odaa inatawece godoiigi agalee naaga”.

51 Aqepaa lowooko Caifás niqjoa lotaga. Pida Aneotedoqoji eote meetece niqjoa notaqa ane yelogodi micota Jesus me yeleotetema loiigi, igaataqa Caifás joaniginiaa lacilo-sacerdotitedi niqijo nicaaqabi.

52 Niqjoa lotaga ageetalo Jesus daga yeleotetema idiokidi noiigi judeu, pida yeleo meote oniniteci lapo inoatawece lionaga Aneotedoqoji ane ilaagiteloco inatawece iiqo.

53 Odaa niqijo noko ja diiticogi niqjoa lacilodi judeutedi mowo lowoogotece Jesus moyeloadi.

54 Joaniqidaa leeqodi Jesus me dagadiaaqawatedigi niqijo noiigi digoida Judéia. Pida jiqigo manitaqa nigotakawaana anodita Efraim, anipegitege nipodigi ane yadilo ane digicata niqeladimigipi. Odaa jiqidiaaqite ijaaqijo anodiotibece.

55 Ja niqegiteloco niqijo lalokegi judeutedi anodita me Páscoa. Eliodi oko ane ligeladi niqinoa nigotadawaanaga, inoa nipodaga, ja waxoditibigimoace manitaqa nigotaqa Jerusalém. Aneqeya me nakatio nalokegi niqigotibeci dinibinie lodox Aneotedoqoji, ane najoinaqanegegi noiigi.

56 Odaa joqodoletibige Jesus, igaanoqototicogi Aneotedoqoji ligeladi, odaa ja dinige, modi, “Amiida ica anakatitiwaji? Migenagi Jesus niite naloogo?”

⁵⁷ Niğijo anoiige sacerdotitedi, ijaagijo fariseutedi domoçoyemaa moniwilo Jesus. Joaniğidaa leeğodi me najoinağanağa mokanicodaağica ane yowoğodi aneite Jesus, odaa owo libodigi.

12

Jesus idiaagite nigotakawaana Betânia

(Mateus 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Aniaditibige seis nokododi dağa nakatio nalokegi Páscoa, niğigo Jesus mani nigotakawaana Betânia ane ligeladi Lázaro, niğijo ane yewikatiditace Jesus.

² Odaa joğoyoe liweenigi Jesus niğijo enoale modiniotagodetalo. Marta daxawanataka dedianagatece niweenigi. Lázaro eledi ini nameeja ministwataşa Jesus.

³ Odaa Maria ja dibata aca bootawaana ane nolee ladokojegi, idatawece “nardo”, one dakake loojedi. Odaa ja yadotelogo logonaka Jesus, igaanaşa igodi me yadotelogo, odaa yatita lamodi me iwilegi. Odaa niğijo lanigi aneletege niğijo ladokojegi jiğigotigi initawece diimigi.

⁴ Pida Judas Iscariotes, niğijo lionigi Simão, aninaağina ane-diotibece Jesus, niğijo aneyaa Goniotagodi niğidiaağidi miditaşa nelogododipi, mee,

⁵ “Nağada bootawaana ladokojegi yalitini meyo-liitilo, coda loojedi iniwatadağani taalia beexotedi. Igaamee doğoyaa, odaa niğicoa lojetedi oditononediatiniwace niğinoda madewetedipi?”

⁶ Judas eo niğida ligegi aleegodi dağa iwicode madewetedipi, pida leeğodi moliceğegi. Jeğepaa dowediteloco dinyeelo, coda dolisetibigalo dinyeelo.

⁷ Odaa jeğee Jesus, “Jinağalomeğeni Maria! Igaataşa yotete niğida ladokojegi lajo niğica noko nigonalityi yolaadi mida lawimağajegi-wetiga.

⁸ Niğinoa madewetedi biğidioka limedi mina makaamitağatiwaji, pida Ee baadıqidioka limedi minaağejio makaamitağatiwaji”.

Odinilakidetigi moyeloadi Lázaro

⁹ Eliodi judeutedi, noğodibodicetigi Jesus miniwatedigi Betânia, odaa jiğigotibeci odoletibige. Ağigotibeci diğijoka leeğoditeda Jesus, pida igotibeci mağaga oowi Lázaro, niğijo ane yewikatiditace Jesus.

¹⁰ Odaa niğijo anoiige sacerdotitedi joğodinotağaneğetigi moyeloadi Lázaro.

¹¹ Igaataşa, leeğodi Lázaro, eliodi judeutedi ağaleeğodeemitetigi niğijo lacilodi, pida jiğijapoğoyiwağadi Jesus.

Jesus dakatediwece nigotaşa Jerusalém micataga inionigi-eliodi.

(Mateus 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Naşa nigoi, niğijo noiigi-nelegi ane igotibeci lalokegi Páscoa, joğodibodicetege Jesus naşa ipegite nigotaşa Jerusalém.

¹³ Odaa joğodibatalo laamotiidi “palmeira”, ja noditicoaci migotibeci odakapetege, napaawağateloco, modi,

“Joğeeğatalo Aneotedoğoji.

Codaa jemaanaşa Aneotedoğoji me ibinie Niğinoanenagi ane ibake nağatetigi Liboonağadi Goniotagodi Aneotedoğoji, Niğinoaneninioğlu godoiigii Israel”.

¹⁴ Odaa Jesus ja dakapetetege icoda boliicawaanigi, odaa ja waxoditedeloco. Jotigide nağakaägeeta Aneotedoğoji lotaşa niğida niciagi,

¹⁵ “Jinağadoiitiwaji, anakaami niğeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém. Digawinitege!

Ganinionigi-eliodi jeġenagi,
waxoditedeloco boliicawaanigi”.

¹⁶ Igaanaşa onaditege niġijo anodiotibece, aqoyowooġodi niċica anodaa diitigi niġida anee Jesus. Pida niġidiaagħidi noqopitedibigimece Jesus ditibigimedi, odaa jogonalaqatibige niġijoa aneeta Aneotedoġoġi lotaġa, codaa aaqaga onalaqatibige niġijoa anodigotalo niġijo noiigi.

¹⁷ Niġijo noiigi-nelegi anidiaaqite midoataġa Jesus niġijo neġeniditedibige Lázaro midataġa lawimaqajegi-wetiga naqa yewikatidi, joaneġepaa oyatemetitibece niġida niciagi.

¹⁸ Codaa joaniġidaa leeġodi niġijo oko naqa noditicoaci nigotaġa, migotibeci odakapetege Jesus, leeġodi modibodisetibige meote niġijo ġodoxiciceġedi nelegi.

¹⁹ Odaa niġijoa fariseutedi ja dinotaganeġe midiokiditiwage, modi, “Digawini! Aġica ica ġodoenatagi me domaġa jaoga ane beyagitema niġida libakedi. Inatawece oko jogodiotece.”

Icoa greegotedi igotibeci oiwi Jesus

²⁰ Liwigotigi niġijo oko ane igotibeci nigotaġa Jerusalém modoġetetalu Aneotedoġoġi midi naloogo, idwa icoa greegotedi.

²¹ Odaa jiġitibeci odakapetege Filipe, anelatibige nigotaġa Betsaida, nipodigi Galiléia. Odaa jogodipokota modita, “Goniotagodi, jemaanaga me jinataġa icoa Jesus”.

²² Odaa Filipe jiġi eeta André, odaa jiġitibeci oditalo Jesus.

²³ Naqa niniġodi Jesus, meetediogi, “Jiġicota noko Aneotedoġoġi me idin-elecaġatee, Ee, Gonleegiwa ane jicoġotibigimece ditibigimedi.

²⁴ Atacolitece anejitaġawatiwaji! Nige doqoyokoletinigi iigo lolagi leyemma, codaa nige doqoyati naqajo lolagi, odaa lolagi idioka limedi mokantece. Pida naqajo lolagi nigonallitini, odaa ja yajigo eliodi leyeema.

²⁵ Niġina ane daqaxa me yemaa me yewiġateloco niġina iigo, niġini baadaga yemaa me niotici, codaa icota maniaditema lewiġa. Pida niġina ane daga ewianaga yecewe me yewiġateloco niġina iigo, baaniġiniaaqini idioka limedi me yewiġa.

²⁶ Niġina ane yemaa me dibatomi, leeditibige me niotici. Odaa anejote jiġidiaaqaga ite. Odaa Eiodi iweniġide niġina ane dibatomi”.

Jesus yalaqate ica lemeġegi

²⁷ Egħidhaa diitigi Jesus me notaġaneġetediniwace, meetediogi, “Niġina natigide ja joġowikomata. Ajowooġodi ica anejatigi igeġi. Ajakadi daqa jipokotalo Eiodi degeote me idiwoko yawikodigi anicota, leeġodi jiġidhaa ibakedi me janagi”.

²⁸ Odaa jeġee Jesus, “Eiodi, ikeenitiogi niġina oko meliodi ġanimaweneġegi”. Odaa jiġi nigeġi ane icoġotibigimece ditibigimedi, mee, “Jiġi me jikeetiogi meliodi inimaweneġegi, codaa ejikeetaciogi”.

²⁹ Niġijo noiigi-nelegi owajipata niġijo nigeġi. Odaa ijo anodi me nix-imaqaga. Idiaa eledi modi me aanjo yotaganeġe Jesus.

³⁰ Naqa niniġodi Jesus, meetediogi, “Niġijo nigeġi aqee leeġodi, pida leeġodi akaamitiwaji.

³¹ Jiġicota noko Aneotedoġoġi me iwi codaa iloikatidi oko leeġodi libeyaceġeco, codaa me iticoitedice diaabo, niġijo ane iigeoko anida anetegħi niġina iigo.

32 Igaatağa nigetidawacetibige madatağa nicenağanağate, odaa ja jao moniitiwa eliodi oko inatawece iiço, jaotibige mida lewığa ane diğica liniogo miniwataga Aneotedoğoji.”

33 Jesus eote niğijo lotaşa onidaağida me ikee anodaägee me yeleo.

34 Nogoninigodi niğijo noiigi-nelegi, moditalo, “Etigodiiğaxitece me iwoteloco notaganagaxi midiwataga şonajoinağaneğeco, icoa Cristo, ane niğe Aneotedoğoji, midioka limedi miniwa mokotaşa. Enige igamodaägee ina meni me leeditibige ica Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi monawacetibige mada nicenağanağate? Amiijo ica Goneleegiwa ane icogotibigimece ditibigimedi?”

35 Naşa niniğodi Jesus, meetediogi, “Nağajo lokokena onateciğidiwa nokododi minaağite makaamitagliwaji. Awaligitwaji maleegani lokokena me daşa nikatiwağaji nexocaşa. Niğina anewaligitigi nexocaşa ayowooğodi niğica ane diiticogi.

36 Niğina maleegani lokokena, iwağati lokokena ane Ee, amanagawini akatitiwaji makaami lionigipi Aneotedoğoji”.

Judeutedi aqoyiwagadi Jesus

Niğidiaağidi naşa nigotedini Jesus me dotaşa, odaa joğopi, ja dinaağadittema niğijo noiigi-nelegi.

37 Idaägee neğeliodi monadi Jesus meote şodoxiceğetedi, pida idokee aqoyiwagadi.

38 Joanişidaa niğicotece niğijo lotaşa Isaías, niğijo ane yeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji, niğijo mee, “Iniotagodi Aneotedoğoji.

Ağica aneyiwağadi şodatematiko.

Codaa ağica anigetiğijo anikeenita şanimaweneğegi.”

39 Codaa aqoyakadi degeniwağatakanaşa, leeğodi eledi mee Isaías,

40 “Aneotedoğoji ja noxoco ligecooğeli me dağadiaa yatetibigiwaji, codaa yakakağadi laaleğenali me doğoyowooğodi ane diitigilo lotaşa, codaa me doğodopitalo me nicilatiditediniwace.”

41 Mee Isaías niğijo lotaşa niğijo naşa yowoğodi Jesus me dağaxa me şoneğegi, odaa ja yalagatalo.

42 Idaağida meliodi anoyiwağadi Jesus niğijo lacilodi judeutedi. Pida ağica daşa dinelögöteee moyiwağadi leeğodi odoitiogi fariseutedi doğoiticogiticoace wetice niiakanagaxiidi.

43 Domoğoyemaatibige diğidioka odeemitetibige niğina oko. Odaa agotığica moyocaganeğe Aneotedoğoji.

Lotaşa Jesus iwi anodaägee lewiga oko

44 Niğidiaağidi Jesus dinigetağatee, mee, “Niğina ane idadiwağadi, aqemokee me idadiwağadi, pida aağaga eyiwağadi Niğijo ane idimonyatedinigi niğina iiço.

45 Niğina ane idadi aağaga nadi Niğijo ane idimonya.

46 Janagi niğina iiço me Ee lokokena, jaotibige minatawece anetidadiwağadi ağıdeiticoace nexocaşa.

47 Nigica ane wajipatalo yotaşa, pida aqeyiwağadi, anığica anejigota niğina natigide. Igaataşa anaga janagi daşa jiwi anejigota oko, pida janagi me jao lewığa oko.

48 Niğina ane daşa dibatigi, codaa ane daşa dibatege yotaşa, jiçini ane iwi anodaağigota. Niğinoşa yotaşa joanişinaa anowi anodigota nigicota niğica owidijegi noko.

⁴⁹ Igaataşa aqica degemaşa yolaadi me jotaşa, pida Eiodi idimonya. Odaa jişiniae idiişe meji nişina ane leeditibige me igegi.

⁵⁰ Jowoogodi nişina liigenatakanegegi me yajigota oko lewiga ane dağadiaaqica liniogo miniwataşa. Ejitece inokinoateda nişinoa Eiodi ane nişetediwa me jelogodi”.

13

Jesus iwilegi loğonaka nişijo anodiotibece

¹ Naşa nipegi lalokegi judeutedi anodita me Páscoa. Jesus ja yowooogodi naşanipegi me noditedicogi nişina iişo migo miniwataşa Eliodi. Idioka limedi me yemaa nişijo ane nepilidi, maleeqinayaşite digoina iişo, codaan me yemaa neşepaaşicota noko me yeleotetema.

²⁻³ Diaabo ja dakatiwece laalegena Judas Iscariotes, nişijo lionigi Simão, ixotiwece lowoogo me yajigo Jesus modibatalo nelogododi. Jesus yowooogodi Eliodi me yajigote naşatetigatedeloco inoatawece. Codaan yowooogodi me icoşotedigi miniwataşa Aneotedoşoji codaan mopitedibigimece miniwataşa Aneotedoşoji.

Odaa Jesus ijaagijo anodiotibece naşa niataşa me niodaşa nişijo enoale.

⁴ Odaa ja dabiditedini Jesus, ja yototedice naşajo nameeja, odaa ja noşa nijayogo. Naşa dibate aca toaaya, odaa jaşanigoetedigi.

⁵ Nişidiaagidi ja yadotedinigi ninyogodi ica baxia. Odaa ja niwilegitedini loğonaka nişijo anodiotibece, eote ane libakedi nişina niotagi. Igaanaşa igodi me iwilegi, odaa ja yatite naşajo toaaya.

⁶ Igaanaşa icote Simão Pedro, odaa jeşetalo, “Iniotagodi. Ayakadi daantagakamaşakaami ane iwilegi işonaka.”

⁷ Naşa ninişodi Jesus, meeteta, “Nişina natigide aşowooşoti ane diitigi nişida anejigotaşawatiwaji. Pida icota mowooşoti nigidiaagidi”.

⁸ Odaa jeşetalo Pedro, “Iniotagodi. Ica daşa jikatedağadici me iwileci işonaka”. Naşa ninişodi Jesus, meeteta, “Nige dişikaniteda me jiwilegi şadogonaka, odaa aşaleegica anenitigi”.

⁹ Odaa jeşee Simão Pedro, “Iniotagodi, dice jinişidokidoateda işonaka me iwileci, pida iwileci ibaşatedi, codaan me yacilo!”

¹⁰ Naşa igidi Jesus, meeteta, “Nişijo baanaşa igo mánila ja yapidi, odan idoka leeditibige loğonaka me iwilegi. Nişida makaami şadapititiwaji, pida ini oniniteci ane daşa yapidi nişina akaamitiwaji”.

¹¹ Jesus yowooogodi nişijo ane yajigo modibatalo nelogododi. Joanişidaa leegodi mee, “Ini oniniteci ane daşa yapidi nişina akaamitiwaji.”

¹² Igaanaşa igidi Jesus me niwilegitedini loğonaka nişijo anodiotibece, odan ja dinixotacedinigi nijayogo. Odan jişigotace nicotedini maditaşa nameeja. Odan ja nigetediniwace, meetediogi, “Owoşoti anodaa diitigi ijo anejigotaşawatiwaji?

¹³ Adadalitigitiwaji me Ee, ‘Ganişaxinoşodi’, codaan me Ee, ‘Ganiotagodi’. Odan diitigi anadadalitigitiwaji, igaataşa jeşemeşee.

¹⁴ Odan Ee, ane Ee Ganiotagodi, Ganişaxinoşodi, ja jiwilegi şadogonakatiwaji. Joanişidaa leeditibige me eni madinişowiatiwajetiwaji miwileci şadogonaka.

¹⁵ Ja jao şawinigi, amaleeqaşa idoka enitatiwaji madinişowiatiwage.

¹⁶ Atacolitece anejitaşawatiwaji! Nişina nimeedi anaşaxateloco niotagodi leegodi şoneşegi. Codaan nişina ane yadeegi nibodigi anaşaxateloco nişini ane iiş anepaşa şoneşegi.

¹⁷ Nigowooğotitiwaji niğino anejitedağawa, codaanigawiite, odaa eliodi ğadinikegitiwaji.

¹⁸ Agejitaağadici akaamitawecetiwaji. Igaataağ jowoogoditibige niğijo iomagataka. Codaanicota niğijo aneeta Aneotedoğoji lotaağ, mee, ‘Niğijo ane igiiwatibece me jiniodi, jiğijaa analee yakapetegi’.

¹⁹ Ejitaağawatiwaji niğina natigide, maleedağ icota, amaleeağaga nivicota, odaa jağadadiwağatitiwaji makaağee, codaamidioka limedi me Ee.

²⁰ Atacolitecetiwaji niğida anejitaağawa. Ane dibatege niğina ane jiiğe, aağaga dibatigi. Codaan e dibatigi, aağaga dibatege Niğijo ane idimonyatedinigi niğina iiğeo”.

*Jesus ikee niğica ane yajigo modibatalo nelogododi
(Mateus 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)*

²¹ Niğidiaağidi naşa nigotedi niğijo Jesus lotaağ, odaa ja doğowikomata, odaa yenikamaağ meetediogi, “Atacolitecetiwaji anejitaağawa. Ini niğina akaamitiwaji ane idajigo modibatiwa inelogododipi”.

²² Odaa niğijo anodiotibece ja diniwi, nawelatibigiwaji, açoyowooğodi ane diitigi niğijo aneeteta Jesus.

²³ Niğijo ane lemaanigi Jesus ini me ipegitetege, dawaketelogo.

²⁴ Odaa Simão Pedro ja yotaganeğe yatita libaaağadi, dipokota me igece Jesus ganigepitığijo ica aneeteta me yajigo midi nelogododipi.

²⁵ Odaa niğijo ane-diotibece lemaanigi ja dawaketeloco elipije Jesus, odaa ja ige, oxati meetalo, “Iniotagodi. Amiijo ica anenita?”

²⁶ Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Niğini ane jajigota paon liwai ane itimi, joaniginiaaa idajigo.” Odaa Jesus ja dibate paon liwai, naşa ititedinigi ica niweenigi liwagedi, odaa ja yajigote Judas, lionigi Simão Iscariotes.

²⁷ Igaanaağa dibatege Judas niğijo paon, odaa Satanás ja dakatiwece laalegena. Odaa Jesus jeğeeteta Judas, “Nigica anigida ane eni me ęadoenatagi, adinageni mawii”.

²⁸ Niğijo anidiaaği maditaağ nameeja, ağıca ane yowooğodi ane leeğodi Jesus meote niğijo ligegi.

²⁹ Judas jiğijaa doweditelogo dinyeelo. Joaniğidaa modiletibige daga iiğe Jesus migo dinoojetetigi anigetiğica anoyopotibige me naloogó, migetaağ nediatiniwace madewetedi beexotedi.

³⁰ Naşa dibatege Judas niğijo paon liwai, odaa ja dinagetice me noditice. Pida jeğenoale.

Ica gela niigenatakaneğegi

³¹ Niğijo naşa noditice Judas, odaa jeğee Jesus, “Niğina natigide joğonelecağatee Gonleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimed, ane Ee, codaan odoğetetalo Aneotedoğoji Ee leeğodi.

³² Nigodoğetetalo Aneotedoğoji Ee leeğodi, odaa iniaağiniwa Aneotedoğoji nelecağatee Gonleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimed, ane Ee. Aneotedoğoji eote niğida aneete natigidawaanigi.

³³ Ionigipi. Ağalee leegi minaağejo makaamitaağ. Icota moleetibigijitiwaji. Pida ejitaağawatiwaji natigide niğijo ane igeğitiogi niğijo lacilodi ęodoiigi judeutedi me dağakatitatiwaji memii ane jiiiticogi.

³⁴ Natigide jajigotagawatiwaji gela ganiğenatakaneğegi, madinemaaniti-wagetiwaji. Digo aneji me ęademaanitiwaji, ęadiğeni mağaga adinemaanitiwage.

³⁵ Nigadinemaanitiwage, inatawece oko oyowooğodi makaami niğina anoniotici”.

Jesus eote leemidi Pedro

(Mateus 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Odaa Simão Pedro ja ige Jesus, meetalo, “Iniotagodi. Igame aaticogi?” Naga niniqodi Jesus, meeteta, “Niçina natigide, ağakati değemii ane jiiticogi. Pida nigidiağıdi icota memii”.

³⁷ Naga iletace Pedro, meetalo, “Iniotagodi. Igaamee ica dağa jakadi mejigo jiotaqadici ina natigide? Ja idigo me ideleotaqadomi”.

³⁸ Naga igidi Jesus, meeteta, “Migewi naga ǵadigomi me ǵadelewitomi? Jemaa mejitaqawa anewi. Anıqicatibige dağa dinici okogokoodi manoe, odaa itoatadiğıda meni me daşadowooğoti”.

14

Jesus naigi anigo miniwatağa Aneotedogoji

¹ Odaa jegeetediogi Jesus, “Jinaqakaami agecaqalodipi, codaan jinaqa ağowikomataatiwaji. Pida anakatoni Aneotedogoji. Ee eledi adinakatoni.

² Igaataşa digoida ligeladi Eiodi idiya owidi diimaga. Daqaleetigidaaqee daqanagawini akaaǵejitaqawatiwaji. Odaa ejigo jilakidetadagadomitiwaji ane onite.

³ Igaanige ejigo jilakidetini ane onitetiwaji. Odaa nige jigodi, odaa ja idopitacijo me ǵadadeegitiwaji, amaleeqaşa anejote, jiǵidiaağaşa onitetiwaji.

⁴ Joǵowoogotitiwaji ane jiiticogi, codaan joǵowooğoti naigi ane ǵadadeegiticogi digoida ane jiiticogi”.

⁵ Odaa jegeetalo Tomé, “Iniotagodi, ajowooğotaşa ica ane aaticogi. Codaan, igamaleeqaşa ǵonimaweneğegi me jowoogotasa ica naigi?”

⁶ Naga niniqodi Jesus, meeteta, “Ee jeǵemeğee naigi ane ǵadadeegitalo Aneotedogoji, Ee anewi aneetece Aneotedogoji, codaan jeǵemaşa jao lewigə oko. Açıca ane yakadi micotalo Eiodi, nige dağa Ee jadeegitalo.

⁷ Nigadowooğotitiwaji, odaa Eiodi aağaşa owoogoti. Odaa niçina natigide joǵowoogoti codaan jaǵanati Eiodi.”

⁸ Odaa Filipe jegeetalo Jesus, “Goniotagodi, enice anikeenitedogowa icoa Gadiodi. Odaa joǵokomoda ele”.

⁹ Naga niniqodi Jesus, meeteta, “Filipe. Ja jotigide me Ee makaamitaqatiwaji. Anaqadowooğoti? Niçina ane idadi, odaa nadi Eiodi. Enice, igaamee ina menitiwa, ‘Anikeenitedogowa icoa Gadiodi’?

¹⁰ Açıqatakani mejotelogo Eiodi, codaan Eiodi miniwa meetaşa?” Odaa jegeetediogi Jesus niçijo anodiotibece, “Niçino anejitedaqawatiwaji, aqejjitece emeğee. Pida Eiodi aniniwa meetaşa, joaneqepaaqeote libaketedi.

¹¹ Leeditibige me iwaqatitiwaji me idejo miniwataşa Eiodi, codaan Eiodi miniwa meetaşa. Nige dağa iwaqatakanitatiwaji leeğodi niçino yotşa, enice iwaqatakani leeğodi niçijo ǵodoxiceğetedi ane jaote.

¹² Natigide atacolitecetiwaji niçida igeği. Niçina ane idadiwaqadi icota meote niçino ane jaote, codaan icota meote loenataka ane daşaxa me eloodoli, igaataşa ja jopitalo Eiodi.

¹³ Odaa jao okanicodaşa ananipokitiwatiwaji niçina mabakeni Iboonağadi, amaleeqaşa ane Ee, Lionigi Aneotedogoji, inelecaqatidi Liboonağadi Eiodi.

¹⁴ Niganipokitiwa mabakeni naqatetigi Iboonağadi okanicodaşa ane ǵadipoketegi.

Aneotedogoji niwakatee Liwigo

¹⁵ Nigademaanitiwaji, enice iwaqati niçino iiğenatakaneğeco.

¹⁶ Jipokotalo Eiodi me yajigotedağawa eledi Ganaxawanatitogodi, anidioka limedi mini makaamitağatiwaji.

¹⁷ Joaniqiniae Niwigo ane ikee anewi niqina moyalağatiwa. Niqina okotigi digoina iiğο ayakadi doğodibatege, igaatağa aqoyakadi doğonadi, oteğexaağaga oyowoogodi. Pida akaamitiwaji boğowoogoti igaataşa ini makaamitaşa, codaicota me digeladetiwağaji.

¹⁸ Ağadalatitiwaji doğodaa micataşa dağakaami exijigipi. Pida idopitacagawatiwaji.

¹⁹ Agalee leegi nige ideleo, odaa niqina okotigi digoina iiğο agaleegetidadi. Pida aqica dağa leegi akaamitiwaji bağadati. Leeğodi nige idewiğatace, odaa jağaga gadewikitace.

²⁰ Nigicota noko nige idewiğatace, odaa joğowooğotitiwaji me emoka Ee me idexogotege Eiodi, codaakamokakaamitatiwaji me ağadexocitigi, codaame emoka Eeta me idexogotağagitiwaji.

²¹ Niqina ane dibatege codaameyiwağadi iiğenatakaneğeco, joaniqiniae idemaa. Odaa Eiodi aqaga yemaa niqina ane idemaa. Coda Ee aqaga jemaa, codaame idinikeeta ane Ee.”

²² Odaa Judas, aqijiğijo Judas Iscariotes, pida eledi Judas, ige Jesus, meetalo, “Goniotogodi, igamodaägeeta ica madinikeenitoğowa, nige dağadinikeenitiogi ina eledi oko digoina iiğο?”

²³ Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Niqina ane idemaa eyiwağadi niqinoaya, coda Eiodi yemaa niqina ane idemaa. Ee iniaa Eiodi janagaşa me gonoigowi.”

²⁴ Niqina ane dağa idemaa, aqeyiwağadi yotaga. Codaaniqinoanotaşa anajipaatalotiwaji, aqemaşa yotaga, pida lotaga Eiodi ane idimonya.

²⁵ Ejitedağawatiwaji niqinoaya maleegeetibige makaamitaşa.

²⁶ Pida Niqina Ganaxawanatitogodi, Aneotedoğoji Liwigo, ane niwakatee Eiodi leeğodi Iboonağadi, ağdiığaxinitecetiwaji inoatawece, codaao manalakitibige ijoatawece niqijo anejitedağawatiwaji.

²⁷ Jaote mele ağadaaleğenaliwi. Joaniqidaa ane jaotağadomi. Aneji me jaotağadomitiwaji aliciagi anee niqina oko anida aneetegeniqina iiğο. Odaajinağakaami agecağalodipi, jinağagowikomataa, codaajinağadoiitiwaji.

²⁸ Jagajipaatalatiwaji niqijo mejitağawa mejigo, pida idopitacagawatiwaji. Niqina nigademaanitiwaji enice aniniitibeci leeğodi mejitağawa me jopitalo Eiodi. Eiodi dağaxa meliodi nimaweneğegi, aiciagi.

²⁹ Ejitedağawa niqinoaya maleedaşa icotalo niqinoannejitece, amaleeqaga adadiwağatitiwaji nige limedi me icotece niqinoannejitedağawa.

³⁰ Aleegi me ağadotaganeğenitiwaji, igaataşa niqijo ane iiğe oko digoina iiğο jiğina menagi. Enagi me dakapetigi, pida aqica nimaweneğegitici.

³¹ Pida amaleeqaga oyowoogodi niqina oko digoina iiğο me jemaa Eiodi, odaa jaote inoatawece ane niğetediwa. Xebatiwaji, adabititiniwace, jopilaga!”

15

Jesus diniciaceeketetege libatadi “uuva”

¹ Odaa jegee Jesus, “Ee idiniciaceeketege niqina libatadi ‘uuva’. Odaa Eiodi başa liciagi nawodağanaşa jeğepaa doweditedeloco elanigije ‘uuva’.”

² Nakagidi inoatawece libiwedi ane degetayetede. Ibinie inoatawece libiwedi anepaşa etaye, eotedibige mepaanaşa dáwe.

³ Niğida makaamitiwaji ja ədapiti leeğodi me iwağati niğino a yotaşa anejitedağawa.

⁴ Ele midioka limeditiwaji me ədəxocitigi, odaa Ee idiokaanaşa limedi me idexogotagagitiwaji. Nağana libiwe idoka etaye nigalee yexogotege nağada libatadi 'uuva'. Jıgidaaşenitiwaji, idoka akati me áwe nige ədəxocitigi.

⁵ Ee libatadi 'uuva'. Odaa akaamitiwaji libiwedi. Niğina anidioka limedi me yexogotigi, Ee ağaşa idexogotege, codaa joanığiniae a ne dawe. Igaataşa nige daşa ədəxocititiwaji, odaa ağıca anakati mawii.

⁶ Niğina a ne daşa yexogotigi, joanığiniae oyaladiticogi we, yadilo mi-coataşa niğino a niale libiwedianoiladie, odaa jəgoyokoletiogi noledi moyalegi.

⁷ Nigidioka limedi me ədəxocititiwaji, codaa nigidioka limedi mowoo yotaşa, anipokitiwa niğica anemaani, odaa jaotaşadomitiwaji.

⁸ Odogetetalo Eiodi, niğina nige áwetiwaji. Odaa jağakaami niğina anoniotici.

⁹ Ja ədəmaanitiwaji digo anigotediwa Eiodi me idemaa. Idoka enitatiwaji midioka limedi me ədəxocitigi amaleegaga jikee me ədəmaanitiwaji.

¹⁰ Niğina nigoteteniiğenatakaneğeco, odaa idioka limedi me jikee me ədəmaanitiwaji, digo aneji me jotete liğenatakaneğeco Eiodi, odaa idioka limedi me idemaa.

¹¹ Jeğejitedağawatiwaji niğino a yotaşa amaleegaga itiwağaji inikegi, odaa eliodi ədinikegetiwi.

¹² Joanığidaa iiğenatakaneğegi, madinemaanitiwagetiwaji, digo anejigotagawa me ədəmaani.

¹³ Ağıca a ne dağaxa me yemaa lokaagetedipi, daşa liciagi niğina a ne yeleterema lokaagetedipi.

¹⁴ Akaami yokaagetedipi nigawii niğina a ne jiğetağawa.

¹⁵ Ağejitağawa makaami iotagipi, igaataşa niğina niotagi ayowooğodi niğica aneo niğini niotagodi. Pida ejitagawatiwaji makaami yokaagetedipi leeğodi jeğejitedağawatiwaji ijoatawece aneetediwa Eiodi.

¹⁶ Anağakamaga adiolaaticetiwaji, pida Ee ədiolaatice, odaa ja ədiomağatiticoace jaotibige memii, codaa me áwe, odaa niğino a gatá abeyagi. Joanığidaaşee, Eiodi yajigotedağawatiwaji inoatawece a ne ipokitibige, niğina me abakeni Iboonağadi.

¹⁷ Joanığidaa me ədiğenitiwaji madinemaanitiwage.

Oko anida aneetege niğina iiğ neleğetedi niğina anodiotibece Jesus

¹⁸ Nigakaami neleğetedipi niğina oko anida aneetege niğina iiğ, analak-itibitiwaji me Ee odoejegi me Ee neleğedi.

¹⁹ Igaataşa diğida anenitegetiwaji niğina iiğ, dağanagawini niğina oko etiğademaani, igaataşa inoka oyemaa niğina a ne nebi, anida aneetege niğina iiğ. Pida ja ədiomağatiticoace liwigotigi niğina oko, ədixipeniticoace, odaa ağıleegica anenitege. Joanığidaa leeğodi makaami neleğetedipi.

²⁰ Analakitibige niğijo mejitagawatiwaji, niğina nimeedi anağaxateloco niotagodi. Odaa niğina oko anida aneetege niğina iiğ nigetidiatibeci, odaa akaami ağaşa etiğadiatenitibece. Doğoyotete yotaşa, odaa tağaga oyotete ədotağatiwaji.

²¹ Pida leeğodi mida anenitigi jiğidaa midoğodigotagawatiwaji, igaataşa ağıyowooğodi Nigijoa a ne idimonya.

²² Niğina daaditaşa janagi, jelögöditioyi, agotığica libeyaceğegi a ne yelogo. Pida niğina natigide ağıleegica oko a ne yakadi me yağaditini libeyaceğegi.

²³ Niğina a ne Ee leleğedi, ağaşa leleğedi Eiodi.

24 Niçina daaditiçicoateda godoxicegetedi ane jaote lodox, ane diçica ane yakadi meo licagi, odaa niçino a loenataka ane beyagi agotaça yelogo. Pida noçonadi godoxicegetedi ane jaote, odaa jogoyelatomi, codaa Eiodi moyelatema.

25 Pida mina jiçidaägee, icota niçijo ane diniditeloco notaçanağaxi midi-wataça niigenatakanegeco, niçijo anee, ‘Açica ane leeğodi moyelatomi’.

26 Niçijo Ganaxawanatitogodi, Aneotedogoji Liwigo, icota meno, odaa begewi me ikeetağawa anodaägeji niçina moyalağatiwa, icoğotibigimece mini-wataça Eiodi. Jinimonyatağawatiwaji, icoğotibigimece Eiodi. Odaa nigeno, jegeetece anodaägeji.

27 Odaa akaamitiwaji jaçaça enitece anodaägeji, leeğodi makaamitiwaji meetaga, niçijo maleekoka gadiomağatiticoace, codaa niçina natigide.

16

1 Ejitedağawatiwaji niçino a yotaga jaotibige me daşa amiğiticoace.

2 Etiğaditicoitoace wetice niiakanagaxiidi. Codaa icota noko, niçina anetiqadeloati odiletibige doğowo libakedi Aneotedogoji.

3 Odaa jiçidaağodigotağawatiwaji leeğodi açooyowooğodi Eiodi, codaa Ee agetidowooğodi.

4 Pida ejitedağawatiwaji niçino a yotaga amaleeğaga nige icotece, odaa jaçanalakitibigliwaji mijo me jao gadeemidi.

Ica ane libakedi Aneotedogoji Liwigo

Niçijo maleekoka idinojocagatini me jibaaga açica degejitedağawa niçino a yotaga, leeğodi maleegeetibige makaamitağatiwaji.

5 Pida niçina natigide ja jopitalo ane idimonya. Pida açica niçina akaamitiwaji ane idigetece ica ane leeğodi mejigo.

6 Pida jaçakaami agecağalodipi leeğodi me jao gadeemidi.

7 Ejitağawatiwaji anewi. Dağaxa mele mejigo, igaataça daaditaça ejigo, odaa Ganaxawanatitogoditiwaji aqenagi. Pida nigejigo odaa ja jinimonyatağawatiwaji.

8 Niçina nigenagi, odaa ja ikeetiogi niçina oko anodaägee nibeyaceğeco, codaa ane iğenağa, codaa Aneotedogoji me laagetedipi niçina oko leeğotedi loenataka ane beyagi.

9 Codaa ikeetiogi niçina oko minoa libeyaceğeco, leeğodi me degetidadiwağadi.

10 Eledi ikeetiogi ane iğenağa, leeğodi jegejigo miniwataça Eiodi, odaa aqaleeğee madatitiwaji.

11 Codaa aqagaça ikeetiogi Aneotedogoji me laagetedipi niçina oko leeğotedi libeyaceğeco, leeğodi ja laagedi niçijo ane iiğe oko digoina iiğe.

12 Eginoa owidi ane domeğejitedağawatiwaji, pida aqabootegeliwaji dağajipaatalo eletidi yotaga niçina natigide.

13 Pida nigenagi Aneotedogoji Liwigo, ane ikee anewi me yalağatiwa, ikeetedağawatiwaji inoatawece niçino a nepeğewi. Adotaça degepaa lo-laadi, pida eetece niçica anağaga lajipakegi. Yatematitedağawatiwaji niçino a ane icota manati.

14 Eo modogötetiwa niçina oko, leeğodi yelögoditağawatiwaji niçina ane jajigota, ane jemaa me igegetağawa.

15 Inoatawece ane nepilidi Eiodi, aqagaça inepilidi. Joaniçidaa meji, Liwigo Aneotedogoji dibatege niçino a yotaga ane jajigota, odaa jaçaça yelögoditedağawatiwaji.

Niçijo anodiotibece agecağalodipi, pida niçidiağıdi ninitibigiwaji

¹⁶ Natigidawaanigi ağaleegee madatitiwaji. Pida nigidiaağıdi icotace madati. Igaatağa jegejigo miniwatağa Eiodi”.

¹⁷ Odaa onica niğijo anodiotibece ane dinotağaneğe midiokiditiwage, modi, “Amiida ica ane diitigi ijo ligegi meetedoğowa me natigidawaanigi odaa ağaleeğicoa me jinatağa, odaa aleegi ja jinatağatace, eleditace niğina meetedoğowa me leeğodi niğigo miniwatağa Eliodi?”

¹⁸ Odaa ja dinotağaneğetace idiokiditiwage, modi, “Igame diitigi ica ligegi ijo mee, ‘Nigidiaağıdi’? Ajowooğotaşa aneyatedigi ica ligegi”.

¹⁹ Jesus yowooğodi modoletibige moige, odaa jegeetediogi, “Jegejitağawatiwaji natigidawaanigi ağaleegee madati, pida nigidiaağıdi icotace madati. Jowoogodi me domaşa agikanitecetiwaji niğica anodaa diitigi niğida igegi.

²⁰ Ejitağawatiwaji niğina anewi. Niğida makaami icota manoenitiwaji, codaa makaami agecağalodipi, pida iniğina niğina oko anida aneetege niğina iiğoo başa ninitibigiwaji. Akaami agecağalodipi, pida nigidiaağıdi anini-ıtibecitiwaji.

²¹ Gadiciagitiwaji macataşa nağana iwaalo naşa niłegi me dinigaje, odaa jağagecağalo, igaataşa jiğicota noko lawikodigi. Pida nige dinigaje, odaa ağalee nalağatibige niğijo lawikodigi. Pida ja ninitibece leeğodi naşa dini-gajetece nigaanigawaanigi.

²² Jiğidaağenitiwaji makaami agecağalodipi. Pida nigidiaağıdi nigadatitac-itiwaji, odaa jağaniniitibeci. Codaa ağaleeğica ane yakadi daşa noğatice ağadinikegitiwaji.

²³ Nigicota niğica noko me jopiticogi miniwatağa Eiodi, odaa ağalee leed-itibige madigee. Ewi niğida anejitağawatiwaji. Nigabakeni Iboonağadi mipokita okanicodaağicata anemaani, odaa jiğidiae yajigotedağawa Eiodi.

²⁴ Codaa natigide aniğica daşa atikani Iboonağadi me ipokitalo Eiodi. Ipokitalotiwaji Eiodi, odaa jağabaatege ane ağadipoketegi, eotedibige meliodi maniniitibecitiwaji.

Jesus ja igeke loniciwaga ane beyagi niğina iiğoo

²⁵ Niğijo me ağadiğaxinitiniwace, jibake natematiko, anida ane jici-aceeketege. Pida icota noko nige dağadiaa jao ane jiciaceeketege niğina me ağadiğaxinitiwaji, pida iğenaga mejitece Eiodi.

²⁶ Niğica noko atikanitiwaji Iboonağadi me ipokitalo Eiodi. Pida ejitagawa ağalee leeditibige daşa jipokotağalocetiwaji miniwataşa Eiodi.

²⁷ Igaataşa Iniaağiniwa ağademaanitetiwaji. Odaa ağademaanitetiwaji leeğodi mademaani, codaa jağadadiwağati me jicögoticogi miniwataşa Aneotedoğoji.

²⁸ Jaladi Eiodi, odaa ja janagi niğina iiğoo. Odaa natigide jaladi niğina iiğoo, jopitalo Eiodi”.

²⁹ Odaa moditalo niğijo anodiotibece, “Niğina natigide ja yelogotece ağadotaşa, ataleeğawii ane iciaceekenitege aneo me daşa jowoogotağatece.”

³⁰ Niğina natigide ja jowoogotaşa mowooğoti inoatawece, codaa ağalee leeditibige diğica ane ağadigee. Joaniğidaa me ağadadiwağateğegi me icoğiticogi miniwataşa Aneotedoğoji (Leeğodi owoogoti codaa me ağadowooko)”.

³¹ Naga niniğodi Jesus, meetediogi, “Jawienataka naga adadiwağatitiwaji.

³² Igaataşa enagi noko codaa jiğicota, odaa akaamitawecetiwaji ilaag-itibece, odaa joğopilitaliwaji niğinoa ağadigelatedi, leeğodi madoiitiogi lacilodi judeutedi. Odaa jiğidaağee nige dağadiaağica mawitibigiji. Pida ağoka Eetece, igaataşa Eiodi iniwa meetaşa.

³³ Ejitedağawatiwaji niğino a yotaga, jaotibige mele gadaaleğenali leeğodi mida anenitigitiwaji. Awikodeetiwaji digoina iiğο, pida aleeni gadaaleğena, igaataşa ja jiğeke loniciwaşa niğina ane beyagi digoina iiğο”.

17

Jesus yotaganeşe Eliodi

¹ Naşa igotedi Jesus niğijo a lotaşa, odaa ja iwitedibigimece ditibigimedi, odaa jegee, “Eiodi. Naşajo lakata me jawikode ja nipegi. Ikeeni me Ee gadiñigi, odaa alecatinitibigimece Iboonağadi lodox inatawece oko, amaleegaga jakadi me jogetetağawa.

² Leeğodi manajicitiwa inimaweneğegiteloco inatawece oko me jao mid-ioka limedi me newişa niğijo ananajicitiwa.

³ Niğina oko idiokaanaşa limedi me newişa makaamitaga niğina neğetidowooğoti, makamokakaami makaami Aneotedoğoji anewi, codaa niğina neğetidowooğodi, me Ee, Jesus Cristo anakamaşa adimonyaa.

⁴ Ja gadinelecağateeni lodox niğina oko digoina iiğο, igaataşa ja jiğodi ibakedi ananajicitiwa me jao.

⁵ Eiodi, natigide awii me idelogo gadodoe liciagi me idelogo niğijo jotigide maleedığicatibige dağa igo niğina iiğο.

⁶ Ja jikeetiogi anodañaeni niğijo a şoneleegiwadi ane iomaşatiticoace minataşa niğina oko digoina iiğο, odaa jağanajicitiwa. Ja şanepilidi, odaa jağanajicitiwa. Codaa oyıwağadi şadotaga.

⁷ Niğina natigide niğijo a şoneleegiwadi joğoyowooğodi minoatawece niğino a ananajicitediwa icoğotedigi makaamitaga.

⁸ Igaataşa jelögöditiogi şadotaga ananajicitediwa, odaa joğodibatege. Codaa joğoyowooğodi mewi me jicogötibigimece makaamitaga, codaa jeğeniwağatakanaşa mewi naşakamaşa adiğeni.

⁹ Jipokoteloco makaamitaga. Pida baadaşa jipokoteloco niğina oko anida aneetege niğina iiğο, ijoka jipokotelogo niğijo ananajicitediwa, igaataşa şanepilidi.

¹⁰ Inoatawece niğino ane inepilidi, şanepilidi. Codaa inoatawece niğino ane şanepilidi, Ee aağaga inepilidi. Leeğodi moniotici, odaa niğina oko joğoilicateetibigimece Iboonağadi.

¹¹ Natigidawaanigi jeğejigo makaamitaga. Ağaleeqinayaşejo digoina iiğο. Pida niğina anoniotici bağaleeqinayaşi digoina iiğο. Eiodi, ane diğica şabatiigi, atikani nimaweneğegi Gaboonagadi me otetenitibigiwaji niğijo a şoneleegiwadi ananajicitediwa, amaleegaga idioka limedi me ilağatiwage, digo anejinaşa me şodilağatiwage.

¹² Niğijo maleeqejote miditaşa digoina iiğο, jotetetibigiwaji jatika ni-maweneğegi Gaboonagadi. Niğijo a şoneleegiwadi ananajicitediwa, ja id-oweditelogi. Codaa ağica ananiaditice, ijokijo niğijo bağakaa aniatagigi, niğijo anakaa dinibikota maniatagigi, eotibige me jinataşa niğijo aneeta Aneotedoğoji lotaşa niğicota.

¹³ Pida natigidawaanigi jeğejigo makaamitaga. Ejitece niğino a yotaga maleeqeetibige niğina iiğο, amaleeqaşa niğina anoniotici eliodi me ninitibig-waji digo aneji me idinitibeci.

¹⁴ Ja jajigotiogi şadotaga. Odaa niğina oko anida aneetege niğina iiğο ja neleğetedipi, leeğodi niğina anoniotici ağaleeqica aneetege niğina iiğο, digo aneji me diğica anejitege niğina iiğο.

15 Ajipokotağawa dağanoğaaticogi nişina iişo, pida jipokotağawa motetenitibigiwaji, adowetiteloco, atamağateenitege nimaweneğegi nişijo ane abeyaceğegi, diaabo.

16 Ağica anoditege nişina iişo, iciagipi me dağaga icata anejitege nişina iişo.

17 Atikani anewi nişina me iomağatiticoace makamoka ęanepilidi. Gadotağaa joanığinaa anewi.

18 Anemiitiwa madimonyaatinigi nişina iişo, jişidağaga ejigotioyi me jimonya.

19 Odaa idiniomağaditağadomi leeğodi nişina anoniotici. Jao nişida anejitağawa amaleeğaga odiniomağaditağadomi makamokakaami me ęanepilidi. Atiitiogi ęadotağaa me iomağatiticoace.

20 Pida ağıdioka jipokoteloco, aağaga jipokoteloco nişica eledi anicota metidadiwağadi leeğotedi ęadotağaa.

21 Eledi jipokoteloco amaleeğaga idiokaşa limedi me ilağatiwage. Eiodi, jipokotağawa amaleeğaga okomokokotege, anejinaşa mokomokotiwage, codaa emokeetağagi, codaa amaleeğaga eniwağatakanaşa nişina oko digoina iişo nağakamaşa adimonyaa.

22 Ja jajigo yógeğegitiogi nişina anoniotici, liciagi ęadogeeğegitiwa, amaleeğaga idioka limedi me ilağatiwage, digo anejinaşa me ęodilağatiwage.

23 Idejote miditağaa, liciagi makaami meetağaa, amaleeğaga ewi me ilağatiwage, amanagawini nişina oko digoina iişo eniwağatakanaşa nağakamaşa adimonyaa, codaa memaani digo anemiitiwa mademaani.

24 Eiodi. Jemaa nişijo ananajicitiwa odaa anejote jişidiaağaga ite, codaa amaleeğaga onadi malecatinitibigimece Iboonağadi, leeğodi ademaani maleedigicatibige me oeni nişina iişo.

25 Eiodi ane iğenaşa. Nişina oko anida aneetege nişina iişo agetiğadowooğoti. Pida Ee başa ęadowooğoti codaa nişijo ananajicitiwa oyowooğodi nağakamaşa adimonyaa.

26 Ja jao metiğadowooğoti, codaa eğidaa diitigi me ęadikeenitiogi, jaotibige me dinemaatiwage digo anemiitiwa mademaani, codaa mağaga idejotice miditağaa”.

18

Ica Jesus noğoniwilo

(Mateus 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

1 Igaanaşa nigotedini Jesus me yotağaneğe Eliodi, odaa ja noditedice nigotağaa ijaağijo anodiotibece igotibeci daato nişijo natoağa anodita “Cedrom”. Ini lapo nialeli enanigijedi, odaa joanığidiae dakatediwece Jesus ijaağijo anodiotibece.

2 Judas, nişijo ane yajigo Jesus modibatalo neloğododi, eledi yowooğodi anei nişini nialicawaanigi, leeğodi elioditibece midiaağitedibige Jesus ijaağijo anodiotibece.

3 Odaa Judas jişigo nişijo aneite Jesus, yadeegi ijoa iodağawadi romaantedi ijaağijo onateciğijo nowienogododi liigeladi Aneotedoğoji, liğexedi fariseutedi ijaağijo lacilodi sacerdotitedi. Oyadeegi noledağaxiidi inaa laloğonagatedi, codaa me likanağanağatedi.

4 Jesus akaa yowooğodi inoatawece nişinoa analleeğicotece modigotalo. Joanığidiae leeğodi nişigo dakapetetege, odaa ja nigetediniwace, meetediogi, “Amiijo ica anoleetibigliwaji?”

⁵ Noqoninigodi, moditalo, “Joleegatibige Jesus anelatedibige Nazaré”. Odaa jegeetediogi Jesus, “Niçida me Ee, Ee ane Ee!” Judas, niçijo aneyaa Jesus eledi ida me lixigaqawepodi.

⁶ Niçijo negee Jesus, “Niçida me Ee, Ee ane Ee!”, odaa jaçanojiceticoace, enitinigi iiço.

⁷ Odaa ja nigetacediniwace Jesus, meetediogi, “Amijio ica anoleetibigeti-waji?” Odaa moditacalo, “Joleegatibige Jesus anelatedibige Nazaré”.

⁸ Odaa jegeetediogi Jesus, “Genegejitaçawatiwaji jegemegee. Nige neqemaga oleetibigijitiwaji, enice ikaniticoace niçina anoniotibici mopitibeci”.

⁹ Eote niçida ligegi eote micotece niçijo ligegiteta Eliodi, “Eiodi, aqica ane aniaditibige otiginitece niçidi ananajicitiwa”.

¹⁰ Simão Pedro idatace lodaajo-ocaqataqa, naqa nixigitice, odaa ja yakagiditice napaaqate ijo çoneleegiwa ane liboonaqadi Malco, ane liotagi lacilo-sacerdotitedi. Naqajo napaaqate diiçeticogi libaaqadi.

¹¹ Odaa Jesus jegeeteta Pedro, “Ixomitiwece çadodaajo lagaaqaxi! Aleetibige daaditaqa jibatege yawikodigi ane najigotediwa Eiodi?”

Ica noqoyadeegitedicogi Jesus ligeladi Anás

¹² Odaa niçijoia iodaqawadi romaanotedi, ijo lacilo, ijaaqijoia nowienogododi Aneotedoqoji ligeladi jogodibatalo Jesus, joqoniwilo.

¹³ Odaa odoejegi oyadeegitedicogi Jesus ligeladi Anás, loxiqadi Caifás, ane lacilo-sacerdotitedi. Joaniçiniaaa diiqenataka niçijo nicaaqabi.

¹⁴ Caifás, joaniçiniaaa niçijo ane yajoitiogi niçijoia lacilodi judeutedi me dagaxa mele mokinitece çoneleegiwa ane yeleotema noiigi.

Pedro diwitaka me diçicoateda me yowoogodi Jesus

(Mateus 26.57-58, 69-70; Marcos 14.53-54, 66-80; Lucas 22.54-62)

¹⁵ Odaa Simão Pedro ijaaqijo eledi ane-diotibece Jesus jogodiotetece lowidi noqoyadeegi Jesus, dinixigaqawamigi. Niçijo lixigaqawa Simão Pedro lowooqotagi niçijo lacilo-sacerdotitedi. Joaniçidaa leeqodi me yakadi me diotiwece Jesus naqa dakatediwece niogó ligeladi niçijo lacilo-sacerdotitedi.

¹⁶ Pida Pedro biçidiaqagitice we, ipegitege ijo epoagi nelegi. Odaa niçijo lixigaqawa Pedro ane lowooqotagi niçijo lacilo-sacerdotitedi ja noditice, odaa ja yotaqanege naqajo awicie ane yowie niçijo epoagi nelegi. Odaa ja ikatio Pedro me dakatio.

¹⁷ Odaa naqajo awicie jegeeta Pedro, “Ica ina daga-aami eledi niçina ane do-ootibece niçidoa aaginaqa.” Naqa niniçodi, meeta, “Oqoa, aqica anejitege!”

¹⁸ Niçijoia niotaka ijaaqijoia nowienogododi Aneotedoqoji ligeladi owo noledi nelegi aninoa ligoli, leeqodi me diwete niçijo enoale. Odaa jiçidiah dabidite me dinitotibigiwaji. Pedro eledi ida mawatiogi aaqa dilowate.

Anás nigetedice Jesus

(Mateus 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Odaa niçijo lacilo-sacerdotitedi ja igetece Jesus niçijo anodiotibece, icaqica ane iiçaxitetece, onidaaqida me doletibige ane leeqodi mowo anodigota.

²⁰ Naqa niniçodi Jesus, meeteta, “Idioka limedi me jiçaxinaqa lodoe noiigi-nelegi. Codaa elioditibece me jiçaxinaqa catiwedi niiakanaqaxiidi, codaa me catiwedi Aneotedoqoji ligeladi, aneitibige çodoiigi judeutedi me yatecoço. Aqica daga idinagaditini me jiçaxinaqa.

²¹ Natigide, igaamee ina madigee? Anigeetiniwace niğijo anonajipatiwa, igaatağa oyowoogodi niğino ane jiigaxitece”.

²² Niğijo negee Jesus niğijo ligegi, odaa ica nowienoğodi lapoagi Aneotedoğoji ligeladi ja yabaketigi latobi, meetalo, “Ayakadi mideğemii magiti niğini lacilo-sacerdotitedi”.

²³ Naşa niniğodi Jesus, meeteta, “Nige beyagi niğijo igege, enice anikeenitiwa ica ibatiigi. Pida nigele niğijo igege, igatime leeğodi madabakeni?”

²⁴ Jesus eğidaağee moigoetedi, odaa Anás ja diiğenatakatalo moyadeegite-dicogi minitağa Caifás, niğijo eledi lacilo-sacerdotitedi.

Pedro ja diwitakatace me diğicoateda me yowooğodi Jesus

(Mateus 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ Eğidiaa dabidite Pedro me dilowate, noğogetace, modita, “Akaami eledi iwitibece idoa şoneleegiwa?” Odaa Pedro ja diwitakatace, meetiogi, “Ee ogoa!”

²⁶ Onijoteci niğijo a niotaka ane litaagi niğijo Pedro ane yakagiditice na-paagate, meeta Pedro, “Ica ina daga gadati digoida aneite enanigijedi nialeli.”

²⁷ Odaa Pedro jiğijaa naşa inaaletace mee me diğicoateda me yowooğodi Jesus. Odaa ağıca daga leegi jaşanoe okoğokoodi.

Pilatos iwi anigotalo Jesus

(Mateus 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸ Niğidiaağidi joğonotağateetedice Jesus ligeladi Caifás, odaa joğoyadeegitedicogi ligeladi-nelegi ninionigi romaanotedi ane liboonağadi Pilatos, jeğepaa iiğe iditawece niığo noiigi judeu. Naşa yelogotibige, joğoyooditedicogi Jesus minitağa Pilatos. Odaa ağıdakatiwece ligeladi Pilatos, leeğodi lakatigi judeutedi yoli doğodakatiwece ligeladi eledi oko ane daga judeu. Odoitibige diğica lapioyağajegi lodox Aneotedoğoji, igaatağa leeditibige me yapiditibigiwaji odaa joğoyakadi moyeligo liweenigi lalokegi Páscoa. Joaniğidaa leeğodi midiaağiticoace we niğijo diimigi-nelegi, ligeladi Pilatos.

²⁹ Odaa Pilatos ja noditice ligeladi, jiğigo dakapetege, odaa jegeetiogi, “Amiini ica ananatitecetiwaji me libeyaceğegi idoa şoneleegiwa?”

³⁰ Noğoigidi, modita, “Ajinadeegağatedağawa niğido a şoneleegiwa daa-ditigicata loenatagi ane beyagi”.

³¹ Odaa jegeetiogi Pilatos, “Enice adeegitetiwaji, akamaşa awini niğica anemiitalo, iwitece ane şanajoinaşaneğeco”. Odaa niğijo lacilodi judeutedi modi, “Ağıca şonagatetigi daga jelootaşa oko, akamokakaami mida şanagatetigi”.

³² Joaniğidaağee, jegeo micotece niğijo Jesus ligegi, me yalağate anodaaggee me yeleo. (Leeğodi ijokijo romaanotedi moyakadi moyeloadi oko oyototeclo nicenążanağate.)

³³ Odaa Pilatos ja dakatiwece ligeladi, odaa jeğeniditalo Jesus, naşa ige, meetalo, “Ewi makaami ninionigi-eliodi judeutedi?”

³⁴ Naşa niniğodi Jesus, meeteta, “Ida anadigeetece akamaşa şadowoogo? Ogoa, eledi oko yelogoditağawa ane Ee?”

³⁵ Naşa niniğodi Pilatos, meetalo, “Niğida me ee, aägee judeu! Niğina akamaşa şadoiigi inaaşına anoiige sacerdotitedi joaneğepaa etiğadajici meetaga. Enice amiini ica şadoenatagi?”

³⁶ Naşa igidi Jesus, meeteta, “Ininioxigi ağıca aneetege niğina iiğo. Diğica aneetege ininioxigi niğina iiğo, dağanagawini niğino a iotaka odideletomi me doğoika modibatiwa judeutedi. Pida ininioxigi ağıca aneetege niğina iiğo”.

³⁷ Odaa Pilatos ja igetace Jesus, meetalo, “Enice, ida makaami, akaami inionigi-eliodi?” Naşa niniqodi Jesus, meeteta, “Ee inionigi-eliodi, diganaleegalitigi ʂagegi. Joaniqidaa leeqodi me janitini, odaa ja janagi digoina iigo mejitece anewi. Niqina oko anida aneetege anewi, joaniqiniaa wajipat-alو yotaga”.

³⁸ Odaa jegee Pilatos, “Amijo ica anewi?”

Aqoyemaa moikatedice Jesus

(*Mateus 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25*)

Odaa Pilatos ja noditacicogi we me notaqanegetaciniwace judeutedi, mee-tiogi, “Aqica jakaditece ane leeqodi dağa jiigenatakatalo niqidoa ʂoneleegiwa moyeloadi.

³⁹ Pida geme ʂadakatitiwaji manipokitiwa me jikatice oniniteci niwilogojegi niqina me nakatio ʂadalokegititiwaji anodita Páscoa. Emaani me jikatedice idoa ninionigi-eliodi judeutedi?”

⁴⁰ Odaa iditawece ja napaawaqataceloco modi, “Baadeqele dağa ikanitedice. Biqida ikanitice Barrabás!” Barrabás one niqina ʂoneleegiwa ane doide, ʂonematagodi. (Codaa joniqica me idelege niodaqawadi ninionigi-eliodi romaanotedi.)

19

Pilatos diiğenatakatalo moyeloadi Jesus

¹ Odaa Pilatos ja diiğenatakatalo Jesus monalaketebigie.

² Odaa niqijoia iodaqawadi jogoyoetema lale, macataqa naqana lale inionigi-eliodi, pida boqodatika lalepiqigo moyoe. Odaa jogonixotinece lacilo Jesus, codaa onixomeqetedeni ajo caapa ocaqataqa nolidigo-lawoqo liciagi naqana nicaapa inionigi-eliodi.

³ Odaa moditibigalo me napaawaqateloco, “Niqidoa ninionigi-eliodi judeutedi!” Odaa ja diiticogi moyametibigo, onabaketedice.

⁴ Odaa ja noditacicogi Pilatos we. Odaa jeqeetiogi, “Digawinitiwaji. Inadeegitedicogi digoina wetice, amaleeqaqa anatitiwaji me diqicata ane jakadi me leeqodi dağa jiigenatakatalo moyeloadi”.

⁵ Odaa Jesus ja noditedice we ajaagajo lale lalepiqigo anonixotinece lacilo, ajaagajo caapa ane nolidigo-lawoqo eledi anonixomeqetinigilo. Odaa Pilatos jeqeetiogi, “Naganatitiwaji! Etidoa niqidoa ʂoneleegiwa!”

⁶ Niqijo anoiige sacerdotitedi ijaqijoia nowienoqododi Aneotedogoji ligeladi noqonaditege Jesus, odaa ja napaawaqateloco, modi, “Otonitedeloco nicenaqaganagate! Otonitedini!” Odaa jeqeetiogi Pilatos, “Adeegitetiwaji, akamaqa otonitedeloco nicenaqaganagate. Igaataqa jakadi me diqica anigetigida ane leeqodi dağa jiigenatakatalo moyeloadi”.

⁷ Odaa niqijoia lacilodi judeutedi jogoniniqodi, modita, “Inoa ʂonajoinaqaneqeco. Odaa ʂonajoinaqaneqegi meetoqowa me leeditibige me jeloataqa, igaataqa mee mone Aneotedogoji Lionigi”.

⁸ Igaanaqa wajipata Pilatos lotaga lacilodi judeutedi, odaa jeqepaanaga doi.

⁹ Odaa ja dakataciwece ligeladi, igo me igetace Jesus, meetalo, “İgame icögiticogi?” Pida Jesus aigidı.

¹⁰ Odaa jeqeetalo Pilatos, “Igaamee ina me deqemaani madigit? Agowooqoti mida inaqatetigi me qadikanitice, codaa mida inaqatetigi me jiigenatakataqawa metiqadotoniteloco nicenaqaganagate?”

¹¹ Naşa niniqodi Jesus, meeteta, “Ida ʂanagatetigi leeqodi Niqijoia ane ideite ditibigimedi me yajigotedaqawa ʂanimaweneqegi. Joaniqidaa leeqodi niqina ane idajigotaqawa nelegi libatiigi caticedi ʂabatiigi.”

12 Naşa wajipatalo nişijoa lotaşa Jesus, odaa Pilatos ja doletibige nişica nimaweneğegitece Jesus me ikatedice. Pida nişijoa lacilodi judeutedi idokee me napaawağateloco, modi, “Nige ikanitedice nişidoa şoneleegiwa, amakaami lokaşgedi César, anokotawece şodiğe. Igaataşa nişina ane dinanatigi me inionigi-eliodi, lakapetegi César”.

13 Nişijo Pilatos naşa wajipata nişida nigegi, odaa ja nadeeegitedicogi Jesus wetice ligeladi. Odaa Pilatos jişigo nicotini manitaşa nibaanco şoneğe, nişica aneitice naşani baanco liboonağadi “Godipodağaladi wetiğe”. (Liboonağaditigi nioladi judeutedi me “Gabatá”.)

14 Aniaditibige onidateci noko daşa nakatio nalokegi Páscoa, noşodinoetege me nalooğو. Ja doletibige me seis lakata, neşeetiogi Pilatos nişijoa judeutedi, “Digawini! Etidoa şaninionigi-elioditewaji!”

15 Pida idokee me napaawağateloco, modi, “Eloati! Otonitedeloco nicenagağate meloati!” Odaa ja nigetiniwace Pilatos, meetiogi, “Ewi memaanitiwaji me jişenatakatalo moyototedeloco nicenagağate idoa şaninionigi-eliodi?” Pida nişijo anoiğe sacerdotitedi modita, “Iniokini César me şoninionigi-eliodi. Ağica eledi şoninionigi”.

16 Odaa Pilatos ja yajigo Jesus moyototedeloco nicenagağate, odaa joşoyadeegi nişijoa iodaşawadi.

*Jesus noşoyototedeloco nicenagağate
(Mateus 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)*

17 Odaa ja noditedice Jesus, epaa yoyağaditedijo ajo licenagağate. Odaa jişigotibeci minitaşa lojotaşgadi ane liboonağadi “Lojotaşgadi şodacılıklibitagi”. (Nioladi judeutedi nişini liboonağadi “Gólgota”).

18 Joanıgidiaa oyelite noşoyototedeloco nicenagağate ijaağijoa itoataale şoneleegiwadi. Odaa odoyate Jesus liwigotigi nişijoa itoa.

19-20 Odaa Pilatos jeşeote lidiko iditeloco taaboa-liwai. Odaa ja diişenataka moyototeloco licenagağate Jesus ditibigimedawaanigi lacilo. Iditini,

“JESUS ANE ELATEDIBIGE NAZARÉ, NINIONIGI-ELIODI JUDEUTEDI.”
Oiditedi nişijoa lidiko me nioladi judeutedi, nioladi greegotedi, ijaa nioladi romaanotedi. Eliodi judeutedi oyalomeğeteloco naşajo nidie, leeğodi nişijo anoyelite Jesus moyototedeloco nicenagağate ipeğitege nigotaşa.

21 Odaa nişijo anoiğe sacerdotitedi modita Pilatos, “Jınaşa eliiteloco naşada nidie ‘Ninisionigi-eliodi judeutedi’. Pida idiiteloco ‘Mee me ninisionigi-eliodi judeutedi’”.

22 Naşa niniğodi Pilatos, meetiogi, “Ane jiditini, ja diniditini.”

23 Igaanaşa oigodi Jesus moyototedeloco nicenagağate nişijoa iodaşawadi, odaa joşodibatalo lowoodi, odaa joşodinilaagağaditigilo onaditecibige nişijoa cwaatolo iodaşawadi. Odaa yeyağatice onajoteci naşajo nitoonicogo, anadatawece me lipegetege adinapeegi.

24 Odaa ja dinotaşganeğe, midiokiditiwage, modi, “Ağele daşa jaağataşa naşada toonicogo. Pida jiwinşa nişica anepaşa dinetetece. Odaa ane dinete ja nebi naşada toonicogo.” Nişida niciagi eo micotece nişijio aneeta Aneotedoğoji lotaşa, nişijo mee,

“Odinilaagağaditigi yowoodi,
codaa oowi anepaşa dinetetece,
odaa ja nebi initoonicogo.”

Odaa nişijoa iodaşawadi jişidaağodigotalo nişijoa lowoodi Jesus.

25 Ada mipegitege naşajo licenagağate Jesus naşajo eliodo, ajo nioxoa, ajaağajo Maria lodawa Clopas, ajaa Maria Madalena eledi ada miditaşa.

26 Igaanaşa nadi Jesus nağajo eliodo, ijaaşijo nişijo ane-diotibece ane dağaxa me yemaa, odaa jegeete nağajo eliodo, “Iniotagodo. Nişidoda şoneleegiwa. Ademii micataşa daşa şadionigi”.

27 Nişidiaşaşıdi Jesus jaşaşa eete nişijo ane-diotibece, “Naşada iwaalo. Ademii micataşa daşa şadiodo”. Odaa nişijo ane-diotibece Jesus ja yadeegi nağajo eliodo Jesus me noiigliwa digoida lişeladi ijaaşijo nişijo noko.

Jesus naşa yeleo

(Mateus 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

28 Nişidiaşaşıdi Jesus ja yowooğodi naşa igodi inoatawece ane leeditibige meote. Odaa jeşe micota nişijo aneeta Aneotedoğoji lotşa, nişijo neşe Jesus, “Ideloadi ecibi”.

29 Ada ajo laşaşa viinyo ane daşa dakake loojedi (anepoka lacipaşaşınişinoda madewetedi). Odaa joşoititinigi nişijo viinyo nağajo ane liciagi coxao. Odaa joşoigoeteloco nişijo iwogo anoyakagidi libiwe “hissopo”. Odaa joşoyatiwece nioladi Jesus.

30 Igaanaşa ici Jesus nişijo viinyo, odaa jeşee, “Ja jigodi inoatawece ane leeditibige me jaote.” Naşa noletedini, odaa ja yopilaşadite liwigo Eliodi.

Ica iodaşawa yapoace liwai Jesus yatitalo apocenigi

31 Nişijo noko judeutedi joşodinoetege nalokegi, odaa nişijoa lacilodi judeutedi aşoyemaa dişidiasaşite nişijoa şoneleegiwadi midoataşa licenagaşanagatedi deşepaa eldi noko, leeğodi me saabado, noko dağaxa me şoneşegi. Joanişidaa leeğodi modipokota Pilatos me diiğenatakatiogi moninoketedini litili nişijoa şoneleegiwadi anoyototelogo nicenaganagatedi (owotibige me age me nigo), odaa joşonikatiniwace nicenaganagatedi.

32 Odaa nişijoa iodaşawadi jişigotibeci, odaa joşoninoketedini litili nişijo odoejegi şoneleegiwa anoyototini. Odaa nişidiaşaşıdi jaşaşa otota moninoketedini litili nişijo eldi şoneleegiwa anabotege Jesus moyototedini.

33 Pida nişidiaşaşıdi naşaşa otatalo Jesus, odaa joşonadi mewi naşa yeleo. Joanişidaa leeğodi me daşadiaşoninoketedini litili.

34 Odaa jişijo iodaşawa ane dibata napocenigi, odaa ja yapoace liwai Jesus. Odaa jaşanado lawodi, ina ninyoğodi.

35 Nişijo ane nadi yalaşata nişida niciagi eotibige makaami eleditetiwaji iwaşatakani. Yatemati anewi, codaa ijaaşijo yowooğodi mewi nişino latematiko.

36-37 Inoatawece nişino ane jinataşa eotibige me icotece nişijoa aneeta Aneotedoğoji lotşa, nişijo mee, “Aşica otığiditece şabitagi ane dinoke”. Eledi mee Aneotedoğoji lotşa, “Oiwitibigimece nişijoa anoyojogotalo apocenigi”.

Jesus oixotediwece lawimaşajegi-wetiga monalightedini

(Mateus 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

38 Nişidiaşaşıdi José anelatibige nigotaşa Arimatéia jişigo yotaşaneşe Pilatos, dipokota me yadeegi lolaadi Jesus. José eldi diotibece Jesus, pida başa dinaşaditi me diotibece, igaataşa doitiogi nişijoa lacilodi judeutedi. Igaanaşa dipokotalo, odaa Pilatos ja ikatece. Odaa José jişigo nikatedini Jesus madataşa nicenaganagate.

39 Nicodemus ijo migo lixigaşawa José. Nicodemus, nişijo ane igo yotaşaneşe Jesus nişijo enoale naşa diiticogi me nişaxitediniwace oko. Nicodemus me lixigaşawa José yadeegi triinta ciilo ladokojegi anodita “aloés” awatege ica “mirra”.

40 Odaa José ijaa Nicodemus joḡodibata lolaadi Jesus, odaa joḡoilipaditigi niġelateli, oyatitibige niġijo ladokojegi. Owo anepaa latakigi judeutedi moyoetini niġina némeġegi anoixotiwece wetiġa-lawimaġajegi.

41 Niġijo anoyelite Jesus moyototedeloco nicenaġanagħate ipegitege ijoa nawodigijedi niale lawoġo aneitice niġijo lawimaġajegi-wetiġa gela moigodi, analleedisċata ēmeġegi anoixotiwece.

42 Odaa jiġidiae oixotediwece lolaadi Jesus, leeġodi niġijo lawimaġajegi-wetiġa baġa ipegitege aneiticoace, codaa eleditace leeġodi naġa nipegi me nakatio nisaabado judeutedi. (Limedi me nipenaga).

20

Agħaleegħi lolaadi Jesus midataġa lawimaġajegi-wetiġa (Mateus 28.1-8; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

1 Niġijo naġa domiingo me nigoitijo, eġinaa nexocaġa, odaa Maria Madalena jiġiġo midataġa wetiġa-lawimaġajegi anoyatice lolaadi Jesus. Odaa ja nadi naġajo wetiġa nelegi ane nibatoo lawimaġajegi-wetiġa aneitice lolaadi Jesus naġa dawililetice.

2 Odaa ja walokodi migo midataġa Simão Pedro, ijaaqiġo ane-diotibece Jesus lemaanigi. Odaa jeġeetiogi, “Joġonogħowa Gonċiwa-aagodi lolaadi, aġ-eeġiċa midataġa wetiġa-lawimaġajegi, ajwoċċoġo niġiċa anoyaticogi lolaadi.”

3 Odaa Pedro ijaaqiġo lokaqgħi jaġaġigotibec i midataġa wetiġa-lawimaġajegi anoyatice lolaadi Jesus.

4 Niġijoa itoa ja waledi, pida niġijo eledi daġħaxa me dawé, odaa odoejegi me icota anoyatice lolaadi Jesus, ija Pedro ja nataliġi.

5 Igaanaġa dakagitini niġijo anodoejegi micotio, iwitiwece niġijo anoyatice lolaadi Jesus, odaa ja nadi niġijoa lipataġħxiidi Jesus, pida adakatio.

6 Niġidiaaqiġi Simão Pedro jaġaġicōtio, odaa jeġepaġa dakatio. Odaa ja nadi niġijoa lipegetege anoilipaditigilo Jesus, idiaaqitedice niġijo ane iwote.

7 Eledi nadi naġajo leenxo anoilipaditece lacilo Jesus. Naġajo leenxo aġawatege niġijoa lipegetege lipataġħxiidi, pida diġeticogi eledi liwai, dinokomoke.

8 Niġijo lokaqgħi Pedro anodoejegi mico, jaġaġa dakatio. Igaanaġa nadi, odaa jeġetiwa qataka mewi naġa yewiġatace Jesus.

9 Pida eġidaaġġie maleedoġoyowoġodi niġijo aneeta Aneotedoġoġi lotaġa, me leeditibige me yewiġatace Jesus.

10 Niġidiaaqiġi niġijo itoataale anodiotibece Jesus joġopiticogi ligħelad.

Maria Madalena nadi Jesus (Mateus 28.9-10; Marcos 16.9-11)

11 Maria Madalena idiaa dabidite wetice miditaġa anoyatice lolaadi Jesus, anoetibece. Eġidaaġġie manoetibece, naġa dakagitini me iwitiwece catiwed.

12 Odaa ja nadi icoa itoataale aanjotedi yapacaġa lowoodi. Idiaa nictinīwace miditaġa anoyatice lolaadi Jesus. Onijoteci nicotini diġeticogi lakaqgħadi niġijo ane iwote Jesus, ijo eledi baġa nicote ane dojitedicogi logonaka.

13 Odaa joġoġe, modita, “Iniotagħodawaana. Igaameni ina me anoen-itibece?” Naġa ninigħodi, meetiogi, “Jinoetibece le-eġodi aġ-eeġiċa lolaadi Iniwa-aagodi, joġoyadeegi, ajwoċċoġi niġiċa anoyaticogi”.

14 Igaanaġa nigotini me dotaga, naġa nawiilitiġo, odaa ja nadi Jesus, dabiditedi, pida aywooġodi niġidaaġħidoa.

¹⁵ Odaa ja ige Jesus, meeteta, “Iniotagodo. Ame leeġodi me anoenitibece? Amijo ica anoleetibige?” Maria diletibige diġiġiġo nowienoġodi niale lawoġo. Odaa jeġeetalo, “Iniwa-aagodi. Nige naġa-aamaġa anoġowaatice lolaadi Iniwa-aagodi, adiwikoden ianeloġotitiwa niġica ana-aanite, odaa jadeegoda.”

¹⁶ Odaa jeġee Jesus, “Maria!” Naġa nilokotijo, odaa ja igidi, yatitalo ioladi hebraico, meetalo, “Raboni!” (Amina anejinaġa “Iniġaxinoġodi”).

¹⁷ Odaa jeġee Jesus, “Jinaga domaġa abaatiloco, igaataġa anaġa jopitibigimece Eiodi. Pida emii opilitio, enitiogi inioxoadip mejigo miniwataga Eiodi ane Gadiodi, Inoenogoditetiwaji”.

¹⁸ Odaa Maria Madalena joġopitio, odaa ja yatematitiogi niġijo anodiotibece Jesus me nadi Goniotagodi, codaa yatemati ijoatawece niġijoa aneeteta.

*Jesus jaġa dinikeetediogi niġijo anodiotibece
(Mateus 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)*

¹⁹ Ijaġiġo niġijo domiingo, naġa gocidi, niġijo anodiotibece Jesus idiaagi yatecoġo catiweddi diimigi, onibatoo lapoaco, leeġodi odoitibige niġijo lacilodi judeutedi. Pida codaaqidoateda Jesus liwigotigi me dilapode, odaa jeġeetediogi, “Jemaa mele gadaaleġenaliwaji!”

²⁰ Igaanaġa nigotini niġijo ligegi, odaa ja ikeetediogi libaagatedi, liwai ane yapoace apocenigi. Niġijo noġonadi Goniotagodi, odaa eliodi me ninitibig-waji.

²¹ Odaa jeġeetacediogi Jesus, “Jemaa mele gadaaleġenaliwaji! Natigide ane igotediwa Eiodi me idimonya, jiġidaaġejigotaġawatiwaji me għadimonyaa mawii ane jemaa.”

²² Igaanaġa nigotedini me notaġaneġetidiniwace, odaa ja nawetediniwace, codaa meetediogi, “Abaategetiġi Aneotedoġoġi Liwigo.

²³ Odaa nigipokitalo Aneotedoġoġi me napitaġadi libeyaceġeco elezi oko, odaa Aneotedoġoġi jaġa napitaġadi niġicoa libeyaceġeco. Nige deġemaani Aneotedoġoġi me napitaġadi oko libeyaceġeco, odaa Aneotedoġoġi anapitaġadi niġicoa libeyaceġeco.”

Jesus dinikeeteta Tomé

²⁴ Onijoteci niġijo dooze anodiotibece Jesus ane liboonaġadi Tomé ane nikoxeedi me “Owaadi”. Tomé aġiċa niġijo noko Jesus niġicotediogi me dilapode niġijo elezi anodiotibece.

²⁵ Odaa niġijo elezi anodiotibece modita Tomé, “Jinataġa Goniotagodi”. Pida Tomé dawienataka, meetiogi, “Nige daġa jinaditeda adotonadi libecoli liwigotigi libaaġadi, codaa nige daġa jixotiwece inibedona, codaa nige daġa jibatiwece niġijo elaciledi liwai moyojogtalo apocenigi, otegħexxaagħa ejiwaġatakanawaanigi.”

²⁶ Igaanaġa ixomaġgatedice seete nokododi, odaa niġijo anodiotibece Jesus ja yatecogħotace ijaġiġo niġijo aneiticoace, pida Tomé jiġini mawatiogi. Idoatawece epoaco dinoxoco. Codaaqidoataceda Jesus, naġawatediogi, odaa jeġeetediogi, “Jemaa mele gadaaleġenaliwaji!”

²⁷ Odaa jeġeeteta Tomé, “Dige adeoni ġanibedona digoina, codaa digawini ibaaġatedi. Abaatiwece eyaciledi digoina iwai. Ikani mawienatakani, biġida iwaġatakan.”

²⁸ Naġa niniġodi Tomé, meetalo, “Iniotagodi, me Inoenogodji”.

²⁹ Odaa jeġeeteta Jesus, “Eka iwaġatakan leegodi naġadati. Eliodi linikegi niġina ane idadiwaġadi, idaaqida me diġicata me idadi”.

Ane leeġodi me diniditini naġadi notaġanaġaxi

³⁰ Owidi eletidi godoxiceğetedi Jesus aneote lodee niġijo anodiotibece. Pida aġicoa daġa diniditelogo naġadi notaġanaġaxi.

³¹ Pida niġinoa notaġa diniditedini amaleegaga iwaġatakanitiwaji Jesus me niġijaaġijo a ne niġe Aneotedoġoji meote godewiġa, codaa me Lionigi Aneotedoġoji, codaa amanagawini nige iwaġatakanitiwaji, odaa id- iokaanaġa limedi me ġadewikitema leeġodi naġatetigi Jesus.

21

Jesus dinikeetediogi niġijo anodiotibece digoida nipodigi Galiléia

¹ Niġidiaaġidi Jesus ja dinikeetacediogi niġijo anodiotibece liniogotibece weiġi anodita “Tiberíades” (eledi oyatigi me Galiléia). Digawini anodaaqee me dinikeetediogi.

² Ini Simão Pedro, Tomé ane nikoxeedi me “Owaadi”, Natanael anelatibige nigotaġa Caná nipodigi Galiléia, ijo a itoataale lionaġa Zebedeu, ijaaqiġo a eletidi itoataale anodiotibece Jesus.

³ Odaa jeġeetiogi Simão Pedro, “Ejigo jomiige”. Odaa niġijo eledi modita, “Oko, iniġa akaami ġodixigaġawa”. Odaa jiġigotibeci, joġowaxoditinigi ajo niwatece, odaa ijotawece niġijo enoale aġica libakajetegi otigiditece noġojegi.

⁴ Igaanaġa yelogħotibige, naġa nodi aligeġe, Jesus idiaa dabidite liniogotibece weiġi, miditaġa iż-żu dotiwadi. Pida niġijo anodiotibece aġoyowooġodi niġidaaġidoa.

⁵ Odaa ja dapaawetediogi, mee, “Ionigipi. Aġica ġabakajetegi noġojegi?” Nogoniniġodi, moditalo, “Amitigica ica gobakajetegi”.

⁶ Odaa jeġeetediogi, “Okoleniticogi ġadeladitiwaji eledi ġawwi, ane diġeticogi ġobaaġadi, odaa baġabaatalotiwaji noġojedi”. Odaa joġoyokoletace leladi. Aġica daġa leegi, aġalee domoġoyakadi niġijo leladi moixigitinigi catinedi liwatece, leeġodi owidi noġojedi anodibatalo.

⁷ Odaa niġijo ane-diotibece Jesus ane daġħaxa me yemaa, joanigħija-aġġeeta Pedro, “Niġidoa jiġidaa Goniotagodi”. Igaanaġa wajipata Simão Pedro modi Goniotagodi, odaa ja dinixotinigi nicaapa, leeġodi noġa lowoodi me domiġe. Naġa dinixotinigi lowoodi, odaa ja ipoditinigi ninyoġodi, igo midi dotiwadi.

⁸ Niġijo a eletidi lokaagettedi baġa oxaxoditinigi niwatece, onixigitita neladi nolee noġojedi, leeġodi aleegita moyototice liniogotibece, onexaa onaniteci taalia meetilo moyetecetice niġijo dotiwadi ane dabidite Jesus.

⁹ Igaanaġa diġetitacoace daato, odaa ja waxoditicoace liwatece, odaa joġonadi ini noledi jiġinoa ligoli, idiaa noġojedi ditibigimedi, idiaaġidi paon.

¹⁰ Odaa jeġeetediogi Jesus, “Awiite manadeegi niġidiwa noġojedi ane geladi mabaatalotiwaji”.

¹¹ Odaa Simão Pedro ja waxoditaciniġi naġajo niwatece, odaa ja ixigitijo niġijo neladi, yadeegiticogi lipenagħadi. Nolee niġijo neladi, 153 noġojedi neleċoli. Diganee me nolee niġijo neladi, pida adawalace.

¹² Odaa jeġeetediogi Jesus, “Anagħiġi, aniodi”. Pida aġica anabo laaleġena daġa ige degeetal, “Amakaami?” Leeġodi joġoyowooġodi niġiniaeġiniwa Goniotagodi.

¹³ Odaa Jesus jeġenagi miditaġa, naġa dibate iż-żu paon, odaa ja nediatedini-wace. Odaa niġijo noġojedi idaaqiġote.

¹⁴ Jiġitoatadiġida Jesus me dinikeetediogi anodiotibece niġijo naġa yewiġatace.

Jesus yotaqaneġe Pedro

15 Igaanağa niatağa me niodağa, odaa Jesus jegeeteta Simão Pedro, “Simão lionigi Jonas, ademaani caticedi niçina eledi metidemaa?” Naşa ninigodi meetalo, “Jigidaagee Iniotagodi, ḡademaani. Codaa owoogoti me ḡademaani”. Odaa jegeete Jesus, “Enice, owieni iniwaxacocoli!”

16 Odaa Jesus ja igetace, meeteta, “Simão, lionigi Jonas, ida makaami ademaani?” Naşa ninigodi meetalo, “Iniotagodi owoogoti me ḡademaani”. Odaa jegeete Jesus, “Enice, adowetitelogo iniwaxacocoli!”

17 Odaa jiçicota me itoatadiğıda me ige, meeteta, “Simão, lionigi Jonas, ida makaami ademaani?” Odaa Pedro jağagecağalo leeğodi jiçitoatadiğıda Jesus me ige meeteta, “Ida makaami ademaani?” Odaa Pedro jegeetalo, “Owoogoti inoatawece, Iniotagodi. Owoogoti me ḡademaani”. Odaa Jesus jegeeteta, “Enice, adowetitelogo iniwaxacocoli!”

18 Codaa atacolitece niçida anejitağawa. Niçina maleegakaami lioneęę, adinoeni, odaa jegemii anemaani me aaticogi. Pida nigakaami oxiigodi, odaa jiçixokenitedice ḡabaağatedi. Nigenagi eledi, odaa ja igoe ḡabaağatedi, ḡadadeegiticogi ane dağa domeğemaani me aaticogi.”

19 Jesus eote niçida ligegi me ikee anodaagee Pedro lemeğegi, me ilecatiditibigimece Liboonağadi Aneotedoğoji. Odaa jegeeteta Pedro, “Aniwitici!”

Jesus yalağate niçijo ane-diotibece ane dağaxa me yemaa

20 Igaanağa noletijo Pedro, odaa ja naditege niçijo ane-diotibece Jesus ane dağaxa me yemaa, ina me dilokotiogi. Joaniçijaa dawaketeloco elipije Jesus, niçijo me niodağa me Páscoa me ige Jesus, meetalo, “Iniotagodi, amiijo ica ane ḡadajicitiogi ḡaneloğododip!”

21 Igaanağa naditege Pedro niçijo ane-diotibece Jesus lemaanigi, odaa jegeetalo, “Iniotagodi, igamaağodaägeeta lewişa ina ḡoneleegiwa?”

22 Naşa ninigodi Jesus, meeteta, “Ağica anenitege nige jemaa me yewiğä nigepaağicota me idopitijo. Pida akaami leeditibige maniwitici!”

23 Odaa jiçigotice enalağaneğegi miditaga niçijo anodiotibece Goniotagodi, modi me dağa yeleo niçijo lemaanigi Jesus. Pida aniçidaağeyatedigi ligegi Jesus, onexaağeededa, “Ağica anenitege nige jemaa me yewiğä nigepaağicota me idopitijo.”

24 Niçijo ane-diotibece Jesus lemaanigi joaneğepaa yelogodi niçinoя notağa, codaa jeğepaa iditedini, codaa jowooğotaga mewi niçinoя aneetalo.

Ijoa owidi eletidi Jesus loenataka

25 Ijoa owidi eletidi Jesus loenataka. Diğidiwatawece diniditedini, ejitibige me dağa domağabo niçina iigo niçicoa notağanağaxiidi dağa diniditedini ijoatawece loenataka. Odaa jigidaagee. (Amém).

ICOA LIBAKETEDI LIIGEXEDI ANEOTEDOGOJI

Lucas me idí naqadi notaqanaqaxi didikotacibige niqica goneleegiwa anida naqatetigi ane liboonaqadi Teófilo. (Awini miditaqa Lucas 1.1-4). Maditaqa naqadi notaqanaqaxi Lucas iditedi icoatawece niqicoa ane loenataka niqijo anodiotibece Jesus niqijo noqopitedibigimece ditibigimedi. Yalaqata niqica anodaagee Aneotedogoji Liwigo noqodibatege me iige lewiqa niqijo liigexedi Aneotedogoji, odaa niqijo noqoyatematitedibece nibodicetedi anele, odaa eliodi oko joqoyiwaqadi Jesus me Niqijaa Aneotedogoji ane niiqe me Gonewikatogodi. Lucas yalaqata niqijoan nibodicetedi anele aneetece Jesus me dinatemati digoida Jerusalém, codaan miditawece niigo Judéia, nipodigi Samaria, codaan yalaqata milagitelogo inoatawece ane iigotedi. Lucas eetece niqicoa ane libaketedi Pedro ijaa Filipe. Codaan aagaq yalaqata Paulo mijo me lakapetegi Jesus, codaan eetece anodaagee naqadakapetege Jesus, codaan yalaqata anodaagee Paulo naqadiniig lewiqa, odaa ja liigexegi Jesus. Aagaq yalaqata judeutedi meliodi mowo Paulo me dawikode leeqodi me yatematitedibece nibodicetedi anele. Yalaqata anodaageeteda niqicoa niwiajegeco Paulo migotece owidi iigotedi me yelogoditedibece nibodicetedi anele, codaan me niiqaxitiniwace niqijo anoyiwaqadi Goniotagodi. Odaa ijoatawece nipodaqa anigotece Paulo, idioka limedi moiatetibece. Neqepaagicota moniwilo Paulo, odaa joqoyadeegiticogi nigotaqa Roma.

Odaa jiqidaagee Lucas me yalaqatiogi niqijoan liigexedi Jesus modigotece eletidi iigotedi moyeloqoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus, codaan owote qodoxicegetedi oibake notoetiigi Liwigo Aneotedogoji.

Lucas didikotibige Teófilo (Lucas 1.1-2)

¹ Jidikotacibigaqaji, iniotagodi Teófilo. Niqijo naqadidi naqajoo odoeje notaqanaqaxi, jiditini anodaageeteda Jesus, ijoatawece ane loenataka codaan me liigaxinaqanegeco maleeka dinojogotedini meote ane libakedi.

² Jiditedini notaqa aneetece libaketedi Jesus neqepaa niqijo noko Aneotedogoji naqadadeegitedibigimece ditibigimedi. Maleediqicatibige doqopitedibigimece ditibigimedi Jesus ibake loniciwaqa Aneotedogoji Liwigo me iige niqijoan liigexedi, niqijoan goneleegiwadi ane isolatedicoace.

³ Yeleo pida niqidiaqadi ja yewiqatace, odaa icoatigilo cwareenta nokododi elioditibece me dinikeetediogi niqijoan goneleegiwadi, dinikeetediogi mewi naqadadeegitedibigimece ditibigimedi Jesus ibake loniciwaqa Aneotedogoji Liwigo me iige niqijoan liigexedi, niqijoan goneleegiwadi ane isolatedicoace.

⁴ Ica me yatecogo, odaa Jesus ja imonya, meetediogi, “Jinoqotace anotiti-coace we nigotaqa Jerusalém, pida aliitegetiwaji ane ligegitedaqawa Eidi me yajigotedaqawa, niqijo baaniqijo mejitaqawatiwaji.”

⁵ João Batista nilegetiniwace oko datika ninyogodi eotibige me ikee noqodinilaatece libeyacegeco, codaan moyemaa Aneotedogoji me iige laalegenali. Pida nige ixomaqatedijo onateciqidiwa nokododi Aneotedogoji Liwigo dakatiwece gadaalegenali, odaa ja qadiiqenitiwaji.”

Aneotedogoji yadeegitedibigimece Jesus ditibigimedi (Marcos 16.19-20; Lucas 24.50-53)

6 Ica me yatecogo niçijoa liigexedi Jesus, odaa jonoçoige, moditalo, “Goniotagodi, domige naça natigide ica me godogaagégitice mejonaçateloco loniciwaça romaanotedi, odaa jaçawii okomaça çoninionigi-eliodi?”

7 Naça niniçodi Jesus, odaa meetediogi, “Aneotedoçoji ibake naçatetigi mepaa nibikota noko codaa me lakata nigeote niçida anenita, pida açakatiwaji mowooçoti niçica noko nigicota.

8 Pida nige dinikatinini Aneotedoçoji Liwigo me dakatiwaçajitiwaji, odaa yajigotaçawa gadoniciwaça. Odaa akaamitiwaji jaçakamaçakaami nakataçanadi codaa me enitici. Odaa jeçeniticitiwaji digoina nigotaça Jerusalém, digoida nipodigi Judéia, nipodigi Samaria, codaa me niçinoa eletidi nipodaça ane daçaxa me leegitalo.”

9 Igaanaga nigotedini niçijoa Jesus lotaça, odaa Aneotedoçoji ja yadeegite-dibigimece ditibigimedi. Odaa ja dakatediwece ica lolaadi, odaa açaleeçicoa monadi.

10 Eçidaa diiticogi Jesus migo ditibigimedi, idiaçidi idokee moiwitibigimece ditibigimedi, codaagónida noçonadi icoa itoataale çoneleegiwadi ja dinikeetiogi. Niçicoa çoneleegiwadi one odinixotinigilo nowoodi lapacogogoli, dabiditiniwace liwai niçijoa liigexedi Jesus.

11 Odaa modi, “Akaamitiwaji, çoneleegiwadi anicögoticogi nipodigi Galiléia, igame leegodi maleeginaaçoni awinitibigimece ditibigimedi? Aneotedoçoji ja yadeegi Jesus digoida ditibigimedi, odaa jiçinaa çadoyaatetiwaji digoina. Pida niçijoa Jesus icota me dopitedijo digo anodaageeteda mopitedibigimece ditibigimedi.”

Niçijoa liigexedi Jesus oiomaçaditice Matias me waxodi limedi Judas

12 Odaa niçijoa liigexedi Jesus naça dopitiniwace moicögötibigimece lotaçadi ane liboonaçadi “Lojotaçadi Oliveira”, odaa jiçigotibeci nigotaça Jerusalém one onadateci ciloomito me yototice niçijo lojotaçadi.

13 Noçodakatiwece nigotaga, odaa jiçigotibeci minitaça ica dalaçate di-imigi ane lotokaçadi. Niçicoa çoneleegiwadi anidiaçiticoace one: Pedro, João, Tiago, André, Filipe, Tomé, Bartolomeu, Mateus, Tiago ane lionigi ica Alfeu, Simão niçijo ane domaga idelege romaanotedi, icaçica Judas ane lionigi ica eledi Tiago.

14 Elioditibece me yatecogo moyotaçanege Aneotedoçoji awatege niçijo nioxoadipi Jesus, ajo eliodo, ijaçijo eledi iwaalepodi.

15 Niçijoa nokododi yatecogo ejime onaniteci taalia niçigo viinte anoyiwaçadi Goniotagodi. Odaa Pedro ja dabiditini liwigotigi, odaa jeçee,

16 “Inioxoadipi, leeditibige micota niçijo aneeta Aneotedoçoji lotaçanaçaxi aneetece analee ninyaagi Judas. Aneotedoçoji Liwigo eo inionigi-eliodi Davi me eetece analee ninyaagi Judas niçijo jotigide. Niçijo me ikeetiogi nelögödodipi ane diçetedigi Jesus eotibige moyakadi moniwilo Jesus.

17 Judas eledi ijo me godokaçagedi me jiwaçatibece Goniotagodi, açaça iomaçaditedice meo libakedi digo mokotaça idokida çobakedi.”

18 Judas dinoojeteta nipodigi. Ibake niçijoa dinyeelo ane dinigaanyetece me yajigo Jesus modibatalo nelögödodipi. Odaa miditaça niçidi nipodigi, jiçidia a lemaçadi, datope le, icoa liwenadi daxoitedice igotinigi iiçgo.

19 Iditawece niçeladimigipitigi nigotaça Jerusalém oyowooçodi ane ninyaagi Judas. Joaniçidaa leegodi mowo me liboonaçadi niçidi nipodigi, “Aceldama”, nioladi hebraico, amina anejinaçata “Nipodigi çodawodi”.

20 Pedro eçidaaçee me dotaça, odaa jeçee, “Niçida ane ninyaagi Judas diniditeloco Aneotedoçoji lotaçanaçaxi, digoida liwai niçijoa enaco, mee niçijo nidigo,

‘Leeditibige ligeladi niğini şoneleegiwa micota me dinaladi, codaan ağaleegica anigo dişeladetigi.’ Codaan eledi diniditeloco niğijo liwai lotaşanağaxi Aneotedoğoji, ‘Leeditibige eledi oko me waxodi limedi, codaan meo niğijo ane libakedi.’

21-22 Enice leeditibige me jiolaağatice eledi oko me waxodi limedi Judas me nakataşanağ a me naşa yewiğatace Goniotagodi Jesus. Leeditibige me jixipenağatice oko minoatağ a niğino şoneleegiwadi ane akaağina mokotağ a niğijo nokododi Goniotagodi Jesus maleeginiwa mokotağ a, niğijo nokododi naşa nilegetiniwace João Batista niğijo oko, neğepaağicota niğijo noko Aneotedoğoji naşa yadeegitedibigimece Jesus ditibigimedi.”

23 Odaa joşoniboonağateetiniwace itoataale şoneleegiwadi, José anoyatigi me Barsabás, codaan nikoxeedi me “Niğijo ane iğenaga”, ijaağijo eledi şoneleegiwa ane liboonağadi Matias.

24-25 Niğidiaağidi niğijo lapo joşoyotaşanege Aneotedoğoji, moditalo, “Goniotagodi Aneotedoğoji, owoogotitiwece laaleğena okanicodaağica oko. Enice natigide anikeenitögowa anigepidiğica niğidoa itoataale şoneleegiwadi ane aolaatice meote libakedi me şadiiğexegi, me waxodi limedi Judas me liiğexegi Goniotagodi, leeğodi Judas jişigo miditağ a anepaa limedi.”

26 Odaa joşoiwi anepağ a dinete modibateloco liboonağadi, odaa joşodibateloco liboonağadi Matias. Odaa Matias ja dinawanağaditege me lokaağetedi niğijo oonze şoneleegiwadi liiğexedi Goniotagodi.

2

Lanokegi Aneotedoğoji Liwigo

1 Niğijo naşa nakatio ica noko anoyatigi “Pentecostes”, ijoatawece niğijo liiğexedi Goniotagodi yatecoğ oijaağijo niğijo aneiticoace.

2 Codaağida noşowajipata ica nayaageğegi ane igedi digoida ditibigimedi micatağ a niğina niocodi ane dağaxa me yoniciwadi. Codaan owajipata niğijo nayaageğegi catiwedi idiwatawece letiidi niğijo diimigi anei me nicotinwace.

3 Odaa joşonadi ica ane liciagi galewağ a ane ilaagitice, odaa niğijo galewağ a jişiteloco lacilo oninitecibeci niğijo liiğexedi Goniotagodi.

4 Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dakatiogi oninitecibeci, odaa iditawece joşodatagatigilo eletidi isolatedi, oninitecibeci dotağatigi eledi ioladi ane diğica me dotağatigi. Leeğodi Aneotedoğoji Liwigo yajigotiogi lixakedi modotağatigilo eletidi isolatedi.

5 Digoida nigotağ a Jerusalém jişidiwa anicotiobece judeutedi anele, anoyemaa modoğetetalo Aneotedoğoji. Oicoğoticogi inoatawece eletidi iiğotedi.

6 Niğijo noşowajipata niğijo layaageğegi ditibigimedi, ica lapo-nelegi niğijo noiigi ja dinatecoğotee. Eliodi me nawelatibigiji leeğodi oninitecibeci yakadi me yowooğodi niğijo isolatedi anodotağatigilo niğijo liiğexedi Goniotagodi.

7 Eliodi moyopo, odaa modi, “Digawinitijabi! Idiwatawece niğidiwa şoneleegiwadi ane notaşanağ a elatibige nipodigi Galiléia.

8 Enige, igamodaağee ina me jakatağ a mokotawewece jajipaağatiogi modotağatigilo şoniolatedi ane diğica moyowoogodi modotağatigi?

9 Niğida moko anejilapodağ a inatecibece oicoğoticogi niiğotedi Pártia, Média, Elão, Mesopotâmia, niiğotedi Judéia, Capadócia, Ponto, codaan me Ásia.

¹⁰ Codaa ina eledi ane jawanaqatege oicogoticogi niiqotedi Frígia, Panfília, Egito, inaägeledi oicogoticogi nipodaqa Líbia anipegitege nigotaqa Cirene. Idiaägeledi baqa awaligegecipi oicogoticogi nigotaqa Roma.

¹¹ Inatecibece niqina oko judeutedi, inaägeledi baadaqa judeutedi, pida onakato Aneotedoqoji. Idi eledi oicogoticogi Creta, inaägeledi boqoicogoticogi Arábia. Pida okotawece jajipaaqata modotaqatigilo qoniolatedi, modotaqatigi niqidiwa goneleegiwadi, moditece niqinoa Aneotedoqoji loenataka libinienaga, godoxicegetedi!"

¹² Odaa niqica lapo-nelegi joqoyopo codaa noqowikomataaga, odaa dinigetiwage, modi, "Amiida ica ane diitigi ida niciagi ane jinataqa?"

¹³ Pida ica eledi baqa namenaqanaqa, modi, "Niqidiwa goneleegiwadi ejime nemaga!"

Pedro yotaganege noiigi-nelegi

¹⁴ Odaa Pedro anidiaagi miditaqa niqijo aletidi oonze liigexedi Goniotagodi ja dabiditi, odaa dinigetaqatee me yotaganege niqijo noiigi-nelegi. Meetiogi, "Akaami goneleegiwadi judeutedi, codaa makaamitawecetiwaji ane gadigeladi nigotaqa Jerusalém, atacolitecetiwaji yotaqa, jelogoditawatiwaji anodaa diitigi niqida niciagi ananati.

¹⁵ Aleetibigetiwaji niqidiwa goneleegiwadi daqa nemaga, pida anemaga. Igaataqa eka noove lakata me nigoitijo. (Odaa naqani lakata aniqica ane yemaga.)

¹⁶ Pida niqida anallee jinataqa niqijo aneeta Joel niqijo jotigide, niqijo ane yelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, niqijo negee,

¹⁷ 'Mee Aneotedoqoji,

"Nigicotalo owidijedi nokododi digawini ane jao.

Jimonya Iwigo me dakatiogi codaa me iiqe inoatawece ane latopaco oko.

Gadionipi icota moyelogoditedibece yowooko.

Jaote niqinoa lionekadi minoa lakataqa micataqa daga ligeedi, codaa niqina ganaxokodipi jao me nigeega me jikeetiogi ane jemaa.

¹⁸ Jimonya Iwigo me dakatiogi niqinoa iotaka, goneleegiwadi codaa me iwaalepodi.

Odoo jogoyatematitedibece yowooko niqicoatigilo owidijedi nokododi.

¹⁹ Jaote yoenataka libinienaga ane jopooga digoida ditibigimedi, codaa digoina iiqe jaote godoxicegetedi.

Jao micota monadi godawodi,

noledi codaa me gocilagadi ane nigexaka.

²⁰ Aligege icota me nexogoteloco,

epenai icota me ixagodi micoataqa godawodi maleedigicatibige diqicota niqica Noko Goniotagodi Aneotedoqoji,

niqica Noko gonegegi codaa me dagaxa libinienigi

nige limedi me iwi anigote niqina oko.

²¹ Odoo inatawece niqina oko ane dipokotalo Goniotagodi Aneotedoqoji me iwicode,

jiqiniae aneote Goniotagodi me yewiqatace." "

²² Pedro egidaagee me dotaqa, odoo mee, "Akaami noiigitigi Israel, atacolitece yotaqa! Aneotedoqoji ikeetedaqawatiwaji neqepaa niqe Jesus anelatedibige nigotaqa Nazaré, odoo ja yajigote ane libakeco. Igeneaga mowooqotitiwaji codaa ayakadi dagawienatakani me Aneotedoqoji niqe, igaataqa Aneotedoqoji ibake Jesus meote loenataka libinienaga codaa me godoxicegetedi gadiwigotitiwaji, codaa me niqinoa anetigodawelaqadi.

23 Aneotedoğoji yowooğodi inoatawece niğinoa anicota micotece, odaa jiğida me lowoogo me ika Jesus me dinajigotedağawatiwaji. Odaa jeğeloatitiwaji, leeğodi maniwotitema majici midiwa şoneleegiwadi abeyacağaga moyeloadi niğijo noğoyototedeloco nicenaganağate.

24 Pida Aneotedoğoji yewikatiditace Jesus. Noğatedice me dawikodetetema némağa, leeğodi némaşa ağica loniciwaşatelogo Jesus.

25 Igaataşa Davi meeetece Jesus, niğijo mee,
‘Idioka limedi me jinadi Goniotagodi me ideite yodoe.
Codaa ideite iwai ibaağadi me idaxawa,
odaar jiğidaagee ağica ane idoğowikomata.

26 Joaniğidaa leeğodi me ninitibece yaaleğena,
codaa mejitece notaşa aneo şodinikegi.
Odaa jakadi me inibeotege Aneotedoğoji meote yolaadi me yewiğatace.

27 Igaataşa niğida makaami ağikani iwigo diğidiaagi aneite liwicidi émağaga.
Codaa niğida makaami ağikani yolaadi daşa neladi,
lolaadi şaatagi anakamokakaami me dibataşadomi.

28 Jaşakamaşa awii me jowoogodi naigi ane yadeegi oko midioka limedi me
yewiğaa,
codaa eliodi me idinitibeci leeğodi makaami meetaşa.’ ”

29 Odaa Pedro egidaagee me dotaşa, odaa mee, “Akaami, inioxoadipi judeutedi, şadotaganeğenitiwaji jaotibige makaamitawece owoogoti anejatigi igeği. Niđijo şonełokodi şoneğegi, inionigi-eliodi Davi yeleo, odaa joğonaligitini. Anei monaligitini jipecagategé codaar niğina noko.

30 Davi inaagina niğina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaa yowoogodi niğijo Aneotedoğoji ane ligegiteta. Aneotedoğoji ligegi meote dibece oko anida aneetege licoğegi Davi me inionigi-eliodi, digo mijotaşa Davi me inionigi-eliodi.

31 Davi yowoogodi niğica Aneotedoğoji anicota meote, odaa jeğeetece Jesus. Eetece Aneotedoğoji meote me yewiğatace Niğijoa ane nimonya aneote me şodewiğatace. Jiğidaa ane diitigi niğijo ligegi mee,
‘Aneotedoğoji aika liwigo midiaagi aneiticoace émağaga.
Codaa lolaadi aneladi.’

32 Aneotedoğoji eote Jesus me yewiğatace, odaa oko nakataşanadi naşa yewiğatace Jesus.

33 Odaa Aneotedoğoji ja yadeegi Jesus me ideite liwai libaağadi, miditaşa nimedi şoneğegi. Odaa Aneotedoğoji jeğeote micota niğijo ane ligegite Jesus, odaa Aneotedoğoji yajigote Jesus me yakadi me iiğe Liwigo. Odaa Liwigo Aneotedoğoji enagi me dakatioğoji. Natigide jaşanatitiwaji, codaa majipaatibece anodaägeeta loenatagi Aneotedoğoji Liwigo.

34-35 Igaataşa Davi ağopitibigimece ditibigimedi, pida ijağıjoo mee,
‘Goniotagodi Aneotedoğoji meeteta Iniotagodi,
“Anicootti iwai ibaağadi miditaşa nimedi şoneğegi
niğepaağicota mejateloco şadoniciwaşa niğina şaneloğododipi.” ’

36 Enice inatawece şodoiigi Israel, leeditibige moyoowogodi. Niğijoa Jesus ane iiğenatakanitalotiwaji moyototedeloco nicenaganağate, Aneotedoğoji eote me Goniotagodi, codaa iomağaditedice meote Niğijoa aneote maşaşa şodewiğatace.”

37 Niğijo noiği-nelegi noğowajipatalo niğijoa lotaşa Pedro, odaa eliodi me noğowikomataşa, odaa modita Pedro ijağıjoo eletidi liiğexedi Aneotedoğoji, “Akaami inioxoadipi judeutedi, amiida ica ane jakataga me şonimaweneğegi me şodiwoko Aneotedoğoji lelaşa?”

³⁸ Odaa Pedro jegeetiogi, “Akaamitawecetiwaji leeditibige madinilaanitece ęabeyaceğeco, codaa me leeditibige moibake Liboonağadi Jesus Cristo metiğadinilegeni amaleegaga ixomağateetedice Aneotedoğoji niğino a ęabeyaceğeco. Odaa Aneotedoğoji ja yajigotedağawatiwaji Liwigo, anakaağıda me ligegi me yajigotedağawa.

³⁹ Eote me ligegi me yajigotedağawatiwaji Liwigo, codaa yajigotediogi ęadionigipi, codaa me niğina oko ane ligeladi niğino a nipoğada ditigedi. Yajigotediogi Liwigo inatawece niğina oko Goniotagodi Aneotedoğoji aneniditediogi menagıtibeci midoatağa.”

⁴⁰ Pedro eğıdaägee me dotağa, odaa ja najoitiniwace, meetiogi, “Adinenyağatitiwaji amaleegaga ęadiwokoni niğica noko Aneotedoğoji nige iloikatidi niğina noiği abeyacağaga!”

⁴¹ Eliodi oko oyıwağadi niğijo Pedro lotaşa, odaa ja dinilegetibiwaji. Ejinaga domaşa iniwatadağani miili oko odinawanağaditege niğijo lapo anoyiwağadi Goniotagodi ijokijo niğijo noko.

Ica anodaägee lewişa niğica anoyiwağadi Goniotagodi

⁴² Odaa ijotawece niğijo anoyiwağadi Goniotagodi idapaşa diiticogi modeemitetigilo niğijo liiğaxinağaneğeco niğijo liiğexedi Goniotagodi, codaa oikee me dinemaatiwage, codaa idioka limedi me dinatecögötee niğina me niodaşa codaa moyotağaneğe Aneotedoğoji.

⁴³ Niğijo liiğexedi Aneotedoğoji owote owidi ęodoxiceğetedi, codaa me niğino a ne libinienaga, joaniğidaa leeğodi ijotawece oko niğijo lapo-nelegi odeemitetibige loniciwaşa Aneotedoğoji.

⁴⁴ Ijotawece niğijo anonakato Goniotagodi idioka limedi midi me yatecoğotibece, codaa idioka limedi modinawalacetigi okanicodaağica anoyakadi.

⁴⁵ Niğina midi lağalanigi, odaa joğoyaa niğino a lidiiماغا, inoa ane nepilidi, odaa joğodinawalacetigilo dinyeelo iditawece niğidi anoyopotibige.

⁴⁶ Inoatawece nokododi yatecoğeo minitaşa ligeladi Aneotedoğoji. Dinodeitiwage me niodaşa inoa ligelatedi, ninitibiwaji, codaa eledi ninitibiwaji niğina modinawalacetigilo niğino a anoyakadi.

⁴⁷ Idioka limedi modogetetalo Aneotedoğoji, odaa niğina eledi noiği joğodeemitetibige codaa moyemaatibigo. Inoatawece nokododi Goniotagodi yatecoğötee eledi oko yawanağaditetege niğijo lapo oko bağakaa eniwağatakanaşa, niğidi oko Goniotagodi yemaa meote me newiğatace.

3

Ica alejaado anoicilatidi

¹ Ica noko Pedro ija João igotibeci minitaşa Aneotedoğoji ligeladi ica naşa iniwatadağani lakata me ęocidi, nağaca lakata migotibeci oko oyotağaneğe Aneotedoğoji.

² Onini ica ęoneleegiwa ane beyagi laxace, ayakadi mewaligi one leelotagi niğica maleekenitini. Odaa inoatawece nokododi icoa lokağetedipi oyadeegiticogi ica aneitibiga midataşa ica epoagi-nelegi anodita “Epoagi libinienigi”, owotibige me yakadi me dipokotiogi dinyeelo niğina oko ane dakatiobece Aneotedoğoji ligeladi.

³ Niğijo beyagi laxace naşa naditege Pedro ija João me dakatiobece Aneotedoğoji ligeladi, odaa ja domaşa dipokotiogi anigetiğidi noğeedi.

⁴ Odaa Pedro ija João joğoiwita, odaa Pedro meeta, “Dige ęodiwineğegi!”

⁵ Odaa ja iwitiogi, ja domaşa nibeotege diğica noğeedi anigetiğidi.

6 Odaa Pedro meeta, “Ağaca ininyeelo, oteğexaaşaşa inioolo, oteğexaaşaşaşa inibeexo, pida jajigotaşawa anida meetaşa. Jatika loniciwaşa Liboonaşadi Jesus Cristo anelatedibige nigotaşa Nazaré me şadıigeni madabititini, odaaşawaligi!”

7 Odaa Pedro ja dibatigi libaaşadi nişijo şoneleegiwa, odaa ja yaxawa me dabiditini. Ağica daşa leegi odaa loşonaka codaan me liwayaşaxiidi ja yoniciwadi.

8 Odaa nişijo şoneleegiwa ja waxoditibece neşepaanaşa dabiditini, odaa jişidaa diiticogi mewaligi. Nişidiaşidi ja dakatiwece Aneotedoşoji ligeladi, lixigaşawa Pedro ijaan João, daxoditibece mewaligi, codaan me doşetetibigimece Aneotedoşoji.

9 Ijotawece nişijo noiigi-nelegi onadi nişijo şoneleegiwa neşewaligi, codaan me doşetetibigimece Aneotedoşoji.

10 Oyowooşodi nişijo şoneleegiwa nişijaaşijo nişijo aninoatawece nokododi nicotinece midataşa lapoagi Aneotedoşoji ligeladi, dipokotibece midataşa epoagi-nelegi anodita “Epoagi Libinienigi”. Nişijo noiigi-nelegi anonadi eliodi me nawelatibigiwaji, codaan moyopo anee nişijo şoneleegiwa.

Pedro notaşanegetiniwace noiigi yalşatalo Jesus

11 Nişijo şoneleegiwa anoicilatidi ilokadita Pedro ijaan João. Eliodi oko walediticogi miditaşa, odaa ja yatecoşo minitaşa le Aneotedoşoji ligeladi anowo me liboonaşadi “Liwalاش Salomão”. Odaa nişijo noiigi-nelegi eliodi moyopo nişida niciagi.

12 Nişijo Pedro naşa nadi nişijo noiigi-nelegi, odaa jegeetiogi, “Akaamitiwaji şodoiigi, loiigi Israel, igame leeşodi mopootiwaji nişida niciagi? Igame leeşodi ina me şodiwineşegi? Aleetibigliwaji daşa jaşa nişida şoneleegiwa mewaligi daşa leeşodi okomaşa şonimaweneşegi, ogoa, domigetaşa leeşodi Aneotedoşoji daşa yakadi me daşaxa moko ele? Pida anişidaa leeşodi!

13 Aneotedoşoji Noenoşodi Abraão, Noenoşodi Isaque, Noenoşodi Jacó codaan me ijotawece nişijo eledi jotigide şodaamipi. Iniaaşiniwa jişiniae iwenişide Jesus ane Liotagi. Pida akamaşakaami jaşajicitiwaji Jesus midi-wataşa lacilodi romaanotedi, odaa ağica deşemaani manienşaşanegeni lodox Pilatos nişijo naşa domaga doletibige me ikatedice Jesus.

14 Pida nişida makaamitiwaji aşemaani Nişijoa anele, ane yewişatetema iniokiniwateda Aneotedoşoji, Nişijoa ane iğenaga. Pida jişipokita Pilatos me ikatice nişijo şonemataşodi, ijaşijoa aşemaani moikatedice.

15 Odaa jişidaaşee neşeloatitiwaji Nişijoa aneote oko me newişa. Pida nişidiaşidi Aneotedoşoji jegeote Jesus me yewişatace, odaa nişida moko joşoko nakataşanadi.

16 Nişijo naşa jinakatonaşa, odaa Aneotedoşoji ja najigotedoşowa loniciwaşa me jicilatitaga nişida şoneleegiwa ananatitiwaji, codaan şadowooşotagi. Aneotedoşoji ibake loniciwaşa Liboonaşadi Jesus me icilatidi nişida şoneleegiwa. Jaşanatitiwaji codaan mowooşoti me Aneotedoşoji icilatidi leeşodi me jinakatonaşa Liboonaşadi Jesus. Leeşodi me jinakatonaşa Jesus odaa nişida şoneleegiwa jeşele codaan me icileşegi mida şadıwigotitiwaji natigide.

17 Digawini, akaami inioxoadipi judeutedi, jowoşodi nişida makaamitiwaji ijaşijoa şadacilodi mawiitiwaji Jesus me dawikode leeşodi aşowoşoti anijoa.

18 Pida Aneotedoşoji ibake ijotawece nişijo anoyelogoditedibece lowooko nişijo jotigide modi me leeditibige me dawikode Nişijoa Aneotedoşoji ane

nimonya meote me ęodewiğatace. Natigide Aneotedoğoji jeğeote micota niğijo ane ligegi niğijo liotaka niğijo jotigide.

¹⁹⁻²⁰ Enice oleetibigliwaji madinilaanitibece, opilitalo Aneotedoğoji amaleegaga gadiwilecitetema ęabeyaceğeco, odaa Goniotagodi Aneotedoğoji ja niwakatee Liwigo me iwetağadi ęadiwiciditiwaji niğicoa nokododi nigoleetibige, codaa icota me nimonyatace Jesus, Niğijo Aneotedoğoji ane iomağaditedice meote me ęodewiğatacetiwaji.

²¹ Leeditibige Jesus midiaağitedice digoida ditibigimedi nigepaağicota niğica noko Aneotedoğoji nige igelağatidi inoatawece niğinoa aninoa. Niğina meote Aneotedoğoji niğida ligegi ibake niğijo anoyelogoditedibece lowooko niğijo jotigide.

²² Igaatağa niğijo jotigide mee Moisés, ‘Goniotagodi Aneotedoğoji eote ixipetedice ęoneleegiwa niğina akaamitiwaji, odaa ja iige me yelogoditedibece lowooko, digo meetağa. Odaa ele majipaatalotiwaji inoatawece ane lotaşa.

²³ Nigica oko ane dağa watacotece niğinoa lotaşa, niğini oko oyawalacetegi loiigi Aneotedoğoji, codaa oyeloadi.’

²⁴ Codaa niğijo jotigide mee Samuel ijaağıjo niğijo eledi anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko anidi me newığa niğidiaağidi naşa yeleo Samuel, ijotawece inoa latematiko moditece analeegicotece niğinoa nokododi.

²⁵ Akaamitiwaji ida anenitege licoğegi niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaa niğijo naşa dinilakidetetege Aneotedoğoji jotigide ęodaamipi, micataşa daşa dinilakidetedoğogi. Eote ligegitetege Abraão, meeteta, ‘Jao jibake oko anida aneetege ęadicogegi me jibinie inatawece noiigi niğina iigo.’

²⁶ Aneotedoğoji ixipetedice Jesus me Liotagi, jağakamaağakaamitiwaji odoejedipi me imonyatedağawa eotedibige mikani niğinoa ęanaicoli ane beyagi, odaa jiğidaa me ęadibinienitetiwaji.”

4

Icoa lacilodi judeutedi oige Pedro ijaa João

¹ Niğijo Pedro ijaa João maleeqidaağee monotağaneğetiniwace niğijo noiigi minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, odaa niğijo sacerdotitedi ijaağıjo lacilo niğijo iodağawadi anoyowie diimigi icaağicoa saduceutedi jiğicotioibece miditaga.

² Odaa neligideeqa leeğodi niğijo itoataale liigexedi Aneotedoğoji modiiğaxinağatece icoa émaağaga micota me newığatace leeğodi naşa yewiğatace Jesus.

³ Odaa jogoniwilo Pedro ijaa João, oixotiwece niwilogonağaxi neğepaa eledi nigoi, leeğodi jona ęocidi dağalee yatecoğeo icoa seteenta lacilodi noiigi.

⁴ Pida eliodi niğijo oko anowajipatalo niğijo Pedro lotaşa ijaa João oyıwağadi Goniotagodi, odaa ane liwokodi niğica ane eniwağatakanaşa ejinaşa domaga iwida me ciinco miili ęoneleegiwadi.

⁵ Neğeledi noko ja dinatecogotee digoida nigotaşa Jerusalém niğijo anoiige sacerdotitedi, ijaağijo laxokodipi lacilodi niğidi noiigi, ijaağijo niğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés.

⁶ Miditaga eledi ini ica Anás ane lacilo-sacerdotitedi, Caifás, João, Alexandre icaağicoa eletidi ęoneleegiwadi litacepodi niğini lacilo-sacerdotitedi.

7 Odaa joğodienaga Pedro ijaa João menagitibeci lodee niğijo ane niğenatakanaga, odaa joğonigetiniwace, moditiogi, “Igame şanotoetiigi micilatiti ida anijo me beyagi laxace? Amijio ane yajigotaşawa şadoniciwaga? Igame liboonagadi anabakenitiwaji micilatiti niğida şoneleegiwa?”

8-9 Odaa Liwigo Aneotedoğoji jegeo Pedro me dotaşa, odaa jegee, “Niğida makaamitiwaji anakaami lacilodi noiigi, codaan makaamitiwaji anakaami laxokodipi ane iğenatakanı. Niğida makaamitiwaji jağawini anemiitögowa, codaan me şodigeeğitece niğijo niciagi aneletema niğida anijo me beyagi laxace, codaan niğica anodaagée me icí.

10 Pida akaamitawecetiwaji codaan me inatawece şodoiigi, loiigi Israel leeditibige mowooğotitiwaji niğini şoneleegiwa me jicilatitaga jatikanaşa Liboonagadi Jesus Cristo anelatedibige nigotaşa Nazaré. Niğida makaamitiwaji jağakamaşa iğenatakanitalo moyototedeloco nicenaganagate moyeloadi, pida niğidiaagidi Aneotedoğoji ja yewikatiditace. Odaa loniciwaga Jesus icilatidi niğida şoneleegiwa anijo me beyagi laxace, pida natigide etida dabiditini şadodoetiwaji, jegele.

11 Lotaganagaxi Aneotedoğoji yalağatalo Jesus, niğijo mee,
‘Nağajo wetığa notana ane doğoyemaa moibake,
niğijo anoyoe diimigi,
nağani wetığa jegeo me dağaxa me şoneğe minitaşa niğini diimigi anoyoe.’
12 Odaa ajokajo nağajo wetığa mele. Joaniğidaa leeğodi ağica ini eledi oko ane yakadi daga Gonewikatitögodi. Aneotedoğoji ayajigote nağatetigi anigetığını eledi oko digoina iigo degeo me şodewiğatace. Pida iniokiniwateda Jesus me yakadi meote me şodewiğatace, codaan leeditibige me jağagata Liboonagadi niğina me joleeğatibige me şodewiğatace.”

13 Odaa icoa lacilodi niğidi noiigi jogonadi Pedro ijaa João mabo laaleğena. Odaa joğonowi Pedro ijaa João me diğica değeliendi me nidikonaşa, oteğexaaşa şoneğegipi. Joaniğidaa moyopo leeğodi anodaagée me nigitatakanaga. Codaan joğoyowoogodi Pedro ijaa João me lokaagetedipi Jesus.

14 Ağoyakadi diğica ligegi modakapetege Pedro ijaa João leeğodi niğijo şoneleegiwaanoicilatidi ida me dabiditi midataşa Pedro ijaa João.

15 Odaa niğidiaagidi joğoiige Pedro ijaa João me noditicoaci we, odaa niğijo lacilodi jiğidia dinotigmadietiwage.

16 Modi, “Igame iniğatiogi ijoa şoneleegiwadi? Igaataşa inatawece niğeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém joğoyowoogodi niğidiwa şoneleegiwadi mowo şodoxiceğedi nelegi, odaa ajakataşa değejinaga me doğowo niğida şodoxiceğedi anowo.

17 Pida ajemaanaşa diğidokee milaagitice niğida nibodigi ane yalağata niğida niciagi. Odaa ele me idoienaga, codaan joliğatema me dağadiaa onotaşaneğetiniwace niğina noiigi, codaan doğobake Liboonagadi Jesus.”

18 Odaa joğodienagaçtace Pedro ijaa João, odaa joğoiige me dağadiaaçoibake Liboonagadi Jesus niğina me notaşanaşa codaan me niğaxinaşanaga.

19 Pida Pedro ijaa João joğoigidi, moditiogi, “Yakadi me enitecetiwaji niğica Aneotedoğoji ane yakadi me iğenaga me jaoga. Pida domige iğenaga me şadadiwağateğegitiwaji, ogoa domige mejiwağataşa Aneotedoğoji?”

20 Igaataşa ajakataşa daga jikanaşa mejinağatece niğijo ane jinataşa, codaan ane jajipaağata.”

21 Odaa niğijo lacilodi joğodoiетaciniwace odaa joğoikaticoace niğijo itoataale mopitibeci. Ağica anoyakaditece ane leeğodi doğolioikatidi leeğodi

ijotawece niğijo noiigi odogetetibigimece Aneotedoğoji leeğodi niğijo loenatagi şodoxiceğedi.

²² Odaa niğijo şoneleegiwa anoicilatidi jonığidiwa caticedi me cwareenta nicaağape.

Niğijo anoyiwağadi Goniotagodi odipokotalo me yeloodağatee laaleğena

²³ Niğijoa lacilodi noiigi noşoikatice Pedro ijaa João, odaa Pedro ijaa João jişigotacibece minitağa niğijo lapo loiigi Goniotagodi, odaa şogoyatematitiogi ijoatawece niğijoa ane lotaşa niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijoa laxokodi şoneleegiwadi ane lacilodi loiigi Israel.

²⁴ Odaa niğijo anoyiwağadi Goniotagodi noşowajipatalo niğijoa lotaşa niğijoa itoataale liğexedi Goniotagodi, odaa iditawece ja yatecoğو moyotağaneğe Aneotedoğoji, moditalo, "Goniotagodi Aneotedoğoji anida şadoniciwağateloco inoatawece, alawini mawiite ditibigimedi, iğو, codaan me akiidi-eliodi, codaan minoatawece niğinoan aninoan me jinataşa.

²⁵ Niğijo jotigide şonelokodi Davi ane şaotagi. Gadiwigo eo mee, 'Igaamee ina me nelığideeşa ina noiigi ane daşa etiğadowooğoti? Codaan igame leeğodi ina noiigi moyowo niğina ane diğicata ane jaoşa?

²⁶ Niğinoan inionaga-elooodoli digoina iğو ja dinenyağaditibigiwaji, inaağinoan aninoan naşatetico ja dinatecogotee, odaa şogodakapetege Goniotagodi Aneotedoğoji codaan aağaga odakapetege Niğijoa ane nimonya meote me şodewiğatace.'

²⁷ Igaataşa ewi inionigi-eliodi Herodes, ijaa niğijo lacilo romaanotedi anodita Pôncio Pilatos, ijaağijo ane daşa judeutedi ijaağijo loiigi Israel, iditawece dinatecogotee modakapetege Jesus, Gaotagi aninokeote anemaani, Gaotagi anixipenitedice meote me şodewiğatace.

²⁸ Dinatecogotee mowo niğijo anakaa şadonwoogo mawii niğijo jotigide, odaa jağabakeni şadoniciwaşa mawii micota niğijoa ane şadonwooko.

²⁹ Natigide, Goniotagodi, digawini etiğodoietice, odaa awii niğida moko anoko şaotaka me jakataşa mabo şodaaleğena mejinağatece şadatematigo.

³⁰ Odaa ikeeni şadoniciwaşa makati micilatiti eelotaginadi, awiite şodoxiceğetedi codaan me libinienaga niğina me jibakenaga Liboonağadi Jesus, Niğijoa ane Gaotagi anakamokakaami me yewiğatedağadomi."

³¹ Niğijo naşa nigotiniwace moyotağaneğe Aneotedoğoji, niğijo diimigi aneite me yatecoğو ja digike. Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja yoniciwağaditibigiwaji iditawece, odaa jağabo laaleğenali moyatematitedibece latematiko Goniotagodi.

Niğijo anonakato Goniotagodi odinawalacetigilo inoatawece ane nepilidi

³² Iditawece niğijo anonakato Goniotagodi idokida ane lowoogo, codaan idokida anee. Aşica anee mepoka nepilidi niğinoan ane nepilidi, pida iditawece odinawalacetibige inoatawece anoyakadi.

³³ Niğijoa liğexedi Aneotedoğoji ida eliodi loniciwaşa moyatematitedibece Goniotagodi Jesus naşa yewiğatace, codaan Aneotedoğoji meliodi meletetema iditawece loiigi Goniotagodi.

³⁴ Aşica ini oko liwigotigi anida anigetişida lemağamatiigi, igaataşa niğina aninoan ligelatedi, inoa aninoan nipodaşa oyaa niğinoan ligelatedi inaağinoan nipodaşa, odaa jogonadeegi dinyeelo lojetedi niğijoa anoyaa.

³⁵ Odaa şogoyajigotogi dinyeelo niğijoa liğexedi Aneotedoğoji, odaa niğijoa liğexedi Goniotagodi şogoyawalace niğijoa dinyeelo onediatiniwace niğijo anepaşa oyopotibige, odaa niğijo aneneğegi yopotibige owidi dinyeelo anoyajigota.

³⁶ Onini ica ęoneleegiwa ane liboonağadi José. Nişijoa liigexedi Goniotagodi owote me liboonağadi Barnabé amina anejinağata “Nişijo aneo mabo ęodaaleğena.” Nişijo ęoneleegiwa one leviita icoğoticogi ica lidelogo ane liboonağadi Chipre.

³⁷ José neşeyaa nipoçigi, odaa ja naddeegi dinyeelo ane loojedi me etaanağsa, odaa nişijoa dinyeelo ja yajigotiogi nişijoa liigexedi Goniotagodi.

5

Ananias aniaa Safira

¹ Onini ica ęoneleegiwa ane liboonağadi Ananias, acaağaca lodawa ane liboonağadi Safira. Ananias eyaa ica nipoçigi.

² Odaa Ananias acaağaca lodawa ja dinilakidetiwage midiokiditiwage me diğidiwatawece dinyeelo oyajigotiogi nişijoa liigexedi Goniotagodi, odaa onateciğijo oyajigotiogi, pida icoa eletidi boğowote nepilidi.

³ Odaa Pedro jegeeta Ananias, “Igame leegodi madinikanitece Satanás me ęadiiğeni? Jegeo manakeni minaalenı Liwigo Aneotedoğoji nişijo me diğijoatawece anajici nişijoa dinyeelo lojetedi me aani ęanipodigi.

⁴ Nişijo maleedağa aani nişijo ęanipodigi, bağalee ęanebi. Codaa nişidiağıda naşaani, odaa nişijoa dinyeelo ęanepilidi. Odaa igame leegodi mawii ida ęadowoogo catiwedi ęadaaleğena? Nişida makaami ağınaalenı oko, pida domaga adineenitalo minaalenı Aneotedoğoji.”

⁵ Nişijo Ananias naşa wajipatalo nişijoa notaşa, odaa jeğenitini, ja yeleo. Odaa ijotawece nişijo anowajipata moyalağata nişijo ane ninyaagi Ananias eliodi me doitibigwaji.

⁶ Odaa icoa lionekadi jiğigotibeci oilipadi lolaadi Ananias. Noğoyadeegiticogi we, odaa joğonaligitini.

⁷ Igaanaga ixomağatedijo icoa iniwatadagani lakata, odaa jağagicotio nağajo lodawa Ananias. Nağajo iwaalo ayowoogodi nişijo ane ninyaagi Ananias.

⁸ Odaa Pedro jegeet, “Jemaa manelogotitiwa! Idiwa dinyeelo ane jibatege, idiwatawece icoa dinyeelo anabaategetiwaji me aani ęanipodigi?” Naşa ninigodi, odaa jegeeta, “Jiğidiwatawece!”

⁹ Odaa Pedro jegeeta, “Igame leegodi akaami ijaağijo ęadodawa madinilakidenitiwagetiwaji me domaga anakeni minaalenı Aneotedoğoji Liwigo? Natigide etina jeğenotibeci nişijoa lionekadi anonaligitini ęadodawa. Odaa natigide jağagötigadadeegi.”

¹⁰ Odaa aniaağani lakata Safira jağagenitini, ja yeleo lodox Pedro. Odaa nişijoa lionekadi naşa dakatiobece, joğototeloco nağajo iwaalo émeğe. Odaa jağagoyadeegi lolaadi, joğonaligitini liwai nişijo lodawa.

¹¹ Ijotawece nişijo lapo loiigi Goniotagodi codaan me ijotawece nişijo eliodi oko anodibodiceta nişida niciagi eliodi me doitibigwaji.

Nişijoa liigexedi Aneotedoğoji owote ęodoxiceğetedi codaan niginoa loenataka ane libinienaga

¹² Aneotedoğoji ibake nişijoa liigexedi mowote owidi ęodoxiceğetedi codaan me loenataka libinienaga miditaga nişijo noiigi. Ijotawece nişijo anonakato Goniotagodi yatecögötibece minitaşa le Aneotedoğoji ligeladi anoyatigi me “Liwalagaxi Salomão”.

¹³ Ağica anigetiğijo nişijo ane doğonakatoteda Goniotagodi anabo laaleğena me dinawanağaditiogi nişijo lapo loiigi Goniotagodi. Pida nişijo nişeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém eliodi mele modotagatibige loiigi Goniotagodi.

¹⁴ Odaa eliodi ɻoneleegiwadi codaan me iwaalepodi anonakato Goniotagodi, odaa jogodinawanaqaditege niqijo lapo loiigi Goniotagodi.

¹⁵ Niqijo noqonadi loniciwaqa niqijoaa liigexedi Aneotedoqoji, odaa niqica oko jogoyadeegi inoa neelotaginadi midiwataqa icoa ladicotiidi. Odaaqidiaaqoyate minoataqa inoa limetiidi codaan midiwataqa icoa liqelatedi lipegetege. Owotibige liwa Pedro me yakadi me ixomagateloco niqina me ixomaqatijo, minaaqigotece miditaqa.

¹⁶ Eliodi oko oicogoticogi midiwataqa icoa nigotadawaanaqa anipegitege nigotaqa Jerusalém, oyadeegi icoa neelotaginadi, inaaqinoa anodakatiogi niwicidi abeyacagaqa. Odaa ijotawece niqijo ane neelotikanaqa ja nicilaga.

Icoa lacilodi judeutedi jogodoletibige mowo anodigotiogi niqijoaa liigexedi Goniotagodi

¹⁷ Odaa niqijo lacilo-sacerdotitedi ijaaqijoaa lokaagetedi anida aneetegi niqijo lapo saduceutedi eliodi monocetema niqijoaa liigexedi Aneotedoqoji, odaa jogodoletibige mowo anodigotiogi.

¹⁸ Odaa jogoniwilotiniwace niqijoaa liigexedi Aneotedoqoji, oixotewece niwilogoqaxi manitaqa nigotaga.

¹⁹ Pida negenoale ica niaanjo Goniotagodi ja yomoke icoa lapoaco niwilogoqaxi, naqa ixoticoace, odaa jeqeetiogi,

²⁰ “Emiitaciwaji minitaqa Aneotedoqoji liqeladi, odaaqidiaaqoni atematiitiogi niqidi noiigi inoatawece ane eetece lewiga gela ane yemaa Aneotedoqoji me yajigotediogi.”

²¹ Odaa niqijoaa liigexedi Goniotagodi jogoyiwaqadi niqijo aanjo. Igaanaqa yelogotibige, odaa ja dakataciobece minitaqa Aneotedoqoji liqeladi, odaa jiġidaa dinanatacigi moniigaxitiniwace niqijo noiigi.

Niqijo lacilo-sacerdotitedi jiġigo minitaqa eledi le Aneotedoqoji liqeladi lixigaqawepodi ijoa eletidi lokaagetedi, odaa jeqeniditiogi niqijoaa seteenta laxokodipi lacilodi niqijo noiigi. Odaa jogoiħiġe icoa iodaqawadi anoyowie Aneotedoqoji liqeladi migotibeci manitaqa niwilogoqaxi me domoqodigotiogi niqijoaa liigexedi Goniotagodi.

²² Pida nogotota niwilogoqaxi, aqaleeqicoa moyakadi niqijoaa liigexedi Goniotagodi. Odaa jogopitibeci, oyatematiitiogi niqijoaa lacilodi, modi,

²³ “Ja jicqoqoqoticogi, ejogota niwilogoqaxi me dinoxoco codaan me dotete. Codaan idħiwa iodaqawadi anoyowie midoataqa epoaco. Pida naqa jomokenaqa epoaco, aqaleeqica jakataqa oko catiwedi.”

²⁴ Igaanaqa owajipatalo niqijoaa notaqa, odaa niqijo lacilo-sacerdotitedi, ijo lacilo iodaqawadi anoyowie Aneotedoqoji liqeladi, ijaaqijo niqijo anoiħe sacerdotitedi, iditawece aqoyowooqodi niqica anodaa diitigi niqida niciagi.

²⁵ Niqidiaaqidi jiġijo oko anicotio, odaa jeqeetiogi, “Digawinitiħħi! Niqijoaa ɻoneleegiwadi ɻawilogojedi etiditace digoida Aneotedoqoji liqeladi, codaan jogoniigaxitiniwace noiigi.”

²⁶ Odaa niqijo lacilo niqijoaa iodaqawadi anoyowie liqeladi Aneotedoqoji ja lixigaqawepodi ijoa niodaqawadi, odaa jogonadeegitace niqijoaa liigexedi Aneotedoqoji, pida jogoyoe monadeegi leeġodi modoitiogi niqijo noiigi doqonigidatiniwace.

²⁷ Niqijoaa iodaqawadi jogonadeegi niqijoaa liigexedi Goniotagodi, odaa jogodoyaticoace lodoe niqijoaa lacilodi me yatecogo moiwi ica anodigotiogi. Odaa niqijo lacilo-sacerdotitedi jeqeetiogi liigexedi Goniotagodi,

²⁸ “Genaga qadajoiniegħegħiġiċi codaa me qadiigħeneqegi me daqadiaa iigħaxinaqganitece loniciwaqa liboonaqgħadni niqijoaa ɻoneleegiwa. Pida digawini anenitiwaj! Ja qaniigħaxinitiniwace inatawece nigeladimigipitigi nigotaqa

Jerusalém codaa me leedi moko ʂalaagetedipi leeğodi lemeğegi niğijo agoneleegiwa.”

29 Odaa Pedro ijaağijo aletidi liiğexedi Aneotedođoji joğoninigodi, moditiogi, “Leeditibige mejiwagađataga Aneotedođoji ane niiğetedođowa, idigida ażele degejiwagađataga ane ligeđi oko ane dakapetege Aneotedođoji.

30 Aneotedoğoji ane Noenogodi jotigide ʂodaamipi eote Jesus me yewiğatace, Niğijo ane iiğenatakanitalotiwaji moyeloadi moyototedeloco nicenağanagate.

31 Odaa Aneotedoğoji ja ideyate liwai libaağadi miditağa nimedi ane dağaxa me ʂoneğegi eote me Godacilo codaa me Gonewikatitoğodi, eotedibige loiigi Israel moyakadi modinilaatece libeyaceğeco, odaa Aneotedoğoji ja yakadi me ixomagateetedice libeyaceğeco.

32 Niğida moko oko nakatağanadi leeğodi me jinatağa niğijo Aneotedoğoji aneote, codaa iniaağini Aneotedoğoji Liwigo ikee niğijo aneote. Aneotedoğoji yajigote Liwigo niğina anoyiwağadi.

33 Odaa niğijo lacilodi noğowajipatalo niğijo Pedro lotaşa, odaa eliodi moyelatema niğijo liiğexedi Goniotagodi, codaa domoğodoletibige monigodi.

34 Pida naşa dabiditini ica lacilo niğidi noiigi ane liboonağadi Gamaliel, one fariseu. Codaa Gamaliel one niğaxinağanaşa diiğaxinagatece lajoinağaneğeco Moisés, codaa iditawece niğidi noiigi odeemitetibige. Odaa Gamaliel ja diiğenatakatiogi niğijo liiğexedi Aneotedoğoji monotağateenawaanigiticoace.

35 Odaa jeğetiogi niğijo seteenta lacilodi, “Akaamitiwaji goneleegiwaditigi Israel, adowetita niğida ane domeğemaani memiitiogi niğidiwa ʂoneleegiwadi!

36 Igaataşa anogowidi nicaağape ixomağatedijo niğijo Teudas ane diletibige degeliodi me ʂoneğegi. Odaa ja domaşa cwaatolo taalia ʂoneleegiwadi anodioteci migo idelege romaanotedi. Pida noğoyeloadi, odaa niğijo anodiotibeci jiçilaagitibece, ağıgo odoe libakedi.

37 Igaanaşa yeleo Teudas, odaa jiğijo eledi ʂoneleegiwa ane liboonağadi Judas ane elatibige nipodigi Galiléia. Niğijo nokododi, niğijo lacilodi romaanotedi me domoğoyemaa monilağadi ʂodoiigi. Judas eledi yakadi eliodi oko modioteci. Pida eledi oyeloadi, odaa ijotawece niğijo anodiotibeci jaşaşa ilaagitibece.

38 Odaa jiğidaa me ʂadiladeenitiwaji. Jinaşa domağawiitiwaji ane beyagitema niğidiwa ʂoneleegiwadi. Idioki, epaağopitibece! Igaataşa niğino lowooko codaa me libaketedi nigepaa libaketedi niğina oko, odaa icota me ma.

39 Pida niğino lowooko inaağino libaketedi nige icoğotedibigimece miniwataşa Aneotedoğoji, odaa ağıkatitiwaji daşa oliitege. Niğida aneni me ʂadakapetegipitiwaji, odaa yakadi maşaşa akapetege niğicoa Aneotedoğoji.”

40 Odaa jogodibatege niğijo lotaşa Gamaliel me niladeetiniwace. Odaa joğoniditaciogi niğijo liiğexedi Aneotedoğoji, noğonalaketiniwace, odaa joğoiğe me dağadiaa oibake nağatetigi Liboonağadi Jesus niğina me natematikanaşa. Odaa joğokaticoace.

41 Odaa niğijo liiğexedi Goniotagodi ja noditicoaci me idei lodoe niğijo seteenta lacilodi noiigi. Odaa ja ninitibigiwaji leeğodi Goniotagodi me niweniğidetediniwace niğijo me ika me nawikodeeşa leeğodi Liboonağadi ijaağijo Jesus, codaa me nawikodeeşa digo mijootaşa anee mowo lawikodigi niğidiwa lacilodi noiigi.

⁴² Odaa inoatawece nokododi niğijoia liigexedi Goniotagodi iditibige ligeladi Aneotedoğoji, coda me ligelatedi niğijo anonakato Goniotagodi, codaa idioka limedi modiğaxinagatece Jesus, coda moyatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus, Niğijoia Aneotedoğoji ane nimonya meote me şodewigatace.

6

Oixipetedice icoa seete şoneleegiwadi moyaxawa niğijoia liigexedi Aneotedoğoji

¹ Niğijoia nokododi eliodi me ili ane liwokodi anodiotibece Goniotagodi. Odaa jiğida ica notigimadigi miditaşa judeutedi anodotaşatigi nioladi greegotedi icaağica judeutedi anodotaşatigi ioladi hebraico. Niğijo anodotaşatigi ioladi greego modi ica wajekalodipi aniditigi miditaşa me diğica modibatege liweenigi anoyopotibige niğina modinawalacetibige niweenigi inoatawece nokododi.

² Odaa niğijoia dooze liigexedi Aneotedoğoji jogoyatecoğotee ijotawece anonakato Goniotagodi, odaa moditiogi, “Aşele daga joyaaşa şobakedi me jiğaxinaganagatece Aneotedoğoji lotaşa daga leegodi me jedianaşaganagatece niweenaşa.

³ Enice, inioxoadipi, niğina natigide ixipeniticoace seete şoneleegiwadi şadiwigotigitiwaji anowooşoti mini Aneotedoğoji Liwigo me iişe lewişa, coda niğina aninoia lixaketedi. Odaa jajicaşatiogi modowediteloco niğida nibakedi modedianaganagatece niweenaşa.

⁴ Odaa okomogoko başa jibakenaşa idatawece şonimedî me jotaşaneşenaga Aneotedoğoji coda me jiğaxinaganagatece Aneotedoğoji lotaşa.”

⁵ İjotawece niğijo lapo loiigi Goniotagodi oyemaa niğijo lowoogo niğijoia liigexedi Goniotagodi. Odaa şoixipetice Estêvão, şoneleegiwa aneliodi eliwaşatakanegęgi, coda iniokini Aneotedoğoji Liwigo me iişe. Odaa jaşaşa oixipeticoace Filipe, Prócoro, Nicanor, Timom, Pármenas, ija Nicolau ane elatibige nigotaşa Antioquia. Nicolau aona judeu, pida başa dioteci ane lakataşa judeutedi.

⁶ Odaa niğijo noiigi jiğidıaa oikeetibigiwaji niğidiwa şoneleegiwadi lodee niğijoia liigexedi Goniotagodi, odaa niğijoia liigexedi jogoyotaşaneşę Aneotedoğoji, oipeketeloco libaşagatedi niğijoia seete şoneleegiwadi, odipokotalo Aneotedoğoji me yaxawatediogi.

⁷ Odaa lotaşa Aneotedoğoji jeşepaanaşa ilaagitedibece. Odaa jiğidapaşa diiticogi me ili ane liwokodi niğijo oko anodiotece naigi Goniotagodi manitaşa nigotaşa Jerusalém. Coda eliodi niğijoia sacerdotitedi jogoyiwaşadi nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Ica noşoniwilo Estêvão niğijo lacilodi niğijo noiigi

⁸ Aneotedoğoji eliodi me ibinie Estêvão coda eliodi loniciwaşa ane yaşigoteta meote niğinoia şodoxiceşetedi coda me loenataka ane libinienaga liwigotigi niğidi noiigi.

⁹ Pida idi ica oko ane nakapetegi, niğidi oko anida aneetege liiakanaşaxi judeutedi anodita “Liiakanaşaxi şoneleegiwadi ane daşa niotagipi”. Manitaşa naşanı niiakanaşaxi iğiwa judeutedi ane elatibige nigotaşa Cirene, Alexandria, nipodaşa Cilicia coda me Ásia. Odaa niğica oko ane nakapetegi Estêvão jiğidaa diiticogi modinotigimadetege.

¹⁰ Pida Liwigo Aneotedoğoji yajigota Estêvão lixakedi, odaa aşoyakadi moişke niğina modinotigimadetibigege.

11 Odaa niğidiaağıdi joğoyajigotiogi dinyeelo icoa şoneleegiwadi oiiğe me niwitakağa, modi, “Jajipaağata me beyagi me dotağatibige Moisés codaan lakapetegi Aneotedoğoji.”

12 Odaa jiğidaa nimaweneğegi mowo monigiwogotice niğijo noiigi, ijoan laxokodi şoneleegiwadi lacilodi, ijaağijoa niğaxinağanadi anodiiğaxinağatece lajoinağaneğeco Moisés. Odaa joğodoliceta modibata Estêvão me diğicata leemidi, odaa joğoyadeegiticogi lodox niğijoa seteenta lacilodi loiigi judeutedi.

13 Odaa joğoniditiogi niğijoa şoneleegiwadi anoyedia me niwitakaşa modakapetege Estêvão, odaa niğidiwa şoneleegiwadi modi, “Niğida şoneleegiwa anotokotini beyagi me dotağatibige Aneotedoğoji ligeladi ane diğenatakate moyoe mepoka nebiteda, codaan eledi beyagi me dotağatibige lajoinağaneğeco Moisés.

14 Codaan jajipaağata mee niğijoa Jesus ane elatedibige nigotaşa Nazaré micota me yaağadi niğini Aneotedoğoji ligeladi codaan one iigi niğinoa şodakataşa Moisés ane nenyağaditema jotigide şodaamipi.”

15 Ijotawece niğijoa seteenta lacilodi idiaaği nicotiniwace, oiwitâ Estêvão. Ağodağaticoğotece moiwitâ Estêvão, odaa joğonadi latobi me liciagi aanjo latobi.

7

Estêvão yotaganeğe niğijoa seteenta lacilodi judeutedi

1 Odaa niğijo lacilo-sacerdotitedi ja ige Estêvão, meeta, “Ijo me notağanaşa ijoa şoneleegiwadi modakapetağagi, domigewi ijoa lotaga?”

2 Odaa ja ninigodi Estêvão, mee, “Inioxoadipi noiigi judeutedi, codaan makaamitiwaji anakaami lacilodi şodoiigi, atacolitece yotaga! Aneotedoğoji iiğe inoatawece codaan eliodi me datale. Niğiniwa Aneotedoğoji dini-keeteta şonelokodi Abraão niğijo malee ligeladi nipodigi Mesopotâmia, maleediğicatibige dağalatiticogi nigotaşa Harâ.

3 Odaa Aneotedoğoji meeteta, ‘Anotiticogi şaniığo, alati şaditacepodi, odaağemii miditaşa nipodigi ane jikeetağawa.’

4 Odaa Abraão ja noditicogi niığo Caldéia, odaa jiğigo ligeladi nigotaşa Harâ. Niğidiaağıdi digoida Harâ, ja yeleo eliodi Abraão, odaa Aneotedoğoji ja imonyatedicogi miditaşa niğidi nipodigi analée şadigeladetiwaji natigide.

5 Aneotedoğoji ağica dağa yajigote Abraão oteğexaağaga liwaiawaanigi niğidi nipodigi. Pida Aneotedoğoji beğeote ligegiteta Abraão micota me yajigoteta iditawece niğidi nipodigi me nebi anida aneetege licögeli, idaağee maleediğicata lionigi Abraão.

6 Odaa Aneotedoğoji jiğidaa ligegiteta Abraão niğijo neğeeteta, ‘Niğijo anida aneetege şadicögeli igotibeci ligeladi miditaşa eledi nipodigi, odaa micataşa dağa iomığipî. Nigidiaağıdi niğidi noiigitigi niğidi nipodigi joğoiotagetibigiwaji, odaa joğoyametibigo catiwedi cwaatolo taalia nicaağape.

7 Odaa Ee ane Ee Ganoenogodi icota me jiloikatidi niğidi noiigitigi niğidi nipodigi ane oiotage niğijo noiigi anida aneetege şadicögeli. Nigidiaağıdi niğica oko anida aneetege şadicögeli icota me noditicoaci niğidi nipodigi, odaa joğodogetetiwa digoina analagoonite niğina natigide.’

8 Odaa Aneotedoğoji ja iiğe Abraão me dinakagidi analée lakatigi şodoiigi natigide. Aneotedoğoji iiğe Abraão me dinakagidi eotedibige midioka limedi me nalağatibige niğijo ane ligegitetege me eotetema. Naşa ixomağatedijio oito nokododi menitini Isaque, odaa Abraão idaağigota me yakagidi lolaadi

lionigi liciagi anee me dinakagidi. Isaque eledi yakagidi lolaadi Jacó ane li-onigi. Odaa Jacó eledi yakagidi lolaadi niğijo dooze lionigipi, ane șodaamipi.

⁹ Niğijo șodaamipi jotigide eliodi monocetema niğijo ioxoa ane liboonaağadi José, odaa joğoyaa micatağa daga niotagi. Odaa niğijo anodinoojeteta joğoyadeegiticogi niiego Egito. Pida Aneotedoğoji idioka limedi miniwa mi-jotaga.

¹⁰ Codaa Aneotedoğoji elioditibece me yaxawa niğina minoa ane dakaketema. Niğijo nogoyadeegiticogi lodoe Faraó, niğijo ninionigi-eliodi Egito, odaa Aneotedoğoji ja yajigote José mele anee, odaa jegeo me ninitibece Faraó, codaa Aneotedoğoji yajigote lixakedi José. Odaa Faraó ja iige José me doweditelogo niiego Egito, codaa midiwatawece anidiwa catiwedi ligeladi Faraó.

¹¹ Niğidiaağidi jiğicota ica nigigi nelegi digoida niiego Egito codaa me nipoçigi Canaã. Odaa niğica oko eliodi me nawikodeega. Codaa me jotigide șodaamipi ağaleegica gaantokaağidi anoyeligo.

¹² Igaanaağa dibodice Jacó mina leyeema digoida niiego Egito, odaa ja imonya jotigide șodaamipi ane lionigipi. Jiğijaağijotigi odoejegi noko mig-otibeci Egito, pida ağaleegoyowooğodi José.

¹³ Niğijo niğicota mitoataale migotibeci Egito, odaa José ja dinatematitiogi me niğiniaağini. Odaa Faraó ja wajipatibece moyalaağatiogi loiigiwepodi José.

¹⁴ Odaa José ja iwakateetigi ligegi Jacó ane eliodi, odaa ja node codaa miditawece loiigiwepodi malatiticogi Egito. Niğica loiigiwepodi onidiwa seteenta ciinco oko.

¹⁵ Odaa Jacó jiğigo midiaa ligeladi Egito. Niğidiaağidi jiğidiae lemağadi, ijo lionigipi ane șodaamipi, eledi idiaağaga lemağadi.

¹⁶ Odaa niğijo anida aneetege licoğegi joğoyadeegitedicogi ijoa libitaka manitağa nigotağa Siquém, odaa jiğidiaeşonaligite minitaşa apiiço ane noo-jedi Abraão. Akaa dinilakidetegi loiigi Emor, codaa me yediatece ane lica loojedi moyaa nipoçigi manitaşa nigotaşa Siquém.

¹⁷ Niğijo naşa nipegi micota niğica noko Aneotedoğoji meote ane ligegiteta Abraão meotetema niğica anida aneetege licoğegi. Niğijoatigilo nokododi midiaağite șodoiigi Egito eliodi me ili.

¹⁸ Odaa digoida Egito ja diiğenataka ica inionigi-eliodi ane diğica me dibodicetigi ane loenataka José.

¹⁹ Odaa niğica inionigi-eliodi ja ninaletiniwace șodaamipi, codaa eote ane beyagitema neğepaağicota me iedeğe moyaladi niğinoa lionaşa bağalee nigaanigipawaanigi, eotibige me nigo.

²⁰ Odaa niğicoa nokododi jağagenitini Moisés. One nigaanigawaanigi libinienigi. Odaa joğoliidağadi catiwedi epaa ligeladi neğepaağicota meote iniwatadığını nepenaitedi.

²¹ Igaanaağa dağadiaağoyakadi moyağaditini, odaa ja yakadi me leeditibige moyaladi, pida aca liona Faraó ja liodagi, odaa ja iliidağadi micataşa degewi lionigi.

²² Odaa joğoiığaxitece Moisés inoatawece ane lixaketedi noiigi Egípcio, yowoogodi me dotaga, codaa yowoogodi me diba.

²³ Igaanaağa iwida Moisés me cwareenta nicaağape, odaa ja lowoogo migo dalitiogi loiigi, israelitatedi.

²⁴ Igaanığicotiogi, odaa ja nadi ica Egípcio ane yametibigo ica şoneleegiwa israelita. Odaa Moisés ja nienağaneşe niğijo şoneleegiwa israelita ane nalaketibige niğijo şoneleegiwa Egípcio, odaa Moisés ja yeloadi niğijo Egípcio.

²⁵ Moisés diletibige niğijo noiigi israelitatedi doşoyowooğodi Aneotedoğoji me ibake Moisés me noğaticoace me nawikodeeğa, pida açooyowooğodi.

²⁶ Negeledi noko, Moisés ja nadi itoataale şoneleegiwadi israelitatedi ane nidelaga. Odaa ja domığigo yoxoğotioyi, meetiogi, ‘Diganajipaatiwatiwaji akaami yokaaşetedipi! Niğida makaami, akaami dinioxomigi. Odaa igame leegodi ina me adinidelegenitiwaji?’

²⁷ Pida niğijo anepaa icoğota naşa nidelaga ja yamağatice Moisés, odaa meeta, ‘Ağica ane şadiiğeni daşakaami şonowienoğodi, oğoa, domigetaşakaami şoniwinoğodi.’

²⁸ Oğoa, domogoleetibige madeloati digo mijotaşa meloati niğijo Egípcio jotigi-noko?’

²⁹ Niğijo Moisés naşa wajipatalo niğijo notaşa, odaa jiğiale, noditicogi Egito, odaa jiğigo midiwa niğotedi Midiā idiaağı iomişigitigi miditaşa niğica noiigi. Jiğidiaağı niğijo itoataale lionaşa.

³⁰ Igaanaşa ixomaşatedijo cwareenta nicaağape, odaa ica aanjo ja dinikeeta Moisés digoida miditaşa nipodigi ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi ipegitege aca wetişa anodita Sinai. Niğica aanjo idiaağite liwigotigi aca nialawaana, nağada nialawaana one ídi.

³¹ Igaanaşa nadi Moisés eliodi me yopo, odaa jiğigo ipegitege eotibige me yenikamaşatece me nadi. Odaa ja wajipatalo Goniotagodi Aneotedoğoji me dotaşa, meeteta,

³² ‘Jegemegee Noenoğodi jotigide şadaamipi. Ee Noenoğodi Abraão, Ee Noenoğodi Isaque, codaa me Ee Noenoğodi Jacó.’ Moisés eliodi me doi, codaa me dawigice. Codaa ağaca laaleğena daga iwita niğijo lakatigi.

³³ Odaa Goniotagodi Aneotedoğoji meeteta Moisés, ‘Anoğaa şawelatedi ikeeni me eemiteetibigiji, leegodi niğina nipodigi anipoditeloco jiğinää jiomaşaditomi.

³⁴ Eliodi me jinadi yoiigi me nawikodeeşa digoida Egito, codaa jajipatiogi me natiatagateloco. Odaa ja idaxoditini me inoğaticogi aneiticoace me nawikodeeşa. Natigide, şadiiğeni memii digoida Egito.’

³⁵ Ijaağijo Moisés ane daga domogoyemaa niğijo loiigi Israel, ijo modita, ‘Ağica ane şadiiğeni daşakaami şonowienoğodi, oğoa, domigetaşakaami şoniwinoğodi!’ Aneotedoğoji ibake aanjo me yotaganeşe Moisés, niğijo aanjo ane dinikeeta Moisés madataşa nağajo nialawaana ane ídi. Joaniğidaağee Aneotedoğoji iğe ijaağijo Moisés me lacilo loiigi Israel, jiğijaa noğaticoace miditaşa ane lawikodadi.

³⁶ Jiğijaağijo Moisés ane noğaticoace loiigi Israel meite niiğe Egito, codaa owidi loenataka şodoxiceğetedi codaa me libinienaşa digoida niiğe Egito, miditaşa akiidi-eliodi anodita ‘Lixagoteğegi’, codaa me digoida miditaşa nipodigi ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi. Odaa jiğidiaaği me iğe niğidi noiigi cwareenta nicaağape.

³⁷ Ijaağijo Moisés meetiogi loiigi Israel, ‘Ganiotagodi Aneotedoğoji nimonyatedağawatiwaji oko digo meetaşa me yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Niğica şoneleegiwa şadoiigitiwaji, odaa leeditibige matacoliteceti-waji ane lotşa.’

³⁸ Ijaağijo Moisés idiaaği miditaşa loiigi Israel niğijo me yatecogo digoida miditaşa nipodigi ane yadilo. Awatege jotigide şodaamipi, codaa idiaağitice mijotaşa niğijo aanjo ane yotaganeşe digoida maditaşa wetişa anodita Sinai. Odaa ja dibatege liğaxinaşaneğeco Aneotedoğoji ane najigotedogowa, niğijo niiğaxinaşaneğeco anida loniciwaşa mowo me şodewiğatace.

39 Nişijo jotigide şodaamipi adomoğoyemaa moyiwağadi Moisés, nakapetegi, codaan catiwedi laaleğenali domağaleeğoyemaa mopitacicogi niiego Egito.

40 Igaanaga yajebi Moisés me dopitijo, odaa modita Arão, ‘Awii oenitedoğodomi şoniwicidi micataşa daşa şonoenoğododi amaleeşaşa jilokaşatelo. Igaataga ajowooğotaşa nişica analeeğee Moisés ane şodoğaticogi niiego Egito.’

41 Joanişijaagijoatigilo nişijo nokododi noğobake oolo mowo ica wa-cawaanigi anowo me noenoğodi, odaa jogonigoditema ejedi modoğeteta nişijo wacawaanigi, codaan owo nalokegi moiweniğide nişijo niwigo anepaa loenatagi.

42 Pida Aneotedoğoji ja ikanawaanigitedicoace, odaa ja ika modoğetetalo yetetidedi. Joanişidaağee nişicotece nişijo anoditece nişijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko, anoidi Aneotedoğoji lotaşanaşaxi, oïditini, mee Aneotedoğoji,

‘Akaami loiigi Israel,
nişijo midiaağonitetiwaji cwareenta nicaağape miditaşa nipoçigi nelegi ane
yadilo,
anigoti ejedi,
pida açoletibigetiwaji daşa ogeetetiwa manigoti nişijo ejedi.

43 Oyağatitibece nişijo lopegedi niwigo anodita Moloque anenita me şanoenoğoditiwaji,
codaan adegitibece nişijo niwigo ane liciagi yotedi anodita Renfā aneledi
enitatiwaji me şanoenoğodi.

Joanişidaa şanıwiciditiwaji şadoenataka anoğeetetiogi.

Joanişidaa leeğodi me şadadeegiticogitiwaji caticedi nigotaşa Babilônia.’

44 Jotigide şodaamipi ijo miditaşa nişica nopegedi ane ikee Aneotedoğoji miniwa liwigotigi nişijo midiaaği miditaşa nipoçigi ane yadilo. Oyoe nişijo nopegedi anodaağee Aneotedoğoji me iğete Moisés. Aneotedoğoji ikeete Moisés ica nopegedi liwinigi.

45 Nişidiaağidi jotigide şodaamipi joğodibatege mijotaşa eliododipi nişijo nopegedi, odaa joğonadeegiticogi minataşa nişina nipoçigi. Odaa jişidaağee nişicota Josué ijaağijo jotigide şodaamipi noğodinigaanyetece nişina iiego. Aneotedoğoji noğatedicoace eliodi eledi noiigi, odaa ja yajigotediogi şodaamipi nişidi iiego. Odaa nişijo nopegedi idiaağite miditaşa neğepaağicota ijoa nokododi naşaşa diiğenataka Davi.

46 Aneotedoğoji iniwa mijotaşa Davi, odaa Davi ja dipokotalo Aneotedoğoji me ikatetece meo dabiteğetini diimigi me ligeladi Aneotedoğoji, Noenoğodi Jacó.

47 Pida Salomão ane lionigi Davi jişijapaşa dabiteğetini nişijo diimigi, ligeladi Aneotedoğoji.

48 Pida Aneotedoğoji anida loniciwağatedeloco inoatawece adigeladetedigi diimigi ane loenatagi oko. Joanişidaa ane yalaşata me iditini nişijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko nişijo jotigide, nişijo naşa iditini ane ligegi Aneotedoğoji, mee,

49 ‘“Digoida ditibigimedi jişidiaağeo me jiğe inoatawece,
odaan nişina iiego micataşa daşa ipodaşaladi ane lajo me inipeneğetedini
ığonaka”,

mee Goniotagodi Aneotedoğoji.

“Odaa ica diimigi anakati me oenitomitiwaji?

Codaan igamejo me inipetini?

50 Niçida me Ee jegeemaşa joe inoatawece aninoa.” ”

51 Estêvão egidaagee me dotaşa, mee, “Niçida makaamitiwaji eliodi me dakake gadaalegenali, codaa otegeexaaşa emaanı mowooşoti Aneotedoşoji, otegeexaaşa ajipaata ane domaşa yemaa. Gadiciagitiwaji niçijo jotigide gadaampi igaataşa idioka limedi maşa odakapetege Liwigo Aneotedoşoji.

52 Liwigotigi niçijo anoyeloşoditedibece Aneotedoşoji lowooko aşıca ini ane daşa oiatetibeci gadaampi. Onigodi niçijo Aneotedoşoji ane imonya migotibeci oyelosodi lotaşa, niçijo anoyatematitibece Aneotedoşoji me niişe Liotagi anepaşa iğenaşa. Pida jaşajicitetiwaji mijotaşa nelogododipi, odaa jişidaagee negeloatitetiwaji.

53 Jaşabaategetatiwaji niçijo niişenatakaneşeco niçijo niaanjotedi Aneotedoşoji anoyajigota Moisés. Pida aşıwaşatitetiwaji niçijo niişenatakaneşeco.”

Estêvão oyeloadi monigidatice

54 Niçijo setenta lacilodi noiigi noşowajipatalo Estêvão lotaşa, odaa eliodi me neligideeşa, codaa me oyacigice loweli, leeşodi lélégatema Estêvão.

55 Pida Liwigo Aneotedoşoji ja dowediteloco Estêvão, odaa naşa iwitibigimece ditibigimedi, odaa jona nadi latalaşa Aneotedoşoji, codaa nadi Jesus me dabiditedini liwai libaaşgadi Aneotedoşoji.

56 Odaa Estêvão jegee me dotaşa, “Digawini! Jinadi ditibigimedi me domoke, codaa jakadi me jinadi niçijo Gonleegiwa ane icoşotibigimece ditibigimedi, dabiditini liwai libaaşgadi Aneotedoşoji miditaşa nimedi ane şoneşegi.”

57 Pida niçijo lacilodi ja dinigetaşatee me napaawaşateloco, onoxoco napaşaşatedi owotibige me daşadiaa owajipatalo lotaşa. Odaa ijotawece şoneşwalokoditeloco.

58 Odaa şoşoyamaşaticogi we nigotaşa, odaa şoşoixipetedice niçijo şoneleegiwadi anakaa beyagi modotaşatibige Estêvão monigidatice. Odaa niçidiwa şoneleegiwadi şoşoyoyato nicaapatedi ica lioneşşa ane liboonaşgadi Saulo me yowie.

59 Egidaa diiticogi monigidatice, odaa Estêvão ja yotaşaneşşe Aneotedoşoji, meetalo, “Iniotagodi Jesus, abaatege iwigo.”

60 Niçidiaşaşıdi ja yamaşatedini lokotidi, odaa ja dapaawe, mee, “Iniotagodi, jipokotaşawa jinaga domaşa şalaagetedipi niçidiwa şoneleegiwadi leeşodi niçida libeyaceşegi.” Niçidiaşaşıdi naşa nigotini me dotaşa, odaa ja yeleo.

8

1 Saulo niwoditema niçijo noiigi moyeloadi Estêvão.

Saulo iatetibeci ica lapo oko anonakato Goniotagodi

Ijaşijo niçijo noko niçijo noşoyeloadi Estêvão, ica nelogododipi niçijo lapo oko anonakato Goniotagodi jişidaşgoiatigi moiatetibeci manitaşa nigotaşa Jerusalém. Odaa niçijo anonakato Goniotagodi jişilaagiteteloco nipodaşa Judéia, codaa me Samaria. Ijokijoateda niçijo dooze lişexedi Goniotagodi baadaşa daleditibige.

2 Icoa şoneleegiwadi anodeemitetibige Aneotedoşoji şoşonaligitini Estêvão, codaa eliodi me nacaagaşateloco.

3 Pida Saulo jegepaanaşa doletibige me yaaşadi nişijo lapo oko anonakato Goniotagodi. Igotece icoa diimaşa, odaa ixigiticoace inoa şoneleegiwadi codaa me iwaalepodi anonakato Goniotagodi, odaa ja diiğenatakatiogi moixotewece niwilogonaşaxi.

Filipe deleticogi niplodigi Samaria

4 Nişijo anilaagitibece idiaanaşadiite oyatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus.

5 Odaa Filipe jişigo manitaşa nigotaşa Samaria, odaa jişidiaşgi me yatemtitibece Aneotedoşoji me nişge Jesus meote me şodewigatace.

6 Odaa ijotawece nişijo oko owatacotece Filipe lotaşa. Iditawece najipaşa, codaa monadi ijoa loenataka şodoxiceşetedi.

7 Igaataşa niwicidi abeyacagaşa anodakatiogi eliodi oko ja noditicoaci, codaa eliodi me napaawaşateloco naşa noditicoaci. Eliodi oko ane wayodadi inaa eledi alejaadotedi ane daşadiaa ditineşge eledi nicilaşa.

8 Odaa eliodi oko ninitibigiwaji manitaşa naşani nigotaşa.

9 Icoa nokododi onini ica şoneleegiwa ane liboonaşadi Simao one akaağini me oxikoneşegi, odaa iditawece nişica nişeladimigipitigi naşani nigotaşa Samaria oyopo. Simao dinabaketibece, mee ica me şoneşegi.

10 Iditawece oko owatacotece, ina ane daşaxa me şoneşegipi codaa me nişinoşa ane daşaxa me iwikodadipi codaa moditibece, "Nişini şoneleegiwa şonoenogodi ane liboonaşadi 'Nelegi Ioniçiwşa aneotedoşoji'."

11 Catiwedi owidi nicaşape nişini oyopo nişini şoneleegiwa leeşotedi nişicoa loxikonaşaneşeco, codaa idioka limedi mowatacotece.

12 Pida nişijo Filipe naşa yatematitiogi nişidi noiigi nibodicetedi anele anoditece Jesus, odaa nişidi noiigi şogoyiwaşadi nişijoa nibodicetedi anoditece anodaşee Aneotedoşoji micota me işge laaleşenali nişina oko, codaa moditece Ioniçiwşa Liboonaşadi Jesus. Odaa ja dinilegetibigiwaji, şoneleegiwadi codaa me iwaalepodi.

13 Odaa ijaşijo Simao jaşaşa etiwaşataka, odaa ja dinilege. Nişidiaşidi idioka limedi mişegitege Filipe, odaa eliodi me yopo naşa nadi şodoxiceşetedi codaa me nibinico aneote Filipe.

14 Nişijoa lişexedi Aneotedoşoji idiaşite nigotaşa Jerusalém. Igaanaşa owajipata modi ica noiigitigi Samaria modibatege lotaşa Aneotedoşoji, odaa şogomonya Pedro ija João.

15 Igaanisicotibece, odaa şogoyotaşaneşge Aneotedoşoji, odipokoteloco nişidi noiigi modibatege Liwigo Aneotedoşoji.

16 Leeşodi anisica otığinitece nişidi oko samaritaanotedi ane dibatege Liwigo Aneotedoşoji, leeşodi anaşa dinikateloco nişidi oko. Pida baanaşa dinilegetibigiwaji moibake Liboonaşadi Jesus.

17 Odaa Pedro ija João şogoipeketeloco libaaşatedi nişijo oko, odaa şogodibatege Aneotedoşoji Liwigo.

18 Igaanaşa nadi Simao Aneotedoşoji naşa yajigotediogi Liwigo nişijo oko şogoipeketeloco libaaşatedi nişijoa lişexedi Aneotedoşoji, naşa nadi, odaa ja domaşa yajigotiogi dinyeelo Pedro ija João, meetiogi.

19 "Aşaşa jemaa manajiciwatiwaji nişida nonicişegi amanagawini nişica oko ane jipeketeloco ibaaşatedi, odaa nişini oko ja dibatege Liwigo Aneotedoşoji."

20 Pida Pedro meeta, "Jemaa Aneotedoşoji me şadimonyaatedicogi akaami idiaa şaninyeelo minitaşa noledi ane daşa ipe leeşodi me aleetibige daşa jakataşa me jinojeteşge nişida Ioniçiwşa Aneotedoşoji ane najigotedoşowa.

21 Niçida makaami ağica ane enitogogi, otegexaağaga akati mawii niçida şobakeditema Aneotedoğoji, leeğodi gadaaleğena ayapidi lodox Aneotedoğoji.

22 Enice oleetibige madinilaanitibece, ikani niçida gadowoogo ane beyagi, coda ipokitalo Aneotedoğoji me şadaxawani. Ijoatokaağa ixomağateetedice gadowoogo ane beyagi.

23 Igaataşa jinadi manoceetogodomi, odaa jegeo me beyagi gadaaleğena. Odaa niçida şabeyaceğegi jağakaami liwilogojegi."

24 Naşa niniçodi Simão, meetiogi, "Adiwikoden, ipokitalotiwaji Goniotagodi, ipokitiloco amanagawini ağica idonagi niçida anenitatiwaji."

25 Odaa niçidiaağidi Pedro ijaa João joğoyatematitibece coda me odiişaxinağatece lotaşa Goniotagodi. Odaa niçidiaağidi joğopitacicogi manitaga nigotaga Jerusalém. Odaa naigitinece joğodigotece icoa owidi nigotadawaanaşa samaritaanotedi, odaa idiwatawece niçidiwa nigotadawaanaşa anodigotece oyatemetitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Filipe yotaganeşe ica lacilotigi niigo Etiópia

26 Ica niaanjo Goniotagodi meeta Filipe, "Adinoeni, odaa adinikaniticogi ane icoğotigi niwetaşa nigepaağicootinece naigi ane icoğoticogi nigotaşa Jerusalém anopiticogi nigotaşa Gaza, niçijo naigi oxiiçodi anigotece miditaşa nippodigi ane yadilo."

27 Odaa Filipe ja dinoe, jişigo. Odaa digawini, ica şoneleegiwa şoneğegi, ane onoşodinake, jonoşopiticogi ligeladi digoida niigo Etiópia, waxoditinigi aca lagaagena. Niçini şoneleegiwa jonişiniaa doweditelogo idiwatawece niçicoa ninyeelo aca iniona-eloodotigi niçidi niiço, nağani iniona one liboonağadi Candace. Niçini şoneleegiwa icoğoticogi nigotaşa Jerusalém. Igo nigotaşa Jerusalém me doğetetalo Aneotedoğoji.

28 Pida nenaşa dopitijo odaa one yalomeğetece ligi lotaşanağaxi Isaías, niçijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Odaa Filipe ja naditece nağajo lagaagena niçijo şoneleegiwa digoida naigi.

29 Odaa Liwigo Aneotedoğoji jeğeeta Filipe, "Emii ipecitece nağajo nagaa-gena."

30 Odaa Filipe ja walokoditece, jişigo majotaşa nağajo nagaagena, odaa ja wajipatalo niçijoa notaşa niçijo şoneleegiwa şoneğegi me yalomeğeteloco lotaşanağaxi Isaías, niçijo ane yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Odaa Filipe ja ige, meeta, "Iniotagodi, owoogoti ica ane diitigi idi analomeğeniteloco?"

31 Odaa niçijo şoneleegiwa ja igidi Filipe, meeta, "Ağica inimaweneğegi daga jowooğodi ica ane jalomeğeteloco nige diğicata ane nelogoditiwa ane diitigi niçidiwa notaşa." Odaa ja node Filipe me nicooğowatinigi nağajo lagaagena, nicooğeti liwai.

32 Niçijo şoneleegiwa yalomeğeteloco Aneotedoğoji lotaşanağaxi, niçijo liwai anee,

"Niçijoa liciagi niçina waxacoco anoyadeegiticogi lodox nematagodi, coda liciagi niçina waxacoco me diğicata layaageğegi niçina monoxotegi, jişidaägee niçijoa Gonleegiwa me notokotedini."

33 Niçica oko oyame, coda ağica ane licaajo.

Ağaleeğicoa me yewiğatedinigi niçina iiço, odaa jişidaaa leeğodi me dağadiaağica ane yalağata ane licoğegi, leeğodi joğoyeloadi."

³⁴ Odaa nişijo şoneleegiwa şoneşegi ja ige Filipe, meeta, "Dige anelogotitiwa! Ijo ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko ane yalaşatalo inoa lotaşa, domige eetece ijaşijo, oşoa, domige eetece eldi oko?"

³⁵ Odaa Filipe jişidaa dinanatigi me yelogodita anodaa diitigilo nişijo notaşa ane yalomeşetelogo. Yatematita nişijo nibodicetedi anele anoditece Jesus.

³⁶ Odaa eşidaa diiticogi me wiajeeşa, jonoşotota ica nipoçigi anidi natoşa. Odaa nişijo şoneleegiwa jegee, "Digawini! Digoina idi natoşa. Ejidişica anigetişida leegodi daşaadolii me idinilege."

³⁷ Naşa ninişodi Filipe, odaa jegeeta, "Nişina nigewi me iwagatakani manitawece şadaaleğena, odaa başa yakadi madinilegeni." Odaa jegee nişijo şoneleegiwa, "Ejiwaşadi Jesus Cristo me Lionigi Aneotedoğoji."

³⁸ Odaa nişijo şoneleegiwa ja dipoko me onicooşetini naşajo lagaagena, odaa Filipe, ijo şoneleegiwa joşowaxoditinigi ninyogodi, odaa Filipe ja ilege nişijo şoneleegiwa.

³⁹ Igaanaşa daxoditicoace ninyogodi, odaa Liwigo Goniotagodi ja yadeegi Filipe mopi. Odaa nişijo şoneleegiwa şoneşegi naşa domaşa doletibige, pida aşaleşica me nadi, odaa jişidaa diitacicogi me diniwiaje, eliodi me ninitibece.

⁴⁰ Liwigo Goniotagodi ja yadeegi Filipe, odaa jişicota nigotaşa Azoto. Maleegidaa diitigi me diniwiaje Filipe, idokee me yatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus midiwataşa nigotadi anigotece neşepaşicota nigotaşa Cesaréia.

9

Anodaşaee Saulo naşa nakato Goniotagodi (Atos 22.6-16; 26.12-18)

¹ Nişijo nokododi, Saulo ja dibikotiogi me nigodi nişijo anodiotibece Goniotagodi Jesus, odaa jişigo minitaşa nişijo lacilo-sacerdotitedi digoida nigotaşa Jerusalém.

² Odaa Saulo ja dipokota notaşanaşaxiidi lidietigi nişijo lacilodi liiakanaşaxiidi judeutedi digoida nigotaşa Damasco. Saulo yemaa naşadi notaşanaşaxi me ikee mida naşatetigi eotibige dişicatibece oko ane diotece Naigi Goniotagodi manitaşa naşani nigotaşa, odaa yakadi me niwilo şoneleegiwadi coda miwaalepodi, odaa ja yadeegi me niwilotibigiwaji digoida nigotaşa Jerusalém.

³ Naşa yakadi notaşanaşaxiidi, odaa ja diniwiaje. Igaanişipegita nigotaşa Damasco, codaanogonida naşa nadi ica natalaşa ane yoniciwadi ane icoşotibigimece ditibigimedi, odaa nişica natalaşa ja naloteloco anei.

⁴ Odaa Saulo jeğenitinigiço, coda wajipata ica ane dotaşa, anee, "Saulo, Saulo! Igame leeşodi ina madiatenitibece?"

⁵ Odaa Saulo ja ige, meeta, "Iniotagodi, amakaami?" Odaa nişijo ane dotaşa jegee, "Ee Jesus, jeğemeşee ane iatenitibece!"

⁶ Natigide adabititini, odaaşemii, akaatiwece nigotaşa Damasco. Odaa jişidisaşı nigoyelogoditashawa ane leeditibige mawii."

⁷ Odaa nişijo şoneleegiwadi lixigaşawepodi Saulo me diniwiaje ja dabiditiniwace, aşica gaantokaşida ligegi. Owajipata nigijo ane dotaşa, pida aşica gaantokaşını anonadı.

⁸ Odaa Saulo naşa dabiditini, odaa ja domaşa noletice, pida aşalee yetetibece. Odaa nişijo lokaşetedipi joşodibatigi libaşgadi, odaa joşoyadeegiticogi catiwedi nigotaşa Damasco.

9 Odaa eote itoatadıgida nokododi me dağa yatetibece, codaan ağıca ane yeligo, oteğexaaqaga gaantokağıni ane wacipeta.

10 Onini ica şoneleegiwa manitaşa nigotaşa Damasco ane liboonağıdi Ananias, inaağına ane-diotibece Jesus. Onica ica lakatigi micataşa daşa ligeedi, one nadi Goniotagodi. Odaa Goniotagodi oneeteta, "Ananias!" Noşone ninigodi, oneetaloo, "Ite ee inane, Iniotagodi."

11 Odaa jegeeteta Goniotagodi, "Adinoeni, odaaqemii lişeladi Judas mi-jotaşa ladigodi ane liboonağıdi 'Ladigodi ane dixoke'. Odaaqoleetibige şoneleegiwa ane liboonağıdi Saulo, anelatibige nigotaşa Tarso. Jiginiağıni digoida yotaganege Aneotedoğoji.

12 Codaan aągaşa ijo lakatigi ane micataşa daşa ligeedi, nadi ini şoneleegiwa ane liboonağıdi Ananias micota digoida aneitice, odaa naşa ipeketeloco libaaqatedi jegeotace me yatetacibece."

13 Odaa Ananias ja ninigodi, meetalo, "Iniotagodi, eliodi oko onatemati-tiwa anini nişini şoneleegiwa. Oditece icoatawece nişicoa loenataka ane beyagi me dakapetege nişidi anodiotaşadici digoida nigotaşa Jerusalém.

14 Odaa natigide etini jeğenotogowa, codaan idiya anoyajigota notaşanaqaxiidi lidiko nişijo anoiige sacerdotitedi. Nişidiwa notaşanaqaxiidi oikee mida naşatetigi me niwilotiniwace inatawece oko anoibake Gaboonaqadi nişina moyotaganege Aneotedoğoji."

15 Pida Goniotagodi jegeeteta Ananias, "Emii minitaşa igaataşa jeğemeğee ane jiomaşaditice, codaan jao me dibatomi. Igo eetici miditaşa noiigi ane daşa judeutedi, minoataşa inoa inionaq-a-eloodoli, codaan me minataşa noiigi israelitatedi.

16 Odaa emegeee jikeeta me leeditibige me dawikode leeğodi me dibatomi."

17 Odaa Ananias jişigo, odaa ja dakatiwece Judas lişeladi. Naşa ipekete-loco libaaqatedi Saulo, odaa jegeeta, "Inioxoa Saulo, Goniotagodi idiiğe me janagi. Jişijaaglija Goniotagodi Jesus ane dinikeetedaşawa digoida naşığı naşa anipecitio. Odaa ja idimonya eotedibige matenitacibece, codaan eote me şadajacağati Aneotedoğoji Liwigo."

18 Odaa ağıca daşa leegi jeğenitedini icoa ane icoşotediwece Saulo ligecooğe micoataşa nişinoa noşojegi lexoli. Odaa Saulo ja yatetacibece. Nişidiaşaşıdi ja dabiditini, odaa ja dinilege.

19 Igaanaşa aniodi, odaa ja yoniciwaditace.

Saulo yatemati nibodicetedi anele anoditece Jesus digoida nigotaşa Damasco

Odaa Saulo jişidiaşaşite miditaşa nişijo anodiotibece Jesus onatecişidiwa nokododi digoida nigotaşa Damasco.

20 Ağıca daşa leegi odaa jişigo midiwataşa liiakanaqaxiidi judeutedi me yatematitibece Jesus me Lionigi Aneotedoğoji.

21 Ijotawece nişijo anowajipata Saulo me dotaşa eliodi moyopo, odaa modi, "Nişida şoneleegiwa jişidaaşida nişijo aneote inoatawece me domaşa yaşadı oko anoibake Liboonaqadi Jesus digoida nigotaşa Jerusalém. Odaa natigide jeğenagi digoina idoka libakedi me niwilotiniwace nişina anodi-otibece nişijo şoneleegiwa, odaa yadeegiticogi midiwataşa nişijo anoiige sacerdotitedi digoida nigotaşa Jerusalém."

22 Pida Saulo jişidapaşa diiticogi mepaanışida loniciwaşa me dotaşa. Codaan yenikamaşa me yelogodi me nişijaaglija Jesus ane nişe Aneotedoğoji meote me şodewigatace. Odaa nişijoşa judeutedi ane lişeladi naşani nigotaşa aşoyakadi modiitege, ağıca anoyatigi ligegi doşoigidi.

²³ Igaanağa owidi nokododi ixomağatedij, odaa nişijoa judeutedi ja dinatecogotee modoletibige nimaweneğegi moyeloadi Saulo.

²⁴ Pida Saulo ja dibodice modoletibige moyeloadi. Codaaj ja yowooğodi me domaga onibeotibigege midoataşa lapoaco-nelecoli nağani nigotaşa, inoatawece nokododi, codaaj minoatawece enoaleli.

²⁵ Pida ica enoale nişijo anodiotibece Goniotagodi joşoyexaqatinigi Saulo aca etacan eloodo, odaa joşonikatinece ijo lawimağajegi nibaloote nağani nigotaşa, onikatinicogi we, odaa joşoiwoko judeutedi.

Saulo igo nigotaşa Jerusalém

²⁶ Saulo nişigo nigotaşa Jerusalém, odaa ja doletibige me dinawanaağaditege nişijo anodiotibece Goniotagodi. Pida iditawece odoita leegodi aqoyiwağadi nağaga diotece Goniotagodi.

²⁷ Pida Barnabé başa yaxawa, odaa ja yadeegiticogi midiwataşa liigexedi Goniotagodi. Odaa Barnabé ja yatematitiogi anodaägee Saulo me nadi Goniotagodi digoida naigi codaaj Goniotagodi me yotaganeğe Saulo. Barnabé eledi yatemati anodaägee Saulo mabo laaleğena me yatematitibece Liboonağadi Jesus digoida nigotaşa Damasco.

²⁸ Odaa Saulo jişidiaağitice miditaşa, ja dinadeegitibigege midiaanaşa dii manitaşa nigotaşa Jerusalém, codaaj abo laaleğena me yatematitibece Ioniciwaga Liboonağadi Goniotagodi.

²⁹ Eeditace notağaneğetiniwace codaaj me dinotigmadetege nişijoa judeutedi anodotagatigi nioladi greego, pida idokee modoletibige nimaweneğegi moyeloadi Saulo.

³⁰ Pida nişijo şonioxoadipi noşoyowoogodi, odaa joşoyeloteğeticogi Saulo digoida nigotaşa Cesaréia, codaaj nişidiaağidi joşoimonyaticogi nigotaşa Tarso.

³¹ Odaa jişidaägee naşa wakamaşa iditawece nişijoa lapolı oko anonakato Goniotagodi digoida nipoçigi Judéia, nipoçigi Galiléia, codaaj me Samaria. Codaaj eliwağatakaneğegi jeğepaanaşa ili, codaaj odeemitetigilo Goniotagodi nişina mowote inoatawece ane loenataka. Odaa Liwigo Aneotedoğoji ja yeloodagattee laaleğena, codaaj nişidiwa lapolı şonioxoadipi idiokaanaşa limedi mepaanaşa eliodi.

Ica Enéias naga icí me deelotika

³² Odaa Pedro midiaanaağadii, jişicota aca nigotaşa ane liboonağadi Lida igo me dalitiogi loiigi Goniotagodi anidiae ligeladi.

³³ Jişidiaağı Pedro nişicota ica şoneleegiwa ane liboonağadi Enéias, joneğeote oito nicaağape midi miwooteloco nipe, one alejaado ane dağadiaa ditineğe.

³⁴ Odaa Pedro jegeeta, “Enéias, Jesus Cristo şadicilatiti nişina natigide! Adabititini, odaa anibaatine şadip!” Odaa aqica daşa leegi Enéias ja dabiditini.

³⁵ Odaa ijotawece nişijo nişeladimigipitigi nigotaşa Lida codaaj ane nişeladimigipitigi nipoçigi Sarona onadi Enéias naşa icí, odaa jağagonakato Goniotagodi.

Ica anodaägee Dorcas me yewigatace

³⁶ Digoida nigotaşa Jope onani aca iwaalo aneyiwağadi Goniotagodi. Nağani iwaalo one liboonağadi Tabita, eledi liboonağadi me Dorcas, nioladi greegotedi amina anejinaağata “Oticaağanigo”. Nağajo iwaalo onidioka limedi me yaxawa nişicoa madewetedip, codaaj meote owidi eletidi loenatakatema anele nişica madewetedip.

³⁷ Icoa nokododi Dorcas ja deelotika, odaa ja yeleo. Odaa icoa lokaagetedipi joğonileğe lolaadi, odaa jiğidiaağoyatice minitağa ica diimigi-le ane idei ditibigimedi.

³⁸ Odaa niğijo anodiotibece Jesus joğodibodicetibige Pedro minitigi manitağa nigotaşa Lida, ane dağa leegita me yototice nigotaşa Jope. Niğijo noğodibodiceta, odaa joğoliiğe itoataale şoneleegiwadi migotibeci minitaşa Pedro odipokota me yediığa migo Jope.

³⁹ Odaa Pedro ja dinoe, jiğigo diotecı. Igaanıgicoticogi digoida Dorcas ligeladi, odaa joğoyadeegitibigimece Pedro minitaşa niğijo diimigi-le ane idei ditibigimedi, anoyatice Dorcas lolaadi. Ijotawece niğijo wajekalodipi idiaağiticoaci oyawiile codaa me nacaagağateloco. Oikee ijoa nijayeli codaa me inoa eletidi lowoodi ane loenataka Dorcas malee yewiğa.

⁴⁰ Odaa Pedro ja dipokotiogi ijotawece niğijo oko me noditicoaci, niğidiaağıdi ja yamağatedini lokotidi, odaa ja yotaganeğe Aneotedoğoji. Odaa naşa nawiilitetege lolaadi Dorcas, odaa jegeeta, “Tabita, anicootini!” Odaa ja noletice. Igaanaşa nadi Pedro, odaa ja nicotini.

⁴¹ Pedro naşa dibatigi libaağadi, odaa ja yaxawa me dabiditini. Niğidiaağıdi Pedro jejeniditiogi ijotawece niğijo lapo anoyiwağadi Goniotagodi, codaa me niğijo wajekalodipi anoyiwağadi Goniotagodi, odaa ja yajigotiogi Dorcas naşa yewiğatace.

⁴² Niğijo nibodigi aneetece niğida niciagi jiğilaagiteloco anitawece nigotaşa Jope, odaa eliodi oko anoyiwağadi Goniotagodi.

⁴³ Odaa Pedro jiğidiaağı owidi nokododi ligeladi Simão niğijo nilikenogodi ewacogo.

10

Cornélio dienagata Pedro

¹ Digoida manitaşa nigotaşa Cesaréia oninica şoneleegiwa ane liboonağadi Cornélio. Niğini şoneleegiwa one nigroneegi niodağawadi romaanotedi, niğica lapo anoyatigi me “Italiano”.

² Cornélio şoneleegiwa ane deemitetibige Aneotedoğoji, codaa iditawewe loiigiwepodi idioka limedi modoğetetalo Aneotedoğoji. Codaa owidi diny-eelo ane yajigo me yaxawa madewetedi miditaşa noiigi judeu, codaa idioka limedi me yotaganeğe Aneotedoğoji.

³ Ica noko naşa niłegi me iniwatadağani lakata me şocidi, naşajo lakata ligileğegitibece niğidi noiigi judeutedi moyotaganeğe Aneotedoğoji. Odaa Cornélio jiğijo lakatigi micataşa dağa ligeedi, codaa yenikamağatece me nadi ica niaanjo Goniotagodi migo minitaşa. Odaa niğica aanjo jegeeta, “Cornélio!”

⁴ Cornélio naşa iwita niğijo aanjo, eliodi me doita, naşa igidi niğijo aanjo, meeta, “Amiina, iniotagodi?” Odaa niğijo aanjo oneeta, “Aneotedoğoji wajipatedağawa motaganeğeni, codaa şadati niğina maxawani madewetedi. Odaa Aneotedoğoji ja lowoogo me şadatini.

⁵ Natigide awii ieni şoneleegiwadi migotibeci nigotaşa Jope odigota Simão aneledi liboonağadi me Pedro.

⁶ Niğini Pedro anejitağawa etini idiaa lotokağadi ligeladi niğijo eledi Simão ane libakedi me nilike ewacogo, ligeladi ipegitge akiidi-eliodi.”

⁷ Niğijo noğopi niğijo aanjo ane yotaganeğe Cornélio, odaa Cornélio jejeniditiogi itoataale liotaka, codaa me onijoteci niğijo niodağawadi, eledi deemitetibige Aneotedoğoji codaa idioka limeditibece me yaxawa Cornélio.

⁸ Odaa Cornélio ja yatematitiogi ijoatawece niğicoa ane nadi, odaa ja jiğeticogi nigotaşa Jope.

9 Negeledi noko naşa yaxoşo-noko joşodipegit a nigotaşa Jope. Naşajo lakata Pedro jaşaşigo ditibigimedi nişijo diimigi me yotaganeşe Aneotedoşoji.

10 Pedro ja nigicile, ja domaşa yemaa maniodi. Maleegidaaşee moyoe liweenigi, Pedro jişijo ica lakatigi.

11 Nadi me domoke nişica ditibigimedi, odaa ja dinikatini ica lakatigi liciagi naşana nişelate nelegi one dinigoe idiwatawece cwaatolo liwailidi. Odaa naşaca nişelate ja dinikatinigiişo.

12 Catinedi naşadi nişelate onidiwa inoatawece ane latopaco ejedi anidiwa cwaatolo loşonaka, inoa ejedi anoyawaligeşetinigi iigo le, codaan me ilaaşaxodi.

13 Odaa Pedro ja wajipata ica ane dotaşa, meeta, “Pedro, adabititini, anigoti nişidiwa ejedi, odaaşeliciteda!”

14 Pida Pedro jeşee, “Okoo, ajakadi Iniotagodi Aneotedoşoji! Aşica daşa jeligo otigiditece anoyolitoşodomı şonajoinaşaneşeco me jelicaşa, nişina şonajoinaşaneşeco anodita me napioi.”

15 Odaa nişijo ane dotaşa jeşetacea Pedro, “Jinaşaleetibige daaditaşa akati melici inoatawece aneete Aneotedoşoji mele melici!”

16 Itoatadişida meeta Pedro nişijo nişegi ane icoşotibigimece ditibigimedi. Odaa aşica daşa leegi naşajo nişelate joşopitacibigimece ditibigimedi.

17 Egidaaşee Pedro me yowo codaan me doletibige me yowooşodi ane diitigi nişijo lakatigi, odaa nişijoa şoneleegiwadi ane iişé Cornélio jişicotiobec odaa joşodigikatigi ica ane dişetigi ligeladi Simão, odaa joşotota lodox ica lapoagi-nelegi nişini diimigi.

18 Odaa jişijo onidita nişidi nişeladimigipi, odaa joşoige, modita, “Aşica mina limedi ica şoneleegiwa ane liboonağadi Simão Pedro?”

19 Egidaaşee Pedro me yowo nişijo ane nadi, odaa Liwigo Aneotedoşoji jeşeta, “Digawini! Iduwa itoatadişida şoneleegiwadi odoletibigaşaji.

20 Enice adabititini, odaaşemii digoida natinedi. Emii mijotaşa, codaan jinağawienatakani neğemaşa inimonyataşawa.”

21 Odaa Pedro ja dinikatini, igo midiwataşa nişijoa şoneleegiwadi, odaa jeşetiogi, “Jeğemeşee anoleetibigetiwaji. Igame leegodi managitiwaji?”

22 Naşa oninişodi, modita, “Nişijo goloneegi anodita Cornélio şodiiş me janagaşataşawa. Cornélio şoneleegiwa ane igenaşa, ane doşetetalo Aneotedoşoji. Codaan inatawece judeutedi odeemitetibige. Ica aanjo ane dibatema iniokiniwateda Aneotedoşoji ibodicaxi Cornélio me leeditibige meniditaşawa memii digoida ligeladi eotibige me wajipatalo şadotaşa.”

23 Odaa Pedro ja node nişijoa şoneleegiwadi me dakatiobec nişijo diimigi midiaa limedi nişijo enoale.

Pedro igo ligeladi Cornélio

Negeledi noko Pedro ja dinoe, odaa jişigo diotecni nişijoa şoneleegiwadi, codaan ijo şonioxoadipi nişeladimigipitigi nigotaşa Jope anodioteći.

24 Negeleditace noko joşotota nigotaşa Cesáreia, Cornélio ja nibeotibigegemicotibeci, odaa yatecoğotee litacepodi inaaşına ane daşaxa me lokaşetedipi.

25 Igaanaşa icotio Pedro odaa naşa domaşa dakatiwece ijo diimigi, odaa Cornélio ja dakapetege, ja dakagitini lodox Pedro me domaşa doşeteta.

26 Pida Pedro naşa nawacetibige odaa jeşeta, “Adabiti! Igaataşa ee şoneleegiwa digo makaamitaşa.”

27 Egidaaşee Pedro me notaşaneşetice Cornélio, pida naşa dakatiwece ica diimigi, odaa jişicotiogi eliodi oko ane yatecogo.

²⁸ Odaa Pedro jegeetiogi, “Jowooğodi me iğenaşa mowooğotitiwaji şonajoinaqaneğeco metiğodoli anoko judeu minığa jawaligağatibecitiwaji ligeladi niğina eledi noiigi ane dağa judeu, codaan etiğodoli me idinawanağatağatege niğina me yatecogo. Odaa okotawece anoko judeutedi jileğatibige niğina eledi oko ane dağa judeutedi dağa dağaxa me napioi laalegenali, odaa agotoğoyakadi mototalo Aneotedogoji. Pida Aneotedogoji ja nikeyetediwa me dağa iğenaşa me jileğatibige niğina eledi oko me dağaxa me napioi laalegena.

²⁹ Joanığidaa leeğodi niğijo naşa ienağanitiwa me janagi, odaa ja janagi, ajotigimade. Enice jemaa me jowooğodi anawiitigiji maniditiwa.”

³⁰ Odaa Cornélio ja niniğodi, meeta, “Eji neğeote itoatadığida nokododi niğijo me jotağaneğe Aneotedogoji digoina iğeladi, ejime nağani lakata natigide, iniwatadağani lakata me gocidi. Codaağida ijo goneleegiwa naşa dinikee yodoe, dinixotinigilo nowoodi lapacoğogoli, codaan datale.

³¹ Odaa jegeetiwa, ‘Cornélio, Aneotedogoji najipatedağawa motağaneğeni. Igaataşa ğadati, odaa ja lowoogo me ğadaxawani leeğodi maxawani madewetedi.

³² Enice awii oko ieniticogi nigotaşa Jope modigota Simão, aneledi liboonağadi me Pedro. Jığıniaağını idiaa lotokağadi ligeladi niğijo eledi Simão ane libakedi me nilike ewacogo, codaan ligeladi ipegitege akiidi-eliodi.’

³³ Odaa ağica ane jopağadi ja jienążatağawa, odaa ja ğodiwikodeneğegi alawini jağanagi. Odaa natigide etoko okotawece jatecogojogō lodoe Aneotedogoji me jajipağata niğica Goniotagodi ane ğadiiğenite me anelogötitoğowa.”

³⁴ Odaa Pedro jiğidaa dinanatigi me dotaşa, odaa jegee, “Niğina natigide ja jowooğodi mewi Aneotedogoji midokidata anigotediogi inatawece oko.

³⁵ Aneotedogoji dibatetege inatawece niğina anodeemitetigilo codaan mowo ane iğenaşa, aniwiteta niğica noiigi anelatibige niğina oko.

³⁶ Niğida makaami owooğotitiwaji Aneotedogoji me iwakateetedibige lotaşa noiigi Israel, niğijo naşa oyatematitibece Aneotedogoji me daga domaga yemaateda me lakapetedipi niğijo aletidi noiika, codaan moyeloğoditedibece nibodicetedi anele aneetece Jesus Niğijo ane Goniotagodi ane iiğe inoatawece.

³⁷ Eledi owooğotitiwaji niğijo natematigo anoyeloğoditedibece digoida nipodigi Judéia. Niğidiaağidi João Batista naşa yelogodi niğijo latematigo, odaa ja nilegetiniwace oko, odaa jiğidaa dinanatigi moyeloğoditedibece nibodicetedi anele digoida nipodigi Galiléia.

³⁸ Codaan owooğotitiwaji Aneotedogoji me niîge Liwigo me doweditelogo Jesus anelatedibige nigotaşa Nazaré, codaan me yajigotalo loniciwaşa. Odaa jiğidiaan naşa diite, eote anele, codaan nicilatiditediniwace eliodi oko ane dakatiogi diaabo, leeğodi Aneotedogoji miniwa mijootaşa.

³⁹ Niğida moko oko nakatağanadi leeğodi jinataşa ijoatawece Jesus ane loenataka digoida nigotaşa Jerusalém, codaan me niğino aletidi niigotedi judeutedi. Odaa idiaağidi judeutedi jogoyototedeloco nicenağanağate moyeloadi.

⁴⁰ Pida naşa ixomağatedijo itoatadığida nokododi, odaa Aneotedogoji ja yewikatiditace, codaan eote me dinikeetedogowa.

⁴¹ Pida adinikeetediogi inatawece oko, okomokoko me dinikeetedogowa, anoko niğijo Aneotedogoji anakaa ğodiomağaditedice moko nakatağanadi. Codaan ğogiiwa me jiniodaşa, codaan me jacipaga niğijo Aneotedogoji naşa yewikatiditace.

⁴² Codaa Jesus ғodimonya me jatematiiqatedibece minataşa nişina noiigi codaa mejinaqatiogi Aneotedoğoji me iomağaditedice Jesus micota me Niwinoğodi oko baqalee newiğa inaaşina baanaşa nigo.

⁴³ Ijotawece nişijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko nişijo jotigide oditece Jesus, codaa oditece Aneotedoğoji micota me ixomaqateetedice libeyaceğeco inatawece nişina anonakato Goniotagodi Jesus leeğodi loniciwaşa Liboonaşadi.”

Aneotedoğoji yajigotediogi Liwigo nişijo ane daga judeutedi

⁴⁴ Eşidaaşee Pedro me dotaqatibece, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikatiogi ijotawece nişijo anowajipata me datematika.

⁴⁵ Nişijoa judeutedi anoyiwaşadi Jesus lixigaşawepodi Pedro ane icoşoticogi Jope, eliodi moyopo leeğodi Aneotedoğoji meledi yajigotediogi Liwigo nişijo ane daga judeutedi.

⁴⁶ Leeğodi mowajipata modotaqatigilo eletidi isolatedi ane diğica modotaqatigi codaa owajipatiogi modoğetetibigimece Aneotedoğoji leeğodi meliodi loniciwaşa. Odaa Pedro jegee,

⁴⁷ “Nişina oko joğodibatege Liwigo Aneotedoğoji digo mokotaşa me jibaşatege. Odaa aqica ane yakadi me yolitege me dinilegetinigi ninyoğodi.”

⁴⁸ Odaa Pedro ja diiğenatakatiogi monilegetiniwace odatika Liboonaşadi Jesus Cristo. Odaa nişidiaşadi joğodipokota Pedro midiaağı miditaşa onateciğidiwa nokododi.

11

Pedro yatematitiogi loiigi Goniotagodi digoida Jerusalém icoatawece ane ixomaqateetedijo manitaşa nigotaga Cesaréia

¹ Nişijoa eletidi liiğexedi Aneotedoğoji icaaşica eledi ғonioxoadipi ane ligeladi nipodigi Judéia odibodicetibige moyalaşatiogi ane daga judeutedi modibatege lotşa Aneotedoğoji.

² Pida nişijo Pedro noğopitacibigimece nigotaga Jerusalém, odaa nişijo lapo judeutedi joğodinotigmadetege Pedro, leeğodi odiletibige daaditaşadiaa yotete lajoinaqaneğeco Moisés.

³ Odaa modita, “Nişida makaami akaatiwece ligeladi oko ane daga dinakagiditibiwaji ane doğodioteci lakanigi ғodoiigi judeutedi, codaa gagiiwepodi.”

⁴ Odaa Pedro ja yatematitiogi ijoatawece nişijoa ane ixomaqateetedijo manitaşa nigotaga Cesaréia, aqica ane yaşaditema, meetiogi,

⁵ “İdiaaşejotice nigotaga Jope, eşidaaşee me jotaşaneğe Aneotedoğoji, odaa jişijo yakatigi micataşa daga igeedi. Jinadi ajo nişelate nelegi ane dinigoe ijoatawece cwaatolo liwailidi. Odaa nağajo nişelate ja dinikatini icoşotibigimece ditibigimedi, nipegitawa.

⁶ Naşa jiwitinece, odaa ja jinadi inoatawece ejedi cwaatolo loşonaka, nişinoşa ejedi ane doxice, inoa ane oyawaligeğetinigi iiş le, codaa me ilaaşaxodi.

⁷ Odaa ja jajipata ijo ane dotaşa digoida ditibigimedi, aneetiwa, ‘Adabittini, Pedro! Anigoti nişidiwa ejedi, odaaşeliciteda!’

⁸ Pida meji, ‘Okoo, ajakadi Iniotagodi Aneotedoğoji! Ajao nişida anenita. Igaataga anigica daga jeligo nişinoşa aneeta ғonajoinaqaneğeco me napioi, codaa me yolitoğodomi me jelicaşa.’

⁹ Pida nişijo nigegi ane icoşotibigimece ditibigimedi jeğeetaciwa, ‘Jinagaleetibige ғonajoinaqaneğeco doğoyolitaşadomi melici nişijo baanaşa yapitaşadi Aneotedoğoji, odaa jegee yakadi melici.’

10 Odaa jiġidaaġee, niġijo nigegi itoatadiġida me dotaġa, odaa niġidiaaqidi ijoatawece ane jinadi joġopitibigimece ditibigimedi.

11 Odaa ajaaqajo naqajlo lakata ijoa itoatadiġida ġoneleegiwadi jiġicotiobece niġini diimigi ane imedaġadi. Ijo ica ane liiġexedi icoġoticogi nigotaġa Cesareia.

12 Odaa Liwigo Aneotedoġoġi ja idiiġe mejigo mijotaga, aġica daġa jawienataka. Codaa ijo me ixigaġawepoditicogi nigotaġa Cesareia seis ġonioxoadipi ane icoġoticogi nigotaġa Jope, odaa ja jakaġatiwece ligeladi Cornélio.

13 Odaa ja natematitogħowa ica anodaaqee maqaga nadi ica aanjo ane dinkieeta digoina ligeladi. Niġica aanjo oneeta, ‘Awii oko ane ieniticogi nigotaġa Jope modigota ġoneleegiwa ane liboonaġadi Simāo, aneledi liboonaġadi me Pedro.

14 Niġini Simāo jiġiniaa yelogoditaġawa anodaaqee Aneotedoġoġi meote me ġadewikitace codaan me iditawewece ġadoiġiwepodi.

15 Odaa egħidaa diitcogi me jematikatiġi, odaa Liwigo Aneotedoġoġi ja dinikateloco digo mijotaga niġijo naga dinikatogħoloc niġijo noko maleeka idinojocaqatini me jematatiġatibece Jesus naga yewiqatace.

16 Odaa ja nalaqatibigiji niġijoa lotaga Goniotagodi niġijo meetedogħowa, ‘Ewi Joāo mepaġa ibake ninyoġodi me ġadilegenitiwaji, pida Aneotedoġoġi baġa ibake Liwigo me dakatiwaġajitiwaji.’

17 Aneotedoġoġi yajigotediġi noġeedi liciagi niġijo ġonoġeedi ane najigotedoġħowa niġijo niġijaanġiġotigi naga jinakatonaġa Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa ajakadi daġa jakapetege niġica aneote Aneotedoġoġi.”

18 Igaanaġa owajipatalo niġijoa lotaga Pedro, odaa joġoika modinotigħimadetege, pida joġodogħetibigimece Aneotedoġoġi, codaa modi, “Aneotedoġoġi diceledi aqäġa yaxawa niġijoa ane daġa judeutedi modinilaatece libeyacegħeco, odaa jaġaġeote me newiqatace.”

Ica lapo oko anoyiwaġadi Goniotagodi digoida nigotaġa Antioquia

19 Igaanaġa yeleo Estēvāo, odaa joġoiatetibec i niġijo eledi anodiotibece Jesus, odaa jiġilaagitibigħwaji idiaanaġġadiite. Inatibece ototicogi neġepaa nippodigi Fenīċia, codaa me minnha l-idelogo-nelegi Chipre, codaa me manitaga nigotaġa Antioquia. Odaa joġoyatemetiġi idiomiki ane judeutedi nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi Jesus.

20 Pida niġijo eledi anoyiwaġadi Goniotagodi ane icoġoticogi idelogo Chipre aniaa nigotaġa Cirene boġoyatemetiġi nibodicetedi anele niġijo oko ane daġa judeutedi.

21 Odaa Goniotagodi ja yajigotediġi loniciwaġa, odaa eliodi oko joġoyiwaġadi lotaga, codaa monakato Goniotagodi.

22 Odaa niġijo lapo loiġi Goniotagodi ane idei digoida nigotaġa Jerusalém joġodibodietibige niġida niciagi digoida nigotaġa Antioquia. Odaa joġoiiġe Barnabé migo nigotaġa Antioquia.

23 Igaanġicoticogi Antioquia, odaa ja nadi Aneotedoġoġi meliodi meletetema niġidi noiġi anidħia l-ġeladi. Igaanaġa nadi, odaa eliodi me ninitibece codaa meo loniciwaġa niġijo oko modiotece Goniotagodi me daġa oikata eliwaġatakaneġġi.

24 Igaataga Barnabé ġoneleegiwa anele, codaa eliodi eliwaġatakaneġġi, codaa Aneotedoġoġi Liwigo dowediteloco. Odaa eliodi niġijo oko anoyiwaġadi Goniotagodi ja dinatecogħoteetegi niġijo lapo loiġi Goniotagodi.

25 Niġidiaaqidi Barnabé jiġi nigotaġa Tarso igota Saulo.

26 Niġijo naqba dakapetege Saulo, odaa ja yadeegħitcogi nigotaġa Antioquia. Odaa jiġidiaaqiticoace onidateci nicaaġabi, codaa idioka limedi

modinatecogoteetege niçijo loiigi Goniotagodi, oniiçaxitiniwace eliodi oko anodaägee çotiwägatakaneğegi. Niçijo niçeladimigipitigi naçani nigotağa joanığidliaağidi odoejedipi moyatigi me “Loiigi Cristo” leeğodi moyiwağadi Goniotagodi.

²⁷ Niçijoa nokododi ja noditicoaci nigotaşa Jerusalém onatecigijo niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, odaa jiçigotibeci manitaşa nigotaşa Antioquia.

²⁸ Liwigotigi niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko onini ica çoneleegiwa ane liboonağadi Ágabo. Niçijo loiigi Goniotagodi me yatecoço, noğone dabiditini Ágabo me idei liwigotigi, odaa jegeetece niçijo Aneotedoğoji Liwigo ane ikeeta. Odaa jegee icota meno ica nigigi nelegi minoataşa inoatawece ane nipodaşa niçina iiçio. Odaa icota niçica nigigi maleeginiaağını Cláudio me ninionigi-eliodi romaanotedi.

²⁹ Niçijo noğowajipatalo niçijoa lotaga Ágabo, odaa niçijo anodiotibece Goniotagodi ja dinilakidetiwage moyaxawa eledi çonioxoadipi ane ligeladi nipoçigi Judéia. Oninitecibeci yajigo analogota nimaweneğegi.

³⁰ Igaanaşa oyatecogotee iccoa dinyeelo, odaa joğoiige Barnabé ijaa Saulo moyadeegitiogi niçijoa laxokodi çoneleegiwadi lacilodi loiigi Goniotagodi digoida nigotaşa Jerusalém.

12

Niçica noğociatetacibeci niçijo anonakato Goniotagodi

¹ Niçijoa nokododi niçijo inionigi-eliodi Herodes jiçidaağeyatigi me iatetibeci onatecigidi niçijo loiigi Goniotagodi.

² Odaa ja diiğenatakata moyeloadi Tiago niçijo nioxoa João, oyatita nodaajo-ocaşataşa moyeloadi.

³ Odaa niçidiaağidi Herodes ja nadi judeutedi moyemaatibigo niçijo me diiğenatakata Tiago moyeloadi. Igaanaşa nadi moyemaatibigo, odaa ja diiğenatakata Pedro moniwilo. Pida niçijoa nokododi ja nakatio ica nalokegi anodita “Paon ane diçica labookojegi” naşa niwilo Pedro.

⁴ Igaanoğodibata Pedro, odaa joğoixitewece niwilogonağaxi, odaa Herodes jegeote cwaatolo lapoli iodağawadi anoyowie Pedro. Oninitecibeci niçidiwa lapoli idıwa cwaatolo iodağawadi. Herodes one domaga lowoogo me iwi anigota Pedro lodox judeutedi, daşa ixomağatice nalokegi Páscoa.

⁵ Odaa jiçidaağee Pedro noğoniwilo, pida niçijo loiigi Goniotagodi eliodi modipokoteloco niçina moyotağaneğe Aneotedoğoji.

Aneotedoğoji noğatedice Pedro me diniwilo

⁶ Niçijo enoale maleediçicatibige Herodes daşa yadeegiticogi Pedro lodox loiigi judeutedi me iwi anigota, Pedro moniwilo odoyatice liwigotigi itoataale iodağawadi, codaa oigoetece itoataale galeenatedi. Pida Pedro diote niçijo aneitice. Midiwataşa lapoaco niwilogonağaxi idıwa eletidi iodağawadi nowienoğododi.

⁷ Pida codaanoğonida noğone dinikee ica niaanjo Goniotagodi idiaa dabidite liwai Pedro. Codaa ica natalaşa jona nalotigi le niwilogonağaxi. Odaa niçijo aanjo ja yojogo Pedro liwai me yojieteloco, meeta, “Adinageni madabititini!” Odaa niçijoa galeenatedi ja nakagi, dapocetedice me ideite Pedro libaağatedi.

⁸ Odaa niçijo aanjo jegeeta, “Ipiciati çanigoenağadi, adinixomitinigi çawelatedi!” Odaağidaağee Pedro, odaa niçijo aanjo jegeeta, “Adinixomitinigi çanicaapa, odaaşanagi, aniwitici!”

9 Pedro naşa diotece, odaa ja noditice niwilogonaşaxi. Pida ayowooğodi mewi nişijo aanjo naşa ikatice, diletibige doğoka ligeedi.

10 Odaa joşonaşaxateloco nişica odoejegi lapo iodaşawadi, noşonaşaxateloco nişica eledi lapo iodaşawadi, odaa joşotota nişica epoagi-nelegi şapileceğe, ane diiğetege ladigodi nigotaşa. Nişica epoagi-nelegi epaa domoke, aşica ane yomoke, odaa ja noditicoaci we. Odaa joşoyakagiditeloco ica ladigodi, pida codaşaşa nişijo aanjo noşopi, odaa jişidiaa yaladite Pedro.

11 Odaa Pedro naşaleeka yowooğodi mewi naşa dinikatrice, odaa mee mepaa dinotaşaneğe, "Nişina natigide ja jowooğodi mewi Goniotagodi me niwakatee niaanjo me idoşatice mejoteloco loniciwaşa Herodes, odaa aika meote anigotiwa nişijo ane domoşoyemaa modigotiwa judeutedi."

12 Igaanaşa yowooğodi Pedro mewi naşa dinikatrice, odaa jişigo ligeladi Maria, eliodo João Marcos. Nişini diimigi idiaağite eliodi oko yatecoğو moyotaşaneğe Aneotedoğoji.

13 Pedro naşa yatoke epoagi, odaa aca niota ane liboonağadi Rode jişigo iwi ica ane natoketice epoagi.

14 Nişijo naşa yowooğoditege Pedro lotaşaneğegi, odaa eliodi me ninitibece, odaa jişigo dakatacio walokodi, pida aşica daşa yomoketema epoagi. Odaa ja yatematitiogi nişijo oko Pedro mida digoida we.

15 Pida modita naşajao awicije, "Nişida makaami jaşakaami yetole!" Pida dotigimade idokee mee me Pedro nişijo anidiae dabidite we. Odaa modita, "Ejime niaanjo ane dowediteloco."

16 Eşidaa diitigi me dinotaşaneğe, idaa Pedro malee natoketice epoagi. Odaa noşoyomoke epoagi, joşonadi Pedro, odaa eliodi moyopo nişida niciagi.

17 Pida Pedro ja yatitiogi libaağadi iişe me notokotiniwace, odaa ja yelogoditiogi anodaşaee Goniotagodi me noşatedice me idei niwilogonaşaxi. Odaa jegeetiogi, "Atematiitatiwaji Tiago ijaaşijo eledi şonioxoadipi nişida aneji." Igaanaşa noditice, odaa jegeledi ane diiticogi.

18 Igaanaşa yelogotibige, ja dibatotiogi nişijo iodaşawadi, eliodi me dinotigimade, leegodi aşoyowooğodi nişica anodaşaee Pedro.

19 Nişidiaağidi Herodes ja domaşa diiğenataka modoletibige, pida aşica moyakadi. Odaa ja nigetiniwace nişijo iodaşawadi, odaa nişidiaağidi ja diiğenatakatiogi monigodi. Nişidiaağidi Herodes naga noditicogi nipoçigi Judéia, odaa jişigo nigotaşa Cesaréia. Odaa jişidiaağı.

Lemeğegi Herodes

20 Herodes, nişijo ninionigi-eliodi judeutedi eliodi me yelatema nişeladimigipitigi nigotaşa Tiro codaan me Sidom. Odaa ica lapo nişidi noiigi jişigotibeci oyotaşaneğe Herodes. Pida odoejegi oyakadi Blasto me nicaajo. Nişica Blasto jonişiniae nowienoğodi ica diimigi-nelegi Herodes ligeladi. Odaa jişigotibeci minitaşa Herodes, igotibeci modoletibige modinilakidetege domoşoyemaa me nokaaşedi, leegodi nişidi noiigi idioka limedi modinoojeteta anoyeligo digoida nişotedi Herodes.

21 Igaanişicota nişijo noko lakatagi nişijo noiigi, odaa Herodes ja dinixotinigilo lowoodi me ikee me şoneğegi, odaa ja nicoteloco aca nibaanco şoneğe. Odaa jegeo ligegitiogi nişijo noiigi.

22 Odaa nişijo noiigi ja napaawaşatelo, modi, "Nişini ane dotaşa şonoenogodi, idiğida aşoneleegiwa!"

23 Aşica daşa leegi niaanjo Goniotagodi jegeote anigota Herodes, odaa icoa nigojokodi joşoyeliotigi le, odaa Herodes ja yeleo, leegodi me daşa

iwenigideteda Aneotedoğoji. Pida yemaatibige niğijo noiigi miniaagini odoğeteta.

²⁴ Pida lotağa Aneotedoğoji idapağa diitedicogi milaagitedibeci, codaan iğijojalapoli loiği Goniotagodi jağaga ili.

²⁵ Barnabé ijaa Saulo noğoigodi libakedi moyadeegi dinyeelo digoida nigotağa Jerusalém, odaa ja noditicoaci Jerusalém, odaa joğoyadeegi João Marcos me lixigağawepodi.

13

Oixipetice Barnabé ijaa Saulo odoo jogağomyatibigwaji mowote libaketedi Goniotagodi

¹ Onidiwa icoa goneleegiwadi anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, icoa eletidi bogone niğaxinağanadi anodiiğaxinağatece anodaagee gotiwağatakanegge. Niğidiwa goneleegiwadi idi liwigotigi loiği Goniotagodi digoida nigotağa Antioquia. Ini ica ane liboonağadi Barnabé, ica eledi Simão anoyatigi me “Nabideđegi”, ica Lúcio anelatibige nigotağa Cirene, ica Manaém ane niliidağatagiwa niğijo inionigi-eliği Herodes, ijaa Saulo.

² Ica noko jonoğoikanawaanigi me niodağa, ağica anoyeligo gaantokaagini owotibige mepaanağa yoniciwaditibigwaji moyotağanege Goniotagodi. Nođodođetetalo Goniotagodi, odoo Liwigo Aneotedoğoji jeğeetiogi, “Iomađatitomi Barnabé ijaa Saulo mowote ibakedi ane leğodi me jiniditiogi.”

³ Odoo jogağikatace me niodağa me diğicata gaantokaağicata anoyeligo, odoo joğoyotağanegetace Aneotedoğoji, oipeketeloco libaagatedi Barnabé ijaa Saulo, odoo joğoibodetibigwaji.

Barnabé ijaa Saulo owoğe libakedi Goniotagodi digoida Chipre, lidelogo-nelegi

⁴ Odoo Liwigo Aneotedoğoji ja imonya Barnabé ijaa Saulo, aneledi liboonağadi me Paulo. Odoo jiğigotibeci nigotağa Selêucia, odoo jiğidiaagite noğowaxoditinigi aca etogo-nelegi, odoo jiğigotibeci minitağa lidelogo-nelegi anodita Chipre.

⁵ Igaanoğotota nigotağa Salamina ane idei minitağa lidelogo, odoo joğoyatematitedibece lotağa Aneotedoğoji midiwataga liiakanağaxiidi judeutedi. Odoo João Marcos ini miditağa me yaxawatiogi.

⁶ Igaanağa noğototicogi eledi liwai niğijo lidelogo-nelegi, odoo joğotota aca nigotağa Pafos. Odoo digoida nigotağa Pafos jiğidiaagotota ica judeu ane liboonağadi Barjesus, niğini goneleegiwa one oxikoneğegi. Odoo oneetibece ica minaağina ane yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, pida diwitaka. Codaa eledi liboonağadi me Elimas me diboonagatedetigi ioladi greego.

⁷ Niğini goneleegiwa lokağedi niğijo lacilo-nelegi romaanotedi ane iğe niğini lidelogo-nelegi. Niğini lacilo romaanotedi liboonağadi Sérgio Paulo, goneleegiwa anowidi lixaketedi. Niğini lacilo romaanotedi ja dienagata Barnabé ijaa Paulo, leğodi yemaa me wajipatalo lotağa Aneotedoğoji.

⁸ Pida Elimas niğijo oxikoneğegi elodi me lakapetegi Barnabé ijaa Paulo, odoo adomağa yemaa niğijo lacilo romaanotedi dağa dibatege niğaxinağaneğeco anoditece anodaagee gotiwağatakanegge.

⁹ Odoo Liwigo Aneotedoğoji ja iğe Paulo, nağa iwita Elimas, odoo jeğeeta,

¹⁰ “Niğida makaami akaami lionigi diaabo, codaan akaami lakapetegi inoatawece niğino ane iğenağa. Niğida makaami inokoleetibige maninaalenitiniwace oko abakeni gadoxikoneğeco. Awitakatibece, codaan idioğa limedi moleetibige me iği niğino niğaxinağaneğeco anewi anoditece Goniotagodi.

¹¹ Natigide Goniotagodi ibake loniciwaşa meote anigotedağawa. Eote makaami şolaşa, odaa owidi nokododi me dağakati manati aligege!" Ağica daga leegi odaa Elimas ja deemiteta ica nexocaşa ane yapoşoditedini ligecooşeli, odaa aşalee yatetibece. Odaa jiştidiaanaşadii dawakadetibece domaşa doletibige oko ane dibatigi libaşaşadi me nibatege.

¹² Odaa nişijo lacilo romaanotedi naşa nadi ane ninyaagi Elimas, eliodi me yopo leeşodi loniciwaşa nişijo nişaxinaşaneşegi aneetece Goniotagodi, odaa jeşeyiwaşadi lotaşa Aneotedoşoji.

Paulo idiaa libakadi nigotaga Antioquia aneite nipodigi Pisidia

¹³ Odaa Paulo ijaşaşijo lokaşaşetedi jogowaxoditinigi aca etogo-nelegi, odaa şoşoyaladi nigotaşa Pafos. Odaa jiştigotibeci nigotaşa Perge aneite nipodigi Panfilia. Pida jiştidiaası João Marcos naşa dawalacetegi, odaa şoşopiticogi nigotaşa Jerusalém.

¹⁴ Odaa Paulo ijaşaşijo lokaşaşetedi şoşoyaladi nigotaşa Perge, odaa şoşotota nigotaşa Antioquia digoida nipodigi Pisidia. Odaa naşa saabado jiştigotibeci odakatiwece aca liiakanşaşaxi judeutedi, odaa jiştidiaası nicotiniwace.

¹⁵ Odaa jişijo ica şoneleegiwa ane yalomeşeteloco lotaşanaşaxi Aneotedoşoji, one yalomeşeteloco ica liwai notaşanaşaxiidi ane idí Moisés nişijo naşa iditedini najoşanaşaneşeco, ijaşaşijo liwailidi lotaşanaşaxiidi nişijo anoyelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko nişijo şotigide. Igaanaşa nigotini me yalomeşeteloco, odaa nişijo lacilodi nişakanşaşaxi şoşonidita Paulo ijaşaşijo lokaşaşetedi onodetiogi mowote ligegi, moditiogi, "Akaami şonioxoadipi, nigemaani motaşani mawii şodoiigi loniciwaşa, yakadi motaşanitiwaji."

¹⁶ Odaa Paulo naşa dabiditini, ja yatiogi libaşaşadi eotibige me wataşotibigiwaji, odaa jiştidaa diitcogi me dotaşa, mee,

"Akaami yoiji şoneleegiwaditigi Israel, inaaşına anakaami eledi noiigi anogeetetaloo Aneotedoşoji, jemaa matacolitece yotasa!

¹⁷ Aneotedoşoji ane Noenogodi şodoiigi Israel iomaşaditedice şodaamipi me loiigi nişijo şotigide. Iomaşaditedicoace nişijo malee ligeladi digoida nişo Egito, iomigigipi midiaşaşı nişidi nipodigi. Odaa jeşete me noiigi-nelegi codaan me ibake loniciwaşa nişijo naşa şoşatedicoace me ideiticoace nipodaşa Egito.

¹⁸ Aneotedoşoji eliodi me dinatitediogi nişijo midiaşaşı midi nipodigi ane yadilo ane dişicata nişeladimigipi. Idiaşaşı nişicoatigilo cwareenta nicaşaşape me doweditedeloco.

¹⁹ Odaa Aneotedoşoji yaşaşadi seete noiika digoida nişotedi Canaã, nawalacetedigi nişidi iişo, odaa ja yajigoteta loiigi me nebi nişicoa iişotedi. Odaa jiştidaagee moixomaşateetedijo 450 nicaşaşape.

²⁰ Nişidiaşaşidi Aneotedoşoji jeşete ninionaşa anoişke nişica laxakawepodi neşepaa nişicoa nokododi naşaşijo Samuel, nişijo ane yeloşoditedibece Aneotedoşoji lowooko.

²¹ Nişijo Samuel malee yewişa, loiigi Israel şoşodipokota meo ane dibata oko meo me inionigi-eliodi. Odaa Aneotedoşoji ja yajigotediogi Saul me inionigi-eliodi, nişijo lionigi Quis, anida aneetege licoşegi loiigiwepodi Benjamim. Odaa cwareenta nicaşaşape Saul mijo me inionigi-eliodi.

²² Nişidiaşaşidi Aneotedoşoji ja şoşatedice Saul, odaa ja ixotedio Davi. Aneotedoşoji akaşaşijo me eetetece Davi nişijo mee, 'Idioka limedi me jakadi Davi, lionigi Jessé, me nişina oko aneo me idinitibeci, codaan jiştiniaşatece inoatawece ane jemaa.'

²³ Jesus eledi ida aneetetege licoğegi Davi. Odaa Aneotedoğoji jeğeote Jesus me Newikatitoğodi گodoiigi Israel, codaanaka ligegi meote.

²⁴ Maleedigicatibige Jesus meote niğijo libakedi Aneotedoğoji ane iğete, João Batista ja yatematitiogi گodoiigi Israel me leeditibige me odinilaatece libeyaceğeco, codaan me leeditibige me dinilegetibigiwaji moikee noğoika libeyaceğeco.

²⁵ Niğijo João naşa nipegidi me igodi niğijo libakedi ane yajigote Aneotedoğoji, odaa jeğeetiogi niğijo noiigi, ‘Ame eni me eetiwaji? Aneğemeğee Niğijo Aneotedoğoji anicota me niğe aneote me گodewigatace, analiitibigegetetiwaji. Pida digawini! Etinoa jeğenagi nige jigodi ibake. Dağaxa me گoneğegi, codaan ajakadi dağa jipegitge oteğexaağaga dağa jowilecetededa liwelatedi.’

²⁶ Odaa Paulo eğidaağee me dotaşa, odaa jeğee, “Inioxoadipi, anida anenitege licoğegi Abraão, codaanakaamitiwaji anakaami eletidi noiika, anogeetetaloo Aneotedoğoji. Aneotedoğoji niwakateetedibigoğoji okotawece niğida natematigo, niğino lotaşa aneetece Aneotedoğoji anodaağee meote me گadewikitace.

²⁷ Niğijo niğeladimigipitigi nigotaşa Jerusalém, ijaağijo lacilodi گoyowooğodi Jesus niijaağijo ane nimonya Aneotedoğoji meote me گodewigatace. Codaan گoyowooğodi ane diitigilo niğijo lotaşa niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo moditece Jesus, idaağida melioditibece moyalomeğetelogo niğidiwa notaşa inoatawece saabadotedi catiwedi niikanaağaxiidi. Pida گoyowooğodi noğowote micotece niğijo ane lotaşa niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, niğijo modi me leeditibige moyeloadi Jesus.

²⁸ Odaa idaağida me diğicata anoyakaditece Jesus loenatagi ane beyagi, pida idokee modipokota Pilatos niğijo lacilo romaanotedi me diğenatakatalo moyeloadi Jesus.

²⁹ Odaa jogowo micotece ijoatawece niğijo aneeta Aneotedoğoji lotaşanagaxi, niğijo meetece ane lawikodico Jesus. Niğidiaağidi jogonikatini lolaadi me dinototeloco nicenaganağate, odaa jogoixitwece lolaadi niğijo wetığa-lawimağajegi.

³⁰ Pida niğidiaağidi Aneotedoğoji ja yewikatiditace.

³¹ Odaa niğijoatigilo owidi nokododi Jesus me dinikeetediogi niğijo oko ane lixigağawepodi me icoğotedicogi nipoçigi Galiléia odaa jiğigotibeci nigotaşa Jerusalém maleedigicatibige doğoyeloadi. Odaa natigide niğijo oko jiğidiah nakataşanadi moikeetiogi گodoiigi naşa yewiğatace Goniotagodi.

³²⁻³³ Odaa oko jağaga jatematiığataşawatiwaji niğinoanibodicetedi anele anoditece Jesus. Natigide Aneotedoğoji jeğeote micotece niğijo ane ligeditediogi گodaamipi niğijo jotigide, neğeote Jesus me yewiğatace. Jiğidiah ane iditeloco Aneotedoğoji lotaşanagaxi, niğijo liwai midiwataşa Enaco. Niğijo niğitiwataale liwai nağajo lotaşanagaxi Enaco iwoteloco ane ligegi Aneotedoğoji, niğijo mee,

‘Ionigi.

Nığina noko jao me Ee Gadiodi.’

³⁴ Aneotedoğoji eote Jesus me yewiğatace, codaan lolaadi ağica daşa neladi. Joaniğidiah aneeteta Aneotedoğoji niğijo jotigide, mee,

‘Jaotaşadomi ane dağaxa mele ane emokee me jakadi me jao.

Joaniğidiah ane igeğita Davi anijo mejita me jao.’

³⁵ Miditaga eledi Enaagi, Davi meetalo Aneotedoğoji,

‘Niğida makaami ağikanı daşa neladi lolaadi گaotagi’

nigijo anakamokakaami me dibataqadomi.' "

³⁶ Odaa Paulo egidaagee me datematika, odaa jegee, "Niçidiaagidi Davi naqa igodi ijoatawece libaketedi, Aneotedoqoji ane yajigoteta meote me yaxawa godaamipi nigijo nokododi, odaa ja yeleo. Odaa joçonaligitini miditaqa anonaligit laamipi, odaa lolaadi ja neladi.

³⁷ Pida Niçijoa ane yewikatiditace Aneotedoqoji baadaqa neladi lolaadi.

³⁸⁻³⁹ Inioxoadipi, jemaa makaamitawecetiwaji owoogoti, codaa ajemaa daqawienatakani, me jatematiigataqawa Aneotedoqoji me yakadi me ixomaqateetedice qabeyacegoco leeäodi nigijo Jesus aneote. Odaa Aneotedoqoji yakadi me içenaqa niçina oko ane nakato. Igaataqa nigijo lajoinaqanegeco Moisés baadiqica loniciwaqa mowo me içenaqa niçina oko.

⁴⁰ Adinowetitiwaji adigiccaa ganinyaagi, diqcotece nigijo ane ligegi nigijo anoyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko nigijo jotigide, nigijo moditece lotaqa Aneotedoqoji, negee,

⁴¹ 'Digawini,

akaamitiwaji ane amenaqanitibece!

Icota manawelatiwaji,

codaa makaami ma!

Igaataga niçinoatigilo qanokododi jao yoenatagi ane daqa iwaqatitiwaji, icaaqica diqica oko aneo qadeemidi micota niçida ganinyaagi.'

⁴² Niçijo Paulo ijaa Barnabé naqa noditicoaci niakanaqaxi, onatecigijo niçijo oko odipokotiogi migotacibeci nigeledi saabado moditacece ijaaqijo niçijo baanaqa oyelogoğodi.

⁴³ Igaanaqa ilaagitibece me yatecoço, odaa eliodi judeutedi inaaqina ane daqa judeutedi anodiotezi ane lakataqa judeutedi, niçidi noiigi joçodiotezi Paulo ijaa Barnabé. Odaa niçijoa itoataale liqexedi Aneotedoqoji joçonotaqanegetiniwace niçijo noiigi, owo loniciwaqa me doqoika moyiwaqadi Aneotedoqoji aneliodi meletetema.

⁴⁴ Igaanaqa nakatio eledi saabado, odaa jona domaga iditawece niçeladimigipitigi naqani nigotaqa yatecoço mowajipatalo Aneotedoqoji lotaqa.

⁴⁵ Pida niçijoa judeutedi noçonadi niçijo lapo-nelegi me yatecoço, odaa eliodi monocetema Paulo, codaa me notaqanaqateloco modakapetege lotaqa, codaa me beyagi modotaqatibige.

⁴⁶ Odaa Paulo ijaa Barnabé joçoyeloodaqatee laaleqena, odaa moditiogi niçijoa judeutedi, "Mina leeditibige makaami odoejedipi me jelogotagataqawa Aneotedoqoji lotaqa. Pida aqemaanitiwaji me iwaqati niçinoa notaqa, odaa jiçidaagee mikeenitiwaji Aneotedoqoji me daqadiaägeote makatitiwaji midioka limedi me qadewiki miniwataqa. Enice digawinitiwaji! Natigide jatematiigatiogi niçina ane daqa judeutedi niçinoa nibdicetedi anele.

⁴⁷ Igaataqa Goniotagodi godimonya, codaa meetedogowa,

'Ee qadixomitio makaami macataqa lokokena

miditaqa noiigi ane daqa judeutedi jao me jakadi me qadibakeni

amaleeqaga ikeenitiogi inatawece ane noiigitigi niçina iiço

anodaagejigotiogi oko me jao me newiqatace.'

⁴⁸ Odaa niçijo ane daqa judeutedi noçowajipatalo niçinoa notaqa, odaa eliodi me ninitibigiwaji, codaa moiweniqide lotaqa Goniotagodi. Odaa joçonakato Goniotagodi ijotawece niçijo Aneotedoqoji ane ixipetedicoace meote me newiqatace.

⁴⁹ Odaa lotaqa Goniotagodi jiçilaagiteloco iditawece niçidi nipodigi.

⁵⁰ Pida idiba icoa judeutedi joğodeletiogi ijo iwaalepodi liicotedi anodogetetalo Aneotedoğoji, ijaaqijo lacilodi niğidi noiigi, joğodoletibige mowo lacilo. Odaa joğoiatetibeci Paulo ija Barnabé, odaa joğoiticoiticoaci me noditicoaci niğidi nipoçigi.

⁵¹ Odaa Paulo ija Barnabé joğoiticoğo liwelatedi monoğa amoğo oikee me dağadiaqica aneetegi niğijo judeutedi. Odaa jiğigotibeci nigotaşa Icônio.

⁵² Odaa niğijo anodiotibece Goniotagodi digoida nigotaşa Antioquia eliodi me ninitibigwaji, coda Liwigo Aneotedoğoji ja yoniciwağaditibigwaji.

14

Paulo ija Barnabé oyelogoditedibece nibodicetedi anele digoida nigotaşa Icônio

¹ Digoida nigotaşa Icônio Paulo ija Barnabé igotibeci manitaşa aca liiakanagağaxi judeutedi ane ligileğegitibece. Eliodi loniciwaşa niğina me natematikanaşa, odaa eliodi judeutedi coda ina ane daga judeutedi anonakato Goniotagodi.

²⁻³ Odaa niğijo liiğexedi Goniotagodi owidi nokododi midiağiticoace, odaa Goniotagodi ja yajigotediogi mabo laaleğena niğina me natematikanaşa. Coda Goniotagodi yajigotediogi loniciwaşa mowote loenataka şodoxiceğetedi coda me libinienagaanoikee Paulo ija Barnabé moditece anewi niğina moyelogoditibece Goniotagodi meliodi meletetema inatawece oko. Pida niğijo judeutedi ane doğoyemaa meniwağatakanaşa joaniğidiaağowo lacilo niğijo ane dağa judeutedi owotibige modakapetege Paulo ija Barnabé, codaawowotibige mowo ane beyagitema.

⁴ Pida niğijo niğeladimigipitigi nağani nigotaşa ja dawalace. Ica lapo one licaajepodi judeutedi, ica eledi lapo bağa licaajepodi niğijo liiğexedi Goniotagodi.

⁵ Odaa niğijo judeutedi ijaaqijo ane dağa judeutedi joğodinilakidetege niğijo lacilodi me lowoogo mowote ane beyagi modakapetege niğijo liiğexedi Goniotagodi, codaaw monigidatiniwace oyatitiogi wetiadi.

⁶ Pida Paulo ija Barnabé nođodibodice niđida lowoogo, odaa ja daleditigi ialeticogi midiwataga nigotadi Listra aniaa Derbe aneiteloco nipođigi Lićađnia codaaw minoataşa inoa nipođaga anodipegitege niđidiwa nigotadi.

⁷ Odaa jiğidiağiticoace noğoyelogoditacedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Paulo ija Barnabé natematikanaşa midiwataga nigotadi Listra aniaa Derbe

⁸ Digoida nigotaşa Listra onini ica şoneleegiwa alejaado ane değewaligi, idioka limedi me nicotini. Niğini şoneleegiwa niğica maleekoka enitini nağa alejaado, aqica değewaligi.

⁹⁻¹⁰ Niğini şoneleegiwa wajipata Paulo nağa datematika. Odaa Paulo ja nadi niğijo şoneleegiwa meyiwağadi niğijo lotaşa, odaa joaniğidaa leeğodi me yakadi me icilatidi. Odaa Paulo ja iwita, odaa jeğeeta, "Adabititini!" Odaa niğijo şoneleegiwa ja dabiditini, odaa jiğidaa dijiticogi mewaligi.

¹¹ Odaa niğijo noiigi-nelegi noğonadi niğijo loenatagi Paulo, odaa ja napawağateloco, odaa joğodotağatigi epaa nioladi, ioladi anodotağatigi niğidi okotigi niğidi nipoçigi, modi me notağanaşa, "Niginoa gonoenogododi odinanatigi me şoneleegiwadi, odaa ja dinikatiniwace mokotaga!"

¹² Odaa Barnabé joğowo me liboonağadi me Júpiter, ija Paulo boğonowo me liboonağadi me Mercúrio. (Ica Júpiter icaağica Mercúrio one noenoğododi greegotedi.) Oyatigi Paulo me Mercúrio leeğodi Paulo jiğijaa datematikatiogi.

13 Ica ligeladi ica niwigo Júpiter one ideitice we nigotaşa, ipegitege ica lapoagi-nelegi nağani nigotaşa. Odaa ica sacerdoti ane dibatigi niğini diimigi ja naddeegi godinadi icaağicoa niale-lawoço anonanyoketinece niğidiwa godinadi. Odaa niğijo şoneleegiwa ijaaşijo noiigi ja domaşa onigodi niğijoşa godinadi me domoşoiweniğide Paulo ijaa Barnabé.

14 Odaa Barnabé ijaa Paulo niğijoşa liigexedi Goniotagodi noşowajipata niğica ane domoşowote niğidi noiigi, odaa şogoyaşgadi inoa lowoodi moikée me agecaşgalodipi, odaa ja waleditiobece miditaşa ica noiigi-nelegi, odaa jona napaawaşa, modi,

15 "Akaami iniotagodepodi, igaamee ina me şadeeditiwaji me şodiveniğideneşge? Niğida moko oko şoneleegiwadi digo makaamitaşatiwaji, coda ja jatemattiişgataşgawatiwaji me leeditibige mikani manakatoni niğinoşa eletidi ane eni me şanoenoşgododi, odaaganakatoniteda Aneotedoşoji ane yewığa, Niğijoşa aneote ditibigimed, iiego, coda me akiidieliodi, coda me inoatawece aninoşa.

16 Niğijo şotigide Aneotedoşoji ikatetece inatawece ane noiigi modioteci anepaa lakataşa.

17 Pida idioka limedi me ikee mewi miniwa, niğina meote aneletema inatawece oko, niğina me niwakateetedibigoşoji ebici, odaa jeğeote me inopilagataşgatedio şodawodigijedi niğina micota limedi. Yajigotedaşgawatiwaji anelici, coda meote me aniniitibecitiwaji."

18 Idaşgee moditece niğinoşa notaşa, Paulo ijaa Barnabé oyakadi me dakake mowote niğidi noiigi me doğonigodi godinadi moiweniğidetibigiwaji micataşa daşa noenoşgododi.

19 Pida jiğijo onatecişijoşa judeutedi anicotiobece oicoşoticogi nigotadi Antioquia aniaa İcônio. Odaa şogoyakapaşateetacege niğijo noiigi Paulo ijaa Barnabé. Odaa şogonigidatice Paulo, oyatita wetiadi, niğidiaşgidi şogoixigitice neşepaa we nigotaşa, leeşodi odiletibige daantaşa yeleo.

20 Pida oyawiile Paulo niğijo anoyiwaşgadi Goniotagodi, odaa ja dabiditini, coda ja dakataciwece nigotaşa. Igaaneşgeledi noko Paulo ijaa Barnabé ja noditicoaci nağani nigotaşa, odaa jişigotibeci nigotaşa Derbe.

Paulo ijaa Barnabé şigotacibece nigotaşa Antioquia ane idei nipodigi Síria

21 Paulo ijaa Barnabé oyeloşoditedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus digoşa nigotaşa Derbe. Odaa şogoyakadi mowo eliodi oko monakato Jesus. Niğidiaşgidi niğijo itoataale jişigotacibece midiwataşa nigotadi Listra, İcônio, coda me Antioquia digoşa nipodigi Pisídia.

22 Odaa inoatawece nigotadi anototalo oyaxawa niğijo anonakato Goniotagodi me ili eliwaşatakanaga coda mowo loniciwaşa midioka limedi monakato Goniotagodi, moditiogi, "Niğida moko leeditibige me jixomaşgateenashadedijo owidi nawikodico digoina şaoşatibige me niğidiaşgidi jakaşatiwece ninioxadi Aneotedoşoji digoşa ditibigimed."

23 Odaa şogoixipeticoace icoa şoneleegiwadi laxokodi me lacilodi odowediteloco inoatawece lapo anoyiwaşgadi Goniotagodi. Coda Paulo ijaa Barnabé odinatita niğigi mowotibige mepaanaga oyakadi meliodi moyotaşganeşe Goniotagodi, odaa niğidiaşgidi noşoyotاشganeşe Goniotagodi, odipokotalo me dowediteloco niğijo anidioka limedi monakato.

24 Odaa jişidiasşigotece nipodigi Pisídia, niğidiaşgidi şogotota nipodigi Panfília.

25 Oyatematitedibece nibodicetedi anele digoşa nigotaşa Perge, niğidiaşgidi jişigotibeci nigotaşa Atália.

26 Jiġidiaaqi noғodibata aca etogo-nelegi, odaa joғopiticogi nigotaqa Antioquia, aneiticoace niġijo anonakato Goniotagodi anoimonya Paulo ija Barnabé, coda odipokotalo Aneotedoġoġi me doweditedeloco Paulo ija Barnabé, coda me yaxawatetece mowote libaketedi Goniotagodi analeegoġodi.

27 Niġijo noғototicogi nigotaqa Antioquia, Paulo ija Barnabé joғoyatecogħee niġijo lapo loiġi Goniotagodi, odaa joғoyatemetita niġijo lapo ijoatawece ane libaketedi Aneotedoġoġi ane iigħete mowote, coda oyatemetitiogi anodaqee Aneotedoġoġi me dibatetege niġijo ane daq'a judeutedi anonakato Goniotagodi, micataqa daq'a yomoketetege epoagi odaa ja dakatiobece.

28 Odaa Paulo ija Barnabé owidi nokododi midiaaqiticoace miditaqa niġijo anonakato Goniotagodi manitaqa nigotaqa Antioquia.

15

Ica me yatecoġo lacilodi loiġi Goniotagodi digoida nigotaqa Jerusalém

1 Odaa onateciġijoa ғoneleegiwadi ja noditicoaci niplodigi Judéia, odaa jiġitibecu nigotaqa Antioquia. Odaa jiġidiaaqi te naqa dinojogotiniwace moniġaxitini loiġi Goniotagodi, odaa moditiogi, “Aneotedoġoġi aġeote me ġadewikitacetiwaji nige daq'a iwitece ane lakaġi judeutedi me dinakagiditibigħi wali ane liiġenatakanegħegi lajoinaqaneġeco Moisés.”

2 Odaa Paulo ija Barnabé aġoniwoditema niġijo lotaq, odaa eliodi me odinotigmadetege. Coda niġijo loiġi Goniotagodi ja dinotaqgħaneġe, ja dinilakidetiwage me oimonya Paulo ija Barnabé ijaaqiġoja eletidi ane liġeladi nigotaqa Antioquia migotibecu nigotaqa Jerusalém moyotaqgħaneġe niġijo liiġexedi Goniotagodi ijaaqiġoja laxokodi ғoneleegiwadi lacilodi loiġi Goniotagodi digoida Jerusalém odoletibige moywooġodi domige leeditibige me dinakagiditibigħi ane lakaġi judeutedi.

3 Odaa niġijo lapo loiġi Goniotagodi digoida nigotaqa Antioquia joғoibode Paulo ija Barnabé ijaaqiġo eledi lixiġaqawepodi, odaa joғodigotece niplodanha Fenícia ania Samaria. Odaa jiġidiaaqi moyatemeti Aneotedoġoġi me dibatetege niġidi ane daq'a judeutedi meote me loiġi. Igaanaq aġħiġi tħalliha niġida nibodgi, iditawewe niġijo ғonioxoadipi eliodi me ninitibigħi.

4 Niġijo Paulo ija Barnabé ijaaqiġo lokaqgħetidu noғotota nigotaqa Jerusalém, odaa niġijo loiġi Goniotagodi anidhaaqi, iż-żiġexedi Goniotagodi, ijaaqiġoja laxokodi ғoneleegiwadi lacilodi loiġi Goniotagodi joғodibatege Paulo ija Barnabé ijaaqiġo lixiġaqawepodi. Niġidiaaqidi joғoyatemetitiogi ijoatawece niġijo aneote Aneotedoġoġi niġijo naqa ibake mowo libakedi Goniotagodi.

5 Pida naqa dabiditiniwace onateciġijoa niġijo anida aneetegħi fariseutedi baanoġġonakato Goniotagodi, odaa modi, “Leeditibige niġina ane daq'a judeutedi me dinakagiditibigħi ane lakaġi ғodoiġi, coda leeditibige me jiġenaqha moyotete lajoinaqaneġeco Moisés.”

6 Odaa ja yatecoġo niġijo liiġexedi Goniotagodi ijaaqiġoja laxokodi ғoneleegiwadi lacilodi loiġi. Yatecoġo mowo lowoġġo domige leeditibige inoa ane daq'a judeutedi me dinakagiditibigħi.

7 Niġidiaaqidi naqa dinotaqgħaneġe coda jeġeliġi me dinotigmadetiwage, odaa ja dabiditini Pedro, meetiogi, “Akaami inioxoadipi, owoġġotitiwaji Aneotedoġoġi me idiomaqaditedice mejote ғadiwigotigi, me jematitedibbe nibodicedi anele minataqa niġina ane daq'a judeutedi jaotibige moyakadi monakato Goniotagodi. Ja jotigide me idiomaqaditedice Aneotedoġoġi.”

⁸ Aneotedoğoji yowooğoditediwece inoatawece ęodaalegenali. Odaa ja ikee me dibatetege niğijo ane dağa judeutedi niğijo nağaga yajigotediogi Liwigo digo anejinağa me najigotedoğowa Liwigo.

⁹ Aneotedoğoji idaağigotediogi digo anigotedoğowa. Yapitağadi laalegenali niğijo noğonakato.

¹⁰ Pida natigide niğida anenitiwaji jağaniweenigeni Aneotedoğoji niğina moleetibige me iğenitiwaji niğina ane dağa judeutedi mowo ane dağaxa me dakaketema, niğijo niiğaxinağaneğeco okomoğokota ajakatağa me jağate, oteğexağağa niğijo jotigide ęodaamipi ağoyakadi mowote. Ja micatağa dağawii niğina lotoinağatijegi ane iwağadi niğidi ane dağa judeutedi.

¹¹ Pida niğida moko ejiwağatağa Aneotedoğoji micota meote me ęodewiđatace codaan meledi eote niğijo ane dağa judeutedi me newiğatace leeğodi Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletedoğodom."

¹² Odaa ijotawece niğijo ane yatecogo daxixetiogi codaan watacotibigiwaji niğijo Barnabé ijaa Paulo noğoyatematiogi Aneotedoğoji me ibake mowote loenataka ęodoxiceđetedi codaan me libinienaga liwigotigi noiği ane dağa judeutedi.

¹³ Igaanağa nigotiniwace me notağanağa, odaa Tiago ja niniğodi, meetiogi, "Inioxoadip, diganajipaatiwa!"

¹⁴ Simão ja natematitogowa anodaagee Aneotedoğoji maleekoka ikeeteda me iwicode niğijo ane dağa judeutedi niğina nağa isolatedice meote me loiği.

¹⁵ Odaa joaniğidağeği anodita niğijo anoyelogoğitedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo jotigide, niğijo noğoiditeloco lotağanağaxi Aneotedoğoji ane ligegi, niğijo neğee,

¹⁶ 'Nigidiağidi idopitijo,
odaan inawacetacibige ligeladi Aneotedoğoji baaneğenitini.
Inioda inoa liwailidi niğini diimigi,
odaan ja idabiteğetacini.

¹⁷ Odaa ina eledi noiği joğodoletibige Goniotagodi Aneotedoğoji,
odaan inatawece ane dağa judeutedi ane jiniditiogi me inepilidi,
iditawece odoletibigiji.'

¹⁸ Jiğidaa ligegi Goniotagodi Aneotedoğoji me ikee niğijo jotigide
niğica ane yemaa meote."

¹⁹ Tiago eğidaagee me dotağa, odaa jeğee, "Ee jakadi me iğenaga me dağa jalomegenaga niğina ane dağa judeutedi baanogonakato Goniotagodi.

²⁰ Pida jağa ęodidietibige me jağinağa me doğoyeligo niğina niweenigi niğina eledi oko anoiboota niwigo, aneeteta Aneotedoğoji me dağa yakadi me jelicağa. Codaan ele me jağinağatece me doğoyeligo eijeeğagi anoiğiwola oteğexağağa lawodi eijeeğagi, codaan me dağa noomatewa niğinoa ane dağa lodawadi.

²¹ Igaatağa eliodi oko oyowooğodi niğijoja lajoinağaneğeco Moisés, leeğodi inoatawece nigotadi oyalomđetelogo codaan moyelogodi ane diitigilo niğidiwa najoinağaneğeco minoatağa niiakanağaxiidi inoatawece saabado."

Oğitibige notağanağaxi gonioxoadip, ane dağa judeutedi

²² Odaa niğijoja liğexedi Aneotedoğoji ijağijoja lacilodi loiği Goniotagodi codaan me ijotawece lapo oko anonakato Goniotagodi digoida nigotağa Jerusalém, iditawece odinotaganeğetigi mowote oixipetedice goneleegiwadi miditaga, owotibige moimonya me lixiğağawepodi Paulo ijaa Barnabé digoida nigotağa Antioquia. Odaa joğoiolatice Judas Barsabás ijaa Silas, ane lacilodi gonioxoadip.

²³ Odaa joğoidi notağanağaxi anee,

“Oko anoko liigexedi Goniotagodi inaaqinoa laxokodi şoneleegiwadi lacilodi loiigi Goniotagodi, anoko şanioxoadipitiwaji, şodecoaditibigaşaji akaamitawece şonioxoadipi ane dağakaami judeutedi ane şadişeladitiwaji nigotaga Antioquia codaa ane şadişeladi midiwa nipodaşa Síria codaa me Cílicia.

²⁴ Jibodicaşa mica ganigepidişidi nişina aninaa me jawanaşatege migotibeci makaamitaşatiwaji, etişadalomeşeni leegodi liigaxinaşaneşeco, codaa etişadibeyacaşati. Pida nişica oko aşica dağa jişenaga migotibeci etişadiişaxinitiwaji.

²⁵ Pida nişina natigide okotawece ja idinatocoşoteenaşa, odaa idokida ane şodowoogoo. Codaa ja idinilakidenatatiwage me jaşa jixipenaşatedice şoneleegiwadi, odaa ja jimonyaşataşawatiwaji me lixigaşawepodi şonioxoadipi şodemaañipí Barnabé iniaa Paulo.

²⁶ Nişidi itoataale şoneleegiwadi ja domaşa nigo nişijo mowo libakedi Goniotagodi Jesus Cristo.

²⁷ Odaa natigide jimonyaşataşawa Judas iniaa Silas, odaa şoşoyeloşoditaşawatiwaji nişijo ane jidişateteloco şodiwakatetibigaşaji.

²⁸ Aneotedoşoji Liwigo yakadi mele codaa oko eledi jakataşa mele me daşa şadişeneşegi mawitiwaji ane daşaxa me dakaketaşadomi, pida jakataşa mele mawii inokina nişina aneneşegi leeditibige mawii.

²⁹ Enice ja jiwakateenaşatibigaşajitiwaji şodipoketeditaşawa me deşelici nişina niweenigi baanaşa oiboota niwigo oteşexaaşaga eijeeşagi lawodi, migetaşa nişina eijeeşagi anoişiwola moyeloadi. Eledi şadajointecetiwaji me daşa şadoomatewepodi ane daşa şadodawadi. Nişida makaamitiwaji akati mawii ane işenaga nişina nige adinowetitema nişinoa ane beyagi. Jişidaa liwokodi şodotaga.”

³⁰ Odaa şoşoyimona nişijo anoixipeticoace, odaa jişigotibeci nigotaga Antioquia. Jişidaaşgi noşoyatecoshotee iditawece nişica anonakato Goniotagodi, odaa şoşoyajigotiogi naşajo niwakate notaşanaşaxi.

³¹ Odaa nişica lapo şonioxoadipi noşoyalomeşeteloco naşajo notaşanaşaxi, eliodi me ninitibigiwaji leegotedi nişijo notaşa, codaa meliodi meo loniciwaşa.

³² Judas ijaa Silas inaaşina anoyeloşoditedibece lowooko Goniotagodi leegi midiaşgi Antioquia onotaşaneşetiniwace şonioxoadipi, owo me yoniciwaditibigiwaji, codaa moyaxawa me ili eliwaşatakaneşegi.

³³ Naşa leegi midiaşgi, odaa şonioxoadipi şoşonibodetiniwace moperacişogi miditaga nişijo lapo ane ieticogi digoida nigotaga Antioquia. Odaa şoşodipokotalo Aneotedoşoji meote mele me wişeeşga.

³⁴ Pida Silas jeşeledi lowoogo, odaa aşaleeşigilo nigotaga Jerusalém, ja nenyasaşati.

³⁵ Paulo ijaa Barnabé idiaşiticoaci Antioquia. Nişijo iniwataale awatege eliodi şonioxoadipi odişşaxinaşatece lotaşa Goniotagodi codaa moyatematite-dibece nibodicetedi anele.

Paulo ijaa Barnabé naşa dawalacetiwage

³⁶ Nişidiaşidi naşa ixomaşatedijo owidi nokododi, odaa Paulo jeşeeta Barnabé, “Inişatace idalişşataciogi şonioxoadipi idiwatawece nigotadi baanişinişatece me jelotşaşatedibece lotaşa Goniotagodi, codaa me jiwinaşa anodaşee şonioxoadipi, domigeletibigiwaji, domigalee datiteteloco eliwaşatakaneşegi.”

³⁷ Barnabé domaşa yemaa me yadeegi João Marcos me lixigaşawepodi.

³⁸ Pida Paulo aqalee yemaa me yadeegi leeğodi João Marcos mijo me dopitege lowidi, aqalee diotecı niğijo niğigotibeci nıpodigi Panfília, odaa aqalee yaxawatece niğijo libakedi digoida Panfília.

³⁹ Odaa eliodi me dinotigimade, odaa ja dawalacetiwage. Odaa Barnabé ja yadeegi João Marcos me lixigağawa, odaa jogodibata aca etogo-nelegi, odaa niğigotibeci minitağa lidelogo-nelegi Chipre.

⁴⁰ Pida Paulo ixipetice Silas me lixigağawa. Odaa niğijo ęonioxoadipi noğodipokotalo Aneotedoğoji me doweditedeloco, odaa Paulo ijaa Silas ja noditicoaci.

⁴¹ Odaa ja diiğetitacicoace idiwatawece nıpodaga Síria codaa me Cilícia, odaa jogoyaxawa loiigi Goniotagodi modatiteteloco eliwağatakaneğegi.

16

Timóteo igo lixigağawa Paulo ijaa Silas

¹ Paulo eğidaa diiticogi me diniwiaje, odaa jiğicota nigotağa Derbe aniaa Listra. Digoida nigotağa Listra onini ica niçeladimigi aneyiwağadi Goniotagodi, liboonagadi Timóteo. Aca eliodo onida aneetege noiigi judeutedi, pida niğica eliodi biğida aneetege noiigi greegotedi.

² Ijotawece ęonioxoadipi ane ligelatedi nigotadi Listra codaa me Icônio ele moyalağatibige Timóteo.

³ Paulo ja yemaa me yadeegi Timóteo me lixigağawa. Odaa ja yakagidi lolaadi Timóteo ane lakatigi judeutedi, eotibige niğijoa judeutedi ane ligeladi niğidi nıpodigi modibatege Timóteo, igaatağa iditawece niğidi oko oyowooğodi niğijo eliodi Timóteo me greego.

⁴ Niğina modigotece niğidiwa nigotadi niğidi nıpodigi, oyajigotiogi niğidiwa lapoli loiigi Goniotagodi niğijoa liiğenatakaneğeco anoyajoitece moyotete niğijoa liiğexedi Goniotagodi ijaaglija laxokodi ęoneleegiwadi lacilodi loiigi digoida nigotağa Jerusalém.

⁵ Odaa niğijoa lapoli loiigi Goniotagodi ja ili eliwağatakaneğegi codaa inoatawece nokododi jeğepaaneğeliodi anonakato Goniotagodi, odaa joğodinawanağaditege niğijo anakaa oyiwağadi Goniotagodi.

Aneotedoğoji ikeeteta Paulo me yemaa me ibake digoida nıpodigi Macedônia

⁶ Paulo ijaaglija lokaagetedi ja diiğetitacicoace nıpodigi Frígia aneite niiğotedi Galácia. Pida Liwigo Aneotedoğoji aika me natematikanağa digoida nıpodigi Ásia.

⁷ Igaanağa odipegita nıpodigi Mísia, odaa joğodoletibige me dakatiobece nıpodigi Bitínia, pida Liwigo Jesus aika me dakatiobece.

⁸ Odaa ja diiğetita nıpodigi Mísia, odaa joğotota nigotağa Trôade.

⁹ Niğijo enoale Paulo jiğijo lakatigi micataga daga ligeedi, nadi ica ęoneleegiwa anelatibige nıpodigi Macedônia. Niğica ęoneleegiwa one dabiditi, odaa ja dipokota Paulo, meeta, “Anagi Macedônia godaxawaneğegi.”

¹⁰(Odaa ee, Lucas ane jidi nağadi notağanağaxi idiaagejote miditağa niğijo noko.) Igaanağa nadi Paulo niğijo ęoneleegiwa, aqica ane jopağatağa, odaa ja joleeğatibige ęonimaweneđegi miniğa Macedônia, leeğodi ja jowooğotağa Aneotedoğoji meniditedoğowa miniğa jatematiğatedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus.

Aca iwaalo ane liboonagadi Lídia nakato Goniotagodi manitağa nigotağa ane liboonagadi Filipos

¹¹ Odaa ja jibağata ajo etogo-nelegi, odaa ja gododitice nigotağa Trôade, odaa ja ęodegenađaticogi minitağa ijo lidelogo-nelegi ane liboonagadi

Samotrácia. Negeledi noko ja jipecaqata nigotaşa Neápolis aneite liniogotibece akiidi-eliodi.

¹² Igaanaşa jalataşa Neápolis, odaa jiġiniga Filipos, nigotaşa ane dağaxa me ғonegetigi nippodigi Macedônia. Nağani nigotaşa nebi romaanotedi. Joaniġidiaaqejonaşa onateciġijoa nokododi.

¹³ Igaanaşa saabado ja gododiticogi nigotaşa, odaa jiġiniga liniogotibece akiidi aneitibige niġijo oko me yatecogo moyotaġaneġe Aneotedoġoġi. Jiġidiaa godicote inotaġaneġenagatiniwace ijo iwaalepodi anidiae latecaġadi.

¹⁴ Liwigotigi niġijo iwaalepodi anonajipatoġowa ajo naġajo ane liboonaġadi Lídia. Naġajo iwaalo nanaanoġodo lipegeteġe ane lolaadaġawa nolidigo-lawoġo, naġaca lipegeteġe ane dağaxa me dakake loojedi. Lídia dogetetibigalo Aneotedoġoġi, odaa Goniotagodi eliodi me yaxawa me yowooġodi ane diitigilo codaan me dibateg Paulo lotaşa.

¹⁵ Lídia codaan me loiġiwepodi ja dinilegetibigwaji. Odaa niġidiaaqidi Lídia ja godode midiaaqejonaşa ligeladi, meetoġowa, “Anagitiwaji, inaago-oonite iġe-eeladi nigakatitiwaji mewi me jinakato Goniwa-aagodi.” Odaa jiġidaa nimaweneġegi me godiedeġe miniga ligeladi.

Paulo ijaa Silas oniwiġotiniwace

¹⁶ Ijo noko miniga liniogotibece akiidi me jotaġaneġenaga Aneotedoġoġi, odaa ja jakapaqatege ajo awicije ane dakatiogi ica niwigo abeyaceġegi aneote me nadi niġica anicota me jinataşa. Nağani awicije niota, odaa niġijo niotagodepodi odinigaanyetece owidi dinyeelo leeġotedi niġinoġa lotaşa naġajo awicije.

¹⁷ Odaa naġajo awicije ja niotece godowidi nilokotoġoloco, odaa naġajo awicije ja dapaawetibece, mee, “Niġijoa aaginadi liotaka Aneotedoġoġi ane i-iġe inoatawece, codaan oye-eematitibece anodaaqee Aneotedoġoġi meote me ғadewikitaciwaji.”

¹⁸ Odaa owidi nokododi meo niġida anee yopilaqaditibigeloco niġijo ligegi, odaa Paulo eliodi me igeċaqaleġe, naġa nilokota, odaa jeġeeta niġica niwigo abeyaceġegi ane dakatiogi, “Jibake Ioniċiwaşa Liboonaġadi Jesus Cristo me ғadiiġeni manotitice naġada awicije.” Odaa aqica daga leegi niġica niwigo abeyaceġegi ja noditice.

¹⁹ Odaa niġijo niotagodepodi naġajo awicije noġoyowooġodi me daqadiaaqoyakadi monibeotegi modibatege dinyeelo leeġodi notoetiġi naġajo awicije, odaa joġodibata Paulo ijaa Silas, odaa joġoixigiticogi miditaġa ane licoqgħadi oko liwigotigi nigotaşa, odaa jiġidiaaqoyate lodee niġijoa lacilodi nağani nigotaşa.

²⁰ Odaa joġoyadeegiticogi midiwataşa goniwinoġododi romaanotedi, moditiogi, “Niġinoġ ғoneleegiwadi odiiġaxinaġatece lakataşa loiġi anodakapetege ғonajoinaqaneġeco, odaa ajakataşa daga jaġa ane liiġaxinaġaneġegi, leeġodi oko romaanotedi.”

²¹ Niġinoġ ғoneleegiwadi odiiġaxinaġatece lakataşa loiġi anodakapetege ғonajoinaqaneġeco, odaa ajakataşa daga jaġa ane liiġaxinaġaneġegi, leeġodi oko romaanotedi.

²² Odaa ja yatecogo ijo noiġi-nelegi, odaa jiġidiaaqite miditaġa joġodakapetege Paulo ijaa Silas. Odaa niġijoa goniwinoġododi joġodiġenatakatalo moyaaġadi lowoodi Paulo ijaa Silas, odaa joġonalaketiniwace oyatitiogi niale-libiwe.

²³ Odaa eliodi monalaketibige Paulo ijaa Silas, niġidiaaqidi joġoixotiwece niwilogħonaġaxi. Odaa joġoiiġe niġijo nowienoġododi niwilogħonaġaxi me yowietibigwaji, codaan me dowediteloco.

24 Niçijo nowienogodi niwilogonağaxi naşa dibatege nigegi, odaa ja yadeegi Paulo ijaa Silas naxogetio niwilogonağaxi, odaa ja niwilo logonaka, oyaxapetiwage itiwataale lağaagetedi niale niçina ane iwaagadi.

25 Igaanaşa nipegiteloco me liwigo-enoale, Paulo ijaa Silas idiaağite oyotağanege Aneotedoğoji, codaan me nigaanağanaşa, odogetetibigimece Aneotedoğoji. Odaa icoa eletidi niwilogojedi joğowajipatiogi.

26 Codaanogonida naşa datalale iigo, odaa lipodağaladi nağani niwilogonağaxi ja digike. Odaa ağıca daşa leegi ijoatawece niçicoa lapoaco niwilogonağaxi ja domoke. Odaa niçicoa galeenatedi anoigoetece niçijoia niwilogojedi ja nakagi.

27 Odaa niçijo nowienogodi niwilogonağaxi ja niwodi, odaa ja nadi niçijoia lapoaco niwilogonağaxi me domoke. Odaa ja diletibige niçijoia niwilogojedi daantaşa ialetibigiwaji, odaa ja nixigitice lodaajo-ocagataşa me domaşa dineloadi.

28 Pida Paulo ja dapaaweta, meeta, “Jinaşa adineloati, okotawece, etoko digoina!”

29 Odaa niçijo nowienogodi niwilogonağaxi ja dienağata monadeegita noledağaxi, odaa ja dinage me dakatiwece niwilogonağaxi. Dawigice leegodi me doi, odaa ja dinaxogotinigiijo lodee Paulo ijaa Silas.

30 Odaa ja yadeegiticogi we, naşa nigetiniwace, meetiogi, “Akaami iniotagodepodi, amiini ica ane leeditibige me jao me jakadi meote Aneotedoğoji me idewigatace?”

31 Noğoniniğodi, modita, “Anakatoni Goniotagodi Jesus, odaa Aneotedoğoji jegeote me ğadewikitace akaami codaan miditawece ğadoiigiwepodi.”

32 Odaa joğoyatematita lotaşa Goniotagodi niçijo nowienogodi niwilogonağaxi, codaan me iditawece oko ane idei ligeladi.

33 Ijağıjo niçijo enoale codaan me ajaağajo nağajo lakata niçijo goneleegiwa ja yadeegi Paulo ijaa Silas me iwilegi elacitledi. Odaa ağıca daşa leegi joğoiseleegiwa codaan me iditawece loiigiwepodi.

34 Odaa niçijo nowienogodi niwilogonağaxi ja yadeegi Paulo ijaa Silas digoida ligeladi, odaa ja ligiwiwepodi me niodaşa. Odaa niçijo goneleegiwa codaan me iditawece loiigiwepodi eliodi me ninitibigiwaji leegodi noğonakato Aneotedoğoji.

35 Igaanaşa yelogotibige, icoa goniwinoğododi romaanotedi joğoiiğe iodağawadi modita niçijo nowienogodi niwilogonağaxi, “Ikaniticoace niçijoia itoa goneleegiwadi.”

36 Odaa niçijo nowienogodi niwilogonağaxi jegeeta Paulo, “Niçijo goniwinoğododi etidiğe me ğadikaniticoace. Enice ja yakadi manotiticoace natigide. Jemaa Aneotedoğoji midioka limedi me ideite makaamitağatiwaji niganotiticoace!”

37 Pida Paulo jegeetiogi niçijoia iodağawadi, “Niçijo goniwinoğododi odiiğenatakatoğowa metiğodalaketibige lodee eliodi oko nağana nigotaga, pida ağecogotace oiwi migica ğobatiği, igaataşa ğodiciagi romaanotedi. Pida ağıdodigotoğowa digo minoataşa niçinoa romaanotedi. Odaa joğodiğenatakatoğowa metiğodokoletiwece niwilogonağaxi. Odaa natigide ja leedi metiğodiğe me ğododitice, me diğica ane yowoğodi. Pida ayakadi! Leeditibige mijaaşijo enagitibeci etiğodikatice.”

38 Odaa niçijoia iodağawadi jiğigotibeci midiwataşa niçijoia goniwinoğododi, odaa joğoyelogoditiogi aneyatigi Paulo ligegi. Igaanoğoyowoğodi Paulo ijaa Silas me liciagi romaanotedi, odaa niçijoia goniwinoğododi ja doitibigiwaji.

³⁹ Odaa jiġigotibeci joġodipokota Paulo ijaa Silas moixomagaġetetice niġijo libatiġi. Odaa joġonixoticoace we niwilogonaġaxi, codaan odipokotiġi me noditicoaci naġani nigotaġa.

⁴⁰ Paulo ijaa Silas naga noditicoaci niwilogonaġaxi, odaa jiġigotibeci liġeladi Lídia. Jiġidiaagi noġodakapetege ġonioxoadipi, codaan onotaġaneġetiniwace mowo l-oniċiwaġa, odaa niġidiaaqidi ja noditicoaci naġani nigotaġa.

17

Ica libakedi Paulo ijaa Silas manitaġa nigotaġa Tessalônica

¹ Paulo ijaqijoa lokaagettedi egħidha diiġicigi me wiajeeġa, odaa joġodigotece nigotadi Anfípolis aniaa Apolônia, odaa joġotota nigotaġa Tessalônica. Jiġidiaagi aca liiakananġaxi judeutedi.

² Paulo minn ligileġegi migo minoataġa inoa niiakananġaxiidi, odaa jiġi. Niġijoatigilo itoatadiqida saabadotedi Paulo igo niiakananġaxi, odaa ja dinotigimadetege niġijo oko niġijo negeetece ane diiġilo Aneotedoġoġi lotaġa.

³ Paulo diiġaxinaġatece codaan me ikeetiġi me leeditibige niġijo ġoneleegiwa me dawikode, yeleo, odaa yewiġatace, niġijo ġoneleegiwa ane niżej Aneotedoġoġi meote me ġodewiġatace. Odaa Paulo jegeetiġi, "Jatematitaġawatiwaji, mejitece Jesus. Jiġiniaqiniwa Jesus niġijo ġoneleegiwa Aneotedoġoġi ane niżej meote me ġodewiġatace."

⁴ Onatecijifo niġijo oko anowajipatalo lotaġa Paulo ijaa Silas eniwaġatakanaġa, odaa joġodinawanaġaditege. Liwigotigi niġidi anenwaġatakanaġa idi eliodi greegotedi anodoġetetalo Aneotedoġoġi, codaan meliodi iwaalepodi ġoneġaġa.

⁵ Pida icoa judeutedi ja nocetibigwaji, odaa joġoyatecoġotee ica lapo ġoneleegiwadi agopeloaq anidiaaqitibiga miditaġa ane licooġadi oko naġani nigotaġa. Odaa niġini lapo jiġigotibeci oibatoogħodi naġani nigotaġa. Odaa joġonipoditice Jasão liġeladi, odoletibige me dakatiobece, domiġigotibeci odoletibige Paulo ijaa Silas, domoġodoletibige moyadeegiticogi lodoe niġijo noiġi.

⁶ Igaanaġa diġicata moyakadi Paulo ijaa Silas, odaa joġoixiġitijo Jasão ijaqijlo eledi ġonioxoadipi, odaa joġoyadeegiticogi lodoe niġijo lacilodi naġani nigotaġa. Odaa ja napaawaġateloco, modi, "Natigide etina joġonotogħowa niġijo ġoneleegiwadi anowo ligecaġgalogo niġeladimigipitigi inoatawece nigotadi.

⁷ Codaas Jasão nodetibigwaji niġidiwa ġoneleegiwadi midiaaqi liġeladi. Niġidiwa ġoneleegiwadi aqoyiwaġadi lajōinaġaneġeco César, ninionigi-eliodi romaanotedi ane diiġenataka digoina Tessalônica, leeġodi modi mini epaa ninionigi-eliodi ane liboonaġadi Jesus."

⁸ Niġijo noġowajipatalo lotaġa niġijo ġoneleegiwadi abeyacaġa, odaa niġijo lacilodi ijaqijlo niġeladimigipitigi naġani nigotaġa eliodi me noġowikomataġa, codaan aqaleegoyowooġodi niġica anowo.

⁹ Odaa niġijo lacilodi joġoijie Jasão ijaqijoa lokaagettedi moyajigo diny-eelo, micataġa daqa loojedi meo Paulo ijaa Silas me daqaleegħow anodi me beyagi. Odaa niġidiaaqidi joġoikaticoace.

Paulo ijaa Silas idiaa libakadi manitaga nigotaġa Beréia

¹⁰ Igaanaġa enoale, aqica anoyopaġadi niġijo ġonioxoadipi joġoijie Paulo ijaa Silas migotibeci nigotaġa Beréia. Noġototicogi Beréia, odaa jiġigotibeci manitaga liiakananġaxi judeutedi.

¹¹ Niğidi oko digoida Beréia baanağa nigomaşa mowajipata anewi aliciagi niğijo niçeladimigipitigi nigotaşa Tessalônica. Codaa oyemaa meliodi mowajipatalo Paulo lotaşa. Inoatawece nokododi oiwitelogo lotaşa Aneotedoşoji owotibige moyowoogodi domigewi ica Paulo ane diigaxinağatece.

¹² Odaa eliodi niğijo oko jogonakato Goniotagodi. Liwigotigi niğijo aneniwağatakanaşa ijo eliodi greegotedi codaa me iwaalepodi anida aneetege licoğegi ane şoneğaga.

¹³ Pida niğijoa judeutedi ane ligeladi nigotaşa Tessalônica noğodibodicetibige Paulo me yelogoditedibece Aneotedoşoji lotaşa digoida nigotaşa Beréia, odaa jaşagigotibeci moyetigi lacilo niğidi noiigi modakapetege Paulo ijaa Silas.

¹⁴ Odaa aşıca anoyopagadi şonioxoadipi jögoimonya Paulo migo linioğotibece akiidi-eliodi, pida Silas ijaa Timóteo bişidiae nenyagate nigotaşa Beréia.

¹⁵ Odaa niğijoa eletidi lokaagetedi jögoilaajo Paulo neğepaa nigotaşa Atenas. Nişidiağıja dopitijo manitaşa nigotaşa Beréia, odaa Paulo ja dajoinağatigi moibodicaxi Silas ijaa Timóteo me daşa dinopağadi migotibeci minitaşa.

Paulo datematika digoida nigotaşa Atenas

¹⁶ Niğijo Paulo midiaağite nigotaşa Atenas, nibeotibigege Silas ijaa Timóteo motota. Niğijo midiaağı me nibeotibige, odaa ja nadi nağani nigotaşa Atenas minoa niwicidi. Odaa eliodi me agecağalo, codaa me ilee laaleğena.

¹⁷ Odaa jişigo manitaşa liiakanağaxi judeutedi, odaa ja dinotigmadetege icoa judeutedi icaağica ane daşa judeutedi pida odioteci lakataşa judeutedi, codaa eledi dinotigmadetege niğijo oko ane dakapetibigiwage inoatawece nokododi miditaşa ane licoğadi oko me yatecogo.

¹⁸ Codaa eledi dakapetege icoa niiğaxinağanadi epicureutedi ijaağijo estóicotedi, eledi odinotigmadetege. Odaa dinigetiwage, modi, “Amiini ini yetole ane leedi me şodiığaxi?” Icaağica eledi modi, “Icaa mina daga yalagatiogi noenogododi eletidi noiika.” Odaa jiğinää lotaşa leegodi Paulo me yalagatalo Jesus codaa me yalagata Aneotedoşoji meote Jesus me yewiğatace niğijo moyeloadi.

¹⁹ Odaa jögoyadeegiticogi Paulo miditaşa niğijo aneitibige me yatecogo icoa lillokağawadi niiğaxinağanadi, ane liboonağadi Areópago, niğidi aneitibige amina ite oko me yatecogo, me diniğaxitibigiwaji. Odaa jögodita Paulo, “Jemaanaga me jowoogotaga amigida ica gela şadiğaxinağaneğegi anelögötötibece.

²⁰ Igaataşa niğijoa şadotaşa etiğodawelağadi, odaa joleegatibige me jowoogotaga anodaa diitigilo niğijoa şadotaşa.”

²¹ Odaa jiğidaağowote, igaataşa iditawece niçeladimigipitigi nağani nigotaşa inaağinoia iomagaşa pida idiaa ligeladi nigotaşa Atenas lemaanigitibece me leegi midiaağı moyatemati codaa mowajipata okanicodaağicata gela nibodigi.

²² Odaa Paulo ja dabiditi liwigotigi niğijo oko ane yatecogo anoyatigi me Areópago, odaa jegee, “Akaami iniotagodepodi ane şadiğeladi Atenas jinadi niğina akaamitiwaji mawiite inoatawece moğeetetiogi niğinoia şaniwicidi.

²³ Niğijo mejigoteloco nağana şanigotağatiwaji, odaa jinadi ane onitibigetiwaji mateciği moğeetetiogi niğinoia şaniwicidi. Codaa eledi jinadi nağajo wetığa anabakenitiwaji mawenigideni niğina şaniwigı, nağani wetığa diniditeloço nidigo anee, ‘Digoina jögeegata şonoenogodi ane diğicata

me jowoogotaña.' Niñiniwa Gonoenogodi anogetetalotiwaji idaagee me digicoatedi mowooogoti, joaniñiaagejitece niñina me gadiigaxinitiwaji.

²⁴ Aneotedogoji eote niñina iigo coda me inoatawece niñinoan ainoan digoina iigo. Iniaaginiwa Goniotagodi Aneotedogoji iige inoatawece ane ideite ditibigimedi coda me iigo, odaa adigeladetedigi diimigi ane loenatagi niñina oko.

²⁵ Iniaaginiwa ayopotedibige niñina oko dogowo noenatagitema anigetigidi, leeñodi Jiginiaageote niñinaoko me newiga, me naalaña, coda yajigotediogi niñinaoko inoatawece anoyopotibige me newiga.

²⁶ Yoe inoatawece ane noiika, anida aneetege licogegi niñijo odoejegi goneleegiwa loenatagi. Odaa ja ilaagaçaditedeloco me nigeladeegateloco inoatawece liwailidi iigo. Jiginiaaginiwa ane nilaqaditatem nokododi niñinaoko, coda me nibikota niigotedi niñijo maleedigicatibige mina me newiga.

²⁷ Joaniñidaa aneote, eotedibige modoletibige odaa domooyakadi niñina modoletibige. Pida aleegitalo me yototedice oninitecibeci niñinaoko.

²⁸ Jigidaa ligetitibece niñijooko ane gadoiigi mee,
'Jiginiaaginiwa aneote me godewiga,
eote me jitinaqaga,
codaajiginiaaleeñodi noñoko.'
Codaaijoa notaqanegeçecajoli niñinaakaamitiwaji anodi,
'Okotaweceoko lionipi.'

²⁹ Enice leeñodi moko lionipi Aneotedogoji leeditibige me daña jilegatibige Aneotedogoji daña liciagi okanicodaagacata niwigo noenatagi oolo, domigetaña beexo, ogoa domigetaña wetiga, loenataka niñinaoko ane lixakedi me yoe, coda me yowoogodi me dadinegenataka.

³⁰ Aneotedogoji aiwi anigoteta niñijooko niñijo jotigide niñijo me doqoyowooogodi mida libatiigi. Pida natigide iige inatawece niñinaoko digoina iigo, minatawece odinilaatece libeyacegeco.

³¹ Leeñodi jegeote lakatagi noko me iwi anigotediogi inataweceoko digoina iigo, codaameote ane iñenaña nige iwi anigotediogi niñinaoko. Odaa eote ibake Goneleegiwa niñijo ane ixipetedice mepaa iwi anigotiogioko. Ikeetediogi inataweceoko mewi micota me ibake niñijoaa Goneleegiwa me iwi anigotediogi niñinaoko, niñijo negeote me yewigatace niñijoaa Goneleegiwa."

³² Igaanoogowajipata Paulo mee Aneotedogoji negeote niñijoaa Goneleegiwa me yewigatace, odaajigijo niñijooko anoyame. Pida ica eledioko modi, "Jemaanaga me jajipaqataqawa me enitacece niñinoanotaña."

³³ Odaa Paulo ja noditice me idei miditaña.

³⁴ Odaa onatecigijo icoa goneleegiwadi jogotota Paulo, codaaoiyawaqadi niñijoalotaña. Liwigotigi niñidiwa goneleegiwadi, ijo ane liboonagadi Dionísio anida aneetege niñijo lapo anodita me Areópago. Eledi dinawanaqaditege Pauloaca iwaalo anodita Damáris, codaaiçaqica eledi aneniwaqatakanaña.

18

Paulo eo ane libakeditema Goniotagodi manitaña nigotaña Coriinto

¹ Niñidiaagidi Paulo naña nigotini me yotaqanege niñijo lapo anodita Areópago, odaa ja noditicogi nigotaña Atenas, jigijo nigotaña Coriinto.

² Joaniñidaa dakapetege ica goneleegiwa ane judeu liboonaqadi Áquila, ane lanikadi nipodigi Ponto. Áquila ajaaqajo lodawa ane liboonaqadi Priscila,

aniçica doğowidi nokododi moyaladi Itália leeğodi Cláudio, nişijo ninionigi-eliodi romaanotedi, me iige iditawece nişidi noiigi ane judeutedi me noditi-coaci nigotaşa Roma.

³ Odaa Paulo jişigo dalitiogi, odaa jişidiaşgi miditaşa, ja libakawepodi, leeğodi minaaşina noenatagodi nopecetiidi digo miditaşa moyoe nopeceti-idi.

⁴ Odaa inoatawece saabadotedi Paulo igo liiakanaşaxi judeutedi doletibige me ikeetiogi judeutedi ijaağijo ane daşa judeutedi me diiğaxinağatece anewi.

⁵ Nişijo Silas ijaa Timóteo noğoiwodatece Paulo, moicoğoticogi nipoçigi Macedônia, odaa Paulo ja ika me yoe nopecetiidi, jegeo nimeditema me datematika. Ikeetiogi judeutedi me nişijaaşijo Jesus Nişijoa Aneotedoğoji ane nimonya meote me godewigatace.

⁶ Pida nişijoa judeutedi joğodakapetege Paulo, odaa joğoniwotibige. Nişijo nogodakapetege, odaa Paulo ja iticogo inoa lowoodi me iticogo amogo lodoxe nişidi oko, me ikee daşadiaşica aneetege, odaa jegeetiogi, "Nige ğadiloikatititiwaji Aneotedoğoji, aşaleegica anejitaşagi, ığaataşa ja jatematitaşawatiwaji Aneotedoğoji ane niğetediwa mejitaşawa, pida aşemaanitiwaji mabaatege yotaga. Natigide jegejigo jatematitiogi nişidi ane daşa judeutedi ane niğetediwa Aneotedoğoji me jao."

⁷ Odaa ja yototicoace, jişigo noiigliwa Tício Justo ane daşa judeu, pida doğetetalo Aneotedoğoji. Pida nişica ligeladi one idiaşgi liwai liiakanaşaxi judeutedi.

⁸ Odaa ica Crispo ane dowediteloco liiakanaşaxi judeutedi nakato Goniotagodi, codaa iditawece loiigiwepodi eledi onakato Goniotagodi. Eliodi eledi oko ane ligeladi nigotaşa Corinto owajipatalo nişijoa Paulo lotaşa, odaa eledi onakato Goniotagodi, codaa ja dinilegetibigiwaji.

⁹ Ica enoale Paulo jişijo ica lakatigi micataşa daşa ligeedi, Goniotagodi ja dinikeeteta, meete, "Jinaşadoii! Codaa jinaşanotokitini, idioka limedi matematikani!

¹⁰ Igaataga ite Ee makaamitaşa, odaa aşica ane yakadi me ğadatacilotiti. Igaataşa naşani nigotaşa eliodi oko ane jiniditiogi me inepilidi."

¹¹ Odaa jişidiaşgi Paulo onidateci nicaşabi nişigo meeya, iişaxitece lotaşa Aneotedoğoji nişidi noiigi.

¹² Nişijo Gálio noğoxotio me lacilo romaanotedi me iige nipoçigi Grécia, odaa icoa judeutedi ja dinatecoğotee modibata Paulo, odaa joğoyadeegiticogi minitaşa ijo diimigi-nelegi aneitice Gálio me iwi anigotiogi nişina oko.

¹³ Odaa joğodita Gálio, "Nişini şoneleegiwa niğaxitiniwace noiigi modoğetetalo Aneotedoğoji nişida lakatigi lakapetegi şonajoinaşaneğeco."

¹⁴ Nişijo Paulo naşa domaşa igidi nişijoa notaşa modakapetege, odaa Gálio jegeetiogi nişijoa judeutedi, "Digawini akaami judeutedi! Nişida şoneleegiwa daşa ninaletiniwace oko me dinigaanyetece dinyeelo, ogoa domigetigica loenatagi ane daşaxa me beyagi, odaa dağanagawini jajipataşawatiwaji.

¹⁵ Pida natigide jaşadinotigimadenitiwaji enitece icoa boonaşatedi, icoa notaşa, inaaşino şonajoinaşaneğeco. Enice akamaşawinitiwaji, baadaşa jiwi anejigota ane gadileenigitema nişida şoneleegiwa."

¹⁶ Odaa ja diiğenatakatiogi monoğaticoace nişijoa judeutedi wetice diimigi-nelegi.

¹⁷ Odaa nişijoa judeutedi joğodibata Sóstenes nişijo gela nowienogodi liiakanaşaxi judeutedi, odaa joğonalaketibige lodoxe nişijo diimigi-nelegi. Pida Gálio aşica meo nişijo niciagi.

Paulo opitacicogi nigotağa Antioquia

¹⁸ Paulo owidi nokododi midiaağı nigotağa Coriinto. Niğidiaağıdi ja ibode ȝonioxoadipi, odaa digoida nigotağa Cencréia ja dibata aca etogo-nelegi mopiticogi nipodigi Síria. Odaa Priscila ijaa Áquila jiğigotibeci mijotağa Paulo. Maleediçicatibige dağa waxoditinigi nağaca etogo, odaa Paulo ja noxotegi lamodi me ikee meo ligegitege Aneotedoğoji.

¹⁹ Igaanoğotota nigotağa Éfeso, odaa jiğidiae yoyate Priscila ijaa Áquila. Paulo naşa dakatiwece liiakanagaxi judeutedi, odaa ja dinotigimadetege icoa judeutedi.

²⁰ Odaa joğodipokota Paulo midiaağinawaanigi miditaşa onateciğidiwa nokododi. Pida adibatege nodeneğegi.

²¹ Odaa niğijo naşa nibodetiniwace, meetiogi, “Jopotibige mejigo jixomağateetijo nalokegi digoida nigotaşa Jerusalém. Pida nige yemaa Aneotedoğoji, odaa başa idopitacijo makaamitağatiwaji.” Odaa ja waxoditinigi nağaca etogo-nelegi, odaa jiğigo nigotaşa Éfeso.

²² Igaaniğicoticogi nigotaşa Cesáeria, naşa waxoditice, odaa ağıca ane yopağadi odaa jiğigo nigotaşa Jerusalém, odaa jiğidiaeğı me yecoaditece loiigi Goniotagodi. Odaa niğidiaağıdi jiğigo nigotaşa Antioquia.

²³ Odaa Paulo jiğidiaeğı onateciğijo nokododi, niğidiaağıdi odaa joğopi. Odaa jiğigotece nipodaşa Galácia, Frígia, odaa jiğidiaeğı meo loniciwaşa idiwatawece lapolı loiigi Goniotagodi.

Ica niğaxinağanaga anodita Apolo

²⁴ Ini ica judeu ane liboonağadi Apolo ane lanikadi nigotaşa Alexandria. Odaa Apolo jiğigo nigotaşa Éfeso. Niğini ȝoneleegiwa ele me dotaşa, codaa eliodi me yowoğodi Aneotedoğoji lotaşanağaxi.

²⁵ Apolo yowoğodi owidi niğaxinağaneğeco anoditece Goniotagodi, codaa eliodi me yoniciwadi niğina naşa datematika codaa me diiğaxinağatece Jesus. Idioka limedi me diiğaxinağatece anewi. Pida idoka yowoğodi ane leegodi João me nilegetiniwace oko.

²⁶ Odaa Apolo abo laaleğena me dotaşa manitaşa liiakanagaxi judeutedi. Odaa Priscila ijaa Áquila joğowajipa Apolo me dotaşa, odaa niğidiaağıdi joğoyadeegiticogi ligeladi. Odaa jiğidiaeğı negepaanaşa oyenikamağaditema Apolo moyeloğodita liğaxinağaneğeco Aneotedoğoji.

²⁷ Apolo ja lowoogo me dibata etogo-nelegi migo nipodigi Grécia. Odaa ȝonioxoadipitigi Éfeso joğowo lidietibige niğijo anodiotibece Goniotagodi digoida nipodigi Grécia owotibige mele modibatege Apolo. Igaaniğicotiogi odaa eliodi ane yaxawatibigiwaji niğijo anonakato Goniotagodi leegodi Goniotagodi meliodi meletetema niğidi ȝonioxoadipi.

²⁸ Apolo mina ida loniciwaşa me dinotigimadetege judeutedi lodox niğina oko, codaa aqoyakadi moiğeke, codaa ikee Aneotedoğoji lotaşanağaxi me eetece Jesus Niğijağıjo ane niğe Aneotedoğoji meote me ȝodewiğatace.

19

Paulo igo datematika manitaşa nigotaşa Éfeso

¹ Niğijo maleeqidiaeğı Apolo digoida nigotaşa Coriinto, ijaa Paulo ja yakagiditeloco liwigotigi nipodigi aninoa wetiadi, odaa jiğicoticogi nigotaşa Éfeso. Jiğidiaeğı niğijo ane dakapetege onateciğijo anodi modiotece Goniotagodi.

² Odaa Paulo ja nigetiniwace, meetiogi, “Aneotedoğoji naşa nikatedağalocotiwaji Liwigo me digeladetiwağaji ica naşa anakatoni Goniotagodi?” Odaa jingoigidi, modita, “Nişida moko ağica daşa jajipaağata moyalağata ica Liwigo Aneotedoğoji.”

³ Odaa Paulo ja nigetaciniwace, meetiogi, “Pida ica naşa adinilegenitiwaji, ame liboonağadi anoibake?” Odaa modita, “Nişijo naşa idinilegenaşa, jiwağatece nişijo ane liiğenatakaneğegi João Batista.”

⁴ Odaa Paulo jeğeetiogi, “João iiğe nişijo oko me dinilegetibigiwaji nişijo naşa odinilaatece libeyaceğeco. Pida meetiogi loiigi Israel me leeditibige moyiwağadi Nişijoa anicota menagi nigidiağidi, Nişijoa Aneotedoğoji ane niiğe. Odaa nişini oko aneeta jiğijağıjua Jesus.”

⁵ Nişidiağidi noğowajipatalo nişijoa lotaşa Paulo, odaa jaşaşa nilegetiniwace datika Liboonağadi Jesus Cristo.

⁶ Nişidiağidi Paulo ja ipekkeloco libaağatedi, odaa Liwigo Aneotedoğoji ja dinikatiogi me digeladetigi laaleğenali. Odaa joğodotağatigilo elektidi isolatedi ane diğicoateda moyowoogodi, oyatematitedibece lowooko Aneotedoğoji.

⁷ Ejime ijoa dooze şoneleegiwadi ane dinilegetibigiwaji.

⁸ Paulo dakatiobece manitaşa liiakanağaxi judeutedi codaababo laaleğena me notağanegetiniwace nişijo noiigi. Odaa jişida libakedi nişijoatigilo iniwatadığını epenaitedi. Dinotigmadetege codaad doletibige me dinyaanyetece moyowoogodi anodaagee Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali oko.

⁹ Pida nişidi oko onatecığijo dakake laaleğenali, aġeniwağatakanaşa, codaab beyagi modotağatibige nişijo niğaxinağaneğegi aneetece Goniotagodi lodee eledi oko. Odaa Paulo ja yototicoace, odaa ja iomağaditicoace nişijo anonakato Goniotagodi. Odaa inoatawece nokododi ini mawatege nişijo noiigi me yatecoğو, codaad dinotigmadetege nişijo oko manitaşa lidikonağaxi ica şoneleegiwa ane liboonağadi Tirano.

¹⁰ Odaa yadeegi itoataale nicaağape Paulo meo nişida libakedi neğepaağicota miditawece nişijo judeutedi ijaağijo ane daşa judeutedi ane liğeladi nipodigi Ásia mowajipatalo lotaşa Goniotagodi.

¹¹ Aneotedoğoji ibake Paulo meote loenataka ane joxicağatema aneo nişijo noiigi moyopo.

¹² Oyadeegita Paulo leenxotedi inaağinoa nowoodi elipogo ane ibake noolağanağalo, odaa Paulo ja dibatelogo. Nişidiağidi oyadeegitiogi nişijoa eelotaginadi maşaşa odibatelogo. Nişijo noğodibatelogo nişijoa leenxotedi ijaağijo eletidi nowoodi, odaa ja nicilşa, codaab me niwicidi abeyacağaga aşaşa noditicogi oko anodakatiogi.

¹³ Onidiwa icoa judeutedi anidioka limedi me wiajeggateloco inoatawece nipodaşa codaab moiticoitoace niwicidi abeyacağaga minataşa nişina oko. Nişidiwa şoneleegiwadi domoğonaketace moibake Liboonağadi Jesus moiğe me noditicoaci niwicidi abeyacağaga, moditiogi, “Gadiğeneğegi manotitice minataşa nişina oko leeğodi loniciwaşa Jesus, Nişijoa ane yatematitedibece Paulo!”

¹⁴ Nişidiwa şoneleegiwadi anowo nişida anee one seete lionigipi Ceva, ica judeu anijo me sacerdoti şoneğegi.

¹⁵ Pida ica noko moibake Liboonağadi Jesus me domoğoiticoitice niwig abeyaceğegi ane dakatiogi ica şoneleegiwa, odaa nişica niwig abeyaceğegi ja ninişodi, meetiogi, “Nişijoa Jesus jowoogodi, codaab me Paulo jowoogodi. Bağakaami, amakaamitiwaji?”

16 Odaa niğijo ȝoneleegiwa ane dakatiogi niwigo abeyaceȝegi ja waxoditiogi miditaqa, odaa ja iȝeke, eliodi me naxacoȝotiniwace, codaan me naaȝaditedini lowoodi. Odaa niğijoa seete ȝoneleegiwadi joȝoyototice ligeladi niğijo ȝoneleegiwa aȝaleeȝicoa lowoodi me daleditibigimoace, codaan menacilotiniwace.

17 Odaa iditawece niȝeladimigipitigi nigotaqa Éfeso joȝodibodiceta niȝida niciagi, ijoa judeutedi ijaqijo ane daga judeutedi. Iditawece doitibig-waji leeȝodi loniciwaqa Liboonaqadi Jesus, codaan moiweniqide Liboonaqadi Goniotagodi Jesus.

18 Codaan eliodi niğijo baanoȝonakato Goniotagodi igitibeci dinatemati lodee eledi oko mowo ane beyagi.

19 Odaa eliodi oxikonaqaqa oyadeegi icoa notaqanaqaxiidi anoibake modiniiqaxitece mowote noxikoneȝeco. Odaa joȝoiladie ijoatawece notaqanaqaxiidi codaan niğino a eletidi najoli anoibake mowote noxikoneȝeco, odaa joȝoyalegi lodoe eliodi oko. Niȝica noȝonilaqadi ica ane loojedi ijoatawece niğijoa anoyalegi, odaa dibatalo loojedi me jibaaqa meya-taalia miili nokododi moyedia ane loojedi noko.

20 Odaa jiȝidaagee niğijoa natematiko jeȝepaanaqa ilaagitibece, codaan loniciwaqa lotaqa Goniotagodi idapaqa diiticogi me iigi anee lewiqa niȝina oko.

Ica me dibatotiogi oko digoida nigotaqa Éfeso.

21 Igaanaqa oigodi niğijo noiigi moyalegi ijoa loxikonaqatedi, odaa Liwigo Aneotedoȝoji jegeo Paulo me lowoogo me diȝetita nipodigi Macedônia aniaa Acaia, odaa jiȝigo nigotaqa Jerusalém. Odaa Paulo jeȝee, “Ejigo nigotaqa Jerusalém, odaa nigidiaqidi ja leeditibige mejigotace idalita nigotaqa Roma.”

22 Odaa ja iiȝeticogi nipodigi Macedônia itoataale niğijoa laxawepodi, Timóteo ijaa Erasto. Pida Paulo baȝaleeȝidliaqinawaanigi nipodigi Ásia.

23 Niğijoa nokododi eliodi me dibatotiogi niȝeladimigipitigi nigotaqa Éfeso leeȝodi niȝaxinaqaneȝegi aneetece Goniotagodi.

24 Ini ica ȝoneleegiwa ane liboonaqadi Demétrio, libakedi me naxacoȝodi beexo codaan meote liwicidi ligeladi aca niwigo niȝidi noiigi ane liboonaqadi Diana. Odaa niğino a niwicidi noȝoyaa, odaa owidi dinyeelo odinigaanyetece.

25 Odaa Demétrio jeȝeniditiogi niȝidiwa anoyoe niwicidi ijaqijo eledi oko anowote eletidi loenataka anaqana beexo, elaanaqa. Odaa jeȝeetiogi Demétrio, “Akaami yokaaqetedipi, owoogotitiwaji moko liicotedi leeȝodi me joenaqa niğino a niwicidi mejaanaqa.

26 Jaȝanatitiwaji codaan majipaata Paulo me dotaqatibece me lakapetegi niğino a niwicidi. Eote niğino a lotaqa aqinokina digoina nigotaqa Éfeso. Pida eledi dotaqatibece ja domaqa inatawece nipodigi Ásia. Paulo mee niğino a niwicidi ane ȝodoenataka me daga ȝonoenoȝododi leeȝodi aoniqica loniciwaqa. Odaa eliodi oko joȝoyiwaqadi lotaqa, odaa aȝaleeȝodinoojetetalo niğino a ane ȝodoenataka.

27 Codaan diganagawini, doidetibige niȝina oko me beyagi modotaqatibige niȝida ȝobakedi, codaan eledi doidetibige modiletibige me diȝicata niwaló niȝini diimigi-nelegi, ligeladi ȝonoenoȝodo Diana. Odaa jiȝidaagee niȝina oko nigodiletibige Diana me daga ȝoneȝe, idaagidata me domeȝeliodi oko anodoȝeteta, inatawece niȝeladimigipitigi nipodigi Ásia, codaan minoatawece ane liwailidi niȝina iiȝo!”

28 Niçijo noiigi noğowajipatalo niçijo Demétrio lotaşa, odaa eliodi me neligideega, odaa ja napaawağateloco, modi, “Jiweniçidenaga Diana, noenoğodo əgodoiigi efeesiotedi!”

29 Odaa ja dibatotiogi oko anitawece nigotaşa. Codaa joğodibata Gaio ijaa Aristarco, niçijo itoataale elatibige Macedônia, lixigağawepodi Paulo me diniwiaje. Odaa iditawece odinaxawatigi moixigitijo niçijo itoataale miditaşa boolağadi-nelegi nağani nigotaşa.

30 Paulo domaşa yemaa migo dotaşa lodoe niçijo noiigi, pida niçijo anoditibece Jesus açoika migo.

31 Icoa onateciçijoa anoiige niçidi nipodigi nokaağedi Paulo. Oiwakateetibige Paulo libodigi, odaa joğodipokota me diğigo miditaşa niçijo boolağadi-nelegi.

32 Iditawece niçijo noiigi-nelegi ane yatecogo ja dibatotiogi. Idi napaawağateloco jegeledi lotaşa, idiaägeledi jegeletidi lotaşa, pida niçica eledi liwai niçidi nagoodi-noiigi baadoğoyowooğodi ane leeğodi me yatecogo.

33 Odaa niçijo judeutedi anidi liwigotigi niçijo noiigi-nelegi joğoixipetice Alexandre, odaa joğoyamağatijo migo odoe me dotaşa me licaajepodi. Odaa Alexandre ja yatitiogi libaağadi me dipokotiogi niçijo noiigi-nelegi me notokotiniwace.

34 Niçijo noiigi-nelegi noğoyowooğodi Alexandre me judeu, odaa iditawece napaawağateloco, modi, “Jiweniçidenaga Diana, noenoğodo əgodoiigi efeesiotedi!” Odaa yadeegi iniwataale lakata midi me napaawağateloco.

35 Odaa niçijo ane iiğe nigotaşa ja yakadi me yamaketini niçijo noiigi-nelegi, odaa jegeetiogi, “Akaami niçeladimigipitigi nigotaşa Éfeso, inatawece oko oyowooğodi nağana əgonigotaşa me yotete lişeladi əgoñoenoğodo Diana aneliodi me joğeeğata, codaa meledi yotete liwigo ane icoğotibigimece ditibigimed menitini.

36 Ağica ane yakadi mee me dağa icoğotibigimece ditibigimed nağada niwigo. Enice anotokitiniwacitiwaji, jinaşa ağowikomataa, codaa jiniçica anawii anigida əgadonatagi me dağa ecogotace owookoni.

37 Jaganadeegitetiwaji niçidiwa əoneleegiwadi, pida ağica lolicağadi midiwataşa lişelatedi niwicidi, oteğexaağaga beyagi modotağatibige əgoñoenoğodo Diana.

38 Demétrio ijaagijoa libakawepodi niçica anigida anoileetema oko, niçinoя nokododi ele monibikota noko me dinatecoğotee əoniwinoğododi anonajipatoğowa, codaa yakadi modineleğetiogi lacilodi romaanotedi. Odaa jiçidiağı moyakadi mowo ligegi modakapetege eledi oko me nilaagetedaşa.

39 Odaa akaamitiwaji niçica eledi ane leeğodi madinotigimadenitiwage, yakadi mawinitiwaji niçina me limedi niçinoя lacilodi moniditoğowa metiğodatecogotee.

40 Igaataşa doidetibige niçinoя lacilodi romaanotedi doğodiletibige daantaşa əodakapetedipi leeğodi niçina me jibatooğra niçina noko. Igaataşa ağica ane leeğodi me jatecogojoğra niçina noko.”

41 Igaanaşa nigotini me dotaşa, odaa ja yakadi meo milaagitibeci niçijo noiigi-nelegi.

¹ Niçijo naşa ixomağatice me dibatotiogi niçijo oko, odaa Paulo jejeniditiogi niçijo anodiotibece Jesus, odaa jegeo loniciwaga. Odaa niçidiaagidi ja nibodetiniwace migo nipoçigi Macedônia.

² Odaa ja digetita niçidiwa nipoğa, odaa eliodi meo loniciwaga niçijo anoyiwağadi Jesus, codaa eliodi me najoitiniwace. Niçidiaagidi jiçicota nipoçigi Grécia.

³ Odaa jiçidiaagi iniwatadiqini epenaitedi. Igaanaşa dinoe me dibata aca etogo-nelegi migo nipođigi Šíria, odaa ja dibodicetigi icoa judeutedi modoletitige moyeloadi. Odaa ja iigi lowoogo, ja lowoogo me digetita nipođigi Macedônia opitacege lowidi.

⁴ Lixigağawepodi Sópatro, ane lionigi Pirra anelatibige nigotaşa Beréia; Aristarco ijaa Segundo anelatibige nigotaşa Tessalônica; Gaio anelatibige nigotaşa Derbe; Timóteo, Tíquico ijaa Trófimo anelatibige nipoçigi Ásia.

⁵ Idiwatawece niçijoa şoneleegiwadi dinewadetibigiwaji, odaa joğonibeotogogi digoida nigotaşa Trôade.

⁶ Igaanaşa ixomağatice lalokegi judeutedi anodita me “Lalokegi Paon ane dijica labookojegi”, odaa ja jibagata ajo etogo-nelegi, odaa jiçinişa nigotaşa Filipos. Niçidiaagidi naşa ixomağatedijo ciinco nokododi, odaa ja ji-widaağatiogi digoida nigotaşa Trôade, odaa jiçidiaağejonaşa seete nokododi.

Ica lioneega ane liboonagadi Éutico yeleo nigidiaagidi ja yewigatace

⁷ Igaanaşa nexogotini me saabado, odaa ja jatecogojego me jelicaşa liweenigi niçina anonakato Goniotagodi. Paulo datematikatema niçijo ane yatecogó neğepaa liwigo-enoale, leegodi lowoogo me diniwiaje nige yelogotibige.

⁸ Odaa jiçidiaaa şodatecağadi ijo diimigi-le ane dalağate, odaa catiwedi le idiwa owidi noledağaxiidi.

⁹ Odaa ini ijo lioneega ane liboonagadi Éutico. Idiaa nicote midataşa ijo nawiweneğegi. Paulo egidaağee me datematika, odaa Éutico jeğepaanaşa ibagi, niçidiaagidi ja diote, naşa leecawaanigi jejenitini, icoğotibigimece ijo nawiweneğegi, leegitibigimece, icoğotibigimece niçini naşa iniwatadığını le niçijo diimigi. Igaanaşa domogonicooğetini, pida ja yeleo.

¹⁰ Odaa Paulo ja dinikatini, naşa dakagiteloco niçijo lioneega, odaa ja ibedotece. Niçidiaagidi jegee, “Jinaşa aşowikomataatiwaji, igaataşa eyewigatace!”

¹¹ Odaa Paulo jiçigotace minitaşa ijo diimigi-le ane ideitice ditibigimedi, odaa ja yeligo niçijo niweenigi, ligiwepodi niçijo eledi. Niçidiaagidi jiçidaa dinanatacigi me datematika neğepaa yelogotibige. Niçidiaagidi odaa ja noditice.

¹² Odaa joğoyadeegiticogi niçijo lioneega lişeladi, ja yewişa, odaa niçijo noiigi eliodi me yoniciwaditibigiwaji.

Paulo ijaaşioa lokaagetedi egidaağee me wiajeeşa

¹³ Odaa ja idinewadenaşa ja jibagata ajo etogo-nelegi, odaa jiçinişa nigotaşa Assôs anei Paulo maşa dibata etogo-nelegi. Maleedığicatibige me şododitice naşa ligegitogowa mideğejinaşa, ijiçijo başa diniwiajetinigi iigo.

¹⁴ Igaanaga jakapagategi digoida nigotaşa Assôs. Odaa ja jadeegaşa catinedi naşajo etogo-nelegi, ja iniwiajegaticogi nigotaşa Mitilene.

¹⁵ Igaanaşa jalataşa Mitilene, neğeledi noko ja inoxiwicaşa lidelogo ane liboonagadi Quios. Neğeledi noko jeğejogota lidelogo ane liboonagadi Samos, odaa neğeledi noko jeğejogota nigotaşa Milet.

16 Odaa Paulo ja lowoogo me nawiile nigotaşa Éfeso codaa anicoti doitibige dağaniaditema noko digoida nipoçigi Ásia, leeğodi me yajolitaşa eotibige me age micota nigotaşa Jerusalém maleediğicatibige me nakatio nalokegi anodita “Pentecostes”.

Paulo eo loniciwaşa niğijo laxokodi şoneleegiwadi lacilodi lapo loiigi Goniotagodi anoicogoticogi Éfeso

17 Niğijo Paulo midiaaşı nigotaşa Mileto, odaa ja dienagatiogi niğijo laxokodipi lacilodi lapo loiigi Goniotagodi manitaşa nigotaşa Éfeso. Eniditiogi migotibeci odakapetege.

18 Igaanoğotota, odaa jeğeetiogi, “Niğida makaamitiwaji owooğoti anodaagee yewiğa ijoatawece niğijo nokododi minaägejote makaamitaga, niğijo maleeka janoticogi nipoçigi Ásia.

19 Ee iwikodaşa, codaa eliodi me jinoetibece ane ee liotagi Goniotagodi, niğijo naşa jao libakedi Goniotagodi, eliodi me jakapetege ane dakaketomi leeğotedi judeutedi modoletibige mowo anodigotiwa.

20 Codaa owoğotitiwaji me đigicata ane jağaditağadomi, ane jakadi me şadaxawanitece, niğijo naşa jatematikatağadomitiwaji codaa me şadiğaxinitiniwace niğijo matecığı, mawanitiwage, codaa minoataşa lişelatedi şonioxoadipı.

21 Eliodi me jiladee niğijoja judeutedi ijaaglijo ane daga judeutedi me leeditibige modinilaatece libeyaceğeco, odaağodopitalo Aneotedoğoji, codaa monakato Goniotagodi Jesus Cristo.

22 Natigide ejigo nigotaşa Jerusalém leeğodi nikeetiwa Liwigo Aneotedoğoji me leeditibige mejigo. Odaa ajowooğodi migica anigida ane ininyaagi.

23 Pida başa jowooğodi minoatawece nigotadi anejigotece Aneotedođoji Liwigo idioka limeditibece me nikeetiwa metidixotiwece niwiłođonağaxi, codaa ijoja jixomağateetedijo owidi yawikodico.

24 Pida ağıca daga jao niwaló niğina midioka limedi me idewiğa, pida eneğegi jao niwaló niğina me jakadi me jao niğijo ane niigetediwa Goniotagodi Jesus me jao, codaa jemaa me jigodi ane ibakedi. Ibakedi ane najigoteğiwa Goniotagodi niğina me jeloğoditedibece nibodicetedi anele anoditece Aneotedoğoji meliodi meletedoğodomı.

25 Niğida mee jowooğodi ağıaleeğica niğina akaamitiwaji analee yakadi me idadi, niğina akaamitiwaji ananajipaatiwa niğijo minaägejo şadiwigotigi me jatematitibece anodaagee Aneotedoğoji me yemaa me iğe laaleğenali oko.

26 Natigide jemaa mejitağawatiwaji me đigica ane yakadi me dinanımağatiwa nige aniatagigi, igaataşa akaamitawecetiwaji jağajipaatalo yotaga.

27 Leeğodi ağıca ane jağaditağadomitiwaji, pida jatematitedağawa ijoatawece niğijoja Aneotedoğoji ane yemaa meote mowooğotitiwaji.

28 Adinowetitiwaji, codaa adowetiteloco iditawece loiigi Goniotagodi ane liciagi niğina lapo waxacocoli, Liwigo Aneotedoğoji anoyajigotağawatiwaji jiğiniae şadaxawani madowetiteloco. Enice micoataşa niğinoa nowienoğododi waxacocoli modoweditelogo niwaxacocoli codaa moniodeğe, odaa akaamitiwaji jiğidaa leeditibige me eni madowetiteloco loiigi Aneotedoğoji ane ibake lawodi epaa Lionigi me dinoojetetediogi.

29 Jowooğodi nigidiaağıdi nige şadalatitiwaji, niğina oko ane liciagi diwilecoğoni ane diojo icota monota şadiwigotitiwaji. Odaa agetığadiwikodeni anakaamitiwaji micataşa niğina lapo waxacocoli.

³⁰ Icota noko midi niçina akaamitiwaji oditece niwitakeco, odaa jiçinaa anoninaaletiniwace niçina anodioce Goniotagodi owotibige migotibeci mijotağa.

³¹ Pida adinowetitiwaji, codaa analakitibigetiwaji me jaote itoatadığida nicaaşape me diğicata daşa jika me əadiiğaxinitiniwace akaamitawece, noko codaa menoale, codaa elioditibece me jinoe.

³² Odaa natigide ja əadajicitalo Aneotedoğoji me doweditedağalocoti waji. Odaa niçijo notaşa anoditece anodaagee Aneotedoğoji melodi meleteredağadomi akaamitaweceti waji, niçidiwa notaşa odoweditağaloco. Niçidiwa notaşa yakadi mowo me ili gatiwaşatakanegge, codaa me yakadi me yajigotaşawati waji inoatawece anopootibige me əadewikitema iniokiniwateda Aneotedoğoji akaamitiwaji ijaagijo eledi Aneotedoğoji ane iomaşaditedicoace mepoka nepiliditeda.

³³ Aşica oko ane idocetema nibeexo oolo, domigetaşa beexo, oteşexaaşa lowoodaşagi.

³⁴ Akamaşakaamitiwaji owoğoti melodi me jiba me jakadi inoatawece ane jopotibige me idewişa, ee ijaagijo yokaaşetedip.

³⁵ Niçijo me jao okanicodaşa nibakedi, jikeetaşawati waji niçina me jibaşa jiçida şonimaweneğge me jakataşa me jaxawanaşa niçijo anino lemaşamatico. Analakitibigeti waji niçijo lotaşa Goniotagodi Jesus negee, ‘Niçina ane yedia eledi oko, joanıçiniaşını anida linikegi caticedi niçina ane dibatege noşeedita eledi oko.’”

³⁶ Niçijo Paulo naşa nigotini me dotaşa, odaa ja yamaşatedini lokotidi, codaa ijotawece niçijo oko aaşaga oyamashatedini lokotidi, odaa jiçidiaşığı me yotaşaneğe Aneotedoğoji.

³⁷ İditawece noenagateloco, oibedotece codaa me onapicoğo Paulo.

³⁸ Eliodi magecaşalodipi leeğodi meetiogi me daşadiaşoyakadi monadi. Odaa joşoilaa joticogi neşepaa maditaşa naşa etogo-nelegi.

21

Paulo igo nigotaşa Jerusalém

¹ Naşa jibodenaşa niçijo lapo ijo laxokodipi lacilodi loiiği Goniotagodi, naşa jaxotaşatinigi naşa etogo-nelegi, odaa ja iniwajeeşa. Odaa ja şodeğenəşaticogı minitaşa lidelogo ane liboonaşadi Cós. Negeledi noko odaa jeşejogota nigotaşa Rodes, naşa jalataşa, odaa jiçinişa nigotaşa Pátara.

² Jiçidiaşığı naşa jibaşata ajo eledi etogo-nelegi anopiticogı nipoçigi ane liboonaşadi Fenicia digoida niçotedi Síria. Igaanasa jaxotaşatinigi ajo etogo-nelegi, odaa ja şododitice.

³ Niçijo me iniwajeeşa inoxiwicaşa lidelogo-nelegi Chipre. Codaa joleegata niçijo lidelogo me janagaşatece şonimagijegi, odaa idapaşa jiçaticogı neşepaaşejogota nipoçigi Síria. Igaaneşejogota nigotaşa Tiro, odaa ja jaxotaşatice naşa etogo-nelegi, leeğodi moyexaşatedice ijoatawece niçijoia loyaşaka naşa etogo-nelegi.

⁴ Manitaşa naşani nigotaşa ijo jakapaşatege onatecişijo anodioce Goniotagodi, odaa jiçidiaşejonaşate miditaşa seete nokododi. Odaa Liwigı Aneotedoğoji yajigotiogi lowooşotakanegge mowo libodigi Paulo me deşele migo nigotaşa Jerusalém.

⁵ Pida niçicota niçijo noko me noditice naşa etogo-nelegi naşani nigotaşa, odaa ja şododitice, ja iniwajeeşatace. Odaa jeşetigodilaajo neşepaa maditaşa naşa etogo-nelegi. Ijotawece igotibeci, inoa lowadawi codaa me nigaanigipawaanigi eledi igotibeci neşepaa we nigotaşa.

Negejogoticogi liniogotibece akiidi-eliodi, naşa jamakajogotedini godokotidi, odaa ja jotaşaneğenaga Aneotedoşoji.

⁶ Naşa inibodenagatiniwace, odaa ja jibaşataca naşajo etogo-nelegi, odaa nişijo şonioxoadipi jogopiticogi inoa ligelatedi.

⁷ Egidaağee me iniwiajegatinigi naşajo etogo-nelegi, odaa ja jalataşa nigotaşa Tiro, odaa jegejogota nigotaşa Ptolemaida. Jigidiaaği me şodecoaditece şonioxoadipi codaan idiaağejonaşa miditaşa onijoteci noko.

⁸ Igaaneğeledi noko naşa şododitice, odaa jegejogota nigotaşa Cesaréia. Odaa jığınışa ligeladi Filipe, odaa jığidiaeğejonaşa minitaşa. Filipe yelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus, eldi awatege nişijo seete şoneleegiwadi Goniotagodi loiigi anoixipeticoace digoida nigotaşa Jerusalém.

⁹ Filipe idiya cwaatolo lionasa awicijipi analée dişicata me nadonasa. Odaa nişidi lionigipi ida me lixakedi moyelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko.

¹⁰ Igaanışijo ixomağatedijo nokododi mejonağate Filipe ligeladi, odaa jığijo şoneleegiwa anenotoşowa icoğoticogi nıpodigi Judéia, nişijo şoneleegiwa liboonagadi Ágabo. Nişijo şoneleegiwa inaaşına ane lixakedi me yelogoditedibece Aneotedoşoji lowooko.

¹¹ Igaaneğenotoşowa, ja dibata ijo Paulo nigoenağadi. Odaa ja igoetece nişijo goenağadi libaağatedi codaan me loşonaka, odaa jegee, “Aneotedoşoji Liwigı niketiwa nişidiwa judeutedi digoida nigotaşa Jerusalém moigoetini nişini ane nebi nişida goenağadi. Odaa joşoyajigotiogi nişijo ane daşa judeutedi.”

¹² Igaanaşa jajipaağatalo nişijo Ágabo lotasa, odaa okotawece ja domaşa inoliığatini Paulo, eliodi me jipokağata me dişigo Jerusalém.

¹³ Pida Paulo naşa şodigidi, meetoşowa, “Igaameni ina manoenitiwaji? Jaşawiiwiwaji me jilee yaaleğena. Jinaşanoenitibecetiwaji, igaataşa ja idigo metidigoetini codaan ja idigo metideloadi digoida nigotaşa Jerusalém leeğodi Liboonagadi Goniotagodi Jesus.”

¹⁴ Igaanaşa jinataşa me daşa jakataşa me jiigaşa lowoogo, odaa ja jikanasa, odaa mejinağata, “Jemaanaşa Goniotagodi meote nişica anepaa yemaa meote.”

¹⁵ Nişidiaağidi nişijo midiaağejonaşa onateciğidiwa nokododi manitaşa Cesaréia, odaa ja joenagatedini şodowoodi, jığınışa nigotaşa Jerusalém.

¹⁶ Codaan ijo anetığodilaajo nişijo anoyiwağadi Jesus nişeladimigipitigi nigotaşa Cesaréia. Etiğodadeegiticogi neşepaa minitaşa ijo diimigi ane şodotokağadi. Nişijo ane nebi nişini diimigi liboonagadi Menasom. Nişini şoneleegiwa elatibige lidelogo-nelegi Chipre, ja jotigide mini me diotece Goniotagodi.

¹⁷ Igaanaşa ejogoticogi nigotaşa Jerusalém, nişijo şonioxoadipi eliodi me ninitibigiji nişijo noşodibatoşogi.

Paulo yotaganegi Tiago

¹⁸ Negeleledi noko Paulo ja şodixigağawa igo dakapetege Tiago. Idiaaği ijotawece nişijo laxokodipi lacilodi lapo loiigi Goniotagodi yatecogo.

¹⁹ Odaa Paulo naşa nicetiniwace, odaa ja yatematitiogi ijoatawece loenataka Aneotedoşoji miditaşa nişijo ane daşa judeutedi nişijo naşa imony-atedicogi Paulo midiaa libakadi.

²⁰ Noşowajipatalo nişijo lotasa Paulo, odaa joşodoğetetiibigimece Aneotedoşoji. Codaan modita, “Gonioxoa, akamaağakaami anati mowidi

miilitedi judeutedi baanogonakato Goniotagodi. Codaa eliodi moyemaa moyiwagadi lajoinaqanegeco Moisés.

²¹ Codaa odibodicetibige maniigaxinitiniwace judeutedi ane ligeladi miditaşa ane dağa judeutedi mone eni me dağadiaa leeditibige moyotete lajoinaqanegeco Moisés. Eledi odibodicetibige maniigaxinitiniwace nişijo judeutedi me doşoyakagidi nigaanigawaanigi ane şodakatigi, codaa me dağadiaağodiotecili eletidi lakataşa şodoiigi judeutedi.

²² Ajawienatakanaşa nişina judeutedi aninatigi digoina anonakato Goniotagodi icota me nibodicaşa naşanoo, odaa ja dinatecögotee. Odaa ida moko, amiini ica anejinaşa?

²³ Natigide awii nişida anejinaağataşawa. Etinoa cwaatolo şoneleegiwadi ane şonioxoadipi anowo ligegitege Aneotedoğoji modiniomaşaditema, ane şodakatigi.

²⁴ Odaa emii mijotaşa, adinawanaağatitege adiniwileci, odaağedianiteda laakataka amaleeağagoyakadi moyapitaşa lacilo, amanagawini inatawece oko oyowooşodi me deşewi me iigaxini nişina oko me dağadiaağodiotecili şodakataşa. Pida amaleeağaga onadi maleegeemiteetigi lajoinaqanegeco Moisés.

²⁵ Pida nişijo ane dağa judeutedi anonakato Goniotagodi, jiwakeitenaağatibige şodidie notaşanaşaxi me jelogotagatiogi ane şodowoogo. Jajoinağatece me doşoyeligo niweenigi nişina eledi oko anoilokotajeta niwigı, migetasa lawodi eijeeşagi, oteşexaaşaga okanicodaşa eijeeşagi anoişiwoola. Eleditace me dağa noomatewa ane daşa lodawa.”

²⁶ Igaaneşeledi noko Paulo jişigo lixigaşawepodi nişijo a cwaatolo şoneleegiwadi, odaa jaşawatiogi nişidaa dinanatigi me diniwilegitibigiwaji, ane lakatigi judeutedi. Nişidiaşidi odaa ja dakatiwece Aneotedoğoji ligeladi mowo libodigi nişijo ane nibaağatigi nişini diimigi, oyelogoditiogi nişica noko nige nigomaşa me diniwilegitibigiwaji. Igaataşa nişijo noko oninitecibeci yakadi meo lokotajegitalo Aneotedoğoji, liboonigi ane iigeta lajoinaqanegeco Moisés.

Olibata Paulo minitaşa Aneotedoğoji ligeladi

²⁷ Igaanaşa ixomaağatedijo nişijo a seete nokododi ane yadeegi me diniwilegitibigiwaji, odaa onatecişijio icoa judeutedi ane icoşoticogi nipoçigi Ásia joşonadi Paulo minitaşa ligeladi Aneotedoğoji. Odaa joşoyetigi lacilo nişidi noiigi modakapetege Paulo, odaa joşodibata.

²⁸ Odaa ja napaawaşateloco, modi, “Akaami şonioxoadipi israelitatedi, şodaxawanegegi! Nişida şoneleegiwa joanişidaa diiğaxinağatece inoatawece nipoğaşa me nakapetegipi şodoiigi Israel, codaa modakapağateetege lajoinaqanegeco Moisés codaa me ligeladi Aneotedoğoji. Odaa natigide ja nadegigitobece catiwedi Aneotedoğoji ligeladi nişina ane daşa judeutedi ane daşa domaşa yakadi me nakatiobece, odaa nişida anee joşonapiyoşadi Aneotedoğoji ligeladi.”

²⁹ Modi nişijo a lotaşa leğodi monadi Paulo manitaşa naşani nigotaşa lixigaşawa Trófimo anelatibige nigotaşa Éfeso. Odaa joşodiletibige daşa yadeegiticogi Trófimo catiwedi ligeladi Aneotedoğoji.

³⁰ Odaa nibodigitigi nişijo ane dibatotiogi jişilaagiteloco anitawece nigotaşa, odaa ja waledi nişijo oko. Noşodibata Paulo, odaa jogoixigiticogi we Aneotedoğoji ligeladi, odaa nişijo a nowienoşododi Aneotedoğoji ligeladi joşonibatootece epoaco.

³¹ Nişijo naşa domoşoyeloadi Paulo, nişijo lacilo iodaşawadi romaanotedi ja wajipatiogi ica me dayaagetiogi anitawece nigotaşa Jerusalém.

³² Odaa aqica ane yopaqadi ja lixigaqawepodi ijoa jajeentexedi ijaaqijoia iodaqawadi, odaa ja walokoditiogi niqijo noiigi-nelegi. Odaa niqijo noiigi noqonaditege niqijo goloneegi ijaaqijoia iodaqawadi, odaa jogoika monaxacoqotibige Paulo.

³³ Niqicotio niqijo goloneegi, odaa ja niwilo Paulo, ja iiqe niqijoia iodaqawadi moigoetece Paulo itiwataale galeenatedi gapilecege. Niqidiaaqidi ja nigetiniwace niqijo noiigi, meetiogi, "Amiini ica goneleegiwa? Codaa amiida ica loenatagi ane beyagi?"

³⁴ Idi ica oko niqidi lapo-nelegi napaawaqateloco ida ica ligegi, idiaagaledi jegeledi ligegi me napaawaqateloco. Eliodi ica me dayaagetiogi neqepaagicota niqijo goloneegi me dagadiaa yowoogodi niqica anewi. Odaa ja iiqe niqijoia iodaqawadi moyadeegiticogi Paulo minitaqa ligeladi iodaqawadi ane dotete.

³⁵ Odaa jogotota neqepaa midataqa liwekaladi anigo mida lapoagi niqini diimigi ane dotete. Niqijoia iodaqawadi odowediteloco Paulo moyoyaqaditijo, leegodi niqijo noiigi-nelegi me domoqodoletibige monaxacoqotibige.

³⁶ Odaa niqijo noiigi-nelegi jogoigaalatece niqijoia iodaqawadi, napaawaqateloco, modi, "Eloati niqijo goneleegiwa!"

Paulo notaqanegetiniwace ica noiigi-nelegi

³⁷ Odaa niqijoia iodaqawadi naqa domaga oixotio Paulo catiwedi niqijo ligeladi ane dotete, odaa jegeeta niqijo goloneegi, "Domigetaqa yakadi me qadotaqaneqeni?" Odaa niqijo goloneegi ja ige, meeta, "Ida makaami otaqanitigi ioladi greego?

³⁸ Ida makaami, anaqakamaqakaami ijo goneleegiwa egipcio ane yadeegi ijoa cwaatolo miili oko anodiotibeci miditaqa nipodigi ane yadilo ane digicata niqeladimigipi? Ijotawece nibo likanaqanaqatedi domoqodoletibige metiqodidelege anoko romaanotedi."

³⁹ Pida Paulo meeta, "Ee begee judeu, yanikadi nigotaqa Tarso, nigotaqa ane dagaxa me gonege digoida nipodigi Cilicia. Jipokotaqawa madikani me inotaqanegetiniwace niqidi noiigi-nelegi."

⁴⁰ Niqijo goloneegi ja ika Paulo me dotaqa. Naqa dabiditini midataqa niqijo liwekaladi diimigi, odaa ja datikata libaaqadi dipokotiogi niqijo noiigi-nelegi me notokotiniwace. Igaanaqa notokotiniwace, odaa ja notaqanegetiniwace Paulo yatitiogi ioladi hebraico.

22

Paulo notaqanegetiniwace niqijo noiigi-nelegi

¹ Odaa Paulo jegeetiogi niqijo noiigi-nelegi, "Akaami iniotagodepodi me inioxoadipi, ajipaatatiwaji ane igegeitiogi niqijo anodakapetigi me notaqanaqatedeloco."

² Niqijo noiigi noqowajipata Paulo me dotaqatigi ioladi hebraico, odaa jegepaanaqa notokotiniwace.

Odaa jegee Paulo,

³ "Ee judeu. Yanikadi nigotaqa Tarso aneiteloco nipodigi Cilicia. Pida iliidaqadi digoina nigotaqa Jerusalém, codaa iniiqaxinoqodi Gamaliel. Gamaliel eliodi me idiqaxitece lajoinaqanegeco codaa ane lakataqa jotigide godaamipi. Eliodi me joletibige me jao ane yemaa Aneotedoqoji, digo makaamitaqatiwaji, akaamitawece anoleetibige mawii niqina noko.

⁴ Ee ijo me jiatetibece niqijo anodiotece liiqaxinaqanegeco Jesus. Iniwilotiniwace goneleegiwadi codaa me iwaalepodi, odaa ja jokoletiwece niwiloqonaqaxi.

5 Niçijo lacilo-sacerdotitedi ijaagijo laxokodi godacilodi yakadi moditaqawatiwaji mejitece anewi. Onajigotediwa notaqanaqaxiidi me yodoeje anoiwakateetigi şonioxoadipi judeutedi metidikeetiogi digoida nigotaqa Damasco. Odaa jegejigo nigotaqa Damasco me domaqa iniwilotiniwace niçijo anodioete liqaxinaqanegeco Jesus codaan me domaqa inigoetiniwace jatitiogi galeenatedi, odaa domaqa jinadeegiticogi nigotaqa Jerusalémmoilokatiditibigwaji.”

Goniotagodi dinikeeteta Paulo

(Atos 9.1-19; 26.12-18)

6 Odaa Paulo eçidaaqee me dotaqa, meetiogi, “Niçijo naga nipeci me yaxoşo-noko, ja jipecita nigotaqa Damasco. Codaaqidata naga jinadi ijo natalaqa ane daqaxa me yoniciwadi me datale icoşotibigimece ditibigimedi. Odaa niçijo natalaqa ja naloteloco niçijo anejotice.”

7 Odaa ja janitinigi iiço, codaajipata ijo ane dotaqa, meetiwa, ‘Saulo, Saulo, igaamee ina madiatenitibece?’

8 Naqa ininiçodi, mejita, ‘Amakaami, Iniotagodi?’ Odaa jegeetiwa, ‘Ee Jesus, anelatibige nigotaqa Nazaré, Niçijo ane iatenitedibece.’

9 Odaa niçijo şoneleegiwadi ixigaqawepodi me iniwiaje onadi niçijo natalaqa, odaa eliodi me doitibigwaji, pida aqowajipatalo niçijo lotaqa Niçijo ane idotaqanege.

10 Odaa ja jige, mejita, ‘Iniotagodi, amiini ica ane leeditibige me jao?’ Odaa Goniotagodi jegeetediwa, ‘Adabititini, odaaqakaatiwece nigotaqa Damasco. Odaa jiçidiaağı nigoditaqawa inoatawece Aneotedoşoji ane yemaa mawiite.’

11 Odaa aqalee jakadi me joletibece leeşodi niçijo natalaqa meo me daqadiaa jatetibece. Odaa niçijo yokaagetedi nenaqa onibatigi, odaa jegetidadeegiticogi catiwedi nigotaqa Damasco.

12 Digoida nigotaqa Damasco ini ijo şoneleegiwa ane liboonaqadi Ananias, anidioka limedi meyiwaqadi ijoatawece lajonaqanegeco Moisés, codaan me iweniqide Aneotedoşoji. Iditawece judeutedi digoida nigotaqa Damasco ele modotaqatibige niçijo şoneleegiwa.

13 Odaa Ananias jejenagi dabiditi meetaqa, meetiwa, ‘Inioxoa Saulo, atenitacibece!’ Odaa aqica daqa leegi ajaagajo lakata, ja jatetacibece, odaa ja jiwitaa Ananias.

14 Odaa jegeetiwa, ‘Aneotedoşoji, Noenoşodi şodaamipi şadiomaqatitedice eotedibige mowooşoti ane yemaa, eledi eotedibige manati niçijo Liotagi ane ikenaqa, codaan majipaatalo niçijo Liotagi me şadotaqanegeni.

15 Odaa jaqakaami nakataqanaqa menitiogi inatawece oko niçijo ananati codaan majipaatalo.

16 Odaa natigide, jinaqaleegadinopaqati. Onitibige, odaa adinilegeni! Codaan ipokitalo Goniotagodi me şadaxawani me şadiwilecitetema şabeyacegeco.’

17 Odaa ja idopitijo manitaqa nigotaqa Jerusalém. Odaa ijo noko idiaaşejo Aneotedoşoji liqeladi me jotaqanege, odaa jiçijo ijo yakatigi me micataqa daqa igeedi.

18 Jinadi Goniotagodi, odaa meetediwa, ‘Adinageni manotitice naqani nigotaqa, igaataqa niçina niçeladimigipitigi aqodibatege şadotaqa niçina me enitici.’

19 Odaa ja ininiçodi, mejitalo, ‘Iniotagodi, idiaaşidi oyowooşodi me jakatiwece niçino a liiakanaqaxiidi judeutedi, eliodi me inaxacoşotiniwace codaan me jokoletiwece niwilogonaqaxi niçijo anetiqadina katon.

²⁰ Niğijo noğonadooğodi lawodi Estêvão, niğijo ane ғadadiwağati codaan me eetağadici, odaan noğoyeloadi, ee eledi idiaağejə codaan me jemaatibige niğijo anodigota Estêvão. Niğijo noko idiaağejə jowie nicaapatedi niğijo aijekağa idiaağidi maleeğonigidatice Estêvão moyeloadi.

²¹ Odaa jegeetediwa Goniotagodi, ‘Pida emii, ғadimonyaaticogi ditigedi. Gadieniticogi memii miditaşa noiigi ane daşa judeutedi.’

Niğijo nigoloneegi romaanotedi yotaganege Paulo

²² Niğijo noiigi-nelegi owajipata Paulo neğepaağicota me yalağata me Goniotagodi imonyatediogi niğijo ane daşa judeutedi. Odaa ja napaawağateloco, modi, “Ageniti niğida ғoneleegiwa! Eloati! Ağalee yakadi daşa yewiğ!”

²³ Napaawağateloco oiticəgo inoa nicaapatedi, codaan ololjetibigimece ditibigimedi.

²⁴ Odaa niğijo goloneegi ja iğe iodağawadi monoğatice Paulo, odaağoxotiwece catiwedi niğijo diimigi ane dotete, odaa ja diiğenatakata monalaketibige domeğeotibige Paulo me yeləğodi ane leeğodi niğijo a judeutedi me napaawağateloco modakapetege.

²⁵ Odaa eğidaa diiticogi niğijo iodağawadi moigoetini Paulo monalaketibige, odaa Paulo jegeeta niğijo jajeentegi anida me ipegitege, “Lakapetegi lajonağaneğeco romaanotedi monalaketibige niğina oko anida aneetege noiigi romaanotedi, maleediğica me dinige minitaşa ғoniwinoğodi me iwi anigota.”

²⁶ Odaa niğijo jajeentegi naşa wajipata niğijo Paulo ligegi, jiğigo minitaşa niğijo goloneegi, odaa jegeeta, “Amina dağanidakita niğida ғadoenatagi, igaataşa niğida ғoneleegiwa ida aneetege noiigi romaanotedi.”

²⁷ Odaa niğijo goloneegi jiğigo midataşa Paulo, odaa ja ige, meeta, “Jemaa manelogotitiwa! Ida makaami ida anenitege ғodoiigi romaanotedi?” Odaa Paulo ja ninigodi, meeta, “Ee ida anejitege noiigi romaanotedi.”

²⁸ Odaa niğijo goloneegi jegeeta Paulo, “Ee ida anejitege noiigi romaanotedi igaataşa owidi dinyeelo ane jediatece niğijo lacilodi romaanotedi.” Odaa Paulo jegeeta, “Ee ida anejitege noiigi romaanotedi leeğodi yanikadi nigotaşa romaanexe.”

²⁹ Odaa ağica anoyopağadi niğijo iodağawadi ane domoğonalaketibige Paulo ja dinogatikoace. Odaa niğijo goloneegi ja doi leeğodi me diiğenatakata moigoetini codaan me domoğonalaketibige niğijo anida aneetege noiigi romaanotedi.

Paulo dinige lodox niğijo seteenta lacilodi judeutedi

³⁰ Odaa niğijo goloneegi ja doletibige me yowooğodi niğica anewi me leeğodi niğijo judeutedi modoletibige me nilaagedi Paulo. Igaaneğeledi noko ja iğe me yatecoğeo niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijo seteenta laxokodi ғoneleegiwadi lacilodi judeutedi. Odaa ja diiğenatakata monoğra niğijo Paulo liwixetedi galeenatedi, odaa ja diiğenatakata moyadeegi me dinige lodox niğijo lacilodi.

23

¹ Odaa Paulo watacotece me iwtiogi niğijo seteenta lacilodi judeutedi, odaa jegeetiogi, “Inioxoadipi, idioka limedi me jao ane yemaa Aneotedoğoji, codaan ağica ane jeemitetece daşa iwaağadi catiwedi yaaleğena.”

² Niğijo neğeo Paulo niğijo ligegi, odaa Ananias, niğijo lacilo-sacerdotitedi, ja notağaneğetiniwace niğijo ғoneleegiwadi anodipegittege Paulo, odaa ja iğe moyabaketiwece nioladi Paulo.

³ Odaa Paulo jegeeta Ananias, “Aneotedoğoji icota me ęadabakeni, leeğodi mokawii makaami ele. Etakaami digoina mawini anemiitiwa, domigica yoenağagi ane dakapetege ęonajoinađaneđeco? Pida niğida makaami jağawii ane dakapetege ęonajoinađaneđeco niğina me iigenatakanitiwa metidax-acoğotigi.”

⁴ Odaa niğijoja ęoneleegiwadi anodipegitege Paulo modita, “Niğida makaami ja beyagi motağaneğeni lacilo-sacerdotitedi.”

⁵ Naga niniğodi Paulo, meetiogi, “Inioxoadipi, ajowooğodi niğini ęoneleegiwa me lacilo-sacerdotitedi. Igaatağa jowoogodi Aneotedoğoji lotağanağaxi me ęodajoi, ‘Jinaga beyagi motağanitibige lacilo ęadoiigi.’”

⁶ Pida Paulo nağa nadi midi niğidiwa lacilodi judeutedi, saduceutedi, idegeledi bağa fariseutedi, odaa ja dapaawe me dotağa, meetiogi, “Inioxoadipi, niğida me ee, ee fariseu, ee lionigi fariseutedi. Niğida makaamitiwaji aw-ini anemiitiwa niğina noko leeğodi me inibeotege niğica noko Aneotedoğoji nigeote émađaga me newiğatace.”

⁷ Niğijo Paulo neğeote niğijoja lotağa, odaa niğijoja fariseutedi ijaçijoa saduceutedi ja dinotigimadetiwage, codaar niğijoja seteenta lacilodi jağaga dawalace.

⁸ Leeğodi niğijoja saduceutedi moditibece ica Aneotedoğoji me değeote émađaga me newiğatace, codaar ağoyiwağadi minoa aanjotedi codaar me niwicidi. Pida niğijoja fariseutedi boğoyiwağadi minoa.

⁹ Odaa jeğepaanağa dawice me napaawagateloco, odaa niğijoja niiğaxinağanadi ane fariseutedi ja dabiditiniwace, odaa ja dawice modinotigimadetege, modi, “Ağica ane jakatağa libatiği niğida ęoneleegiwa. Ate jwoogotaga, pida ijoateğewi mica aanjo domige niwigo ane yotağaneğe.”

¹⁰ Odaa ja domağaleedi ina midiaa dilokotiwage, odaa niğijo goloneegi ja doğibige diğica anodigota Paulo. Odaa ja iğe niğijoja niodağawadi moibake loniciwağa monoğatice Paulo me idei liwigotigi niğijo noiği. Odaa joğoyadeegiticogi minitağa niğijo iodağawadi liğeladi ane dotete.

¹¹ Niğijo enoale Goniotagodi ja dinikeeteta Paulo, idiaa dabidite liwai, odaa jeğeeteta, “Paulo, eloodağateeni ęadaaleđena. Igaatağa leeditibige me enitici digoina nigotağa Jerusalém. Codaar nigidiağidi leeditibige me enitici digoida nigotağa Roma.”

Icoa judeutedi dinilakidetiwage moyeloadi Paulo

¹² Igaanağa yelogotibige, onateciğijoja ijoa judeutedi ja yatecoğo me dinilakidetiwage lowoogo. Codaar owo ligegitege Aneotedoğoji me dağa niodağa oteğexağağicata anowacipeta nigepaağicota makati moyeloadi Paulo.

¹³ Onidiwa caticedi me cwareenta ęoneleegiwadi ane dinilakidetiwage.

¹⁴ Odaa jiğigotibeci midiwataga niğijo anoiğe sacerdotitedi ijaçijoa lacilodi niğidi noiği, moditiogi, “Niğida moko ja idinilakidenajatiwage codaar ja jağa ęogegitege Aneotedoğoji me dağa jiniodağa nigepaağicota me jakatağa me jeloatağa Paulo.

¹⁵ Odaa natigide, akaamitiwaji idiaağidi seteenta lacilodi yoiği iwakateeni ęagegi mipokita goloneegi me nadiegitace Paulo digoina makaamitiğa. Enita goloneegi memaanitiwaji me yenikamağa majipaata niğicoa Paulo loenataka. Odaa idiaağejonağa inibeoonajatege digoida naği. Nige ixomağatijo Paulo, odaa ja jeloatağa, maleedigicatibige diğicotio.”

¹⁶ Pida ijo lionigi nağajo niwaalo Paulo ja ywoogodi ane domoğodigota Paulo moyeloadi. Odaa jiğigo minitağa iodağawadi liğeladi ane dotete, odaa ja yatematita Paulo niğijo ane leedi modigota.

¹⁷ Odaa Paulo jeġenidita onijoteci niġijoa jajeentexedi, odaa jeġeeta, “Adeegita goloneegi niġida lioneega. Igaataġa ida latematigota.”

¹⁸ Odaa niġijo jajeentegi ja yadeegi niġijo lioneega minitaġa goloneegi, odaa jeġee niġijo jajeentegi, “Paulo, niġijo niwilogojegi, eniditiwa, odaa ja nipokotiwa me jinadeegitaġawa niġida lioneega. Igaataġa onida ica latematigotaġawa.”

¹⁹ Odaa niġijo goloneegi ja dibatigi libaaġadi niġijo lioneega, odaa ja ixipetice me ige, meeta, “Amiida ica ġadatematigotiwa?”

²⁰ Odaa niġijo lioneega jeġee, “Idiwa judeutedi ane dinilakidetiwage modipokotaġawa madeegitacicogi Paulo lodore niġijoa seteenta lacilodi judeutedi. Nigenagitibeci, odaa jonoġokanice oyemaa me iġenaga mowajipata niġica Paulo ane loenataġi.

²¹ Pida jinaġa domaġa aniwotitema niġida ane lipoketegi, igaataġa idiwa caticedi me cwareenta judeutedi dinaġaditiniwace digoida naigi ane onibeotege Paulo me ixomaġatijo. Niġidi owo ligegitege Aneotedoġoġi me daga niodaġa oteġexxaġa nacipaga nigepaġicota moyakadi moyeloadi Paulo. Niġidiwa ғoneleegiwadi ja nigomaġa moyeloadi, odaa idokaanaġa onibeotibigege magiti ane lipoketegi.”

²² Odaa niġijo goloneegi jeġeeta niġijo lioneega, “Jinaġa domiġica ane enita manatemetiitiwa niġida ane lowoogo.” Odaa ja iiġe niġijo lioneega mopi.

Ija iodaġawadi oyadeegiticogi Paulo digoida nigotaġa Cesaréia

²³ Odaa niġijo goloneegi jeġeniditiogi itoataale jajeentexedi, odaa meetiogi, “Iomaġatitedice iniwata-taalia iodaġawadi ane ewaligi, seteenta iodaġawadi ane icoogolatedaġa, idiaa eletidi iniwata-taalia iodaġawadi anoibake apocenigi me nidelaga, anenyaġati migotibeci nigotaġa Cesaréia. Leeditibige me noditicoaci nige noove lakata menoale.

²⁴ Codaa eledi oenitema apolicaganadi Paulo menicooġolatedi, odaa ġadeegiticogitiwaji madowetiteloco minitaġa Félix, ane lacilo romaanotedi ane iiġe iditawece nipoġidi Judéia.”

²⁵ Odaa niġijo goloneegi jeġeo lidie notaġanaġaxi anee,

²⁶ “Ee Cláudio Lírias.

Jiditibigaġaji naġadi notaġanaġaxi, iniotagodi Félix, anakaami ғoneġegi lacilo romaanotedi digoida nigotaġa Cesaréia. Eliodi me idecoaditibigaġaji.

²⁷ Judeutedi odibata niġini ғoneleegiwa domoġoyemaa moyeloadi. Odaa naġa jajipatibece mida arietegi ғodoiġi romaanotedi, odaa ja jadeegi iodaġawadi me inoġatice me idei libaaġadi niġidi noiġi.

²⁸ Odaa niġidiaġidi ja domaġa jemaa me jowooġodi niġica ane leeġodi meneġegi odakapetege. Joaniġidaa leeġodi me jadeegita lodore niġijoa se-teenta laxokodi ғoneleegiwadi lacilodi niġidi noiġi judeutedi.

²⁹ Odaa ja jowooġodi me diġicata loenatagi ane beyagi aneo me leeditibige me jiġenatakata moyeloadi, domigetaġa jokolenaġatiwece niwilogaġaxi. Domogodoletibige me nilaagedi leeġodi modi ica me daġa diotecu inoa ane lakataġa niġidi noiġi.

³⁰ Pida ijo oko aneo yeemidi me dinilakidetiwage odoletibige moyeloadi. Odaa ja yowoogo me diġicata ane jopaġadi me jimonyataġawa. Codaa ja gaġa jimonya niġijo anodoletibige me nilaagedi niġijo ғoneleegiwa migotibeci gadodoe moyeloġodi ica ane leeġodi modakapetege.

Odaa jiġidokida.”

³¹ Odaa niġijoa iodaġawadi joġowo niġijo ane liiġenatakaneġegi niġijo goloneegi. Odaa joġoyadeegi Paulo niġijo enoale digoida nigotaġa Antipátride.

³² Negeledi noko niçijoa iodağawadi anokewaligi ja dopitijo minitaşa ligeladi ane dotete digoida nigotaşa Jerusalém, odaa joçoika niçijoa apolicaşanaşademaşa midapaşa diiticogi moillaajo Paulo.

³³ Igaanogötoticogi nigotaşa Cesaréia, odaa joçoyajigota naşajo notaşanaşaxi niçijo lacilo romaanotedi, odaa jaşaçoikee Paulo.

³⁴ Igaanaşa yalomeşeteloco naşajo notaşanaşaxi, odaa niçijo lacilo romaanotedi ja ige Paulo eotibige me yowooğodi niçica nipodigi anelatibige. Odaa ja yowooğodi Paulo melatibige nipodigi Cilícia.

³⁵ Odaa jegeeta Paulo, “Amina nigenotibeci niçica anakaami nilaagedi, odaa jemaa me jajipataşawa niçica anemaani me şagegi.” Odaa ja iiğe niodağawadi moyowie Paulo minitaşa diimigi-nelegi, Herodes ligeladi, niçijo lacilo-nelegi judeutedi niçidi nipodigi.

24

Icoa judeutedi odoletibige me nilaagedi Paulo

¹ Igaanaşa ixomaşatedijo ciinco nokododi, odaa Ananias, niçijo lacilosacerdotitedi, jişigo nigotaşa Cesaréia. Igotibeci me lixigaşawepodi onatecişijoa niçijoa laxokodipi lacilodi judeutedi ijaağijo notaşaneşecajo ane liboonağadi Tértulo. Odaa jişigotibeci lodox Félix, niçijo lacilo romaanotedi, odoletibige me nilaagedi Paulo.

² Igaanoğoyoodi Paulo lodox niçijoa lacilodi, odaa Tértulo jişidaa dinanatigi me dotaşa me dakapetege Paulo, odaa jegee, “Iniotagodi Félix, leeğodi makaami şodacilo aneliodi şadixakedi, ja leegi aşica gaantişijo ane şodidelege, codaa owidi şadoenataka aneletema şodoiigi judeutedi.

³ Iniotagodeeşataşawa, anakaami şodacilo, anakaami romaano, ane daşaxa mele. Iniotagodeeşataşawa leeğodi niçijo anidioka limedi mawiite anawiitoğodomı inatawece niçina nipodigi.

⁴ Pida ajemaa deşeneşegi şadigiwocitice leeğodi doğowidi yotaşa. Enice jipokotaşawa mawii makaami eletedoğodomı, enice ajipaata ane jemaanaşa me şogegi. Ejitece onatecişinoa yotaşa.

⁵ Jowoogotaşa niçini şoneleegiwa me niçina şoneleegiwa ane doide. Inoatawece nipodaşa anigotece, eo lacilo niçinoa judeutedi mowo ane deşele, ibatoogoditiogi, codaa lacilo niçijo lapo ane liboonağadi ‘nazareenotedi’.

⁶ Niçini şoneleegiwa nake meo Aneotedoğoji me daşadiaa iwiteta ligeladi me yapidi. Naga iniwilogojogo odaa ja domaşa jemaanaşa me jiwinşa niçica ane inigata anodaa liiğenatakaneşegi şonajoinaşanegeco.

⁷ Pida Lísias, niçijo goloneegi, jeşenagi ijaağijo niodağawadi, odaa joçoibake loniciwaşa me onoşaticogi mokotasa.

⁸ Odaa Lísias ja nişeticogi me dinikee şadodoe niçijo anoyemaa me notaşanaşa modakapetege Paulo. Diandaşa agee niçida şoneleegiwa, odaa joçowoogoti mewi ijoatawece niçijoa anejinagatece ane leeğodi me jakapaşatege.”

⁹ Odaa niçijoa judeutedi anidi añaşa notaşanaşa, odaa oniwoditema niçijoa lotaşa Tértulo.

¹⁰ Odaa niçijo lacilo romaano ja datikata libaaşadi eotibige Paulo me dotaşa. Odaa Paulo jegee, “Iniotagodi, jowoogodi noğowidi nicaşape makaami niwinoğodi şodoiigi judeutedi. Odaa ja idinitibeci me jakadi me jiçidi niçidi ane notaşanaşa modakapetigi digoina şadodoe.

¹¹ Icota mowooğoti naşa ixomaşatedice onexaa dooze nokododi me jicoşoticogi nigotaşa Jerusalém me joşetetalı Aneotedoğoji.

12 Nişijoa judeutedi aqica degetidadi diğica oko ane idinotigimadetege minitaşa Aneotedođoji ligeladi, oteğexaaşaşa etidadi daşa jao lacilo nişijo oko mowo layaageğegi naşa dibatotiogi minoataşa nişinoia liiakanagaxiidi, oteğexaaşaşa gańigetaşa diğetigi eledi liwai nigotaşa Jerusalém.

13 Odaa nişidiwa şoneleegiwadi aqoyakadi doñoikee migewi nişinoia lotaşa modakapetigi, pida nişidi domoğodoletibige me ee nilaagedi.

14 Odaa natigide jatematitaşawa mewi me jiotece nişinoia nişaxinaşaneğeco Naigi ane iğenaşa, nişijoa nişaxinaşaneğeco anodita nişijoa judeutedi me degewiteda. Odaa jişidaa me jogetetalo Aneotedoğoji, Noenoğodi jotigide godaamipi. Ejwaşadi inoatawece ane diniditelogo lotaşanaşaxi Aneotedoğoji anoditece şonajoinaşaneğeco, codaa ejiwagaği ijoatawece nişijoa anoiditedini nişijo anoyeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji nişijo jotigide.

15 Idaägeji digo miditaşa monibeotege micota nişica noko Aneotedoğoji nigeote me newiştatace nişina ane iğenagatibigiwaji inaaşina ane daşa iğenagatibigiwaji.

16 Leeğodi Aneotedoğoji meote nişida anejita, odaa idioka limedi me idinoniciwaşadi me diğicata ane jeemitece catiwedi yaaleğena ane beyagi lodox Aneotedoğoji codaa me nişina eledi oko.

17 Jeğeote owidi nicaağape me diğicata daşa idalita nigotaşa Jerusalém. Nişidiaşadi jeğejigo jadeegi dinyeelo me jaxawa nişijoa madewetedi liwigotigi emaga yoiği, codaa me jajigo ilokotajegitalo Aneotedoğoji me inio>tagodetalo.

18 Nişidiaşadi naşa jao nişida yoenatagi, odaa nişijoa judeutedi joğonotiya minitaşa Aneotedoğoji ligeladi. Onatecığidiwa judeutedi onotiya nişidiaşadi naşa jigodi me jaote ijoatawece ane nişetedogowa şonajoinaşaneğeco me idinapitagağa. Aqica değeliodi oko meetaga, oteğexaaşaşa icata daşa japaawetibece.

19 Pida ijoa onatecığijo judeutedi ane icoğoticogi nipoğigi Áśia eledi idiaağite. Enice leeditibige menagitibeci nige odinibootaşawa moyelogodi ica ane leeğodi modoletibige me ee nilaagedi.

20 Pida nige doqoyakadi menagitibeci, odaa nişinoia şoneleegiwadi baanığinaa joğoyakadi modi domige noğoikee ica me jaote okanicodaağica ane beyagi nişijo naşa idinibootiogi nişijoa seteenta lacilodi şodoiigi mepaaşoiwi anodigotiya.

21 Digawini ane jaote. Nişijo midiaa idabidite lodox nişijoa seteenta lacilodi, dawice me jotaşa, mejii, ‘Nişina nokotiwaji awini anemiitiwa leeğodi mejiwaşadi Aneotedoğoji micota meote me newiştatace nişinoia émağaga.’”

22 Nişidiaşadi Félix ayemaa me yelogodi nişica ane lowoogotece Paulo, odaa ja neliwaşaditini me yatecoğo. Eliodi me ywooğoditece anodaageeteda nişaxinaşaneğeco anoditece Naigi ane iğenaşa. Odaa jeğee, “Nigeno goloneegi Lísias, nigeji domige ilaagedi Paulo, ogoa domige ailaagedi.”

23 Félix iiğe ica jajeentegi ane nowienoğodi Paulo mecoğotace ikanawaanigitice micataşa daaditaşa niwilogoğegi, codaa me ikatiobece nişinoia lokaagetedipi Paulo modalita codaa moyadeegita ane yopotibige.

Paulo yotaşaneğe Félix aniaa lodawa ane liboonağadi Drusila

24 Igaanaşa ixomaşatedijo onatecığijo nokododi, odaa Félix jişigo miditaşa aneite Paulo lixigaşawa ajo lodawa ane liboonağadi Drusila, ane loiği judeutedi. Odaa ja dienagata Paulo menagi eetece anodaagee oko monakato Jesus Cristo.

25 Igaanağa yelogodi Paulo Aneotedođoji me yemaa nişina oko me iżenağatibigwaji, coda me leeditibige me dinajacağaditema nişinoa lidağataka ane beyagi, coda Aneotedođoji me iwi anigote oko coda me iloikatidi leeğotedi nişinoa libeyaceğeco. Odaa Félix eliodi me dawigice, odaa jegee, “Natigide ja yakadi memii anetigadadani. Nigicatibece, odaa jiniditacagawa.”

26 Coda domaşa nibeotibigege Paulo daşa yediatece dinyeelo liikoa me ikatice. Joaniğidaa leeğodi melioditibece menidita Paulo me dinotağaneğetege.

27 Igaanağa ixomağatedijo itoataale nicaağape, Pórcio Festo ja waxodi limedi Félix, odaa ja gela lacilo romaanotedi. Félix domaşa yemaa meote me ninitibigwaji nişijoa judeutedi, joaniğidaa leeğodi me daşa ikatice Paulo me diniwilo.

25

Icoa judeutedi odoletibige me nilaagedi Paulo lodee Festo

1 Nişicoticogi Festo nigotaşa Cesáría, odaa ja iiğe nişidi nipodigi. Nişidiaağidi naşa ixomağatedice itoatadığida nokododi, odaa ja noditicogi nigotaşa Cesáría, jişigo nigotaşa Jerusalém.

2 Odaa nişijo anoiğe sacerdotitedi ijaağijoa onateciğijoa lacilodi judeutedi jişigotibeci minitaşa, oyotağaneğetece Paulo me nilaagedi.

3 Odipokota Festo me nişiwatece me imonyaticogi Paulo nigotaşa Jerusalém, igaataşa me lowoogo moyeloadi Paulo digoida naigi.

4 Pida Festo naşa niniğodi, meetiogi, “Paulo etini diniwilo digoida nigotaşa Cesáría, pida aidinopağadi, odaa ja jopitijo.

5 Iiğeni migotibeci ixigağawepodi nişina akaamitiwaji anida naşatetigi migotibeci nilaagedi nişini goneleegiwa, coda moyelogodi nişica ane beyagi loenatagi, amina nişica loenatagi.”

6 Festo idiaağı oito ogoa domige deez nokododi digoida nigotaşa Jerusalém, odaa nişidiaağidi joşopita nigotaşa Cesáría. Neğeledi noko ja nicoteloco aca nibaanco goneğe me goniwinoğodi, odaa ja dienägata Paulo.

7 Igaanaşa oyoodi Paulo, odaa nişijoa judeutedi anoicoğoticogi nigotaşa Jerusalém joşoyawiile Paulo, odaa joşodi ica Paulo mowidi loenataka ane beyagi. Pida ağıca nimaweneğegi doğoikee moditece anewi.

8 Pida Paulo ja niniğodi nişijo ligegi, meetiogi, “Nişida me ee ağıca daşa jao ane beyagi daşa jakapetege lajoinağaneğeco Moisés, domigetaşa ligeladi Aneotedoğoji, oteğexaağagicata yoenatagi daşa jakapetege César, ninionigi-eliodi romaanotedi.”

9 Festo domaşa yemaa me docağatiogi nişijoa judeutedi. Odaa ja ige Paulo, meeta, “Ağemaani memii nigotaşa Jerusalém midiaa jelite me jiwi ica anejigotağawa? Odaa jişidiaağı nige agiti nişina ane doletibige makaami nilaagedi.”

10 Naşa niniğodi Paulo, odaa jegeeta, “Nişina diimigi anejonağatigi jişinaaği mawini anemiitiogi oko nişeladimigipitigi nişina nipodigi mawini domigica loenatagi ane lakapetege najoinağaneğeco romaanotedi. Jişinaaği mabakeni naşatetigi César, nişijo ninionigi-eliodi romaanotedi, mawini anemiitiogi oko. Enice leeditibige minaağadelii mawini anemiitiwa. Eliodi mowooğoti me diğicata yoenatagi ane beyagitema judeutedi.

11 Nigicatibece yoenatagi ane beyagi ane dakapetege najoinağaneğeco romaanexedi aneo me leeditibige me iiğenatakanitiwa metideloadi, odaa iiğenatakanitiwa metideloadi, igaataşa ajelodi daşa joletibige metidiwoko.

Pida amina nige niwitakaşa nişina me notaşanaşa me leedi me ee nilaagedi, odaa aşica oko ane yakadi dağa idajigotiogi. Odaa natigide jipokota César me iwi anigotiwa.”

¹² Odaa Festo jişigo yotaganege ijoa lilokaşawadi, nişidiaşidi ja igidi, meeta, “Ipokita César mepaa iwi nişica anigotaşawa, odaa ja şadimonyaaticogi minitaşa César!”

Paulo diniboota inionigi-eliodi Agripa

¹³ Onatecişijo epenaitedi ixomaşatedijo, odaa Agripa, lacilo-nelegi judeutedi nişidi nipoçigi, jişicoticogi nigotaşa Cesareia, lixigaşawa aca lodawa ane liboonaşadi Berenice, igotibeci modalita coda moyecoaditece Festo.

¹⁴ Igaanaşa ixomaşatedijo owidi nokododi, Festo ja yotaganege nişijo lacilo-nelegi judeutedi yatematita anodaşeeeta Paulo mini, meeta, “Ini şoneleegiwa digoina Félix inaşeyatice manitaşa niwilogonaşaxi.

¹⁵ Nişijo mejigo nigotaşa Jerusalém, nişijo anoişee sacerdotitedi ijaşijo laxokodi şoneleegiwadi lacilodi judeutedi enagitibeci meetaga. Etidotaşanege modakapetege Paulo domoşodoletibige me nilaagedi, coda domoşonipokotiwa me jiloikatidi.

¹⁶ Pida mejitiogi me daşa şodakatigi anoko romaanotedi daşa jajicaşa oko moiloikatidi nigaleedaşa dakapetege nişijo oko coda leeditibige mecoşotace igidi nişica anodoletibige me nilaagedi.

¹⁷ Odaa nişijo noşonotiwa nişijo anodoletibige me nilaagedi Paulo, odaa aşica ane jopaşadi, neşeledi noko ja idicoteloco naşa inibaanco şoneşee anejo me jiwi anejigota oko. Odaa ja jienagata Paulo.

¹⁸ Odaa nişijo neloşododipi idi dabiditiniwace, odaa ja notaşanaşateloco modakapetege. Pida aşica doşodoletibige me nilaagedi daşa leegodi gaantişino loenataka ane beyagi ane jiletibige daantişidaa leegodi me nilaagedi.

¹⁹ Pida odinotigimadetege leegottedi epaa lakataşa judeutedi. Eledi odinotigimadetigi icoa şoneleegiwa ane liboonaşadi Jesus baanşa yeleo, pida Paulo mee nişicoa şoneleegiwa naşa yewişatace.

²⁰ Ee ajowooşodi nişica gaantaga inimaweneşegi me yenikamaşa me jowooşodi nişica anodinotigimadetigi. Joanişidaa leegodi naşa jige Paulo domige yemaa migo nigotaşa Jerusalém me domiştidaa jelite me jiwi anejigota.

²¹ Pida Paulo ja nipokotiwa mepaa César iwi anigota, nişijo ninionigi-eliodi romaanotedi. Dipokota minaaşı me diniwilo nigepaşicota me jimonyaticogi minitaşa César. Odaa ja jişge iodagawadi moyowie, odaa etini dotete me diniwilo nigepaşicota limedi me jimonya.”

²² Odaa Agripa jeşee Festo, “Ee jemaa me jajipata nişica şoneleegiwa.” Odaa jeşee Festo, “Natiinigoi, odaa jaşajipaata.”

²³ Neşeledi noko Agripa ajaa Berenice jişicotiobece anei me yatecoşo odinixotinigilo nowoodi ane daşaxa mele, odaa iditawece nişijo oko oiwениşide. Naşa dakatiobece minitaşa ica le nelegi nişini diimigi ane latecağaditibece nişina oko. Me dakatiobece lixigaşawepodi icoa lacilodi iodagawadi ijaşijo şoneleegiwadi ane daşaxa me şoneşatigi naşanı nigotaşa. Odaa Festo ja dienagata Paulo, odaa nişicoa nowienoşododi joşonadeegi.

²⁴ Odaa jeşee Festo, “Iniotagodi Agripa, anakaami lacilo-nelegi nişina nipoçigi, codaakaamitawecetiwaji anakaami digoina mokotaşa, digawini nişida şoneleegiwa. Eliodi oko nakapetegi nişida şoneleegiwa, inoa

judeutedi aninaa ligeladi, codaa me iditawece judeutedi ane ligeladi digoida nigotağa Jerusalém. Niğidi oko odoletibige me nilaagedi codaa me napawağateloco, modi me leeditibige me jiigenatakata moyeloadi.

²⁵ Pida ağıca ane jinaditece loenatagi ane leeğodi daga leeditibige me jiigenatakata moyeloadi. Codaa idaağıda Paulo dipokota mepaa César, niğijo ninionigi-eliodi romaanotedi me iwi anigota. Odaa ja yowoogo me jimonyaticogi minitağa César.

²⁶ Pida ajowooğodi niğica ane jiditini me idalagata niğida goneleegiwa me jajigota şoninionigi-eliodi romaano. Joaniğidaa leeğodi me jinadeegi niğida goneleegiwa digoina şadodoe akaamitawecetiwaji. Pida aneneğegi ida ane jaoga me inadeegita şadodoe niğida goneleegiwa, iniotagodi Agripa, akaami anakaami şodacilo-nelegi ane iiğeni inatawece niğina nipoçigi. Inadeegi niğida goneleegiwa jaotibige makati magee, amanagawini jakadi me jiditibige notağanağaxi César, codaa amanagawini jakadi me jelögödita ane leeğodi modakapetege niğida goneleegiwa.

²⁷ Igaatağa ajakadi me iğenaşa daga jimonya oko minitağa César me iwi anigota, pida agotaşa jelögödita ane leeğodi niğina oko modoletibige me nilaagedi.”

26

Paulo yatematita Agripa anodaagee malee iatetibeci niğijo oko anonakato Goniotagodi

¹ Odaa Agripa jegeeta Paulo, “Yakadi maniniğoti makapetege lotaşa niğijo anodoletibige makaami nilaagedi!” Odaa Paulo ja nawacetibige libaagadi me yecoaditece niğijo lacilo-nelegi niğidi nipoçigi, odaa jiğidaa dinanatigi me niniğodi niğijo lotaşa niğijo anodoletibige me nilaagedi.

² Odaa jegee, “Iniotagodi Agripa, anakaami lacilo-nelegi niğina nipoçigi. Niğina noko idinitibeci leeğodi me jakadi me jotaşa şadodoe, codaa me jakadi me ininiğodi inoatawece ane lotaşa niğijoja judeutedi ane leedi me ee nilaagedi.

³ Igaataşa jowooğodi me iğenaşa mowooğoti ane lakataşa judeutedi, codaa anodinotigimadetigi. Enice jipokotağawa me adinatiitalo yotaga.

⁴ Inoatawece judeutedi oyowoogodi anodaagee yewığa niğijo maleeğee niğaanigawaanigi codaa niğina natigide. Eledi oyowoogodi anodaagee yewığa miditaşa emaşa inipodigi, codaa me digoida nigotaşa Jerusalém.

⁵ Nige yemaa me notağanaşa, yakadi modi moyowoogodi midioka limedi me jioteci lajonağaneğeco niğijo lapo fariseutedi, niğijo anepaşa eliodi mowote loniciwaşa modocağatibigo Aneotedoğoji.

⁶ Odaa natigide joğoleetibeticiwaji mawini anemiitiwa leeğodi me inibeotegi Aneotedoğoji micota meote niğijo ane ligegi meote aneetediogi şodaamipi niğijo jotigide.

⁷ Aneotedoğoji eote ligegitediogi niğijo dooze dinoiigiwepodi şodaamipi jotigide. Odaa natigide niğina anida aneetege licogeği aağaşa onibeotegi Aneotedoğoji meote niğijo ane ligegi, codaa eliodi modoğetetaloo noko codaa menoale monibeotibigege. Iniotagodi Agripa, niğinoja judeutedi odoletibige me ee nilaagedi idoka leeğodi me ee eledi inibeotibigege Aneotedoğoji meote niğijo ane ligegitediogi jotigide şodaamipi.

⁸ Natigide, igame leeğoditiwaji ina makati me dakake me iwagati Aneotedoğoji meote émagaga me newigatace?

⁹ Emeğeeta jiletibige değele me jaote inoatawece ane jakadi me jaote me jakapetege Liboonağadi Jesus anelatedibige nigotaşa Nazaré.

10 Jao niçida ane idalaqata digoida nigotaşa Jerusalém. Niçijo anoiige sacerdotitedi onajigotiwa inaqatetigi, odaa ja jixotiobece niwilogonaqaxi eliodi niçijo ane nepilidi Goniotagodi. Odaa niçidiaqidi niçijoa lacılıodi noçodiiçenatakatiogi monigodi, ee eledi iotaşa me jakapetege niçijo ane nepilidi Goniotagodi.

11 Elioditibece me jaoşa lawikodigi, jametibigo minoataşa niçinoя li-iakanaqaxiidi judeutedi, codaa me jiedege me beyagi modotaqatibige Goniotagodi. Eliodi me idelatema codaa ejigo minoataşa niçinoя nigotadi ane ideitedice we niçidi nipodigi me jiniatetiniwace.”

Paulo yatemati anodaagee Jesus naşa dinikeete

(Atos 9.1-19; 22.6-16)

12 Odaa Paulo egidaa diitigi me dotaşa, mee, “Niçijo anoiige sacerdotitedi onajigotiwa inaqatetigi, odaa jegetidiçeticogi nigotaşa Damasco mejigo ini-wilotiniwace niçijo anonakato Goniotagodi.

13 Iniotagodi Agripa, nagitinece naşa yaxoşo-noko, odaa ja jinadi ijo natalaşa ane icoçotibigimece ditibigimedi. Niçijo natalaşa dağaxa me datale caticedi me liciagi aligeşe, naloteloco iditawece anejonaşa niçijo ane iniwia-jeeşa.

14 Odaa okotawece janiiçatinigi iigo, odaa ja jajipata ijo ane dotaşa, dotaqatigi ioladi hebraico, meetiwa, ‘Saulo! Saulo! Igame leeğodi ina madiatenitibece? Niçida makaami ja ağdinanacilotiti micataşa niçina ağdinaşa ane nipoditege limigo nojocaqanaqadi.’

15 Igaanaşa jige, odaa mejita, ‘Amakaami, Iniotagodi?’ Odaa Goniotagodi jegeetediwa, ‘Ee Jesus, ane iatenitedibece.

16 Pida adabititini! Idinikeetaqawa igaataşa jağakamaqakaami ane jao makaami iotagi, codaa jağakamaqakaami nakataqanaşa. Emii eloğotitiogi niçina oko niçijo ananatitici niçina noko, codaa atematiitibece niçida anicota me jikeetaqawa nigidiaqidi.

17 Idoweditaqaloco me diçicata anodigotaqawa niçijoa judeutedi idiaqidi ane daşa judeutedi anicota makaami nakapetegi miditaşa ane ağdimonyaatiogi.

18 Emii omokeni ligecooğeli amaleeğaga epaa dinadi anodaageetibigwaji, codaa me anogaaticoace me idei nexocaşa aneo niçijo ane beyagi catiwedi laalegenali, odaağadeegitiobece manitaşa nilokokena Aneotedoğoji. Anogaaticoace me iteloco loniciwaşa Satanás, odaağanadeegitalo Aneotedoğoji, amaleeğaga ixomaqateetedice Aneotedoğoji niçinoя libeyaceğeco leeğodi metidinakato, odaa jiçida aneetege niçina lapo oko niçina Aneotedoğoji ane iomaqaditedice mepaa nepilidi leeğodi metidinakato.’

Paulo yalaqata libakedi

19 Enice iniotagodi Agripa, ejiwagadi niçijo Goniotagodi aneetediwa niçijo me jinadi niçijo natalaşa ane icoçotibigimece ditibigimedi, codaa me jinadi Goniotagodi micataşa daşa igeedi.

20 Odaa ja jatematikatibece odiejegi digoida nigotaşa Damasco, niçidiaqidi jegejigo nigotaşa Jerusalém, odaa niçidiaqidi jağagejigoteloco iditawece nipodigi Judéia codaa me miditaşa ane daşa judeutedi. Jatematitibece me leeditibige niçina oko modinilaatece niçinoя libeyaceğeco modopitalo Aneotedoğoji, codaa leeditibige me gela lakataşa ane ikee mewi noçodinilaatece libeyaceğeco.

21 Odaa joaniçidaa leeğodi judeutedi noçodibatiwa niçijo midiaaçego minitaşa Aneotedoğoji ligeladi, domeğetideloadi.

²² Pida codaa niçina noko egee idaxawa Aneotedoçoji, idapaşa jiiticogi me jelogoditiogi yatematiko niçina oko ane dağa goneçegipi inaaçina anepaga goneçegipi. Jatematitibece ijkijota niçijo anodita niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoçoji lowooko niçijo jotigide, codaa ijkijotu niçijo aneeta Moisés micota me jinataşa.

²³ Oyatematitibece me leeditibige me dawikode Niçijo Aneotedoçoji ane niige meote me godewigatace, codaa jiçijaagijoa odoejegi me yewigatace, codaa me yatematitedibece Aneotedoçoji lotaşa, ane liciagi lokokena, minataşa judeutedi codaa me minataşa eledi noiigi ane daşa judeutedi."

²⁴ Niçijo Paulo me dotaçatibece, dotaşa me niniçodi lotaşa niçijo ane domogodoletibige me nilaagedi, odaa Festo ja dinigetaşatee me dapaaweta, meeta, "Paulo, niçida makaami jaçakaami yetole! Eliodi midikoni negepaagicota ağadacilo me beyagi, odaa jaçakaami yetole!"

²⁵ Pida Paulo naşa niniçodi, meeta, "Iniotagodi Festo, agee yetole. Ele me jowooko codaa ejitece anewi.

²⁶ Igaataşa Agripa niçini ağadacilo-nelegi yowooçodi niçida anejita. Joaniçidaa leeçodi mabo yaaleğena me jotaşa digoina lodoe. Igaataşa niçida niciagi adineli niçina nipoçigi ane dinagaditini ane doğoyakadi oko mowajipata.

²⁷ Iniotagodi Agripa, domige iwaşati lotaşa niçijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji niçijo jotigide? Jowooçodi me iwaşati!"

²⁸ Odaa Agripa jegeeta Paulo, "Domigaleetibige daşa agotaşa leegi oditaşa jaçawii maşaşa ee niçina ane nakato Cristo?"

²⁹ Odaa Paulo jegeeta, "Nige leeditibige monateciçidiwa yotaşa, ogoa domige leeditibige mowidi yotaşa, jemaa Aneotedoçoji meote manakatoni Goniotagodi digo meetaşa, pida ağaçamokakaami, pida inatawece niçina oko anowajipatalo niçinoя yotaşa niçina noko. Jemaa minatawece iciagepodi, pida baadaşa jemaa doğoniwilotiniwace oyatitiogi galeenatedi!"

³⁰ Niçidiaagidi Agripa niçijo lacilo-nelegi niçidi nipoçigi ja dabiditini. Odaa jaçaga dabiditini Festo, niçijo lacilo romaanotedi ane dowediteloco niçidi nipoçigi, Berenice, codaa me ijotawece niçijo anidiaagiticoace miditaşa me yatecoego.

³¹ Igaanaşa noditicoaci niçijo diimigi-le nelegi, odaa ja dinotaşanegetiwage, modi, "Niçijo goneleegiwa aşıca loenatagi ane beyagi degeo ane leeçodi modiigenataka moyeloadi migetaşa oyokoletiwece niwilogonaşaxi."

³² Odaa Agripa jegeeta Festo, "Niçida makaami akatiçikanitice niçida goneleegiwa daaditasa epaa dipokota me César iwi anigota."

27

Paulo waxoditinigi ajo etogo-nelegi me diniwiajeticogi nigotaşa Roma

¹ Niçijo aninoя naşateticu naşa lowoogo me leeditibige me jibaşata ajo etogo-nelegi me iniwiajeeeaticogi nipoçigi Itália, odaa Paulo ijaagijoa onateciçijo eletidi niwilogojedi joçoyajigota Júlio niçijo jajeentegi anida aneetege niçijo lapo iodagawadi anodibatema César, niçijo ninionigi-eliodi romaanotedi.

² Odaa ja jibaşata ajo etogo-nelegi ane icoşoticogi nigotaşa Adramítio. Odaa naşajo etogo ja igo migo midiwatasa nigotadi miditaşa nipoçigi Ásia, odaa ja iniwiajeeşa. Ijo me godixigaşawa Aristarco anelatibige nigotaşa Tessalônica aneiteloco nipoçigi Macedônia.

³ Igaanegeledi noko jegejogota nigotaşa Sidom. Odaa Júlio eliodi meletema Paulo, odaa ja ikatice migo dalitiogi lokaagetedipi anidiaa ligeladi, odaa oyediatece nogetedi ane yopotibige.

⁴ Odaa naşa jaxotagatacinigi naşajo etogo-nelegi, odaa ja gododitice naşani nigotaşa Sidom. Odaa ja inoxiwicaşa lidelogo-nelegi Chipre, nişijo liwai ane daga yoniciwadi niocodi, igaataşa nişijo eledi liwai başa yoniciwadi niocodi ane jakapağatege.

⁵ Naşa jişeeğatita akiidi-eliodi lodoe nipodaşa Cilicia aniaa Panfília, odaa jegejogota nigotaşa Mirra aneiteloco nipoçigi Lícia.

⁶ Jişidiaağı nişijo jajeentegi naşa dakapetege ajo eledi etogo-nelegi ane icoğoticogi nigotaşa Alexandria. Odaa ajo etogo ja igo me noditice, migo nipoçigi İtália, odaa Júlio ja godiğe me jilatişatinigi naşajo etogo.

⁷ Idinilonagatijo me iniwiajingga onatecığijo nokododi leeğodi nişijo niocodi ane jakapağatege. Dakake mejoğota lipecağadi nigotaşa Cnido. Odaa ijo niocodi ağalee godika minığa odoo, Odaa jegejamaağajogotice, ja jiğata liwai lidelogo Creta ane icoğotigi niwetaşa. Odaa ja inoxiwicaşa limigotice nişijo lidelogo, limigotice ane liboonağadi Salmona.

⁸ Inoxiwicaşa nişini lidelogo, pida idokee me dakake goniwiajegi neğepağejogota nipoçigi ane liboonağadi Bons Portos, anipegittege nigotaşa Laséia.

⁹ Odaa joşowidi me jiniatağatema nokododi, codaan ja doide me iniwiajeggatini etogo leeğodi niwocotaga. Leeğodi nipegili medii niwetaşa (codaan ağaleeğewi mica ane diniwiaje nişijoja nokododi) igaataşa ja ixomağatijo ijo nalokegi anodita “Lalokegi me idiniwileçaşa lodoe Aneotedoğoji.”. (Odaa leecawaanigi me ixomagatice nişida nalokegi, ja limedi niwocotaga.) Joaniğidaa leeğodi Paulo me domeğeo leemidi, meetiogi,

¹⁰ “Akaami iniotagodepodi, nişinoa nokododi ja diiticogi me doide malee iniwiajingga. Nişina nigalee iniwiajingga, doidetibige naşadi etogo me domololetini, odaa doidetibige maniatitema şadoyağaka codaan nişina oko doidetibige me oceğaga.”

¹¹ Pida nişijo jajeentegi ijapaşa watacotece lotaşa nişijo ane dowediteloco naşajo etogo-nelegi ijaşijo ane nebi, pida ijo Paulo lotaşa meo leemidi baadığica meote daga yowooğodi.

¹² Ağewi mele nişijo anei moigoetini naşajo etogo leeğodi nişijo niwocotaga ane yoniciwadi ijaa ebekadi, nişina me limedi niwetaşa. Joaniğidaa leeğodi meliodi oko odiletibige daga dağaxa mele me noditicoaci, oditaşa onake motota nigotaşa Fenice oditaşa idiaağiticoaci minitaşa lidelogo-nelegi Creta midiaağoixminağateetijo limedi niwetaşa. Liniogotibece nişidi akiidi-eliodi inoa şolicoli ane diğetege şocidi ane degewi ina me dibata niocodi ane yoniciwadi.

Ica niwocotaga catinedi akiidi-eliodi

¹³ Odaa ijo niocodi ağica daga yoniciwadi icoğoticogi niwetaşa. Odaa nişijo anoyawaligeğe naşajo etogo-nelegi şogodiletibige doğoyakadi migotibeci okanicodağica ane yemaa me dowiceticogi. Odaa şogonawacetedibige nişijoja şapileceğe ane ideite catinedi ninyoğodi anonoliti naşajo etogo-nelegi. Odaa şogoyadeegi naşajo etogo midioka limedi monoxiwigi nişijo lidelogo Creta.

¹⁴ Pida ağica daga leegi odaa jişidaa dinanatigi ijo niwocotaga ane yoniciwadi anidokoyatigi me “Wajenaga” ane icoğoticogi minitaşa nişijo lidelogo.

¹⁵ Odaa nişijo niwocotaga ja yadeegi naşajo etogo-nelegi, ağalee jakataşa me jajacağataşa naşajo etogo me jadeegaşa ane domaşa jiğaticogi. Odaa

ja jikanaqatece niocodi mepaa yadeegi naqajo etogo aqalee jinakenaga me jajacaqataqa.

¹⁶⁻¹⁷ Inaaqiniqatece inoxiwicaqa ijo lidelocawaanigi ane liboonaqadi Cauda analee yoliawaanigitege niqijo niwocotaqa. Adi aca niwatece anidioka limedi madi me dinigoetece liwai naqajo etogo-nelegi. Odaa niqijo ane nibaaqatigi naqajo etogo-nelegi joqodibata naqajo niwatece. Odaa joqoyexaqatinigi naqajo etogo-nelegi monolitini. Pida dakake monolitini, odaa ja jaxawanaga. Niqidriaqidi joqoilipaditece leejetedi ane yoniciwadi naqajo etogo-nelegi owotibige mepaanaqa yoniciwadi. Odoitibige niqijo niocodi daqa yadeegiticogi naqajo etogo miditaqa dotiwadi liniogotibece akiidi-eliodi digoida nipoqidi Líbia. Odaa joqoipiciadi niqijoa lipetege elooodoli owotibige me dibateloco niocodi, odaa joqokatece niocodi mepaa yadeegi naqajo etogo.

¹⁸ Pida aixomaqatijo niqijo niwocotaqa, igaaneqeledi noko odaa joqoyokoletedinigi ninyogodi ijo loyaqaka owotibige naqajo etogo mepaanaqa noxadi.

¹⁹ Igaaneqeledi noko joqoyokoletedinigi inoa naqapilecege inaaqinoa na-joli me dibaagatinigi le naqajo etogo-nelegi.

²⁰ Odaa owidi nokododi me daqaca me jinataqa aligege oteqexaaqaga yetetitedi niqina menoale. Codaa niqijo niwocotaqa aixomaqatijo idapaqa diiticogi neqepaaqicota me daqadiaa inibeoonaqatege me godewiqa.

²¹ Niqijoa qoneleegiwadi noqoixomaqateetedijo owidi nokododi me digicata me niodaga, odaa Paulo ja dabiditini liwigotigi, odaa jegeetiogi, "Akaami iniotagodepodi, domeqetiliwaji dogokaaga anajipaatiwa niqijo me qadiladeeni me daqa gododiticogi lidelogo Creta. Daqanagawini agotiqica godawikodigi oteqexaaqagicata ananiadi niqinoa ane qonepilidi.

²² Pida natigide jipokotaqawatiwaji meloodaqateeni qadaalegenali. Igaataqa aqica niqina akaamitiwaji ane yeleo. Pida idokidata baqa jiniataqatema naqadi etogo-nelegi.

²³ Igaataqa jotigi-noko menoale ijo dinikeetiwa niaanjo Aneotedoqoji. Igaataqa niqida me ee ida anejitege Aneotedoqoji codaa jibatema.

²⁴ Odaa niqijo aanjo meetiwa, 'Paulo, jinaqadoii! Igaataqa leeditibige metiqadadeegita lodox niqijo ninionigi-eliodi romaanotedi. Odaa Aneotedoqoji aneliodi meletedaqadomi akaamitawecetiwaji wajipateta niqijo ane qadipoketegitalo, odaa aqica ane ika me yeleo niqina qadixigagawepodi maniwiae.'

²⁵ Odaa jipokotaqawa, iniotagodepodi, meloodaqateeni qadaalegenali! Igaataqa jinakato Aneotedoqoji, codaa ajawienataka Aneotedoqoji meote ijoatawece niqijoa aneetediwa.

²⁶ Pida leeditibige niqina niocodi me yadeegi naqadi etogo, odaa jiqtidaaqodaladite minitaqa lidelogo."

²⁷ Igaanaqa ixomaqatedijo catooze nokododi, odaa neqenoale, niqijo niwocotaqa egidaaqee me godadeegiticogi miditaqa akiidi-eliodi anodita me Mediterrâneo. Ejinaqa iperitelo me liwigo-enoale, odaa niqijo ane nibaaqatiginigi naqajo etogo-nelegi joqodeemita naqa jipecaqatita iigo.

²⁸ Odaa joqoyokoletinigi ninyogodi ijo qapilecege anijo leejetedi ocaqataqa moibikota ane leegitinece migo catinedi me yaladi naqajo etogo. Odaa noqoibikota ijo trinta-seis meetilo migo catinedi. Naqa leecawaanigi, odaa joqoibikotatace, odaa jiqtijo vinte-seete meetilo me leegitinece.

²⁹ Odaa joqodoitibige naqajo etogo-nelegi daqa dibateloco wetiga nelegi liniogotibece ninyogodi. Odaa joqowote onikatedini cwaatolo qapilecege

nelecoli ane dileejetede, odaa jogonikatini lowidi nagajao etogo-nelegi me nolitini. Odaa jogoyotaganege inoa anodi me noenogododi domogawotibige me age me yelogotibige.

³⁰ Pida nigijo ane nibaagatinigi nagajao etogo jogodoletibige nimawenegegi me ialetibigiji, domogoyaladi nagajao etogo. Odaa jogonokanice onikatedini eletidi gapilecege nelecoli lodoe nagajao etogo monolitini. Pida igotibeci me domogonikatini nagajao niwatece.

³¹ Pida Paulo jegeeta nigijo jajeentegi ijaagijoa niodaqawadi, "Nigidiwa goneleegiwadi ane nibaagatinigi nagadi etogo-nelegi nige diginaagite maditaga nagadi etogo, coda makamitiwaji aiwoko me gadelewi."

³² Odaa nigijoa iodaqawadi jogonakagidi nigijo leejetedi nagajao niwatece, odaa jogoikatece niocodi me yadeegi.

³³ Igaanaga yelogotibige odaa Paulo ja dipokotiogi ijotawece nigijo oko me niodaga, moyeligo anigidi liawogo, odaa jegeetiogi, "Ja ixomaqatedij ocatooze nokododi maliitatiwaji me ixomaqatice nigina niwocotaga me digicata daqanioditiwaji.

³⁴ Natigide, jipokotagawa manioditiwaji. Igaataga leeditibige manioditiwaji amaleega gadoniciwati, amanagawini agica ane yeleo. Igaataga akaamitawecetiwaji otiginitece ananiaditema otigidatece lamodi."

³⁵ Igaanaga nigotini Paulo me dotaga, odaa ja dibata ijo paon, odaa ja diniotagodetalo Aneotedogoji lodoe iditawece nigijo oko. Naga yawalace ijo paon, odaa ja yeligo.

³⁶ Odaa iditawece ja yoniciwaditacibigiji, odaa jagaga niodaga.

³⁷ Okotawece nigijo ane idejonaga maditaga nagajao etogo, ejimoko 276 oko.

³⁸ Nigidiiagidi nigijotawece niodaga, moyeligo anidi me niweenigi, odaa jogoyokoletinigi ninyogodi nigijo leyeema ane iigoticce, owotibige me noxadi nagajao etogo-nelegi.

Ijotawece nigijo oko laxedi nagajao etogo jogototicogi daato

³⁹ Igaanaga yelogotibige, nigijo anodibatinigi nagajao etogo-nelegi agoyowoogodi nigijo nipodigani anotata. Pida jogonad ijo ninyogodi liwigotigi ijo dotiwadi, odaa jogodoletibige nimawenegegi mowote nagajao etogo micoticogi oditigidi agite miditaga dotiwadi.

⁴⁰ Odaa jogonakagidi nigijoa leejetedi nigijoa gapilecege ane iwaagadi anonoliti nagajao etogo, odaa jigidiagoyaladite catinedi ninyogodi. Odaa jogoyowilece nigijoa nileejetedi onoga nigijoa lolaakanagagatedi, owotibige moyakadi moyawaligege nagajao etogo-nelegi migotibeci anoyemaa moyaticogi. Odaa jogoipiciadi nagajao lipegetege nelegi owotibige me yakadi niocodi odaa ja yamaga nagajao etogo-nelegi.

⁴¹ Pida nagajao etogo-nelegi ja dibateloco dotiwadi catinedi ninyogodi, odaa ja naxi. Nigijo lodoe nagajao etogo ja naxi, ijaa nigijo lowidi jagaga dawalace leegodi loniciwaga nigijoa ebekadi.

⁴² Odaa nigijoa iodaqawadi ja domogoyemaa monigodi ijotawece nigijo niwilogojedipi, adomogoyemaa mica anoiwokotice digicota iigo oditaga jigialetibigiji.

⁴³ Pida nigijo jajeentegi aika dogonigodi, igaataga ayemaa Paulo dogoyeloadi. Odaa ja iige odoejedipi nigijo anoyowoogodi me nalokonaga me waxoditiniwace ninyogodi, odaa ja nalokonaga negepaa digertita miditaga dotiwadi.

44 Niġidiaaqidi jaqaga iige niġijo eledi me waxoditinigi ninyoġodi, owaxoditelogo inoa taaboatedi liwailidi naqajo etogo owoṭibige me yaxawa mototcogi miditaqa dotiwadi, odaa jiġidaaqee okotawece jiġeegatita miditaqa dotiwadi, aqcoa anetacilo.

28

Lidelogo ane liboonaqadi Malta

1 Igaanaqa nixomaġatice godaadi negejogota iigo, odaa niġidiaaqidi jowooġotaqa niġijo lidelogo-nelegi me liboonaqadi Malta.

2 Niġijo niġeladimigipi eliodi meletogodomi. Niġijo noko datiode, coda me diwete, odaa joġoyelotiqi noledi eliodi.

3 Odaa niġijo Paulo me nioda iwokodi me yokoletiogi noledi, ijo lakeedi ane diniweneene ja noditice deloditema lapicaqaga noledi, odaa ja iġojatigi Paulo libaaqadi, nanyotinece.

4 Odaa niġijo niġeladimigipi noġonadi niġijo lakeedi me nanyotinece Paulo libaaqadi, odaa idiaaqiditiwage modi, “Niġini għoneleegiwa ejime aijekieg! Igaataq ja iwoko daqa yeloadi ninyoġodi, pida niġica noenogodi ane iġenaq aika daqgħalee yewiġa.”

5 Pida Paulo naqa iticqotice libaaqadi, odaa ja yokoletiogi noledi niġijo lakeedi, odaa aqica lidonagi.

6 Niġijo noiġi jogoiġoadita, ja domoġonibeotege me nadedi libaaqadi, domigetaqa codidiqidata degenitini me yeleo. Pida neġeliodi moiġoadi, odaa joġonadi me digicata lidonagi Paulo. Odaa jogoiġi lowoogo, modi, “Niġini ejime għonnoġġodi!”

7 Liniogotibece niġidi akiidi-eliodi ani ajo bajendawaana ane nebi Públu, lacilo romaanotedi ane iige niġini lidelogo. Públu eliodi mele me dibatoggi, coda godode midiaaqejonaqa ligeladi itoatadigħida nokododi.

8 Pida niġijo eliodi Públu deelotika, iwoteloco lipe. Dilice, coda me dapicoġo-lolaadi. Paulo naqa dakatio miditaqa ane liotaqgħi, odaa ja yotagħnej Aneotedoġo. Niġidiaaqidi ja ipekkel teloco libaaqatedi, odaa ja icilatidi.

9 Odaa niġijo niġeladimigipi noġodibodiceta niġida niciagi, odaa jaqaga oyadeegi eletidi eeltagħinadi, odaa Paulo ja nicilatiditiniwace.

10 Odaa jegetiġoddediatece owidi għoġoġetedi metiġodiweniġide, īgaanaga limedi me jibaqata ajo etogo-nelegi ane gododitice, odaa joġonajigot edoġġowa inoata weċċe ane jopoqgħatibige me iniwiaeġa.

Naga wiċċejġatīcogi nigotaqha Roma

11 Idiaaqejonaqate iniwatadigħi epenaited minnitaqha lidelogo Malta, niġidiaaqidi ja jibaqata ajo etogo-nelegi ane icċogħiċċihi nigotaqha Alexandria. Naqajo etogo-nelegi anowo me liboonaqadi, “Għonnoġġododi owa titedi”. Jieġidiaaqi naqajo etogo-nelegi me ixomaqateetediżo limedi niwetaq minnitaqha niġini lidelogo.

12 Naga jalataq niġini lidelogo, odaa jegejogħata nigotaqha Siracusa, odaa jiġidiaaqejonaqate itoatadigħida nokododi.

13 Pida egħidha jiġiċi me iniwiaeġa, odaa jegejogħata nigotaqha Régio. Negeledi noko jiġi niċċodi niwetaqha, ja godaxawa, odaa niġidiaaqidi naqja ixomaqatediżo itoata ale nokododi, odaa jegejogħata nigotaqha Pozuoli.

14 Naga jaxotaqatice naqajo etogo-nelegi, odaa ja jakapaqgatege onatec ġiġi għoniox-xoadipi, odaa joġonipokotogħowa midiaaqejonaqa miditaqa onidateci semaana. Niġidiaaqidi jiġidaa jiġiata cicogi me iniwiaeġġatīcogi nigotaqha Roma.

15 Igaanoğoyowooğodi ȝonioxoadipitigi nigotaşa Roma midaa jiiğaticogi Roma, odaa jeğenagitibeci neğepaa manitaşa ajo nigotakawaana ane liboonağadi Praça de Ápio, odaa jeğejögota neğepaa miditaga ane lili-acagaditibece nişina ane wiajueşa anodita Três Vendas. Nişijo Paulo naşa nadi nişijo ȝonioxoadipi, odaa ja diniotagodetalo Aneotedoğoji, odaa ja yoniciwaditace.

Paulo datematika digoida nigotaşa Roma

16 Igaaneğejögoticogi nigotaşa Roma, odaa nişijo jajeentegi ja yajigo nişijo aletidi niwilogojedi, yajigota ijo lacilo iodağawadı. Pida Paulo bogoika me nadila ijo diimigi, odaa jiğidiaeği ijo nowienoğodi onijoteci iodağawa.

17 Igaanaşa ixomağatedijo itoatadiğida nokododi, odaa Paulo jeğeniditiogi ijo lacilodi judeutedi me yatecögöte. Igaanaşa yatecögö, odaa jeğeetiogi, “Inioxoadipi, ağica yoenatagi dağa jakapetege ȝodoiigi, oteğexaağaga dağa jakapetege ane lakataşa jotigide ȝodaamipi. Pida ijoa judeutedi jogodibatiwa, odaa jeğetidajigotiogi romaanotedi.

18 Odaa ijo lacilodi romaanotedi joğowi ica anodigotiwa, odaa ja domoğoyemaa metidikatice, igaataşa moyakadi me digicata yoenatagi ane beyagi aneo me leegodi modiğenatakatiwa metideloadi.

19 Pida nişijo a judeutedi baadoğoyemaa metidikatice nişijo lacilodi romaanotedi. Odaa ja yowoogo me jipokotiogi romaanotedi metidimonyaticogi minitaşa César, mepaa iwi anigotiwa. Pida ajemaa dağa jao igeği dağa jakapetege yolığı dağa ilaagetedipi.

20 Joaniğidaa leegodi me jipokotağawatiwaji manootiwa, jaotibige me jakadi me ȝadatecögoteeni me ȝadotağanegenitiniwace. Ite ee etidigoetece nişinoğa galeenatedi leegodi Nişijo Aneotedoğoji anicota me nimonya, Nişijoanonibeotibigege loiigi Israel micota meno.”

21 Odaa joğodita Paulo, “Nişa moko ağaca jibağatege notağanağaxi ane icoğotigi Judéia aneetağadice. Codaa ağica otığinitice nişijo ȝonioxoadipi ane icoğoticogi Judéia ağica doğoditağadici, oteğexaağaga beyagi modotağatibigağaji.

22 Pida natigide jemaanaşa me jajipaagata nişica ane ȝadowoogo, igaataşa jowooğotaşa mewi nişina oko inoatawece nigotadi odotağatibige modakapetege nişina oko anida anenitege.”

23 Odaa joğowo lakatagi noko me yatecögö minitaşa Paulo. Igaanaşa icota nişijo noko lakatagi, eliodi judeutedi ja yatecögö minitaşa ijo diimigi ane lotokağadi Paulo. Odaa ja diiticogi Paulo me notağaneğetiniwace, nigoitijo neğepaağenoale. Iiğaxitice codaa me yelogoditiogi anodaağee Aneotedoğoji me iiğe laaleğenali oko. Doletibige nimaweneğegi me ixotiwece lacilo anijoşa icoa Jesus. Eledi ikeetiogi nişijo liwai lotağanağaxi Aneotedoğoji Moisés ane iditini aneetece Jesus, codaa me nişijo liwai anoiditedini nişijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji nişijo jotigide.

24 Onatecığijo judeutedi oyıwağadi nişijo Paulo lotaşa, pida ijo eledi baadoğoyemaa moyıwağadi.

25 Naga dinotigimadetiwage, odaa joğopitibeci. Maleedığatibige me noditicoaci, odaa Paulo jeğeo ligegitiogi, meetiogi, “Aneotedoğoji Liwigo eetece ane iğenaşa nişijo me ibake Isaías me yelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji. Isaías meetiogi jotigide ȝadaamipi nişijo ane ligegi Aneotedoğoji, nişijo negee,

26 ‘Emii enitiogi nişidi noiigi,
“Nişa makaamitiwaji eliodi majipaata,
pida ağowooğoti ane diitigi!

Eliodi mawinitiwaji,
pida aqanati!"

²⁷ Igaatağa dakake laaleğenali niğidi noiigi.
Odaa jogonoxoco napaagate,
oda aqaleegowajipatalo yotaşa,
onoxoco ligecooğeli owotibige me dağadiaağonadi ane yoenataka.
Daaditaşa owote laaleğenali me dakake,
dağanagawini ligecooğeli oyakadi me doletibigwaji,
napaagate taşaşa oyakadi me najipaşa,
coda dağanagawini oyakadi me oyowoogoditece niğino a yotaşa,
oditaga jogodopitiwa, coda niğino a leelotika taşa jicilatidi.' "

²⁸ Odaa Paulo ja nigomağaditedini niğijo lotaşa niğijo negee, "Enice ele mowooğotitiwaji Aneotedoğoji me iiğe liotaka modatematikatema niğijo noiigi ane dağa judeutedi anodaägee Aneotedoğoji meote niğina oko me newiğatace. Odaa icota moyiwağadi niğida latematigo."

²⁹ Igaanaşa nigotini Paulo meote niğijo lotaşa, odaa niğijo judeutedi ja noditicoaci, coda eliodi me dinotigimade idiaağiditiwage.

³⁰ Odaa Paulo eote itoataale nicaağape midiaağı minitaşa niğijo diimigi ladılıgi, coda dibatibigege inatawece oko anigotibeci odalita.

³¹ Yatematitibece anodaägee Aneotedoğoji me yakadi me iiğe laaleğenali oko, coda me diiğaxinagatece anodaägeeteda Goniotagodi Jesus Cristo. Coda abo laaleğena niğina me dotaşa, coda aqica ane yolitema me dotaşa.

PAULO LIWAKATETIGI ROMAANOTEDI

Paulo didikotibige niğica lapo anonakato Goniotagodi ane ligeladi nigotağa Roma. Roma jağanıaağani nağaca nigotaşa ane dağaxa me şonegetigi İtália niğicoa nokododi. Idağawadi romaanotedi odinigaanyetece moiwa moiwitideğetiogi ijoatawece eletidi iğotedi. Joaniğidaa leegodi Roma me dağaxa me şoneşe, ağaca liciagi nigotaşa niğicoa nokododi. Jığidiah ligeladi César, ninionigi-eliodi romaanotedi, şoneleegiwa ane dağaxa me şoneşgi inatawece iigo niğicoa nokododi. César diğenataka midokoyatigi "Goniotagodi César". Joaniğidaa meliodi me dakaketema loiigi Cristo, leegodi me jakataşa mida anejinaağatege loiigi Cristo, leeditibige mejiwağata codaa mejinaağatalo me Goniotagodi Jesus, ane iğe inoatawece aninoa. Joaniğidaa leegodi meliodi anoiatetibece niğijo loiigi Cristo.

Paulo iditeloco nağadi liwakate minatawece oko inoa libeyaceğeco, codaa mee me diğica oko ane diğica meo anigetiğida libeyaceğegi. Joaniğidaa leegodi minatawece oko nigo. Codaa mee me diğica oko ane igenaşa lodoe Aneotedoğoji leeğodi meote loenataka ane igenaşa. Pida Paulo yalağata niğina oko anonakato Goniotagodi Jesus mepaşa icota me newiğatace anigida noko, codaa yalağata Aneotedoğoji me dağadiaa iloikatidi niğina oko leeğodi libeyaceğeco. Eledi yalağata Liwigo Aneotedoğoji me diğeladetigi niğina oko anonakato Jesus, codaa me yaxawa niğina oko. Niğidiahı Paulo ja yalağata Aneotedoğoji micota mağaga yajigotediogi lewişa judeutedi, codaa eledi yalağata niğina oko anonakato Goniotagodi me leeditibige moyiwağadi ane liğenatakanegeco niğina oko anida nağatetigi digoina iigo.

Paulo yecoaditibige romaanotedi baanoğoyiwağadi Goniotagodi

¹ Ee Paulo. Ee liotagi Jesus Cristo. Aneotedoğoji eniditediwa me ee liiğexegi, idiomağaditedice me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icögötetedi miniwataşa.

² Jotigide naşa ligegi Aneotedoğoji me niwakatee nibodicetedi anele, anoditece niğijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, analée diniditedini maditaşa lotağanağaxi Aneotedoğoji.

³ Niğidiwa nibodicetedi anele oditece Aneotedoğoji Lionigi, Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa mijoa me şoneleegiwa, ida aneetetege licoğegi Davi.

⁴ Aneotedoğoji yenikamaşa me ikee me Lionigi Jesus niğijo naşa ibake nimaweneğegi nelegi me yewikatiditace niğijo moyeloadi. Liwigo Aneotedoğoji ikee Jesus me diğica libeyacağajegi liciagi Aneotedoğoji me diğica libeyacağajegi.

⁵ Odaa leeğodi Jesus, Aneotedoğoji me najigotedoğowa inoatawece ane şodağalanaga ane daşa domiğica şonimaweneğegi me jakataşa, codaa eote moko liğexedi. Eotedibige me jaxawanaşa inatawece oko moyiwağadi, monakato, codaa modoğeteta Liboonağadi Jesus.

⁶ Odaa akaami eleditetiwaji awanitege niğidi noiigi, Aneotedoğoji eniditedağawatiwaji makaami nepilidi Jesus Cristo.

⁷ Odaa jidi nağadi notağanağaxi jiwakateetibigağaji akaamitawecetiwaji ane şadiğeladi nigotaşa Roma, ane şademaani Aneotedoğoji, codaa eniditedağawatiwaji makaami loiigi. Jemaa Aneotedoğoji Godiodi, codaa me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletağadomi, codaa mowo mele şadaaleğenali.

Paulo yotağaneğe Aneotedoğoji codaa diniotagodetalo

8 Odoejegi nimedi iniotagodetalo Aneotedoğoji Inoenogodi leeğodi akaamitawecetiwaji, leeğodi niğijo Jesus Cristo aneotedağadomitiwaji. Igaatağa inatawece niğina oko digoina iğo odibodiceta gatiwağatakaneğegitiwaji.

9 Jibatema Aneotedoğoji manitawece yaaleğena niğina me jelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Lionigi. Odaa Aneotedoğoji yowoğodi mejitece anewi niğina meği midioka limedi me idalağatibigağaji niğina me jotağaneğe.

10 Jipokotalo Aneotedoğoji me jakadi me idalitağawatiwaji niğina natigide, pida nige yemaa.

11 Igaatağa eliodi me jemaa me gadatitiwaji amaleeğaga idinaxawanağatiwage jibakenağa godixaketedi ane najigotogowa Liwigo Aneotedoğoji, me yoniciwağadi gatiwağatakaneğegi.

12 Nige idinaxawanağa, odaa Aneotedoğoji gadaxawanitetiwaji, coda me ee, leeğodi eyiwağatakaneğegi, coda me gatiwağatakaneğegitiwaji.

13 Inioxoadipi, jemaa mowoođoti melioditibece me yovođo mejigo idalitađawa, pida idioka limedi mida ane idibeyacagadi, odaa ađabotibece mejigo. Pida jemaa me idalitađawatiwaji amaleeđaga jakadi me jaxawa oko anidi makaamitađa modioće Jesus, digo anejigotiogi ane dađa judeutedi ane liđeladi eletidi nigotadi.

14 Igaatağa jiğidaa ibakedi ane najigotediwa Aneotedoğoji me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa, jelogoditiogi greegotedi, inaa ane dağa greegotedi, oko notağanağaximağa aninoa lixaketedi, coda me niğina ane diğica lixakedi.

15 Joanigidaa leeğodi me jibake minitawece yoniciwağa, coda ja idigo me jelogoditedibece nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedoğoji digoida makaamitağatiwaji ane gadigeladi nigotağa Roma.

Lonicowağa nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedoğoji

16 Aidiboliğatece nibodicetedi anele anoditece Cristo ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedoğoji, igaatağa niğinoa nibodicetedi anele lonicowağa Aneotedoğoji meote lewiğa inatawece oko anoyiwağadi Jesus, odoejedipi judeutedi moyelogoditiogi, niğidiağadi niğina ane dağa judeutedi.

17 Igaatağa niğinoa nibodicetedi anele oikee Aneotedoğoji meote niğina oko me iğenagatibigwaji niğina meniwağatakanağa, coda niğina me doğika meniwağatakanağa. Joanigidaağeeta Aneotedoğoji lotaga, "Niğina oko ane yakadi Aneotedoğoji me iğenagatibigwaji leeğodi meniwağatakanağa, joanigidiağida lewiğa ane diğica liniogo."

Aneotedoğoji laagetedipi inatawece oko

18 Aneotedođoji ane ideite ditibigimedi ikee lělađa leeđodi inoatawece ane libeyaceđeco oko, leeđodi me dođoyiwađaditeda Aneotedođoji, coda leeđodi inoatawece ane beyagi anowote modakapetege eleđi oko. Leeđodi niđinoa libeyaceđeco anowote, odaa ađoika eleđi oko moyowođodi niđica anewi anodaageeteda Aneotedođoji.

19 Niğina oko oyakadi moyowoğodi anodaageeteda Aneotedoğoji, leeğodi adinağaditini niğica anodaageeteda, coda leeğodi iniağiniwa Aneotedoğoji ikeetediogi anodaageeteda.

20 Niğijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niğina iğo, niğina ane dağa jakataga me jinatağa, anodaageeteda Aneotedoğoji, coda nimaweneğegi ane dağa dinelio, inoatawece dinikee. Odaa niğina oko oyakadi

moyowooğodi anodaägeeteda Aneotedoğoji leeğodi niğino a loenataka. Joaniğidaa leeğodi niğina oko açoyakadi doğodi me diğica libatiigi.

²¹ Igaatağa idaağida moyowooğodi Aneotedoğoji, pida açodoğetetalo, oteğexaağaga odiniotagodetalo. Pida niğino a lowooko yetoledi, inoa laalegenali açica gaantokaağıda lixakedi, odaa açaleegica lowoogo anele.

²² Modi me niwaxinağanağa, pida yetoledi.

²³ Açalee odoğetetalo Aneotedoğoji aneliodi nimaweneğegi, codaan aña daateda. Odaa jogodilatitelogo niwicidi latopiwadi oko anepaça icota me ma, liwicidi ilaağaxodi, ejedi, codaan me niğino a anodigotinigi iigo.

²⁴ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji me ika modioteci niğica anepaa yemaa laalegena mowo aña beyagi, codaan Aneotedoğoji ika mowo niğica anepaçoğemaa modigota lolaadi aña şoboliga.

²⁵ Açodibatege niğica anewi anodaägeeteda Aneotedoğoji, pida odi-batege niwitakeco. Odoğeteta codaan modibatema niğino a liidağatajedi Aneotedoğoji, pida baadoğodoğetetalo Aneotedoğoji, oteğexaağaga odi-batema. Pida leeditibige midioka limedi me jogeeğatalo Aneotedoğoji. Odaa jiğidaagee. (Amém).

²⁶ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji me ikatetece mowote anepaa yemaa laalegena. Niğina iwaalepodi jeğepaaçopitiwage dinoomatewamigi, aña daña lakatigi iwaalo.

²⁷ Gonleegiwadi idaağee, açalee loomatewa iwaalo, odaa jeğepaaçopitiwage, owo aña şoboliga. Joaniğidaa leeğodi me iloikatidi Aneotedoğoji loolatedi niğina oko leeğodi epaçoğowotibige.

²⁸ Niğidi oko açoyemaa moyowooğodi anewi anodaägeeteda Aneotedoğoji, joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji me ikatetece mowote niğicoa anepaa lowooko aninokino aña beyagi, odaa jogowote loenataka aña şoboliga.

²⁹⁻³¹ Niğidi oko nolee inoatawece aña latopaco nibeyaceğeco; noomate-wadi niğina aña daña lodawadi, codaan inoatawece nimaweneğeco mowo aña beyagi, idioka limedi madodigomadadi, codaan idioka limedi mowo aña beyagitema eledi oko. Niğidi oko dağaxa moceegaga, codaan şonematagododi, idioka limedi me nidelaga, awitakaga, inoka oyowo mowo aña beyagitema eledi oko. Niğidi oko odotagatibige eledi, enalağanaşa oiatiwage eledi oko. Neleğedi Aneotedoğoji, açodeemitetibige eledi oko moyotağaneğe. Anabakenağaga, odiletibige me daaditığica liciagi, lemaanigi monağaxateloco eledi oko. Idioka limedi modoletibige geladi nimaweneğeco mowo aña beyagi. Niğidi oko açoyiwağadi eliododipi. Açaleegica doğoyowo niğica aña igenaga. Ajakatağa daña jinakatonaga aña lotaga niğina oko liciagi. Oteğexaağaga oyemaa litacepodi. Agoixomağateetedijo eledi oko libeyaceğeco, codaan açoiwikode eledi oko.

³² Oyowooğodi Aneotedoğoji liğenatakaneğegi mee me leeditibige moyeloadi niğina oko aneo niğino aña beyagi. Pida idokee mowote niğino aña beyagi, codaan oyaxawa eledi oko mowo aña beyagi.

2

Aneotedoğoji icota me iwi anodaagigotediogi oko

¹ Natigide, akaami godokaağedi, aña eni eledi oko mepaşa abeyaceğegi. Niğida makaamitiwaji açakati makamaşa anapitağati şadoenataka, aicogota ganigakaami. Igaatağa niğina me şadıgoatita eledi oko, pida awii liciagi niğino a nowote, jiğikeeni Aneotedoğoji maşaşa şadıloikatiti leeğodi şabeyaceğeco.

² Jowooğotaağ Aneotedoğoji meote ane iğenaağ niğina me iwi anigotediogi codaa niğina me iloikatidi oko anowote niğinoa ane beyagi.

³ Niğida makaami ane ğademaanigi me ğadiçoatita eledi oko anowo, pida akaami eledi awii ane beyagi. Odaa ağica ğanimaweneğegi daga ğadiwokoni me ğadiloikatiti Aneotedoğoji.

⁴ Akati ina me diğica ane jaşa Aneotedoğoji me dağaxa meletedoğodomi, odaa anaağ ğadiloikatidi leeğodi meliodi me yakadi me dinatitedoğowa. Ejinogowooğoti Aneotedoğoji meletedağadomi, eotedibige madinilaanitece ğabeyaceğeco, odaa opilitalo Aneotedoğoji.

⁵ Pida dakake ğadaaleğena, odaa ağemaani dağa iigi aneni me ğadewiki. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji meneğegi yelatedağadomi nigicota niğica noko nige ikee léléşa leeğodi nibeyaceğeco, codaa eote ane iğenaağ nige ğadiloikatiti leeğodi ğabeyaceğeco.

⁶ Igaataağ Aneotedoğoji yajigote oninitecibeci oko ane iğenaağ me loojedi ane loenataka.

⁷ Niğina oko anidioka limedi mowo anele, codaa anodoletibige Aneotedoğoji me iweniğide, codaa anoyocaganeğe Aneotedoğoji, codaa anodoletibige lewişa miniwataağ, odaa Aneotedoğoji yajigote lewişa niğini oko ane dağadiaağica liniogo.

⁸ Pida niğina eledi oko ane adodigomadadi, codaa ane doğoyiwağadi anewi, pida inoka odioteci ane beyagi, Aneotedoğoji yelatetema codaa me iloikatidi niğina oko liciagi.

⁹ Aneotedoğoji eote lawikodico codaa me ligecağaloğو inatawece niğina oko anowo ane beyagi. Odoejegi me nikatedeloco lawikodico judeutedi, nigidiaağidi niğina ane dağa judeutedi.

¹⁰ Pida niğina oko anowo anele, Aneotedoğoji nelecağatee, codaa iweniğide miniwataağ, codaa meote mele laaleğena. Odoejedipi judeutedi, nigidiaağidi niğina ane dağa judeutedi.

¹¹ Igaataağ Aneotedoğoji ağica liomağatagi noiigi, pida idokigotedoğowa digawiniteloco oko.

¹² Inatawece niğina oko ane doğoyowooğoditeda liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, codaa aninoa libeyaceğeco, joaniğidiae naağa. (Pida aleegodi me doğoyoteteteda liiğenatakaneğeco). Inatawece noiigi judeutedi idiya liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji miditaağ, pida Aneotedoğoji iloikatidi leeğodi ağoyiwağadi liiğenatakaneğeco.

¹³ Igaataağ Aneotedoğoji aığenaağadi oko dağa leeğodi me wajipatalo liiğenatakaneğeco, pida leeditibige niğina oko meyiwağadi liiğenatakaneğeco, odaa Aneotedoğoji iğenaağadi niğina oko.

¹⁴ Aneotedoğoji ayajigotediogi liiğenatakaneğeco niğina ane dağa judeutedi. Pida niğina oko nige diniomağaditema ane yemaa Aneotedoğoji, idaağida me doğoyowooğodi niğica ane iiğete, odaa boğoikee moyowoogodi niğica ane iğenaağ catiwedi laaleğena.

¹⁵ Niğida anee me newişa ikee moyowoogodi catiwedi laaleğena liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Idiaağidi odeemitetece ane iğenaağ catiwedi laaleğenali, odaa oikee mewi midiwa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji catiwedi laaleğena. Idatibece niğica anodeemitetece catiwedi laaleğena eetibigeloco, codaa idatibece mağaga oikee mele anigida loenatagi.

¹⁶ Jıgidaağee nigicota niğica noko Aneotedoğoji nige niiğe Jesus Cristo me iwi anigotediogi niğina oko leeğodi lowooko ane dinagaditedini, codaa me niğinoa loenataka ane dinagaditedini. Joaniğinaağditece

niğinoa nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa Aneotedoğoji, ane jelögoditedibece.

Judeutedi idiaa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji

¹⁷ Niğida makaami adinabakenitibecetiwaji makaami judeutedi. Anakan toni liğaxinağaneğeco Moisés, codaan eni makaami nepilidi Aneotedoğoji.

¹⁸ Jogowoogoti ane yemaa Aneotedoğoji, codaan Aneotedoğoji lotağanağaxi ane diniditelogo liğenatakaneğeco etigadiğaxinitece moleetibige inokina ane igenaga.

¹⁹ Ağica dağawienatakaniwaji makati makaami ligiilağadi șoladi, codaan aleetibige dağakaami nilokokena niğina ane idei nexocaga.

²⁰ Niğida makaamitiwaji aleetibige dağakaami niiğaxinoğododi niğina ane digicata lixakedi, codaan niğina anokatecığida lixakedi ademiitiogi micataga daga nigaanigipawaanigi. Aneotedoğoji lotaşa ane diniditelogo liğenatakaneğeco idıwa makaamitağıtwaji anoikeetağawa inoatawece șodixaketedi, codaan anewi.

²¹ Enice akaamitiwaji ane iğaxini eledi oko, igaamee ina meçoğotace akamağakaami adiniğaxini? Eloğotitibece degeleta me jolicaga, pida akamağakaami olicetiwaji.

²² Codaan menitiwaji me daga yakadi me joğolağatakanaşa, pida akamağakaami ağolağatakaniwaji. Codaan șadeleğetedi niwicidi noenataka, pida olicetalo niğinoa laxedi liğelatedi niwicidi.

²³ Adinabakenitibecetiwaji leeğodi adinanenitece midiwa Aneotedoğoji liğenatakaneğeco makaamitaşa. Pida awii eledi oko me dağadiaa odeemitetigi Aneotedoğoji leeğodi akamağakaamitiwaji ate iwagati liğenatakaneğeco Aneotedoğoji.

²⁴ Joaniğidaägeeta Aneotedoğoji lotaşa, "Niğina ane daga judeutedi beyagi modotağatibige Aneotedoğoji leeğodi șadakataşa, anakaami judeutedi."

²⁵ Niğina makagiti șadolaadi mikeenitiwaji makaami nepilidi Aneotedoğoji, niğida ida anawiite niğina nigotetenli liğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Pida niğina nige doğotetenitedatiwaji liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, icaağica akagiti șadolaadi, ağica mawii, codaan șadiciagi niğina ane daga judeutedi (ane daga nepiliditeda Aneotedoğoji).

²⁶ Niğina ane daga judeutedi nigoyotete liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, Aneotedoğoji idigote micataga doğoyakagidi lolaadi, codaan nepilidi.

²⁷ Joaniğidaa niğina ane daga judeutedi, nigoyotete liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, oikee Aneotedoğoji me șadiloikatititiwaji anakaami judeutedi, anepaga domiqidiwa makaamitaşa notağanağaxiidi ane diniditelogo liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa domaga șaditeweğegi makagiti șadolaadi, pida așotetenli liğenatakaneğeco Aneotedoğoji.

²⁸ Igaataşa niğina oko nige judeu, pida anebi Aneotedoğoji daga leeğodi eliododipi me judeutedi. Codaan niğina şoneleegiwa nigidokida me yakagidi lolaadi, ağica aneletema miniwataşa Aneotedoğoji.

²⁹ Pida beğewi me judeu, codaan mewi me nebi Aneotedoğoji, niğina oko ane judeu catiwedi laaleğena. Aneotedoğoji Liwigo ikeeta catiwedi laaleğena mewi me nebi Aneotedoğoji. Notağanağaxi ane diniditeloco liğenatakaneğeco Aneotedoğoji ağica nimaweneğegi degeo oko me nebi Aneotedoğoji. Aneotedoğoji iweniğide niğina oko anewi me judeu, idigida şoneleegiwa iweniğide.

¹ Domige dağaxa mele moko judeu, ogoa domige ina me doğoko judeu? Domige ica jaogo ina judeu me yakagidi lolaadi me ikee me nebi Aneotedoğoji?

² Nişina moko judeu eliodi mele. Odoejegi leeğodi Aneotedoğoji najigotedoğowa lotaşa me jelogotağatedibece.

³ Pida eliodi judeutedi ağoyiwağadi lotaşa Aneotedoğoji. Odaa manigidaa leeğodi Aneotedoğoji me değeote ijo ane ligegi meote?

⁴ Ayakadi daantiğidaa leeğodi! Leeğodi Aneotedoğoji ewi, ağica daga diwitaka. Pida inoatawece ęoneleegiwadi başa awitakağaga. Joaniğidaağeeta lotaşa Aneotedoğoji, mee,

“Iniotagodi,

leeditibige me dinikee makaami ane iğenağa nişina motağani,
codaan icota mağekeni nişina anodotağatibigağaji.”

⁵ Gobeyaceğegi nige ikee Aneotedoğoji me iğenağa, mige jakataşa mejinağa Aneotedoğoji me daga iğenağateda nişina me ęodiloikatidi leeğodi nişinoa ęobeyaceđegi? Nişina me jao nişida igikanegi, inowiliğotiogi nişina oko anida aneetege nişina iiğo me notağanağa.

⁶ Pida ajakadi mideğejatigi igeği. Igaataşa daaditaşa iğenağateda Aneotedoğoji, odaa agotaşa yakadi me iloikatidi oko leeğodi libeyaceğeco.

⁷ Inatecibece oko modi, “Iwitakegi nige ikee Aneotedoğoji mewi nişinoa lotaşa, codaan nige ilecatiditibigimece Liboonaağadi, enice igaamee ina me idiloikatidi leeğodi inoa ibeyaceğeco?”

⁸ Inatibece modi, “Jağa ane beyagi ijoatokaağa jiwidaağa anigida anele nişina me jağa ane beyagi.” Eliodi oko modi me nişidaa ęodiiđaxinađaneđegi, odaa beyagi modotağatibigoğoji. Pida Aneotedoğoji eote ane iğenağa nige iloikatidi nişidioko anodotağatibigoğoji.

Ağicoa iniwa ane iğenağa

⁹ Enice igamodağee? Ina anoko judeutedi domigica aneletoğodomı agoda ęodiciagi ina ane daga judeutedi? Ee meji ağica aneletoğodomı! Igaataşa ja jikeenaağa nibeyacaça mida loniciwağateloco inataweceoko, judeu, codaan ane daga judeu.

¹⁰ Nişida diniditelogo Aneotedoğoji lotaşa, modi,

“Ağicoa iniwa ane iğenağa.

Odaa ağica!

¹¹ Ağica ane yowooğodi nişica ane iğenağa,
oteğexaağaga odoletibige Aneotedoğoji.

¹² Inataweceoko eyamağaticoace,
codaan ağaleegica jağa.

Codaan ağicoa iniwa aneote anele.

Ağicoa!

¹³ Nişinoa niolatedi liciagi émeđegi libegi ane domoke (leeğodi nişinoa lotaşa).

Idioka limedi moninaletiniwaceoko oibake nişinoa lotaşa.

Micataşa đigini lakeedi niweneeno niolatedi.

¹⁴ Nişinoa lotaşa nixoomağanağa
codaan nişinoa lotaşa ęonitiadi.

¹⁵ Yediğatibigiji moyacilotidi
codaan moyeloadioko.

¹⁶ Nişina ane diitiwe oyağadi inoatawece,
codaan mowo eleğioko magecağalo.

¹⁷ Ağoyowooğodi nişica anodağee me jakataşa mele ęodaaleđena.

18 Codaa aqodeemitetibige Aneotedoğoji.”

19 Jowooğotağa inoatawece lotağa Aneotedoğoji ane iditedini Moisés mida ane ligegitiogi inatawece oko anidiwa miditağa me đigicata ane yakadi me napitağadi loenataka, codaa me đigica ane yakadi mee me đigica libey-aceğegi nige limedi Aneotedoğoji me iwi anodağigotediogi oko.

20 Enice aqica ane yakadi mee me iğenağa lodee Aneotedoğoji daga leegodi me yotete liigenatakaneğeco Aneotedoğoji. Igaatağa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji onikeetoğowa minoa ęobeyaceđeco.

Anodaageeta Aneotedoğoji meote lewiga oko

21 Natigide Aneotedoğoji ja ikee anodaageeta meote niğina oko me iğenağatibigwaji. Aleegodi moyotete inoatawece liigenatakaneğeco, pida leegodi eledi ane niiticogi meote me iğenağatibigwaji. Moisés eledi ikee niğida gela ęonimaweneđegi me ęodeđenađa, baaniçijo moikee niğijo eledi anoyeloditedibece Aneotedoğoji lowooko niğijo noğiodi Aneotedoğoji lotağanağaxi.

22 Niğica gela ęonimaweneđegi me ęodeđenađa bağa niğina oko monakato Jesus Cristo, odaa ja iğenağatibigwaji. Codaa Aneotedoğoji aqica idi lemaanigipi.

23 Igaatağa inatawece oko inoa libeyaceğeco, codaa aqicoa iniwa ane iğenağa daga liciagi Aneotedoğoji, ane dağaxa me iğenağa, yapidi, codaa aqica libatiği.

24 Aneotedoğoji eote oko me iğenağa leegodi ęodikode, codaa idioka limedi meletedoğodom, odaa ja najigotedoğowa niğida ane daga domiğica ęonimaweneđegi me inigaanyağatece. Jesus Cristo ja yedia loojedi oko me yakadi me iğenağa niğijo nağa yeleo leegodi ęobeyaceđeco.

25 Aneotedoğoji niğe Jesus Cristo me nadoogodi lawodi me yeleotetema libeyaceğeco oko. Jesus yeleo eotedibige me dağalee yelatedoğodom Aneotedoğoji, codaa me dağadia ęodiloikatidi leegodi niğinoa ęobeyaceđeco, nige jinakatonağa Jesus. Aneotedoğoji dinatitedoğowa, joaniğidaa leegodi me daga ikateda oko đigidioka limedi me nigo leegotedi niğinoa libeyaceğeco, niğijo oko ane newiğa maleedigicoateda Jesus. Aneotedoğoji niğe Jesus mağaga yeleotetema libeyaceğeco niğidioko me ikee me iğenağa.

26 Joaniğidaağee Aneotedoğoji eotedibige me ikee me iğenağa, codaa me yakadi me ikee me iğenağa niğinaoko ane nakato Jesus.

27 Migica ane yakadi me dinabaketibece leegodi me iğenağa? Jowooğotağa me đigica ane yakadi! Pida igamige leegodi me đigica ane yakadi me dinabaketibece? Leeğodi aqica ini ane iğenağa daga leegodi me yotete liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, pida leegodi me nakato Jesus, odaa ja iğenağa.

28 Joaniğidaa me jinatağaoko ane iğenağa leegodi eliwağatakaneğegi, pida aleegodi değeyiwağadi inoatawece ane liigenatakaneğeco Aneotedoğoji.

29 Aneotedoğoji migepoka Noenoğoditeda judeutedi? Agodagağa Noenoğodi ina ane daga judeutedi? Ajawienatakanağa mağaga Noenoğodi niğina ane daga judeutedi.

30 Odaa jinatağa mokiniwatece me Gonoenoğodi. Eote me iğenağatibigwaji judeutedi anida eliwağatakaneğegi, codaa me niğina ane daga judeutedi anağağida eliwağatakaneğegi.

31 Ja jowooğotağa me ęodeđenađa leegodi ęotiwađatakaneđegi. Enice, odaa aqaleegica ane jağate liigenatakaneğeco Aneotedoğoji? Okoo, ida

ane jaogate! Leeğodi əotiwağatakaneğegi eo me jemaanağa mejiwataga liğenatakaneğeco Aneotedoğoji.

4

Abraão iğenaga leeğodi eliwağatakaneğegi

¹ Niğica jotigide icoolatigi əonelokodi Abraão, igamigida ica nimaweneğegi me yakadi me iğenaga lodee Aneotedoğoji?

² Daga iğenaga Abraão leeğotedi loenataka anele, odaa domaşa yakadi me dinabaketibece. Pida ağica anigetiğida leeğodi daga dinabaketibece lodee Aneotedoğoji.

³ Igaatağa mee Aneotedoğoji lotaşa, “Abraão nakato Aneotedoğoji, odaa leeğodi eliwağatakaneğegi Aneotedoğoji jegeote me iğenaga.”

⁴ Niğina ane diba, oyedia. Niğina ane dibatege anoğeedi, pida loojedi niğijo libakedi.

⁵ (Niğida moko ağica anigetiğida əodoenatagitema Aneotedoğoji aneo me leeditibige me əodedia.) Niğina oko ane daga diba me docaqatalo Aneotedoğoji, pida nigeyiwağadi Jesus, odaa Aneotedoğoji eote niğini oko me iğenaga leeğodi eliwağatakaneğegi. Igaatağa Aneotedoğoji yakadi meote me iğenaga niğina oko aninoa libeyaceğeco.

⁶ Davi idaa yalağata. Mee niğina oko Aneotedoğoji aneote me iğenaga, aığenaşa daga leeğodi değepaağeo me iğenaga. Codaa Davi yalağata niğica oko anida linikegi, mee,

⁷ “Ninitibece niğina oko Aneotedoğoji baanaşa ixomağateetedice codaan me napitağadi niğicoa libeyaceğeco.

⁸ Ninitibece niğina oko ane daga nilağaditedeloco Aneotedoğoji niğicoa libeyaceğeco.”

⁹ Aneotedoğoji migijoka eote me ninitibigiwaji niğijo oko anoyakagidi lolaadi moikee me nepilidi? Ogoa, Aneotedoğoji domige aagağeote me ninitibigiwaji ina ane doğoyakagidi lolaadi? Ja jinataşa aneyatigi ligegi Aneotedoğoji lotaşa, mee, “Abraão nakato Aneotedoğoji, odaa leeğodi eliwağatakaneğegi Aneotedoğoji jegeote me iğenaga.”

¹⁰ Igamigicatigi Aneotedoğoji naşa yakadi Abraão me iğenaga? Migijo maleedigicatibige daga yakagidi Abraão lolaadi, ogoa, migijo naşa yakagidi lolaadi? Aneotedoğoji yakadi Abraão me iğenaga niğijo maleedigicatibige daga yakagidi lolaadi.

¹¹ Odaa niğidiaağadi Abraão naşa yakagidi lolaadi leeğodi me liğenatakaneğegi Aneotedoğoji me ikee Aneotedoğoji neğeote me iğenaga leeğodi makaägeyiwağadi Aneotedoğoji anigicatibige daga yakagidi lolaadi. Joaniğidaa leeğodi Abraão me micataşa daga eliodi inatawece oko anonakato Aneotedoğoji, aneote Aneotedoğoji me iğenatibigiwaji, idaağida me doğoyakagidi lolaadi.

¹² Abraão eledi micataşa daga eniodi niğina oko anoyakagidi lolaadi, pida niğina modioteci anodaağee Abraão me nakato Aneotedoğoji maleedigicatibige daga yakagidi lolaadi.

Aneotedoğoji ane ligegi me yajigotediogi niğina ane eniwağatakanaşa

¹³ Aneotedoğoji eote ligegite Abraão codaan niğica anida aneetege licoğegi me nebi inatawece iigo. Aneotedoğoji aägeote niğida ligegiteta Abraão daga leeğodi meyiwağadi liğenatakaneğeco, pida leeğodi Abraão me nakato Aneotedoğoji. Odaa joaniğidaa Aneotedoğoji meote me iğenaga.

¹⁴ Nigeote Aneotedoğoji ligegitetege niğina anodiletibige diğidokidata moyiwağadi liğenatakaneğeco Aneotedoğoji me iğenatibigiwaji,

odaa agotigica jaoga ęotiwaqatakaneggegi. Codaa niqica ligegitedogogi Aneotedogoji agotigica niwaló.

¹⁵ Igaataaga Aneotedogoji icota me yelatetema niqina anidiwa liiqenatakanegeco midiwataaga ane iditedini Moisés, pida aqoyotete niiqenatakanegeco. Pida niqina ane diqicoateda liiqenatakanegeco midiwataaga, aqica ane yakadi me laagetedipi leegodi doqoyoteteteda niqidiwa niiqenatakanegeco.

¹⁶ Joaniqidaa leegodi Aneotedogoji meote ligegitediogi niqina anonakato me daqa ixomaqatice niqina Aneotedogoji ane ligegi. Aneotedogoji eote niqida ligegi me yajigotediogi noqeedi inatawece anida aneetege licogegi Abraão leeegodi Aneotedogoji idioka limedi meletedogodomi. Aneotedogoji aqinoka yajigote noqeedi niqina anoyotete liiqenatakanegeco Moisés, pida aaqaga yajigote inatawece niqina anonakato digo mijotaqa Abraão me nakato. Odaa Abraão ja godiodi okotawece ane jinakatonaga Aneotedogoji.

¹⁷ Joaniqidaa Aneotedogoji lotaga mee, "Jao makaami eniodi eliodi noiigi." Abraão nakato Aneotedogoji, odaa Aneotedogoji jegeote me godiodi. Aneotedogoji jiiginiaa aneote emaqaga me newiqatace, codaa me yoe inoatawece niqinoa anallee jinataga.

¹⁸ Aneotedogoji jegeote ligegite Abraão, meeteta, "Icota meliodi oko anida aneetege licogegi." Abraão eyiwaqadi niqijo ligegi Aneotedogoji meote me eniodi eliodi noiigi. Odaa Abraão idioka limedi me nibeotege Aneotedogoji meote niqijo ane ligegiteta, idaaqidata me daqadiaa nibeotege mica lionigi, leegodi ja dagaxa moxiqodi.

¹⁹ Abraão ejinaqa ipegiteloco monaniteci taalia nicaqape. Lolaadi aqaleeqica loniciwaqa. Naqajo lodawa ane liboonaqadi Sara eledi dagaxa mopake, ja naqaxatelogo nicaqape iwaalo malee dinigaje. Naqa yowo Abraão naqa laxokodipi, pida idokee adinelio eliwaqatakaneggegi.

²⁰ Codaa adawienataka micota niqijo ane ligegiteta Aneotedogoji. Pida idioka limedi me yoniciwadi metiwaqataka, codaa doqetetaloo Aneotedogoji.

²¹ Abraão ayawie Aneotedogoji mida nimaweneqegi meote ane ligegiteta.

²² Joaniqidaa leegodi Aneotedogoji meote Abraão me igenaga, leegodi eliwaqatakaneggegi.

²³⁻²⁴ Niqijo nigegi anee, "Aneotedogoji eote me igenaga." Niqida ligegi Aneotedogoji aqijoka yalaqateta Abraão, pida oko eledi yalaqatedogowa. Aneotedogoji eote me godogenaga, niqina nige jinakatonaga Aneotedogoji, aneote me yewiqatace Goniotagodi Jesus Cristo.

²⁵ Aneotedogoji yajigo Jesus me yeleo leegodi godobeyaceg eco. Niqidiaagidi Aneotedogoji ja yewikatiditace eotedibige me yakadi meote me godogenaga.

5

Aneotedogoji eote me godogenaga

¹ Aneotedogoji eote me godogenaga leegodi me jinakatonaga. Joaniqidaa leegodi Aneotedogoji meote mele godaaleqena leegodi niqijo aneote Goniotagodi Jesus Cristo.

² Goniotagodi Jesus Cristo ja yomoketedogodomi goligi miniqa lodee Aneotedogoji. Odaa natigide idioka limedi Aneotedogoji meletedogodomi leegodi me jinakatonaga. Odaa godinitibece leegodi me inibeoonagatega me godiweniqide godawanaqaditetege Cristo.

³⁻⁴ Codaa godinitibece nige jawikodeega, igaataaga jowooqotaqa niqinoa godawikodico owo me godoniciwadi me jibogatega eletidi godawikodico. Igaanige jixomaqateenaqatedijo niqinoa godawikodico,

odaan ja godixomaqatice Aneotedoqoji me godici. Odaan jegepaanaaga jatitaqati me inibeonaqatege lanokegi Goniotagodi Jesus Cristo.

⁵ Niqida ane inibeonaqatege agodinaale, igaataqa Aneotedoqoji godemaa. Aneotedoqoji najigotedogowa Liwigo ane yelogodita godaalegena meliodi me godemaa.

⁶ Igaataqa niqijo maleediqicata qonimaweneqegi doqokomaqa idinewikatitaga, odaa Cristo jegenagi yeleotedoqodomi, anoko abeyacaqaga. Goniotagodi Jesus Cristo yeleo niqijo noko ane nibikota Aneotedoqoji me lemeqegi.

⁷ Agica oko ane yeleotema eledi oko ane iqenaga. Pida ejimetiqica oko anabo laalegena me yeleotema eledi oko anele.

⁸ Pida Aneotedoqoji baga ikee meliodi me godemaa niqijo Cristo naqa yeleotedoqodomi, idaaqida moko abeyacaqaga.

⁹ Leeqodi Cristo me yeleo, odaa Aneotedoqoji jegeote me qodegenaga. Odaa natigide agalee dakaketema Cristo me noqa ica Aneotedoqoji lelaqatetema qobeyaceqeco.

¹⁰ Aneotedoqoji eote moko lokaagetedi leeqodi me yeleotedoqodomi Lionigi niqijo maleeqoko laxakawepodi. Joaniqidaa leeqodi daqadiaaqica laqaliigi meote godewiga leeqodi Lionigi naqa yewigatace.

¹¹ Pida aniqidokida. Aagaqa godinitibece leeqodi anodaageeteda Aneotedoqoji. Joqoko lokaagetedipi leeqodi niqijo aneote Goniotagodi Jesus Cristo.

Jiciacekenagatiwage Adão ijaa Cristo

¹² Niqina noiigi digoina iiqo owo ane beyagi leeqodi onijoteci goneleegiwa ane liboonaqadi Adão. Odaa leeqodi nibeyacaqa, jiqida némaqa. Odaa inatawece oko agica ini ane daga yeleo leeqodi inatawece inoa libeyaceqeco.

¹³ Aniqicatibige Moisés daga iditedini Aneotedoqoji liiqenatakaneqeco, niqino libeyaceqeco niqijo noiigi. Pida Aneotedoqoji agica daga laagetediipi leeqodi libeyaceqeco niqijo oko. Igaataqa ate niqicoa me yajigotediogi liiqenatakaneqeco.

¹⁴ Pida niqijo maleeqijo Adão negepaagicota Moisés, niqida ica némaqa. Inatawece oko nigo, agica ane iwoko, idaaqee me diqicata libeyaceqegi digo mijotaqa Adão libeyaceqegi, leeqodi niqijo me degeyiwaqadi Aneotedoqoji ane liiqenatakaneqegi.

Adão liciagi niqijo Gonoleegiwa aneno niqidiaagidi, Aneotedoqoji ane niwakatee. Igaataqa niqijo itoataale goneleegiwadi ane loenatigi icotiogi inatawece oko.

¹⁵ Pida niqijo libeyaceqegi Adão baadaga liciagi niqijo liboonigi Aneotedoqoji. Odaa eliodi oko nigo leeqodi onijoteci niqijo goneleegiwa, ane Adão, ane yotigmade Aneotedoqoji. Pida Aneotedoqoji daqaxa meletedoqodomi, odaa yajigotediogi eliodi oko noqeedi ane daga domiqica nimaweneqegi moyakadi, pida leeqodi me godiwikode onijoatece goneleegiwa ane Jesus Cristo.

¹⁶ Odaa niqijo qonogeeditalo Aneotedoqoji oteqexaaga jiciacekenaqatege niqijo anigotoqowa libeyaceqegi Adão. Igaataqa libeyaceqegi onijoteci goneleegiwa eo Aneotedoqoji me laagetediipi, codaa me iloikatidi eliodi oko leeqotedi libeyaceqeco. Pida Aneotedoqoji aagaqa yajigotediogi noqeedi eliodi oko anowidi libeyaceqeco. Gonoqeedi ane najigotedogowa Aneotedoqoji niqina meote me qodegenaga.

¹⁷ Ewi me leeqodi libeyaceqegi onijoteci goneleegiwa odaa ja diiticogi némaqa me dibatoqowa. Pida niqijo aneotedoqodomi Jesus dagaxa

meletoğodomi, aliciagi Adão anaşaşa yoetogodomi. Joaniğidaagee, Aneotedoğoji eliodi meletedoğodomi, coda eote gonoğeedi niçina ane daga domiğicata şonimaweneğegi me jakataga. Joaniğidaa şonogeedi niçina meote me şodegenaşa. Odaa niçina oko anodibatege noğeedi idiokaanaşa limedi me newığa miniwataşa, coda niigenatakanaşa leeğodi onijoatece şoneleegiwa Jesus Cristo ane loenatagi.

¹⁸ Ja jinataşa me leeğodi onijoteci şoneleegiwa ane daga yotete liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji ja laagetedipi coda icota me iloikatidi inatawece oko. Odaa idaağee, leeğodi onijoatece şoneleegiwa ane iğenaga, Aneotedoğoji ja yakadi meote inatawece oko me iğenatibigwaji, coda meote me newığatace.

¹⁹ Leeğodi onijoteci şoneleegiwa ane değeyiwağadita liiğenatakaneğegi Aneotedoğoji odaa eo eliodi oko mabeyacaşaşa. Odaa idaağee, leeğodi onijoatece şoneleegiwa aneyiwağadi Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji jeğeote meliodi oko iğenatibigwaji.

²⁰ Aneotedoğoji iiğe Moisés me iditedini liiğenatakaneğeco eotedibige me ikeetediogi oko minoa libeyaceğeco. Joaniğidaageo oko mepaanaşa owote libeyaceğeco. Odaa niçijo naşa dağaxa libeyaceğeco niçina oko, Aneotedoğoji jaşaşa dağaxa me ikeete me dağaxa meletetema oko.

²¹ Joaniğidaa libeyaceğeco oko mida loniciwağateloco, leeğodi meo me yeleo. Pida idokee Aneotedoğoji me dağaxa meletedoğodomi, odaa jeğeote me şodegenaşa, şodiciagi Cristo, coda meote şodewığa ane dağadiaağica liniogo Miniwataga, leeğodi niçijo ane loenatagitedoğodomi Goniotagodi Jesus Cristo.

6

Gela şodewığa leeğodi Cristo

¹ Enice, amiida ica ane dağaxa mele me jaşa? Domige midapaşa jiğaticogi me jaşa ane beyagi, me jaşatibige me ikee Aneotedoğoji me dağaxa meletedoğodomi?

² Ayakadi diğidaağejinaga! Igaataşa şodiciagi niçina oko émeğegi ane dağadiaa yakadi meo ane beyagi. Odaa ayakadi diğidioka limedi me jaşa ane beyagi.

³ Doane mele mowooğotitiwaji. Niçijo naşa idinilegenaga, jikeenaşa moko nepilidi Jesus Cristo, odaa micataşa daşa şodeməğawa.

⁴ Joaniğidaagee, niçijo naşa idinilegenaga, micataşa daantaga şodeleo, odaa micataşa daşa şodoomatewa noğonalightedini Cristo. Eote maşaşa şodewığatace, ja gela anejinaga, digo mijootaşa Cristo naşa yewığatace leeğodi nimaweneğegi Eliodi ane jopoşa.

⁵ Nige micataşa daşa şodeməğawa Cristo, nigidiaağidi şodewikaşawa, odaa ja gela anejinaga, digo mijootaşa Cristo me yewığatace.

⁶ Igaataşa jowoogotaga Cristo me yeleoletedoğodomi madataşa nicenaganagate. Odaa niçijo jotigide anejinaga, aneo me jaşa ane beyagi, ja ma, micataşa daşa lemaşawa Cristo madataşa nicenaganagate, niçijo naşa yeleo. Odaa niçina nibeyacaşa ağaleeğica loniciwağatologo.

⁷ Igaataşa niçina oko naşa yeleo, jağanipetema loniciwaşa nibeyacaşa.

⁸ Nige micataşa daşa şodeməğawa Cristo, odaa ajawienatakanaşa maşaşa icota me şodewikaşawa.

⁹ Igaataşa jowoogotaga Cristo me yewığatace, odaa ağalee yeleo. Leeğodi némaşa ağaleeğica loniciwağatologo.

10 Igaatağa niğijo naşa yeleo, yeleotetema nibeyaceğeco, odaa onijoteci me yeleo, odaa ağalee leeditibige dağa yeleotace. Pida iniwa me yewiğa me iweniğide Aneotedoğoji.

11 Joaniğidaağee akaami eleddetiwiği leeditibige madiniciaceekenitege oko baanaşa nigo, ane dağadiaa yakadi mowo ane beyagi. Pida adiniciaceekenitege nişina oko ane newiğe maweniğidenitiwiği Aneotedoğoji, leeğodi me ğadexocitege Goniotagodi Jesus Cristo.

12 Odaa jinaşa domiğikanı nibeyacaga daga iiğe ğadaaleğena mawiite niğinoan ane beyagi ane lidağataka ğadolaadi anicota me daa.

13 Codaa jiniğikanitece ğadolaadi nibeyacaga me ibake meo ane beyagi. Pida adinajicitalo Aneotedoğoji micataşa oko ane nigo baanaşa newiğatace. Ajicitalo inatawece ğadolaadi me ibake mawii ane iğenaga.

14 Nibeyacaga ayakadi daga ğadiğeni. Leeğodi Aneotedoğoji dagaxa meletedağadomi, odaa dibatedağagi daga leeğodi me iwağati niğenatakanegeco ane naddegi Moisés. Pida dibatedağagi leeğodi meliodi meletedağadomi.

Leeditibige me jaoga ane iğenaga

15 Aneotedoğoji dibatedoğogi leeğodi dağaxa meletedoğodomi, dibatedoğogi daga leeğodi mejiwağataşa niğijoan niğenatakanegeco ane naddegi Moisés. Nigeletedoğomi, odaa agodiğica liaagi ina me jaoga ane beyagi?

16 Owooğotitiwiği nişina madinajicita nişina ğaniotagodi makaami liotagipi, nişina ane iwağatitiwiği odaa jiğiniae ane ğadiğeni. Yakadi me awiititiwiği ane beyagi, pida başa ğadelewi, codaa idiokaanaşa limedi me leegitalo motonitedice Aneotedoğoji. Ogoa domige iwağati Aneotedoğoji, odaa dibatedağagitiwiği, codaa eote me ğadeğenakitiwiği.

17 Niğijo jotigide akaami liotagipi nibeyacaga, codaa adomağakati mikani. Pida iniotagodeegatalo Aneotedoğoji me iwağatitiwiği catiwedi ğadaaleğena niğijoan niğaxinağaneğeco anoditece ğotiwağatakanegegi anetığadiğaxinitece.

18 Joaniğidaa Aneotedoğoji me yajigotedağawa ğadoniciwaşa mikani mawii ane beyagi. Odaa jağadinajicitalo makaami liotagipi Aneotedoğoji mawii ane iğenaga.

19 Gadotaganeğenitiwiği micataşa okanicodaağica oko jaotibige me jakadi me ğadaxawani mowooğoti ane jemaa mejitagawa, leeğodi ağadoniciwati me iwağatakani. Niğijo jotigide adinajicitiwiği manigopeliğitiwage, awiite inoatawece ane degeleteda, codaa ağalee domağakati mikani mawii ane beyagi. Pida nişina natigide jağadinajicitiwiği makaami liotaka Aneotedoğoji mawii ane iğenaga. Odaa jiğidaa miniokaağiniwateda makaami nepilidi.

20 Igaataşa niğijo maleeqakaami liotagipi nibeyacaga, ağica daşa ğadowoogotiwagi dağawii niğica ane iğenaga, leeğodi niğica ane iğenaga aiğe ğadewiğe.

21 Amiini ica ğanigaanyetema ijoa ğadoenataka ane beyagi? Niğijoan ğadoenataka ane beyagi owo manibolikitiwiği nişina natigide, codaa nişina ane beyagi owo oko me yeleo, odaa idiokaanaşa limedi me leegitalo me yototedice Aneotedoğoji.

22 Pida nişina natigide Aneotedoğoji ja yajigotedağawa ğadoniciwaşa mikani mawii ane beyagi, odaa jağakaami liotagipi Aneotedoğoji. Odaa iniokaanığiniwateda Aneotedoğoji makaami nepilidi. Joaniğidaa leeğodi midiokaanaşa limedi me ğadewikitwiği Miniwataga.

23 Leeğodi loojedi nibeyacaşa ane jibağatege başa némaşa, odaa idiokaanaşa limedi me leegitalo Aneotedoğoji me jotonağatedice. Pida liboonigi Aneotedoğoji ane najigotedoğowa başa ędewiğa ane dağadiaağica liniogo Miniwataşa, leeğodi niğijo loenatagitedoğodomı Goniotagodi Jesus Cristo.

7

Nadoneğegi ane godiığaxitece

1 Inioxoadipi. Akaamitawece joğowooğoti anejatigi igeği leeğodi owoogoti niğijoia liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Niğina oko leeditibige me diotece niğinoia niiğenatakaneğeco niğina malee yewiغا.

2 Liciagi nağana iwaalo wadonaşa. Niigenatakaneğegi wadonadi iiğe me inioskini mida aneetegi niğini lodawa niğina malee yewiغا. Pida nige yeleo niğijo lodawa, odaa nağani iwaalo ja iwoko niğijo niiğenatakaneğegi wadonadi ane yexocagaditege lodawa.

3 Pida nağani iwaalo nige lodawa eledi şoneleegiwa malee yewiغا niğijo başa lodawa, odaa nağani iwaalo başa doğolağataka. Pida nige yeleo niğijo lodawa, odaa ja iwoko niğijo niiğenatakaneğegi me wadonaşalo. Odaa ja yakaditace me wado, ağalee doğolağataka.

4 Inioxoadipi, joaniğidaägeetiwaji. Nağana iwaalo iwoko niğijo niiğenatakaneğegi me wadonaşalo, leeğodi naşa yeleo lodawa. Joaniğidaägeaşa enitiwaji ęadiwokoni niğijoia niiğenatakaneğeco ane nadeegi Moisés, leeğodi naşa micataşa daga ęademağawa Cristo. Odaa jağakatitiwaji mida anenitege Niğijo ane yeleo, pida yewiğatace niğidiaağidi, eotedibige me jakataşa me jaşa Aneotedoğoji ane yemaa.

5 Igaataşa niğijo malee godiğe ęolidağataka ane beyagi, odaa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji joğowo me jowoogatibige ane iğenaga. Pida niğinoia ęolidağataka owo mepaanaşa jaşa ane beyagi. Odaa niğijoja ęobeyaceğeco etiğodadeegita ęademağşa, odaa idiokaanaşa domaşa limedi me jotonağatedice Aneotedoğoji.

6 Macataşa nağana wajekalo naşa iwoko niiğenatakaneğegi me wadonaşalo, oko jiğidaägejinaşa ağalee leeditibige daga jiwağatece niğijoia liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji anijo mida loniciwağatogoloco. Joaniğida leeğodi ağalee jibaağatema Aneotedoğoji anejinaga niğijo jotigide me jiwağatece niiğenatakaneğeco ane diniditedini. Pida niğina natigide jibaağatema Aneotedoğoji me gela anejinaga me ęodewiغا ane najigotoğowa Aneotedoğoji Liwigo.

Jeğepaanaşa jaşa ane beyagi niğina naşa domaşa jowoogotaga liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji

7 Domige yakadi mejinaga inoa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji me beyagi? Ayakadi diğideğejalağatigi ęogegi! Igaataşa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji onikeetogowa nibeyacaşa. Igaataşa daaditoğodita niğinoia liiğenatakaneğeco me beyagi niğina me idocetema niğinoia ane nepilidi eledi oko. Agotaşa jowoogodi me beyagi, niğina me jemaa ane nebi eledi oko.

8 Pida leeğodi niğinoia liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji (me jowoogodi ane iğenaga), odaa nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena jeğeo me idocetema ane nebi eledi oko. Igaataşa daaditigicoateda niiğenatakaneğeco, nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena taşa liciagi niğina émeğegi.

9 Igaataşa niğijo jotigide emeğeeta ajowoogodi niğinoia liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa eetibece ele, idinitibeci. Pida niğijo naşa jowoogodi ane diitigilo Aneotedoğoji liiğenatakaneğeco, odaa nibeyacaşa ane idei catiwedi

yaaleğena ja micatağa daga gela mini, joanigijaağijotigi naşa jeemitetece minoa ibeyaceğeco. Odaa ja micatağa daantaşa ideleo.

10 Aneotedoğoji najigotedoğowa liigenatakaneğeco mowo godewığa. Pida niğidiwa liigenatakaneğeco ododigotiwa micataşa daantaşa ideleo.

11 Nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena ibake niğijo liigenatakaneğeco Aneotedoğoji me idinaale. Igaataşa jiletibige digidokidata niğina me jotete Aneotedoğoji liigenatakaneğeco oditaşa jişida yewığa ane dağadiaağica liniogo. Micataşa nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena daga ibake Aneotedoğoji liigenatakaneğeco me ideloadi.

12 Niğino a niigenatakaneğeco oikee anodaägeeteda Aneotedoğoji, onidatecibeci liigenatakaneğegi ikee anodaägeeteda. Codaa onidatecibeci liigenatakaneğegi ewi, codaa mele.

13 Enice, domigina anele ideloadi? Odaa aleegodi niğijo a niigenatakaneğeco mideğejii micataşa émeğegi, pida leeğodi nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena. Niğijo nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena ibake liigenatakaneğeco Aneotedoğoji anele meo me jeemitetece me leegitalo Aneotedoğoji me jototedice. Joanigidaa naşa dinikee niğica anodaägeee nibeyacaşa. Codaa liigenatakaneğegi Aneotedoğoji ikee me dağaxa me beyagi niğina nibeyacaşa.

Paulo ağica loniciwaşa meo anele

14 Jowooğotaga me Aneotedoğoji Liwigo ane najigotoğowa niğino a niigenatakaneğeco. Pida niğida me ee eemoda oko ağamaleğegi, codaa ee liotagi nibeyacaşa, ağica inimaweneğegi daga jika me jao ane beyagi.

15 Ajowooğodi niğica aneji. Igaataşa ajao niğina ane jemaa me jao, pida jao inokina ane daga domaşa jemaa me joe.

16 Pida niğina me jaote niğina ane beyagi ane daga jemaa, jiğinää ikee me jowooğodi niğino a niigenatakaneğeco mele.

17 Niğina me jao niğina ane daga jemaa, eledi ikee maleedeğemeğee ane jao, pida loniciwaşa nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena idiiğe me jao niğina ane daga jemaa.

18 Igaataşa jowooğodi niğina anele ağica meetaşa catiwedi yaaleğena. Idaägee daga jemaa me jao anele, pida ağica inimaweneğegi daga jao.

19 Igaataşa ajaote anele ane jemaa me jao, pida jao ane beyagi ane daga domaşa jemaa me jao.

20 Nige jao niğina ane daga jemaa me jao, aneğemeğee ane jao, pida loniciwaşa nibeyacaşa ane idei catiwedi yaaleğena idiiğe me jao.

21 Joanigidaa midatibece meji catiwedi yaaleğena. Niğina me domaşa jemaa me jao anele, pida inoka jakadi me joletibige niğica ane beyagi.

22 Igaataşa emegeeta domaşa jemaa Aneotedoğoji liigenatakaneğeco.

23 Pida jeemiteta noniciwaşa ilaligi, ane idei catiwedi yaaleğena. Niğida noniciwaşa micataşa daga idelege liigenatakaneğeco Aneotedoğoji ane jemaa. Niğida noniciwaşa idiiğe me jao ane beyagi, odaa ağica emaşa yoniciwaşa daga jika me jao ane beyagi.

24 Ee oko anidioka limedi magecağalo! Migica ane yakadi me idoğatice midataşa ida noniciwaşa ane idadeegita némaşa, codaa aneo midiokaanaşa limedi me leegitalo Aneotedoğoji me jototedice?

25 Iniotagodelalo Aneotedoğoji, leeğodi Goniotagodi Jesus Cristo jiğinää idoğatedice mejoteloco loniciwaşa nibeyacaşa.

Niğijo jotigide me yowoogo me jotete liigenatakaneğeco Aneotedoğoji. Pida inoka jao ane beyagi, leeğodi loniciwaşa nibeyacaşa.

8

Aneotedoğoji Liwigo najigotogowa godoniciwağa

1 Ja jinataga Goniotagodi Jesus Cristo me godogatedice mejonağateloco loniciwağa nibeyacaça, odaa Aneotedoğoji ağalee godiloikatidi leeğotedi godbeyaceğeco, oko ane godexogotege Jesus Cristo, ane dağadiaa iniwinağatalo epaa lidekeco godaaleğena, pida jibaağatema Liwigo Aneotedoğoji.

2 Igaataga Aneotedoğoji Liwigo najigotogowa gela godewiğa leeğodi me godexogotege Jesus Cristo. Odaa loniciwağa Liwigo Aneotedoğoji godogatice mejonağateloco loniciwağa nibeyacaça ane nadegi godemağa.

3 Ajakataga dađa jaagliataga niđina nibeyacađa ane idei catiwedi godaaleđena dađa leeđodi me jotetenaga liiđenatakaneđeco Aneotedođoji. Pida Aneotedođoji niđe epaa Lionigi aneote me goneleegiwa digo mokotađa, pida baadićicata libeyaceđegi. Niwakatee Lionigi me yaagliđi godbeyacađa, eote lawikodigi Lionigi leeđodi godbeyacađa.

4 Aneotedoğoji niğe Lionigi me yeleteğodomi, eotedibige mida godimaweneğegi me jaoga ane niğetogowa liiğenatakaneğeco, niğijo ane iğenaga. Natigide ağalee jaoga ane okomağa jemaanağa me jaoga, pida jaoga niğina ane niğetogowa Aneotedoğoji Liwigo.

5 Igaataga niğina anowo anepaa lidekeco laaleğena, inokina moyowo mowo. Pida niğina anowo ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo, idioka limedi moyowo niğica ane iğetiogi Aneotedoğoji Liwigo.

6 Igaataga niğina aninoka oyowo anepaa yemaa laaleğena mowo, joaniğidiaağidi biğidiokaanağa limedi moyototedice Aneotedoğoji nige nigo. Pida niğina anoyowo niğica ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo, biğidiokaanağa limedi me newiğa Miniwatağa, codaa midioka limedi mele laaleğenali.

7 Igaataga niğina aninoka yowoteda lakatağa ane beyagi ane yemaa laaleğena, joaniğiniaa laxakawa Aneotedoğoji, codaa ağoyiwağadi Aneotedoğoji liiğenatakaneğeco, oteğexaağa yakadi meniwağatakanağa.

8 Niğina anodioteci epaa lidağataka laaleğena, ağica nimaweneğegi doğoyocağaneğe Aneotedoğoji.

9 Odaa akaamitiwaji ane diğiwağati niğinoa anepaa yemaa gadaalegenali, pida nağa iwağati Aneotedoğoji Liwigo, jiğikeeni mewi me diğeladetiwağajji Aneotedoğoji Liwigo. Nige diğicata Cristo Liwigo minitağa niğini oko, niğini oko anebi Cristo.

10 Pida Cristo nige itediwağajitiwaji, odaa icaağica nige gadelewi leeğodi nibeyacaça, odaa Aneotedoğoji Liwigo yajigotagawatiwaji gela godewiğa leeğodi Aneotedoğoji jeğeote me godenagağa.

11 Codaa nige itiwağajitiwaji Aneotedoğoji Liwigo, niğijo aneo Jesus me yewiğatace, odaa Aneotedoğoji, aneote Cristo me yewiğatace, ağağeote me godewikitace, codaa eote gela godolaadi, leeğodi Liwigo ane itiwağajitiwaji.

12 Enice inioxoadipi, jinağa domağa jiwağatece anepaa lidağataka godaaleğenali.

13 Igaataga nige iwitecetiwaji ane lidağataka gadaalegenali, ağica dağawienatakaniğitaj me gadelewi, codaa midiokaanağa limedi motonitedice Aneotedoğoji. Pida Liwigo Aneotedoğoji yakadi me yajigotagawa godimaweneğegi me ikani mawii niğinoa anakamağa godilağataka mawiite. Odaa nigikanî mawiite niğinoa gadaalegenali lidekeco ane beyagi, odaa idiokaanağa limedi me godewikitajji miniwatağa Aneotedoğoji.

¹⁴ Igaatağa inatawece niğina oko ane iiğe Aneotedoğoji Liwigo, joaniğidiae lionigipi Aneotedoğoji.

¹⁵ Igaatağa adakatiwoğoji niwigo aneo moko ageleemagipi. Pida jibağatege Aneotedoğoji Liwigo aneo me dibatedogowa moko lionigipi, coda eo me japaawağatibige Aneotedoğoji mejinağa, "Eiodi, Eiodi yemaanigi!"

¹⁶ Liwigo Aneotedoğoji eledi meetoğowa catiwedi ğodaaleğena moko li-onigipi Aneotedoğoji.

¹⁷ Leeğodi moko lionigipi Aneotedoğoji, odaa ane nebi, oko aağaga ȝonebi. Niğica Aneotedoğoji lağajegiteteema Cristo, odaa oko ȝonedianagawa nige limedi me dibatetege niğica nağajegi. Igaatağa nige jawikodeega leeğodi me jibaağatema Cristo, digo mioatağa me dawikode, odaa oko jawanağatege nigoiweniğide.

Aneotedoğoji doğetetedogowa

¹⁸ Igaatağa niğinoa ȝodawikodico digoina iigo, ejidaşa yakadi daşa jiboğotagatoge niğica Aneotedoğoji anicota me najigotedogowa, anicota me nikietedogowa, nige limedi me doğetetedibigoğoji.

¹⁹ Igaataşa inoatawece ane liidağatajedi Aneotedoğoji onibeotege coda eliodi moyemaa me age niğica noko nige yelögotee lionağa.

²⁰⁻²¹ Igaataşa inoatawece Aneotedoğoji liidağatajedi jiğijo me diğica jaoğate. Aleeğodi değepaağoyemaa me liciagi, pida Aneotedoğoji yemaa mig-ote. Aneotedoğoji eote me inibeoonağatege micota noko meote me dağadiaa yeleo okanicodaağica niğinoa ane liidağatajegi. Coda aağalee neladi, pida inoatawece ja iwoko lawikodico, odaa ja ninitibigiwaji lodox Aneotedoğoji, digo mokotaşa anoko lionigipi.

²² Macataşa nağana iwaalo baanaşa nikaticobece laadi naşa dineemite me niłegi menitini lionigi ane nibeotege. Jiğidaägee, inoatawece ane Aneotedoğoji liidağatajedi aağaga onikaticobece laadi niğina monibeotege niğica noko nige dibatedogogi anoko lionigipi.

²³ Aşinokinoa eletidi liidağatajedi Aneotedoğoji meneğegi onikaticobece laadi niğina monibeotege niğica noko. Pida oko baanaşa jibağatege Liwigo Aneotedoğoji, anodoejegi ȝonoğeeditalo Aneotedoğoji, oko aağaga eliodi me inikanağaticobece ȝodaadi niğina me inibeoonağatege niğica noko Aneotedoğoji nige dibatedogogi anoko lionigipi, odaa jağaga jibağatege gela ȝodolaadi.

²⁴ Inibeoonağatege gela ȝodolaadi leeğodi niğida gela ȝodewığa. Nige naşa jinataşa niğica ane inibeoonağatege, odaa aağalee leeditibige daşa inibeoonağatege, igaataşa ağıca ane nibeotege niğina baanaşa eliodi me nadi.

²⁵ Pida nige inibeoonağatege niğica ane diğica me jinataşa, leeditibige me idinatiğatalo ȝodawikodico niğina me inibeoonağatege.

²⁶ Aneotedoğoji Liwigo aağaga ȝodaxawa, leeğodi ağıca ȝodoniciwaşa. Codaajowooğotaşa niğica anodaägee me jotağaneğenäşa Aneotedoğoji. Joaniğidiae leeğodi Aneotedoğoji Liwigo me dipokotoğoloco. Codaadınoniçiwädi me dipokotoğoloco, ajakataşa me jelögotaşa niğica anodaägee me dipokotoğoloco, pida başa jeemiteğatece catiwedi ȝodaaleğena.

²⁷ Aneotedoğoji naditediwece catiwedi laaleğena oko, codaay yowooğodi lowooko Liwigo. Igaataşa Aneotedoğoji Liwigo niğina me dipokoteloco loiigi, inoka dipokota ane yemaa Aneotedoğoji.

²⁸ Jowoğotaşa Aneotedoğoji me ibake inoatawece niğinoa ane ȝoninyaco meote aneletema niğina oko anoyemaa Aneotedoğoji, aneniditediogi me lionigipi, anakaa lowooğotetece.

²⁹ Igaataşa niçina Aneotedoçoji baanaşa iolatedicoace, iomaçaditedicoace meote me liciagi Lionigi. Eotedibige Lionigi me liidaşa liwigotigilo eliodi nioxoadipi.

³⁰ Niçina ane iomaçaditedicoace, eniditediogi me lionigipi. Odaa niçina aneniditediogi, jegeote me içenaçatibigiwaji. Odaa niçina ane içenaçadi, iweniqide yawanaçaditetege Cristo.

Ica anodaagee Aneotedoçoji me godemaa

³¹ Ja jinataşa Aneotedoçoji me dibatedoçowa moko lionigipi, codaan me godaxawa, odaa domigica ane yakadi me şodijeke?

³² Aneotedoçoji ayoli Lionigi, pida yajigo me yeleotedoçodom. Jinataşa Aneotedoçoji me yajigo epaa Lionigi, odaa jowoogotaşa me najigotedoçowa me şonoşetedi inoatawece niçinoan ane jopoogatibige.

³³ Domigica ane yakadi me laagetedipi liomaçataka Aneotedoçoji? Ağica ane yakadi. Leeçodi ijaagijo Aneotedoçoji yelögodi me diçicata libatiigi niçidi noiigi.

³⁴ Domigica ane yakadi me şodiloikatidi leeçodi şobeyaceçeco? Ağica ane yakadi, leeçodi Cristo ja yeleotedoçodom, codaan me yewiçatace, odaa etiniwa liwai libaaçadi Aneotedoçoji, dipokotedoçoloco miniwataşa Aneotedoçoji.

³⁵ Odaa, domigica ane yakadi me şodawalacetegi Cristo ane şodemaa? Domige şodawikidico, ogoa domige inoa şodaçalanşa, ogoa domige ina metiçodiatetibeci, ogoa domige nigigi, ogoa domige ina maniaditibige şodowoodaçagi, ogoa domige ina mida ane idoiçata, ogoa domige ina modoletibige metiçodeloadi; inoatawece inoa ganicinoa, domigoyakadi metiçodawalacetegi Cristo? Ee meji ağica ane yakadi.

³⁶ Joaniçidaa aneeta Aneotedoçoji lotaçanaçaxi,
“Akaami leeçodi,
inoatawece nokododi odoletibige metiçodeloadi.
Ododigotogowa micataşa niçina waxacoco anoyadeegiticogi nematakanaçaxi.”

³⁷ Pida ja şodixomaçatema inoatawece ane şoninyaaco, odaa ağaleeçica ane şodakadi, leeçodi Cristo me şodemaa.

³⁸⁻³⁹ Igaataşa jowoogodi, codaan ajawienataka me diçica ane yakadi me şodawalacetegi Aneotedoçoji ane şodemaa. Oteçexaaçaga némaşa ayakadi, oteçexaaçaga şodewiga, migetaşa aanjotedi, migetaşa niçicoa ane niçenatakanaşa digoida ditibigimedi, oteçexaaçaga niçicoa niwicidi ane dagaxa me notoetedi, migetaşa anigetigida şoninyaagi niçina natigide, migetaşa şoninyaagi anigida noko, oteçexaaçaga gaantokaşidi ane idei ditibigimedi, oteçexaaçaga aninoa digoina iigo, oteçexaaçaga anigetigidi niçinoan eletidi Aneotedoçoji loenataka. Ağica ane yakadi me şodawalacetegi Aneotedoçoji ane şodemaa. Codaan Goniotagodi Jesus Cristo ja ikee Aneotedoçoji meliodi me şodemaa.

9

Noiigi Aneotedoçoji ane iolatedice

¹ Ejitece anewi leeçodi ee nebi Cristo. Aneotedoçoji Liwigo eo me jowoogodi me jao ane içenaga. Joaniçidaa nikheetiwa me daşa jiwitaka.

² Eliodi me ee agecaçalo, jilee yaaleçena codaan aliditini, leeçodi emaga yoiigi. (Ee agecaçalo leeçodi modowocetege ane domiçigotediogi Aneotedoçoji me içenagaçadi).

3 Emegeeta domegelioditibece me jemaa Aneotedoğoji dağa idixoo, codaan dağa idawalacetetege Cristo leeğodi yoiigi, migetagleegaga yaxawa.

4 Yoiigi, loiigi Israel. Aneotedoğoji iomağaditedicoace meote me lionigipi, codaan me dinikeetediogi anodaageeteda. Aneotedoğoji ja ikeetediogi ane yemaa migote loiigi, codaan me yajigotediogi liigenatakanegeco. Aneotedoğoji ja ikeetediogi anodaagee modoğetetalo minitaşa ligeladi, codaan eote ligetitege.

5 Niğidi noiigi ida aneetege licoğegi jotigide godaamipi, gonağeegiwadi goneğaga, ane dinikeetediogi Aneotedoğoji. Cristo ida aneetetege licoğegi miditaşa, codaan inaağina niğidi noiigi. Ijaagijoja Cristo Gonoenogodi, iğe inoatawece. Inatawece oko domaşa leeditibige midioka limedi modoğetetalo. Odaa jiğidaagee. (Amém.)

6 Pida ağeji me diğicota ane ligegi Aneotedoğoji. Igaataşa ağinatawece loiigi Israel iomağaditedice Aneotedoğoji me loiigi.

7 Codaan ağinatawece anida aneetege licoğegi mijotaşa Abraao ewi me lionigipi Aneotedoğoji. Igaataşa Aneotedoğoji meeteta Abraao, “Inokina anida aneetege licoğegi gadjionigi Isaue, beğejitiogi mida aneetege gadjicodogegi.”

8 Digawini ane diitigi, nigaanigipawaanigi ane lanikadi miditaşa noiigi Israel, ağinatawece lionigipi Aneotedoğoji. Pida inokina mida aneetege licoğegi Abraao niğina anenitini leeğodi me ligegi Aneotedoğoji, inokina me dibatetege Aneotedoğoji mewi me loiigi.

9 Leeğodi Aneotedoğoji meote niğida ligetitege Abraao, “Nigeledi nicaağabi, idopitacijo, odaa Sara jiğicaa lionigi.”

10 Pida aniğidokidata. Rebeca ijoa itoataale lionaşa ijokijota naniodi, gonenlokodi Isaue.

11-12 Pida Aneotedoğoji ikee me iolatedice oko ane yemaa me iolatedice, odaa meeteta Rebeca, “Niğica liidaşa, liotagi niğica loxooxegi.” Aneotedoğoji eote ligetitege niğijo maleedigicatibige degenitiniwace niğijo nigaanigipawaanigi, maleedigica doğoyakadi mowote gaantigini anele, migetaga ane beyagi. Joaniğidaagee Aneotedoğoji me ikee me iolatedice oko leeğodi mepaa yemaa meniditeta, idigida aleğodi ane loenataka niğina oko.

13 Joaniğidaageeta lotaşa Aneotedoğoji me diniditeloco,
“Jemaa Jacó,
pida yelegedi Esaú.”

14 Aneotedoğoji domige iğenaşa ina me iolatedicoace ina oko anepaa yemaa? Ayakadi diğidegejalagatigi gogegi!

15 Igaataşa Aneotedoğoji meeteta Moisés, “Jiwicode niğinaoko ane jemaa me jiwicode. Codaan jao me Ee eletema niğinaoko ane jemaa me Ee eletema.”

16 Aneotedoğoji iolatedice oko aleğodi niğinaoko miniaa yemaa, otegexaağaga leeğodi ane loenataka. Pida Aneotedoğoji iolatedice oko leeğodi me iwicode.

17 Igaataga diniditeloco lotaşanağaxi Aneotedoğoji niğijo ligegite Faraó, meeteta, “Joaniğida leeğodi me jao makaami inionigi-eliodi, jaotibige me jikee inimaweneğegitece niğijo ğaninyaagi, codaan me jaotibige minatawece oko digoina iğeo oyowoogodi lboonağadi.”

18 Odaa Aneotedoğoji iwicode niğina ane yemaa me iwicode, yakakağadi laaleğena niğina ane yemaa me yakakağadi laaleğena.

Inatecibece oko Aneotedoğoji iwicode, inaageledi baga iloikatidi

19 Yakadi mini niğina akaamitiwaji aneetiwa, “Nige niğidaagee, amica ane yakadi me dakapetege Aneotedoğoji ane yemaa, enice igaamee ina Aneotedoğoji malee dilaagetete oko?”

²⁰ Pida yokaaqedidi. Niçida makaami minakaamita oko. Odaa aqakati daqadidotigimadenitege Aneotedoqoji. Igaataqa niçina ane noenatagi ayakadi degeeta niçina noenatagodi, "Igaamee ina midegemiitiwa ma-doeni?"

²¹ Niçina niwilanaqaganaga ane iwila boote ida nimaweneqegitece me iwila ane yemaa migota me iwila napaloaga. Yakadi meo boote ane daqaxa me libiniena, oqoa migeo naqana boote ane daga libiniena anoibaketema okanicodaaqica. Pida iniokini niçini napaloaga ane iwila.

²² Aneotedoqoji jiçidaagee. Yemaa me ikee lélégatetema nibeyacaga, codaa yemaa niçina oko moyowooqodi nimaweneqegi. Eliodi me dinatite, codaa me ikee me yakadi me ixomagateetedijo loenataka niçijo oko ane yelatetema, joaniçidiah naaga.

²³ Codaa Aneotedoqoji yemaa me ikee meliodi loniciwaga meote me godewiqa codaa godiweniqide digo minataqa niçina oko anicota minatawece oiweniqide. Jotigide naqa godiwikode, codaa me godeyaqadi me godinelecaqatee, codaa modogetetibigoqoji.

²⁴ Igaataqa Aneotedoqoji eniditedoqowa, aqinokina niçina ane judeutedi, pida eledi eniditediogi niçina ane daga judeutedi.

²⁵ Joaniçidaägeete Aneotedoqoji, niçijo ane iditini Oséias, anee, "Niçidi ane daga yoiigi,
icota mejitiogi me, 'Yoiigi'.

Codaa noiigi ane daga jemaa,
icota mejitiogi me, 'Yemaanigipi.'

²⁶ Idiaaqidi niçica nipoqodi negeetediogi Aneotedoqoji niçica oko,
"Aqakaamitiwaji yoiigi",
idiaaqitace nigoditiogi,
"Lionigipi Aneotedoqoji ewikegi."

²⁷ Isaías yalaqata loiigi Israel, niçijo mee, "Diganee loiigi Israel meliodi, micataqa niçina dotiwadi liniogotibece akiidi-eliodi. Aneotedoqoji eote lewiqa onateciqidi niçidi noiigi.

²⁸ Igaataqa aleegi Goniotagodi Aneotedoqoji ja iloikatidi inatawece noiigi niçina iiqo, leeqodi igenaga. Inoatawece niçinoan aneete ico micotece."

²⁹ Aniqicatibige Isaías degeetece niçijoa lotaga, niçijoa eletidi lotaga me yalaqata analleqicotece, mee, "Goniotagodi Aneotedoqoji ane iiqe inoatawece, daaditiqica ane nenyagaditetema anida aneetege licoqegi godaamipi, taqa godiciagi nigotaga Sodoma ajaa Gomorra ane yaagadi Aneotedoqoji."

Noiigi Israel aqoyiwaqadi nibodicetedi anele ane icogotedibigimece miniataga Aneotedoqoji

³⁰ Aneotedoqoji eniditediogi oko inatawece digawiniteloco ane noiigi. Ja jinataqa Aneotedoqoji me dibatetege ane daga judeutedi leeqodi monakato, ane doqodoletibige me dibatetege Aneotedoqoji.

³¹ Pida noiigi Israel anodoletibige Aneotedoqoji me dibatetege leeqodi moyotete liigenatakaneqeco, pida aqoyakadi moyotete niigenatakaneqeco.

³²⁻³³ Igaamee daga yakadi me dibatetege Aneotedoqoji? Ayakadi leeqodi odoletibige Aneotedoqoji me dibatetege leeqodi moyotete niigenatakaneqegi, idiqida aleegodi doqonakato Aneotedoqoji. Odaa micataqa daga nixipaqa, ixipe wetiga. Aneotedoqoji lotaga eetece naqajo wetiga, niçijo mee,

"Digawini!

Jao inikateloco wetiga manitaqa nigotaga Sião.

Odaa niçina oko odixipetigi naqani wetiga.

Naqani wetiga nelegi eo niqina oko menitiniwace.
Pida aneyiwaqadi baadiqica liboliqa.”
(Niqijoja liiqexegi Aneotedoqoji jiqinliaaqoditalo me wetiga.)

10

¹ Inioxoadipi. Jemaa manitawece yaaleqena, yoiigi Israel mida lewiga. Jipokotalo Aneotedoqoji meote lewiga.

² Igaataqa jakadi meji meliodi moyemaa moyocaqanegetibigo Aneotedoqoji, pida aqoyowooqodi niqica anigetaqa nimawenegegi.

³ Aqoyowooqodi niqica anigote Aneotedoqoji niqina oko meote me igenaga. Odoletibige mowo epaa lakanligi, odaa jogodowocetege niqijo anigote Aneotedoqoji oko me igenagadi.

⁴ Igaataqa Cristo eotedibige me daqadiaa leeditibige niqina oko me yotete liiqenatakanegeco Aneotedoqoji oditaqa ja igenaga. Pida niqina oko leeditibige midokida me nakato Cristo, odaa Aneotedoqoji ja dibatetege.

Aneotedoqoji yakadi meote lewiga okanicodaagica oko

⁵ Moisés yalaqata anodaa nimawenegegi oko me yakadi me igenaga lodoe Aneotedoqoji, niqina meyiwaqadi niiqenatakanegeco. Mee me iditini, “Niqina aneote inoatawece ane Aneotedoqoji liiqenatakanegeco, joaniqiniaaa yakadi midioka limedi me yewiqa leeqodi meyiwaqadi niiqenatakanegeco.”

⁶ Pida niqina meetece Moisés niqina oko ane igenaga leeqodi me nakato Aneotedoqoji, mee, “Jinagakamaqa adinigee, degeni, ‘Amijio ica ane yakadi migo digoida ditibigimedi?’” Niqida gagikanegegi ikee memaani manadeegi Cristo micoqoteenitedibigimece ditibigimedi, menagi eote me godegenaga.

⁷ Ereditace mee Moisés, “Oteqexaaqaga adinigee, degeni ‘Amijio ica ane yakadi migo dinikatinece catinedi iigo?’” Niqida gagikanegegi ikee memaani mawii Cristo me dinawacetedibige liwigotigi emaqaga, menagi eote me godegenaga.

⁸ Pida mee Moisés, “Niqinoa nibodicetedi ane niwakatee Aneotedoqoji aqica lagaliigi majpaatalo. Akamaqakaami jejenitece niqinoa nibodicetedi, codaa etidiwa catiwedi qadaaleqena.” Ijaqijoja niqijoja nibodicetedi ane jelogotaqatedibece anoditece gotiwaqatakanegegi.

⁹ Joaniqidaageeta niqida nibodigi: Nigenita eledi oko Jesus me Goniotagodi, codaa nige iwaqati Aneotedoqoji me yewikatiditace me yeleo, odaa Aneotedoqoji eote gadewiqa.

¹⁰ Igaataqa niqina mewi mejiwaqatakanaqa manitawece godaaqegen, Aneotedoqoji eote me godegenaga, codaa nigejinaqatece gotiwaqatakanegegi, odaa Aneotedoqoji jegeote me godewiqa.

¹¹ Igaataqa mee Aneotedoqoji lotaqanaqaxi, “Inatawece niqina anonakato Goniotagodi aqica liboliqa.”

¹² Igaataqa lodoe Aneotedoqoji inatawece oko diniciamico, ina ane judeutedi, inaaqina ane daga judeutedi. Igaataqa iniaaginiwa Goniotagodi, Niotagodi inatawece oko. Codaa eliodi me ibinie inatawece anodipokotalo me yaxawa.

¹³ Joaniqidaageeta Aneotedoqoji lotaqanaqaxi, niqijo mee, “Inatawece niqina anodipokotibige Aneotedoqoji liqiwaaqenatakanegegi, Aneotedoqoji eote lewiga.”

¹⁴ Pida igame nimawenegegi ina oko modipokotalo Aneotedoqoji nige doqoyiwaqaditeda? Codaa igame nimawenegegi moyiwaqadi, nige diqica mowajipatalo nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi? Codaa igame

nimaweneğegi me najipaaga, nige diğica ane yelogoditiogi niğinoa nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi?

¹⁵ Coda igame nimaweneğegi ina oko me yelogoditedibece nibodicetedi anele nige dağa liğexegiteda Aneotedoğoji? Joaniğidaa leegodi mee Aneotedoğoji lotağanağaxi, “Dağaxa mele niğina meno ane nadeegi nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi.”

¹⁶ Pida onateciğidi oko anodibatege nibodicetedi anele anoditece Goniotagodi. Igaatağa ijo mee Isaías, “Iniotagodi Aneotedoğoji. Ağica aneyiwagadi godatematigo.”

¹⁷ Odaa niğina oko yakadi me nakato Goniotagodi niğina me wajipata natematigo. Pida wajipata natematigo niğina mini ane yelogodi nibodicetedi anele ane icoğotedibigimece miniwataga Aneotedoğoji.

¹⁸ Natigide jigika, meji, “Agodoğowajipata natematigo?” Owajipata! Digo aneeta Aneotedoğoji lotağanağaxi,

“Inatawece oko digoina iiğο joğowajipatalo lotağ, coda latematigo jiğicoticogi neğepaa niğica liniogo iiğο.”

¹⁹ Pida jikataci, mejitiogi, “Loiigi Israel, domigoyowoğoditece ijo natematigo?” Moisés odoejegi me digitataka niğijo neğeetece aneeteta Aneotedoğoji,

“Jaote manoceetematiwaji niğina oko ane diğica me yelğο midi me noiigi. Coda jao me ağadelatematiwaji noiigi ane diğicata lixakedi.”

²⁰ Odaa Isaías jağani laaleğena mağaga eetece ane ligegite Aneotedoğoji, mee,

“Niğina ane doğodoletibigiji, etidakadi.

Odaa ja idinikeetiogi niğina ane doğodigikatibigiji.”

²¹ Pida Isaías yalağata loiigi Israel, niğijo mee, “Inoatawece nokododi jipokotiogi yoiigi modopitiwa. Pida ağıtidadiwağadi, otigimadadipi.”

11

Aneotedoğoji iwicode noiigi Israel

¹ Enice jigika, “Aneotedoğoji domige dowocetetege idi epaa loiigi?” Ejitağawa adowocetetege. Igaatağa emeğeeta ida anejitege loiigi Israel. Ijo anejitege Icoğegi Abraão, ida anejitege loiigiwepodi Benjamim.

² Aneotedoğoji aikatedice loiigi ane iomağaditedice niğijo maleedığicatibige dağa ilidağadi inoatawece ane jinatağ. Owoğotitiwaji niğijo Aneotedoğoji lotağ anoditece Elias. Elias laagetedipi loğigi niğijo meetalo Aneotedoğoji,

³ “Iniotagodi Aneotedoğoji. Onigodi niğijo anoyelogoditedibece ağadowooko, coda oyaağadi niğijo nameejatedi wetiadi aneite me inigotağ ejedi leegodi libeyaceğeco oko. Jeğemokaaneğeeta me ideyağatice, pida aağagodoletibige metideloadi.”

⁴ Pida Aneotedoğoji naşa igidi Elias, meeteta, “Ja jotetetomi seete miili şoneleegiwadi ane doğoyamağatedini lokotidi lodox niwigo Baal, ağodoğeteta”

⁵ Odaa niğina natigide idaagee. Yeyagaticoace onateciğidi oko analee nepilidi Aneotedoğoji, ane iomağaditedicoace leegodi meliodi meletetema.

⁶ Aneotedoğoji iomağaditedice oko leegodi meliodi meletetema, idığida aleegodi diğinoa niğicoa loenataka anele aneo Aneotedoğoji me ninitedibece. Igaatağa dağa iomağaditedice Aneotedoğoji niğina oko leegotedi

loenataka, odaa agotaqalee yakadi me ikee meliodi meletetema oko niqina me isolatedicoace.

⁷ Odaa yakadi mejinaga noiigi Israel me digicata moyakadi niqica anodoletibige. Onexaagonateciqidi oko anoyakadi anodoletibige, joanigidiaa Aneotedoqoji ane iomagaditedicoace. Inegeledi jogowote me dakake laalegenali.

⁸ Joanigidaageeta Aneotedoqoji lotaga, “Aneotedoqoji eotedibige me daqa neemitega micataqa daqa niotaqa, eotedibige me dogonadi, oteqexaaqaga qowajipata ica anewi. Jigidaagee niqidi oko codaa niqina noko.”

⁹ Davi eledi yalaqatiogi, mee,
“Jemaa moiloikatiditibiwaji miditaqa lalokadi,
micataqa niqini ejeeqagi nibakajetegi,
codaa moigoetiniwace,
odaajadinaatibiwaji ica modaaqigotibeci.

¹⁰ Jemaa me micataqa degetoinadi amaleegaga ayatetibiwaji,
codaa micataqa digidioka limedi moyoyaqaditedibece niqinoa ane dakaketema.”

¹¹ Enice, jigika, “Inoa judeutedi, domigidioka limedi moyototedice Aneotedoqoji, micataqa niqina oko ane dixipe oditaqa jigidiaagite ane lanikadi?” Agidioka limedi moyototedice Aneotedoqoji. Pida Aneotedoqoji eote lewiqa niqijo ane daqa judeutedi leeqodi niqijo judeutedi moniteloco nibeyacaqa me dogoyiwaqaditeda Aneotedoqoji, eotedibige monocetema niqijoa ane daqa judeutedi.

¹² Aneotedoqoji eliodi me ibinie eledi noiigitigi niqina iiqo leeqodi libeyaceqeco loiigi me dogoyiwaqaditeda. Codaa eliodi me ibinie niqijo ane daqa judeutedi, leeqodi niqijo ane judeutedi moniaditema niliicaqajetedi anewi. Niqina nigodopitalo Aneotedoqoji ijotawece niqijoa judeutedi aneniditediogi, odaa Aneotedoqoji dagaxatace me ibinie niqina eledi oko ane daqa judeutedi.

Aneotedoqoji eote lewiqa ane daqa judeutedi

¹³ Natigide ejitaqawatiwaji ane dagakaami judeutedi. Jowoogodi Aneotedoqoji me idimonyatediogi ane daqa judeutedi. Jowoogodi me goneqeqi niqida ibakedi ane najigotediwa.

¹⁴ Ijoatokaaqa jakadi me jao niqijo emaga yoiigi monocetaqadomitiwaji, amaleegaga icawaanigi Aneotedoqoji aneote lewiqa leeqodi niqida ibakedi.

¹⁵ Igaataqa niqina oko digoina iiqo ane daqa judeutedi odopitalo Aneotedoqoji leeqodi niqijo ane judeutedi me dowocetetege. Niqina nige dibatacetege Aneotedoqoji niqijoa judeutedi, odaa eo meliodi godinikegi leeqodi Aneotedoqoji meote me newigatace niqijoa judeutedi.

¹⁶ Nigoyajigotalo Aneotedoqoji paon liwai, odaa iditawece paon eledi nebi. (Jotigide laamipi judeutedi liciagi niqijo paon liwai. Aneotedoqoji dibatetege, odaa eledi dibatetege lionigipi). Nigoyajigotalo Aneotedoqoji litodi naqana niale, libiwedi eletidi nepilidi.

¹⁷ Inoatecibece libiwedi nawodigije oliveira onakagidi. Odaa libiwe oliveira loidena joqoyexocaqaditege naqajo ane dinoke libiwe naqajo eledi oliveira. Odaa naqajo gela libiwe ja ili, codaa me dione, leeqodi litodi. Niqinoa judeutedi liciagi naqajo nawodigije oliveira. Akamaqakaamitiwaji ane dagakaamiteda judeutedi baqa qadiciagi naqajo libiwe anoka oyexocaqaditeloco eledi. Natigide abaategetiwaji loniciwaga codaa me lewiqa Aneotedoqoji ane yajigotediogi loiigi judeutedi.

¹⁸ Aägele diğikaniticoace, daaditaağadiaağica mawiite ijoa judeutedi ane liciaco libiwedi oliveira ane dinoke. Ayakadi dağadinaağaxakenitibecetiwaji, igaataağna niğida makaami ḡadiciagi micoataağla libiwedi niale. Nağana libiwe niale adowediteloco litodi, pida litodi yajigota liweenigi niğinoa libiwedi.

¹⁹ Pida ane dağakaami judeutedi menitiwaji, “Onakagidi niğijoan libiwedi owotibige moyexocağaditini eledi libiwe. Odaa ḡadiciagi nağajo eledi libiwe.”

²⁰ Ewi monakagidi niğijoan libiwedi anoiciaceeketege judeutedi. Pida niğijoan judeutedi Aneotedoğoji ağaleegeetediogi me loiigi leegodi ağunakato, odaa akaamitiwaji etiğadawanaağatitege loiigi Aneotedoğoji leeğodi manakatoni. Odaa jinaağ domaga adinaağaxakenitibecetiwaji, pida adinoweti.

²¹ Aneotedoğoji ja iloikatidi judeutedi, anoiciaceeketege niğijoan niale libiwedi anoyakagidi. Odaa akaamitiwaji nigikani manakatoni, akaami eleditetiwaji ḡadiloikatiti.

²² Ja jinataağna niğica Aneotedoğoji meliodi meletetema oko, codaan iğenaağ me iloikatidi niğina eledi oko. Iloikatidi niğina anoika monakato, pida eliodi meletedağadomitiwaji nige diğikaniteda manakatoni. Nigikanitiwaji manakatoni, odaa ağaleegeetedağawatiwaji makaami loiigi, ḡadiciagi niğijoan libiwedi oliveira anoyakagidi.

²³ Odaa niğijoan judeutedi, nigidopitalo Aneotedoğoji monakatotace, odaa ja yawanaağaditacetege loiigi, igaataağna Aneotedoğoji yakadi meote modopitacalo.

²⁴ Odaa akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi, ḡadiciagi nağajo libiwe oliveira loidena anoyakagidi, odaa joğoyexocağaditeloco nağajo niale nawodigije, nağajo ane dağa libiwe. Pida niğijoan judeutedi liciaco niğijoan anepaa libiwedi nağajo niale nawodigije anoyakagidi. Adakake doğoyexocağaditacedini libiwedi anoyakagidi nağajo niale oliveira loidena. Odaa jiğidaagee ağica lagaliigi Aneotedoğoji daga yexocağaditacedini niğijoan libiwedi anida aneetege nağajo niale nawodigije, odaa jiğidaagee me yawanaağaditacetege judeutedi niğijo loiigi.

Aneotedoğoji iwicode inatawece oko

²⁵ Inioxoadipi. Jemaa mowooğoti ane nelogoditedoğowa Aneotedoğoji, amanagawini ağadinaağaxakenitibecetiwaji leegodi Aneotedoğoji aneote mowooğoti. Nikeetedoğowa midi niğina noiigi judeutedi dakake laaleğena nigepaagicota monotalo Aneotedoğoji inatawece niğina ane dağa judeutedi aneniditediogi.

²⁶ Odaa jiğidaagee, Aneotedoğoji eote lewığa inatawece loiigi Israel. Aneotedoğoji lotaağ yalağata niğida niciagi, niğijo mee,
“Ganewikatitogodi icoğoticogi manitaağ nigotaga Sião,
odaan enagi napitağadi inoatawece libeyaceğeco oko anida aneetege licoğegi Jacó.

²⁷ Aneotedoğoji mee,
‘Jao micota ane igegeitiogi,
inapitağadi libeyaceğeco anida aneetege licoğegi Jacó.’”

²⁸ Judeutedi ağobitatege nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwataağ Aneotedoğoji. Joaniğidaa leegodi me laxakawepodi Aneotedoğoji eotedibige me yakadi me gadibinienitetiwaji ane dağakaami judeutedi. Pida Aneotedoğoji ixipetedice noiigi Israel, codaan yemaa leegodi niğijo ane ligetitege laamipi.

²⁹ Igaataağna niğina Aneotedoğoji me iolatedicoace oko, codaan niğina me ibinie, aiigi ane lowooko.

30 Niçijo jotigide akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi aşıwaşatı Aneotedoğoji. Pida natigide Aneotedoğoji ęadiwikodenitiwaji leeğodi niçijoa judeutedi me doğoyiwaşaditeda.

31 Joanişidaägee natigide niçijoa judeutedi ağoyiwaşadi Aneotedoğoji leeğodi me ęadiwikodenitiwaji. Eotedibige Aneotedoğoji maşaşa yakadi me niwikodetediniwace.

32 Leeğodi ijotawece oko ağoyiwaşadi Aneotedoğoji, odaa jeğeote me diğicata ane yakadi me ika nibeyacaşa, micataşa dağa dinigoetiniwace, dağa niwilogojegipi. Aneotedoğoji eotedibige me niwikodetediniwace inatawece oko.

Leeditibige me joğeeğatalo Aneotedoğoji

33 Aneotedoğoji yowooğodi inoatawece, codaan yowooğodi oninitecibeci ane loenataka. Ağica liciagi. Ajakataşa dağa jowoogotaşa niçicoa ane lowooko, codaan ajakataşa daşa jowoogotaşa inoatawece niçicoa aneote.

34 Joanişidaägeeta Aneotedoğoji lotaga, anee,
“Amijio ane yakadi me yowooğodi icoa lowooko Goniotagodi Aneotedoğoji?
Codaan amijio ane yakadi me iladee?

35 Codaan amijio baanaşa ica anigini ane yajigatalo Aneotedoğoji,
odaan ja nibeotegeloojedi?”

36 Igaataşa iliğağadi inoatawece, codaan inoatawece aninoa idioka limedi minoa leeğodi nimaweneğegi, codaan inoatawece aninoa, iniaa loenataka, codaan modoğetetaloo leeğodi loenataka. Joanişidaa leeğodi me leeditibige midioka limedi me joğeeğatalo Aneotedoğoji. Odaa jiğidaägee. (Amém).

12

Godewığa me jibaagatema Aneotedoğoji

1 Enice inioxoadipi, jipokotağawatiwaji mewi madinajicitalo Aneotedoğoji, leeğodi eliodi me godiwikode. Niçijo jotigide oyalegi ejedi moibootalo Aneotedoğoji mowotibige me ninitibec, pida oko başa idiniboonağatalo Aneotedoğoji godiciagi niçina nibooniği ewikegi. Odaa iniokiniwateda me godewığatema. Joanişidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Odaa joanişidaa aneo mewi me joğeeğatalo.

2 Jinaşa domaşa iwitece lakataşa okotigi niçina iigo anodakapetege Aneotedoğoji. Pida ikani Aneotedoğoji me iigi ęadaaleğenali, amaleeşaşa owoogotitiwaji ane yemaa Aneotedoğoji. Ane yemaa Aneotedoğoji eletağadomi, ağicaadaga beyagitadomi, codaan me ninikatidi Aneotedoğoji, codaan me iğenagatadomi.

3 Aneotedoğoji najigotediwa ibakedi, codaan aağaşa najigotediwa yoniciwaşa me jao niçida ibakedi. Joanişidaa leeğodi mejitağawatiwaji, jinağaleetibige dağakaami ęoneğegipi, igaataşa aştakaami ęoneğegipititiwaji. Pida nigakamaşa adinowootiwaji, owoo niçica anele, ane iğenaga, codaan jinogowootiwaji doğoleetibige me ęadeloki. Akamağakaami leeditibige madiniwini amaleeşaşa anati naşa yajigotedağawa Aneotedoğoji ęatiwaşatakaneğegi.

4 Digowoo niçina godolaadi owidi liwailidi, pida idiokidi godolaadi aneite-loco. Codaan oniditeci liwai ida ane libakedi.

5 Niçida moko, oko eliodi, godiciagi liwailidi godolaadi. Pida okomogokotiğe godiciagi godolaadi mokiditece. Codaan niçida moko okotawece godexogotegeloojedi Cristo. Odaa okotawece ida anejinagatitiwage digo minoataşa liwailidi godolaadi.

⁶ Joaniqidaa me dağa diniciamico godixaketedi ane najigotedoğowa Aneotedoğoji me jibakenaşa. Nigida godixakedi mejinağatiogi nişina anonakato Goniotagodi nişica ane yemaa Aneotedoğoji me ligegitediogi, jaoşa nişida şobakedi me jinakatonaşa Aneotedoğoji.

⁷ Nige najigotedoğowa Aneotedoğoji godixakedi me jaxawanaşa eledi oko, dice jaxawanaşa. Nige najigotedoğowa godixakedi me jişaxinaşanagatece lotaşa Aneotedoğoji, dice jişaxinaşanagaga.

⁸ Nige najigotedoğowa Aneotedoğoji godixakedi me jaoşa loniciwaşa eledi oko modiotece Cristo, dice jaşa loniciwaşa. Nige najigotedoğowa şonimaweneğegi me jedianaşatece oko anigidi ane yopotibige, dice jedianaşa, mele şodaaleğena. Nige najigotedoğowa godixakedi me jişenatakanaşa, dice jibakenaşa minitawece şodoniciwaşa me jişenatakanaşa. Nige najigotedoğowa godixakedi me jiwikodenaga eledi oko, dice şodinitibece me jiwikodenaga.

⁹ Emaani eledi oko manitawece şodaaleğena. Coda oxaxini ane beyagi, pida oleetibige me iwitece anele.

¹⁰ Oleetibige meliodi memaani nişina anonakato Goniotagodi micataşa daşa şadöiwepodi. Oleetibige mawenişideni eledi oko.

¹¹ Jinaşakaami abacişegitema şabakedi. Awii libakedi Goniotagodi manitawece coda mele şodaaleğena.

¹² Aniniitibeci leeşodi manibeoonitibigege lanokegi Goniotagodi. Adinatalo şadawikodico, coda jinişikani motaşanegeni Aneotedoğoji.

¹³ Edianitecetiwaji şanioxoadipi ganigidi laşalanigi ane yopotibige. Coda abaatege oko ane yopotibige limedi.

¹⁴ Ipokitalo Aneotedoğoji me ibinie nişina ane igaalatibigaşaji. Ipokitalo me ibinie, pida jinişipokitalo degeote ane beyagitema.

¹⁵ Oleetibige me şadinikaşawa ane ninitibece. Codaanoeninigini ane anoe.

¹⁶ Aniwotitema eledi oko. Jinaşakaami anaşaxakeneğegi, pida oleetibige me şadokaşegi ane daşa şoneğegi. Jinaşaleetibige daşa daşaxa mida şadixakedi caticedi nişina eledi oko.

¹⁷ Nigica aneo ane beyagitaşadomi, jinaşawii ane beyagitema. Oleetibige mawii anoyakadi eledi oko mele.

¹⁸ Nigakatitiwaji, awii me şadilakiitege inatawece oko.

¹⁹ Inioxoadipi yemaanigipi. Jinoşoleetibige daşa oojetee. Pida ikanitece Aneotedoğoji mepaa yelatetema, odaa eote lawikodico nişini oko aneo ane beyagitaşadomitiwaji. Igaataşa maditaşa lotaşanagaxi Aneotedoğoji mee Goniotagodi Aneotedoğoji, “Emokee mida yoniciwaşa me joojete. Odaa jao lawikodico nişina oko anowo ane beyagitaşadomitiwaji.”

²⁰ Dice awii aneeta lotaşanagaxi Aneotedoğoji, nişijo neşee, “Nige nigicile şadaxakawa, edianitece niweenigi, nige yeləadi ecibi, acipeşegi. Igaanigawii nişida aneni, odaa eliodi me nibolişa şadaxakawa.”

²¹ Jinişikani ane beyagi daşa dinigaanyetaşadici. Pida aşekeni ane beyagi mawii anele.

13

Leeditibige mejiwaşataga anida naşatetigi

¹ Leeditibige mokotawece ejiwagataga inatawece anida naşatetigi. Igaataşa aşica ini ane dişenatakanaşa ane daşa Aneotedoğoji yajigote naşatetigi, pida Aneotedoğoji inaşeyate nişinoanida naşatetigi digoina işo.

² Joaniqidaa leeşodi nişina oko ane lakapetegi nişina anida naşatetigi digoina işo, aşaşa lakapetegi Aneotedoğoji lişenatakaneğegi. Odaa nişina

lakapetegi niçina ane niïgenatakanaça nigidiaagidi nawikodeeça, iloikatidi Aneotedoçoji.

³ Igaataça niçina anowo anele aqodoita niçina anida naqatetigi. Pida inokina niçina anowo ane beyagi, boqodoita niçina anida naqatetigi. Akaami nige degemaani madoii anida naqatetigi, dice oleetibige mawii anele, odaa ele moyalagatibigaçaji.

⁴ Igaataça niçina ane diïgenataka digoina iiço eo libakedi Aneotedoçoji, nibakedi aneletaçadomi. Pida nigawii ane beyagi, enice ele madoii. Igaataça niçina ane diïgenataka ewi mida loniciwaça me diïgenatakataçawa metiqadiloikatiti. Leeçodi eo Aneotedoçoji libakedi, odaa iloikatidi niçina oko aneo ane beyagi, igaataça Aneotedoçoji ja yelatetema libeyaceçeco niçina oko.

⁵ Joaniçidaa leeçodi me leeditibige me iwaçati niçinoan anida naqatetigi, aleegodi madoiita mawikodee, pida leeçodi me eemiteetece catiwedi gadaaleçena niçina mawii ane beyagi, ogoa, domige ina anele.

⁶ Codaa joaniçidaa leeçodi leeditibige medianitiwaji inionigi-eliodi mempaagodibatege ganinyeelo niçinoan anida naqatetigi, igaataça owo libakedi Aneotedoçoji ane yajigotediogi.

⁷ Enice ediani ane ganaalewetema inionigi-eliodi, codaa me okanicodaagicoa eletidi ganaalewe. Eemiteetibige codaa maweniqidenitiwaji inatawece anida naqatetigi.

Ica ane leeditibige miniqata eledi oko

⁸ Jiniçikani diçidioka limedi midiwa ganaalewe. Pida leeditibige midioka limedi memaanı eledi oko. Igaataça niçina ane yemaa eledi oko, jegeote icoatawece niçicoa liïgenatakaneçeco Aneotedoçoji anetiçodiiçeta me jaoga.

⁹ Mee Aneotedoçoji, “Emaani eledi oko digo aneni madinemaani.” Niçina oko nigeo niçida niïgenatakaneçegi, odaa jegeote niçijoa eletidi liïgenatakaneçeco Aneotedoçoji ane iditedini Moisés, “Jinaça qadoomatewa ane dağa qadodawa. Jinaga domaça aijee. Jinogolice. Jinaga aniliitibige eledi oko. Jineçemaani niçina ane dağa ganebi.” Odaa niçidiwa niïgenatakaneçeco codaa okanicodaagica eledi liïgenatakaneçegi Aneotedoçoji liciagi niçijo niïgenatakaneçegi anee, “Lajo memaanı eledi oko digo aneni madinemaani.”

¹⁰ Niçina ane yemaa eledi oko inokeo aneletema. Odaa joaniçidaa niçina ane yemaa eledi oko jegeote icoatawece niçicoa liïgenatakaneçeco Aneotedoçoji.

¹¹ Niçica noko lanokegi Cristo me dopitedijo me şodewikatidi jeçepaanaça niçigi, ağalee liciagi niçijo noko maleekoka jinakatonaca Goniotagodi. Enice, joçowooçotitiwaji me leeditibige madinoweti, codaa madinemaanitiwage.

¹² Liciagi niçina enoale naşa ixomaçatice, odaa ja yelogotibige, Codaa leeditibige me jikanaça niçinoan ane beyagi aneo niçina oko anida aneetegi nexocaga. Leeditibige me şodigotema me jaogate nibaketedi anele manitaça lokokena.

¹³ Jaşa niçina ane igenaga liciagi niçidi oko ane newiga manitaça lokokena. Jinaça domaça jacapenaçanaçatibece migetaça jacipaçatibece; codaa jinaça domaça jitineçenaça niçina ane dağa şododawadipi; codaa jinaça jidelaça oteçexaaga jelokojoçonaga.

¹⁴ Biçida leeditibige me şadigomi mawii inokina anele, igaataça Goniotagodi Jesus Cristo yajigotedaçawa loniciwaça mawii anele. Jinaça domoçowoo mawii ane beyagi, anokomaça jilidaçataçatibige me jaşa.

14

Jinağa alomeğeni ganioxoa

¹ Abaatege Ɂadiwigotitiwaji niqina ane deqeliodi eliwaqatakanegegi. Pida jinagabaatege daqadinetigimadenitege leeqodi niqicoa anaqaga lowooko.

² Inatecibece oko oyiwagadi moyakadi moyeligo okanicodaqica niweenigi. Pida inatecibece eledi oko ane deqeliodi eliwaqatakanaga, oyeligo inokinoa niqinoa ane Ɂotanigijedi.

³ Niqina ane yeligo okanicodaqica niweenigi, leeditibige me daqa iqoadita niqina aninoka yeligo ane Ɂotanigijedi. Odaa niqina ane daqa yeligo libole, leeditibige me degee me libatiigi niqina eledi me yeligo okanicodaqica niweenigi. Igaataqa Aneotedogoji ja dibatetege niqini oko.

⁴ Niqida makaami aqica Ɂanaqatetigi malomeğeni liotagi eledi oko. Niqina niotagi, nigeo nibakedi anele, ogoa, domigeo nibakedi ane beyagi, niotagodi jiştiniae iwi libakedi. Odaa niqina Aneotedogoji liotagi eo niqina anele, igaataqa Aneotedogoji yajigote nimaweneqegi meo nibakedi anele.

⁵ Inatecibece odiletibige diqida noko ane enegegi ida ane jaqşa, ali-ciagi niqinoa eletidi nokododi. Pida inatecibece oko jaqagodiletibige diqinoatawece nokododi diniciamico. Oninitecibeci leeditibige mewi me dowooko amaleegaga yowooqodi niqica aneletema.

⁶ Niqina ane diletibige diqida noko me daqaxa mida ane jaqşa, yotete niqida noko me doqetetaloo Goniotagodi. Codaa niqina ane yeligo okanicodaqica niweenigi, niqina naqa yeligo, doqetetaloo Goniotagodi, codaa diniotagode-talo Aneotedogoji leeqodi midi ane yeligo. Odaa niqina ane inoka yeligo ane Ɂotanigijedi, aaqaga doqetetaloo Goniotagodi leeqodi me diniotagodetalo Aneotedogoji midi ane yeligo.

⁷ Aqica ini anini Ɂadiwigotigi ane yakadi mee, “Abeyagitema eledi oko me idewiqa, ogoa mige ideleo.”

⁸ Nige Ɂodewiqa, Ɂodewiqatema Goniotagodi. Nige Ɂodeleo, Ɂodeleotema Goniotagodi. Enice nige Ɂodewiqa, ogoa, domige Ɂodeleo, idioka limedi moko nebi Goniotagodi.

⁹ Igaataqa Cristo yeleo, pida yewiqatace eotedibige me Niotagodi émagaq-a codaa moko anepaqalee Ɂodewiqa.

¹⁰ Enice igaamee ina meni Ɂanioxoa me dibatá? Codaa igame leeqodi me daqadiaqica mawii Ɂanioxoa? Igaataqa icota noko mokotawece idini-keenaga lodox Cristo. Odaa Cristo ja najigotedogowa niqica ane iqenaqa me jibaqatege me Ɂonogeedi leeqodi niqinoa Ɂodoenatakata.

¹¹ Igaataqa diniditeloco lotaqanaqaxi Aneotedogoji,
“Mee Goniotagodi,
‘Idewiqa, odaa jinagawienatakani minatawece oko oyamaqatedi lokotidi yodoe,
codaa inatawece oko moditiwa me Ee Aneotedogoji.’”

¹² Odaa joanigidaqee, okotawece jelogotaqatalo Aneotedogoji icoatawece niqicoa ane Ɂodoenataka.

Jinagawii Ɂanioxoa meyamaqatice eliwaqatakanegegi

¹³ Enice jikanaqa me idinalomegenaqa. Leeditibige mowoo me daqadiaqawii Ɂanioxoa meyamaqatice eliwaqatakanegegi, migetaga ika me diotece Goniotagodi.

¹⁴ Leeqodi me ee nebi Cristo, odaa jowooqodi codaa ajawienataka me diqica niweenigi ane daqa yakadi me jelicaga daga leeqodi moibootiogi niwicidi. Pida nigica ane diletibige diqica niweenigi ane daqa yakadi me

jelicağa leeğodi moibootiogi niwicidi, nige yeligo niğica niweenigi, odaa ja dibatá.

¹⁵ Nigawii əanioxoa magecağalo leeğodi niweenigi anelici, jişikeeni me değemaani əanioxoa. Pida Cristo ja yeletetema niğini əanioxoa. Enice jinağawii me ika metiwağataka leeğodi niweenigi anelici.

¹⁶ Jinağa domağawii eldi oko modotağatibige niğica anakati mele.

¹⁷ Igaatağa Aneotedoğoji iiğe catiwedi əodaaleğenali. Joaniğidaa leeğodi aleeditibige daga əodigecağaleğe niğica ane jelicağa, migetaga ane jacipaga. Pida leeditibige minoka jaoga niğina ane iğenaga, codaa joleegatibige minatawece oko ilağatiwage, codaa midokida əodowoogo inaa əodinikegi. Jakatağa me jaogate inoatawece leeğodi loniciwaga Aneotedoğoji Liwigo.

¹⁸ Nige niğidağee niğina liotagi Cristo, odaa yocağaneğe Aneotedoğoji, codaa eo me nitedibece. Odaa niğina oko odeemitetibige niğina liotagi Cristo.

¹⁹ Enice joleegatibige niğica aneo me əodilağatiwage, codaa joleegatibige me jaoga niğina ane yaxawa eldi oko me ilitema eliwağatakaneğegi.

²⁰ Jinağa domağa aągati niğica Aneotedoğoji aneotetema əanioxoa leeğodi niweenigi anelici. Yakadi melici okanicodaağica niweenigi, pida jinağa domeğelici niğica niweenigi aneo eldi oko me eyamağatice eliwağatakaneğegi.

²¹ Ele nige değelici libole, nige daga acipe viinyo, oteğexaağaga awii anigetiğini aneo əanioxoa me dibatá, oditağa eyamağatice eliwağatakaneğegi.

²² Niğica ananatitece meo niğida niciagi, otetenı makamokakaami mowooğoti iniaa Aneotedoğoji. Niğina oko ninitibece, niğina me dağa deemitetece catiwedi laaleğena me dibatá leeğodi niğina loenatagi aneo.

²³ Pida niğina ane dinawietibece, ane diletibige daga dibatá niğina me yeligo libole, Aneotedoğoji iloikatidi niğina oko leeğodi aäge niğica ane deemitetece laaleğena. Igaatağa niğina oko ane diletibige me daga ilağatice meo anigidi, pida eo, odaa ja dibatá (igaatağa adioteci ane yowoogodi me iğenaga).

15

Leeditibige me yocağanegenağatibigo eldi oko

¹ Niğida moko baanağa yoniciwadi əotijağatakaneğegi leeditibige me idinatiğatalo niğino loenataka niğina analee değeliodi eliwağatakaneğegi, codaa idinatiğatalo niğino lowooko, icaağica nige daga domaşa əodiwoditema lowooko. Aägele daga jaoga inokina anokomoka aneletogodomi.

² Pida oniniticibeci leeditibige me yocağanegetibigo nioxoa, meo niğica aneletemə, eotibige me yaxawa me ili eliwağatakaneğegi.

³ Igaataga Cristo jiğidağee aägeote ini anepaga yemaa. Dinatite niğijo lawikodico, digo aneeta me diniditeloco lotağanağaxi Aneotedoğoji. Niğica Cristo naga yotaganeğe Eliodi, meeteta,

“Niğijo anoyametibigağaji,
aagaga etidame.”

⁴ Igaataga ijoatawece ane diniditeloco Aneotedoğoji lotağanağaxi, niğica jotigide, ijoatawece diniditedini metiğodiiğaxi me idinatiğatalo əodawikodico, codaa mowo mabo əodaaleğena. Joaniğidaa leeğodi me inibeoonağatibigege lanokegi Cristo.

5 Aneotedoğoji najigotedoğowa șodoniciwaşa me jakataşa me idinatiigatalo godawikodico, codaa meote mabo șodaaleğena. Odaa jipokotalo Aneotedoğoji me șadaxawanitetiwaji midokida ane șadowoogo, codaa midioka limedi me șadilakiitiwagetiwaji, digo anee Jesus Cristo me nikietedoğowa.

6 Jiġidaa ane jipokotalo amaleeġaşa akaamitawece ateciġi, micataşa doġokinitece oko, odaa akaamitawecetiwaji oġeetetaloo Aneotedoğoji, ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo.

Niginoa nibodicetedi anele aagagicotiogi ane dağa judeutedi

7 Dicabaategetiwaji eledi oko, digo anigotedoğowa Cristo me dibatedoğogi, amaleeġaşa odoġetetibigimece Aneotedoğoji niġina oko.

8 Ejitaġawatiwaji joaniġidaa leeġodi Cristo me dinajigo me liotagi judeutedi, eotedibige me ikee Aneotedoğoji me dağa ixomaġateetedice ane ligegi, pida eote ane ligegitediogi niġijo jotigide laamipi judeutedi.

9 Codaa dinajigo me liotagi judeutedi eotedibige niġina ane dağa judeutedi modoġetetaloo Aneotedođoji, leeġodi me iwikkodetediogi. Davi yałaġata niġidi noiigi maditaga Aneotedođoji lotaġanaġaxi, niġijo mee, “Joaniġidaa leeġodi joġetetaġawa liwigotigi niġidi ane dağa judeutedi, codaa jigaa enaco me joġeteta Gaboonaġad.”

10 Eledi mee Aneotedoğoji lotaġa,

“Akaamitiwaji ane daġakaami judeutedi, aniniitibecitiwaji,

awanitege niġijo noiigi Aneotedoğoji ane iomaġaditedice!”

11 Codaa eleditace mee,

“Akaamitawecetiwaji ane daġakaami judeutedi oġeetetaloo Goniotagodi! Igaataga inatawece ane noiigi leeditibige modoġetetaloo.”

12 Codaa me Isaías iditeloco Aneotedoğoji lotaġanaġaxi, niġijo mee,

“Niġica anida aneetege licoġegi Jessé enagi me iiġe niġina ane dağa judeutedi. Odaa onibeotege me yewikatiditibigijawi.”

(Niġica Jessé, Davi eliodi).

13 Aneotedoğoji jiġiniaageote me inibeoonagħatege lanokegi Goniotagodi Jesus. Odaa jipokotalo meliodi me yajigotedaġawa șadinhkeġitiwaji, codaa meote mele շadaaleġenali malee iwaġatitetiwaji, amaleeġaşa yajigotaqawatiwaji Aneotedoğoji Liwigo șanġaweneġegi mepaanaġa anibeoonitege lanokegi Goniotagodi Jesus.

Paulo libakedi me yelogoditedibece nibodicetedi anele miditaga ane dağa judeutedi

14 Inioxoadipi, emeġeeta eliodi me jowooġodi, codaa ajawienataka meliodi makaamitiwaji eletetema eledi oko, codaa jowooġodi mowooġoti anodaa diitigi gotiwaġatakaneġegi, codaa mowooġoti madinoxoki madinajacatitħiġi.

15 Pida, inioxoadipi, jiditini ane igeġi amaleeġaşa jao manalakitibige niġinoa anejitece. Aidoi me jidi naġadi notaġanaġaxi, igaataga Aneotedoğoji idiomagħaditedice me jao ane libakedi.

16 Idiomagħaditedice me ee liotagi Jesus Cristo, codaa maġaşa jiba miditaga ane daġa judeutedi. Niġina mejitece nibodicetedi anele anoditece Jesus, jiba micataşa niġina sacerdoti ane yajigo niboongħi Aneotedoğoji. Jaotibige niġina ane daġa judeutedi meniwaġatakanaġa, odaa ja liciagi niġina niboongħi Aneotedoğoji ane dibatetegħi, jiġidiaaġidi ane ixipeti-coace Aneotedoğoji Liwigo mepoka nepiliditeda.

¹⁷ Enice jakadi me idinabaketibece lee^godi ibakeditema Aneotedo^goji, lee^godi me idexogotege Cristo.

¹⁸ Igaata^ga inoka jemaa mejitece ni^ginoa Cristo ane loenataka me idibake. Najigotediwa yoniciwa^ga me jao ni^gida nibakedi, coda me jao ni^gijo ane daga judeutedi monakato Goniotagodi. Ni^gidi oko oyiwagadi Aneotedo^goji ni^gijo no^gowajipatalo yota^ga, coda no^gonadi anodaagee yewi^ga.

¹⁹ Eeditace oyiwagadi ni^gijo no^gonadi ni^ginoa ane ^gobinico anoikee loniciwa^ga Aneotedo^goji, coda me ni^ginoa ^godoxicegetedi. Odaa jo^goyiwagadi Aneotedo^goji lee^godi loniciwa^ga Liwigo Aneotedo^goji. Joani^gidaa ibakedi ni^gijo na^ga idixomagatelo^go nigota^ga Jerusalém, coda me ni^ginoa nigtadi anodipegitge, coda minoatawece nigtadi ne^gepaa nipodigi Ilíria. Inoatawece nigtadi anejigotece ejitece nibodicetedi anele anoditece Cristo.

²⁰ Idioka limedi me idinoniciwa^gadi mejitece nibodicetedi anele anoyala^gatalo Cristo midiwata^ga nigtadi analee di^gica mowajipata moyala^gatalo Cristo. Igaata^ga adoma^ga jemaa me ibakadi baani^gijo me libakadi eledi oko, micata^ga ni^gina oko ane daga yemaa me dabite^getini ligeladi ditibigimedi lipoda^galadi baani^gijo me ligeladi eledi oko.

²¹ Idala^gatalo Goniotagodi digo aneeta lota^ga Aneotedo^goji, ni^gina mee, “Ni^gijo ane di^gica mowajipata moditece anodaageeteda Goniotagodi, ni^gidi oko onadi, coda moyowoo^godi ni^gica anodaageeteda.”

Paulo akaa lowoogo migo dalita nigota^ga Roma

²² Elioditibece me doma^ga jemaa me idalita^gawatiwaji, pida ana^ga jakadi lee^godi ibakedi me jelogoditibece nibodicetedi anele anoditece Cristo midita^ga ni^gidi noi^gi ane di^gica mowajipatalo.

²³ Pida natigide ja jigodi ni^gida ibakedi minoata^ga ni^ginoa nipoda^ga. Coda ja jotigide me doma^ga jemaa me idalita^gawatiwaji.

²⁴ Odoo nige iniwijeticogi digoida ni^go Espanha, odoo jemaa me idalita^gawatiwaji. Odoo ejime epenaitedi midiaagejo makaamita^gatiwaji, makaami inika^gawepoditetiwaji, odoo nigidia^gidi jemaa madaxawanitiwaji me iniwijeticogi nigepaa Espanha.

²⁵ Pida ni^gina natigide ejigo nigota^ga Jerusalém amaleegaga jaxawa noi^gi anida aneetegi Cristo manita^ga na^gani nigota^ga.

²⁶ Igaata^ga loi^gi Cristo digoida ni^gotedi Macedônia aniaa Grécia oyakadi mele monioda dinyeelo moiwakateetigi ni^gijo madewetedi loi^gi Cristo manita^ga nigota^ga Jerusalém.

²⁷ Idiaa lowoogo monioda dinyeelo, coda diitigi amina naalewe moyaxawa noi^gi judeutedi. Ni^gidi ane daga judeutedi anonakato Goniotagodi leeditibige moyaxawa judeutedi madewetedi anonakato Goniotagodi. Igaata^ga oyelogoditiogi ni^gijo ane daga judeutedi anodaageeteda libinico Aneotedo^goji ane yajigotediogi.

²⁸ Nigidia^gidi nige jigodi ni^gida ibakedi me jajigotiogi inoatawece dinyeelo ni^gidi madewetedi. Igaanige idigo, odoo ja iniwijeticogi Espanha, odoo inaagejigotece makaamita^ga, idalita^gawatiwaji.

²⁹ Jowoo^godi nigejota^gawatiwaji me idalita^gawa, eliodi me ninitibece yaalegena, igaata^ga Cristo owidi laxawana^gatakanegegitedomi. Coda ni^ge-jota^gawatiwaji jemaa mejitece ni^gida anigotediwa.

³⁰ Inioxoadipi, jao ipoketegi lee^godi Goniotagodi Jesus Cristo, coda lee^godi Liwigo Aneotedo^goji meote me idinemaana^gatiwage. Jipokota^gawatiwaji ina ba^ga otaganege Aneotedo^goji, digo aneji me jota^ganege amaleegaga idaxawa Aneotedo^goji.

³¹ Otağaneğeni Aneotedoğoji, ipokitalo me idotetetema niğeladimigipitigi Judéia ane doğoyiwağaditeda Goniotagodi, codaa ipokitalo Aneotedoğoji meote niğidi loıgi digoida nigotağa Jerusalém modibatege niğida ibakedi.

³² Odaa joaniğidaägee, nige yemaa Aneotedoğoji, ejotağawatiwaji me ninitibece yaaleğena, odaa joniciwağatağa oninitecibeci ęonioxoa.

³³ Aneotedoğoji eote mele ęodaalegenali. Jipokotalo midioka limedi miniwa makaamitağatiwaji. Odaa jiğidaägee. (Amém.)

16

Paulo yecoaditibige lokaağetedi manitağa nigotağa Roma

¹ Jemaa me jelegetağawatiwaji ęoniwaalo Febe, ane libakadi miditağa lapo anonakato Goniotagodi manitağa nigotağa Cencréia.

² Jemaa mabaategetiwaji ęoniwaalo leegodi mida aneetege Goniotagodi anodaa leeditibige modigo niğina liomağatagipi Aneotedoğoji modibatege ęonioxoadipi. Axawanitece okanicodaagica ane yopotibige, igaatağa jığijo me yaxawa eliodi oko, codaa ee ijo mağaga idaxawa.

³ Jemaa me idecoaditibige Priscila ijaa Áquila, yokaağetedi me jibaağatema Jesus Cristo.

⁴ Priscila ijaa Áquila ja nigomağa moyeleotomi. Joaniğidaa leegodi meliodi me iniotagodetiogi. Pida ağıemokee, pida ijoatawece niğijo lapoli anonakato Goniotagodi ane daga judeutedi, eledi odiniotagodetiogi Priscila ijaa Áquila.

⁵ Codaa aąagağide idecoaditibige nigijo lapo anonakato Goniotagodi ane latecağadi ligeladi Priscila ijaa Áquila.

Idecoaditibige Epêneto aneliodi me jemaatibigo. Jigijaağijo odoejegi oko aneyiwağadi Cristo nipodigi Ásia.

⁶ Idecoaditibige Maria aneliodi me dibatoğodomi.

⁷ Idecoaditibige Andrônico aniaa Júnias anida aneetege yoiigi. Anijo me iniwilağawepodi. Niğino aletidi liigexedi Aneotedoğoji eliodi mod-eemitetibige, akaağoyiwağadi Cristo anığicatibige daga ejiwagadi.

⁸ Idecoaditibige Amplíato, yokaağedi ane jemaa leegodi mida anejinağatege Goniotagodi.

⁹ Idecoaditibige Urbano eledi ęodokaağedi me jibaağatema Cristo, codaa aąagağide idecoaditibige Estáquis eledi yemaanigi.

¹⁰ Idecoaditibige Apeles baanağa ikee meliodi meyiwağadi Cristo. Idecoaditibige ane ligeladi minitağa Aristóbulo.

¹¹ Idecoaditibige Herodião ane yoiigi, codaa niğijo anoyiwağadi Goniotagodi ane ligeladi minitağa Narciso.

¹² Idecoaditibige Trifena aniaa Trifosa, niğijo iwaalepodi anowo Goniotagodi libakedi. Codaa aąagağide idecoaditibige nağajo eledi ęodokaağete godemaana Pérsida aneliodi me dibatema Goniotagodi.

¹³ Idecoaditibige Rufo liomağatagi Aneotedoğoji, codaa aąagağide idecoaditibige nağajo eliodi ane idigotiwa micatağa daga ee lionigi.

¹⁴ Idecoaditibige Asíncrito, Flegonte, Hermes, Pátrobas, ijaa Hermas, codaa me iditawece ęonioxoadipi anidiaağı miditağa.

¹⁵ Idecoaditibige Filólogo, Júlia, Nereu ajaa niwaalo, codaa Olimpas ijaa ijotawece ane liomağatagipi Aneotedoğoji ane iditibige miditağa.

¹⁶ Adinecoatitiwaji amaleeğaga ikeeni madinemaanitiwage, awiitibige me ninitibece Aneotedoğoji. Niğina aletidi lapoli anoyiwağadi Cristo oyecoaditibigağajitiwaji.

Paulo iladee niğijo lapo anonakato Goniotagodi manitağa nigotağa Roma

17 Inioxoadipi. Jipokotağawatiwaji manidakitigi nişina anodoletibige mowo mawalaceticooace, codaan madinotigimadenitiwage. Nişidi noiigi oibeyacağadi eledi oko eliyağatakaneğegi, codaan modakapetegi niğaxinaganegeco şotiwağatakaneğegi, baanaşa owoogotitiwaji. Awalacetegi nişidi noiigi, jinagaleegawanitege.

18 Igaataşa nişina anowo eledi oko maniaditema eliyağatakaneğegi aliotagipi Cristo, ane Goniotagodi. Pida odioteci niğicoa anepaa lidağatakala lolaadi. Ele me notaganaşa codaan oiletibigo oko, owotibige moyakadi moinaale nişina ane diğica lixakedi.

19 Pida inatawece oko oyowoogodi me iwitecetiwaji Goniotagodi, odaa joanişidaa leeğodi makaami inikağawepodi. Jemaatiwaji mida şadixakedi mawii anele, idiqida ajemaa doğowooğotitiwaji mawii ane beyagi.

20 Aneotedoğoji joanişiniaägeote mele şodaaleğena. Aleegi, odaa eote manigaanyetece şodaxakawa Satanás. Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jişidaagee. (Amém).

21 Timóteo ane ibakawa yecoaditibigağajitiwaji. Lúcio, Jasão, iniaa Sosípatro anida aneetege yoigi, aagaşa oyecoaditibigağajitiwaji.

22 Eemoda Tertius ane jidi nişino Paulo lotaga, aagaşa idecoaditibigağajitiwaji, leeğodi okotawece oko nepilidi Goniotagodi.

23 Ee Paulo yotokağadi ligeladi Gaio, odaa ele me dibatigi. Codaan nişina loiigi Aneotedoğoji digoina idioka limedi me latecağadi ligeladi Gaio. Gaio aagaşa yecoaditibigağajitiwaji. Erasto, nişina ane doweditelogo ninyeelo nigotaşa, iniaa şonioxoa Quarto eledi oyecoaditibigağajitiwaji.

24 Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jişidaagee. (Amém).

Paulo dogetetibigimece Aneotedoğoji

25 Jogeeğatalo Aneotedoğoji. Yakadi mepaanaşa yoniciwağadi şatiwağatakaneğegi. Jişidaägeeta nişino nibodicetedi anele anejitece, nişina me jiğaxinagaçece Jesus Cristo. Nişino ane jiğaxinaganagaçece akaağino añaşa maleekoka dinoe nişina iigo. Pida jotigide ağıca ane yowooğodi. Natigide Aneotedoğoji ja nikeetedoğowa.

26 Nişijo ane dağa jowooğotaşa ane diitigi midiwataşa lotaga Aneotedoğoji, anoyalaga nişijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, nişijo ane dağa jowooğotaşa, Aneotedoğoji ja ikee. Aneotedoğoji anidioka limedi me yewığa, niwakatee nişidi oko moyelogoditedibece lotaga. Eote minatawece ane noiigi owajipatalo lotaga, eotedibige minatawece oyiwaga liğenatakaneğegi, codaan monakato Goniotagodi.

27 Iniokiniwateda me Gonoenoğodi, codaan iniokiniwateda minoa lixakedi. Odaa leeditibige midioka limedi me jogeeğatalo leeğodi Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa jişidaagee. (Amém).

ODEJE NIWAKATE CORIINTIOTEDI

Paulo ijoa owidi eletidi lidietigi loiigi Goniotagodi niçeladimigipitigi Coriinto. Pida onexaa itiwataale boçoiditeloco Aneotedoçoji lotaganaçaxi. Niçotaça Coriinto onowidi niçicoa niliicaçajetecidi, codaan manitaça owidi anoojetekaga codaan minoa oojetedi. Coriinto aniboonaqatetegimadaça leegodi niçicoa loenataka noleeçaxiidi. Manitaça Coriinto eliodi greegotedi anidiaa liçeladi, one anaçaxakenaçaga leegodi odiletibige daga onaçaxateloco elodi noiigi minoa lixaketedi. Manitaça Coriinto niçica oko one abeyacagaga, codaan niwicomaga. (Awiniteloco Atos 18,19).

Niçica loiigo Cristo manitaça Coriinto one dawalacetiwage, odaa Paulo ja didikotibige, dipokotiogi me yatecoçotaciwage. Paulo yalaçata niçina lixaketedi oko me liciagi netoleçegi lodee Aneotedoçoji. Pida niçica lixakedi Aneotedoçoji baadaça liciagi lixakedi niçina oko. Niçica loiigi Goniotagodi onowidi niçicoa lakataça ane beyagi, leegodi eliodi oko anee lewiga aägele, owo ane beyagi. Joaniçidaa leegodi meliodi oko beyagi modotaçatibige eliwaçatakaneçegi loiigi Cristo. Odaa Paulo ja didikotibige me yoxoçotece lakataça ane beyagi. Diiçaxinaçatece anodaagee nadoneçegi, codaan niçaxitiniwace niçina anonakato Goniotagodi anodaa leeditibige modigotiogi niçina oko ane doğonakatoteda Goniotagodi. Codaan aagaça yalaçata niçica laawigo Goniotagodi, codaan yalaçata anodaa leeditibige me ee niçina oko moilaawi. Niçica loiigi Cristo digoida Coriinto odidikotibige Paulo odoletibige moyowoogodi niçicoa niçaxinägenegeco anewi. Paulo yelogoditiogi anodaagee niçicoa nixaketedi Aneotedoçoji Liwigo ane yajigotaoko. Codaan diiçaxinaçatece niçica anodaagee nige dopitedijo Goniotagodi, codaan yalaçata niçica godolaadi gela ane jibagatge. Eledi yalaçata niçica anodaagee godemaanaçaneçegi anewi. Niçica lapo loiigi Cristo digoida Coriinto onioda dinyeelo moyaxawa madewetedi anoyiwaçadi Goniotagodi digoida Jerusalém. Nogowidijedi Paulo lotaga yecoaditibige eliodi oko anonakato Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige Coriintiotedi

¹ Ee Paulo, Aneotedoçoji eniditediwa me ee liçexegi Jesus Cristo, leegodi jiçidaa ane yemaa Aneotedoçoji. Me jidi naçadi iwakate yaxawa çonioxoa Sóstenes.

² Jidikotibige lapo oko anida aneetege Aneotedoçoji, ane niçeladimigipitibige nigotaça Coriinto, niçidi ane iolatedicoace Aneotedoçoji mepaa nepilidi leegodi mida aneetetege Jesus Cristo. Aneotedoçoji eniditedaçawatiwaji mijokijoateda makaami nepilidi, digo anigotediogi meniditediogi ijotawece niçijo anodoçetetalo Goniotagodi Jesus Cristo mepoka nepiliditeda. Jesus Cristo Niotagodi, codaan aagaça Goniotagodi.

³ Jemaa Aneotedoçoji ane Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaçadomitiwaji, codaan mowo midioka limedi mele çadaalegenalitiwaji.

Paulo diniotagodetalo Aneotedoçoji leegodi gela lewiga Coriintiotedi

⁴ Idioka limedi me iniotagodetibigalo Aneotedoçoji leegodi akaamitiwaji, iniotagodetalo leegodi meliodi meletedaçadomitiwaji leegodi mida anenitege Jesus Cristo.

5 Yajigotedağawatiwaji owidi anele ane icoğotigi miniwatağa, igaatağa eote ǵanimaweneğegi me enitece codaa mowooğoti, icoatawece niğica ane leeditibige mowooğoti codaa ane leeditibige me enitece.

6 Gobodicetedi anele aneetece Cristo ewi moiği ǵadakatağa me ǵadewiki.

7 Joaniğidaa leeğodi ağica ananiadıtağadomitiwaji nixakedi ane yajigotağawa Aneotedoğoji Liwigo. Codaa anibeoonitibigegetiwaji niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus Cristo.

8 Yajigotedağawatiwaji ǵadoniciwağa me degeyamağatice ǵatiwağatakaneğegi nigepaa niğica owidijegi noko, codaa eote me diğica ane yakadi makaami laagetedipi niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus Cristo.

9 Jakataga me jinakatonaga Aneotedoğoji midioka limedi me ǵodaxawa. Jiğijaa ane eniditedağawatiwaji mawanitege Lionigi, ane Jesus Cristo, Goniotagodi.

Nigina oko dawalacetiwage, ja dinaxakawamigi

10 Inioxoadipi, ǵadibodicaxinitiwaji leeğodi Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo maniwotitema ane ǵadotağatiwaji, odaa jinağawalacetiwage. Opilite-locotiwaji idokida ǵadowoogo, codaa niğica ane akatitiwaji me iğenaşa me ǵadoenatagi.

11 Inioxoadipi, ejî niğinoя yotaşa leeğodi idi loiigiwepodi Cloe onelogoditiwa minoa nideleğeco ǵadiwigotitiwaji.

12 Joaniğidaa ane jemaa mejitagawatiwaji monidi oko anodi, "Jioteci Paulo", icaağica eledi modi, "Başa jioteci Apolo", idiaägeledi modi, "Başa jioteci Pedro", pida eğıdi eledi anodi, "Boğoko nebi Cristo".

13 Odaa natigide ǵadigeetiwaji, Cristo domige dawalace? Ogoa, Paulo domige oyototeloco nicenağanağate leeğodi akaamitiwaji? Ogoa, domige oibake liboonağadi Paulo neğetişadilegenitiwaji?

14 Iniotağodetalo Aneotedoğoji me diğica ileğexegi niğida makaamitiwaji, ijokijo Crispo ijaa Gaio me jilege.

15 Odaa joaniğidaa ağica ane yakadi mee me jibake iboonağadi me jilegenaşa.

16 Niğina natigide nalağatibigiji mağaga jilege Estéfanas idiaa loiigiwepodi. Analağatibigiji diğica me jilege eledi oko.

17 Pida onateciğijo ileğexedi oko, igaataşa Cristo aidiiğe daşa jilege oko, pida idiiğe me jatemati nibodicetedi anele anoyalağatalo. Niğina me jelogodi niğinoя nibodicetedi, ajibake lixakedi okotigi niğina iiğ, leeğodi idoitaşa inoga loniciwaga lemeğegi Cristo me yeleotedeloco nicenaganganate.

Cristo loniciwaga Aneotedoğoji, codaa me niğica lowooğotakaneğegi

18 Niğijo natematigo ane yalağata lemeğegi Cristo me yeleotedeloco nicenaganganate, niğina oko anicota me naşa, ane diğicata lewığa miniwataşa Aneotedoğoji, niğidi oko oyakadi niğida natematigo me netoleğegi. Pida okomoğoko baaniğida ǵodewığa ane diğica liniogo jakataşa niğida natematigo me loniciwaga Aneotedoğoji meote ǵodewığa.

19 Leeğodi lotşa Aneotedoğoji modi,
"Jaağadi lixaketeli ǵoneleegiwadi aninoя lixaketeli,
codaa inoşa anoyowooğodi niğina anowidi lowooğotakaneğeco."

20 Odaa lixaketeli niğina oko aninoя lixaketeli ağaleegica niwaló. Codaa niğina ane diiğaxinağatece lajoinağanegeco judeutedi diiğaxinağatece niğina ane dağadiaağica niwaló. Codaa niğina notağanegecajo ane yalağata niğinoя aninoя digoina iiğ idaägee eetece niğina ane dağadiaağica niwaló.

Igaataşa Aneotedoǵoji ja ikee me netoleǵegi niǵinoa lixaketedi niǵina oko anida aneetege niǵina iiǵo.

²¹ Igaataşa Aneotedoǵoji aneliodi lixaketedi, aika niǵina oko moyakadi moyowoogodi anodaageeteda, leeǵodi oibake epaa lixaketedi okotigi niǵina iiǵo. Pida Aneotedoǵoji yakadi mele meotace me newiǵa niǵina oko anoyiwaǵadi niǵida natematigo anoyakadi eledi oko me netoleǵegi.

²² Judeutedi domoǵoyemaa Aneotedoǵoji me ikee ǵodoxiceǵetedi libinienaga, idiaa greegotedi baǵa domoǵoyemaa moyowoogodi inoatawece odatikatalo lixaketedi.

²³ Pida okomoǵoko baǵa jatematiǵa Cristo me yeleotedoǵodomi madataşa nicenaǵanaǵate. Odaa niǵida ǵodatematigo liciagi naǵana wetiǵa aneo me nixipaǵa judeutedi, pida greegotedi boǵoyakadi me netoleǵegi niǵida ǵodatematigo.

²⁴ Pida niǵina Aneotedoǵoji ane eniditediogi miditaşa judeutedi, codaa me miditaşa greegotedi, ǵodatematigo ikeetiogi Cristo me loniciwaǵa Aneotedoǵoji codaan me niǵiniaǵiniwa niǵica lixaketedi Aneotedoǵoji.

²⁵ Igaataşa niǵida nowoogo anodiletibige niǵina oko daǵa letoleǵegi Aneotedoǵoji, codaan me niǵida nowoogo naǵaxateloco lixaketedi oko. Codaa niǵida anodiletibige niǵina oko daǵa laǵamaleǵegi Aneotedoǵoji, pida jiǵidapaga yoniciwadi caticedi loniciwaǵa oko.

²⁶ Inioxoadipi, analakitibigetiwaji anodaageni niǵijo neǵeniditedaǵawa Aneotedoǵoji! Pida Aneotedoǵoji beǵeniditediogi onateciǵidi niǵina akaamitwaji aninoa ǵadixaketedi, aǵeliodi anida naǵatetigi, codaan onateciǵidi ane ǵoniotagodepodi.

²⁷ Pida Aneotedoǵoji iolatedicoace niǵina oko, anodita niǵina okotigi niǵina iiǵo me yetoledipi. Eotedibige me ibolikatidi niǵina aninoa lixaketedi. Codaa iolatedicoace niǵina oko anoyakadi niǵina okotigi niǵina iiǵo me aǵamalaǵaga, eote me niboliǵatibigiji niǵina oko loniciweǵenaga.

²⁸ Aneotedoǵoji iolatedicoace niǵina anenitiniwace me iwikodadi, codaan me niǵina nalatigipi, ane diǵica niwaló. Iolatedicoace niǵidi oko moyaaǵadi niǵina anoyakadi niǵina okotigi niǵina iiǵo mida niwaló.

²⁹ Eote niǵida eotedibige me diǵica ane yakadi me dinabaketibece lodoe Aneotedoǵoji.

³⁰ Pida Aneotedoǵoji eote me ǵadexocitege Jesus Cristo. Niǵijo Jesus loenatagi ikee Aneotedoǵoji mida lixaketedi, odaa Aneotedoǵoji jeǵeote moko oko ane iǵenaga leeǵodi Jesus me iǵenaga. Codaa Aneotedoǵoji ǵodiolatedice moko loiigi, codaan eote me ǵodewiǵatace leeǵodi niǵijo me yeleotedoǵodomi Jesus.

³¹ Odaa jiǵidaa Aneotedoǵoji lotaga modi, “Nigica ane yemaa me dinabaketibece, ele me dinabaketibece leeǵodi Goniotagodi!”

2

Natematigo ane yalaǵatalo Cristo noǵoyototedi madataşa nicenaǵanaǵate

¹ Inioxoadipi, niǵijo mejigo makaamitaǵatiwaji me jatemati Aneotedoǵoji aneote niǵijo naǵa niwakatee Jesus digoina iiǵo, ajatematika daǵa jibake notaǵa libinienaga micataǵa notaǵaneǵecajo, oteǵexaaǵaǵa jibake emaǵa ixakedi.

² Igaataşa niǵijo me idejo makaamitaǵatiwaji, jakadi mele mijoka jatematiteda Jesus Cristo codaan anodaagee me yeleotedoǵodomi madataşa nicenaǵanaǵate.

3 Niçijo me idejo makaamitağatiwaji elioditibece me domaşa jinoke, domaşa idoi, coda ja jawigice.

4 Niçijo me şadiliçaxinitiwaji coda me jatematikatağadomi, ajotaşa anodaägee niçino notağaneğecajoli anoibake lixaketedi niçina oko. Pida naşa jotaşa, Aneotedoçoji Liwigo ikee loniciwaşa niçijo meote şodoxiceğetedi libinienaga.

5 Odaa joaniçidaägee, jağanakatonitiwaji Cristo, aleegodi notaşa lowooğotakaneğegi oko, pida leeğodi loniciwaşa Aneotedoçoji.

Lixakedi Aneotedoçoji

6 Pida ejinagatece nixaketedi niçina me jotağaneğenaşa niçina oko baaneğeliodimoilitema eliwaşatakaneğegi. Pida niçida nixakedi aicögötigi minataşa niçina okotigi niçina iişo, oteğexaağaga icögötigi minoataşa niçinoşa godacılıodi digoina iişo, anicota me naşa.

7 Pida nixaketedi ane şodalaşatalo Aneotedoçoji nepilidi, odaa oyağaditema şoneleegiwadi. Aneotedoçoji akaağida niçida lixakedi niçijo maleedîcâtibige daşa yoe niçina iişo. Coda lowoogo me şodinelecağatidi eledi dinagaditi.

8 Ağica niçinoşa godacılıodi ane niişenatakanaşa digoina iişo doğoyowooğodi niçida nixakedi. Dogoyowooğodi niçida nixakedi, dağanagawini agotaşa oyeloaditedeloco nicenâşanagate Goniotagodi ane nelegi Liboonağadi digoida ditibigimedi.

9 Pida digo aneeta lotaşa Aneotedoçoji mee,
“Ağica ini ane nadi,
oteğexaağaga wajipata,
oteğexaağaga dakatiwece lacilo niçicoa anele Aneotedoçoji
ane lağajegitetege niçina oko anoyemaa Aneotedoçoji.”

10 Pida Aneotedoçoji ja nikeetedogowa niçinoşa ane libinienaga, Liwigo jiğiniae никеетоցо. Igaataşa Liwigo iwitece inoatawece, coda yowooğodi icoatawece lowooko Aneotedoçoji.

11 Ağica ini ane yowooğodi lowooko eledi oko, oniniteci oko epoka yowooğoditeda lowooko. Odaa idaägee ağica ane yowooğodi lowooko Aneotedoçoji, iniokini Liwigo Aneotedoçoji başa yowooğodi niçicoa lowooko.

12 Jibağatege Niwigo ane icögoticogi miniwataşa Aneotedoçoji, aicögoticogi minataşa oko digoina iişo. Aneotedoçoji najigotedogowa Liwigo eotedibige me jakataşa me jowoogotaşa niçinoşa ane najigotedogowa codaan eanedoçoğom.

13 Niçina mejinagatece ane najigotedogowa Aneotedoçoji, ażejinagatece daşa jibakenaşa nixakedi ane icögötigi minataşa oko, pida ejinagatece notaşa ane şodiliçaxitece Aneotedoçoji Liwigo. Odaa jiğidaägee niçina me jelogoşa ane najigotedogowa Aneotedoçoji Liwigo, jibakenaşa notaşa ane şodiliçaxitece Aneotedoçoji Liwigo.

14 Niçina oko ane diğica Aneotedoçoji Liwigo minitaşa ayakadi daşa dibatege şodixakedi aniniokini Aneotedoçoji Liwigo najigotedogowa. Pida diletibige daşa netoleğegi. Coda ayakadi daşa yowooğodi şodixakedi ane najigotedogowa Aneotedoçoji Liwigo, igaataşa iniokini Aneotedoçoji Liwigo meo oko me yowooğodi.

15 Pida oko anini Aneotedoçoji Liwigo minitaşa başa yakadi me iwi inoatawece, odaa oko ane diğica Aneotedoçoji Liwigo minitaşa ağica nimaweneğegi daşa iwi oteğexaağaga yowooğodi ane najigotedogowa Aneotedoçoji.

16 Joaniqidaa diniditeloco Aneotedo^{goji} lota^{ga},
 “Aqica ini oko ane yakadi me yowoo^{godi} lowooko Goniotagodi,
 coda^a aqica ane yakadi da^{ga} iladee Goniotagodi.”
 Pida ni^{gida} moko bi^{gino} lowooko Cristo mokota^{ga}, lee^{godi} Liwigo anini
 mokota^{ga}.

3

Liotaka Aneotedo^{goji}

1 Inioxoadipi, ajakadi da^{ga} jatematikata^{gadomitiwaji} anejigotiogi
 oko baana^{ga} ilitema eliwa^{gatakanegege}, pida leeditibige me
 jatematikata^{gadomitiwaji} micata^{ga} ni^{gina} oko anida aneetege ni^{gina}
 i^{igo}, coda^a gadiciagitiwaji nigaanigawaanigi, analeeda^{ga} ilitema
 eliwa^{gatakanegege} itema Cristo.

2 Ni^{gina} me gadiigaxinitiwaji, i^{igaxina} ganegege liciagi waca-lotiidi ane
 ilawi nigaanigawaanigi, idiqida aliciagi liweenigi oko baana^{ga} ili, igaata^{ga}
 ana^{ga} yakadi mabaategetiwaji ni^{gaxina} ganegege ane dakake, coda^a
 natigide ana^{gakati} mabaategetiwaji.

3 Igaata^{ga} gadakata^{gatiwaji} eliciaco lakata^{ga} oko anida aneetege ni^{gina}
 i^{igo}. Ni^{gina} maleegina nelokojo^{gonegege} makaamita^{gatiwaji}, nidele^{geco}
 coda^a mawalacetiwage, ni^{gida} makaami gadiciagitiwaji okotigi ni^{gina} i^{igo}.

4 Ni^{gina} midi oko gadiwigotitiwaji anodi, “Oko ba^{ga} jiwa^{gatece} Paulo”,
 idiaageledi modi, “Ba^{ga} jiwa^{gatece} Apolo”, odaa ni^{gida} anenitiwaji liciagi
 anee ni^{gina} oko anida aneetege ni^{gina} i^{igo}.

5 Enice amijo ica Apolo? Coda^a amijo ica Paulo? Ni^{gida} moko okomodi
 liotagipi Aneotedo^{goji}, odaa lee^{godi} gobakedi ji^{giwa}gatitewaji Goniotagodi.
 Ni^{gida} moko oninitecibeci eo libakedi ane najigote Goniotagodi.

6 Godiciagi ni^{gino} nawoda^{gananadi}. Ee begejana^{ga}, Apolo ba^{ga} ilege, pida
 Aneotedo^{goji} ba^{ga} ni^{gina} eote me ili gotanigijedi.

7 Ni^{gina} anetana^{ga} inaa^{gina} ane ilege nawodigijedi aqica ane ja^oga, pida
 Aneotedo^{goji} bi^{gida} ane ja^ogate, igaata^{ga} ji^{gina} eote gotanigijedi me ili.

8 Ni^{gina} anetana^{ga} inaa^{gina} ane ilege nawodigijedi diniciamico, lee^{godi}
 idokida libakedi anowo. Odaa Aneotedo^{goji} yajigotediogi nigaanye ane
 i^{gena}ga lee^{godi} ane libakedi oninitecibeci.

9 Lee^{godi} me jiba^{ga} godaxawa Aneotedo^{goji}, odaa ni^{gida} makaamitiwaji
 gadiciagi nixogotagi aneite Aneotedo^{goji} me diba.

Ni^{gida} makaamitiwaji aqaga^{ga} gadiciagi ni^{gina} diimigi nelegi ane
 dabite^{getedini} Aneotedo^{goji} ni^{gino} nokododi.

10 Jibake ixakedi ane najigotediwa Aneotedo^{goji}, odaa jao ibakedi mi-
 cata^{ga} ni^{gina} noenatagodi diimigi ane lixakedi. Odaa jao lipoda^{galadi} ide-
 jate anepaa limedi, odaa ele^{di} oko ja dabite^{getini} diimigi ditibigimedi ni^{gidi}
 lipoda^{galadi}. Pida oninitecibeci leeditibige me dowediteloco anoda^{ggee} me
 dabite^{getini}.

11 Odaa aqica ini ele^{di} ane yakadi me yojogotini ele^{di} lipoda^{galadi}, pida
 ijokijo ni^{gijo} lipoda^{galadi} aneote Aneotedo^{goji}, ane Jesus Cristo.

12 Ni^{gina} oko moyoe diimigi, initecibece ibake oolo, beexo, coda^a me
 wetiadi ane diniwaloe, pida inatecibece ele^{di} bogobake iwogo, nadegogo,
 coda^a me exate-lamodi, ni^{gino} anepi^{gicota} me daa.

13 Pida ni^{gico} latopaco nibaketedi yelogo ni^{gica} noko Cristo nige dopite-
 dijo. Lee^{godi} ni^{gica} noko noledi ane iwi, odaa ja ikee ane latopagi libakedi
 oninitecibeci oko.

¹⁴ Odaa niçina oko ane dabitegeteloco libakedi niçidi lipodağaladi ane Jesus Cristo, niçida nibakedi nige dağa deemitetece noledi, odaa Aneotedoğoji ja yajigote oko noğeedi ane loojedi libakedi.

¹⁵ Pida niçijo libakedi aneo nige yabidi, niçini oko aniaditema inoatawece ane domaşa naşajegi. Pida idokee mida lewişa ane diğica liniogo, pida dawikodawaanigi micataşa dağa iwoko noledi.

¹⁶ Ağowooğotitiwaji makaami ligeladi Aneotedoğoji? Jowooğodi mowooğotitiwaji! Codaa ağowooğoti Aneotedoğoji Liwigo me diğeladetiwağaji? Jowooğodi mowooğotitiwaji!

¹⁷ Nigica ane yağadi Aneotedoğoji ligeladi, Aneotedoğoji aağaşa yağadi niçini oko. Igaataşa Aneotedoğoji iomağaditedice ligeladi mepoka nebiteda, odaa niçida makaamitiwaji akaami ligeladi Aneotedoğoji.

¹⁸ Jiniğica ane dininaale! Nigica oko gadiwigotitiwaji ane diletibige daşa dağaxa minoa lixaketedi ane lakatigi niçina oko anida aneetege niçina iigo, odaa niçini oko ele me dinadi me micataşa daşa yetole, odaa ja yakadi beğewi me lixakedi.

¹⁹ Igaataşa lixakedi oko anida aneetege niçina iigo liciagi şodetoleğegi lodoe Aneotedoğoji. Niçida diniditeloco Aneotedoğoji lotaşa, “Aneotedoğoji iğeke niçina aninoa lixaketedi anoninaletiniwace oko.”

²⁰ Eledi diniditeloco lotaşa, “Goniotagodi me yowooğodi niçino a lowooko niçina aninoa lixaketedi anida aneetege niçina iigo me diğica niwaló.”

²¹ Enice ağıca ane yakadi me dinabaketibece leeğodi niçina oko ane iwitecetiwaji! Leeğodi inoatawece şanepiliditiwaji.

²² Paulo, Apolo, codaa me Pedro iditawece ida anenitegetiwaji. Codaa niçina iigo şanebitiwaji, şodewişa eledi şanebi, codaa me şodemegi. Niçino a aninoa natigide, codaa niçicoa anicota manati, eletidi şanepiliditiwaji.

²³ Niçida makaamitiwaji ida anenitege Cristo, ijaa Cristo ida aneetetege Aneotedoğoji.

4

Lügexedi Cristo

¹ Leeditibige me şodowooğegi moko liotagipi Cristo, ane najigotedogowa Aneotedoğoji liigaxinaganegeco analee diğicoa moyowooğodi.

² Leeditibige niçina niotagi anida naşatetigi meo inokina ane yemaa niotagodi.

³ Aidigecagaleğe nigemaani me ee şalaageditiwaji, icaağica eledi oko nigoyemaa me ee nilaagedi ane lakatigi oko anida aneetege niçina iigo. Emeğee aidiniwi.

⁴ Ee eji me diğica ibatiigi. Pida yakadi mica ibatiigi, Goniotagodi baanığiniae ididi.

⁵ Enice jinağawini oko maleedişicota niçica noko ane nibikota Aneotedoğoji! İkani nigepaşicota niçica noko nigenagi Goniotagodi! Nadeegite manitaşa lokokena ane dinagaditi midi nexocaşa, odaa ikee lowooko oko ane yağaditedini. Codaa niçica noko Aneotedoğoji iweniğide oko leeğodi loenataka anele.

⁶ Inioxoadipi, niçino a yotaga oyalağatogowa ee iniaa Apolo jaotibige me ji-keenagataşatiwaji me şadaxawaneğegi mowooğoti niçida nigegi anodita, “Jinaşa anağaxaateloco ane diniditini!” Niçida nigegi diitigi, codaa ewi me diğica ane yakadi me dinabaketibece leeğodi oniniteci oko, pida iniaa eledi başa şadogolokedi.

⁷ Aşica aneo mida ane jaogatibigağajitiwaji caticedi eledi oko. Leeğodi, amiidi ica anakati ane dağa Aneotedoğoji yajigotedağawa? Inoatawece ela Aneotedoğoji. Odaa natigide niginatawece ğanoğeteditiwaji, igame leeğodi madinağaxakenitibece micataşa daataşa ğanoğetedi?

⁸ Akati makaami eletetiwaji, me dağadiaağica anopootibige, micataşa dağakaami liicotedi, odaa micataşa dağakaamitiwaji ğodacilodi nelecoli ane iiğe inoatawece, pida oko baadogokomodi ğadiciagi. Domaga jemaa değewi makaamitiwaji ğodacilodi nelecoli domaga jaogatibige dağakaami ğodiğenatakanağawepodi.

⁹ Pida jowoogodi me Aneotedoğoji epaa ğodadate owidijegi nimedi, anoko liigexedi. Idigotedoğowa micataşa niğino a niwilogojedi anonigodi lodox inatawece ane newığa, odaa inoatawece aanjotedi coda me ȝoneleegiwadi etiğodadi.

¹⁰ Igaataşa niğida moko anoko liotagipi Cristo ğodiciagi yetoledipi, pida akaamitiwaji bağaleetibige dağakaami niğina aninoa lixaketedi leeğodi mida anenitege Cristo. Okomodi ağamaleğegipi, pida akamağakaami bağaleetibige dağa ğadoniciwatitiwaji. Niğina oko anida aneetege niğina iiğe odeemitibigağajitiwaji, pida okomoğoko baadogowo ȝoniwaló.

¹¹ Coda niğina noko me ȝodigicile coda me ȝodigodi ecibi, coda idinixomağatinigilo waxelogoli. Coda niğina oko etiğodaxacogotibige, coda aşica ȝodigeladi, idioka limedi me jilatiğatibece.

¹² Ja jinigaaxaşa me jibaaşa leeğodi jibakenaşa okomaşa ȝodoniciwaşa me jakataşa ane jopoogatibige. Odaa niğina oko metigodixoo, okomoğoko başa jibinienägatiogi. Coda niğina oko metiğodiatetibeci, jixomagaateenägatedice ȝodawikodico.

¹³ Niğina oko modotağatibigoğoji, nige ininiğotaşa başa jatiğatiogi notaşa anele. Coda niğina natigide ododigotoğowa micataşa doğoko naagogo, coda oibogoditoğogi niğina ane napioi.

¹⁴ Ajidi niğino notaşa daşa ȝadibolikatitiwaji, pida jidi me ȝadajacağati, micataşa niğina dağakaami ionigipi yemaanigipi.

¹⁵ Idağıda mowidi ȝaniğaxinoğododipi anetiğadaxawani me iwitece Cristo, pida ağıliodi ȝadiododipi. Leeğodi me ȝadexocitege Jesus Cristo, odaa ee ȝadioditiwaji, igaataşa jeğemaga jao me ee ȝadiodi niğijo naşa jadeegitağawatiwaji nibodicetedi anele anoditece Jesus.

¹⁶ Enice jipokotağawatiwaji me anowiikita anodaageji me idewığa, codaan oenitiwaji ane jao.

¹⁷ Joaniğidaa leeğodi me jimonyatağawatiwaji Timóteo ane micataşa ionigi yemaanigi leeğodi me jaxawa me nakato Goniotagodi. Idioka limedi me diotece Goniotagodi. Jimonyatağawatiwaji eotibige manalakitibigetiwaji anodaageji me idewığa leeğodi mida anejitege Cristo. Idioka limedi me jao niğina ane jiğaxinägece minataşa inatawece lapo loiigi Cristo okanicoğrica ane diğetigi.

¹⁸ Initecibece niğina akaamitiwaji jağanağaxakeneğegi, leeğodi diletibige daaditağadiaağejigo makaamitağatiwaji.

¹⁹ Pida, nige yemaa Goniotagodi, aşica daşa leegi odaa jeğejigo idalitağawatiwaji, odaa ja jowoogoditiogi niğidi oko anağaxakeneğegipi, domige idokida mele me notağanaşa, ogoa domigewi mini Aneotedoğoji loniciwaşa miditaşa.

²⁰ Igaataşa Aneotedoğoji iiğe laaleğenali oko leeğodi loniciwaşa Liwigò Aneotedoğoji, idığida aleğğodi lotaşa oko.

21 Amiida anenegegi emaanitiwaji? Emaanitiwaji mejigo micatağa diğida yalakenağanağadi me ǵadiloikatititiwaji, ogoa emaanı mejigo me jadeegi yemaanağanegegi codaa mejigo me ee okaağegi.

5

Ica oko anowo ane beyagi liwigotigi Aneotedoǵoji loiigi

1 Digawinitiwaji! Inatecibece oko modi mini oko ǵadiwigotigitiwaji ane doğolağataka ane dağaxa me beyagi caticedi anowo niğina ane diğica aneetegi Aneotedoǵoji. Nigopelögotege laninoğodo.

2 Ica makati madinağaxakenitibecetiwaji, jiniğidokeni! Pida biğida adinigecagaloğotititiwaji, codaa domaǵa leeditibige miticoitice ǵadiwigotigi niğini ǵoneleegiwa ane doğolağataka.

3 Idaağida me degee ǵadiwigotigitiwaji, pida ini iwigo makaamitaǵatiwaji, odaa micataǵa daǵa ee ǵadiwigotigi, odaa ee ja jiwi codaa ja jowoogodi ane leeditibige memiita niğini ǵoneleegiwa aǵolaǵatakanegegi.

4 Niğina mateciǵiteloco Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo, jeemitetece iwigo me micataga daǵa idei makaamitaǵatiwaji, codaa loniciwaǵa Goniotagodi Jesus Cristo ini makaamitaǵatiwaji.

5 Natigide ajicita Satanás niğini ǵoneleegiwa, amaleeǵaǵa yeleo, pida liwigo biǵidioka limedi me idei miniwataǵa Aneotedoǵoji niğica noko Goniotagodi Jesus, nige iwi anigote codaa me diigenatakate moiloikatidi oko leegodi libeyaceǵeco.

6 Aǵele madinağaxakenitibecetiwaji, igaataǵa ida nibeyaceǵegi ǵadiwigotigitiwaji. Ejimowooǵotitiwaji niğijo nigegi anee, “Onateciǵini labookojegi paon ilaagiteloco iditawece paon, odaa eo me dabo.” Odaa idaaǵee onateciǵini nibeyaceǵegi ilaagitaǵaloco, odaa ǵadapiroyaǵati akaamitawece.

7-8 Leeditibige manoǵaateticetiwaji niğica nibeyaceǵegi, bidige aǵilaagitice anee leyeema labookojegi. Odaa nigidaaǵenitiwaji, jaǵakaami ane yapiditibigiwaji. Niğijo lalokegi judeutedi anodita “Páscoa”, judeutedi oyeloadi waxacocoli, codaa oyoe paon aǵoibake labookojegi. Niğina moyeligo liweenigi lalokegi Páscoa, ninitibigiwaji. Pida Cristo ja yeleteodeloco ǵobeyaceǵeco, micataǵa waxacoco, anoyeloadi judeutedi me lalokegi Páscoa. Joaniǵidaa leeǵodi ayakadi diğida nélaga, codaa anigetiǵida eledi ǵobeyaceǵegi catiwedi ǵodewiǵa, ele me jaoǵa liciagi anee judeutedi me daǵa oibake paon labookojegi. Odaa jaǵakaamitiwaji ane yapiditibigiwaji, codaa iwaǵati anewi. Odaa ida ǵadinikegitiwaji me iwitece Aneotedoǵoji.

9 Jaǵajo jiditibigaǵajitiwaji eledi iwakate me ǵadiiǵeni me daǵa awanitege eledi oko ane loomatewa ane daǵa lodawa.

10 Pida aǵejitaǵawatiwaji mawalacetegi oko anida aneetegi niğina iiǵo, ane loomatewa ane daǵa lodawa, adodigomadaǵa, olicaǵaǵa, inaaǵinoa niwicomaga. Joaniǵidaa mejitaǵawatiwaji me daǵa awalacetegi oko anida aneetegi niğina iiǵo, leeǵodi mawalacetegi domaǵa leeditibige manotiticogi niğina iiǵo.

11 Pida ja jidikotibigaǵajitiwaji mejitaǵawa me daǵa adinadeegitege niğijo anee me ǵanioxoa, pida loomatewa ane daǵa lodawa, ogoa domige adodigomadaǵa, ogoa domige niwicomigi, ogoa domige ilikonegegi, ogoa domige acipegegi, domige olicegegi. Oteǵexaaǵaǵa gagiiwepodi oko anidaǵaee.

12-13 Aǵica inaǵatetigi daǵa jiwi oko ane diğica aneetegi Cristo. Aneotedoǵoji baanığiniaa ane iwi. Pida niğina oko anida aneetegi Cristo anini ǵadiwigotigitiwaji baga leeditibige mawinitiwaji. Enice awii ane

diniditeloco lotaşa Aneotedoǵoji, niǵijo anee, “Iticoitice oko ane beyagi ǵadiwigotitiwaji!”

6

Niǵica lakatigi loiigi Goniotagodi moiwi anigida lileenigitema eledi nioxoa

¹ Ina mida ǵadileenigitematiwaji eledi ǵanioxoa, igaamee ina madeegita ǵanioxoa ǵoniwinoǵodi ane dağa yowoogoditeda Goniotagodi? Daǵaleeǵaga adeegita lodoe loiigi Cristo midiaǵoiwi anodigota.

² Aǵowooǵotitiwaji loiigi Cristo micota moiwi niǵina oko anida aneetegi niǵina iıgo? Odaa nige naǵakamaǵa awini oko anida aneetegi niǵina iıgo, igame leegodi ina me daǵakatitiwaji mawini inoa nigecaǵaleǵetedawaanaǵa aninoa ǵadiwigotitiwaji?

³ Aǵowooǵotitiwaji me noǵokomaǵa jiwinaga aajnjotedi? Odaa ida ǵonimaweneǵegi me jiwinaga niǵinoa ane ǵodileenaǵa.

⁴ Odaa niǵinoa ǵadileenagatiwaji, adeegitiogi niǵidi iwikkadipi ǵadiwigotigi anakaami lapo loiigi Cristo moiwi anodigota.

⁵ Eji niǵinoa yotaga jaotibige manibolikitiwaji. Ejimini oko ǵadiwigotitiwaji ane yowoogodi me iwi niǵina midi iniwataale ǵanioxoadipi ane beyagitiwage.

⁶ Pida niǵina mida lileenigitiwage, odaa jiǵini ǵanioxoa anigo igeetio eledi nioxoa minitaǵa ǵoniwinoǵodi, coda me miditaǵa eledi oko ane daǵa onakatoteda Aneotedoǵoji. Pida aǵele niǵida anenitiwaji.

⁷ Niǵina mida ǵadileenigitiwagi, jiǵikeenitiwaji mida ǵabatiigi. Pida domaǵa daǵaxa mele madinatiita ane beyagi anowotaǵadomi eledi oko, coda jiniǵica mawii nigodolice anigidi ǵanebi.

⁸ Pida niǵida makaami akamaǵakaamitiwaji awii ane beyagitema ǵanioxoa, coda oliceta ane nebi ǵanioxoa.

⁹⁻¹⁰ Aǵowooǵotitiwaji niǵina ane daǵa iǵenaǵatiwaji aǵodakatiwece niǵica Aneotedoǵoji ninioxadi? Odaa jinaǵa adininaalenitiwaji! Niǵijo ane loomatewa ane daǵa lodawa, niwicomaga, aǵolagatakanaǵaga, ǵoneleegiwa ane loomatewa eledi ǵoneleegiwa, iwaalo opitege eledi iwaalo, olicaǵaga, adodigomadadi, acipaǵaga, ina ane dotaǵatibige eledi, coda me aijekaga, iditawece niǵidi aǵoyakadi modakatiwece liǵeladi ninioxadi Aneotedoǵoji.

¹¹ Niǵijo jotigide onatecigidi niǵina akaami jiǵijo me ǵadakataǵa niǵinoa ane beyagi anoditece. Pida Aneotedoǵoji ja ǵadapitaǵatitewaji, coda ǵadiolaatedice makaami nepilidi, coda eote me ǵadegeńakitiwaji. Liwigo Aneotedoǵoji jiǵijaageo niǵida libakeditaǵadomi, leeǵodi managi miniwataǵa Aneotedoǵoji niǵijo naǵabakeni Liboonaǵadi Goniotagodi Jesus Cristo.

Jibakenaga godolaadi me jogeeǵatalo Aneotedoǵoji

¹² Inatecibece oko anodi, “Jakadi me jao okanicodaǵica, igaataǵa inoatawece ele.” Ewi niǵidaaǵee, pida aǵinoatawece anawiite etiǵadaxawani. Odaa niǵina modi, “Jakadi me jao okanicodaǵica, igaataǵa inoatawece ele.” Pida emegeeta ajika diǵida yakatigi anida loniciwaǵatiloco.

¹³ Inatecibece eledi oko modi, “Niǵina ǵoweenigi mina leeǵodi ǵowokomaǵa, coda ǵowokomaǵa mini lajo ǵoweenigi.” Ewi niǵidaaǵee, pida Aneotedoǵoji icota me yaǵadi idoatawece itoa. Aneotedoǵoji ayoe godolaadi daǵa lajo me godoomatewa okanicodaǵica oko, pida yoe eotedibige me jakataǵa me jibaǵatema Goniotagodi. Odaa Goniotagodi najigotedoǵowa inoatawece ane yopotibige godolaadi.

¹⁴ Aneotedoǵoji eote Goniotagodi me yewigatace, odaa jegeote me godewigatace leeǵodi loniciwaǵa Goniotagodi.

¹⁵ Owooğotitiwaji Ɂadoolatedi mida aneetege lolaadi Cristo? Ameelineci daaditağa owooğotitatiwaji! Odaa domige jibake yolaadi ane nebi Cristo me yoomatewa iwaalo agopeloa? Oteğexaağaşa yakadi!

¹⁶ Owooğotitiwaji niğina oko ane loomatewa ewocoma, odaa lolaadi micataşa diğidiokidi? Igaataşa Aneotedoğoji lotaşa mee, "Goneleegiwa aniaa iwaalo niğina me dinoomatewamigi idiokiditiwage lolaadi."

¹⁷ Odaa idaağee niğina oko ane yexogotege Goniotagodi iniokinitiwage liwigo.

¹⁸ Enice oxaxini, jinaga Ɂadoomatewa oko ane daşa Ɂadodawa. Igaataşa okanicodaağica eledi libatiigi oko adakapetege lolaadi. Pida niğina ane loomatewa ane daşa lodawa eo ane beyagitema epaa lolaadi.

¹⁹ Analakitibigetiwaji Ɂadoolatedi me micataga diimigi ane diğeladetigi Aneotedoğoji Liwigo? Aneotedoğoji niwakatee Liwigo me diğeladetiwağajitiwaji. Odaa ağakamaşa adiniigenitiwaji.

²⁰ Igaataşa Aneotedoğoji ja dinoojetetedağawatiwaji, codaa dakake Ɂadoojobi me dinoojetetedağawa. Enice oğeetetaloo Aneotedoğoji abakeni Ɂadolaadi iniaa Ɂadiwigo, ane nepilidi.

7

Najoinağaneğeco anoyalagata nadoneğegi

¹ Niğina natigide jemaa me jigidı Ɂagikanegecotiwi anidiiteloco Ɂadiwakatetibiji. Ele goneleegiwa me daşa itineğe iwaalo.

² Pida Ɂadiwigotitiwaji eliodi oko ane noomatewa ane daşa lodawa. Joanığidaa leegodi moninitecibeci goneleegiwa leeditibige mani epaa lodawa, onanitecibeci iwaalo ini epaa lodawa.

³ Niğina goneleegiwa leeditibige meotema lodawa ane yemaa, codaa me iwaalo leeditibige meo ane yemaa lodawa.

⁴ Igaataşa lolaadi iwaalo wadonaşa ağıpoka nebi, pida aąaga nebi niğini lodawa. Codaa lolaadi goneleegiwa wadonaşa ağıpoka nebi, pida aąaga nebi nağani lodawa.

⁵ Jinaşa adinolii niğina makaami dinoomatewamigi anakaami wadonadipi. Pida yakadi mikanawaanigi makaami dinoomatewamigi niğina nige adinilakidenitiwage, mawiitibige makati menegi otağanegi Aneotedoğoji leegodi anigida anemaani motaganegenitece anige liwokodi nokododi. Pida niğina nige adinilakidenitaciwage leeditibige mawii ane yemaa Ɂadodawa, bidige Satanás ayakadi me dineetağawa mawii ane beyagi daşa leegodi me dağakati madinatiita anemaani Ɂadolaadi.

⁶ Ağadiigenitiwaji, pida onexaa Ɂadajacağatitiwaji, mejitedağawa niğino a yotaşa me idalağata nadoneğegi.

⁷ Domaga jemaa diğinatawece oko iciagepodi. Pida oninitiecibeci oko ida anepaağigote Aneotedoğoji, anigotedoğowa Aneotedoğoji adiniciamico.

⁸ Natigide jemaa mejitiogi ixomaşa inaa wajekalodipi me domaşa dağaxa mele daaditaşa nadonaşa, digo meetaşa, aneji.

⁹ Pida nige doğoyakadi me dinajacağaditibigiwaji, odaa leeditibige me nadonaşa. Igaataşa dağaxa mele me jadonaşa, aägele me jawikodeeşa leegodi ane yemaa Ɂadolaadi.

¹⁰ Ejitiogi niğina ane wadonadipi. Mida niğenatakanegi ane daşa inebi, pida icoğotigi miniwataşa Goniotagodi. Iwaalo ayakadi me yaladi lodawa.

¹¹ Pida nige yaladi lodawa, odaa ja leeditibige me dağadiaa wado, pida başa yakadi mopita lodawa. Odaa goneleegiwa idaağee, ayakadi me yaladi lodawa.

12 Natigide jiladee eletidi wadonadi. Nigijo a yotaga aicogotigi miniwataga Goniotagodi. Nigini gonioxoa anani lodawa analeedaşa nakatoteda Goniotagodi, pida nigidokee me yemaa, odaa aägele me yaladi.

13 Codaa nigani iwaalo ane nakato Goniotagodi anini lodawa ane daşa nakatoteda Goniotagodi, nigidokee me yemaa, odaa aägele me yaladi.

14 Igaataşa Aneotedoğoji ja isolatedice micataşa daşa nebi nigijo şoneleegiwa analeedaşa nakatoteda Goniotagodi leeğodi me yexogotege lodawa anepaşa nakato Goniotagodi. Codaa Aneotedoğoji ja isolatedice micataşa değepaa nebi nağajo iwaalo ane daşa nakatoteda Goniotagodi leeğodi lodawa mepaşa nakato Goniotagodi. Daaditagalii digidaagee, odaa niğina lionigipi taşa napioi laalegenali. Pida Aneotedoğoji ja iomağaditedicoace me nepilidi.

15 Pida wadonaşa ane değeyiwaşaditeda Goniotagodi, nige yemaa mopi, enice ele moikatice mopi. Odaa niğida niciagi niğini gonioxoa ogoa domige şoniwaalo anoyaladi ja yakadi meo ane yemaa, igaataşa Aneotedoğoji eniditedoğowa mele şodaalegenali.

16 Igaataşa akaami, anakaami wadonaşa anepaşa anakatoni Goniotagodi, aşowooğoti Aneotedoğoji domigeote lewiga şadodawa leeğodi me iwi aneni me şadewiki.

Idioka limedi me iwağati Aneotedoğoji

17 Leeditibige midioka limedi moninitecibeci şonioxoa yewiğatema niğica anigote Aneotedoğoji, codaa anodaagee Goniotagodi menidite me yewiğatema. Joanığidaa yajoinaşanegegi ane jiwakateetigi inoatawece lapolı anoyiwaşadi Goniotagodi.

18 Nigini şoneleegiwa anenidite Aneotedoğoji baanaşa yakagidi lolaadi, ane lakanjigi judeutedi, maleedaşa nakatoteda Goniotagodi, niğini şoneleegiwa aleeditibige daşa doletibige me noşa libikotaxedı lolaadi. Codaa nigenidite Aneotedoğoji şoneleegiwa ane daşa yakagidi lolaadi, niğini şoneleegiwa aleeditibige dağalee doletibige me yakagidi lolaadi.

19 Igaataşa aibeyacağadi şoneleegiwa nige yakagidi lolaadi, oteğexaaşaşa niğina me daşa yakagidi lolaadi. Pida ane dağaxa mele meyiwaşadi liiğenatakanegeco Aneotedoğoji.

20 Oninitecibeci leeditibige midokee niğijo anee neğenidite Aneotedoğoji.

21 Nigakaami niotagi neğeniditedağawa Aneotedoğoji? Enice jinaşa adinigecağalegeni! Pida nigoyemaa metiğadikanitice makaami niotagi, abaatege.

22 Igaataşa niğina niotagi anenidite Goniotagodi ja dinikatice leeğodi naşa nebi Goniotagodi. Pida niğina şoneleegiwa ane daşa niotagi anenidite Aneotedoğoji ja liotagi Cristo.

23 Aneotedoğoji dakake şodoojedi me dinojetetedoğowa, enice jinaşadınikanitece dağakaami liotagipi şoneleegiwadi!

24 Inioxoadipi, oninitecibeci leeditibige midioka limedi me diotecı anodaagee lewiga neğenidite Aneotedoğoji, pida beğele midioka limedi me şadilakiitege Aneotedoğoji.

Ixomağaga inaa wajekalodipi

25 Goniotagodi aşica najigotedoğowa niiğenatakanegegi niğina oko ane diğica me nadonaga. Pida jelogodi ane yowoogo, igaataşa ee oko aneliodi me iwikode Goniotagodi, codaa eote me ee oko, anoyakadi monakato eledi oko.

26 Igaataşa niğinoa nokododi dakaketogodomi. Odaa jakadi mele niğina oko midaagee niğida anee.

²⁷ Nigakaami wadonaşa, odaa jinoğoleetibige malataşani. Pida nigakaami ixomeğegi, odaa jinoğoleetibige madoni.

²⁸ Pida nigadoni, ağıca əbatıigi. Codaa nağana awicije me wado, ageo ane beyagi. Pida niğina ane nadonaşa owidi ane dakaketema digoina iigo. Odaa ee adomaşa jemaa minoa niğinoan ane dakaketaşadomitiwaji.

²⁹ Inioxoadipi, Jemaa mejitaşawatiwaji naşa noxopa nokododi. Enice anodaşa lewiga şoneleegiwadi wadonadi leeditibige me liciagi lewiga niğinoan ixomagaşa.

³⁰ Odaa niğina ane agecaşgalodipi micataşa daaditaşa agecaşgalodipi. Codaa niğina ane ninitibigiwaji micataşa daaditaşa ninitibigiwaji. Codaa niğina ane oojeteeşa micataşa daaditığica anodinoojete.

³¹ Odaa niğina anodinilakidetigi niğinoan aninoan digoina iigo micataşa daaditaşa ica aneetege. Igaataşa niğinoan lakataşa niğina oko anida aneetege niğina iigo icota me ma.

³² Jemaa me diğica ane şadigecəşgaleşenitiwaji. Niğina ixomeğegi niwitalo ane yemaa Goniotagodi, codaa me yowo niğica ane yakadi me loenatagi me doçaşatalo Goniotagodi.

³³ Pida şoneleegiwa wadonaşa başa niwitalo niğinoan aninoan niğina iigo, igaataşa doletibige me doçaşata lodawa.

³⁴ Odaa jiştidaa naşa diotecı itiwataale naicoli. Pida niğina wajekalodipi inaaşına awicijipi anallee daşa nadonaşa boğoniwitaa ane yemaa Goniotagodi. Igaataşa oyemaa miniokiniwateda modibatema Goniotagodi manitawewe laaleğena codaa me lewiga. Pida iwaalo wadonaşa başa niwitalo niğinoan aninoan niğina iigo igaataşa yemaa me yocaşaneşe lodawa.

³⁵ Ejitedağawa niğinoan yotaşa me joletibige me şadaxawanitiwaji, aje-maa daşa şadibeyacaşatitiwaji. Pida jemaa mawii ane igenaşa codaa me niğina anele, makati minokawii ane yemaa Goniotagodi, codaa me diğica ane şadigecəşgaleşeni.

³⁶ Niğina midi oko ane dinilakidetiwage me dinodawamigi, pida nige leegitege niğica noko me nadonaşa, odaa niğini şoneleegiwa nige daşadiaa yakadi me dinatita, pida nige yemaa me age me wado, enice ele me age me dinodawamigi. Ağıca libatiigi.

³⁷ Pida niğina lioneega ane yakadi me dinatita me daşa doletibige me loomatewa iwaalo, odaa niğini aleeditibige me wado, codaa nige daşa yemaa me wado, ele lowoogo.

³⁸ Pida idaşee, niğina lioneega ane lodawa lokaşete eo anele. Pida niğina lioneega ane daşa wado leegodi me yakadi me dinajacaşadi, daşaxa mele niğida lowoogo.

³⁹ Nağani iwaalo wadonaşa ayakadi me doletibige eledi şoneleegiwa niğina malee yewişa lodawa. Pida nige yeleo lodawa, odaa baanaşa yakadi me lodawa eledi şoneleegiwa ane yemaa, pida leeditibige me doletibige niğina şoneleegiwa anaşaşa nakato Goniotagodi.

⁴⁰ Pida jakadi ina me daşaxa me ninitibece nigidioka limedi me wajekalo. Codaa aşaşa jakadi ina me Aneotedoşoji Liwigo ane najigotiwa niğinoan yowooko anejitedağawatiwaji.

ane yakadi minoa ane yowooğodi, niğini dinağaxaketibece, pida niğina me idinemaanağatiwage, baanığidaägeo me ilitema oko eliwagatakaneğegi.

² Niğina mini oko ane yakadi minoa lixaketedi, ağica minitağa niğica nixakedi anewi.

³ Pida Aneotedoğoji yowooğodi niğina oko anoyemaa.

⁴ Natigide idalağata libole anoiboota niwigo. Jowooğotağa me diğica niwigo ane yewiğateloco niğina iigo ane loenatagi oko, codaan jowooğotağa mokiniwatece Aneotedoğoji ewikegi, ağica eledi.

⁵⁻⁶ Modi minoa eletidi anoditiogi me ənoenogododi digoida ditibigimedi, codaan me digoina iigo, odaa idağida modi mowidi niğicoa ənoenogododi codaan me əniotagododi. Pida niğida moko başa jowooğotağa mokiniwatece Aneotedoğoji, Godiodi, ane yoe inoatawece aninoan, codaan jiğiniae ədode me ədewiğatema. Codaan iniwa oniniwatece Goniotagodi, Goniotagodi Jesus Cristo, ane ibake Aneotedoğoji me yoe inoatawece aninoan, codaan jiğiniaeägeote me ədewiğä.

⁷ Pida aqinatawece oko anoyiwağadi Goniotagodi oyowooğodi niwicidi noenataka me diğica loniciwaşa. Niğina oko anidioka limedi moyiwağadi me newiğä niwicidi noenataka. Codaan niğina noko eçoyeligo libole anoiboo eledi oko moiweniğide niwigo, odiletibige niğidi libole daga nebi niwigo. Odaa aqaleegoyowoğodi niğica anele, codaan odeemitetece catiwedi laalegena me nibataağa niğina midatecibece moyeligo niğidi libole.

⁸ Pida niğina libole aqodadeegitalo Aneotedoğoji. Codaan ağica ane jiniatagatema nige daga jelicaağa libole, codaan nige jelicaağa idaağee ağica əgonigaanye.

⁹ Enice anidakitatiwaji adağawii menitini ənioxoa analeedaşa yowooğodi niğica anele, leeğodi mepaşa owoğoti makati melici niğidi libole.

¹⁰ Niğica ane niitağawa analee degevi ina me yowooğodi anele, anepaşa ənwoğoti, odaa jegelici libole minitağa diimigi, ligeladi niwigo, odaa aagaga yeligo.

¹¹ Nige iaditece me yeligo niğijo libole, odaa ja deemitetece me dibatá, odaa jegeyamagatice, jağaniyatagitace, idoka leeğodi me domaşa ikeenaganeğeni əadowooğotakaneğegi. Pida Cristo aqaga yeleotetema niğini əoneleegiwa, ənioxoa analee degevi me yowooğodi niğica anele meo.

¹² Odaa niğida makaami jağabataatema niğini ənioxoa codaan jağacilotiti laalegena, odaa joanığidaa nağabataatema Cristo.

¹³ Odaa nige leeğodi libole me jao me dibatá inioxoa, odaa aqalee jeligo libole anoiboota niwigo bidige ajibatakatidi inioxoa.

9

Paulo yalagata nağatetigi

¹ Domige jakadi me jao ane jemaa? Domige ee liiğexegi Aneotedoğoji? Ee liiğexegi Goniotagodi leeğodi me jinadi Jesus Cristo, ane Goniotagodi, codaan me iwagatitatiwaji Goniotagodi leeğodi ibakeditema.

² Icaağica eledi oko nige doğodibatigi me ee liiğexegi Aneotedoğoji, pida akaamitiwaji bağaniwotitema mewi me ee liiğexegi Aneotedoğoji. Me iwagatitatiwaji Goniotagodi ee leeğodi, odaa niğida anenitiwaji ja ikee me ee liiğexegi Aneotedoğoji.

³ Niğina oko modotagatibigiji, ininiğodi meji,

⁴ “Niğina me jibaağa, domige jakataşa me jibağatege ane jopoogatibige me jiniodaşa, codaan me jacipağata?

5 Ina me iniwiajeee ga me jaoga gobakedi, domige jakataga me jadeega ga gododawali anonakato Goniotagodi, anee eletidi liigexedi Aneotedo goji, codaa me nioxoadipi Goniotagodi, ijaa Pedro?

6 Ogoa, domige emokeeto Barnabé me leeditibige me jibaaga mokoma ga jinoojetee gatibige ane jopoogatibige?

7 Agica ini iodagawa anepaa yedia laakataka niqina meo ane libakedi me iodagawa. Codaa agica ini anetana ga, ane da ga yeligoteda lawodigijegi. Codaa agica ane yowie lexeela, odaa agota ga wacipetalo lotiidi."

8 Niqina me jiiqaxina ga, aqinokina me jiciaceeketiwage niqinoa aninoa digoina iigo, pida midiwa lajoinaqanegeco Moisés diniditeloco idaa qida niqida niqaxina qanegegi.

9 Igaata ga najoina qanegeco ane iditedini Moisés, diniditeloco, "Jina ga agoeni nioladi ewalaile niqina me nidi leyeema." Odaa Aneotedo goji mige inoka igeca qalegeteda ewalaile?

10 Ogoa domigeote ida ligegi maqaga yalaqatedogowa? Ajawienatakana ga maqaga yalaqatedogowa me yemaa me godaxawa. Igaata ga niqina anetana ga, codaa me niqina ane nopilaqaditedio nawodigijedi owo niqida libakedi, odaa niqidi itoa onibeotegi modibatege ane niwai niqijoanonopilaqaditedio.

11 Odaa niqida micata ga da ga ejanaqatiwajiqajitiwaji lolagi Liwigo Aneotedo goji. Odaa ejimele me jibagatege ane jopoogatibige ane icoqoticogi makaamita qatiwaji, micata ga niqina ane nopilaqaditedio lawodigijedi.

12 Nigoyakadi eledi oko modibatege anoyopotibige me newiga akaamitiwaji, odaa okomodi ba ga domaga dagaxa mele me jibagatege gadaxawatakanegi.

Pida niqida moko ajemaana ga dogoka gadiboloiteenegegi me jakata ga me jibagatege ane jopoogatibige makaamita qatiwaji. Pida ajibagatege, odaa jixomaqateenagatedice godawikodico, jaoqatibige me da ga godibeyaca qadi niqina me jiiqaxina qanaqatece gobodicetedi anele anoditece Cristo.

13 Analakitibigetiwaji niqijo anodibatigi Aneotedo goji ligeladi odibatege epaa liweenigi, niweenigi anoyajigotalo Aneotedo goji? Niqina moyeloadi ejeeqagi odaa joqoyalegi madi nameeja wetiga mini Aneotedo goji ligeladi, niqidi oko ono ga liwai niqidi libole.

14 Jigidaa qee Goniotagodi me ii ge niqina ane yatemati natematigo anele anoyalaqatalo Goniotagodi, niqidi leeditibige modibatege anoyopotibige midita ga oko anoniiqaxitiniwace.

15 Pida ajemaa me jibatege niqijo ane domaga leeditibige me jibatege, codaa ajiditibiga qaji naqadi iwakate da ga jipokota gawa ane domaga leeditibige me jibatege. Ejime dagaxa mele me ideleo, aqele da ga jipokota gawatiwaji ane domaga leeditibige me jibatege. Ajemaa diqica ane no ga ane lee godi me idinabaketibece me diqica inigaanye me jiba.

16 Agica lee godi da ga idinabaketibece me jatemati gobodicetedi anele, igaata ga Aneotedo goji idii ge me jatemati. Pida nagoodi ee daadita ga jatematiteda nibodicetedi anele, igaata ga taga idiloikatidi Aneotedo goji!

17 Da ga jakadi me jiwi mige jatemati nibodicetedi anele, ogoa domige ajatemati, daqanagawini jakadi me inibeotegi inigaanye. Pida leeditibige me jatemati nibodicetedi anele lee godi Aneotedo goji idii qete me ibakedi, odaa ajakadi me jiwi mige jemaa, ogoa domige ajemaa.

18 Odaa, amiini ica inigaanye? Ane inigaanye, niqina me jatemati gobodicetedi anele, odaa agica ane jibanoonagatece, codaa me jao niqida ibakedi agica da ga jipokota gawa ane domaga leeditibige me inigaanye.

19 Aqica ane ee liotagi, codaa aqica ane idiiqe. Pida jao me ee liotagi inatawece oko jaotibige meliodi oko ane inigaanyetema Cristo.

20 Maleegidiaaqejo miditaqa judeutedi, jioteci lakataqa jaotibige midi ane inigaanyetema Cristo. Niqijo me jiba miditaqa anodioteci liqaxinaganegoco Moisés, jioteci lakataqa idaaqida me daqa domaga leeditibige, leeqodi jaotibige midi oko ane inigaanyetema Cristo.

21 Niqijo me idejo midi ane daqa judeutedi ajiotece lakataqa Moisés, jaotibige midi ane inigaanyetema Cristo. Pida idioka limedi me jiotece liigenatakanegeco Aneotedogoji, ane diiqaxinaqatetece Cristo.

22 Niqijo me idejo midi ane daqa yoniciwaditeloco eliwagatakanegegi, idiniciaceeketegi, leeqodi joletibige me inigaanyetema Cristo. Joaniqidaa me jioteci lakataqa oko anejotice, jaotibige midi anida gela lewiga miniwataqa Cristo.

23 Idioka limedi me jao me micataqa deghee niotagi jaotibige eledi oko mowajipata qobodicetedi anele, codaa jaotibige me idibinie Aneotedogoji digo anigotediogi me ibinietediogi oko anowajipatalo nibodicetedi anele.

24 Digowootiwaji niqina waletaqa, iditawece waleditibigwaji modoletibige me gaanyaqa. Pida oniniteci ane dibatege noqeedi. Enice adinoniciwagati malokoditiwaji amaleeqaga anigaanye ane qanoqeedi.

25 Inoatawece nalokodegec妖oli dinenyagadi codaa dinowedi meotibige me dinigaanyetece lale anepaga icota me daa. Pida oko baqa idinoniciwagataqa me jadeegaqa nibodicetedi anele jaoqatibige me inigaanyaqatece qonoqeedi ane daqa daa.

26 Joaniqidaa leeqodi me idinoniciwagadi me jalokodi, aiciagi niqina netadicaqanegecajo ane daqa naliigo ane yetadigi, odaa mina aniasi loniciwaga.

27 Odaa niqida me ee jiloikatidi yolaadi micataqa daqa onetadigitice, jaotibige me jakadi me jajacaqadi yolaadi. Codaa jaotibige nige jigodi ibakedi me jatematitema eledi oko nibodicetedi anele, odaa ajiniaditema ane inoqeedi.

10

Paulo yajacagadi Coriintiotedi leeqodi niwicidi noenataka

1 Inioxoadipi, ajemaa daaditoqowooqotitiwaji anoixomaqateetice godaamipi anodioteci Moisés. Ijotawece idei natinedi niqijo lolaadi Aneotedogoji ane niige me dowediteloco, codaa ijotawece diqetitacicoace, mewaligitibigwaji catinedi akiidi-eliodi ane yawalacetdicoace Aneotedogoji, odaa ja yadilotece ligi. Niqidi akiidi-eliodi liboonaqadi “Akiidi-eliodi lixagotegegi.”

2 Niqijo godaamipi me idei natinedi niqijo lolaadi codaa neqeyagitini liwigotigi akiidi-eliodi. Odaa micataqa diqijotawece dinilegetibigwaji, niqijo naqa ijotawece odioteci Moisés liwigotini akiidi-eliodi.

3 Ijotawece oyeligo idokida niweenigi ane niwakatee Aneotedogoji icogotibigimece ditibigimedi.

4 Codaa ijotawece owacipeta idokida ninyogodi ane niwakatee Aneotedogoji. Niqida ninyogodi icogotivece wetiga. Naqani wetiga micataqa daqa Cristo, ane diotedibece.

5 Pida Aneotedogoji anitedibece leeqodi eliodi niqidi godaamipi nibataaga, joanigidaa leeqodi meliodi nigo, odaa loolatedi ilaagiteloco midi nipodigi ane yadilo.

6 Ijoatawece ninyaco godaamipi owotibige metigodajacagadi, me daqa jemaanaqa me jaoga ane beyagi baanogowote niqidi noiigi.

⁷ Jinogogeetalo niwicidi noenataka dağawii liciagi onateciçijo niçijo oko baaniçijo modogetetalo. Aneotedoçoji lotaça yalaçatiogi niçidi, mee, “Noiigi nicotiniwace me niodaça codaa me nacipaça, odaa ja dabiditiniwace, ja diniçiliidi.”

⁸ Odaa jinaça gadoomatewa ane daga gadodawa, anee niçijo noiigi. Odaa leeçodi niçica anee, vinte-três miili oko nigo ijokijo noko.

⁹ Aägele daça idineenaçatalo Goniotagodi, digo anee onateciçijo niçijo noiigi. Joaniçidaa leeçodi Aneotedoçoji me niiçe laketedi ane diniweneene monosojatiniwace niçidi oko, odaa eliodi oko ja nigo.

¹⁰ Enice jinaça adinalomeçenitiwaji, digo anee onateciçijo niçijo noiigi. Joaniçidaa leeçodi Aneotedoçoji naça iigetediogi niçijo aanjo ane godaaçadi me nigodi.

¹¹ Odaa joaniçidaagee jotigide godaamipi, odaa Moisés iditeloco maditaça Aneotedoçoji lotaganaxi eotibige me godajacaçadi. Igaataga niçinoan nokododi anejonaçatigilo ja niçigi me daa niçina iiego.

¹² Niçina oko ane diletibige daça datiteli me dabiditi, leeditibige me dinowedi adegenitini, adegeyamaçatice eliwaçatakaneçegi.

¹³ Niçina mawikodeetiwaji, çadawikodico liciaco lawikodico eledi oko. Pida Aneotedoçoji idioka limedi meote ane ligegi, codaa aqadikanitiwaji daçawikodee caticedi çadoniciwaça. Niçina me çadikanitiwaji mawikodee yajigotedaçawa çadoniciwaçatiwaji mabootege çadawikodico, odaa akati me çadiwokoni me amigitice.

¹⁴ Joaniçidaagee, akaami yokaaçetedipi yemaanigipi, jiniçica anenitege niwicidi.

¹⁵ Ejitaçawatiwaji anakaami oko ane yowoçodi inoatawece. Akamaçakaami awinitecetiwaji niçida ane jelogoditaçawa.

¹⁶ Digowoo naçajo goopa viyno ane jacipaqateloco me iniotagodeegatalo Goniotagodi leeçodi me yeleotedoçodom. Idioka limedi me godibinie niçina me jacipaqateloco naçajo goopa, leeçodi çodexogotege Cristo leeçodi lawodi ane nadooçoditedoçoloco. Codaa digowoo niçijo paon ane idinawalaçenagatigi me jelicaça niçina me godalaçatibige lolaadi Cristo moyacilotidi leeçodi okomoçoko. Niçina me jelicaça paon, odaa ja jikeenaça me jatecoçojogotege Cristo.

¹⁷ Okotawece idiokidi paon ane jelicaça, idaaçida moko eliodi, pida ida anejinaçatege idiokidi nolaadi, igaataga idiokidi paon ane jelicaça.

¹⁸ Digowoo niçijo anowo loiigi Israel. Niçijo anoyeligo libole anoyalegi madi nameeja Aneotedoçoji modocaqatalo niçidi ida aneetetege Goniotagodi leeçodi nameeja nebi Aneotedoçoji.

¹⁹ Amiini ica ane jemaa me jelogoditaçawatiwaji? Aägejitaçawatiwaji niwicidi noenataka mida nimaweneçegi. (Leeçodi aqica nimaweneçegi!) Codaa aägeji mida niwaló niçina oko moyedia niwig. (Leeçodi aqica niwaló!)

²⁰ Pida ane leeçodi me idalaçata niçina oko moyedia niwig noenatagi, jaçaga oyedia niwicidi abeyacaçaga, idiqida aqoyedia Aneotedoçoji. Joaniçidaa ajemaa diçica anenitegetiwaji niwicidi abeyacaçaga.

²¹ Aqakatitiwaji daga acipeteloco naçada goopa me godalaçatibige lemeçegi Goniotagodi, oditaça digidiaagidi jaçaga acipeteloco eledi goopa anowacipeteloco moiweniçide niwicidi abeyacaçaga. Ayakadi deçelicitiwaji paon niçina me godalaçatibige moyacilotidi lolaadi Goniotagodi leeçodi okomoçoko, oditaça digidiaagidi jaçagelici eledi paon anoyeligo moiweniçide niwicidi abeyacaçaga.

22 Domige joleegatibige Goniotagodi me delokojogo? Codaa domigaleetibigliwaji daga daqaxa me godoniciwadi caticedi Goniotagodi?

Ele me joleegatibige me jocaqanegeña gonioxoadipi

23 Inatecibece oko modi, “Jakataga me jaoga ane jemaanaga me jaoga!” Ewi me yakadi, pida ayaxawa eledi godoxoa. Inatecibece eledi modi, “Jakataga me jaoga okanicodaagica!” Pida ayaxawa me ili eliwagatakaneggegi eledi oko.

24 Agica ane yakadi me doletibige inokina ane yemaa, pida leeditibige me joleegatibige me jaoga inokina ane yaxawa eledi godoxoa.

25 Niqina manoojetee libole mani liboledaqaxi, aleeditibige daga agikani niqidi libole domige niboonigita niwigo moiwenigide. Pida yakadi manoojetee okanicodaagica libole melici, me daga agikanitece daga godigecaqalegeni migele melici, ogoa domige agele melici.

26 Igaataga lotaga Aneotedogoji modi, “Iego, codaa minoatawece aninoa, nepilidi Goniotagodi.”

27 Nigica oko ane daga nakato Goniotagodi ane gododeni maniodi ligeladi, nigemii, odaa elici okanicodaagica anoyajigotaqawa, pida jinaga agikani migoyajigo niqida niweenigi moiwenigide niwigo. Jinaga agecaqalegeni migele, ogoa domige agele melici.

28 Pida nigica oko aneetaqawa, “Niqidi libole diniboota niwigo moiwenigide”, odaa jinegelici. Ele me degelici leeegodi niqijo oko aneo gadeemidi, adaqawii ane yakadi me beyagi niqini oko.

29 Leeegodi lowooko, odaa ele me daganiodi, aleegodi anakamaaga godowooko.

Pida yakadi mica oko ane digika, anee, “Igaamee ina me daga jakadi me jeligo ane jemaa idoka leeegodi eledi oko me yakadi me beyagi me jeligo?”

30 Nige iniotagodetalo Aneotedogoji leeegodi iweenigi ane jeligo, amiida leeegodi eledi oko metidalomege? Leeegodi ja iniotagodetalo Aneotedogoji leeegodi iweenigi ane jeligo.”

31 Ee jiqidaagee me jowo. Niganioditiwaji, ogoa domigacipe, ogoa domigawii okanicodaagica, idioka limedi moleetibige oko modogetetaloo Aneotedogoji.

32 Awii anodaageni me gadewiki me dagawii lelaqaa judeutedi, otegexaaqaga eledi noiigi, otegexaaqaga loiigi Goniotagodi.

33 Awii liciagi aneji. Idinoniciwaqadi me jocaqanege inatawece oko inoatawece yoenataka. Ajowo inokina ane idaxawa, pida aqaga jowo niqina ane yaxawa eledi oko, jaotibige modoletibige Aneotedogoji me yakadi meote gela lewiga.

11

1 Anowiikitwa, aneji me inowiiqotalo Cristo.

Ane leeditibige me lakatigi iwaalepodi minitaga Aneotedogoji ligeladi

2 Jemaatibigaqajitiwaji leeegodi manalakitibige ijoatawece baanaaga jiqaxitedaqadici, codaa motetenitetiwaji niqijo niqaxinaqanegeco ane jajigotedaqawa.

3 Natigide, jemaa mowooqotitiwaji Cristo me lacilo inoatawece goneleegiwadi, codaa niqina goneleegiwa jiqinia lacilo iwaalo, odaa Cristo lacilo baqa Aneotedogoji.

4 Niqina mateciqi minitaga Aneotedogoji ligeladi moqeetetaloo, odaa nigica goneleegiwa ane dabiditini me yotaqanege Aneotedogoji, ogoa domige yelogodi ane ligegite Aneotedogoji, pida yapogoditi lacilo, niqida anee adeemitetibige Cristo ane lacilo.

5 Codaa nağana iwaalo nige dağa yapoğoditi lacilo, odaa ja yotağaneğe Aneotedoğoji, oğoa domige yatemati ane yelogodite Aneotedoğoji, nağani iwaalo adeemitibige lodawa, ane domağla lacilo. Pida ja liciaceekawa nağana iwaalo ane yapitağadi lacilo.

6 Iwaalo nige dağa yapoğoditi lacilo, odaa domeğele me yapitağadi lacilo. Pida nige liboliğla iwaalo me yapitağadi lacilo, odaa dice leeditibige me yapoğoditi lacilo.

7 Niçina şoneleegiwa baadağla leeditibige me yapoğoditi lacilo, igaatağla Aneotedoğoji yoe şoneleegiwa me liciaceekawa, codaa yajigote nağatetigi ane datika me dogetetalo Aneotedoğoji. Pida iwaalo başa ikee nağatetigi şoneleegiwa, codaa me dogeteta.

8 Igaatağla Aneotedoğoji odoejegi me yoe şoneleegiwa, odaa nişidialaşidi jağaga yoe iwaalo, datikate epaa laweegi şoneleegiwa. Niçijo odoejegi şoneleegiwa aicogotiwce iwaalo le.

9 Aneotedoğoji ayoe şoneleegiwa dağa leeğodi iwaalo, pida iwaalo başa yoe leeğodi şoneleegiwa.

10 Joanişidala leeğodi iwaalo me leeditibige me yapoğoditi lacilo me ikee şoneleegiwa mida nağatetigiloco, odaa nige nişidialaşee aigecaşalagotidi aanjotedi anoigoaditiogi.

11 Pida ida ane jaşa me jowooğotağla niçina me şodexogotegi Goniotagodi, nağana iwaalo yopotibige me dinaxawatege şoneleegiwa, codaa şoneleegiwa yopotibige iwaalo.

12 Igaatağla digo anigote Aneotedoğoji maleekoka yoeteda iwaalo datikate laweegi şoneleegiwa, odaa idaşee niçina şoneleegiwa menitini, icoğotiwce iwaalo le. Pida inatawece oicogoticogi miniwatağla Aneotedoğoji ane yoe inatawece.

13 Akamaşa adiniwinitiwiği domige iğenaga şadakatağla! Niçina Aneotedoğoji loiigi me yatecoğlo, domigeli ana iwaalo me yotağaneğe Aneotedoğoji me dağa yapoğoditi lacilo? Ağele!

14 Okomaşa şodowookoneğegi etiğodiiğaxi me şobolığla şoneleegiwa me dağaxa mamodixaşa.

15 Pida iwaalo lamodi mocagatağla beğeo moiweniğide. Igaatağla Aneotedoğoji eote lamodi mocagatağla me yapoğoditi lacilo.

16 Nigica ane yemaa me yotigimade yotağla, ejitağawa me diğica eledi şodakatigi niçina me jatecogojoglo, codaa niçinoa eletidi lapolı loiigi Aneotedoğoji idaşee ağica eledi lakatigi.

Anodağee me şodalagatibige lawikodico Goniotagodi

17 Digawinitiwiği! Niçijo niğaxinağaneğegi ane jajigotağawatiwiği, odaa ajemaatibigaşajitiwiği, igaatağla niçina me ateciği möğeetetibigimece Aneotedoğoji, odaa akamaşa adinibeyacaşatitiwiği, ağaxawani eledi me ilitema eliwaşatakaneğegi.

18 Jığida odoejegi şadoenatagi ane beyagi. Jajipatibece moyalaşata niçina mateciğitiwiği, minoa lapolı oko dakapetibigiwage, dinotigimade, doletibige me nidelaşa. Ja domağla ejiwaga niçida natematigo.

19 Ajawienatakanaşa me leeditibige midiwa lapolı ane dawalacetiwiğe şadiwigotitiwiği amaleeğaga yelogo anepaga iğenagatibigiwajı.

20 Niçida aneni mateciği maniodi me şadalakitibigetiwiği lawikodico Goniotagodi, niçida niweenigi anelicitiwajı ağica aneetetege Goniotagodi, igaatağla ağogeetalo.

²¹ Igaatağa niğina manioditiwaji, anilecitiwage, odaa idi anodoejedipi moyeligo epaa liweenigi. Pida odaa jiğini ane ağıtaagi, codaa iniaägeledi başa yemága.

²² Igaamenitiwaji midağa eni? Ağıca akamağa gadigeladitiwaji anei makati maniodi, macipe nigepaa licatağadici? Aägeemiteetibigetiwaji Aneotedoğoji loiigi, codaa abolikatititiwaji madewetedi. Amiida ica anejitağawatiwaji? Domige gadiweniğidenitiwaji? Oteğexaağaşa onateciğini!

²³ Goniotagodi nikeetediwa niğino ane jiğaxitağadicitiwaji. Jiğaxinağatece me niğijo enoale Judas niğijaanaşa yajigotedigi Goniotagodi mijoa nelogododipi, Goniotagodi Jesus ja dibate ijo paon.

²⁴ Naga diniotagodete Aneotedoğoji, odaa ja yawalace niğijo paon, odaa mee, “Abaata niğini paon, odaağelici! Niğidi paon liciagi yolaadi ane dinoketibige leeğodi akaamitiwaji. Idioka limedi mawii niğida manalak-itibigiji.”

²⁵ Igaanaşa niataşa moyeligo niğijo paon, idaağigote Jesus nağajo goopa viinyo, dibate, odaa mee, “Nağada goopa ikee Aneotedoğoji me gela me dinilakidetacetege me dibatetege oko leeğodi me inadoogodi yawodi leeğodi inatawece oko. Odaa idoka enitiwaji niğina macipetibigelocoti waji goopa viinyo awii niğida manalakitibigiji.”

²⁶ Igaataşa niğina melici paon codaa macipeteloco goopa viinyo, niğida anenitiwaji, idioka limedi me ikeeni Goniotagodi me yeleotedoğodomı niğepaagicota me dopitedijo.

²⁷ Joaniğidaa leeğodi oko ane yeligo nipaon Goniotagodi ogoa domige wacipeteloco nigoopa Goniotagodi, pida lewişa nige dağa ikee me deemitetibige Goniotagodi, niğini oko eo ane beyagitema lolaadi codaa me lawodi Goniotagodi.

²⁸ Enice maleedoğoyeligo paon ogoa domige owacipeteloco goopa viinyo, oninitecibeci leeditibige mecoğotace diniwi, iwitece lowooko.

²⁹ Igaataşa niğina ane yeligo paon codaa me wacipeta viinyo me dağa yowo oteğexaağaşa deemitetibige niğidi paon idaa viinyo anoiciaceeketege lolaadi idiaa lawodi Goniotagodi, niğina nigowacipe codaa moyeligo, Aneotedoğoji iloikatidi niğidioko.

³⁰ Joaniğidaa leeğodi eliodi niğina akaamitiwaji ağıdoniciwatitiwaji codaa akaami eelotaginadi, codaa mijo ane nigo.

³¹ Dağa jiwinążatece okomaşa godowooko, odaa agotaga godiloikatidi Aneotedođoji.

³² Pida Goniotagodi ja godowi coda ja godiloikatidi eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaa leeditibige me godawanagaditetege niğinaoko anida aneetege niğina iiğo nige limedi me iloikatidi nigowidijegi noko.

³³ Enice, inioxoadipi, niğina mateciğitiwaji maniodi, codaa macipe viinyo me godalakitibigetiwaji Goniotagodi, adinaliitiwaji.

³⁴ Codaa nigica ane nigicile niğina akaamitiwaji, leeditibige maniodi digoida ligeladi, odaa agenagi ligeladi Aneotedoğoji midokida maniodi, odaa ağıca ane iloikatidi Aneotedoğoji niğina me ateciğitiwaji. Nige jakadi mejigo idalitağawatiwaji, odaa jemaa godajacağatitece niğino aletidi ganicinoa ane agikanitecetiwaji.

12

Godixaketedi ane najigotoğowa Aneotedoğoji Liwigo

¹ Inioxoadipi, jemaa mowooğotitiwaji anewi aneetece godixaketedi ane najigotoğowa Aneotedoğoji Liwigo.

² Owooğotitiwaji niğijo maleedağa anakatoni Goniotagodi, niğijoa niwicidi noenataka ane dağa notağanaşa etiğadiiğeni, codaa me iwağati.

³ Joaniğidaa leeğodi me jemaa mowoğotitiwaji me diğica oko ane yakadi mee, "Jixoomaga Jesus", oditaşa ejinaga Aneotedoğoji Liwigo eo me dotaşa. Codaa ağıca ane yakadi mee, "Jesus Goniotagodi", nige daşa Aneotedoğoji Liwigo aneo me dotaşa.

⁴ Owidi latopaco ane jiniığaticogi, pida iniaağini Liwigo Aneotedoğoji ane şoddediatetece.

⁵ Owidi latopaco nibaketedi, pida iniaağiniwateda Goniotagodi ane jibaağatema.

⁶ Adinatopiamigi şodixaketedi me jaşa şobakedi, pida iniaağiniwateda Aneotedoğoji ane najigotogowa oninitecibeci ida şodixaketedi me jaşa şobakedi.

⁷ Pida Aneotedoğoji Liwigo adinatopiamico nimaweneğeco me dinikeeta oninitecibeci oko, eotibige minatawece şonioxoadip me oyakadi moyaxawa oninitecibeci eledi.

⁸ Yajigotaoko lixaketedi me yajacagadi eledi oko mida lowooğotakanegi, odaa iniaağini Aneotedoğoji Liwigo başa yajigota eledi oko me lixaketedi me diğaxinağatece anodaägee me jowooğotaşa Aneotedoğoji.

⁹ Pida iniaağinitace Aneotedoğoji Liwigo yajigota eledi şonioxoa me niitigi me yoniciwadi eliwağatakaneğgi, codaa iniaağini Aneotedoğoji Liwigo yajigota eledi şonioxoa me yakadi me icilatidi eelotaginaga.

¹⁰ Codaa aağaşa yajigota eledi şonioxoa lixaketedi meote loenataka şodoxiceğetedi, iniaağeledi başa lixaketedi me yatemati niğica ane ikeeteta Aneotedoğoji. Pida initecibece dibatege lixaketedi me yowooğodi nişina niwigo mige icoğoticogi miniwataşa Aneotedoğoji, ogoa domige niwicidi abeyacağaga. Initecibece dibatege lixaketedi me dotağatigilo eletidi isolatedi, iniaağeledi başa dibatege lixaketedi me yeloğodi ane diitigi lotaga nişina ane dotağatigi eledi ioladi.

¹¹ Pida oninitece Aneotedoğoji Liwigo, odaa iniokini me yajigotiogi oko inoatawece ane lixaketedi. Yajigotaoko lixaketedi ane daşa diniciamico, anepaa yemaa me yajigota oninitecibeci oko me lixaketedi.

Godolaadi owidi liwailidi

¹² Loiigi Cristo liciagi şodolaadi anowidi liwailidi adiniciamico, pida oniditeci şodolaadi.

¹³ Jıgidaägee Aneotedoğoji Liwigo neğenagi diğeladetioğoji me şodajacağadi, eo mokokotece anee şodolaadi mokidatece pida owidi liwailidi, idaağida me doğoko diniciamico. Godiwigotigi ina judeutedi, idiaa ane daşa judeutedi; idi niotagipi idiaağeledi ane daşa niotagipi. Odaa okotawece aşoko diniciamico, pida jibaağatege iniokini Aneotedoğoji Liwigo.

¹⁴ Digawini! Nişina şodolaadi aşokiditece liwai, pida owidi liwailidi ane daşa diniciamico.

¹⁵ Değee şodogonagi, "Ağee şobaağadi, odaa ağıca anejitege şodolaadi." Icaağica degeo nişida ligegi, pida idokee mida aneetegi şodolaadi.

¹⁶ Değee şonapaağate, "Ağee şogecooğe, odaa ağıca anejitege şodolaadi." Icaağica degeo nişida ligegi, pida idokee mida aneetegi şodolaadi.

¹⁷ Diğinatawece şodolaadi nolee inokinoa şogecooğeli, amigetiğida şonimaweneğgi me jajipaşa, codaa diğinatawece şodolaadi nolee inokinoa şonapaağate, amigetiğida şonimaweneğgi me jixigağate anigetigini ane danice?

¹⁸ Pida Aneotedoğoji yexocağaditedi inoatawece liwailidi ane dağa diniciamico midi ane yemaa meyatedeloco șodolaadi.

¹⁹ Godolaadi diğidokida ica anee, agotaça ejinağa me șodolaadi.

²⁰ Joaniğidaağee owidi liwailidi adiniciamico, pida idiokidi șodolaadi.

²¹ Pida gogecooğe ayakadi degeeta șobađadi, "Niğida mee ajopotibigağaji!", codağ șodacilo ayakadi degeetiogi șodođonaka, "Niğida mee ajopotibigağajitiwaji!"

²² Niğida moko eliodi me jopooğatibige niğidiwa liwailidi șodolaadi ane dağa yoniciwaditeda.

²³ Codağ niğinoa liwailidi ane jakatağa me diğica ane jağate, idowetagatelogo me jiweniçidenaga. Codağ eletidi liwailidi ane jakatağa me goboliğa me jikeenaga, bağa jağatağatedi.

²⁴ Pida inoa eletidi liwailidi ane jakatağa me libinienaga, bağağa leeditibige me jağatağatedi. Joaniğidaağee Aneotedoğoji yoe șodolaadi eote mağaga yakadi me iweniğide liwailidi ane jakatağa me diğica ane jağate.

²⁵ Aneotedoğoji idaağigotedoğowa eotedibige me dağa dinotigimade șowailidi ane dağa diniciamico, pida oniditecibeci dowediteloco elodi.

²⁶ Diğidi liwai șodolaadi ane dawikode, odaaa inoatawece eletidi liwailidi ağagağa nawikodeeğa. Nigica anoiweniğide, odaaa iditawece ninitibigwaji.

²⁷ Digawini! Niğida makaamitiwaji akaami lolaadi Cristo, odaaa oninitecibeci niğina akaamitiwaji akaami liwai lolaadi.

²⁸ Odaaa Aneotedoğoji eyatedeloco oninitecibeci oko epaa limedi. Odoejegi me dibatediogi me ibake niğijoa liğexedi, niğidiağidi niğina anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, odaaa niğidiağiditace niğinoa anodiiğaxinagatice Aneotedoğoji lotağa. Niğidiağidi ja niğinoa anida lixakedi mowote șodoxiceđetedi, odaaa jiğidiağidi anida lixakedi moicilatidi eelotaginadi, niğinoa anoyaxawa elodi aninoa ane yopotibige, codağ niğinoa ane șodacilodi, codağ ağagağa ixotediobece niğina anoyakadi modotagatigilo eletidi iolatedi.

²⁹ Domigokotawece oko liğexedi Aneotedoğoji, oğoa domigokotawece oko anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, oğoa domigokotawece oko anodiiğaxinagatice lotağa Aneotedoğoji? Domigokotawece ida șodixakedi me jağate șodoxiceđetedi?

³⁰ Ağokotawece ida șodixakedi me jicilatitağa eelotaginadi, oteğexaağagağa jotağanağatigi eletidi iolatedi, oteğexaağagağa okotawece jakatağa me jelototagağa anodaa diitigi lotağa niğina ane dotağatigi elodi ioladi.

³¹ Odaaa oleetibige niğica ane dağaxa mele șadixakedi me yajigotağawa Aneotedoğoji Liwigo.

Odaaa ee bağa jikeetağawatiwaji naği ane dağaxa mele.

13

Nemaanaganeğegi

¹ Dađa ixakedi me jotađatigilo inoatawece ane iolatedi digoina iđeo domigetađa ioladi anodotađatigi aanjotedi digoida ditibigimedi, pida nige diđica yemaanaganeđegitema elodi oko, yotaga tađa liciaceekawa layaageđegi niđina moyaxacođo șapilećeđe domigetađa layaagađawa natililena ane deđeleteđe layaageđegi.

² Codağa dağa najigotiwa Aneotedoğoji Liwigo ixakedi me jatemati lowooko Aneotedoğoji, codağa dağa jakadi me jikee ane yağaditedini, codağa dağa jakadi me jikee anodağee me jowooğotağa Aneotedoğoji, codağa diğida

eyiwağatakaneğegi ane yoniciwadi mabo me jiiğe wetığa nelegi malatí, pida nige degee niğina ane yemaa eledi oko, ağica iniwaló.

³ Codaa dağa jiboo inoatawece ane inepilidi, codaa dağa idinajigo metidalegi, pida nige dağa jemaa eledi oko, odaa ağica ane jaoğatibigiji.

⁴ Niğina oko anida lemaañağaneğegi, dinatita eledi oko, codaa idioka limedi meo aneletema eledi oko. Anocetema eledi, codaa alowoogo dağa dağaxa mele caticedi eledi oko, ağanağaxakeneğegi.

⁵ Niğina oko anida lemaañağaneğegi, ağica loenatagi ane șoboliğä, codaa adoletibige ganigidi mepoka yakadi. Codaa aloidenigi, analağatibige anigida anodigota ane beyagi.

⁶ Niğina oko anida lemaañağaneğegi, aninitibece niğina eledi oko mowo ane beyagi, pida linikağawepodi niğina anowo ane igenaga.

⁷ Niğina oko anida lemaañağaneğegitema eledi oko ixomagateetice ane beyagi anodigota, codaa eyiwağadi niğina mini ane yotaganeğe, codaa nibeotege midioka limedi mowo anele, codaa idioka limedi me dinatitalo lawikodico.

⁸ Niğica nemaañağaneğegi ağica liniogo. Icota noko niğina oko anoyatemati lowooko Aneotedoğoji, me dağadiaa leeditibige moyatemati, codaa niğina oko anodotağatigi eletidi isolatedi, ağaleegodotağatigi, codaa niğina oko anodiğaxinagatece anodağee me jowooğotağı Aneotedoğoji ağalee leeditibige me niğaxinağanağa.

⁹ Igaatağa niğina natigide anaşa jowooğotağı icoatawece anee Aneotedoğoji, codaa ağokotawece jowooğotağı Aneotedoğoji lowooko.

¹⁰ Pida nivicota niğica noko nigokotawece jinatağı Aneotedoğoji, odaa ja jowooğotağı icoatawece analeedaga jowooğotagateda niğina natigide.

¹¹ Niğijo maleeğee nigaanigawaanigi, jaote inoatawece anepaa lakatağa nigaanigawaanigi. Codaa me jotaşa, me jowo aneji, jowooko micataşa nigaanigawaanigi. Pida natigide jeğee șoneleegiwa, odaa ja jika anelakataşa nigaanigawaanigi.

¹² Odaa natigide micataşa dağa beyagi noleeğaxi ane jiwinaglieloco, joanığidaa leeğodi me degewi me idinataşa. Pida niğica noko nige idinatağatege Aneotedoğoji. Niğina natigide anığinoatawece jowooğodi, pida niğica noko anicota, odaa jowooğodi icoatawece, digo anee Aneotedoğoji me idowooğodi.

¹³ Odaa nenyagatiniwace niğidoa itoatadığida anejinaşa: Gotiwağatakaneğegi, ina me inibeoonagatege midioka limedi me idejonaşa miniwatağı Aneotedoğoji, codaa me șodemaañağaneğegi. Pida aneneğegi dağaxa mida ane jaşa, başa șodemaañağaneğegi.

14

Paulo eyalağatalo anigotoğowa Aneotedoğoji Liwigo

¹ Enice adinoniciwağati madinemaanitiwage. Odaa oleetibige Aneotedoğoji Liwigo me yajigotağawa șadixakedi, pida dağaxa mida ane jaşa nige yajigotağawa șanimaweneğegi melogoti lowooko Aneotedoğoji.

² Niğina ane dotağatigi eledi ioladi ane dağa jowooğotaga inioka yotaganeğetede Aneotedoğoji ayotağaneğetiogi oko, igaataşa ağica ane yowoogodi. Aneotedoğoji Liwigo yajigote lixakedi me eetece niğica analee dağa ikeetede Aneotedoğoji.

³ Pida niğina ane yatemati lowooko Aneotedoğoji yotaganeğetiogi oko, odaa jeğeo modatitetelogo Goniotagodi, codaa yajigotiogi mabo laaleğena codaa me nocaganeğetiniwace.

⁴ Niçina ane dotağatigi eledi ioladi beşepoka dinaxawa mepaanaşa eyiwağadi Goniotagodi, pida niçina ane yatemati lowooko Aneotedoğoji başa yaxawa iditawece loiigi Aneotedoğoji mepaanoğoyiwağadi.

⁵ Domaga jemaa makaamitawecetiwaji otağanitigi eletidi iolatedi, pida dağaxatace me domaşa jemaa mabaategetiwaji ağadixakedi matemattii Aneotedoğoji lowooko. Igaataşa niçina ane yatemati Aneotedoğoji lowooko dağaxa mida ane jaşa caticedi niçina ane dotağatigi eledi ioladi ane daşa jowooğotaşa. Pida niçina ane yatemati Aneotedoğoji lowooko adağaxa mida ane jaşa caticedi niçina ane dotağatigi eledi ioladi nigaşaşa lixakedi me yeləğodi anodaa diitigilo lotaşa, eotibige me yakadi me yaxawa iditawece loiigi Aneotedoğoji mepaanaşa onakato.

⁶ Digawinitiwaji, inioxoadip! Nigejigo makaamitağatiwaji oditaşa jotağatigi eledi ioladi ane daşa əgodowooğotagi, amiida inimaweneğegi me ədaxawanitiwaji? Idoka jakadi me ədaxawanitiwaji nigaşaşa jakadi me jeləğoditağawatiwaji ane yemaa Aneotedoğoji, oğoa domigina me jakadi me ədaxawanitece mele mowooğoti Aneotedoğoji, oğoa domigina me jakadi me jeləğoditağawatiwaji lowooko Aneotedoğoji, oğoa domigina me jakadi me jiğaxinağatece ətiwağatakaneğegi.

⁷ Nigica ane yetetigi natena, oğoa domige şoxiğa-liwenaşa, digo anee me diğica lewişa pida ida layaageğegi. Nige değele me yetetigi, ailağatice latenağaneğegi, odaa igame nimaweneğegi eledi oko moyowoğodi anida ica latenağaneğegi?

⁸ Minoataşa iiğotedi anoyatetigi goloneeta moniditege oko nidelegecajoli, nige değele me noditice layaageğegi goloneeta, odaa ağıca ane dinenyağadi me didele.

⁹ Odaa idaşaşaee, igame nimaweneğegi oko moyowoğodi ədatematigo nige otağanitigi eledi ioladi ane doğoyowoğodi? Gadotşa anıadi, yadeegi niocodi.

¹⁰ Ajawienatakanşaşa mowidi latopaco iolatedi niçina iiğ, odaa inoatawece ida ane diitigi lotaşa.

¹¹ Pida niçida ane dotağatigi eledi ioladi ane daşa jowooğodi, odaa yakadi mee me ee icoğegi, odaa ee añaşaşa jakadi me iomığığı.

¹² Ele niçida anenitiwaji. Meliodi memaanitiwaji minoa ədixaketedi ane yajigotaşa Aneotedoğoji Liwigo. Ele anenitiwaji, pida oleetibige ədixakedi ane yaxawa loiigi Aneotedoğoji me ilitema eliwağatakaneğegi.

¹³ Joaniğidaa leeğodi niçina ane dotağatigi eledi ioladi leeditibige me dipokotalo Aneotedoğoji me yajigote lowooğotakaneğegi me yowoğodi epaa lotaşa amaleeñaşa yeləğoditiogi eledi oko ane diitigilo niçicoa lotaşa.

¹⁴ Igaataşa nige jotağaneğe Aneotedoğoji, pida jibake eledi ioladi ane diğica ane yowoğodi, iwigo beğewi me yotağaneğe Aneotedoğoji, pida yowoogo baadaga yotağaneğetededa Aneotedoğoji.

¹⁵ Odaa, amiida ica ane jao? Nige iwigo yotağaneğe Aneotedoğoji, codaa me yowoogo. Iwigo digaanaşa me doğetetibigimece Aneotedoğoji, codaa me yowoogo idaağee.

¹⁶ Pida nigoğeetetibigimece Aneotedoğoji miniokini ədiwig, odaa niçina ane daşa yowoğodi niçica ane alitigi əgegegi ayakadi degee, “Jığidaägee”, niçina anejinaşa “Amém”, niçina maniotagodeetalo Aneotedoğoji, igaataşa ayowoğodi niçicoa gadotşa.

¹⁷ Icaağica niçica ane eni maniotagodeetalo Aneotedoğoji nige ilaqatice, pida baadağaxawani me ili eliwağatakaneğegi eledi oko.

¹⁸ Iniotagodetalo Aneotedoğoji Iniotagodi igaataşa jakadi me jotağatigilo iolatedi iomaşaşa caticedi akaamitawecetiwaji.

19 Pida niqina me jawatege Aneotedoqozi loiigi, jakadi me daqaxa mele mejitece onateciqidiwa yotaqa anoyakadi moyowoogodi oko ane jiiqaxinagatece, pida aqica jaoga daga jowidaqatee yotaqa me jotaqatigi eledi ioladi, odaa agotigica ane yowoogodi ane diitigilo niqicoa yotaqa.

20 Inioxoadipi, jinoqwookoni micataqa nigaanigi. Pida oleetibige me qadiciagi nigaanigawaanigi me degeo ane beyagi, coda mowookoni oleetibige me qadiciagi niqina baanoqoko.

21 Digoida liwai oxiigodi Aneotedoqozi lotaqanaqaxi, diniditeloco,
“Jiige oko anodotaqatigilo eletidi iolatedi moyotaqanege niqidi yoiigi”,
mee Goniotagodi Aneotedoqozi.

‘Domaqa jao icogaqa monotaqanegetiniwace yoiigi,
pida yoiigi idokee aqoyemaa monajipatiwa.’”

22 Joaniqidaaqee, niqina oko modotaqatigilo eletidi iolatedi, oikeetiogi ane doqoyiwaqaditeda Goniotagodi, Aneotedoqozi miniwa liwigotigi. Pida niqina oko moditece Aneotedoqozi lowooko, oikeetiogi anoyiwaqadi Goniotagodi miniwa Aneotedoqozi liwigotigi.

23 Odaa nigiditawece loiigi Aneotedoqozi yatecoqo, odaa akaamitaweceti-waji otaqanitigi eledi ioladi ane diqica moyowoogodi, odaa nigonotaqawa oko ane doqoyowoogodi, oteqexaaqaga oyowoogoditeda Goniotagodi, odaa odiletibige dagakaami yetoledipitewi.

24 Pida nigakaamitawecetiwaji eloqotitedibece Aneotedoqozi lowooko, odaa nigica ane daga nakatoteda Goniotagodi coda nige diqica lowooqotakanegegi, nige dakatio qadiwigotitiwaji, odaa ja yowoogodi ane diitigi ane wajipata, odaa inoatawece notaqa ane wajipatalo oikeeta minoa libeyacegeco, odaa ja deemitetece Aneotedoqozi me yelatetema leegodi libeyacegeco.

25 Odaa ja yelogoditalo lowooko ane yaqaditedini, odaa ja yamaqatedilokotidi lodoe Aneotedoqozi me doqetetaloo. Coda yatemati mewi Aneotedoqozi miniwa qadiwigotitiwaji.

Leeditibige loiigi Aneotedoqozi me dinoxogo niqina me yatecoqo

26 Odaa, inioxoadipi, igamodaagenitiwaji? Niqina mateciqitiwaji, oninitecibeci ida elaagi me igaa, coda ini eledi baga yemaa me diiqaxinagatece qotiwaqatakanegi, iniaa eledi baga yemaa me diiqaxinagatece anigida ane ikeete Aneotedoqozi, pida egini eledi yemaa me dotaqatigi eledi ioladi, iniaa eledi baga yemaa me yelogodi anodaa diitigilo lotaga niqida oko ane dotaqatigi eledi ioladi. Pida niqina oko leeditibige me ibake ane lixakedi me yaxawa eledi oko mepaanaqa eyiwaqadi Goniotagodi.

27 Nigica anoyemaa modotaqatigilo eletidi iolatedi, ikani mokexaa itoataale ogoa domige itoatadigida oko ane notaqanaqa, pida leeditibige me diniali, coda leeditibige mini ane yelogodi ane diitigilo lotaga.

28 Pida nige diqica ane yelogodi anodaa diitigilo lotaga, odaa leeditibige me notokotiniwace, odaa leeditibige mepaa dinotaqanege iniaa Aneotedoqozi.

29 Odaa niqina anoyelogoditedibece Aneotedoqozi lowooko, leeditibige mokexaa itoa ogoa domige itoatadigida ane notaqanaqa, odaa niqidi eledi baga leeditibige mokexaa oiwitce lotaga bidige oyowoogodi migewi me notaqanegetediniwace Aneotedoqozi.

30 Nige niqida ane dotaqa, pida odaa Aneotedoqozi jaqaga ikeeteta lowoogo eledi oko, odaa niqida odoejegi oko leeditibige me notokotini bidige yakadi niqini eledi oko maqaqa yatemati ane ikeete Aneotedoqozi.

³¹ Igaatağa yakadi makaamitawece atematiitiwaji Aneotedoğoji ane ikeetedağawa, pida niğina madinalitiwaji, bidige akaamitawece akati mowooğoti coda me yoniciwağadi gatiwağatakaneggegi.

³² Odaa niğina anoyeloditedibece lowooko Aneotedoğoji leeditibige me dinajacağadi niğina me ibake lixakedi.

³³ Igaataşa Aneotedoğoji ayemaa niğina ane dibatotioği, pida yemaa minoatawece ilağatedi.

Jiğidaağee inoatawece eletidi lapolı Aneotedoğoji loiği.

³⁴ Iwaalepodi leeditibige me notokotiniwace niđina me yatecođo Aneotedođoji loiđi modođetetibigimece. Ađoyakadi me notađanađa. Digo aneeta Moisés lajoinađaneđeco me daga yakadi daga ćodacilo nađana iwaalo, daga diđenataka.

³⁵ Nigica anoyemaa moyowooğodi, leeditibige moige lodawadi digoida liğeladi, igaataşa goboliğa iwaalo me dotağa niğina me yatecoğo Aneotedoğoji loiği.

³⁶ Igamigodağee? Domige icoğoticogi makaamitağatiwaji Aneotedoğoji lotağa? Oğoa domigakamokakaamitatiwaji majipaatalo Aneotedoğoji lotağa?

³⁷ Nigica ane yakadi minağina ane yeloğoditedibece lowooko Aneotedoğoji, oğoa domigetağa ee me dibatege lixakedi ane yajigota Aneotedoğoji Liwigo, odaa niğini leeditibige me yowooğoditece niğinoğa yotaga ane jidi me liğenatakaneggeco Goniotagodi.

³⁸ Pida nigica ane daga dibatege yotaga, jinağabaatege lotağa niğini oko.

³⁹ Enice, inioxoadipi, oleetibige Aneotedođoji Liwigo me yajigotađawatiwaji ćadixakedi matematii lowooko Aneotedođoji, coda jinogoliđege oko me dotađatigi eledi ioladi.

⁴⁰ Pida oeni inoatawece moniwoditema aneni, coda jinađawii ćabakedi ane dibatotibige.

15

Paulo yalağatalo Cristo me yewigatace

¹ Inioxoadipi, jemaa manalakitibigetiwaji ćobodicetedi anele anoditece Jesus baanaga jatematitedağawatiwaji. Geme abaategetiwaji niđijođa natematiko, odaa jađatitetelocatiwaji gatiwađatakaneggegi leeđodi niđijođa natematiko.

² Odaa leeđodi mabaategetiwaji nibodicetedi anele, Aneotedođoji eote me ćadewikitace, nigidioka limedi manakatoni. Ađeote me ćadewikitace nige deđewi ina me iwađati.

³ Niđijo iniđaxinađaneđegi anonajigotiwa, ane dađaxa mida ane jađa, joaniđida ane jajigotađawatiwaji. Niđida niđaxinađaneđegi eetece Cristo me yeleotedeloco ćobeyaceđeco, digo aneeta nidigo midi liwai oxiđodi Aneotedođoji lotađanađaxi.

⁴ Odaa joğoxotediwece lawimağajegi-wetiğa, odaa niğitoatadiğida nokododi Aneotedoğoji ja yewikatiditace digo anee me diniditeloco liwai oxiğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi.

⁵ Odaa ja dinikeete Pedro niğidiağidi dinikeetediogi dooze anodiotibece.

⁶ Niđidiađidi ja dinikeetediogi caticedi me cinyeento ćonioxoadipi ane yatecođo. Eliodi niđidi enewiđa, pida jađagijo onateciđijo ane nigo.

⁷ Niğidiağidi dinikeete Tiago, niğidiağidi ja dinikeetacediogi ijoatawece liğexedi.

⁸ Noğowidi nokododi ixomağatedijo me dinikeetediogi Goniotagodi niğijoa eletidi liğexedi, odaa jağaga dinikeetediwa, ee owidijegi me jinadi, iciagi niğina nigaanigawaanigi ligotí analeedigicota noko menitini, neğenitini.

⁹ Igaatağa eemoda niğina ane diğica ane jaşa liwigotigi idiwatawece liğexedi Aneotedoğoji. Ajibootatege niğina moditiwa me ee “liğexegi Aneotedoğoji”, leeğodi ijo me jiatetibece loiigi Aneotedoğoji.

¹⁰ Pida Aneotedoğoji eliodi meletedomi codaajığışaägeote analeegeji niğina natigide. Eliodi meletedomi, iigi aneji me idewığa codaajığışatooa meote niğida anigotediwa. Pida eliodi me jiba caticedi niğijoa ele-tidi liğexedi Aneotedoğoji. Codaajibake emaşa yoniciwaşa me jaote ijoatawece ibaketedi, pida jibake Aneotedoğoji loniciwaşa ane najigotediwa.

¹¹ Enice ağica jaşa me joleeğatibige me jowoogotaga ane dağaxa me diba, mige ee ogoa domige ijoa eletidi liğexedi. Okotawece idokida godatematigo ane jatematiığatagawatiwaji, odaa jiğiwagatitiwaji.

Emagaşa icota me newığatace

¹² Natigide jatematiığatagawatiwaji Cristo me yewığatace. Enice igame leeğodi midi ina akaamitiwaji anodi me daşa newığatace émaşa?

¹³ Émaşa nige doşoyakadi me newığatace, odaa Cristo amagaşa yewığatace.

¹⁴ Codaajığışataceda Cristo, amica godatematigotağawatiwaji anele, odaa akaamitiwaji ağica ane iwağati.

¹⁵ Codaajığışatacea, Aneotedoğoji nige degeote Cristo me yewığatace, odaa taşa jiwitakaşa jakapagatenge Aneotedoğoji igaataşa jatematiığa meotace Cristo me yewığatace. Aneotedoğoji aägeote Cristo me yewığatace, nige doşoyakadi émaşa me newığatace.

¹⁶ Nige daşa newığatace émaşa, dicewi Cristo me daşa yewığatace.

¹⁷ Cristo nige daşa yewığataceda, ağica mawii şatiwağatakaneğegi, codaajığışatacea aniatagigipitetiwaji igaataşa Aneotedoğoji ayakadi daşa napitağadi gabeyaceğeco.

¹⁸ Codaajığışatacea aniatagigipi niğijo anoyiwağadi Cristo, baanaga nigo.

¹⁹ Nige jakataşa mejiwağataga Cristo midokida me godaxawa malee şodewığa natigide, oko niğica oko ane dağaxa me agecağalodipi liwigotigi inatawece oko.

²⁰ Pida ewi Cristo me yewığatace, Jığışaa odoejegi me yewığatace liwigotigi niğijoa émaşa anicota me newığatace, jığışaa leeğodi nige yewığatace.

²¹ Igaataşa digo anee mina némaşa leeğodi onijoteci şoneleegiwa ane liboonağadi Adão, odaa idağagabee oko oyakadi lewığa leeğodi onijoatece şoneleegiwa ane liboonağadi Jesus.

²² Igaataşa digo anee ijotawece niğijo oko baanaga nigo leeğodi mida aneetege licoğegi Adão, idağagabee inatawece niğina oko anida aneetege Cristo icota me newığatace.

²³ Pida ewi niğidaağee. Cristo odoejegi me yewığatace. Odaa nigidiaağidi niğina anida aneetege Cristo jağaga newığatace nige dopitedijo.

²⁴ Odaa icota me daa niğina iigo. Niğica noko Cristo iğeke inatawece aninoa nimaweneğeco, şoneleegiwadi codaajığışatacea me niwicidi, codaajığışatacea niğenatakanaga anida nağatetigi, codaajığışatacea minoa godacılıdi. Odaa yajigoteta Eliodi, eotedibige Aneotedoğoji me iige iditawece.

²⁵ Pida niğina natigide leeditibige Cristo me diğenataka nigepaa iğeke inatawece ane nelogododipi.

²⁶ Owidijegi laxakawa ane yaağadi, one némaşa.

27 Igaatağa Aneotedođoji lotağanağaxi mee, “Aneotedođoji yajigote Goniotagodi me iteloco libaağadi inoatawece.” Pida iğenaga me jowoogotağ a niğina mee, “inoatawece”, ażeeta Cristo dağa liğe coda me Aneotedođoji, leeğodi Aneotedođoji jiğijaa yajigote Cristo nağatetigitedeloco inoatawece.

28 Niğina Cristo me iğeke niğinoa loniciweğenaga, inaağinoa godacilodi, odaa Iniaağiniwa, ane Aneotedoğoji Lionigi, dinajigo me itedeloco Aneotedoğoji libaağadi, eotedibige Aneotedoğoji me liğe inoatawece aninoa.

29 Natigide, idi oko ane dinilegetibigiwaji oiwicideğeta niğijo oko baanağ a nigo pida anağ a dinilegetibigiwaji. Nige dağa icota me newiğatace ijo oko, igatime leeğodi me monilegetiniwace oiwicideğeta niğijo oko analeedağ a dinilegetibigiwaji nağ a nigo?

30 Niğida moko, idioka limedi me godawiile ane beyagi. Pida igame leeğodi me idinatiiğata nige diğicota me godewiğatace?

31 Inioxoadipi, jakadi me idinanetibece leeğodi akaamitiwaji igaatağa Goniotagodi Jesus Cristo anigotedağawatiwaji, joaniğidaa leeğodi me ilağatice mejitağawa minoatawece nokododi jakapetege némağ a.

32 Idineloadi me jao ibakedi mani nigotağ a Éfeso micatağ a dağa jideleğ e ejedi ane doide. Odaa émağ a nige dağa newiğatace, odaa amica jao niğijo ibakedi. Odaa émağ a nige dağa newiğatace, dağaxa mele me jaoğ a aneeta niğijo nigegi anee, “Ina bağ a iniboloiteenağ a malee godewiğ a digoina iigo, coda jiniodağ a, jacipaga igaatağ a natiinigoj ojogko ma.”

33 Jinağ a adininaalenitiwaji! Igaatağ a moditibece, “Niğina godokaağetedi me beyagi oibeyacağ a godakatağ a anele.”

34 Pida owoo ane iğenaga, odaa ikani mawii ane beyagi. Idi akaamitiwaji aniğicoa doğoyowooğodi Aneotedoğoji. Jao niğida iğegi amaleeğ a anibolikitiwaji.

Aneotedoğoji icota me najigotedogowa gela godolaadi.

35 Ijo oko ane nigikanağ a, modi, “Igamigigote Aneotedoğoji nigeote émağ a me newiğatace? Igamigodağee ica gela lolaadi anodibatege?”

36 Ejitağawatiwaji makaami yetoledi! Niğina me aniti lolagi, idoka nokologo nige yeleo.

37 Coda lologi ane anitini, yakadi me lologi leyeema, coda yakadi mokanicodağ a eledi lologi. Ağanitini madatawece niale.

38 Odaa Aneotedoğoji yajigote nağajo lologi niğica gela lolaadi ane yemaa me yajigote, coda yajigote nağajo lologi ane latopagi mada me nawodigije.

39 Coda niğino a ane newiğateloco niğina iigo adiniciamico ane liboledeğeco. Oko ida epaa liboledeğegi, coda ejedi ida epağ a liboledeğegi. Niğino a ilağaxodi aağ a ida anepağee lolaadi, coda niğino a noğojedi eledi ida anepağee. Inoatawece niğino a aninoa ida anepağee adinicamico.

40 Coda niğicoa godoolatedi digoida ditibigimedi jeğeletidi, coda digoina iigo jeğeletidi anee. Godoolatedi ane ideite ditibigimedi libinien a, pida aliciaco godoolateditigi niğina iigo eletidi libinien a.

41 Aligeğ e datale anepağee, epenai datale pida jeğeletidi anee, yetetitedi datale pida jeğeletiditace anee. Coda onanitecibeci yotedi ida epaa lataleğegi.

42 Odaa jiğidağee nige newiğatace niğino a émağ a. Digo anodigota nağana lologi moyatinigi iigo, odaa godolaadi idağee, onaligitini, odaa ja daa. Pida niğina Aneotedoğoji nigeote me godewiğatace, odaa godolaadi gela ağalee daa.

43 Niçina godolaadi monaligitini, beyagi. Pida niçina Aneotedoçoji nigeote gela godolaadi, başa libinienigi. Niçina godolaadi monaligitini, aqica loniciwaşa. Pida nigeote Aneotedoçoji gela godolaadi, odaa başa yoniciwadi.

44 Godolaadi anelatibige niçina iigo, anonaligitini, başa gobitaka, inaa gobole. Pida godolaadi gela ane najigotedogowa Aneotedoçoji başa icoçotibigimece ditibigimedi. Jowooçodi minoa godoolatedi niçina iigo, odaa jowooçodi midiwa geladi godoolatedi digoida ditibigimedi anicota me jibaşatege.

45 Aneotedoçoji lotaşanaşaxi mee, “Aneotedoçoji eote me yewişa odoejegi şoneleegiwa, ane liboonağadi Adão.” Pida owidijegi Adão (ane Cristo) başa Liwigo Aneotedoçoji aneo me yewiştatice.

46 Niçina odoejegi godolaadi ane gobitaka, inaa gobole aicoçotibigimece ditibigimedi. Pida nigidiaşidi ida eledi gela godolaadi ane icoçotibigimece ditibigimedi.

47 Niçijo odoejegi şoneleegiwa inaaşelatigi niçina iigo, odaa Aneotedoçoji datikate napaloşa me yoe. Pida niçijo owidijegi şoneleegiwa başa Goniotagodi Jesus ane icoçotibigimece ditibigimedi.

48 Niçina oko anida aneetege niçina iigo liciagi niçijo odoejegi şoneleegiwa anelatibige niçina iigo. Pida niçina oko anida aneetege ditibigimedi başa liciagi niçijo eledi şoneleegiwa ane icoçotibigimece ditibigimedi.

49 Odaa niçida anejinaşa natigide başalee şodiciagi niçijo şoneleegiwa Aneotedoçoji ane yatite napaloşa me yoe, pida icota me şodiciagi Niçijo ane icoçotibigimece ditibigimedi ane Cristo.

50 Inioxoadipi, jemaa mejitaşawatiwaji niçina godolaadi maleegejonaşateloco niçina iigo, ane gobole, şodawodi ayakadi daşa dakatiwece ditibigimedi aneite Aneotedoçoji me diiğenataka. Igaataşa niçina ane yeleo inaaşina niçina ane daa, ayakadi daşa dakatio miniwataşa Aneotedoçoji, oditaşa idioka limedi me yewişa.

51 Digawinitiwaji! Ejitaşawa me dişica moyowooçodi niçijo oko niçijo jotigide, pida Aneotedoçoji baanaga nikeetedogowa. Aşokotawece şodeleo, pida codaşaşa nericota Aneotedoçoji me şodiigi okotawece ane jinakatonaga Goniotagodi.

52 Liciagi me yedişa me jaşaticoçojoço, Aneotedoçoji nige şodiigi niçica nige yetetigi aanjo nigosoneeta niçica owidijegi noko. Igaataşa aanjo nige yetetigi nigosoneeta, odaa Aneotedoçoji eote niçijo anoyiwaşadi baanaga nigo me newiştatice, odaa yajigotediogi gela lolaadi ane daşa daa. Joaniçidaşaşigotedogowa me şodiigi.

53 Igaataşa godolaadi ane daa leeditibige me diniigita eledi godolaadi ane daşa daa, micataşa niçina oko ane noşa lowoodi laxokodi, odaa dinixotinigilo nowoodi geladi. Odaa godolaadi ane yeleo leeditibige me diniigita godolaadi gela ane dişica liniogo me yewişa.

54 Niçica noko Aneotedoçoji nige najigotedogowa gela godolaadi ane daşa daa, oteşexaaşaşa yeleo, odaa jişicota aneeta Aneotedoçoji lotaşanaşaxi niçijo mee,

“Némaşa ja ma.

Goniotagodi ja dinigaanyetetece loniciwaşa némaşa.

55 Nagoodi şobegi!

Aşalee anigaanyetoşodici.

Nagoodi apiiço!

Aşaleeşakati manatiitoğowa şanibite.”

⁵⁶ Gobeyacegegi joaniqinaa ane yajigota némağa loniciwaşa me datika nibite, codaan gobeyacaga ida loniciwaşatogoloco leeşodi liigenatakanegęco Aneotedoğoji.

⁵⁷ Pida iniotagodeegatalo Aneotedoğoji, aneote me inigaanyağatece gobeyacaga inaa némaşa leeşodi Goniotagodi Jesus Cristo aneotedogodomi.

⁵⁸ Enice, inioxoadipi yemaanigipi, oleetibige midioka limedi matitetiniwace, jinaşa amiğiticiwaji! Idioka limedi madinoniciwagati mawii ane libakedi Goniotagodi. Igaataga owooşotitiwaji minoatawece nibaketedi ane oenitema Goniotagodi ida niwaló.

16

Niboonaga anoiwakateetibige eledi lapo noiigi anonakato Goniotagodi

¹ Nişina natigide, ejitece şaboonaqatiwaji aniwakateenitigi loiigi Cristo ane idei nippodigi Judéia. Awii liciagi ane jişetiogi nişijo lapo loiigi Cristo digoida nippodigi Galácia.

² Inoatawece domiingo awii iomaşatitice dinyeelo. Nişina aneliodi nişaanyeqeqi leeditibige mowidi ane iomaşatitedice dinyeelo, amaleeqaşa nigejotaşawa, aşalee leeditibige matecogoteeni şaboonaga.

³ Nigejotaşawatiwaji, odaa jiişe nişica ane ixipeniticoace. Jimonyatibigiwaji adiaa lodoxeje notaşanaşaxi iwakate, amaleeqaşa oyadeegi şaboonaga dinyeelo manitaşa nigotaşa Jerusalém.

⁴ Nigele maşa ejigo, odaa ejigo ixigaşawepodi.

Paulo ane lowooko me loenataka

⁵ Ejotaşawatiwaji nigidiaşeqi nige jika midiaaşejo nippodigi Macedônia, igaataşa leeditibige midiaaşejonawaanigi.

⁶ Ejime leecawaanigi midiaaşejo makaamitaşatiwaji, ejitibige midiaaşejo makaamitaşatiwaji idatawece limedi niwetaşa, amaleeqaşa akatitiwaji madaxawani me iniwajeticogi ane leeditibige mejiiticogi nigidiaşeqi.

⁷ Ajemaa me şadatitiwaji natigide oditaşa onatecişidiwa nokododi midiaaşejo, igaataşa inibeotegi me jakadi meliodi midiaaşejo makaamitaşatiwaji, nige yemaa Goniotagodi midiaaşejo.

⁸ Pida ja yowoogo minaaşejo nigotaşa Éfeso nigepaa ixomaşatitice nalokegi anodita Pentecostes.

⁹ Igaataşa digoina Éfeso micataşa Aneotedođoji daşa yomoke epoagi-nelegi, odaa jakadi me jaote owidi ibaketeditema. Codaan aşaşına eliodi şonełogododipin anoyemaa moibeyacagadi şabakedi.

¹⁰ Nigicotşawatiwaji Timóteo, oleetibige mawiite inoatawece amaleeqaşa deemitetece mele mini şadiwigotigitwaji, igaataşa aşaşşa eo libakedi Goniotagodi digo meetaşa.

¹¹ Ajemaa dişica ane daşa niwita şonioxoa Timóteo. Pida nige noditice şadiwigotigitwaji, axawani mele me diniwiaje codaan mele menotiwa. Igaataşa ee inaa şonioxoadipi inibeoonaqatege menotogowa.

¹² Jemaa me idalaşata şonioxoa Apolo. Elioditibece me domaşa jipokota me lixişawepodi eledi şonioxoadipi modalitaşawatiwaji. Pida anaşa yemaa migo natigide. Pida nige nemedi, odaa jişigo dalitaşawatiwaji.

Owidijedi Paulo lotaşa

¹³ Adinowetitiwaji, codaan jinaşamışitice ane şoniişaxinaşaneşeqitece şotiwaşatakanegęgi. Awii liciagi şoneleegiwadi anabo laaleğenali, codaan adinoniciwagatiteloco şatiwaşatakanegęgi.

¹⁴ Awii inoatawece aneni me ikee memaani eledi oko.

15-16 Natigide, inioxoadipi, owoogoti Estéfanas ijaa loiigiwepodi. Jigijaa odoejedipi monakato Goniotagodi digoida nipodigi Acaia, odan dinoniciwaqaditibigiwaji oyaxawa loiigi Aneotedoqoji ane isolatedice me nepilidi. Jipokotaqawatiwaji me iwagati goneleegiwadi liciagi niqidi loiigiwepodi Estéfanas, codaa mokanicodaqica eledi oko ane godaxawa codaa aneo Goniotagodi libakedi.

17 Idinitibeci leeqodi menagi Estéfanas, Fortunato, iniaa Acaico, igaataqa etidaxawatece ane daqakati madaxawaniteciwaji leeqodi atakaami meetaga.

18 Etidoniciwaqadi digo anodigotaqawatiwaji metiqadoniciwaqati. Eemiteetibige niqidiwa goneleegiwadi codaa me niqinoa eletidi goneleegiwadi ane liciaceekawepodi.

19 Lapolí loiigi Goniotagodi ane ligeladi nipodigi Ásia oyecoaditibigaqajitiwaji. Áquila aniaa Priscila idiaa lapo anonakato Goniotagodi ane yatecogo ligeladi, eliodi maqaga oyecoaditibigaqaji, leeqodi mida anejinaqatege Goniotagodi.

20 Inatawece gonioxoadipi digoina meetaga oyecoaditibigaqajitiwaji. Adinibedenitiwaji madiniceni leeqodi makaami dinioxomigipi.

21 Natigide, emegee, Paulo, beqemaqa jiditedini niqinoa owidijedi yotaqa me idecoaditibigaqajitiwaji.

22 Nigica ane daqa yemaateda Goniotagodi, Aneotedoqoji ixoo. “Marana tá!” one niqina anejinaqata, “Anagi, Goniotagodi!”

23 Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedaqadomitiwaji.

24 Gademaani akaamitawecetiwaji leeqodi mida anenitege Jesus Cristo. Odan jildaagee. (Amém).

NIGITIWATAALE NIWAKATE CORIINTIOTEDI

Onidi ica oko anida aneetege loiigi Cristo digoida Coriinto ane anağaxakenegęgip. Agoniwoditema Paulo me domaga yoxogotece lakatağa ane beyagi. Onidi ica ane agecağalodipi, pida ica eledi boğodakapetegé Paulo liiğaxinaganeğeco, idaağıda me micataga degeniodi, leeğodi jeğepaa yaxawatiogi monakato Goniotagodi. Onidi ica ane dağa oniwoditema Paulo mida nagatetigiteloco, digo mijotağa niğijo eletidi liiğexedi Aneotedoğoji.

Paulo yalağata niğica ane leeğodi me əonitiadi niğijo odoejedi lotağatiogi. Yalağata niğica gela nimaweneğegi Aneotedoğoji me dinilakidetacetegé oko, codaan yalağata niğina ədolaadi me diğica Ioniciwaşa. Codaan yalağataca niğicoa liboonaşa me yaxawa madewetedi miditaga loiigi Goniotagodi digoida Jerusalém, codaan eo libodigi anodaağigotalo me iwakatee niğicoa liboonaşa dinyeelo. Yalağata ane leeditibige mejinaga niğina me jaşa əboonitalo Aneotedoğoji. Paulo yalağataca mewi me liiğexegi Aneotedoğoji, codaan yalağata niğijo ane değewi me liiğexedi Aneotedoğoji. Aağaga yalağata meliodi me dawikode me yaxawatiogi modiotece Goniotagodi, noğowidijedi lotaşa iditedini owidi lajonağaneğeco.

Ane liwakate nağadi notağanağaxi

¹ Ee Paulo. Ee liiğexegi Jesus Cristo, leeğodi joanığidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Gonioxoa Timóteo ini meetaga naşa jidi nağadi notağanağaxi. Jidikotibigajji anakaami lapo loiigi Aneotedoğoji ane ədigidələdi nigotaşa Coriinto, codaan me iditawece loiigi Aneotedoğoji ane idei nipodigi Grécia.

² Jemaanaga Aneotedoğoji Godiodi codaan Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletağadomitiwaji, codaan mowo mele əadaaleğenali.

Paulo diniotagodetalo Aneotedoğoji leeğodi niğidi oko codaayatemati icoa lawikodico

³ Jemaanaga me jogeeğatalo Aneotedoğoji, ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo. Jığıniaağınıwa Godiodi aneliodi me əodiwikode, codaan idioka limedi me əodaxawa niğina me jawikodeeşa.

⁴ Godaxawatetece inoatawece ane dakaketəğodomi, eotedibige me jakataşa me jaxawanaga niğina eledi anino a lawikodico, digo anigotedoğowa Aneotedoğoji me əodaxawa.

⁵ Igaataşa jawikodeeşa digo mijotaşa Cristo me dawikode leeğodi me lakapetegi ane beyagi digoina iigo. Odaa anigote Aneotedoğoji me yaxawa Cristo niğijo me dawikode, jığidaägee Aneotedoğoji me əodaxawa leeğodi Cristo, niğina me jawikodeeşa leeğodi mejiwağatece.

⁶ Niğina me jawikodeeşa, jawikodeeşa me əodaxawanegęgitiwaji, codaan me jikeenağataşa anodaağee Aneotedoğoji me yewikatiditace oko. Odaa niğina Aneotedoğoji me əodaxawa, əodaxawa eotedibige me jakataşa me əodaxawanegęgip matinatıitalo inoa əodawikodico odan aqadinalomeğeni, niğina mawikodeetiwaji digo mokotaga me jawikodeeşa.

⁷ Odan əadinakatoneğęgitiwaji, codaan aqadawiñeğegi matitetelocitiwaji gatiwağatakaneğegi. Igaataşa jowoogotaşa niğina mawikodeetiwaji liciagi me jawikodeeşa, odan Aneotedoğoji əodaxawanitetiwaji anigotedoğowa me əodaxawa.

⁸ Inioxoadipi, jemaanaga mowooğotitiwaji ane əodawikodico niğijo me idejonaşa nipodigi Ásia. Niğijo əodawikodico eliodi me dakaketəğodomi, codaan jığicota me dağadiaa inibeoonagatege me əodewişa.

9 Jileğatibige daantaşa ֆodeleo, micataşa niçina oko ane diiğenatakata şoniwinoğodi moyeloadi. Pida jiçinnaa ane jixomağateenağatedijo eotibige me ֆodiiğaxi me doğokomaşa idinagaşa, pida niçijoa ֆodawikodico owotibige mepaanaşa jinakatonşa Aneotedoğoji ane yewikatiditace oko baanaşa nigo.

10 Aneotedoğoji eote me ֆodiwoko niçijo ane domaşa գoninyaagi, codaan egeote me ֆodiwoko aniginoa eletidi ane doidetedoğodomi. Codaan jinakatonşa, codaan jiçidaägee me inibeonağatege me ֆodatamağateetacetegi okanicodaağica ane doidetogodomi.

11 Godatamağateetetegi գoninyaaco leeğodi mipokitoğolocotiwaji, odaa jiçidaägee me ֆodaxawanegegi. Enice ipokitoğolocotiwaji miniwataşa Aneotedoğoji amaleegaga eliodi oko odiniotagodetalo Aneotedoğoji niçina nige nibodicaşa me ֆodatamağateetetegi ane domaşa գoninyaaco, codaan ֆodibinie.

Paulo iigi icoa lowooko midokida me yaxawa Coriintiotedi

12 Digawini ane leeğodi me idinanenagağatibece. Niçina ane jeemiteegatece catiwedi ֆodaaleğena aneo me jowooğotaşa me jaoga niçina ane beyagi, ogoa domige niçina anele, aağaga nikeetoğowa anejinaşa me ֆodewiğä ֆadodoetiwiği midioka limedi mele. Niçijo me jaoga ֆobakedi ֆadiwigotigi me ֆadaxawanegegitiwiği, jibaagatemä inioskiniwateda Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji ֆadaxawa midioka limedi me jowooğä inokina ane iğenaşa. Ajibakenaşa lixakedi niçina okotigi niçina iiğ. Pida Aneotedoğoji eliodi meletedoğodomi, codaan najigotedoğowa ֆodoniciwaşa me jaoga ֆobakeditemä ֆadiwigotigitwiği.

13-14 Igaataşa inoka jidiığatibigağajitiwiği niçinoa notaşa anakati malomeğenitelogo codaan mowooğoti ane diitigi. Codaan inibeotegetiwaji mowooğoti inoatawece ane jiditibigağajitiwiği, codaan micota mowooğotitiwiği niçijoa analee doğowooğotiteda niçina natigide, amanagawini akatitiwiği madinanenitibece oko leeğodi, digo mokotaşa maşaşa jakataşa me idinanenagağatibece akaami leeğoditiwiği niçica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus me iwi anigoteta inatawece oko.

15 Jowooğodi niçida makaamitiwiği mele mabaatege niçinoa yotşa, joaniçidaa leeğodi me domaşa jemaa me idalitağawatiwiği, domaşa jaotibige mitoataale me jakadi me ֆadaxawani, codaan me jaote maninitibecetiwiği.

16 Igaataşa domaşa yowoogo me idalitağawatiwiği me ֆadoxiwici me iniwiajeticogi nipodigi Makedônia. Eleditace ja domaşa yowoogo me idalitağawatiwiği naşa idopitijo ane jicoğoticogi, domaşa jaotibige makatiwiği madaxawani me iniwiajeticogi nipodigi Judéia.

17 Niçijo me yowoogo me idalitağawatiwiği, adomağatooa niçijo yowoogo. Niçina me jowo me jaote okanicodaağica, ağemokee me idinowo, micataşa niçina oko anee, “Jao”, ogoa domige ee, “Ajaو”, pida me notaşanaga mina etiğodinaale.

18 Ajakadi me idalitağawatiwiği. Pida niçijo meji mejigo idalitağawatiwiği, ayowoogo daşa ֆadinaalenitiwiği, digo mijoataşa Aneotedoğoji midioka limedi meetetece anewi.

19 Niçijo midiaağejonaşa makaamitağatiwiği ee, Silas, iniaa Timóteo, jelögotağatağawatiwiği anodaägeeteda Jesus Cristo, Lionigi Aneotedoğoji. Jiçijağijoä niçica oko anidioka limedi meetetece anewi, codaan ağıca daşa diwitaka. Idioka limedi meote ane ligegi.

20 Igaatağa niğijo Aneotedoğoji mee me niwakatee Lionigi meote me şodewigatace, Jesus Cristo ikee Aneotedoğoji mewi meote me icotece ijoatawece niğijo ane lotaşa. Joaniğidaa leeğodi niğina mejinaga, "Amém", jikeenaga me şodiwoditema Aneotedoğoji midioka limedi micota inoatawece ane lotaşa, leeğodi Cristo. Joaniğidaa me jogeeğatalo Aneotedoğoji.

21 Natigide, iniaağiniwa Aneotedoğoji aneote akaamitiwaji matiteteloco şatiwağatakaneğegi coda moko, coda meote me dağajikanaşa me jinakatonaşa Cristo. Coda jığijaağijo ane najigotedoğowa şonagatetigi me jibaağatema.

22 Nikeetedoğowa moko nepilidi, niğijo naşa niwakatee Liwigo me diğeladetioğoji, odaa jiğidaağee me nikeetedoğowa micota me najigotedoğowa inoatawece anele, ane ligegi me najigotedoğowa.

23 Jemaa Aneotedođoji me ikee mejitece anewi, igaataşa yowoogodi ane yowoogo catiwedi yaaleğena. Ja jiği yowoogo, odaa ażejigo nigotaşa Coriinto daşa ilaagetedipi niğidi oko anowo ane beyagi idoitibige daşa şadelatomitiwaji.

24 Igaataşa ajemaa daşa idelogi daşa jao liciagi niğina oko ane domoğoyemaa metığadiiğenitatiwaji niğica ane leeditibige me iwağati, igaataşa niğida makaamitiwaji jağatiteteloco şatiwağatakaneğegi. Pida bogoko şabakawepodi, jağatibige maniniitibecetiwaji.

2

1 Ja yowoogo me değejigo idalitacağawatiwaji ade jao makaami agecağalodipi.

2 Igaataşa daşa jao makaami agecağalodipi, ağıca eledi oko aneo me idinitibeci, igaataşa akamokakaamitatiwaji makati mawii me idinitibeci.

3 Odaa me jiditibigağaji nağajo eledi iwakate notağanağaxi jaotibige niğina nigejotağawa me dağawii me ee agecağalo, leeğodi jağakamağakaamitatiwaji ane domaşa leeditibige mawii me idinitibeci. Igaataşa jowooğodi niğina me idinitibeci makaami leeğodi, coda makaamitiwaji akaami inikağawepodi.

4 Niğijo me jidi nağajo eledi notağanağaxi, eliodi me joğowikomata coda eliodi me ee agecağalo neğepaağicota meliodi me jinoetibece. Ajidikotibigağaji daşa jaote makaami agecağalodipi, pida jidikotibigağajitiwaji me jaotibige mowooğoti meliodi me şademaanitiwaji.

Ixomagateenitice ane beyagi anowotagadomi niğina oko

5-6 Niğijo oko aneo moko agecağalodipi leeğodi loenatagi ane beyagi, eo mağaga ee agecağalo, pida ijo niğina akaamitiwaji aneliodi magecağalodipi. Pida ağalee jemaa daşa jiojotece, igaataşa eliodi niğina akaamitiwaji jeğeliodi maloikatiti niğini oko, odaa ağalee leeditibige dağaloikatiti.

7 Natigide leeditibige me ixomagateenitice niğijo loenatagi ane beyagi. Coda leeditibige mawii loniciwaşa niğini oko me dağadiaa agecağalo, odaa aika me nakato Goniotagodi.

8 Codaawii me yowoogodi mewi memaani.

9 Joaniğidaa leeğodi niğijo me jiditibigağajitiwaji nağajo iwakate notağanağaxi, jaotibige me jowooğodi migidioka limedi me şadigomi me iwağati ane jiğetagawa.

10 Niğina nige ixomagateenitice libeyaceğegi aneo oko, odaa ee aağaga jixomagateetice, igaataşa nige leeditibige me jixomagateetice ane beyagi loenatagi niğina oko şadiwigotitiwaji, jaotibige me şadaxawani, coda jao me lodox Cristo.

¹¹ Jao niçida aneji jaotibige me dağa jika Satanás me dinigaanyetogodici, igaatağa ele me jowoogotaşa anodaagee Satanás.

Paulo yalaşata me agecaşalo digoida nigotaşa Trôade

¹² Niçijo mejigo nigotaşa Trôade me jelogoditedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo. Negejota naşani nigotaşa, odaa ja jinadi Goniotagodi me yomoketedomi epoagi midiaa ibakadi.

¹³ Pida eliodi me ee agecaşalo leeşodi aşica me jakapetege şonioxoa Tito digoida Trôade. Odaa ja jibodenaşa, jegejigo nipoçigi Macedônia.

Cristo eote me jiğekenaga godaxakawepodi

¹⁴ Pida iniotagodeeqatalo Aneotedoğoji. Igaataşa idioka limedi meote me inigaanyaşa, oko ane şodexogotege Cristo. Aneotedoğoji şodibake meote inatawece oko mowajipata latematigo ane yalaşatalo Cristo. Niçida natematiço liciagi lanigi ladokoğegi ane ilaagiteloco inatawece oko.

¹⁵ Niçijo jotigide sacerdoti judeu ibootalo Aneotedoğoji ladokoğegi me doçaşatalo. Aneotedoğoji idigotedoğowa micataşa niçida ladokoğegi. Odaa Cristo jiğiniaa ane şodiboote Aneotedoğoji. Micataşa niçina lanigi edokoğegi milaagiteloco oko, jiğidaägejinaga Aneotedoğoji şodiiğe me jilaagağatağatedice nibodicetedi anele aneetece Cristo minataşa inatawece oko, minataşa oko baanıçida lewığa, codaa me minataşa oko analeeşaniatagigipi.

¹⁶ Niçina oko analeeşaniatagigipi ododigotoğowa micataşa niçina ane beyagitege lanigi ane yeloadi oko. Pida niçina oko baanıçida lewığa boğododigotoğowa micataşa niçina aneletege lanigi aneo lewığa. Joaniçidaa leeşodi agewi ina mica anabotege niçida şobakedi ane dakake.

¹⁷ Niçida moko aşodiciagi eliodi oko anodigota latematigo Aneotedoğoji mododigo micataşa okanicodaağica enaanigi. Pida ajelogotağatibece latematigo Aneotedoğoji daga joleeşatibige me inigaanyağatece dînyeelo, oğoa domigetaşa okanicodaağica ganigetiğidi. Leeşodi me Aneotedoğoji şodimonya, codaa leeşodi me şodexogotege Cristo. Odaa jakataşa me jatematikanaşa me yapidi şodaaleğena lodee Aneotedoğoji, niçina me jelogotağatibece anodaägeeteda Cristo.

3

Paulo yalaşata ica gela şonimaweneğegi me idinilakidenagatuge Aneotedoğoji

¹ Niçida moko aşokomaşa idiniweniğidenagatibece oditaşa idinikeenagatacetiwaji şadodoe. Codaa ajopooğatibige şododoeje miniğ idinikeenagatağawatiwaji ane şodeloşodi moko oko anele codaa mida şodixakedi, oteğexaaşaşa jopoogatibige şadidietiwaji me şododoeje miniğ idinikeenagatiogi eledi oko, aşodiciagi niçina eledi oko anepoşoyopotibige lodeje.

² Igaataşa niçida makaami jaşakamağakaamitiwaji macataşa naşana şododoeje me şodikeenegegi lodee eledi oko, macataşa nağadi şododoeje daga dinidi catiwedi şodaaleğena, odaa inatawece oko oyakadi moywoogodi codaa moyalomeşeteloco.

³ Ane enitiwaji me şadewiki ikee makaami macataşa naşana liwakate Cristo ane idí, odaa ja najigotedoğowa leeşodi şobakeditema. Niçida makaamitiwaji aşodiciagi niçica anodaagee notaşanagaxi niwakate niçica jotigide anoidi, niçijo maleeşoibake nitilişanaganaşadi, odaa jogoiditeloco

wetiqa liwai. Pida akaamitiwaji baqa gadiciagi naqana niwakate ane idi Liwigo Aneotedoqoji catiwedi laalegenali niqina oko.

⁴ Leeqodi Cristo, odaa jinakatonaqa Aneotedoqoji meote niqida gobakedi me diniwaloe.

⁵ Niqida moko ajakataqa degejinaqa me jakataqa me jaoqa codaa me jicinaqa gobakedi daqa jatikanaga okomaqa godoniciwaga, oteqexaaqaga okomaqa godixakedi. Pida Aneotedoqoji najigotedogowa godixakedi me jaoqa ane gobakedi.

⁶ Igaataqa Aneotedoqoji najigotedogowa godixakedi me jaoqa gobakedi me jikeenaqatiogi oko gela qonimaweneqegi me idinilakidenagatega Aneotedoqoji. Aneotedoqoji aibake niqijoa liigenatakaneqeco ane diiğenatakate niqijo jotigide, pida ida gela nimaweneqegi me dinilakidetedoqogi. Ibake epaa Liwigo meote niqida gela anejinaqa. Niqijoa liigenatakaneqeco ane diiğenatakate me diniditedini idokeo oko midioka limedi me nigo. Pida Liwigo Aneotedoqoji beqeo oko midioka limedi me newiqatace.

⁷⁻⁸ Niqijo Aneotedoqoji naqa iiqe Moisés me idí liiğenatakaneqeco, idite-loco wetiga liwailidi, codaa niqica latalaga Aneotedoqoji ja dinikee. Niqijo natalaga eo latobi Moisés maqaga datale. Niqijo natalaga naqa dineliotini, pida eqidokee me yoniciwadi. Joaniqidaa leeqodi loiigi Israel aqoyakadi oteqexaaqaga moiwita Moisés. Niqijoa liiğenatakaneqeco Aneotedoqoji owo oko midioka limedi me nigo. Niqidiwa niiğenatakaneqeco inoka naddegi nemaga. Niqijo Moisés naqa iditedini liiğenatakaneqeco, odaa jaqaga datale Aneotedoqoji latalaga. Odaa niqida gela qonimaweneqegi me idinilakidenagatega Aneotedoqoji aneotogodomi Liwigo, niqida gela anejinaqa dagaxa me ikee anodaageeteda Aneotedoqoji me datale.

⁹ Igaataqa niqijo oxiigodi qonimaweneqegi me idinilakidenagatega Aneotedoqoji, niqijoa lajoinaqaneqeco Moisés, idoka eotibige Aneotedoqoji me laagetedipi oko, odaa ja diiğenatakatediogi moiloikatidi. Niqida oxiigodi anejinaqa ikee Aneotedoqoji me datale, odaa niqida gela anejinaqa enegegitace ikee Aneotedoqoji me datale, leeqodi meo me iğenaqa niqina oko lodoe Aneotedoqoji.

¹⁰ Igaataqa latalaga Aneotedoqoji ane dinikee niqijo neqeote gela anejinaqa caticedi niqijo latalaga Aneotedoqoji ane dinikee neqeote oxiigodi anejinaqa.

¹¹ Niqijo latalaga Aneotedoqoji ane dinikee, niqijo Aneotedoqoji neqeote niqijo oxiigodi qonimaweneqegi me idinilakidenagatega anallee ixomagatijo. Pida niqijo Aneotedoqoji neqeote niqijo gela qonimaweneqegi me idinilakidenagatega ane dagadiaa ixomagatice, odaa niqijo latalaga Aneotedoqoji ja dagaxatace me yoniciwadi.

¹² Jowoogotaqa niqida gela qonimaweneqegi me idinilakidenagatega Aneotedoqoji me dagaxa mele. Joaniqidaa leeqodi mabo qodaaleqena mejinaqatece nibodicetedi anele anoditece Cristo.

¹³ Baadaqa godiciagi Moisés. Moisés beqeo lipegetege ane yapogoditini latobi eotibige loiigi Israel me doğonadi naqa dineliotini latalaga Aneotedoqoji aneiteloco latobi.

¹⁴ Pida loiigi Israel micataqa daqa dinapoqoditeloco lipegetege lowooko, odaa jiqidaa me diqica lowooqotakanegegi. Codaa me niqina noko, niqina moyalomegeteloco lotaganagaxi Aneotedoqoji aneetece niqijo oxiigodi qonimaweneqegi me idinilakidenagatega Aneotedoqoji, niqidi noiigi aqoyakadi moyowoogodi. Codaa aqica lowooqotakanegegi leeqodi aqonakato Cristo. Leeqodi niqidi oko idoka yakadi lowooqotakanegegi

niçina nige nakato Cristo. Odaa micatağa Cristo daga noşa naşajo lipegetege anodinapoğoditinigi.

15 Odaa niçinoa nokododi niçina moyalomeğeteloco lajoinaşaneğeco Moisés, başa micatağa dağaleegadi naşajo lipegetege ane yapoğoditedini lacilodi. Odaa aşoyowooğodi anodaägeeteda Aneotedoğoji.

16 Pida niçina nigica anopitalo Goniotagodi Aneotedoğoji meyiwağadi, odaa micatağa daga noşa naşajo lipegetege, odaa jaşaşa oyakadi moyowooğodi niçida gela şonimaweneğegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji.

17 Goniotagodi jişiniae Liwigo Aneotedoğoji aneote niçida gela şonimaweneğegi me idinilakidenagatege Aneotedoğoji. Odaa Liwigo Aneotedoğoji nige dişeladetigi şodaaleğena, odaa ja jakataşa me idejonaşa lodox Aneotedoğoji me dişicata ane yolitoğogi.

18 Odaa okotawece aşica ane yapoğoditini şodatobi macataşa naşajo lipegetege Moisés aneo latopije. Odaa jişidaagee şodatobi yakadi me ikee anodaägeeteda Aneotedoğoji me datale, macataşa noleeğaxi. Odaa Liwigo Aneotedoğoji idokee me iigi anejinaşa me şodewiğə, coda eo me şodiciagi Goniotagodi, odaa jişidaagee latalaşa Aneotedoğoji me dinikee catiwedi şodewiğə, coda idapaşa diiticogi me dinikee.

4

Nilokokena Aneotedoğoji nalotogoloco

1 Aneotedoğoji şodiwikode, odaa ja najigotedoğowa niçida şobakedi. Joaniçidaa leegodi midioka limedi me jildaşata me jaşa ane şobakedi.

2 Ja jikanşa, coda aşalee jaşa okanicodaşica aneo me şodibolığa, niçina anoyaşaditini mowo niçina oko. Coda aininaalenaşatiniwace oko daga jiigaşa lotaşa Aneotedoğoji. Pida jikeenşa Aneotedoğoji lotaşa mewi. Aneotedoğoji yowooğodi niçina oko moyakadi monadi anejinaşa me şodewiğə, odaa jaşaşa onakato niçinoa şodotaga.

3 Pida niçina oko nige doğoyowooğoditeda niçinoa şodatematiko me şodalaşatalo Cristo, niçidi oko jaşaniatagigipi.

4 Niçidi oko aşoyowooğodi, leegodi niçijo anodita me, “noenoğodi niçina iişo”, diaabo, jişiniae yolutege lowooğotakanegegi, aika dişica anoyowooğodi, niçidi oko ane degeniwaşatakanaşa. Micataşa degeo metoinadi me doğonadi nilokokena Aneotedoğoji, coda analotiogi. Naşani lokokena natematigo anele, aneetece Cristo ane datale liciaceekawa Aneotedoğoji me datale, coda Iniaağınıwa Cristo liciagi Aneotedoğoji.

5 Igaataşa şodatematigo aşokomokoko me yalagatogowa, pida aşaşa yalagatalo Jesus Cristo, miniaağınıwa Goniotagodi ane iişe inoatawece, coda şalagata moko şaotagipitiwaji leegodi oko liotagipi Jesus.

6 Aneotedoğoji ligegi niçijo jotigide, mee, “Jidaşadi lokokena miditaşa nex-ocaşa!” Coda Iniaağınıwa jegeote me idi nilokokena catiwedi şodaaleğena. Naşani lokokena eo me jwoogotaşa anodaägeeteda Aneotedoğoji me datale, anodaägee me jinataşa latobi Cristo me datale.

Goğamaleğeco inaa godawikodico

7 Godatematigo liciagi niçicoa niliicaşajetecidi oko me yotete catinedi boote ane daga libiniena. Niçida moko şodiciagi naşana boote ane daga dakaketigi manonya. Pida Aneotedoğoji epaagigotedogowa me şodoe eotedibige me ikee miniaağınıwa eliodi Ionicişaşa, coda me najigotedogowa şodonicişaşa me jilaagagataşatedibece şodatematiko.

8 Elioditibece minoa ane dakaketogodomi, pida idioka limedi me daga idejinagati. Elioditibece metişodalomeğetice, coda aşalee jwoogotaşa

niğica anejinağa, pida ağıca dağa jikanağa me jaliiyatatalo Aneotedoğoji me godaxawa.

⁹ Nığina oko etigodiatetibece, pida Aneotedoğoji ağıca dağa godikatedice. Micatağa degeliodi me inigaaxaşa, pida aqodaa godeleo.

¹⁰ Nığina godolaadi idioka limedi me dawikode, codaa me doidetibige me godeleo, digo mijoataga Goniotagodi Jesus me dawikode neşepaa yeleo. Jıgidaagejinaşa me jawikodeeşa eotedibige Aneotedoğoji me ikee catiwedi godolaadi niğica anodaageeteda Jesus mijoa me yewişa.

¹¹ Igaataşa niğina malee godewişa idioka limedita me doidetibige me godeleo leegodi jibaagatema Jesus. Odaa jıgidaagejinaşa me jawikodeeşa amaleegaga ikee Jesus niğica loniciwaşa lewişa idei catiwedi godolaadi anicota me daa.

¹² Odaa idioka limedi me doidetibige me godeleo niğina malee jibaagatema Aneotedoğoji me godaxawanegegitiwaji. Odaa niğida gobakedi godaxawanitiwaji midioka limedi me gadewiki miniwataga Aneotedoğoji.

¹³ Maditaşa lotaşanaşaxi Aneotedoğoji diniditeloco, "Ee ja jinakato Aneotedoğoji, joanığidaa leegodi mejitece." Oko eledi jinakatonaşa Goniotagodi, godiciagi niğijo oko aneetece niğino notaşa. Joanığidaa leegodi maşaşa ejinaşatece Cristo.

¹⁴ Leegodi jowoogotaşa Aneotedoğoji ane yewikatiditace Goniotagodi Jesus, odaa oko aaşaşa icota meote me godewiştacace leegodi me yewikatiditace Jesus. Odaa Aneotedoğoji godawanaşaditediwage me godadeegite lodox.

¹⁵ Igaataşa ja jixomaşateenagatedice inoatawece ane godawikodico jaogatibige Aneotedoğoji meote aneletaşadomitiwaji. Joanığidaa Aneotedoğoji midokee meote ane daşaxa meletema eliodi oko. Codaa elioditace oko odiniotagodetalo Aneotedoğoji, odaa jişidaagee eliodi oko odogetetalo Aneotedoğoji.

Ica şonaşajegi

¹⁶ Enice oleetibige midioka limedi mabo şadaaleşena. Icaşica godolaadi nigidokee me dişica loniciwaşa, Aneotedoğoji eote şodiwigo me micataşa daşa gela inoatawece nokododi.

¹⁷ Igaataşa niğino şodawikodico aleegi odaa ja ixomaşatedice, codaa aşeneşegi dakake. Pida niğino şodawikodico owo me inigaanyaşatece niğica şonaşajegi miniwataga Aneotedoğoji. Niğidi şonaşajegi aşaleegica daşa daa, codaa daşaxa mele caticedi niğica ane jowoşa, codaa caticedi me yediatelogo niğijo şodawikodico.

¹⁸ Aşica jaoşa daşa iniwinagatalo niğino anepişino me jinataşa, pida iniwinagata niğica şonaşajegi ane dişica me jinataşa. Igaataşa niğina ane jakataşa me jinataşa aleegi odaa ja ixomaşatijo, pida niğica ane daşa jinataşa baadaşa ixomaşatedijo, idioka limedi midiwa.

5

Ica şodolaadi gela digoida ditibigimedi

¹ Niğida moko aşodigecagalogotidi niğida şobakegitema Aneotedoğoji, igaataşa jowoogotaşa nige daa niğina godolaadi, odaa Aneotedoğoji ja najigotedogowa eledi godolaadi gela. Niğina godolaadi maleşşejonaşateloco niğina iişo liciagi nopegedi ane daşa leegi odaa ja daa. Pida godolaadi Aneotedoğoji anicota me najigotedogowa digoida ditibigimedi başa liciagi diimigi anele ane daşa daa. Nişini diimigi aşoko loenatagi, pida Aneotedoğoji loenatagi.

2 Pida digoina iigo inikanagaticobece godaadi leegodi meliodi me jemaanaga me age me jibagatege godolaadi gela ane liciagi diimigi anele digoida ditibigimedi.

3 Jemaanaga me idinixomagatinece gela godolaadi, amaleegga nige limedi me godoleo, godiwigo adedigicata lolaadi, micataga nigina oko ane digicata lowoodagagi goboliga.

4 Nigina maleegejonagateloco godolaadi digoina iigo, liciagi nopegedi, odaa inikanagaticobece godaadi leegodi godolaadi me digica loniciwaga. Ainikanagaticobece godaadi daga leegodi me jemaanaga mejonagateloco godolaadi ane digica loniciwaga anicota me daa. Pida eliodi me jemaanaga me idinixomagatinece godolaadi gela digoida ditibigimedi, ane daga agamaleeggi, codaa ane daga daa, pida idioka limedi midi. Odaa jigidaagee nigina ane daa aqalee dinikee, pida bigidioka limedi me dinikee idiokidi nigica anidioka limedi me yewiga.

5 Aneotedogoji jiginaageote naga godigo me idinixomagatinigi gela godolaadi. Joanigidaaa leegodi me najigotedogowa Liwigo me ikee mewi micota me najigotedogowa godolaadi gela.

6 Joanigidaaa leegodi midioka limedi mabo godaalegena. Jowoogotaga nigina maleegejonagateloco nigina godolaadi ane digica loniciwaga, etoko leegitalo me jotonagatice aneite Goniotagodi.

7 Pida nigida anejinaga me godewiga ikee me jinakatonaga Goniotagodi, idigida ajinakatonaga niginoa anepiginoa me jinataga.

8 Odaa eliodi mabo godaalegena. Odaa eliodi me jemaanaga me age me jikanaga nigina godolaadi digoina iigo, miniga digoida miniwataga Goniotagodi, codaa me godewiga miniwataga, codaa jipecagatge.

9 Joanigidaaa leegodi me idinoniciwagataga me jilenagatibigo Goniotagodi, domigma maleegejonagateloco godolaadi digoina, ogoa, domige niginiga godewiga miniwataga.

10 Igaataga okotawece leeditibige me idejonaga lodox Cristo, nige limedi me iwi anodaagigotediogi oko. Odaa najigotedogowa okotawece nigica ane igenaga me loojedi ane godoenataka digoina iigo. Goniotagodi igenaga me godediatediniwace. Odaa ida loojedi ane yediateloco loenataka nigina oko anowo ane beyagi, nigina oko anowo anele idagaga loojedi anagaga oyediatece.

Jelogotagatibece anodaagee nigina oko me yakadi me ilagatege Aneotedogoji

11 Nigida moko jowoogotaga Goniotagodi micota me iloikatidi nigina oko leegodi libeyacegeco. Joanigidaaa leegodi me jeemiteegatibige codaa me idoiigatalo nigina me joleegatibige me jajacagataga nigina oko moika mowo ane beyagi. Aneotedogoji yowoogodi ane godowooko, codaa anodaagejinaga me godewiga. Odaa inibeotge makaami eleddetiwiaji owoogoti catiwedi gadaalegenali anodaagee godowoogo codaa anodaagejinaga me godewiga.

12 Ajemaanaga dogokomaga idinelecagateenaga daga jaogatibige mabaatacogogi. Pida jemaanaga me jaoga aneo madinanenitibece leegodi okomogoko. Odaa jigida makatitiwaji magiti nigina oko ane dinanetibigiji leegodi nigina ane jinatagatece, idigida aleegodi anodaagee lewiga.

13 Nigodi moko yetoledi, pida leegodi nigida gobakegitema Aneotedogoji. Nigodiletibige dogoko aninoa lixaketedi, pida midegejinaga leegodi me gadaxawanegegeitiwaji.

¹⁴ Leeğodi Cristo me ağdemaa, odaa jikanaga mepaa ağdiige. Igaatağa jiğidaägee ane ağdowoogo. Onijoatece ąoneleegiwa Cristo yeleotetema inatawece oko, odaa micatağa daga nigo inatawece oko.

¹⁵ Yeleotetema inatawece oko eotedibige niğina oko bağalee newığa, me dağadiaa newığa mepoka dinemaa, pida moyewiğatema Niğijoa ane yeleotetema, codaan me yewiğatace meote aneletema.

¹⁶ Odaa niğida moko ağalee jiwinaga aniniğata oko leeğotedi ane nepilidi, oteğexaağaga ane latopagi mini moko. Niğijo jotigide jiwinaga Cristo leeğodi ane latopagi codaan me niğicoa ane nepilidi digoina iigo. Pida niğina natigide ağaleeğidaägejinaa me jowoogatibige Cristo.

¹⁷ Niğina oko naşa yexogotege Cristo, odaa Aneotedoğoji jeğeote me gela oko, micatağa daga gela laaleğena. Niğijo oxiğodi anee me yewiğja ja ixomağatijo, ja ma. Ja gela anee me yewiğja.

¹⁸ Aneotedoğoji ja iigi ağdaaleğena, codaan najigotedoğowa gela anejinaa me ağdewiğja. Niğida moko niğijo jotigide oko laxakawepodi Aneotedoğoji, pida niğina natigide Aneotedoğoji jeğeote moko lokaagetedipi leeğodi Cristo. Odaa najigotedoğowa ağbakedi me jelögotağatibece anodaägee niğina eledi oko moyakadi me lokaagetedipi Aneotedoğoji.

¹⁹ Joaniğidaa ağdatematigo. Godatematigo Aneotedoğoji me ibake Cristo me yediadedeloco libeyaceğeco niğina oko, micatağa niğina me jedianaşa niğinoşa ąonaalewe. Eotedibige niğina oko moyakadi me lokaagetedipi, igaataşa inatawece oko laxakawepodi Aneotedoğoji leeğodi libeyaceğeco. Odaa Aneotedoğoji ja najigotedoğowa niğida ağdatematigo.

²⁰ Odaa Aneotedoğoji ağdiige me jaxotaga Cristo limedi, codaan najigotedoğowa ąonaagatetigi. Niğina me ağdotağaneğenitiwaji, odaa micataşa daga Aneotedoğoji ağdotaganeğenitetiwaji. Jibakenşa Liboonağadi Cristo me jipokağatağawatiwaji anakaami laxakawepodi Aneotedoğoji, jipokağatağawatiwaji mikani Aneotedoğoji meote makaami lokaagetedipi.

²¹ Igaataşa Cristo ağica değeote ane beyagi. Pida Aneotedoğoji eote Cristo me yeleotetema ağbeyaceğeco, odaa ja yaağadi moko laagetedipi, eotedibige Aneotedoğoji meote moko oko ane iğenaga leeğodi me ağdexogotege Cristo.

6

¹ Niğida moko ağdokağedi Aneotedoğoji niğina me jaoga niğida libakedi. Odaa jipokağatağawatiwaji me dağadiaaşikani manakatoni codaan me iwitece Goniotagodi. Igaataşa nige dağadiaa iwitece Goniotagodi, odaa amica mawiite Aneotedoğoji ja domeğeliodi meletedağadomi.

² Igaataşa madi lotaganagaxi, Aneotedoğoji mee,
“Niğijo me jemaa me jao aneletağadomi,
odaan ja ağdigiti niğijo manipokitiwa.
Niğijo noko me jemaa me jao me ağdewikitace,
odaan ja ağdaxawanitiwaji.”

Odaa digawinitiwaji! Leeditibige mabaatege natigide niğica ane Aneotedoğoji ane yemaa me yajigotedağawa. Niğina noko jiğidaağida niğica noko Aneotedoğoji me yemaa meote me ağdewikitace.

Icoa Paulo lawikodico

³ Ajemaanaga daga jaogatibige diğica anee me beyagi anodaägejinaa me ağdewiğja, jaogatibige me diğicata ane diletibige niğida ağbakedi daga beyagi.

⁴ Pida niğinoşa ane ağbakedi ane jaogate, idioka limedi me jiokenaşa moko liotagipi Aneotedoğoji. Igaataşa idinatığatalo inoatawece ane ağdawikodico, minoa ağdağalanaşa, codaan minoa ane dakaketedoğadomi.

⁵ Idinatiigata niçina metigodalaketibige, ina metigodiwilo, codaan niçina noiigi metigodaxacogotibige. Idinatiigata niçina me inigaaxaşa me jibaaga, ina me diçica şonimedî me jiotaşa leegotedi şobaketedi, codaan niçina me şodigodi nigigi.

⁶ Jikeenaşa moko liotaka Aneotedoşoji igaataşa şodowooko yapidi, codaan jowooşotaşa lişaxinaşaneşeco Goniotagodi, codaan me idinatiigatiogi niçina oko anodakapetogogi, odaa oko eletema eledi oko. Eleditace jikeenaşa moko liotaka Aneotedoşoji leegodi Liwigo me şodajacaşadi, codaan ewi me jemaanaşa eledi oko, aşoka jaşa.

⁷ Jatematiigata anewi, codaan Aneotedoşoji najigotedoşowa lonicawaşa me jibaşatema. Aneotedoşoji eote me şodegenaşa, odaa şodewişa ane iğenaşa micataşa daşa şodikanaşanaşadi ane jatiigata me jidelegenaşa şodaxakawa, codaan jişidaa jibakenaşa me idinowetaşa.

⁸ Inatecibece oko etigodiwenigide, inaägeledi boşoyakadi ina me diçicata aneletogodomi. Inatecibece beyagi modotagatibigoşoji, pida inaägeledi beğele modotagatibigoşoji. Inatecibece ododigotoşowa micataşa doğoko awitakegipi, inaägeledi boşoyakadi moko oko anoditece anewi.

⁹ Inatecibece oko ododigotoşowa micataşa doğoko iomışigipi, pida inaägeledi ododigotoşowa micataşa doğoko oko aniboonaşategimadadipi. Jişijo me doidetibige daşa şodeleo, pida codaan natigide eşodewişa. Idaaşee metigodiloikatidi, codaan mowote şotaciletedi, pida aşetişodeloadi.

¹⁰ Idatecibece moko agecagalodipi, pida nişidaaşidi ja şodinitibece. Oko madewetedipi, pida ja jaşa eliodi oko modinigaanyetece niliicaşajetecidi miniwataga Aneotedoşoji. Aşica anigetişidi ane şonebi digoina iigo, pida Aneotedoşoji idioka limedi me najigotedoşowa inoatawece ane jopoşaşatibige.

¹¹ Yokaşatedippi yemaanigipi ane şadişeladi nigotaşa Coriinto. Ejinaşatedaşawatiwaji inoatawece ane jeemiteşatece catiwedi şodaaleşena. Ejinaşatedaşawatiwaji inoatawece ane şodowooko, codaan jikeenashataşawa meliodi me şademaşanaşaneşegi.

¹² Nişida moko ainoxoconashataşadomitiwaji şodaaleşena, pida akaamitiwaji başa anoxoconitoşodomi şadaaleşenali, odaa jişikani me şademaşaneşegi.

¹³ Gadotashaneşenitiwaji micataşa daşakaami ionigipi. Awii liciagi ane jaşa, codaan ikeeni me şademaşaneşegi.

Jinişiwitibece niçina ane doğonakatoteda Goniotagodi

¹⁴ Jinişiwitibece niçina ane doğonakatoteda Goniotagodi doğoleetibige midioğa limedi madinadeegitibige me şadokaşatedippi. Igaataşa niçina ane iğenaşa ayakadi daşa dinadeegitege niçina anino libatico. Igaataşa lokokena ayakadi daşa awatege nexocaşa.

¹⁵ Cristo ayakadi daşa ilaşatetege diaabo ane abeyaceşegi. Odaa niçina ane nakato Goniotagodi aşica aneetege niçina ane daşa nakatoteda Goniotagodi.

¹⁶ Codaan ligeladi Aneotedoşoji ayakadi daşa yexogotege ligeladi niwicidi noenataka. Igaataşa nişida moko oko ligeladi Aneotedoşoji ewikegi. Jişidaa ligegi Aneotedoşoji maditaşa lotashanaşaxi, mee,

“Jigeladetigi yoiigi,
codaan idiaşejo liwigotigi miditaşa.

Ee Noenogodi,

codaan jişidaa yoiigi.

¹⁷ Enice eteceniticoace niçina ane deşetidinakato,
codaan jinaşawanitege”,

meete Goniotagodi Aneotedoğoji.

'Jiniğica mawii niçina anowooğoti meo ğadaaleğenali me napiοi.

Odaa ele me jibatağagitiwaji.

¹⁸ Codaа jao me Ee Gadioditiwaji.

Jao makaamitiwaji ionigipi'.

Joaniğinaa lotaşa Goniotagodi Aneotedoğoji anida loniciwağatedeloco
inoatawece."

7

¹ Godokaağetedipi ğodemaanigipi, Aneotedoğoji eote niçida ligegitedoğogi. Joaniğidaa leeğodi me idiniwileçağatema inoatawece ane beyagi, anowo ğodolaadi codaа me ğodowooko me napiοi lodee Aneotedoğoji. Odaa ele me idinoniciwağataşa me ğodewiğatema iniokiniwateda Aneotedoğoji leeğodi me jeemiteegatibige.

Paulo ninitibece

² Jemaa mele mabaatoğogi mikeenitiwaji ğademaanağaneğegitoğodomi. Ağica daga jaşa gaantiğica ane beyagitema oko. Ağica oko ane jiğaxinağatece meo ane beyagi. Codaа ağica ane jinaalenaşa.

³ Anığidaaägejatigi igeği dağakaami ilaagetedipi, igaataşa jiğijo mejitağawatiwaji me ğademaaneğegi, codaа me jemaanaşa midioka limedi me idejonaga makaamitaga, domige ğodewiğ, oğoa, domige ğodeleo.

⁴ Eliodi me ğadinakatonitiwaji, codaа me idinanetibece akaami leeğodi. Goniotagodi eliodi meote yoniciwaşa leeğodi akaamitiwaji. Idaağee minoa owidi ğodawikodico, pida eliodi me ğodinitibece.

⁵ Igaataşa niğijo neğejogoticogi nipoçigi Macedônia, ağabo ğonimedî oteğexaağaga me inipeneğenagatini. Inoatawece ane jiğaticogi jawikodeega. Ina oko domogoyemaa modinotigmadetoğogi codaа domogoyemaa metiğodidelege. Codaа catiwedi ğodaaleğenali idatecibece idoiiğ.

⁶ Pida Aneotedoğoji eote loniciwaşa niçina ane dağadiaa domaşa ilidağadi meo ane libakedi. Odaa oko eote me ğodoniciwadi niğijo neğeno Tito.

⁷ Aneotedoğoji eote me ğodoniciwadi ağıdoka leeğodi Tito meno, pida eledi leeğodi me ğadatematiitiwaji meliodi mawii loniciwaşa. Eledi natematitoğowa me domeğeliodi memaani madatitacetiwaji, codaа eledi natematitoğowa makaami agecağalodipi leeğodi midi oko anowo ane beyagi, codaа nelogoditoğowa me ğodinienaganegeni. Joaniğidaa leeğodi meneğegitace idinitibeci.

⁸ Igaataşa, icaağica nige jao makaami agecağalodipi leeğodi nağajo eledi iwakate notağanağaxi, pida aidinilaatibece leeğodi nağajo iwakate notağanağaxi. Onateciğijo me ee agecağalo leeğodi nağajo iwakate notağanağaxi meo makaami agecağalodipi.

⁹ Pida natigide ja idinitibeci. Aidinitibeci daga leeğodi makaami agecağalodipi, pida idinitibeci leeğodi niğijo nağakaami agecağalodipi, odaa jağadinilaanitecetiwaji niğijo ane beyagi anowo onateciğidi oko ğadiwigotitiwaji. Niğida anenitiwaji makaami agecağalodipi, jiğidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Odaa jiğidaağee ajibeyacağataşa ğadaaleğenaliitiwaji.

¹⁰ Igaataşa niçina niğecağaloğ ane yemaa Aneotedoğoji, eo niçina oko me dinilaatece loenatagi ane beyagi. Odaa Aneotedoğoji yakadi meote niğini oko me yewiğatace, odaa ağica oko ane agecağalo daga leeğodi Aneotedoğoji meote me yewiğatace. Pida niçina oko nige agecağalo anodaağee niçina oko anida aneetege niçina iigo magecağalo, pida aleğodi libeyaceğegi aneo,

odaa Aneotedoğoji ağeote me yewigatace leeğodi adinilaatibece. Odaa joaniğidaağee idioka limedi me yeleo.

¹¹ Igaataşa analakitibige niğijo anodaagenitiwaji makaami agecağalodipi leeğodi nibeyaceğegi anowo gadiwigotitiwaji. Odaa ağaleeganoxoconi gagecoogelitiwaji awitibige manati ane beyagi gadiwigotigi. Eliodi madinoniciwağatitiwaji mikeeni me diğicata anenitege ane beyagi anowo niğidi oko gadiwigotitiwaji. Gadelatema niğijo ane beyagi, odaa jeğeneğegitace eemiteetigilo Aneotedoğoji. Odaa jogoleetibige madatitace madinilakidenitacigi, codaa jeğepaanağa emaani Aneotedoğoji. Odaa jağageniteloco maloikatiti niğijo oko aneote ane beyagi gadiwigotigi. Ijoatawece niğijoan anawitetiwaji ikee me diğica anenitege niğijoan ane beyagi anowote.

¹² Odaa jiğidaa me jiditibigağajitiwaji nağajo iwakate notağanağaxi me gadağacağatitiwaji, ajidi dağa leeğodi niğidioko anowo ane beyagi gadiwigotigi, oteğexaağaga leeğodi niğidioko ane dawikodetema niğina ane beyagi. Pida jidikotibigağajitiwaji me jikee Aneotedoğoji me yowooğodi meliodi me godemaaneğegi.

¹³ Joaniğidaa leeğodi me godoniciwadi.

Ağodoniciwadi diğidoka leeğodi meliodi me godemaaneğegi, pida eliodi me godinitibece niğijo nağa jibodicağa makaamitawecetiwaji axawani Tito mele midiaaği gadiwigotigi.

¹⁴ Eliodi mele me idalağatibigağaji, apağalatoğo niğida makaamitiwaji me dağawii me idiboliğa. Idioka limedi mejinağatağawatiwaji niğina anewi, codaa niğina me gadiwenigideneğegita Tito, odaa akamağakaamitiwaji jağağikeeni mewi niğijoan godotağata.

¹⁵ Odaa Tito eneğegitace yemaatibigağaji niğina me nalağatibige niğijo makaamitawecetiwaji eliodi madinoniciwağati mawii ane dipokotağawa, codaa moleetibige ane dağaxa mele memiita mabaatege, codaa me eemiteetibige.

¹⁶ Odaa eliodi me idinitibeci me jakadi me godinakatonitiwaji.

8

Ane leeditibige mejinaga niğina me jaoga goboonağatalo Goniotagodi dinyeelo

¹ Inioxoadipi, jemaanağa mowooğotitiwaji aneote Aneotedoğoji midi-watağa lapolj loiği digoida nipoçigi Macedônia leeğodi meliodi meletetema.

² Eliodi moicitibigiwaji niğinoan lawikodico. Pida eliodi me ninitibigiwaji, idağee meliodi me madewetedipi codaa ağica gaantiğidi ane nebi. Odoo niğijo moyajigo dinyeelo moyaxawa eleği oko anoyiwağadi Goniotagodi, oy-ajigo leeğodi ağonoliti nimaweneğegi değepoka eletema.

³ Ejitağawatiwaji moyajigo niğica analogota moyakadi moyajigo, codaa me caticedi ane nimaweneğegi, epağoyemaa mowo niğida anee.

⁴ Odoo eliodi monipokotoğowa me jikanagağa mepağoyaxawa eletidi lapolj loiği Aneotedoğoji.

⁵ Odoo ağowo niğijo ane jileğatibige doğowo, pida owo caticedi. Odoejegi modinibootalo Goniotagodi, odoo niğidiaağidi jağağa odinibootoğowa, ane yemaa Aneotedoğoji.

⁶ Tito jiğidaağeyatigi me nioda gaboonagatalo Goniotagodi dinyeelo. Odoo ja jipokagata me idapagaği diiticogi meo niğida nibakedi, codaa me godaxawanitiwaji magoti niğida nibakedi ane ikee godemaanağaneğegi.

⁷ Niğida makaamitiwaji anağaxaateloco eletidi lapolj anoyiwağadi Goniotagodi. Leeğodi dağaxa manakatoni Goniotagodi, dağaxa mowooğoti lowooko Aneotedoğoji, codaa me dağaxa mowooğoti niğaxinağaneğeco

anoditece ݁otiwaga takanegegi. Eliodi moleetibigliwaji mawii ane yemaa Aneotedogoji, codaa niğida makaamitiwaji dağaxa me ݁odemaanegegi caticedi eledi oko anetigodemaa. Enice awii caticedi eledi oko niğina majicitalo Aneotedogoji ݁aninyeelo. Joaniğidaağida niğica nibakedi ane ikee ݁ademaanağanegegi mewi.

⁸ Aġadiiğenitiwaji diğidaga eni. Pida jemaa me jikeetağawatiwaji anodaägee niğina eledi ݁onioxoadip me dinoniciwagağitibigiwaji moyaxawa niğina eledi anoyiwağadi Goniotagodi ane madewetedip, jaotibige mikeenitiwaji mewi me ݁odemaanegegi.

⁹ Igaatağa owooğotitiwaji anodaägeeteda Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletedeğodomi. Idaägee me liico digoida ditibigimedi, pida eote me madewedi digoina iiğ leegodi akaamitiwaji. Odaa leegodi meote me madewedi, odaa ja yakadi me yajigotedağawatiwaji niğicoa niliicağajetecidi digoida ditibigimedi.

¹⁰ Digawinitiwaji ane yowoogo. Ejime teğele magotitiwaji niğijo ݁abakedi baanoğojocitini niğijo eledi nicaağabi. Igaatağa jağakamağakaami odiejedip me ݁adowoogo mawii niğida nibakedi.

¹¹ Natigide, ele magotitiwaji niğida nibakedi. Anenitiwaji maleekoka emaani mojocitini niğida nibakedi, idağenitiwaji madinoniciwagati magoti, codaa awii niğida nibakedi abakeni niğica anidi makaamitaşa.

¹² Igaatağa niğina oko nige yemaa meo liboonigitalo Aneotedogoji, Aneotedogoji dibatetege niğica liboonigi leegodi niğini oko iboo anidi minitaşa. Aneotedogoji adipokote niğina oko me ibootalo niğina ane diğica minitaşa.

¹³ Ajemaa daga jaxawa eledi oko adığica jao minoa ݁adagalanaşa.

¹⁴ Niğina natigide inoa owidi anakatitiwaji, odaa akati maxawani niğina aninoa anoyopotibige. Pida nigakapiğinoa anopootibigliwaji, idigidi inoa anoyakadi, odaa oyakadi metigadaxawani. Odaa jiğidaaa nigakatitiwaji madinaxawanitiwage.

¹⁵ Jiğidaaa aneeta lotağanağaxi Aneotedogoji, “Niğina anowidi ane nioda ağıca ane iiğotice, pida niğina anorateciğidi ane nioda baadığica ananiağitibige minitaşa.”

Paulo yalağata Tito icaağica lokaağetedip

¹⁶ Iniotagodetalo Aneotedogoji leegodi meote lowoogo Tito me yemaa me ݁adaxawanitiwaji, digo mokotaşa me jemaanaşa me ݁adaxawanegegi.

¹⁷ Igaataşa Tito eo niğijo ane jipokağata meo, odaa eliodi me yemaa me ݁adaxawanitiwaji neğepaağicota me lowoogo migo makaamitağatiwaji ağıca ane iiğe migo.

¹⁸ Odaa ini eledi ݁onioxoa ane jiiğenaşa migo lixigağawa Tito. Inoatawece lapolı loiigi Aneotedogoji eliodi modeemitetibige niğini ݁onioxoa leegodi libakedi me yelögöditedibece nibodicetedi anele ane yalağatalo Cristo.

¹⁹ Codaa lapolı loiigi Aneotedogoji oiolatice niğini ݁onioxoa migo ݁odixigağawa, niğina nige jadeegaşa ݁aboonağatiwaji dinyeelo. Odaa leegodi mawiite ݁aboonaga dinyeelo, niğina anoyiwağadi Goniotagodi odoğetetibigimece Goniotagodi, codaa niğida ݁obakedi ikee mewi me jemaanaşa me ݁adaxawanegegi.

²⁰ Odaa jiğidaaa leegodi me jemaanaşa me idinowetaga amanagawini ağıca ane dinanımağatoğowa leegodi niğicoa ݁aboonaga ane jadeegaşa, owidi dinyeelo.

²¹ Igaataşa jemaanaşa me jaşa niğina ane iğenaşa, ağıdokida me lodoe Goniotagodi, pida lodoe okanicodaağica oko.

²² Jimonyaağa eledi əonioxoa mijotaşa nigigotibeci. Eliodi me idineenaga, odaa idioka limedi me jinataşa me dinoniciwağaditibece me daxawanataka. Codaa eliodi me əadinakatonitiwaji, joanişidaa leeğodi neğepaanaşa yemaa me daxawanataka.

²³ Iniaağını Tito ane yokaağedi, codaa eliodi me jibaşa gadiwigotitiwaji. Gonioxoadipi ane lixiağawepodi Tito, jişidiaeşidi anoiolaticoace lapoli loiigi Aneotedoğoji moyadeegi liboonasa dinyeelo. Oiweniğidetedibece Cristo leeğodi nişida libakedi.

²⁴ Enice ikeenitiogitiwaji nişinoa eletidi lapoli Aneotedoğoji loiigi meliodi memaanitibigiwaji, codaa ikeeni mejinağatece nişina ane iğenaga, nişina me idinanenağatibece leeğodi akaamitiwaji.

9

Oiwakatee niboonaşa dinyeelo miditaşa lapo loiigi Aneotedoğoji digoida Jerusalém

¹ Ağalee leeditibige daşa jidiko degejitece icoa niboonaşa dinyeelo ane iwakateenitiwaji maxawani loiigi Aneotedoğoji miditaşa nipoçigi Judéia.

² Igaataşa jowooğodi memaanitiwaji maxawanitiogi. Joanişidaa leeğodi me idinanetibece nişijo neğejitağadicitiwaji miditaşa lapoli loiigi Aneotedoğoji digoida nipoçigi Macedônia. Mejitiogi, “Gonioxoadipi digoida nipoçigi Grécia ja nigomaşa me naxawanatakanaşa nişijo nicaağabi ane ixomağatijo codaa natigide.” Eliodi oko yoniciwaditibigiwaji leeğodi meliodi memaani me iwakateeni dinyeelo minoataşa madewetedipi anoyiwağadi Goniotagodi.

³ Pida jimonyatağawatiwaji nişina əonioxoadipi metigadaxawani me oenitedini nişicoa gadiwakatedi dinyeelo, anejitiogi eletidi lapoli loiigi Aneotedoğoji. Jişidaağee nişida moko ağatooa me idinanenağatibece nişina mejinağatağadicitiwaji.

⁴ Igaataşa nigica oko anelatibige nipoçigi Macedônia ixigağawepodi, igaanige ejogotağawatiwaji nigaleedaşa əadigomi, odaa ja əodibolığa, codaa akaamitiwaji eledi aniboliki, leeğodi me domaşa əadinakatoneğegi magoti nişida əabakedi.

⁵ Joanişidaa leeğodi me jakadi me leeditibige me jipokotiogi nişina əonioxoadipi migotibeci dinewadetibigiwaji, moilakidetedini nişicoa əaboonasa dinyeelo amaleğaga nigejotağawa ja igo. Joanişidaa nigikeenitiwaji maxawanatakani leeğodi makameğemaanitiwaji maxawanatakani, idığida ağica ane əadiğenitiwaji maxawanatakani.

⁶ Analakitibigetiwaji nişinoa notaşa! Nişina me jajicasa əoboonaşa dinyeelo oiciaceeketege nişina anetanaşa. Nişina ane doğowidi elanigijedi, odaa idaağee ağowidi lawodigijedi ane nopilağaditedio. Pida nişina anowidi elanigijedi, odaa owidi lawodigijedi ane nopilağaditedio.

⁷ Nişina oko leeditibige mepaa yowo nişica ane liwokodi dinyeelo me ane iboo. Odaa ayakadi daşa agecağalo laaleğena nişina me yajigo, codaa ażele me yajigo liboonigi daşa leeğodi eledi oko moiedege. Pida leeditibige me ninitibece nişina me yajigo liboonasa dinyeelo, igaataşa Aneotedoğoji yemaa nişina oko ane ninitibece nişina me yajigo liboonasa dinyeelo.

⁸ Igaataga Aneotedoğoji yakadi me yajigotedağawatiwaji caticedi anopootibige, eotedibige midioka limedi makati inoatawece anopootibige, codaa eotedibige makati maxawanı eledi oko anowo okanicodaağica nibakedi anele, anowotema Aneotedoğoji.

⁹ Joanişidaa aneeta Aneotedoğoji lotağanağaxi mee,

“Niçina oko aneliodi me yaxawa niçinoa madewetedi,
Aneotedoðoji idioka limedi me daðaxa meletetema niçini oko.”

¹⁰ Aneotedoðoji yajigote nolacidi niçina anetanaða, codaan niwakateeted-ibigoðoji ñoweenigi. Odaa eliodi ane yajigotedaðawatiwaji digo mijotaða niçijo anetanaða anowidi nolacidi. Odaa digo mijotaða niçijo oko anetanaða nopilaðaditedio lawodigijedi nigidiaðadi, odaa jeðepaanaga owidi nolacidi. Jigidaðenitiwaji niçina mediani eledi oko, odaa Aneotedoðoji aaðaga yajig-otedaðawatiwaji niçica ane daðaxa mele, caticedi anowoo makati.

¹¹ Aneotedoðoji eliodi ane yajigotedaðawatiwaji eotedibige midioka limedi makati maxawani eledi oko aninoa anoyopotibige. Odaa eliodi oko odiniotagodetalo Aneotedoðoji nigodibatege ñaboonaga dinyeelo anana-jicitedogowa me jadeegagatiogi madewetedipi anoyiwaðadi Goniotagodi.

¹² Igaataða niçina mawiitetiwaji niçida nibakedi, aðidokida daðaxawanitece anoyopotibige Aneotedoðoji loiigi, pida jaðagawiitiwaji meliodi oko odiniotagodetalo Aneotedoðoji.

¹³ Niçidi oko odogetetatalo Aneotedoðoji igaataða niçida nibakedi ikeetiogi me iwaðati codaan me iwitece niçicoa liiðaxinaðaneðeco nibodicetedi anele anoditece Cristo. Codaan odogetetatalo Aneotedoðoji leeðodi ñaboonagatiwaji anele anajicitiogi codaan miditawece eledi oko aninoa laðalanaða.

¹⁴ Odaa nigoyotaðaneðe Aneotedoðoji, odipokotagalocotiwaji codaan eliodi moyemaa metiðadati, leeðodi Aneotedoðoji meliodi meletedaðadomitiwaji, codaan leeðodi minoatawece yajigotedaðawa.

¹⁵ Iniotagodeegatalo Aneotedoðoji leeðodi niçijo ñonogeedi ane daðaxa mele ane najigotedogowa okotawece. Niçida ñonogeedi daðaxa mele caticedi niçica ane jakataða me jowooga.

10

Ica Paulo naðatetigi

¹⁻² Ee Paulo, eemoda iwikodaða niçina me idejo gadiwigotitiwaji, codaan aðee loidenigi. Pida niçina me leegitaðawa me ñadotoniticoace, aidoi me jidikotibigaðaji me ñadoxoki. Ideðejí leeðodi Cristo me daða loidenigiteda mi-joa, pida dinatite niçina oko anodakapetege, jipokotagalocotiwaji me daðawii daða leeditibige me ñadoxoki nigejigo makaamitaða. Igaataða ajawienataka mabo yaalegena me joxoðo niçidi oko anodi me ñodiciagi me jowookonaða niçina oko anida aneetege niçina iiðo.

³ Ewi minaagejonaga niçina iiðo, pida niçina me jideleðenaða ane beyagi, ajowookonaða liciagi anoyowo niçina okotigi niçina iiðo.

⁴ Niçina me jideleðenaða ane beyagi, ajibakenaða likanaðanaðadi niçina okotigi niçina iiðo. Pida jibakenaða ñodikanagaðadi Aneotedoðoji ane najigotedogowa. Odaa jibakenaða ñodikanagaðatedi loniciweðenaða me jiðekenaða ñodaxakawa ane yoniciwadi.

⁵ Jiðekenaða nowooko ane domeðetiðodinaale, inaaðinoa lotaða niçina oko anaðaxakenegip, anowote lotaða modakapetege niïgaxinaðaneðegi aneo me jowooðotaða Aneotedoðoji. Micataga daða jigoenagatedini niçinoa lowooko ane daða ilaaðatedice niçina oko, jaoðatibige moyakadi moyiwaðadi Cristo.

⁶ Odaa nigidiaðadi nige ikeenitiwaji me iwaðati inoatawece liiðaxinaðaneðeco Goniotagodi, odaa ja ñodigo me jiloikatitaða okanicodaðica oko ane deðeyiwaðadi niçidiwa niïgaxinaðaneðeco.

⁷ Niçida makaamitiwaji inokaniwinita oko anele. Niçina oko ane diletibige Cristo dağa imonya, niçini leeditibige me yowo moko eledi Cristo liigexedi, digo miditaşa me iişe.

⁸ Idaägee me idinanetece meji Goniotagodi me najigotedogowa şonaşatetigi, aidiboliğä. Goniotagodi najigotedogowa şonaşatetigi me şadaxawaneğegitiwaji me ili şatiwaşatakanegegi, idışida ajaoşa maniitiniwace.

⁹ Ajemaatiwaji daşaleetibige daşa jemaa me jao madoii niçina me jidikotibigaşaji.

¹⁰ Igaataşa idi oko anodi, "Niçina Paulo me didiko, iditedini niçinoa notaşa ane dakaketoğodomi codaan me şonitiadi. Pida niçina mini digoina şodiwigotigi, liciagi niçina oko ane aşamaleğegi, codaan anotaşanegecajo."

¹¹ Niçidi oko leeditibige moyowooğodi niçinoa şodotaşa ane jidiigatibigaşaji niçina me leegitaşawatiwaji, ida ane jaoğate niçina naşa idejonaşa şadiwigotigitiwaji.

¹² Niçida moko aşaca şodaaleğena daşa idiniciaceekenaşatege, degejinaşa me şodiciagi niçina oko anodiletibige daşa daşaxa me şoneşaga. Niçina midiaa diniciaceeketiwage, aşica lowooşotakanegegi, yetoledi!

¹³ Pida niçida moko aidinanenagatibece caticedi Aneotedoğoji ane ika me idinanenagatibece. Aneotedoğoji epaageote liniogo ane şobakadi, odaa ayakadi daşa inaşaxaşateloco niçidi liniogo, oteşexaaşaga şobakedi şadiwigotigitiwaji.

¹⁴ Leeğodi etakaamitiwaji catiwedi nipodigi Aneotedoğoji ane nibikota me şobakadi. Niçijo neşejoşotaşawatiwaji me jadeegaşatagawa nibodicetedi anele anoditece Cristo, oko odoejegipi mejigotaşawa, odaa ainuşaxaşateloco niçidi nipodigi libikotanigi Aneotedoğoji.

¹⁵ Odaa jinaşa idinuşaxakenaşa leeğodi libakedi eledi oko aneo monaşaxateloco şonipodigi me jibaşa. Pida inibeoonanagatige şatiwaşatakanegegi me ili amanagawini Aneotedoğoji yeliodaşatee nipodigi ane şobakadi şadiwigotigitiwaji.

¹⁶ Odaa jişidaşa jakataşa me jatematişatedibece nibodicetedi anele minoataşa eletidi nipodaga ane leegita moyototice şonipodigi me dişicata daşa idinanenagatibece leeğodi libakedi eledi oko.

¹⁷ Digo aneeta lotaşanaşaxi Aneotedoğoji, "Nigica ane dinanetibece, ele me dinanetece Goniotagodi Aneotedoğoji."

¹⁸ Igaataşa Aneotedoğoji adibatetege oko anepaa diniwenişiye, pida dibatetege niçina oko aniniaağiniwa Aneotedoğoji ele me yowotedibige.

11

Paulo dinatemati codaayatemati ica ane niigenatakanşa awitakaşaga

¹ Jemaa me adinatiitiwatiwaji niçina me jotaşatibece micataşa degee yetole. Jipokotaşawa madinatiitiwa natigide!

² Jemaa meliodi me idoweditaşgalocoti waji ane yemaa migotedağawa Aneotedoğoji me doweditaşgaloco. Macataşa naşana awicije baanaşa nipegi me wado, odaa eliodi ja dowediteloco, codaan aika eledi şoneleegiwa daşa itineşe, nigepaaşicota noko me wado. Jişidaa jemaa mejigotaşawa me idoweditaşgalocoti waji, codaan me şadikeenitalo Cristo, digo majotaşa naşajo awicije, amaleeşaga iniokiniwateda Cristo makaami nepilidi.

³ Pida digo mijotaşa niçijo Lakeedi me ibake lowooşotakanegegi me inaale Eva meo ane beyagi. Jişidaa idoitigi eledi oko daşa şadinaalenitiwaji

oditaşa aǵaleeǵemaani Cristo, oteǵexaaǵaleeǵemaani miniokiniwateda me iwitece.

⁴ Idoitigi daǵaniitiniwaciwaji, leeǵodi mabaatege okanicodaǵica oko anicotaǵawa, odaageetece Jesus, pida iiǵaxitaǵadici ane daǵa jiiǵaxinaǵatagadici. Codaa niǵida makaamitiwaji ja ǵadigomi mabaatege niwigo ane daǵa Liwigoteda Aneotedoǵoji, ane niwakateetibigaǵaji. Codaa ja ǵadigomitiwaji me iwaǵati eletidi nibodicetedi ane deǵewiteda, pida aliciaco niǵijo aǵaleeǵemaani Cristo.

⁵ Niǵidi oko anototaǵawa, anodiletibige daǵa daǵaxa me ǵoneǵaga coda moditibece me liiǵexedi Aneotedoǵoji, pida ee aǵeji me daǵaxa me ǵoneǵaga caticedi ee.

⁶ Idaǵida me diǵicata deǵee notaǵaneǵecajo, pida niǵida me ee owidi ixaketedi. Codaa jeǵeliodi me jikeenaǵatagawatiwaji me jowoogotaǵa inoatawece niǵino aǵaleeǵemaani Cristo.

⁷ Pida ee aǵica daǵa ǵadibanonitiwaji niǵijo me jatematitedaǵawa nibodicetedi anele ane icoǵotedigi miniwataǵa Aneotedoǵoji. Niǵijo me daǵa ǵadibanonitiwaji, jao me ee iwikodaǵa leeǵodi jaotibige me daǵaxa makaami ǵoneǵaga. Niǵijo me jao niǵijo aneji, domige jibatá?

⁸ Niǵijo me jiba me ǵadaxawanitiwaji, jibatege dinyeelo anoniwakateetibigiji eletidi lapolı loiigi Aneotedoǵoji. Niǵijo me jibatege niǵijo aǵaleeǵemaani Cristo.

⁹ Niǵijo midiaa ibakadi ǵadiwigotigitwaji inoa iǵalanaǵa, pida aǵica daǵa jipokotaǵawatiwaji daǵa ǵadigiwocitiniwace. Pida ǵonioxoadipi ane icoǵoticogi nipoǵoti Makedónia boǵonadeegitiwa inoatawece ane jopotibige. Ajemaa madaxawanitiwaji, codaa aǵica daǵa yowoogo me jipokotaǵawa madaxawani.

¹⁰ Digo mioataǵa Cristo midioka limedi me eetetece anewi, odaa ee ejitece anewi, niǵina meji me diǵicata oko nipoǵotiteloco Grécia ane yakadi me idoxoǵo me idinanetibece. Idinanetibece leeǵodi me diǵicata loojedi me jelooǵoditedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo.

¹¹ Igame leeǵodi ina meji? Aǵeji daǵa leeǵodi me daǵa ǵademaanitatiwaji, pida leeǵodi me ǵademaanitiwaji, codaa Aneotedoǵoji yowoogodi mewi me ǵademaanitiwaji.

¹² Ajibatege daǵadaxawanitiwaji natigide, codaa ajipokotaǵawa madaxawani gaantiǵida noko. Odaa jijidaa me daǵa jao ane leeǵodi me dinabaketibece niǵijo anokowo me liiǵexedi Aneotedoǵoji. Niǵidiwa ǵoneleegiwadi awitakaǵa oyemaa modi ica libakedi me liciagi ǵobakedi.

¹³ Niǵidiwa ǵoneleegiwadi odinanatigi me liiǵexedi Aneotedoǵoji, pida aǵewi me liiǵexedi. Libakedi moninaletiniwace oko. Niǵina me dinikee micataǵa deǵewi me liiǵexedi Cristo.

¹⁴ Pida aǵele daǵa jopooga leeǵodi moyakadi mowo niǵida anee. Igaataǵa iniaagini Satanás yakadi meo me liciagi aanjo anani nilokokena Aneotedoǵoji aneo me datale.

¹⁵ Odaa aǵinigina ane jilalaǵa niǵina nige diniigi niǵino liotaka Satanás nigowo me liciaco niǵino Aneotedoǵoji liotaka, anodiiǵaxinaǵatece Aneotedoǵoji me yemaa niǵina oko me iǵenaǵatibigiwaji. Aneotedoǵoji icota me yajigotediogı niǵica loojedi ane iǵenaga niǵino loenataka.

Paulo dawikode leeǵodi me liiǵexegi Aneotedoǵoji

¹⁶ Jemaa mejitacaǵawatiwaji. Jiniǵikani diǵica ane diletibige deǵee yetole. Pida niǵica oko ǵadiwigotigitwaji ane diletibige deǵee yetole, odaa abaatege

niğida aneji, micatağa degewi me ee yetole, amaleegaşa jakadi monateciğini me idinanetibece. (Igaatağa inokina yetole me dinabaketibece.)

¹⁷ Natigide idinabakenawaanigitibece, odaa jiğidaağee jotağatibece digo micatağa yetole. Pida Goniotagodi aidiige daga idinabaketibece micatağa degee yetole.

¹⁸ Pida ina eliodi oko ane dinabaketibigiwaji, leeğodi moyemaa me yelögötibigiwaji. Odaa emaşa idinaağa, odaa idinabaketibece mejitici.

¹⁹ Niğida makaamitiwaji aleetibige doğowidi ağadixaketedi. Joaniğidaa leeğodi makati madinatiita codaan mabaatege niğijo anodi me liğexedi Aneotedogoji, yetoledi.

²⁰ Codaan niğida makaamitiwaji akati madinatiita niğidi oko anetigadiiğeni micatağa dağakaami liotagipi, codaan akati madinatiita oko ane doletibige me nağaxataşgalocatiwaji me diiğenataka, codaan oyeligo anidi makaamitagatiwaji, codaan akati madinatiita niğina oko ane ağadinaalenitiwaji odaa yadeegiteda ağaninyeelo, codaan akati madinatiita oko ane doletibige me yelogo, codaan me niğina oko ane diğica meotağaji ane micatağa daga yabaketigi ağadatobi.

²¹ Idibolığa moko ağamalağaga midaşa iniğatağawatiwaji, anodigotağawa niğidi oko.

Eğidaa diiticogi me jotağatibece micatağa yetole. Nigica anabo laaleğena codaan nigida ane leeğodi me dinanetibece, odaa ee dicabo yaaleğena mağaga idinanetibece.

²² Niğidiwa ağoneleegiwadi ane lemaanigi me yelögötibigiwaji, dinanetibigiwaji leeğodi modotağatigi nioladi hebreutedi. Pida ee eledi jotağatigi. Dinanetibigiwaji leeğodi mida aneetege loiigi Israel, pida ee ağaşa yoiigi. Codaan dinanetibigiwaji leeğodi mida aneetege licoğegi Abraão, pida ee eledi ida anejitege licoğegi Abraão.

²³ Modi me liotaka Cristo, pida baaneğemeğee Cristo liotagi anele caticedi niğidiwa ağoneleegiwadi, leeğodi mepaşa jawikodeteloco niğida ibakeditema Cristo. Anaşa idotoko me jotağatibece micatağa niğina yetole leeğodi me idinabaketibece. Ee inağaxateloco niğidiwa ağoneleegiwadi, leeğodi mepaşa dağaxa me jiba. Elioditibece me idejo niwilogonağaxi, codaan elioditibece metidalaketibige, caticedi niğidiwa ağoneleegiwadi, codaan idatecibece ja domaşa ideleo.

²⁴ Ciinco metidalaketibige judeutedi. Owote trinta-noove metidalake.

²⁵ Itoatadığida romaanotedi metidalaketibige onatitiwa ebo. Onijoteci metidigidatice onatitediwa wetiadi. Itoatadığida me iniwiaje, odaa domololetini etogo. Ijo midiaağejote catinedi ninyoğodi onijoteci noko, onijoteci enoale.

²⁶ Eliodi me iniwiaje, odaa elioditibece me jakapetege ane doide catinedi akiititedi, codaan eliodi me doidetibige olicağaga, ijo meliodi me doidetomi leeğodi yoiigi me ee nakapetegi, codaan doidetomi niğijo ane daga judeutedi nağagodakapetigi. Etida mağaga doidetomi me idejote nigotadi, codaan me midiwataşa nipodaşa ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi, codaan me liwigotinigi akiidi-eliodi. Codaan eliodi me doidetomi, leeğodi niğina oko anodinanatigi me ağonioxoadipi.

²⁷ Jao nibakedi ane dakake, codaan inigaaxe. Idatecibece ağabo me jiote. Idatecibece ideloadi nigigi, codaan me ideloadi ecibi. Idatecibece ağica ane jeligo, ağica yowoodağagi, codaan me idilowadi.

²⁸ Ağaleeğejitece eletidi yawikodico. Pida eleditace inoatawece nokododi eliodi me ee aägeçagalo leeğodi niğinoan ake dakketema inoatawece lapoli loiigi Aneotedogoji.

29 Niçina minitibece oko ane naçamalağa eliwaçatakanegeli, codaan ee maçaga jeemitetece me idaçamalağa, leeğodi me jiwikode niçini oko. Nigica aneo eledi oko meyamaçatice metiwaçataka, odaa eo meliodi me ee agecaçalo.

30 Nige leeditibige me idinanetibece, enice ele me idinanetece niçina ane ikee me ee aqamaleğegi.

31 Leeditibige midioka limedi me jogeeğatalo Aneotedoğoji, Noenoğodi codaan me Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo, ane yowooğodi me daga jiwitaka.

32 Idiaaçejotice nigotaşa Damasco aneitice niçijo lacilo judeutedi, niçijo inionigi-eliodi Aretas ane iomağaditice. Niçijo midiaaçej, niçijo lacilo judeutedi eote nowienoğododi lapoagi-nelegi naçani nigotaşa me domaşa dibatiwa.

33 Pida ijo yokaaqetedipi jegetidexaçatinigi ajo etacani elooodo. Odaa joçoiwaçateetiwece naçajo etacani mijotaşa ijo lawimağajegi niçijo niwilanigi, ane leegitibigimece, ane niotaa nigotaşa. Odaa jegetidikatinicogi we. Odaa jiçidaa negetidiwoko.

12

Paulo onica ica lakanigil micataşa daga ligeedi, codaaw dawikode leeğodi neelotagi

1 Ejopotibige me idinabaketibece, idaaqee nige diçicata jaoşa. Ejitece niçina şodakatigi, ane micataşa daga şodigeedi, Goniotagodi ane najig-otedoğowa, codaan me nikeetedoğowa.

2 Ini yowooğotagi şoneleegiwa anida aneetegi Cristo. Jegeote catooze nicaaqape me dibate Aneotedoğoji niçini şoneleegiwa, odaa ja yadeegitedibigimece ditibigimedi, niçica ditibigimedi anepaanaça ipegitege Aneotedoğoji. Ajowooğodi domigoka ligeedi, ogoa domigewi Aneotedoğoji me yadeegi niçini şoneleegiwa. Iniokiniwateda Aneotedoğoji me yowooğodi.

3-4 Ajowooğodi Aneotedoğoji domige yadeegitedicogi lodox, liwigo codaan me lolaadi niçini şoneleegiwa, ogoa domige iniokini liwigo me yadeegi Aneotedoğoji. Pida başa jowooğodi Aneotedoğoji me yadeegi, codaan niçini şoneleegiwa wajipatalo notaşa ane doğoyakadi moyowooğodi ane diitigilo niçina oko, oteğexaağaga modotagatigi.

5 Enice me idinabaketibece jiçinia leegodi niçini şoneleegiwa. Pida aidinabaketibece daga leegodi emeğee. Idoka idinabaketibece leegodi niçijo ane ikee me ee aqamaleğegi, ane diçica loniciwaşa.

6 Nigalee jemaa me idinabaketibece, aqee yetole, igaataşa ejitece inokina anewi. Nigica ane deemitetibigiji leeğodi me nadi ibakedi, codaan me wajipata iiçaxinaçaneğegi, ajemaa değeneğegi deemitetibigiji leeğodi me idinabaketibece. Odaa aqalee idinabaketibece.

7 Domaşa yakadi deşeliodi me idinanetibece leeğodi Aneotedoğoji mowidi ane nikeetediwa niçinoşa ane joxicaçatema. Pida meotedibige me daga idinanetibece, Aneotedoğoji ika liiğexegi Satanás meo anigotiwa. Eo yeelotagi ane şonitiga, aneo me jawikode, micataşa daga icijegi catiwedi ibole.

8 Itoatadiğida me jipokotalo Goniotagodi me noğatedice meetaşa niçida neelotagi.

9 Odaa naşa idigidi, meetediwa, “Genşa jao me Ee ane daşaxa meletağadomi, codaan ja jajigotedağawa inoatawece anopootibige madinatiita. Igaataşa niçina me eemiteetece me diçica şadoniciwaşa, odaa ja jikeetağawa yoniciwaşa mida makaamitaşa.” Odaa ja idinitibeci codaan

me idinanetibece leeġodi niġinoa iġamaleġeco, jaotibige midioka limedi me jakadi mini meetaġa loniciwaġa Cristo.

¹⁰ Odaa idinitibeci niġina me leeġodi Cristo me jeelotika, ina moy-ametibigji eledi oko, ina minoa iġalanaġa, ina metidiatibeci oko, codaa minoa ane dakaketomi. Igaataġa niġina me jeemite me idaġamalaġa, Aneotedoġoġi najigotediwa loniciwaġa.

Paulo igecagaleġe anoyiwagadi Goniotagodi manitaga nigotaga Coriinto

¹¹ Jao me iciagi yetole me jotaġa, leeġodi me idinabaketibece. Pida akamaġakaamitiwaji awiitibige me jao niġida aneji me jotaġa. Igaataġa akamaġakaamitiwaji domaġa leeditibige madinienaqaneġeni. Igaataġa jiġidaa niġidi oko modiletibige me digicata iniwaló, niġidi oko anoditibige me dağaxa me ġoneġaġa liiġexedi Aneotedoġoġi, niġidi adağaxa meletibigiwaji dogonaġaxatiloco.

¹² Ee aġica daġa idajolitaġa niġijo me jao ibakedi makaamitaġatiwaji. Joaniġidaa Aneotedoġoġi me ikee me ee liiġexegi, leeġotedi niġinoa ġobinico aneote, ane joxicaġatema, codaa moikee loniciwaġa Aneotedoġoġi.

¹³ Ijoatawece niġijo ane jaotema eletidi lapolı loiġi Aneotedoġoġi, iċċaġijoa baanaġa jaotedaġadomitiwaji. Pida idioka jipokotiogi eletidi lapolı ġonioxoadipi metidaxawa, pida akaamitiwaji baadaġa jipokotaġawa idoitibige daġa ġadigiwocitiniwace. Pida nigakatitiwaji me beyagi niġida aneji, jipokotaġawatiwaji me ixomaġateenitice ibatiġi.

¹⁴ Ja idigo mejigo idalitaġawatiwaji, odaa jegeote itoatadiġida mejigo. Pida ajipokotaġawatiwaji madaxawani. Igaataġa ajoletibige ġaninyeelotiwaji, pida joletibige dokkaġaleegħa ademaanitiwaji. Igaataġa leeditibige eniododipi moyajigota lionigħi icoatawece niġīcoa anoyopotibige, idiqda anionigħi oyedia eliododipi. Odaa ee jiġidaageji ee micataga ġadioditiwaji. Joaniġidaa leeġodi me daġa jemaa me jipokotaġawa madaxawanitiwaji.

¹⁵ Idinitibeci niġina me jakadi me jaagħadi niġīca anidi meetaġa, codaa emeġee ja idigo me idinaaġad me ġadaxawanitiwaji. Pida niġina me ji-keetaġawatiwaji meliodi me ġademaani, akamaġakaamitiwaji jeġepaanaġa daqgħadiaa ademaani.

¹⁶ Pida niġida makaamitiwaji, icota maniwotitomi me daġa ġadigiwoci. Pida aġaniaditibige anee me ġadinaalenitiniwace, codaa modi jibake yacilo me inigaanyetece ġaninyeelotiwaji.

¹⁷ Domigica me jibake eledi oko ane jimonyataġawa me ġadinaalenitiniwace? Aġica, codaa aġica daġa yowoogo!

¹⁸ Ja jipokota Tito migo dalitaġawatiwaji, codaa lixigaġawa eledi ġonioxoa ane jimonya. Tito aġica daġa ġadiboloiteenitiwaji. Ee iniaa Tito idokida anejinaġa me jibaġa, leeġodi diniciamico ġodwoooko.

¹⁹ Jakadi maleetibigetiwaji minoatawece niġinoa ane jidi, jidikotibigaġaji midokida me jikeetaġawa me digicata ġobatiġi. Pida Aneotedoġoġi ġodadi me jidiliġatedini inoatawece leeġodi me ġodexogotege Cristo, odaa jemaanaga me ġadaxawaneġegi me ili ġatiwaġatakaneġegi, anakaami ġodokaġetedipi ġodemaanigipi.

²⁰ Igaataġa idoitibige degejotaġawatiwaji, oditaġa ja jibataġawatiwaji maleegawiite ġadoenataka ane daġa jemaateda mawiite. Odāa jaġaleetibigetiwaji degee eledi oko, me daġa iciagi niġijo oko ane domeġġemaani leeġodi me leeditibige me ġadoxokitiwaji. Idoitibige daġa jibataġawatiwaji makamaga adinideleġeni, codaa madinoceetiwage, makaami loidenaġa, makaami adodigomadadi, me beyagi motaġganitibige eledi oko, codaa me alaqani, madinanenitibece, me daġa ġadilakiitiwage.

21 Eleditace idoitibige degejotağawatiwaji, oditeğeote Aneotedoğoji me idibolığatağadictiwaji, codaa daga jinoe leeğodi meliodi oko anowo ane beyagi, ane doğodinilaatece loenataka ane beyagi. Niçina oko ane doğoika moitineğe ane daga lodawa, codaa me loomatewa oko ane daga lodawa, oteğexaağaşa oyajacağaditeda lidağataka lolaadi ane beyagi.

13

Paulo ibodicaxi codaa me iladee Coriintiotedi

1 Niçina naşa niłegi mitoatadığida mejigo idalitağawatiwaji. Eo me nalağatibigiji Aneotedoğoji lotağanağaxi mee, “Niçina oko ane dilaageteta eledi oko, leeditibige me doletibige iniwataale oko, ogoa domige iniwatadığını oko anonadi niçica niciagi, odaa jogoyakadi moniwoditema mewi niçiniae nilaagedi niçini aneo ane beyagi.”

2-3 Jemaa me jibodicaxi niçidi anowo ane beyagi maleedığicatibige mejigo idalitacağawatiwaji, codaa miditawece niçidi eledi oko. Igaataşa jişijo me ədibodicaxinitiwaji niçijotace mejotağawa, codaa digo aneji naşa leegitiwa, ədibodicaxinitacetiwaji niçina me jiditibigağaji nağadi iwakate notağanağaxi. Eji memaanı me jikee me idibake Cristo niçina me ədotağanegenitiwaji. Odaa natigide nigejigotace idalitağawatiwaji, odaa aqaleeğica ane jiwikode aneo loenatagi ane beyagi. Cristo aqamaleğegi nige ikee anigotedağawatiwaji, pida ikee loniciwaşa ədiwigotigi.

4 Idaağida mica ina daga ağamaleğegi Cristo nişijo noğonanyoketedinece nicenağanagate moyeloadi. Pida niçidiaağidi Aneotedoğoji ibake loniciwaşa me yewikatiditace. Odaa niçida moko jişidağagejinaşa moko ağamaleğegi digo mijootaşa Cristo mağamaleğegi. Pida leeğodi me ədexogotegi Cristo, ədewiğatace leeğodi loniciwaşa Aneotedoğoji niçina me jaoşa aniniğatağawa, leeğotedi əbeyaceğeco.

5 Adinicinitiwaji, codaa makamaşa adiniwini, amanagawini owoogoti nigewi manakatoni Goniotagodi. Jogowooğotitiwaji Jesus Cristo me digeladetediwağaji. Iniwa makaamitatiwaji idokidata niçina nige ədixomigıtijo me dineetedağawa.

6 Inibeotege nige ədiwineğegi, odaa icota manati me daga jineteeşa, pida oko baanaga ədixomağatice me dineetedoğowa Goniotagodi moko liiğexedi Cristo.

7 Pida jipokotibigalo Aneotedoğoji me diğica anigetigida gadoenatagi ane beyagi. Ajipokotalo Aneotedoğoji daga ikee mepağanaşa ədixomağatice me dineetedoğowa moko liiğexedi, pida jipokotibigalo mawii anele. Ağica ane jaoşa nigina oko modiletibige daga jineteeğatema Goniotagodi. Pida ane dagaxa mele mawiitiwaji niçina ane iğenaga.

8 Igaataşa ajakataşa me jakapagatege niğaxinağaneğegi anewi, pida inoka jakataga me jiiğaxinağanagatece anewi.

9 Igaataşa ədinitibece niçina me ədoniciwatitiwaji me iwağatakani, icaağica nige jeemiteegatece me ədagamalaga. Jemaanaga makaamitawece ateciği, mabootiwage mawii ane iğenaga.

10 Jiditibigağaji nağadi iwakate notağanağaxi leeğodi me leeğitağawatiwaji, amanagawini nigejigo idalitağawatiwaji, odaa aleeditibige daşa jibake inağatetigi ane najigotediwa Goniotagodi me ədodoxokitiwaji. Najigotediwa niçida inağatetigi me ədaxawanitiwaji me ili ətiwağatakaneğegi, idığida ajaağadi me iwağatakani.

Owidijedi lotaşa Paulo me yecoaditibige Coriintiotedi

¹¹ Akaami inioxoadipi. Jiditibigaqaji owidijedi yotaqa me gadibodenitiwaji. Adinoniciwagatitiwaji amanagawini abootiwage mawii anele! Atacolitece niqinoa yotaqa! Jemaa mabootiwage mowookoni! Adeegi qadewiga me daqadinotigimadeni, codaan madinoniciwagatitiwaji me qadilakiitiwage. Odaa Aneotedoqoji ane godemaa okotawece, codaan aneote godaalegenali mele, ideite makaamitaqatiwaji.

¹² Adinibedonitiwaji madiniceni madinecoati jiġidaa ane yemaa Aneotedoqoji.

¹³ Inatawece loiigi Aneotedoqoji aninaa meetaqa oyecoaditibigaqajitiwaji, inatawece niqina oko ane iomagaditedice Aneotedoqoji mepoka nepiliditeda.

¹⁴ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo meliodi meletedaqadomitiwaji, codaan midioka limedi Aneotedoqoji me ikeetedaqawa me qademaanitetiwaji akaamitawece, codaan jemaa Liwigo Aneotedoqoji midioka limedi me idei qadiwigotitiwaji amaleegaga eote makaamitawece owoogoti makaami dinoiigiwepodi. Odaa jiġidaaqee. (Amém).

PAULO LIWAKATETIGI GAALATATEDI

Galácia one iigo aneledi oiiğe romaanotedi. Oneliodi lapolí loiigi Cristo mi-joatağa owidi nigotadi Galácia. Liwigotigi niğicoa nigotadi, ani aca Antioquia da Pisídia, Derbe, Listra, ajaa Icônio. (Awiniteloco Atos 15). Eliodi oko ane loiigi Goniotagodi aona judeutedi, pida onica judeutedi anoditiogi me dağa dibatetege Aneotedoğoji nige doğodioteci ijoatawece ane lakataşa judeutedi.

Paulo şonitiadi lotaşa me dakapetege niğicoa niğaxinaşaneğeco ane degewiteda, codaan yalomege nigidi oko anodioteći niğicoa niğaxinaşaneğeco ane diğica ane jaoğate. Codaan yalaşata Abraão, ane nelokodi judeutedi, anodaägee me nakato Aneotedođoji, odaa leegodi eliwaşatakaneğegi Abraão, odaa Aneotedođoji ja dibatetege. Abraão akaağijo me yewiğe maleedığicatibige Moisés dağa iditedini liğenatakaneğeco Aneotedođoji codaan ane lakataşa judeutedi. Paulo mee nigina oko anonakato Goniotagodi me dağadiaa liotagi niğijo lakataşa laxokodi judeutedi. Paulo aağaşa yalaşata niğino ane loenataka niğina oko anodioteći laaleğena lidaşataka ane beyagi, codaan aağaşa yalaşata anigota Aneotedođoji Liwigo niğina oko baanoşonakato Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige ica niğeladimigipitigi niğotedi Galácia

¹ Ee, Paulo, jidi nağadi iwakate notaşanaşaxi. Ee liğexegi Jesus Cristo, codaan me Aneotedoğoji Godiodi, aneote Jesus me yewiğatace niğijo me yeleo. Aşoko anetidiolatice, codaan aşoko anetidiğe me jibatema Aneotedoğoji.

² Ee inaa inatawece şonioxoadipi aninaa digoina meetaşa şodecoaditibige lapolí loiigi Aneotedoğoji ane ligeladi niğotedi Galácia.

³ Jemaanaşa Aneotedoğoji, Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meliodi mowote aneletaşadomi, codaan mowote şadaaleğenali mele.

⁴ Jesus ijaa dinajigo me yeletetema şobeyaceğeco, eote me şodiwoko nakataşa ane beyagi anino a niğina iigo. Leeğodi joanişidaa ane yemaa Aneotedoğoji Godiodi.

⁵ Odaa jemaanaşa niğina oko midioka limedi modoğetetalo Aneotedoğoji. Odaa jiğidaägee. (Amém.)

Ağicoa eletidi nibodicetedi anele ane icoğotedicogi miniwataşa Aneotedoğoji, pida jiğinokinoateda niğino a ne jatematiğatedibece

⁶ Gadopootiwiği niğica me age mikanitedice Aneotedoğoji aneniditedağawa. Leeğodi Cristo eliodi meletedağadomitiwaji, odaa Aneotedoğoji eniditedağawa makaami nepilidi. Pida jiğiaşatitiwaji eledi natematigo anodi niğina oko me icoğotigi miniwataşa Aneotedoğoji.

⁷ Pida anewi, ağicoa eletidi nibodicetedi anele ane icoğotedicogi miniwataşa Aneotedoğoji. Pida inatibece oko anetişadigiwocitice, codaan odoletibige moiği niğino a nibodicetedi anele anoditece Cristo.

⁸ Pida degejinaşatece eledi natematigo, ogoa domigetaşa aanjo ane icoğotibigimece ditibigimedi dağa eetece natematigo ane dağa liciaco nibodicetedi anele baaneşeşinagatece, Aneotedoğoji eote midioka limedi me nawikodeega niğina oko aneetece eledi natematigo, codaan domigokomoğoko, ogoa domige aanjo, pida idokee me şodiloikatidi.

⁹ Ejinagataşagawa niğijo baaneşeşinagataşawatiwaji. Diğica okanicodağica ane yatematitaşawatiwaji eledi natematigo ane daşa liciagi

niçijo natematigo anele baanaga abaatege, Aneotedogoji iloikatidi niçica oko nigepaa ganigicatibige.

¹⁰ Dawice me ęadotaqaneğenitiwaji igaataqa ajoletibige me jocaqata oko. Pida joletibige me jao Aneotedogoji ane yemaa, odaa ninitedibece. Ajoletibige daqa jocaqata oko, igaataqa daqa joletibige me jocaqata oko, odaa agotegee liotagi Cristo.

Anodaagée Aneotedogoji me iolatedice Paulo me liigexegi

¹¹ Inioxoadipi, jelogoditedaqawa niçinoa nibodicetedi anele, niçinoa ane jatematitedibece, aqica aneetegé lowooko niçina oko.

¹² Igaataqa aqoko ane najigotiwa niçida natematigo anele, codaa aqica ane idiiqaxitece niçinoa nibodicetedi anele. Pida Jesus Cristo jiniaqiniwa ane nikeetediwa niçida natematigo.

¹³ Niçida makaamitiwaji jaqajipaatiibece ane yoenataka niçijo malee jioteci lakatigi judeutedi. Eliodi me jiatetibeci Aneotedogoji loiigi, codaa aqica daqa jiwikode. Inoatawece jaote me domaga jaagadi niçidi noiigi.

¹⁴ Owidi eletidi lionekadi ane inaqaxatelogo me jioteci ane lakatigi yoiigi judeutedi. Codaa eliodi me idinoniciwagadi me jotete liqaxinaqaneğeco yaamipi.

¹⁵ Pida Aneotedogoji idiomaqaditedice me ee liqexegi malee idejote catiwedi le eido. Odaa leeğodi meliodi me idiwikode, jeğeniditediwa me jiocece.

¹⁶ Aneotedogoji ninitedibece me yakadi me nikeetediwa Lionigi, eotedibige me jatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Jesus, liwigotigi eletidi noiigi ane daqa judeutedi. Niçijo Aneotedogoji naqa nikeetediwa Lionigi, ajoletibige eledi oko degetidiqaxi.

¹⁷ Codaa aqejigo nigotaqa Jerusalém daqa jakapetege niçijo oko baanaga liqexedi Aneotedogoji maleediqicatibige meniditediwa. Pida aqica daqa idinopaqadi odaa jegejigo nipodigi Arábia, niçidiaqadi ja jopitacicogi nigotaqa Damasco.

¹⁸ Naqa ixomaqatedijo itoatadığida nicaaqape, odaa jegejigo nigotaqa Jerusalém, domeğejigo joletibige me jowooğodi Pedro. Idiaaqejote manitaqa nigotaqa ciinze nokododi.

¹⁹ Pida aqica jinadi otığinitece eledi liqexegi Goniotagodi, onijoteci me jinadi niçijo anodita Tiago, nioxoa Goniotagodi.

²⁰ Digawinitiwaji! Eji lodox Aneotedogoji me daqa jiwitaka.

²¹ Niçijo naqa idodicogı Jerusalém, odaa jegejigo nipodaqa Síria aniaa Cilicia.

²² Icoa lapoli loiigi Cristo ane idei nipodigi Judéia aniçica degetidowoogodi.

²³ Niçidi noiigi idokida mowajipa moditibece, “Niçijo anijo me ęodiatetibece, natigide jona yatematitedibece nibodicetedi anele anoditece Cristo. Jotigide geme domaga yemaa me yaqadi niçinoa nibodicetedi anele.”

²⁴ Odaa niçidi noiigi odogetetalo Aneotedogoji leeğodi anodaagigotediwa me idiigi.

2

Paulo idiaageletidi liqexedi Aneotedogoji

¹ Naqa ixomaqatedijo 14 nicaaqape, odaa jegejigotace nigotaqa Jerusalém ixigaqawa Barnabé. Ija Tito eledi jadeegi.

² Ejigo Jerusalém leeğodi Aneotedogoji nikeetediwa me leeditibige mejigo. Negejoticogi digoida, odaa ijoka jatecogojogotegi niçijo lacilodi loiigi Aneotedogoji. Odaa ja jelogoditiogi ane diitigi ane ęodatematigo, niçijo

nibodicetedi anele ane jelogoditedibece miditaşa noiigi ane dağa judeutedi. Ibakedi baanaga jao coda a egedaägejatigi me jao, ajemaa daga atooa nişida ibakedi.

³ Tito ixigağawa. Odaa idaağıda me loiigi greegotedi, pida aqoiedege nişijoa lacilodi me yakagidi lolaadi ane lakatigi judeutedi moikee me nepilidi Aneotedoçoji.

⁴ Pida idi oko anokowo moyiwagadi Goniotagodi. Nişidi oko codaagliди naşa dakatiobece anei me jatecogojoço, domoçoyemaa moyowooğodi domigewi dağadiaa jiwağatece ane lakataşa judeutedi, coda domoçoyemaa moyowooğodi mige jiigaxinağanağatece me jakataşa me jikanaga nişijoa lakataşa leeğodi me şodexogotege Jesus Cristo. Coda domoçoyemaa metigodiedege mejiwağatacece nişijoa lakataşa, odaa joaniğidaa taşa jopilağatacege moko niotagipi nişijoa lakataşa.

⁵ Pida aqodiwoditema, oteğexaaşaşa onateciçica, jaotibige akaamitiwaji midokee makati majipaata, coda me iwağati nibodicetedi anele anewi.

⁶ Odaa idiwa ijo a ne odiniciaceeketege nişidiwa şodacilodi, pida aqica jaote daşa jowooğodi ganigidi, igaataşa Aneotedoçoji aniwitedi oko aiwi ane latopaco oko, pida iwi anee. Aqica oko degetidiiğaxitece gaantiğida gela yowoogo miditaga.

⁷ Pida onadi Aneotedoçoji naşa najigotediwa inağatetigi me jelogoditedibece nibodicetedi anele minataşa noiigi ane daşa judeutedi, digo mijotaga Pedro me yajigote nağatetigi me yelogoditedibece nibodicetedi anele miditaga judeutedi.

⁸ Igaataşa Aneotedoçoji najigotediwa loniciwaşa me ee liiğexegi minataşa noiigi ane daşa judeutedi, digo mijotaga Pedro me yajigote loniciwaşa me liiğexegi miditaga judeutedi.

⁹ Tiago, Pedro ija João, anododigota nişina eledi oko micataşa daşa şodacilodi, nişidi iniwatadığını noğoyowoğodi Aneotedoçoji me najigotediwa nişida ibakedi şoneğegi, odaa joğodibatogogi ee ija Barnabé moikee moniwoditogodomi. Okotawece şodiwoditema mele me şobakadi liwigotigi noiigi ane daşa judeutedi, idiqidi başa libakadi miditaga judeutedi.

¹⁰ Nişidi iniwatadığını liiğexedi Goniotagodi idokida monipokotoğowa me jaxawanaga nişino madewetedi anidi liwigotigi Aneotedoçoji loiigi digoida nigotaşa Jerusalém. Joaniğidaa me idinoniciwağataşa me jaogate anonipokotoğowa.

Paulo diojotece Pedro manitaşa nigotaşa Antioquia

¹¹ Nişijo Pedro migo dalita nigotaşa Antioquia, jiojotece lodoe loiigi Aneotedoçoji, leeğodi me dibatá.

¹² Igaataşa nişijo neğeno, ligiiwepoditibece nişijo anoyiwagadi Goniotagodi ane daşa judeutedi. Pida nişijo neğenotibeci nişijoa şoneleegiwadi ane niiğe Tiago, odaa Pedro ja yototicoace nişijo anoyiwagadi Goniotagodi ane daşa judeutedi, odaa aqalee ligiiwepodi, igaataşa nişino judeutedi aliigiewepodi nişina ane daşa judeutedi. Odaa ja dinoğatice leeğodi doitiogi nişijo anoiedege nişina ane daşa judeutedi me leeditibige moyakagidi lolaadi, ane lakatigi judeutedi, moikee me nepilidi Aneotedoçoji.

¹³ Coda ijo a eletidi anoyiwagadi Goniotagodi ane judeutedi aqaca laaleğena, odaa joğowo liciagi Pedro. Coda me Barnabé owo mağaaşa diotecianowo.

¹⁴ Odaa nişijo naşa jinadi me degevi modioteci naigi anewi icoa nibodicetedi anele, ane icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoçoji, odaa mejita Pedro lodoe ijotawece nişijo oko, “Akaami judeu, pida jişikani me

iwitece ane lakatağa judeutedi, odaa jiğıwitece anodaagęe niğina ane dağa judeutedi. Enige, igaamee ina memaanı me iedeğenı ina ane dağa judeutedi modioteci ane lakatağa judeutedi?"

Aneotedoğoji icota meote me newigatace judeutedi, inaağina ane dağa judeutedi, leeğodi monakato Jesus

15 Me janiiğatini noğoko noiigi judeutedi, Aneotedoğoji ane iomağaditedice, ağica anejinaağatege eledi noiigi ane diğicoateda miditaşa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji ane iditedini Moisés.

16 Pida jiğidaagęe oko judeutedi, jowoogotaga Aneotedoğoji me dağa yakaditeda oko me iğenaga dağa leeğodi me yotete lajoinağaneğeco Moisés, pida leeğodi me jinakatonaga Jesus Cristo. Joaniğidaaa leeğodi okomoğoko judeutedi me jinakatonaga Jesus Cristo, jaogatibige Aneotedoğoji me yakadi me şodeğenaga leeğodi me jinakatonaga Cristo. Ağalee joleegatibige Aneotedoğoji me yakadi me şodeğenaga, leeğodi me jotetenaşa lajoinağaneğeco Moisés. Igaataşa Aneotedoğoji ağica ane yakadi me iğenaga dağa leeğodi me yotete lajoinağaneğeco Moisés.

17 Niğina me joleegatibige Aneotedoğoji me yakadi me şodeğenaga leeğodi me şodexogotega Cristo, ja jikeenaga moko abeyacağaga digo minataşa niğina ane dağa judeutedi. Pida domige niğidaaa leeğodi, Cristo meote me jaoga ane beyagi? Odaa aniğidaagęe!

18 Pida micataşa niğina oko ane yaağadi ligeladi, odaa niğidiaağidi ja dabiteğetacini ijaağijo niğijo diimigi. Eote niğijo aneetini. Joaniğidaağejı naga jika me joletibige me ideğenaga leeğodi me jioece niğijoa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, igaataşa niğidiwa niigenatakaneğeco onikeetaciwa me ee abeyaceğegi, codaa Aneotedoğoji me daşa yakaditeda me ideğenaga. Diğidiaağidi daşa joletacibige Aneotedoğoji me yakadi me ideğenaga leeğodi me yotete liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa ja jikeetace me ee abeyaceğegi, me diğica ananiigitici.

19 Odaa leeğodi niğidiwa niigenatakaneğeco monikeetiwa me ee abeyaceğegi, odaa micataşa degetideloadi niğidiwa niigenatakaneğeco. Odaa ağalee joletibige daşa yakadi Aneotedoğoji me ideğenaga leeğodi me yotete niigenatakaneğeco, codaa ağaleeğetidiğe niğidiwa niigenatakaneğeco. Odaa joaniğidaaa me jakadi me idewiğatema miniokiniwateda Aneotedoğoji, codaa miniokiniwateda me idiğe.

20 Micataşa daşa yemağawa Cristo madataşa nicenaganağate, codaa micataşa daaditagalı idewiğe. Pida ja idewiğatace leeğodi me yewigatediloco Cristo. Odaa anodaağejı me idewiğe maleeğejoteloco niğina yolaadi, joaniğidaaa aneji me idewiğe niğijo ane najigotediwa Cristo leeğodi me jinakato Niğiniaağiniwa, Lionigi Aneotedoğoji. Idemaa codaa ja dinajigo me yeleotedomi.

21 Joaniğidaağee ağica daşa jiligoditice Aneotedoğoji aneotedomi, ane dağaxa mele. Pida Aneotedoğoji nige dibatetege oko leeğodi me yotete lajoinağaneğeco Moisés, odaa amica jaoga Cristo me yeleotedoğodomı.

3

Domige me yotetenaşa lajoinağaneğeco Moisés, odaa Aneotedoğoji ja yakadi me şodeğenaga, ogoa domige me jinakatonaga Goniotagodi?

1 Anakaami Gaalatatedi. Niğida makaamitiwaji ja şadiciagi micataşa niğina yetoliwaşa! Domigica ane şadoxiitiwaji meotibige me dağadiaağiwaşati anewi? Ja jikeenagatağawatiwaji codaa me jaoga me

iġenaġa me jelogotaqataġawa anodaqee Jesus Cristo me yeleotedeloco nicenaqanagħate.

² Jemaa manalakitibgeti wali Aneotedoġoġi me daġa yajigotedaqawa Liwigo daġa leeġodi moteteni lajōnaqaneġeco Moisés, pida leeġodi me iwaġati nibodicedi anele anoditece Cristo.

³ Niġida makaamiti wali għadiciagi micataġa oko yetole, igaataqha madino joc-itini me gadewikitema għela gadewiġa me oniteloco l-oniċċiwaġa Aneotedoġoġi Liwigo, pida natigide jeġemaani mopilitaceloco me gadewiki, mabakeni akamaġa gadoniciwaġa.

⁴ Owidi anixomaq-ġateen idjotiwali għadawlikodico leeġodi manakatoni Goniotagħodi. Mige naqatooa ijoata weċċe ijoa għadawlikodico?

⁵ Niġina Aneotedoġoġi me yajigotedaqawa Liwigo coda niġina meote godoxi ġejtedi għadwigot iġitwali, domigeote leeġodi ina me iwitece lajōnaqaneġeco Moisés? Aniġidaqee. Pida eote inoata weċċe leeġodi majipaatt-aliwiċċi coda me iwaġati nibodicedi anele anoditece Cristo.

⁶ Lotaqanaġaxi Aneotedoġoġi yalaqata għonelokodi Abraão, niġiżo mee,
“Abraão nakato Aneotedoġoġi,
joaniġidha leeġodi Aneotedoġoġi me dibatetege Abraão
micataġa oko ane iġenaġa.”

⁷ Enice leeditibige mowooġot iġitwali, inata weċċe anonakato Goniotagħodi, joaniġidha qiegħi beġewi mida aneet tege l-licoġġi Abraão.

⁸ Aniġicatibige Aneotedoġoġi daġa dibatetege niġina ane daġa judeutedi, neġee Aneotedoġoġi lotaqanaġaxi me dibatetege niġina ane daġa judeutedi leeġodi monakato. Igaataqha digo ane diniditeloq naqadi notaqanaġaxi, Aneotedoġoġi yatematite Abraão nibodicedi anele niġiżo jotigide, neġeeteta,

“Gadibakeni me jibinie inata weċċe noiġi niġina iīgo.”

⁹ Aneotedoġoġi ibinie Abraão leeġodi midioka limedi me nakato. Odaa jiġida qiegħi Aneotedoġoġi me ibinie inata weċċe niġina anonakato.

¹⁰ Pida niġina oko anodoletibige me dibatetege Aneotedoġoġi leeġodi moyotete lajōnaqaneġeco Moisés, niġidi oko Aneotedoġoġi etacidetetece. Igaataqha lotaqanaġaxi Aneotedoġoġi mee, “Aneotedoġoġi etacidetetece inata weċċe oko ane diġidioka limedi mowote idiwata weċċe ane liiġenata kaneġġi notaqanaġaxi aneite lajōnaqaneġeco Moisés.”

¹¹ Pida jowooġot aġa Aneotedoġoġi me diġiċa ane dibatetege micataġa daġa iġenaġa leeġodi me yotete lajōnaqaneġeco Moisés. Igaataqha Aneotedoġoġi lotaqanaġaxi mee,

“Aneotedoġoġi dibatetege oko leeġodi me nakato,
odaan niġiżo oko idioka anaġa limedi me yewiġa.”

¹² Pida niġina oko anidioka limedi me doletibige me yotete lajōnaqaneġeco Moisés, niġini oko aliciagi niġiżo elezi oki anepaġa nakato Goniotagħodi. Igaataqha niġini oki doletibige midioka limedi me yewiġa leeġodi me yotete najoġi lajōnaqaneġeco, aneeta lotaqanaġaxi Aneotedoġoġi,

“Niġina oki anidioka limedi meote ane liiġenata kaneġġi lajōnaqaneġeco Moisés,
niġini oki idioka limedi me yewiġa.”

¹³ Oko nilaagħedipi leeġodi me daġa jakata qiegħi me jotetenaga ijoata weċċe lajōnaqaneġeco Aneotedoġoġi ane iditedini Moisés. Pida Cristo ja noqqa moko nilaagħedipi niġiżo me dawikode me domegħiġi għodilo ikatidi, niġiżo noqoyot teħdeloco nicenaqanagħate, odaa ja yeleotedoġġod omi. Igaataqha mee Aneotedoġoġi lotaqanaġaxi,

“Niġiċa oki anoyototi midataqha iwoġġ,

Aneotedoğoji laagedi."

¹⁴ Jesus Cristo ja yaağadi moko nilaagetedipi eotedibige micotece niğijo Aneotedoğoji lotağate Abraão me ibinie eletidi noiigi ane daga judeutedi. Leegodi Jesus Cristo me yaağadi mokotawece oko nilaagetedipi, Aneotedoğoji ibinie noiigi, codaa eleeditace mee me yakadi me najigotedoğowa Liwigo niğina ane jinakatonağa Cristo, leegodi akaağida me ligegi.

Lajoinağaneğeco Moisés icaağica Aneotedoğoji ane ligegi meote

¹⁵ Inioxoadipi, jao ane jiciaceeketege niğina oko me dinilakidetiwage. Niğina oko me dinilakidetiwage, oiditedini liboonağatedi, odaa ağaleegica ane yakadi me iigi domigetaşa ica ane noğa niğijo anodinilakidetigi.

¹⁶ Jıgidaägee Aneotedoğoji ane ligegitetege Abraão icaağica ica anida aneetege licoğegi Abraão me dinilakidetetege. Aneotedoğoji lotağanağaxi ikee Aneotedoğoji me degeetetece eliodi oko anida aneetege licoğegi Abraão, pida eetetece oniniteci anida aneetege licoğegi, ane Cristo.

¹⁷ Jemaa me jaote niğino a yotaga ane daga dakaketeda mowooğotitece. Aneotedoğoji eote ligegitetege Abraão me dinilakidetetege, micataşa diğica lidigo me dinilakidetiwage. Naşa ixomagatedijo 430 nicaağape, odaa Moisés ja iditedini lajoinağaneğeco, Aneotedoğoji ane iğete me iditedini. Pida niğijo notaşa Moisés ane iditedini ayakadi dogoiigi niğijo Aneotedoğoji ane dinilakidetetege Abraão, oteğexaaşa noğatice niğijo ane ligegiteta.

¹⁸ Aneotedoğoji meete Abraão me yajigote niğica ane dağaxa mele. Nige leeditibige niğina oko moyotete lajoinağaneğeco Moisés modibatege niğica anele, odaa ametığica jaşa me dinilakidetetege Abraão. Pida ewi Aneotedoğoji me yajigote Abraão niğica anele leegodi meote ligegitetege, odaa ja dinilakidetetege. Idığida aleegotedi lajoinağaneğeco Moisés.

¹⁹ Enice, igame leegodi Aneotedoğoji me iğe Moisés me iditedini ijo a liiğenatakaneğeco? Aneotedoğoji iğe Moisés me iditedini niğijo a liiğenatakaneğeco eotedibige me ikee niğica nibeyacaşa. Niğijo a niğenatakaneğeco oikee niğica ane yemaa Aneotedoğoji, neğepaağicota Niğijo anida aneetege licoğegi Abraão. Aneotedoğoji eote ligegitetege niğijo anida aneetege licoğegi Abraão me domaşa dibatege niğijo Aneotedoğoji ane ligegitetege Abraão me yajigoteta. Niğicoa aanjotedi oyajigota Moisés niğijo a niğenatakaneğeco, Moisés micataşa daga niğina aneo me ilağatiwage oko.

²⁰ Başa jopoğatibige me yaxawa niğijo oko ane libakedi meo niğina oko me dinilakidetiwage niğina me idoa itoataale oko ane leeditibige me dinilakidetiwage. Pida Aneotedoğoji boğoniniwatece, odaa ayopotedibige eledi oko me yaxawa niğijo neğeote ligegitetege Abraão me yajigote anele.

Ica ane leegodi Aneotedoğoji me iğe Moisés me idí lajoinağaneğeco

²¹ Domigejinaşa inoa lajoinağaneğeco Moisés me doğoniwoditema ica ligegitetege Aneotedoğoji Abraão? Oniwoditema! Igaataşa daga yajigo Aneotedoğoji niğenatakaneğegi mida loniciwaşa meote oko me newiğatace, Aneotedoğoji taşa yakadi niğina oko me iğenatibigiwaji leegodi moyotete liiğenatakaneğeco.

²² Pida lotağanağaxi Aneotedoğoji ikee niğino a nibeyaceğeco mida loniciwağateloco inatawece oko, micataşa daga liwilogoğedipi. Pida joanığida Aneotedoğoji me yakadi me yajigotediogi inatawece oko anoyiwağadi niğijo ane ligegi yajigotediogi leegodi monakato Jesus Cristo.

²³ Anıgicatibige Cristo degenagi meote oko moyakadi monakato, icoa lajoinaganegeco Moisés owote micatağa doğoko liwilogojedipi catiwedi niwilogonağaxi neğepaa ikee Aneotedoğoji anodağee niğina oko moyakadi monakato.

²⁴ Icoa lajoinaganegeco Moisés one micatağa niğina ane jilokağateloco ane doweditogoloco, codaa me nikeetogowa naigi anewi eotibige Aneotedoğoji me yakadi moko ane iğenaga leeğodi me jinakatonaga Cristo niğidiağıdı neğenagi.

²⁵ Natigide niğijo lajoinaganegeco Moisés ane liciagi niğina ane jilokağateloco ağalee doweditogoloco, igaatağa Aneotedoğoji ja yakadi me şodegenaga leeğodi me jinakatonaga Cristo.

²⁶ Igaatağa akaamitawecetiwaji akaami lionigipi Aneotedoğoji leeğodi manakatoni Jesus Cristo.

²⁷ Igaatağa niğijo naşa adinilegeni me Liboonağadi Cristo, odaa jişikeeni naşa şadexocitegetiwaji Cristo, codaa jağadiniigi me şadiciagi digo miyoatağa anee.

²⁸ Odaa ağıca iomığigi, okotawece oko diniciamico inoa judeutedi inaağina ane daga judeutedi, ina niotagipi inaağina ane daga niotagipi, inoa şoneleegiwadi codaa me iwaalepodi, inatawece diniciamico leeğodi moyexogotege Cristo, micatağa doğokinitece oko.

²⁹ Odaa leeğodi mida anenitege Cristo, niğida makaamitiwaji jiğida anenitege licoğegi Abraão, codaa aağaga yajigotedağawatiwaji Aneotedoğoji niğijo ane ligegi me yajigotediogi niğijo anida aneetege licoğegi Abraão.

4

¹ Ejemaa me jelogoditağawatiwaji anodaa diitigilo niğino a yotaşa. Micatağa niğina nionigi anicota me dibatege inoatawece ane nepilidi niğina naşa yeleo eliodi. Niğijo lionigi malee nigaanigi, niğijo eliodi idigota liciagi anigotiogi liotaka, idağee micota me dibatege ane nepilidi nigicota me şoneleegiwa.

² Niğijo eniodi eote oko ane yowie nigaanigi codaa me dowediteloco, codaa aneote eledi oko ane doweditelogo niğica ane nepilidi nigepaağicota niğica noko ane nibikota eliodi niğijo nigaanigi nige dağadiaa leeditibige mini oko ane dowediteloco.

³ Niğijo jotigide şadiciagi niğijo nigaanigawaanigi. Niğino a niwicidi ane niğenatakanaga aninoa niğina iiğ etiğodiğe micatağa doğoko liotagipi.

⁴ Pida niğicota niğijo noko ane nibikota Aneotedoğoji, odaa ja niwakatee epaa Lionigi. Enitedini me liciagi okanicodaağica nigaanigawaanigi, enitedini me loiigi judeutedi, noiigi anidiwa miditaşa icoa lajoinaganegeco Moisés.

⁵ Joanığidağee dinanatibige moko eotedibige me yakadi me yediatedeloco şobeyaceğeco, oko ane jotetenaga lajoinaganegeco Moisés, eotedibige Aneotedoğoji me yakadi me dibatedoğogi micataşa moko lionigipi.

⁶ Odaa leeğodi makaami lionigipi Aneotedoğoji, ja niwakateetedibigağaji Liwigo me digeladetiwece catiwedi şadaaleğenali. Liwigo aneitiwece catiwedi şadaaleğena dapaawetibige, meetalo, “Eiodi, Eiodi yemaanigi!”

⁷ Odaa leeğodi Cristo aneote, ağıleegakaami niotagipi, pida akaami nionigipi. Odaa leeğodi makaami lionigipi, Aneotedoğoji yajigotedağawa inoatawece anele ane yajigotediogi lionaşa.

Paulo igeçagalege Gaalatatedi

⁸ Niğijo jotigide ağıcoa mowooğotitiwaji Aneotedoğoji. Codaa akaamitiwaji liotaka niwicidi abeyacağşa.

9 Pida natigide joḡowooḡotitiwaji Aneotedoḡoji. Oḡoa domigetaḡa eneḡegi iġenaga meji Aneotedoḡoji baġa ḡadowooḡotitiwaji. Enice, igame leeġodi me domeġemaanitiwaji mopilitacege makaami liotaka niwicidi abeyacaġaġa ijaaqijoa ḡadakataġa laxokodi ane diġica loniciwaġa?

10 Motetenitiwaji noko eliodi, codaa me nokododi me gela epenai, codaa inoa nalokeco ane daġa nigotedini, codaa me niġinoa nicaaġape inoa ḡadakataġa laxokodi anoiġetaġawa moteteni.

11 Eliodi me yaaditibigaġajitiwaji. Nalaġatigi daġa atooa ijoatawece niġijoa ibakedi ane jaote me ḡadaxawanitiwaji.

12 Inioxoadipi, jipokotaġawatiwaji manowikitiwa digo aneji me idewiġa. Igaataġa ja idiniciaceeketaġagitiwaji ane daġa akaamita judeutedi. Codaa niġida makaamitiwaji aġica daġawii ane beyagitomi.

13 Owooḡotitiwaji niġijo maleekoka idinojogotini me jatematitedibece ni-bodicetedi anele anoditece Cristo, idiaaġejote makaamitaġatiwaji leeġodi me jeelotika.

14 Pida aġakatitiwaji daaditiġica iniwaló, pida abaatigi, idaaġee mida yeelotagi ane dakaketaġadomi. Odāa jaġabaatigi micataġa degee niaanjo Aneotedoḡoji, codaa mabaatigi micataġa daġabaatege Jesus Cristo.

15 Codaa eliodi maniniitibecitiwaji. Natigide, igaamenitiwaji ina me daġadiaaġaniniitibeci ee leeġodi? Jakadi meji naġa ḡadigomitiwaji niġijo jotigide manogaa akamaga gagecooġe manajicitiwa, daġa leeditibige mi-daġemiitiwa madaxawani.

16 Natigide, manigcaa jao me ee ḡadaxakawa leeġodi me jelogoditawatiwaji anewi?

17 Niġijo anetiqadiġaxinitcetiwaji ane deġewi, niġijo oko dinoniċiwaġaditibigiwaji mowote me ḡadokaażetedipi, pida aġid iqida doġowote aneletaġadomi. Idokoyemaa me iwitecetiwaji, odāa aġaleeġaniwitici.

18 Pida ele me idinoniciwaġadi me jaote makaami yokaaġetedipi igaataġa jemaa me jao aneletaġadomi. Idioka limedi mewi me idinoniciwaġadi digoina aġinokina me ee makaamitaġatiwaji.

19 Akaami ionigipi yemaanigipi! Joaniġidaa leeġodi meliodi me yaaditibigaġaji, ja jawikodetace, macataġa nagana ḡodiodo naġa dawikodetace me ilee le me dinigaje. Jawikode nigepaġicoottatiwaji made enitiwaji digo mioataġa Cristo anodaageeteda.

20 Eliodi me domaġa jemaa me idejo makaamitatiwaji naġani lakata daġanagawini elodi anejigotawatiwaji me ḡadotaġaneġenitiniwace, me daġa jiojotaġadici. Igaataġa eliodi me yaaditibigaġajitiwaji, codaa ajowooġodi niġica anejigotawatiwaji me ḡadaxawani.

Ica anoiciaceeketege Agar ajaa Sara

21 Akaamitiwaji anemaanni moteteni lajoinaġaneġeco Moisés, aneloġotitiwa! Aġica majipaattatiwaji aneeta Aneotedoḡoji lotaġanaġaxi anidiwa najoinaġaneġeco? Ejitibige ina noġowooḡotitiwaji.

22 Naġajo notaġanaġaxi ikee Abraão mijoa iniwataale lionaġa. Onica lionig-itege aċċa iwaalo ane liboonaġadi Agar ane liota naġajo baġa lodawa. Ica elodi bogħone lionig-itege naġajo baġa lodawa ane daġa niota, ane liboonaġadi Sara.

23 Niġijo lionig-itege naġajo iwaalo ane niota enitini me liciagi okanicodaġica nigaanigi. Pida niġica lionig-itege naġajo ane daġa niota joaniġinnaġini ane enitini leeġodi Aneotedoḡoji me ligegi micota menitini, enitini leeġodi Aneotedoḡoji yajigoteta loniciwaġa naġajo eliodo idaagħida naġa daġaxa mopake.

²⁴ Niçida natematigo ida ane niitigi. Niçidi iniwataale iwaalepodi oiciaceeketege niçicoa itoataale anigote Aneotedoğoji me dinilakidetetege oko. Agar liciagi niçijo oxiigodi anee Aneotedoğoji me dinilakidetetege oko, aneote digoida maditaşa wetişa anodita me Sinai, nippodigi Arábia. Niçijo lionigi Agar micataşa niotagi. Joaniçidaagee niçina oko ane yotete niçijo oxiigodi anee modinilakidetetege Aneotedoğoji, niçidioko micataşa daşa liotagipi niçijoia niigenatakaneğeco.

²⁵ Enice nağajo Agar niitigi me liciagi niçica oxiigodi anee niçinaoko modinilakidetetege Aneotedoğoji, aneote Aneotedoğoji digoida maditaşa wetişa anodita Sinai. Agar eledi oiciaceeketege nigotaşa Jerusalém, igaataşa niçijo niçeladimigipitigi nağani nigotaşa oyotete niçica oxiigodi anee Aneotedoğoji me dinilakidetetege oko, odaa niçidi niçeladimigipi oiciaceeketege daşa liotagipi lajoinağaneğeco Moisés, igaataşa niçijoia lajoinağaneğeco oiiğe lewığa.

²⁶ Pida Sara ane daşa niota, boğoiciaceeketege niçida gela nimaweneğegi Aneotedoğoji me dinilakidetetegeoko, codaan liciagi aca nigotaşa digoida ditibigimedi, aca gela Jerusalém. Odaa okotawece anida anejinağatege Cristo jögokomoğoko niçica niçeladimigipitigi nağaca gela nigotaşa, odaa ağıdiciagi niotagipi, igaataşa agetiğodiiğe lajoinağaneğeco Moisés.

²⁷ Igaataşa nağani iwaalo ane dağadiaaşoniwitacota mepoğowidi lionaşa

caticedi nağajo iwaalo anepaşa niwita niçijo lodawa.”

²⁸ Inioxoadipi, oko lionigipi Aneotedoğoji leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitedoğogi, digo mijotaşa Isaue ane lionigi Sara menitini leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitetetege Abraão micota menitini.

²⁹ Niçijo jotigide niçijo lionigi Agar anenitini me liciagi okanicodaağica nigaanigi ja iatetibeci niçijo lionigi Sara anenitini leeğodi loniciwaşa Liwigó Aneotedoğoji. Joaniçidaagejinaşa niçina natigide.

³⁰ Pida Aneotedoğoji lotağanağaxi ikee niçica Aneotedoğoji ane iigeteta Abraão, niçijo meete, “Amonyaa mopi nağani iwaalo niota, iniaağini niçini lionigi! Igaataşa niçina lionigi nağana iwaalo niota ayakadi daşa yawalace ane nepilidi eliodi daşa niwaiğawa niçijo lionigi nağani iwaalo ane daşa niota.”

³¹ Enice, inioxoadipi, ağıdiciagi lionigipi nağajo niota, pida godiciagi lionigipi nağajo iwaalo ane daşa niota.

5

Oko ane jinakatonaga Cristo ağıdiciagi niçinaoko niotagipi

¹ Cristo eote me dağadiaa jopooğatibige me jotetenaga lajoinağaneğeco Moisés me jaogatibige Aneotedoğoji me yakadi moko ane igenaga. Ağaleeğoko niotagipi. Enice atiteteloco gatiwağatakaneğegi, codaan jinigiwitece liigaxinaganegeco niçijooko anodoletibige mowotace makaami niotagipi, codaan mowote me iwitece niçijoia najoinağaneğeco.

² Digawinitiwaji! Ee Paulo, ejitağawatiwaji. Nigakagiti godolaaditiwaji ane lakatigi noiigi judeutedi leeğodi moyotete lajoinağaneğeco Moisés, odaa niçijo Cristo aneotedağadomi amica jaogate.

³ Jemaatace me Ɂadajoinitiwaji. Niñijo Ɂoneleegiwa ane ika moyakagidi lolaadi ane lakatigi judeutedi moyotete lajoinaganegeco Moisés, leeditibige midioka limedi me yotete idiwatawece najoinañaganegeco, odaa ayakadi daña dinetetema otigiditece.

⁴ Akaamitiwaji anoleetibige Aneotedoñoji me dibatedaňaga micataňa oko ane igenaňa leeňodi moteteni lajoinaganegeco Moisés, niñida makaamitiwaji jaňawalacetege Cristo. Odaa Aneotedoñoji aňalee yakadi meotedaňadomitiwaji icoatawece niňicoa anele ane domegeotedaňadomi.

⁵ Pida okomoňoko jowooňotaňa codaajawienatakanaňa Aneotedoñoji me yakadi moko oko ane igenaňa leeňodi me jinakatonaňa Cristo. Odaa Liwigo Aneotedoñoji jiňiniaageo me jowooňotaňa, codaajibeoonanagatege Aneotedoñoji micota me yakadi moko oko ane igenaňa.

⁶ Leeňodi niňina me Ɂodexogotege Jesus Cristo, aibeyacaňadi domige jak-agitaga Ɂodolaadi ane lakatigi judeutedi, oňoa domige ajakagitaňa. Pida ida anenegegi jaňga niňina me idinemaanaňatiwage leeňodi me jinakatonaňa Cristo.

⁷ Ja domaňa Ɂadilakiiticiwaji micataňa nalokodeňecajo baanaňa domaňa dinigaanye. Amiňo ica aneo mikanitiwaji me iwaňati ijoa niňaxinaňaganegeco anewi?

⁸ Niňijo oko aneo mikani me iwaňati niňijo niňaxinaňaganegeco, aňAneotedoñoji. Pida Aneotedoñoji baaniňinia aneniditedaňawa me iwitece.

⁹ Eliodi moditibece, “Onateciňini labookojegi eo minitawece leyemili.” (Odaa oniniteci oko yakadi me Ɂadibeyacaňati akaamitawecetiwaji.)

¹⁰ Pida leeňodi me Ɂodexogotege Goniotagodi, Ɂadinakatonitiwaji me daňawii eledi Ɂadowoogo. Pida niňijo oko ane Ɂadigiwocitiwaji, Aneotedoñoji iloikatidi, aňica meote daňa yowooňodi domige Ɂonegegi, oňoa domige aňonegegi.

¹¹ Inioxoadipi, modi malee jiňaxinaňatece ica malee leeditibige niňino Ɂoneleegiwadi moyakagidi lolaadi ane lakatigi judeutedi modocaňatalo Aneotedoñoji. Nigidaaňeji me jiňaxinaňa, igame leeňodi inaa maleegetidiatibece? Nigaleeňidaaňeji me jiňaxinaňa, niňina mejitece niňaxinaňaganegegi aneetece lemegegi Cristo madataňa nicenaňanaňate, agotigica ane yelatema yatematigo.

¹² Domaňa jemaatibige niňino Ɂoneleegiwadi anetigadigiwocitiwaji, anetigadiiňeni makagiti Ɂodolaadi, domaňa jemaa mowote caticedi niňica ane liiňenatakanegegi mawii, mepaa dinoňa me daňadiaaňica lionigi.

¹³ Niňida makaamitiwaji, inioxoadipi, Aneotedoñoji jeňeniditedaňawa me daňa Ɂadiciagi niotagipi anodioteči lajoinaganegeco Moisés. Pida jinaňaleetibige daňa leeňodi me daňa leeditibige moteteni lajoinaganegeco Moisés mocaganitalo Aneotedoñoji, oditaňa natigide jaňakatitiwaji mawii okanicodaňica ane yemaa Ɂodolaadi mawii. Pida adinaxawanitiwagetiwaji leeňodi madinemaanitiwage.

¹⁴ Igaataňa niňida makaamitiwaji otetenin oňatawece niňino ane iňetedaňawa Aneotedoñoji, nigoteteni niňijo liiňenatakanegegi anee, “Emaanitiwaji okanicodaňica oko anakapetege digo aneni makamaňa adinemaani.”

¹⁵ Pida adinowetitiwaji, igaataňa nigawii micoataňa ejedi ane diojo ane nowacaňanaňa anepaa dinanacilotiditiwage, doidetibige makamaňa adi-naňatitiwaji.

Icoa okomaňa Ɂodemaananya, icaaňicoa ane yemaa Liwigo Aneotedoñoji me jaňgat

¹⁶ Digawini ane jemaa me ige gitagawa. Ikanitiwaji Aneotedoğoji Liwigo me gadajacagatitema inoatawece ane oeni, amanagawini ağawii ane yemaa godolaadi mawii.

¹⁷ Igaataga niğica ane yemaa godolaadi lakapetegi niğica anağaga yemaa Aneotedoğoji Liwigo, coda niğica ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo ağaga lakapetegi niğina ane yemaa godolaadi. Odaa niğidi iniwataale ailagatiwage, micatağa dağa dinaxakawepodi catiwedi godaaleğena. Joaniğidaa leeğodi me dağa jakatağa me jağa niğina anokomaça jemaanağa.

¹⁸ Pida Liwigo Aneotedoğoji nige yajacağadi niğinoa godoenataka, odaa niğida makaamitiwaji ağaleegakaami liotagipi lajoinağaneğeco Moisés.

¹⁹ Pida ele me jowooğotağa niğicoa anepaa lemaanaga godolaadi. Niğina metiğodiğe niğinoa anokomaça godemaanaga me jağa, owo oko me nigopelosotege okanicodağica eledi oko, owote loenatagi ane beyagi, coda ağoyakadi modinajacağaditema niğinoa lakatağa.

²⁰ Niğinoa lidağataka godolaadi nige iğe oko, niğini oko doğetetalo niwicidi noenataka, coda ibake noxikoneğegi. Odaa niğina oko ja dinaxakawamigi, coda me nidelaga. Nelokojoğonağa coda atooa me nelijideğa, coda oyemaa mepoka oyakadi ganigidi. Dinixipeticoace lapotibece me dakapetiwage, coda idioka limedi modoletibige modioteci okanicodağica eledi niğaxinağaneğegi.

²¹ Dinocetiwage, coda godonematağododi. Acipağa, coda dağaxa me lemaanigi naloğegi. Owote eletidi loenataka ane beyagi liciaco niğinoa baanoğowote. Jigijo mejitağawatiwaji, pida ejitacağawa Aneotedoğoji me dağa iğetedalaalegenali niğina oko anidioka limedi mowo ane beyagi, coda ağoyakadi me idei miniwatağa Aneotedoğoji.

²² Pida niğina Aneotedoğoji Liwigo nige godajacaçadi, odaa eo me idine-maanagatiwage, coda godinitibece leeğodi me jowooğotağa Aneotedoğoji, coda mele godaaleğenali. Idinatiğata eledi oko, coda jiwikodenaga eledi oko, coda me jağa aneletema eledi oko. Coda niğinaoko oyakadi metiğodinakato.

²³ Liwigo Aneotedoğoji eo moko okağaga niğina me jilenağatibige eledi oko, coda eo me idinajacağatağatema ane lidağataka godolaadi. Ağica niğenatakaneğegi ane dakapetege Aneotedoğoji Liwigo aneo catiwedi oko laaleğena.

²⁴ Odaa niğina ane nepilidi Cristo, ağaleegoika lolaadi me iğe mowo anepaa yemaa. Pida ja micatağa dağa yeleo lolaadi awatege Cristo niğijo nağa yeleo madatağa nicenağanağate, odaa jiğidaa niğinoa lidağataka ane beyagi lolaadi, inaağinoa lowooko ane beyagi, ja ma.

²⁵ Leeğodi Liwigo Aneotedoğoji najigotoğowa gela godewiga. Enice jikanagatetece mepaa godajacağaditema inoatawece niğinoa ane jağate.

²⁶ Odaa aidinanenagatibece, oteğexaağaga jiweenigenatakanağa, oteğexaağaga godelokojogo eledi oko.

6

Adinaxawanitiwagi

¹ Inioxoadipi, nigica ananati godanioxoa meote ane beyagi, leeditibige akaamitiwaji, anepaça godajacagati Aneotedoğoji Liwigo, moxoki niçinioko awii me dopitalo Goniotagodi. Pida nigoxoki awii makaami okağegipni niğina me oxokoğoni, pida adinowetitiwaji adağawii liciagi meo ane beyagi.

² Adinaxawanitiwaji nigina minioko anida ane iwağaditema, ane micatağa diğidi loyağagi ane iwağaditema. Odaa nigidağeni joğotetenı

liiğenatakanegəgi Cristo ane najigotedoğowa me şodiiğe me leeditibige me idinemaanagatiwage.

³ Nigica oko ane diletibige dağa dağaxa me şoneğəgi, nişini epaa dininaale.

⁴ Igaataşa oninitecibeci oko leeditibige me iwi nişica ane loenatagi. Nigele nişica aneo, enice yakadi me ninitibece leeğodi loenatagi, idigida aleğgodi dağa diniciaceeketege eledi oko, oditaşa yakadi meneğəgi ele.

⁵ Igaataşa oninitecibeci oko leeditibige meo nişica Aneotedoğoji ane iiğete meo.

⁶ Nişijo ane diniğaxitece niğaxınağaneğeco anoditece şotiwağatakaneğəgi, leeditibige nişijo oko me niwaiğawatece icoa ane nepilidi nişijo niğaxinoğodi.

⁷ Jinaga adininaalenitiwaji! Ağica ane yakadi me yame Aneotedoğoji. Nişina oko icota me nopilağaditio nişica aneyatini.

⁸ Odaa jiğidaağee nige jaoğa nişica anepaa yemaa şodolaadi, idioka limedi me şodeleo, codaa leegitalo Aneotedoğoji me jotonagatedice. Pida nige jaoğa ane yemaa Aneotedoğoji Liwigo, odaa idioka limedi me şodewiğə miniwataşa Aneotedoğoji.

⁹ Enice jinaga inigaaxaga me jaoğa anele. Igaataşa nigicota limedi, odaa ja inopilağatağatio anele leeğodi nişijo anejanağatini.

¹⁰ Enice nişina me jakataşa me jaoğa nişica anele, leeditibige me jaoğa aneletema inatawece oko, pida odoejedipi me jaogatema nişina oko ane loiigi Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige codaa me najoitiniwace şonioxoadipı

¹¹ Jaganatitiwaji nişinoa idiko nelecoli ane emağ jidi nişina natigide me jikee neğemaga jidi nağadi iwakate notağanağaxi.

¹² Nişijo ane lemaanigi me dinikeenağaneğe codaa me diniweniğide leeğodi me dinakagiditibigiwaji ane lakatigi judeutedi, joaniğidiaa domaşa etiğadiedeğenitiwaji madinakagiti digo mijotaga. Dinakagiditibigiwaji idokowotibige nişinoa eletidi judeutedi me dağadiaağoiyatibece leeğodi şodatematigo anoditece lemeğəgi Cristo madataşa nicenağanağate.

¹³ Igaataşa nişidi ane dinakagiditibigiwaji ane lakatigi judeutedi, idiaağidi nişidi oko ağıdioka limedi moyotete lajoinağaneğeco Moisés. Pida oyemaa madinakagititiwaji owotibige moyakadi me dinabaketibece makaami eledi adi nibikotaxete şodolaadi.

¹⁴ Pida emeğee başa idinanetibece leeğodi lemeğəgi Goniotagodi Jesus Cristo madataşa nicenağanağate. Leeğodi lemeğəgi, odaa micataşa dağa yeməğawa madataşa nicenağanağate, odaa jiğidaa naşa inoatawece aninoa digoina iigo ağaleegəcə jaote, codaa ağaleegəwo me joşowikomata.

¹⁵ Igaataşa nişina me şodexogotege Jesus Cristo, aibeyacağadi nişina şoneleegiwa domige dinakagidi ane lakatigi judeutedi, oğoa, domige adinakagidi. Pida aneneğəgi ida ane jaoğa, Nişina Aneotedoğoji meote oko me gela oko, mida gela lewığa.

¹⁶ Jemaa Aneotedoğoji meote mele laaleğenali, codaa me iwikode, inatawece nişina anodiöteli nişinoa niğaxınağaneğeco anele, codaa minatawece judeutedi anonakato Goniotagodi, odaa beğewi me loiigi Israel.

¹⁷ Nişina natigide ağaleegəcə ane idigiwogo, igaataşa inoa inepitağajetedi nolee yolaadi leeğodi nişijoja yawikodico ane ikee me ee nebi Goniotagodi Jesus.

¹⁸ Akaami inioxoadipı, inibeotegi Goniotagodi Jesus Cristo meote inoatawece aneletağadomitiwaji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

PAULO LIWAKATETIGI EFEESIOTEDI

Nigotağa Éfeso aniboonaqatetigemadağa leeğodi aca niwigo nelegi anodita Diana, codaa me niğica ligeladi nağaca niwigo anodita Diana aneite niğica oko modoğeteta. Eliodi oko dinigaanyetece owidi dinyeelo leeğodi moyaa niwicidi liciagi nağajo niwigo nelegi. Paulo idiaağı nigotağa Éfeso ja domaşa itoatadışıda nicaaqape me yatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo, codaa me diiğaxinaqatece lotaşa Aneotedoğoji. (Awiniteloco Atos 19,20; Apocalipse 2). Niğidıaağıdi neğepaa naşa oxiğodi João, odaa jağalatiticogi midiaa ligeladi, odaa ja yaxawa loiigi Cristo neğepaa icota midiaa lemağadi.

Paulo idí nağadi liwakate me ikee Aneotedoğoji me lowoogo me yatecoğotee inoatawece aninoa ditibigimedi codaa me niğinoa aninoa digoina iigo, odaa Cristo jeğepaa iige inoatawece aninoa. Paulo aagaşa yalağata Aneotedoğoji aneotedoğodomi Jesus naşa yeleo codaa naşa yewiğatace. Paulo dipokoteloco loiigi Cristo ane ligeladi Éfeso, eledi yalakatiditiogi niğica anodaägee lewişa niğijo jotigide, codaa ikeetiogi niğica gela anodaägee me newişa. Aaşa yalağata me diniciamico lodoe Aneotedoğoji judeutedi inaaşına ane daşa judeutedi, codaa yatemati anodaägee libakedi miditaşa ane daşa judeutedi. Paulo iciaceeketege niğina oko anonakato Goniotagodi niğina ğodolaadi anowidi liwailidi, pida idiókidi ğodolaadi. Eledi yalağata ica gela anejinaga me ğodewişa leeğodi me ğodexogotege Cristo. Eledi najoitiniwace niğina wadonadi, eniododipi inaa nionigipi, codaa me niotagipi inaa otagogodidi. Owidijegi liiğaxinağanegęgi Paulo başa iciaceeketege lowoodi niodağawadi romaanotedi niğicoa Aneotedoğoji anagaga najigotedoğowa me gonajoli me ğodatamağateetetege Godaxakawa, diaabo.

*Paulo me didikotibige me yecoaditibige loiigi Aneotedoğoji digoida nigotaşa
Éfeso*

¹ Ee Paulo, ee liiğexegi Jesus Cristo, leeğodi Aneotedoğoji yemaa me idiiğe, jidi nağadi iwakate notağanağaxi, jidikotibige lapo oko Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepaa nepilidi ane ligeladi nigotaşa Éfeso, anidioka limedi monakato Jesus Cristo, codaa moyexogote.

² Jipokotalo Aneotedoğoji ane Godiodi codaa me Goniotagodi Jesus midioka limedi mowo aneletağadomitiwaji, codaa mowo mele ğadaaleğenali.

*Ica ğobiniigi ane najigotedoğowa Aneotedoğoji leeğodi me ğodexogotege
Cristo*

³ Joğeeğatalo Aneotedoğoji ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo, codaa me Noenoğodi. Joğeeğatalo leeğodi mowidi anele ane najigotedoğowa leeğodi me ğodexogotege Cristo. Niğinoa anele icoğotedibigimece ditibigimedi me yaxawa ğodiwigo.

⁴ Anığcatibige Aneotedoğoji daşa yoe niğina iigo, naşa ğodixipetedice eotedibige me ğodexogotege Cristo codaa eotedibige moko nepilidi iniokini-wateda Aneotedoğoji, codaa me diğicata ğobatiigi.

⁵ Leeğodi Aneotedoğoji me ğodemaa, odaa ja lowoogo meote moko li-onigipi leeğodi niğijo aneotedoğodomi Jesus Cristo. Odaa jiğidaägee, niğijo Aneotedoğoji neğeote niğijo ane lowoogotedoğodici, ninitedibece leeğodi epaa yemaa meote.

6 Jogeeğatalo Aneotedoğoji aneliodi meletededoğodomi. Niğica aneletedoğodomi ane najigotedoğowa caticedi me liciagi ane jowooga. Leeğodi meliodi meletededoğodomi, odaa ja najigotedoğowa me əonogeedi, ədewiğə gela, leeğodi me ədexogotege niğijo Lionigi lemaanigi.

7 Leeğodi Cristo yeleo me nadooğodi lawodi leeğotedi əbeyaceğeco, odaa Aneotedoğoji dibatetege niğijo aneote Cristo micataşa daga loojedi ənaalewe, odaa aqaleeğoko laagetedipi leeğotedi əbeyaceğeco. Pida Aneotedoğoji yakadi me ixomağateetedice əbeyaceğeco leeğodi idioka limedi meliodi meletededoğodomi, codaa aqica daga dinetetedoğodomi.

8-9 Leeğodi meliodi meletededoğodomi, odaa ja najigotedoğowa ədixaketedi, codaa meliodi ədowooğotakanegəgi eotedibige me jowoogotagatece niğijo ane nikietedoğowa, ane lowoogo meote. Niğida ane nikietedoğowa, niğijo elidi oko niğijo jotigide aqoyowooğodi ane diitigi, oyağaditema. Aneotedoğoji ibake Cristo meote ane yemaa me loenatagi.

10 Digawini ane lowoogo Aneotedoğoji. Nigicota niğica noko ane nibikota, odaa ja yajigote Cristo loniciwaşa me iğe inoatawece aneite ditibigimedi codaa aneitedinigi iigo, odaa jeğeote me ilaqatiwage.

11 Aneotedoğoji akaa lowoogo niğijo jotigide, meote inoatawece niğinoanepaa yemaa meote. Niğijo neğeote lowoogo, odaa ja ədixipetedice me jibağatege ane icəgotibigimece miniwataga owidi niğicoa anele leeğodi me ədexogotege Cristo.

12 Jığidaa aneote Aneotedoğoji eotedibige modoğetetal, aneliodi medatale, leeğodi oko anoko judeutedi niğijo jotigide naşa inibeonağatege lanokegi Cristo. Joğokomoğoko odoejegipi ane inibeoonağatege lanokegi.

13 Codaa akaamitiwaji ane dağakaami judeutedi, jağanakatoni Cristo, niğidiağıdi nağajipaata natematigo anewi, nibodicetedi anele anoditece niğica anodağee Cristo me yakadi meote oko midioka limedi me newiğä miniwataga Aneotedoğoji. Codaa niğidiağıdi nağanakatoni Cristo, odaa Aneotedoğoji ja yajigotedağawatiwaji Liwigo. Liwigo Aneotedoğoji liciagi bikotaxete ane ikee me ədexocitege Cristo. Odaa Liwigo Aneotedoğoji eote manibeoonitege Cristo.

14 Liwigo Aneotedoğoji ane itoğoloco nikietoğowa mowidi anele ane jibağatege miniwataga ane ligegi me yajigote loiigi. Liwigo Aneotedoğoji jığidağee me nikietoğowa nigepaağicota noko niğica Aneotedoğoji nige najigotedoğowa ijoatawece niğijo ane ligegi me najigotedoğowa. Niğica noko okotawece joğeeğatibigimece Aneotedoğoji aneliodi medatale, codaa me loniciweğenigi.

Paulo yotaganeğe Aneotedoğoji dipokoteloco Efesiotedi

15-16 Niğijo maleeka jajipatibece moyalağatibigağajitiwaji meliodi manakatoni Goniotagodi Jesus, codaa memaani inatawece elidi anonakato Goniotagodi, odaa anığica daga jamatini me iniotagodetal Aneotedoğoji leeğodi inoatawece aneote makaamitağatiwaji. Idioka limedi me jipokotağalocotiwaji niğina me jotağaneğe Aneotedoğoji.

17 Iniaağiniwa Noenoğodi Goniotagodi Jesus Cristo, codaa me Eliodi ane dağaxa me medatale. Jipokotalo me yajigotedağawa Liwigo meote ədixaketedi, codaa me ikeetağawa anodaägeeteda Aneotedoğoji, amaleeqaga dağaxatacice mowoogoti.

18 Jipokotalo Aneotedoğoji me yajigotedağawatiwaji ədowooğotakanegəco, macataşa lokokena, amaleeqaga owoogoti niğica ənaağajegi anicota me najigotedoğowa leeğodi meniditedoğowa moko nepilidi. Eledi jipokotalo me yajigotedağawa ədowooğotakanegəgi

amaleegaga owooqotitiwaji niğica ane yajigotediogi inatawece loiigi, ane lionigipi. Niğica ane yajigotediogi micoatağa niğino a liicagajetecidi anowidi, codaan me dağaxa mele.

¹⁹ Eledi jipokotalo Aneotedogoji meote mowoogoti niğida loniciwaga ane dağaxa me nelegi. Niğida nelegi loniciwaga joaniğidaa ibake catiwedi şodaaleşena ane jinakatonaşa, me şodaxawa mepaanaşa jinakatonaşa.

²⁰ Aneotedogoji ibake niğida loniciwaga niğijo negeote Cristo me yewiqatace niğijo me yeleo, naga yadeegitedibigimece ditibigimedi, codaan negeote Cristo me nicotedini liwai libaağadi digoida ditibigimedi me ikee Cristo mida nagatetigi.

²¹ Aneotedogoji eote Cristo me dağaxa me şoneşegi caticedi niğino a niwicidi abeyacagaga ane niğenatakanaga, codaan me caticedi niğino a anino a nağatetico, caticedi anino a loniciweğeco, codaan niğina ane iniotagodeeşatiogi. Cristo ida loniciwağatedeloco inoatawece ane leegitibigimece liboonağatedi digoina iigo codaan mida loniciwağatedeloco niğica eledi iigo Aneotedogoji anicota me yoe.

²² Aneotedogoji yajigote Cristo loniciwağatedeloco inatawece nelogododipi. Iniaağiniwa Aneotedogoji eote Cristo me lacilo inoatawece anino a eotedibige me yaxawa loiigi anepoka nebiteda.

²³ Niğica loiigi ane nebi micataga daga lolaadi Cristo, odaa ağica ananiaditibige, liciagi inoatawece ane liidağatajedi Aneotedogoji ağica ananaditibige, igaataşa iniwa Cristo inoatawece ane nipodaga.

2

Godewigatace leegodi naga şodexogotege Cristo

¹ Niğijo jotigide şadiciagitiwaji émağaga, codaan leegitalo Aneotedogoji motonitedice, leegodi me dağa iwağatiteda codaan leegodi şadoenataka ane beyagi.

² Niğijo nokododi niğica anenitiwaji me şadewiki liciagi anodaagee niğijo oko anida aneetege niğina iigo, codaan me iwitibece niğijo lacilo niğino a niwicidi abeyacagaga anida loniciwaga me niğenatakanaga niğina iigo, ane iige laalegenali niğina oko ane doğoyiwağaditeda Aneotedogoji.

³ Niğijo jotigide okotawece idejinaşa digo mijotaşa niğijo oko, digo anee niğijo oko ane yewiqatema idokida mowo niğica ane yemaa lolaadi. Jaogate okanicodaağica ane yemaa şodolaadi meote, codaan eledi jaogate okanicodaağica ane şodiiğe şodowooko ane beyagi me jaoga. Odaa joaniğidaa Aneotedogoji me yelatedoğodomı leegodi şobeyaceğeco, anigotediogi me yelatetema ijotawece niğijo oko anidioka limedi mowote ane beyagi.

⁴ Pida Aneotedogoji eliodi me şodiwikode, codaan eliodi me şodemaa, caticedi okanicodaağica eledi oko ane şodemaa.

⁵ Joaniğidaa leegodi niğijo malee şadiciagi oko baanaşa yeleo leegotedi şobeyaceğeco, odaa niğidiaağidi Aneotedogoji ja şodexocağaditetege Cristo, odaa jegeote me gela şodewişa. Aneotedogoji eote me gela şodewişa leegodi meliodi meletedoğodomı.

⁶ Aneotedogoji yewikatiditace Cristo, odaa leegodi me şodexogotege Cristo, odaa ja gela şodewişa, midioka limedi me şodewişa miniwataga. Odaa icota me şodiveniğide şodawanağaditetege Cristo digoida ditibigimedi.

⁷ Joaniğidaa aneote Aneotedogoji eotedibige midioka limedi me yakadi me ikee meliodi meletedoğodomı caticedi ane jowoşa, codaan midioka limedi meote aneletoğodomı leegodi Jesus Cristo ane yoetedoğodomı.

8 Leeğodi Aneotedoğoji meliodi meletedoğodomi, odaa jeğeote me gela şodewiğa leeğodi me jinakatonağa Cristo. Agotaga jakataşa me jinakatonaşa daşa jibakenaşa okomaşa şodoniciwaşa, pida Aneotedoğoji şodaxawa me jinakatonaşa Cristo, micataşa daşa şonoğeeditalo şotiwagatakaneğegi.

9 Aneotedoğoji aşodaxawa me jinakatonaşa Cristo daşa leeğodi me jaşa şodoenataka anele, doitedibige diğica ane yakadi me dinaşaxaketibece.

10 Igaataşa Aneotedoğoji micataşa daşa gela me şodoetace nişijo naşa şodexocagaditetege Jesus Cristo, eotedibige me jakataşa me jaşa şodoenataka anele anakaa lowoogo Aneotedoğoji meote, codaan me yoetedini.

Aneotedoğoji eote mokotawece oko dinoiigiwepodi leeğodi me şodexogotege Cristo

11 Nişida makaamitiwaji aşadanikadi miditaşa noiigi judeutedi. Odaa nişinoşa judeutedi etigadadalitigi me “Nişijo ane daşa dinakagiditibiwajı”. Nişinoşa judeutedi joanişınaağına bogoyakagidi lolaadi moikee nişidiaağası nişica şotigide loiigi Aneotedoğoji, odaa dinanatigi me, “Nişina oko ane idinakagitasa.” Enice analakitibigliwi anodaşağeni nişijo şotigide.

12 Nişijo şotigide aşica şanımaşeneğegi manibeoonitibigege Cristo, Nişijoa anenagi meote mida gela şodewiğa. Micataşa daşakaamitiwaji iomaşşa, igaataşa aşica anenitege şotigide loiigi Aneotedoğoji, loiigi Israel. Aneotedoğoji adinilakidetedağagitiwaji aliciagi me dinilakidetetege nişijo loiigi meetediogi midioka limedi miniwa miditaşa. Bişinaağoniteloco nişina iigo, pida aşica daşakati manibeoonitege Aneotedoğoji me şadaxawani, igaataşa leegitalo motonitedice, codaan aşaNoenoğoditewajı.

13 Nişijo şotigide leegitalo Aneotedoğoji motonitedice. Pida natigide leeğodi naşa şadexocitege Jesus Cristo, odaa Aneotedoğoji jeğeote mipecitegetiwajı. Codaan Aneotedoğoji yakadi meote nişida aneote leeğodi Cristo me yeleo codaan me nadooğoditedağalocotişi lawodi.

14-15 Igaataşa ijaağijoa Cristo eote mokotawece oko dinoiigiwepodi, ane judeutedi, inaşına ane daşa judeutedi, okotawece oko dinokaşetewamigı. Nişijo naşa yeleotedeloco nicenığanağate, micataşa daşa yanikatedi baloote ane iomaşgaditege judeutedi nişina ane daşa judeutedi ane dinaxakawamigipi nişijo şotigide. Naşa yeleo, eotedibige me daşadiaa leeditibige daşa şotetenaga najoşağanęgeco codaan me nakataşa ane iditedini Moisés mejogota lodee Aneotedoğoji. Joanışidaa Aneotedoğoji aneote, eotedibige ane judeutedi inaşına ane daşa judeutedi miditawewe micataşa daşa dinoiigiwepodi, nişidi gela noiigi ane yexogotege Aneotedoğoji, odaa jiğidaa naşa ilaqatiwage.

16 Nişijo Cristo naşa yeleotedeloco nicenığanağate, eotedibige Aneotedoğoji me daşadiaa laxakawepodi judeutedi inaşına ane daşa judeutedi leeğoteli libeyaceğeco. Codaan natigide leeğodi moyexogotege Cristo, odaa nişidi iniwata noiigi jeğeote me micataşa midiokiditiwage dinoiigiwepodi, micataşa daşa onidateci lolaadi, odaa aşaleeğica daşa dinelatiwage.

17 Cristo enagi nişina iigo, odaa ja yatematitedibece ica anodaşigigote Aneotedoğoji nişinoşa libeyaceğeco nişina oko me daşadiaa dakapetetege. Yatematitedağawatiwajı ane daşakaami judeutedi, ane leegitalo motonitedice Aneotedoğoji, codaan yatematitediogi judeutedi anodipegittege Aneotedoğoji leeğodi şotigide nişidi me loiigi.

18 Odaa leeñodi me yeleo Cristo, Aneotedoñoji Liwigo anokinitece godadeegi okotawece, judeutedi inaagina ane daña judeutedi, ja godadeegita lodoi Aneotedoñoji ane Godiodi.

19 Enice akaamitiwaji ane dañakaami judeutedi añañaleegakaami iomiñigipi, oteñexaañaga awaligeñegipi. Pida jañakaamitiwaji niñeladimigipi awanitege noiñgi ane iomañaditedice Aneotedoñoji mepaa nebi, anida aneetege loii-wepodi Aneotedoñoji.

20 Niñida makaamitiwaji ñadiciagi micataña nibaloote diimigi Aneotedoñoji ane yoe. Niñijoaa liñexedi Aneotedoñoji ijañijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoñoji niñijo jotigide, joaniñidiañañidi micataña daña lipodañaladi diimigi, odaa Jesus Cristo baanaña iniaaginiwa niñica lipodañaladi diimigi ane dañaxa mida jaoga.

21 Odaa Cristo liciagi niñina diimigi lipodañaladi anele moyojogotini, joaniñidaa leeñodi niñina diimigi me datiteli, codañ idoatawece liwailidi dinoxoco. Niñini diimigi Aneotedoñoji ane doletibige me igodi, niñini diimigi icota me ilaqatini. Odaa Aneotedoñoji ja ñigeladetedigi. Niñini diimigi yexogotege Goniotagodi, lipodañaladi ane dañaxa mida ane jaoga.

22 Leeñoditiwaji me ñadexocitege Cristo, añaña ñadiciagi niñinoaa lanodi diimigi, anele me dinoxoco, odaa Aneotedoñoji jiñidiaña ñigeladi, igaataña Liwigo Aneotedoñoji jiñidiaña ñigeladi makaamitañatiwaji.

3

Ica libakedi Paulo me yaxawatiogi ane daña judeutedi

1 Leeñodi Aneotedoñoji me yatecoño judeutedi inaagina ane daña judeutedi, ee Paulo, niñina me jotañanege Aneotedoñoji jipokotañalocotiñatiwaji. Ite ee digoina niwilogonañaxi leeñodi me jibatema Jesus Cristo me ñadaxawanitiwaji ane dañakaami judeutedi.

2 Ajawienataka nañajipaatibecetiwaji Aneotedoñoji me najigotediwa ibakedi me ñadaxawani akaamitawece ane dañakaami judeutedi, leeñodi meliodi meletedañadomi.

3 Niñijo Aneotedoñoji naña najigotediwa niñida ibakedi, odaa ja nikeetediwa eote me jowooñodi niñica ane yemaa meote, niñicoa lowooko ane ñigica ñeñoyowooñodi niñijo jotigide, me lowoogo me dibatediogi niñijo ane daña judeutedi. Ja jidikotibigañaji onateciñijo yotaña niñijo me jeloñoditedañawa niñijoaa lowooko Aneotedoñoji.

4 Ñigalomeñenitelocotiñatiwaji niñijoaa yotaña, odaa joñowooñoti digo aneji me jowooñodi ane nikeetediwa Aneotedoñoji aneetece Cristo.

5 Niñijo jotigide Aneotedoñoji aikeetediogi niñijo oko niñica ane yemaa meote niñijo naña niwakatee Cristo. Pida natigide Liwigo Aneotedoñoji ja ikee ane leeñodi me niñe Cristo. Odaa ja ikeetediogi niñijoaa liñexedi ane iomañaditedicoace miniokiniwateda modibatema, codañ añaña ikeetediogi niñijo anoyelogoditedibece lowooko.

6 Joaniñidaañee ane ikee. Niñina nigodibatege nibodicetedi anele ane icoñotedi miniwataña Aneotedoñoji, niñina ane daña judeutedi awatege niñinoaa judeutedi modibatege niñicoa anele anicota Aneotedoñoji me yajigotediogi lionigipi. Odaa niñinoaa judeutedi inaagina ane daña judeutedi anodibatege niñinoaa nibodicetedi ilaqatiwage micoataña niñinoaa liwailidi ñodolaadi me yexogotiwage mowote onidateci ñodolaadi. Odaa Aneotedoñoji eote aneletema inatawece leeñodi ligegi me yajigotediogi li-onigipi, leeñodi moyexogotege Cristo.

⁷ Aneotedoğoji najigotediwa ibakedi me ee liotagi me jeloğoditedibece nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwatağa. Ibake loniciwaşa nelegi niğijo nağa najigotediwa ixakedi me jeloğoditedibece nibodicetedi anele.

⁸ Inatawece oko Aneotedoğoji ane iomağaditedice mepaa nepilidi dağaxa mida jağa caticedi ee. Pida Aneotedoğoji idiveniğide, codaan me najigotediwa ibakedi me jatematitiogi noiği ane dağa judeutedi, latematigo. Ejitece niğinoa anele ane najigotedoğowa Aneotedoğoji niğina me godexogotege Cristo. Niğinoa anele liciagi șoniliicajetecidi ane caticedi niğinoa ane jowooğa.

⁹ Eeditace Aneotedoğoji jeğemaşa nemaatediloco me jao inatawece oko moyowooğodi ane lowoogo meote niğijo nağa niiğe Cristo. Aneotedoğoji yağaditedini niğida lowoogo niğijo maleeka yoeteda niğina iiğo, codaan minoatawece aninoa.

¹⁰ Aneotedoğoji yağaditedini lowoogo codaan niğina natigide eotedibige me yakadi me ibake gela loiği moikee lixakedi ane diğicata maniaditibige niğina me lowoogo meote okanicodağica loenatagi. Ibake loiği me ikeetediogi lixaketedi niğicoa niwicidi digoida ditibigimedi ane niğenatakanaşa, codaan minoa loniciweğeco.

¹¹ Aniğicatibige Aneotedoğoji dağa yoe niğina iiğo nağa lowoogo me ibake Goniotagodi Jesus Cristo meote ane lowoogo meote, codaan lowoogo me ibake loiği me ikee lixaketedi.

¹² Leeğodi me godexogotege Cristo, codaan me jinakatonaşa, odaa abo godaaleğena mejoğota lodee Aneotedoğoji, codaan ajawienatakanaşa me nağipatedoğowa.

¹³ Enice jipokotağawatiwaji, jinağadinajicitini leeğodi me jawikodeteloco niğida ibakedi me godaxawanitiwaji. Pida leeğodi me jawikode Aneotedoğoji godiweniğidenitetiwaji.

Paulo lotaga me yotaganeğe Aneotedoğoji

¹⁴ Leeğodi Aneotedoğoji me godiwikodenitetiwaji ane dağakaami judeutedi, codaan me godateciği meote mida anenitege niğidi anokigitece me loiği, jamağatedini yokotidi me idiniwikode lodee, Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo.

¹⁵ Aneotedoğoji ja iboonağateete Liboonağadi iditawece loiğiwepodi digoida ditibigimedi codaan me digoina iiğo.

¹⁶ Aneotedoğoji eliodi loniciwaşa, dağaxa me goneğegi, codaan mowidi niğicoa niliicajeteciği digoida ditibigimedi. Enice jipokotalo meote Liwig me yajigotağawatiwaji godoniciwaşa matiteteloco godiweniğidenitetiwaji, codaan me godoniciwaşa tawatiwaji mawii anele.

¹⁷ Jipokotalo Aneotedoğoji meote Cristo midioka limedi miniwa cati-wedi godaaleğenali leeğodi manakatoni. Odaa niğina midioka limedi miniwa Cristo cati-wedi godaaleğenali, jipokotalo Aneotedoğoji matitetini-wace leeğodi madinemaanitiwage, macataşa nağana niale me dotetetini leeğodi minoa litodi, codaan micataşa diimigi ane dotetetini leeğodi lipodağaladi.

¹⁸ Jiğidaa ane jipokotalo Aneotedoğoji matitetini-wace amaleegaga akaamitawecetiwaji codaan minatawece niğina eleği Aneotedoğoji ane iomagaditedicoace me nepilidi, oyakadi moyowooğodi Cristo meliodi me godemaa. Ajakataşa me jowooğotaga niğica lemaanağaneğegi Aneotedoğoji, ane lica, codaan analogo dağaxa meliodi, caticedi ane jowooğa.

¹⁹ Jipokotalo Aneotedoğoji meote mowooğoti anodaagée me godemaa anitetiwaji, caticedi ane jowooğa, amanagawini inoatawece inoa

makaamitaqatitiwaji niqinoa Aneotedoqoji ane yakadi me yajigotedaqawa, codaa me digicata ane aniaditibige aneni me gadewikitema ane yemaa Aneotedoqoji me eni.

20 Aneotedoqoji jiġiniaeqiniwa ane yakadi meote caticedi ane jipokaqatibige, codaa me caticedi ane godowoogo, leeġodi ibake loniciwaq a catiwed iġodaalegenali.

21 Enice, natigide jemaanaqa Aneotedoqoji loiigi midioka limedi moi-wenigide, modogetetalo, codaa me doqoika modogetetalo leeġodi ijoatawece niqijoa Jesus Cristo aneote. Odaa jiġidaaqee. (Amém.)

4

Leeditibige me godilagatiwage micataga niqinoa liwailidi godolaadi

1 Enice ee, ane idejote niwilogonagaxi leeġodi ane ibakeditema Goniotagodi, gadiladeenitecetiwaji anodaageni me gadewiki, awii liciagi ane yemaa Aneotedoqoji me eni niqijo neġeniditedaqawa.

2 Yemaa midioka limedi madiniwikodenitibece, makaami okaaġegipi, codaa me daqakaami loidenigipi. Adinatiitiogi niqina oko leeġodi madine-maanitiwage.

3 Adinoniciaqatitiwaji me daqadinetigimadenitiwage, otegexxaagaq aq adinideleġeni, pida oleetibige me gadilakiitiwage, digo anee Aneotedoqoji Liwigo me gadilakidenitiwage.

4 Oniditeci noiigi ane loiigi Aneotedoqoji, liciagi godolaadi mokiditece. Aneotedoqoji Liwigo oninitece, odaa okotawece inibeoonaqatege idokida gonaqajegi, aneniditedoqowa Aneotedoqoji me najigotedoqowa gonaqajegi.

5 Oniniwatece Goniotagodi, codaa niiqaxinaqaneġegi aneetece qotiwagatakaneġegi eledi onidateci, codaa niqijo nilegenaqaneġegi eledi onijotec, igaataqa onijotec ane leeġodi me idinilegenaga.

6 Odaa okotawece iniwa oniniwatece Gonoenogodi ane Godiodi. Jiġiniae Godacilo okotawece, codaa godibake meote ane yemaa me loenatagi, codaa okotawece digeladetedioqoji.

7 Pida niqida moko oninitecibeci Cristo najigotedoqowa ane godixaketedi, ane daqa diniciamico. Ilaagaqaditedoqoloco godixaketedi ane daqa diniciamico, anepaa yemaa me najigotedoqowa.

8 Odaa jeġeote niqijo jotigide aneeta Aneotedoqoji lotaqanaqaxi, anee, “Niqijo noqopitedibigimece ditibigimed, jeġeote nelogododip me liwilogoqedip.

Odaa ja yajigotediogi noqetedi niqina eledi oko.”

9 Niqina me jalomeqenaqateloco mopitedibigimece ditibigimed, odaa ja jowooqotaqa me icoqotibigimece ditibigimed maleedoqopitedibigimece. Odaa ja dinikatedinigi digoina iigo.

10 Niqijoa ane dinikatedini, Ijaaqijoa anopitedibigimece neqepaa miditaq aq nimedi ane daqaxa me goneġegi digoida ditibigimed. Joaniqidaa leeġodi me yakadi me yajacaqadi codaa meote inoatawece aninoa anepaa yemaa migote.

11 Ijo oko ane yajigotediogi lixakedi me liiġexedi, ineġeledi oko baqa yajigotediogi lixakedi moyelogoditedibece Aneotedoqoji lowooko, ineġeledi oko yajigotediogi lixakedi moyelogoditiogi oko inoatawece nipodaga me leeditibige moyiwaqadi Jesus. Inatibece oko yajigotediogi lixakedi moy-wooqodi modowediteloco loiigi Goniotagodi, idiaaġeledi lixakedi moiġaxi oko meniwaqatakanaq, codaa mowo me ili eliwaqatakaneġegi.

12 Yajigotediogi lixaketedi niçina oko eotedibige niçijo oko Aneotedoðoji ane iomaðaditedice me nigomaga modibatema Aneotedoðoji, mowo me ili lolaadi Cristo, niçijo ane loiigi.

13 Joanigidaagee icota mewi me godilagatiwage, leegodi icota mejiwaðataða idiomidiwa niigaxinaðaneðeco anoditece ðotiwagatakaneðegi, coda leegodi me igenaga me jowoogotaða Lionigi Aneotedoðoji. Odaa ja godiciagi niçina oko baanaga ili me eniwaðatakanaða, aðica daða godagamalaga, coda anejinaga me godewiga digo mioataða Cristo.

14 Enice jinagalee godiciagi nigaanigipawaanigi ane digicata loniciwaða catinedi niwatece, niçino a ebekadi oyalaketibigeloco, coda niocodi ane yoniciwadi yadeegiticogi ane yemaa meyaticogi. Odaa niocodi ane yoniciwadi inaagino a ebekadi oiciaceeketege niçino a niigaxinaðaneðeco ane degewiteda anoditece niçino a goneleegiwadi anodoletibige moninaaletini-wace oko. Niðidiwa goneleegiwadi oibake nimaweneðeco mowote oko me eyamaðaticoace, moika niçijo niigaxinaðaneðegi anewi.

15 Pida leeditibige me idinemaanaðatiwage niçina mejinagatece niigaxinaðaneðeco anewi anoditece ðotiwagatakaneðegi. Liciagi anee me ili inatawece godolaadi, godili mejiwaðatakanaða leegodi midioka limedi me godexogotege Cristo ane Godacilo.

16 Leegodi loniciwaða Cristo, ane Godacilo, niçida moko okotawece godexogotiware, godiciagi niçino a godiniocidi anodigotiogi niçino a liwailidi godolaadi me yexogotiware, odaa jiðidaagee godolaadi diba micataða ðogokiditece, odaa inatawece godolaadi ili. Odaa niçida moko, anoko loiigi Cristo, godiciaco liwailidi godolaadi ane daða diniciamico. Odaa leeditibige me jaxawanaða eletidi ðowailidi me nilitibigimoace, niçina me idinemaanaðatiwage.

Ica gela anejinaga me godewiga leegodi me godexogotege Cristo

17 Enice, leegodi me godexogotege Goniotagodi ane idiiðe, ejitaðawatiwaji, coda ðadibodicaxini. Jinaðalee domiðikani aneni me gadewiki daða liciagi anodaagee lewiða niçijo oko ane ðogoyowoogoditeda Aneotedoðoji. Niçino a lowooko niçidi oko aðica jaogate.

18 Coda niçino a lowooko micataða daða ideite nexocaga, coda me leegi-talo Aneotedoðoji moyototedice, odaa ayajigotediogi gela lewiða. Niçidi oko ayakadi daða newigatace leegodi aðoyowoogodi Aneotedoðoji, coda leegodi moyakakaðadi laalegenali.

19 Niçidioko aðaleegoniboligatece libeyaceðeco, pida ja dinajigotibigiwaji mowote inoatawece ane napioi, coda moilidaðaditibige me loomatewa okanicodaðica oko.

20 Pida akaamitiwaji aleegodi mawiite niçino a ane beyagi oditaða joðowooðoti Cristo.

21 Pida leegodi mewi majipaata moditece anodaageeteda. Odaa Jesus ja niïge liotaka metiðadiiñaxinitice niigaxinaðaneðeco anoditece anewi.

22 Enice ikanitiwaji niçijo jotigide aneni me gadewiki, niçijo aneni gadaagatitiwaji leegotedi galidaðatakaneðegi ane beyagi.

23 Odaa ikani Aneotedoðoji midioka limedi meote geladi ðadowooko, coda me gela gadaalegena.

24 Micataða niçina oko me dinixotinigilo geladi lowoodi, akaamitiwaji adinixomitinigi gela aneni me gadewiki. Aneotedoðoji eote niçida gela aneni me gadewiki digo mioataða. Odaa niçina madinixomitinigi niçida gela

aneni me gadewiki, jiġikeenitiwaji gela aneni me gadewiki leeġodi midioka limedi mawii ane iġenaġa, odaa ewi me gadewikitema iniokiniwateda Aneotedoġoġi.

²⁵ Enice, jinaġaleegawitakatiwaji. Pida akaamitawece leeditibige me enita ġanioxoa inokina anewi, igaataġa okotawece oko dinoiigiwepodi digo minoataġa niġinoa liwailidi godolaadi midiokidi godolaadi anoyexogoteloco.

²⁶ Niġina midatecibece me eligidee, jiniġikani godelaġa degeo mawii ane beyagi. Codaaj jineġelijidee idatawece noho.

²⁷ Odaa jiġidaaġeni me diġikani godaxakawa me gadiboloiteeni meote mawii ane beyagi.

²⁸ Niġijo anijo moliceġegi, jinaġaleegolice, pida abakeni gabaagatedi mabaa manigaanyetece dinyeelo ane yapidi. Odaa jaġakati maxawani niġina aninoa laġalanaġa.

²⁹ Jinaġawii gagegi ane beyagi, ane ibeyacaġadi eledi oko. Pida inoka enitece notaġa anele ane yaxawa eledi oko me ili eliwaqatakanegħeggi, ane leeditibige mowajipata. Odaa jiġidaaġee Aneotedoġoġi me yakadi me ibake godotataġa meote anele ane yemaa meotetema niġina anowajipatalo godotaġatiwaji.

³⁰ Codaaj jinaġawii Liwigo Aneotedoġoġi me ageċaġalo. Igaataġa Aneotedoġoġi yajigotedaġawa Liwigo eotedibige me ikee me ġadiomaqatitedicoace makaami epoka nepiliditeda, codaaj me ikee me godoteteni nigepaġicota noko meote me gadiwokoni gabeyaceġeco nigpaa ganigicatibige.

³¹ Jinaġaleegikani daġa abeyaceġe gadaalegenali, jinaġaleegoteteni godelaġatema eledi oko, otegħexxaaqaga eligidee. Jinagħapaaweni eledi oko, jinaġa iwoo eledi oko, codaaj jinaġalee beyagi mwoootibige eledi oko.

³² Pida awii makaami eletema eledi oko, codaaj me iwikodeni. Ikani mepaa ixomaqatijo ane beyagi anowotaqadomi, anee Aneotedoġoġi me ixomaqateetedice gadoenataka ane beyagi leeġodi Cristo me yeleotedaqadomi.

5

Anodaagee lewiga lionigipi Aneotedoġoġi

¹ Akaamitiwaji anakaami lionigipi, lemaanigipi Aneotedoġoġi. Awii digo miniwataġa anee.

² Inoatawece ane gadoenatakatiwaji, awii leeġodi madinemaanitiwage, digo mijoataġa Cristo anee. Leeġodi me godemaa, odaa ja yeleotedoġodomi. Dinajigote Aneotedoġoġi micataġa daġa noġeedi ane yocagħaneġe, liciagi niġijo jotigide loiġi Aneotedoġoġi moyajigotalo noġetedi aneletege lanigi, codaaj ejiedi moyaleġi owotibige Aneotedoġoġi me ixomaqateetedice libey-aceġeco.

³ Niġida makaamitiwaji, akaami noiġi ane iomaqaditedice Aneotedoġoġi mepoka nepiliditeda. Joaniġidaa leeġodi, jiniġitineġeni ane daġa gododawa, codaaj jinoġowoo niġinoa godowooko ane napioi, otegħexxaaqaga anoceetema ane nebi eledi oko. Otegħexxaaqaga otaġanitibige eledi oko, codaaj otegħexxaaqaga godalakitibige niġinoa ane beyagi niġina motaganitiwaji.

⁴ Jineġenitece notaġa ane napioi, jinaġawii godatematiko ane nini codaaj me napioi, otegħexxaaqaga otaġani me liciagi niġina oko yetoliwaġa, igaataġa agotaġa iġenaġa loiġi Aneotedoġoġi diġidaaġee me notaġanaġa. Pida leeditibige midioka limedi maniotagodeetalo Aneotedoġoġi, leeġodi me najig-otedoġowa niġida gela godewiġa.

⁵ Igaatağa ele me jowooğotaşa Aneotedoğoji me dağa dibatetege niçina oko ane loomatewa okanicodaağica eledi oko, codaa niçina oko ane yowo inocina ane napioi, inaağina oko ane nocetema ane nebi eledi oko. Niçina oko oceeğegi liciagi niçina oko ane dağatalo niwicidi. Odaa jowooğotaşa Aneotedoğoji me dağa ikatediobece niğidi oko me dakatiobece miniwataşa, midioka limedi meite lodox, oteğexxaağaga me Cristo lodox, aneite lionigipi modibatege icoatawece Aneotedoğoji ane lağajeditetege.

⁶ Jiniğikanitiwaji diğica ane ǵadinaaleni, niçina aneetece notaşa ane diğica ane jaogate. Igaataşa Aneotedoğoji yelatetema codaa me iloikatidi niçina oko ane doğoyiwağaditeda, codaa anowote niçinoan ane beyagi baaneğejinaağatece.

⁷ Enice, jinaağawanitege niçinaoko ane doğoyiwağaditeda Aneotedoğoji.

⁸ Igaataşa niçijo jotigide adeonitewaji nexocaşa leeğodi nibeyacaşa ane nexocagadi ǵadaalegenali. Pida natigide Goniotagodi ja yajigotedağawatiwaji nilokokena, niçijo latematiko, leeğodi me ǵadexocitege. Enice adeegi ǵadewiga me ikee mani nilokokena Aneotedoğoji catiwedi ǵadaalegenali.

⁹ Igaataşa niçinaoko ananilokokena Aneotedoğoji minitaşa, niçinioko eote inoatawece aneletema eledioko, codaa inoatawece aneote iğenaga, codaa añaale eledioko.

¹⁰ Oleetibige mowoogotitiwaji niçica ane yocağanege Goniotagodi.

¹¹ Jinaağawanitege loenataka niçinaoko ane idei nexocaşa. Niçinoaloe-nataka ağıca jaogate. Pida abakeni ǵanilokokenatiwaji mikeenita me beyagi loenataka niçinaoko ane idei nexocaşa.

¹² Igaataşa ǵodiboliga, diğidioka limedi mejinaağatece loenataka ane beyagi niçinaoko anoyagaditedi mowote.

¹³ Pida lokokena ikee inoatawece anele, inaağinoan ane beyagi, niçina me jadeegağata manitaşa lokokena. Igaataşa ane ikee anodaägeeteda niçinoaganicinoan, aniaağani lokokena.

¹⁴ Joaniğidaa leeğodi niçijo ligegi Goniotagodi, anee,
“Aniwoti,
akaami ane iote!
Codaa akaami adabititini ane awanitege émaağaga!
Odaa nilokokena Cristo ja nalotagaloco.”

¹⁵ Enice adowetiteloco anodaägeeni me ǵadewiki. Jinaağadiciagi niçinaoko ane diğicata lixakedi, pida abakeni ǵadixakedi Aneotedoğoji ane yajigotedağawa me ǵadewikitema.

¹⁶ Oleetibige minoatawece ǵanokododi ikeeni ane yemaa Goniotagodi, igaataşa niçinoan nokododi niçinaoko owote owidi ane beyagi.

¹⁷ Enice jinaağadiciagi niçinaoko yetoliwaşa, pida oleetibige mowoogotiniçica ane yemaa Goniotagodi mawiitiwaji.

¹⁸ Jinaağacipeta viinyo daşa adinemakatiti, igaataşa ǵadibeyacağatitiwaji. Pida ikani Liwigo Aneotedoğoji me ǵadajacağati.

¹⁹ Adinotaganegenitiwage madinaxawani mawii me ili ǵatiwağatakaneğegi, abakeni lotaşa Elaco Davi aniwotelogo Aneotedoğoji lotağanağaxi, codaa abakeni eletidi Enaco, aniwotelogo Aneotedoğoji lotağanağaxi. Odaa niçina me agaani niçinoan Enaco, agaani manitawece ǵadaaleğena moğeetetalo Aneotedoğoji.

²⁰ Idioka limedi maniotagodeetalo Aneotedoğoji ane Godiodi leeğodi inoatawece ane yoetedoğodomi. Niçina maniotagodeetalo, abakeni nağatetigi Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo.

Anodaa leeditibige minığata ǵododawa

²¹ Ele midioka limedi me eemiteetibige eledi oko leeğodi me eemiteetigi Cristo.

²² Akaami iwaalepodi, iwağati ḡadodawadi, digo anemiitalo Goniotagodi me iwağati.

²³ Igaatağa niğina ḡoneleegiwa jiğiniae lacilo nağana lodawa, odaa joanığidaa leeğodi mida liigenatakaneğegiteloco, liciagi Cristo me lacilo loiigi, odaa niğinoa liigenatakaneğegitedogoloco. Jiğiniaeğiniwa ane Newikatitoğodi loiigi, ane liciagi epaa lolaadi.

²⁴ Enice, digo minatağa loiigi Cristo moyiwağadi, odaa jiğidaağee iwaalepodi me leeditibige moyiwağadi inoatawece ane liigenatakaneğeco niğina lodawa.

²⁵ Akaami ḡoneleegiwadi leeditibige memaani ḡadodawa, digo mijotatağa Cristo me yemaa loiigi, codaan me dinajigo me yeleotedogodomi.

²⁶ Cristo dinajigo me yeleotedeloco ḡobeyaceğeco eotedibige me yakadi me iomağaditedice loiigi anepoka nebiteda, codaan me iwilegitetema loiigi inoatawece ane beyagi. Niğina meote niğidi loenatagi, ibake lotaşa me yawalacetetege loiigi ane beyagi, odaa ja iiğe niğina oko me dinilegetibigij waji moikee naşa iwilegitetema libeyaceğeco laaleğenali.

²⁷ Joanığidaa aneote, meote mepaa nebi, niğidi noiigi ağalee laagetedipi, ane yakadi miniokiniwateda me nebi. Yemaa meote niğidi loiigi macataşa awicije libiniena baanaşa nibeotege me wado, analeediğica liwakapaağajegi lolaadi, oteğexaağaga gaantokaağidi eledi libeyacağajegi.

²⁸ Odaa jiğidaağee niğinoa ḡoneleegiwadi me leeditibige moyemaa nağana lodawa digo anee moyemaa epaa lolaadi. Niğina ane yemaa lodawa iniaağini epaa dinemaa.

²⁹ Ağica ini oko ane dağa yemaa epaa lolaadi. Pida inatawece oko niodaşa modowediteloco epaa lolaadi, digo miniwataga Cristo me dowediteloco niğina loiigi ane iomağaditedice.

³⁰ Dowediteloco leeğodi moko micoataşa niğinoa liwailidi lolaadi Cristo.

³¹ Mee Aneotedoğoji lotaşanagaxi, “Goneleegiwa ika eliodi, eliodo, odaa ja dinixigitege nağana lodawa. Odaa niğidi iniwataale micataşa doğokinitece oko.”

³² Niğidiwa notaşa ida ane niitigi codaan niğina anida ane jaoşa. Niğidiwa notaşa oikee Cristo idiaa loiigi me liciagi ḡoneleegiwa aniaa lodawa, leeğodi me micataşa doğokinitece oko.

³³ Pida ejitacağawatiwaji. Inoatawece ḡoneleegiwadi leeditibige moyemaa lodawa digo anee mepaa dinemaa. Codaan inatawece iwaalepodi leeditibige me deemitetibige lodawa.

6

Nionigipi inaageniododipi

¹ Anakaami nionigipi, leeditibige me iwağati ḡadiododipi, leeğodi me ḡadexocitege Goniotagodi. Codaan jiğidaa ane iğenaga mawiitiwaji.

²⁻³ Ijo liigenatakaneğegi Aneotedoğoji anee, “Eemiteetibige ḡadiodi, codaan me ḡadiodo.” Codaan eleditace mee Aneotedoğoji, “Amaleęęga inoatawece eletaşadomi, codaan mowidi nokododi me ḡadewikiteloco niğina iiğe.” Niğijo Aneotedoğoji naşa diiğenataka me leeditibige me jeemiteeğatibige ḡadiododipi, niğida liigenatakaneğegi jiğidaa odoejegi leeğodi Aneotedoğoji me ligegi meote aneletema niğina anoyotete niğida liigenatakaneğegi.

⁴ Akaamitiwaji anakaami eniododipi, jinağaliidağati ḡadionigipi mawiitibige me nelığideęęga. Pida niğina maliidağati ḡadionigipi, leeditibige

mele madowetiteloco, iigaxini, coda maladeeni anodaaggee Goniotagodi me godiigaxi.

Niotagipi inaaginoa niotagododi

⁵ Akaamitiwaji anakaami niotagipi, iwaqati ganiotagodepodi digoina iigo. Eemiteetibige coda me adoiitiogi, coda catiwedi gadaalegenali emaanitibige mawii inoatawece anoiigetedaqawa, micataqa daga Cristo niqini ane iwaqati.

⁶ Jiniqinoka awii anoiigetaqawa niqina metiqadiwini, jinaqawii liciagi niqina ane doletibige midokida me docaqatiogi oko. Pida idioka limedi me iwaqatakani, icaaqica nige diqica ane igoaditaqawa, anee niqinoa liotaka Cristo, me dinoniciwagaditibigiwaji mowote ane yemaa Aneotedoqoji.

⁷ Aniniitibecitiwaji niqina mabaa micataqa daqabaatema Goniotagodi, idigida aqabaatema goneleegiwa.

⁸ Analakitibigetiwaji Goniotagodi micota me yedia loojedi niqijo libakedi anele aneote niqijo oko, icaaqica nige niotagi, oqoa domige otagodi.

⁹ Akaamitiwaji anakaami otagodepodi, oenitibigo qaotagipi idokidata anemitiogi, coda jinaqa adoenitibigo. Pida analakitibige miniwa Ganiotagodi makaamitaqatiwaji, aniniaaqiniwa Niotagodi niqinoa qaotaka, ane ideite ditibigimedi. Goniotagodi aqica lilicotagi, inatawece oko idokida anigotediogi.

Ane najigotedogowa Aneotedoqoji me godotetetema godaxakawa

¹⁰ Inioxoadipi, jiditedini niqinoa owidijedi yotaqa. Leeditibige madinoniciwagatiteloco qatiwaqatakaneqegi leeqodi me gadexocitege Goniotagodi, odaa ja yajigotedaqawa eliodi nimaweneqegi.

¹¹ Abaatege icatawece niqica ane najigotedogowa Aneotedoqoji ane godotetetema diaabo ane godaxakawa. Niqina me jibakenaqa Aneotedoqoji ane najigotedogowa me jotitaqatini, odaa jakataqa me jatitaqatini niqina diaabo me ibake nimaweneqeco micaaniqigotoqowa.

¹² Igaataqa ajidelegenaqa oko anepaga jakataqa me jinataqa, aninoa libole coda me lawodi. Pida jidelegenaqa lacilodi niwicidi abeyacaqaga, aninoa notoetico, coda me niqinoa lacilodi niwicidi abeyacaqaga anonadeegita nexocaqa niqina okotigi niqina iigo. Jidelegenaqa inoatawece ane niwicidi abeyacaqaga inoatawece ane nipodaqa digoina natinedi iigoteloco.

¹³ Enice, abaatege icatawece niqica Aneotedoqoji ane najigotedogowa me qonajo me daga godakadi ane beyagi. Odaa joanigidaa me jakataqa me jiboqatege ane beyagi anigida noko minoa ane beyagi, nige icaaniqigotoqowa godaxakawa. Odaa nige ixomaqatijo me jidelaga, idokee me jatitaqateloco qotiwaqatakaneqegi, ainojicenaqa.

¹⁴ Enice, leeditibige me gadigomitiwaji. Micataqa niqina iodaqawa me dinixotinigilo lowoodi me dinowedi, jiġidaaggee me adinixomitiwaji. Niqina motaganitiwaji coda mowoo niqina anewi, odaa niqina anewi micataqa daga ganigoenaqadi. Niqida anee gadewiqa me iġenaqa, micataqa daga naqana noecaqaxi iodaqawa elipogo ewacogo me dinowedi.

¹⁵ Niqinoa nibodicetedi anele anetiqodiigaxitece anodaaggee Aneotedoqoji me yakadi meote mele laalegenali oko, niqinoa nibodicetedi anele micataqa daga niqinoa gawelatedi anele. Niqina me gadigomitiwaji memii atematiitedibece nibodicetedi anele, odaa ja micataqa daantaqa adinixomitinigilo niqidiwa gawelatedi.

¹⁶ Coda ele midioka limedi mabakeni qatiwaqatakaneqegi me gadotetenitema okanicodaqica anigotaqawa godaxakawa me dineetaqawa.

Gatiwaqatakaneggegi micataqa daqa niqina loligojegi iodagawa, ane yoliteg nopenitinali ane godalegi.

¹⁷ Niqina gela godewiga godotete liciagi lamakaladi iodagawa me yotete lacilo. Odaa lotaga Aneotedogoji oiciaceeketege iodagawa lodaajocagataqa. Aneotedogoji Liwigo najigotedogowa lotaga eotibige me idinagakatitagaloo, codaa me jiqekenaga godaxakawa.

¹⁸ Ele midioka limedi motaganegeni Aneotedogoji, odaa niqina motaganegeni, idioka limedi mikani Aneotedogoji Liwigo me godaxawanitiwaji motaganegeni, codaa mipokitalo. Niqina motaganegeni Aneotedogoji, adinowetitiwaji ade dinelio gatiwaqatakaneggegi, pida ipokiteloco inatawece loiigi Aneotedogoji.

¹⁹ Eleditace niqina motaganegeni Aneotedogoji, eemodeledi ipokitiloco, amanagawini Aneotedogoji nikeetediwa anejatigi igege, codaa meote mabo yaaleqena me jotaqa. Odaa jiqidaa me jakadi me jelogodi nibodicetedi anele ane doqoyowoogoditeda niqijo oko niqijo jotigide, pida natigide Aneotedogoji ja nikeetedogowa.

²⁰ Aneotedogoji eote me ee liigexegi minataqa eledi noiigi me jelogoditedibece nibodicetedi anele, odaa leegodi me jelogoditedibece niqida natematigo, ite ee ina ja idinigoetini catiwedi niwilogonaqaxi. Pida ipokitalo Aneotedogoji meote mabo yaaleqena me jelogoditedibece latematiko ane leeditibige mejigatalo me jatemati.

Owidijedi Paulo lotaga me yecoaditibige Efesiotedi

²¹ Natigide, jiqicaaqica Tíquico jaqaga yadeegitagawatiwaji inoatawece gabodigitibigiji. Tíquico gonioxoa godemaanigi, codaa jakataqa me jinakatonaga niqina me godaxawatece gobakedi ane najigotedogowa Goniotagodi. Yatematitedagawa inoatawece ane jixomagateenaqatedice digoina anejonaga.

²² Joaniqidaa leegodi me jiiqe migo makaamitaqatiwaji, amaleegaga owoogoti anodaagejinaqa, amanagawini abo gadaalegenalitiwaji, me daqa akaami agecaqgalodipi.

²³ Jemaa Aneotedogoji, Godiodi, codaa me Goniotagodi Jesus Cristo mowo mele laalegenali iditawece gonioxoadipi, codaa mowo miditawece dinemaatiwage, codaa midioka limedi monakato Aneotedogoji.

²⁴ Eledi jemaa Aneotedogoji meliodi meletetema inatawece niqina anidika limedi moyemaa Goniotagodi Jesus Cristo, aqokowo moyemaa.

PAULO LIWAKATETIGI FILIPEENSITEDI

Filipos nigotaga gonege anida aneetege romaanotedi. Iteloco nippodigi analee Grécia niçinoa nokododi. Niçina oko ane lanikadi Filipos liciaceekawa romaanotedi. (Awiniteloco Atos 16).

Paulo idei niwilogonağaxi naşa didikotibige loiigi Cristo digoida Filipos. Paulo jiçijaa odoejegi me yadeegitiogi nibodicetedi anele aneetece Cristo. Paulo dipokoteloco Filipeensitedi niçina me yotaganege Aneotedoçoji codaa yalağata me yemaa me yaladi niçina iigo, odaa jiçigo miniwatağa Cristo me yewiça nigepaa ganigicatibige. Yalağata anodaägee Cristo me dinillionigatiditedibece neçepaaçicota moyeloadi, joanigidaa leeğodi Aneotedoçoji meote me yewigatace, codaa ideyate Lionigi niçica nimedi ane dağaxa me şoneğegi. Yalağata me şodiciagi lokokena digoina iigo. Niçidiağıja ja yalağata Timóteo ijaa Epafroditto anoyaxawatece libakedi ane yajigote Goniotagodi. Idağıda me idei niwilogonağaxi, pida Paulo yalağata me ninitibiwaji niçina anonakato Goniotagodi, codaa niçinoa ane dakaketoçoğomı ayakadi me yaağadi niçida şodinikegi. Paulo iiçe me dinoniciwaşaditibiwaji codaa me daşa oigecağaleğe ane dakaketema leeğodi Aneotedoçoji yaxawatediogi. Codaa diniotagodetiogi leeğodi niçicoa dinyeelo anoyajigota moyaxawa.

Paulo yecoaditibige nigeladimigipitigi nigotaga Filipos

¹ Ee Paulo, iniaa Timóteo, oko liotaka Jesus Cristo. Jiwakateenaşa nağadi notağanağaxi makaamitagliwaji, ane şadiomaşatitedice Aneotedoçoji makaami nepilidi, codaa midioka limedi me şadexocitege Jesus Cristo, anakaami niçeladimigipitigi nigotaga Filipos. Eledi jiwakateenağatibige nağadi notağanağaxi niçijo lacilodi loiigi Cristo, codaa me niçijo eledi anoyaxawa niçidi noiigi.

² Jemaanaşa Aneotedoçoji ane Godiodi iniaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi mowo aneletaşadomitiwaji, codaa mowo şadaaleğenali mele.

Paulo idioka limedi me dipokoteloco niçidi oko niçina me yotaganege Aneotedoçoji

³ Idokeji niçina me jwootibigaşajitiwaji, odaa iniotagodetalo Iniotagodi Aneotedoçoji.

⁴ Niçina me jipokotalo Aneotedoçoji me şadaxawanitettiwaji, idioka limedi me idinitibeci niçina me jotağaneğe.

⁵ Iniotagodetalo Aneotedoçoji leeğodi meliodi madaxawani, codaa makaami yokaaşetedipi mida niçida ibakedi. Niçida ibakedi me jelogoditedibece nibodicetedi anele. Aidaagiditibige madaxawani niçijo odoejegi noko maleekoka iwaşatiteda Goniotagodi codaa niçina natigide madaxawani.

⁶ Aneotedoçoji jiçiniae yojogotedini meote niçica anele catiwedi şadaaleğenali. Odaa ajawienataka meote nigepaa igodi niçida libakedi. Igodi niçida libakedi niçica noko Jesus Cristo nige dopitedijo.

⁷ Gademaanitiwaji. Codaa ewi me şademaani akaamitawecetiwaji, leeğodi madaxawanitece niçida nibakedi anele ane najigotediwa Aneotedoçoji. Natigide akaamitiwaji jağaga awiite niçida nibakedi, maleeginaşaşejo niwilogonağaxi, jiçijo me jakadi me jigidi niçijo ane beyagi modotagatibige şobodicetedi anele, codaa me jikee niçinoa şobodicetedi anele, mewi.

8 Aneotedogoji yowooğodi mewi me jotaşa meji me ağademaani akaamitawecetiwaji, liciagi Jesus Cristo me ağademaani.

9 Niçina me jipokotibigalo Aneotedogoji, jipokotalo meote meneğegi emaani iniaağiniwa Aneotedogoji, coda me ağanioxoadipi. Joaniğidaa nige eneğegitace ewi mowooğoti Aneotedogoji, odaa dağaxa mele mowooğoti mawini ane iğenaga.

10 Amaleegaga akatitiwaji maniwinita inokina ane dağaxa mele. Joaniğidaa nigicota noko nige dopitedijo Cristo, akamaağakaamitiwaji ağaleeğica ane beyagi catiwedi ağadaaleğenali. Ereditace ağaleeğica ane yakadi makaami laagetedipi mawii ane beyagi.

11 Igaataşa jiğidaa ane leeditibige me eni me ağadewikitiwaji, mawitte inoatawece ane iğenaga leeğodi me ağadexocitege Jesus Cristo. Coda joaniğidaa leeğodi niçina oko moiweniğide, coda modoğetetibigimece Aneotedogoji.

Paulo ninitibece leeğodi niğidi oko mağaga oyelogoditedibece nibodicetedi anele

12 Inioxoadipi, jemaa mowooğoti yawikodico jiğinaa owo eliodi oko noğowajipatalo nibodicetedi anele, anoditece Cristo.

13 Leeğodi niğino a ininyaco, eliodi oko oyowooğodi me idejotice ni-wiloğonağaxi leeğodi me ee liotagi Cristo. Idiwatawece iodağawadi anoyowie ligeladi-nelegi ninionigi romaanotedi oyowooğodi, coda iditawece niğidi eledi oko digoina meetaşa oyowooğodi.

14 Ereditace leeğodi minaağejo niwiloğonağaxi, eliodi ağonioxoadipi ja dağaxa monakato Goniotagodi, coda mabo laaleğena moyelogoditedibece nibodicetedi anele, adoitibigiwaji.

15 Ewi midi onateceğidi oko anoyelogoditece Cristo, pida oyelogodi leeğodi monocetomi, coda me lemaanigi me napataşa. Pida ina eledi oko oditece Cristo leeğodi oyemaa mowo anele.

16-17 Odaa jogoditece Cristo leeğodi etidemaa. Ereditace oyowooğodi me Aneotedogoji najigotediwa ibakedi me jikee nibodicetedi anele anoditece Cristo, mewi. Pida niğijo eledi oko ağowote nibakedi mele laaleğenali, oditece Cristo, pida owote igaataşa odoletibige me yelogotibigiwaji. Adiitigilo niğino a lowooko niçina modiletibige doğowote me dağaxa me jawikode minaağejo niwiloğonağaxi.

18 Niğida baadığica jaoga. Pida anida jaoga, minatawece oko oditece Cristo, ina niçina anoditece Cristo, pida laaleğenali ailağaticoace, idiaağeledi begewi moditece Cristo, manitawece laaleğena. Joaniğidaa leeğodi me idinitibeci. Idokee me idinitibeci, ağica liniogo.

19 Igaataşa jowooğodi Aneotedogoji micota me idatamağateetetema niğino a yawikodico leeğodi me ipokitibigalotiwaji me idaxawa, coda Liwigo Jesus Cristo me idoniciwağadi.

20 Eliodi me jemaa, coda me inibeotegi me dağa jinetetema ane yoennataka oditaşa ja idibolişa, pida inibeotegi midokee mabo yaaleğena me jiweniğide Cristo minitawece yoniciwaga, coda aneji me idewişa. Jiğidaa ane jemaa me jao, aibeyacagadi me idewişa, ogoa, domige ideleo.

21 Igaataşa digo aneji malee idewişa, idewiğatema iniokinivateda Cristo, pida nige ideleo, odaa ja jibategi ica inağajegi ane yetetetedomi.

22 Pida nigalee inaağejo me idewişa digoina iigo, odaa ejakadita me jao nibakedi ane yaxawa oko. Odaa joaniğidaa leeğodi ajowooğodi niğica başa jemaa, domige me idewişa, ogoa, domige me ideleo.

²³ Igaataşa eliodi me jemaa niğidoa itoa. Jeğeliodi me domaşa jemaa me ideleo, oditaşa ja jika mejigoteloco niğina iiğ, oditaşa jeğejoticogi miniwataga Cristo, ane dağaxa meletomi.

²⁴ Pida akaami leeğoditiwaji, dağaxa mele minaağejo me idewiğä digoina, odaa ağadaxawanitiwaji.

²⁵ Jowoogodi niğida yowoogo me ilagatice. Odaa jowoogodi minaağejo makaamitağatiwaji, amaleeğşa ağadaxawanitiwaji mepaanaşa anakatoni Goniotagodi. Odaa joaniğidaa leeğodi icota me dağaxatace maniniitibecitiwaji.

²⁶ Joaniğidaa nige ejotacağawatiwaji, icota moğeetetaloo Jesus Cristo, leeğodi mejotağawatiwaji.

²⁷ Joaniğidaağida niğica anida jaşa, aneni me ağadewiki leeditibige me itege ağobodicetedi anele aneetece Cristo me nikheetogowa niğica anejinaşa me ağodewiğä. Joaniğidaa niğica me jakadi mejigo ağdiwinitiwaji, ogoa, migetaşa jajipatibece anodaağenitatiwaji, odaa ja jowoogodi makaamitawecetiwaji idokida ağadowoogo, codaan me jowoogodi midioka limedi matitetitiwaji me iwagatakani, codaan adinoniciwağatitiwaji moteteni liğaxinaganeğeco gatiwağatakaneğegi ane icoğotigi minoataga ağobodicetedi anele, aneetece Cristo.

²⁸ Icota me jowoogoditiwaji me dağadoiita okanicodaağicata anowotağadomi ağadaxakawepodi, pida idokee mabo ağadaaleğenitalitiwaji. Niğina mabo ağadaaleğenitalitiwaji me aatege ağadaxakawepodi jiğikeenitiogi Aneotedoğoji micota me yağadi, pida akamaağakaami jağakekenitibigiyaji, leeğodi Aneotedoğoji eote manigaanyetiwaji.

²⁹ Igaataşa Aneotedoğoji akaa ağadiweniğidenitetiwaji. Leeğodi aneote Cristo, Aneotedoğoji ja yajigotedağawatiwaji manakatoni iniaağiniwa Cristo, codaan mawikodeetema.

³⁰ Odaa niğida makaamitiwaji idokee madinoniciwağati madaxawani me jiğatege ağdaxakawepodi. Jağanatitiwaji anodaağeeta me idinoniciwağadi me jiitege codaan jağanibodicetiwa anodaağeji me idinoniciwağadi codaan niğina noko.

2

Cristo diniwikodetedibece, odaa ele me jaşa liciagi

¹ Niğida moko ağdoniciwadi leeğodi me ağdexogotege Cristo, codaan ağdocağaneğe leeğodi me ağdemaa, codaan Liwigo Aneotedoğoji ini mokotaşa diğeladetioğoji codaan me yotaganeğe ağdaaleğena, eo ağdowoogo, codaan Aneotedoğoji dağaxa me ağdiwikode.

² Joaniğidaa leeğodi me jipokotağawatiwaji midokida ağdowoogo, codaan madinemaanitiwaji oleetibige midokida aneni, codaan jipokotağawatiwaji mateciğiteloço niğica ane ağdowoogo codaan niğica anemaanitiwaji. Joaniğidaağee nigawii niğida anejitağawa, odaa eliodi me idinitibeci.

³ Jinaşa domaşa ica anawii dağa leeğodi memaanitiwaji akamokakaami manigaanye, ogoa, migetaşa idoka leeğodi moleetibige me ağadelokitiwaji. Pida adiniwikodenitibece lodee niğina eledi oko, ademiita niğina eledi oko micataşa dağa dağaxa me ağoneğegi caticedi akaamitiwaji.

⁴ Jinogoleetibige nigina anakamokakaamitatiwaji mida anawiite, pida oleetibige niğina anaağasıda anowo eledi oko.

⁵ Ele midokee moleetibige ağdwooko me liciaco Jesus Cristo lowooko.

⁶ Anidioka limedi me liciagi Aneotedoğoji,

pida ayecewe me liciagi Aneotedoğoji.

⁷ Idapaga yemaa me ika idiwatawece niğicoa ane nepilidi digoida ditibigimedi.

Odaa ja diniwikodetedibece micataşa niğina niotagi, codaan niğijo menagi liciagi okanicodaağica oko.

⁸ Niğijo malee liciagi okanicodaağica ȝoneleegiwa, eliodi me diniwikodetedibece, codaan idapaga noleteta me yeleo, joaniğidaagee eyiwağadi Aneotedoğoji negepaa yeleo madataşa nicenagañate.

⁹ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji meote Cristo me dağaxa me ȝoneğegi nağaxatedeloco inoatawece, eledi yajigote Liboonağadi ane dağaxa me ȝoneğegi caticedi okanicodaağica eledi boonağadi.

¹⁰ Eotedibige micota minatawece oyamağatedini lokotidi lodee Jesus, odaa joaniğidaagee odogetetibigimece nigowajipata Liboonağadi, iditawece aniditigi ditibigimedi, codaan aninatigi digoina iiğo, codaan minoatawece émağaga catinedi iiğo.

¹¹ Icota miditawece modi lodee eledi oko codaan me niwicidi, Jesus Cristo me Goniotagodi, Niotagodi inoatawece, joaniğidaagee nige oiweniğide Aneotedoğoji ane Godiodi.

Leeditibige me godiciagi lokokena digoina iiğo

¹² Enice yokaagetedipi yemaanigipi, digo mijoataşa Cristo meyiwağadi Eliodi, codaan akaamitiwaji midokee me iwağatitewaji niğijoa iiğaxinağaneğeco niğijo maleeğidiaagejo makaamitağatiwaji, pida dağaxa mida jaoga me iwağatitewaji iiğaxinağaneğeco niğina me leegitağawatiwaji me ȝadotoniticoace. Ele midokee madinoniciwağatitiwaji mawii niğica aneni me ȝadewiki me diğicata ȝabatiigi, madoiitalo, codaan me eemiteetigilo Aneotedoğoji.

¹³ Leeğodi Aneotedoğoji Niğijoa anidokee me diba ȝadiwigotitiwaji, eotedibige moleetibige, codaan makati mawii niğica ane yemaa, aneletağadomitiwaji.

¹⁴ Niğina nige awiitiwaji okanicodaağica, jinoğotağanitibece leeğodi ane ȝabakedi, oteğexaağaga apetitiwaji.

¹⁵⁻¹⁶ Awii niğida anejitagawatiwaji amanagawini ağica ane yakadi mee mawii ane beyagi, odaa ağica ȝabatiigititiwaji. Odaa niğidaağeni jağakaami Aneotedoğoji lionigipi, ağica gaantokaağını ȝabeyaceğegi, mawaanitege niğina oko ane doğoyowooğodi mowote ane iğenaşa, codaan niğidi oko beyagi. Niğida makaamitiwaji ane ideoni liwigotigi niğidi oko ȝadiciagi niğinoa yetetitedi ane datale digoida ditibigimedi ane nexocaşa, niğina nige daga ikani me iwağatakanitiwaji, codaan nige eloğotitedibece nibodicetedi anele ane icoğotedigi miniwataşa Aneotedoğoji, aneo ȝodewiğä. Niğina nige doğotağanitibecetiwaji codaan nige dağadinotigimadenitiwaji, awii me idinitibeci niğica noko nige dopitedijo Cristo, leeğodi ağica daga atooa me idinoniciwağadi, aiciagi niğina nalokodeğecajo ane dinenyağadi, codaan me diniciticobece me walokodi, pida niğidiaağadi aniadi, eledi aiciagi niğina aneliodi me diba, pida ağica nigaanye.

¹⁷ Niçijo oko ane yediatece Aneotedoðoji okanicodaägica liboonigi me docaðatalo, odaa leeditibige me nadooðoditeloco lawodi ejeeðagi ditibigimedi niðidi liboonigitalo Aneotedoðoji. Natigide jaðanakatonitiwaji Goniotagodi, odaa gatiwaðatakaneggegi liciagi niçijo niboonigi anoyajigotalo Aneotedoðoji. Ee degetideloadi, odaa yawodi taðanado. Coodaa yawodi taða liciagi niçijoa lawodi ejedi ananadooðoditeloco ditibigimedi niðina noðeedi anoibootalo Aneotedoðoji. Degenotiwa niðida niciagi, daðaxa me idinitibeci, coodaa makaami inikaðawepodi.

¹⁸ Odaa akaami eleditiwaji aniniitibeci, coodaa makaami inikaðawepodi.

Timóteo iniaa Epafroditu

¹⁹ Niðina nige yemaa Goniotagodi Jesus, jalitege me age me jakadi me jiiðeticogi Timóteo makaamitaðatiwaji, amaleegaga jowoogodi anodaagéenitatiwaji, coodaa amaleegaga idioka limedi me jildaðaditace me jiba.

²⁰ Igaataða inioskini mini meetaða coodaa ane lowooko liciaco yowooko, coodaa beðewi me doweditaðgalocatiwaji.

²¹ Igaataða digoina meetaða inatawece eledi oko odoletibige niðica anid-ikidi meletema, idigida aðodoletibige Jesus Cristo ane yemaa.

²² Pida akamaðakaamitiwaji owoogoti Timóteo me ikee me yakadi manakatonitiwaji. Timóteo idejigota micataða daða ionigi, emegeet micataða ðegee eliodi. Eliodi me jibaaga micataða ðoðoko niotagipi me jelogaðatedibece nibodicetedi anele ane icögottedigi miniwataða Aneotedoðoji.

²³ Joaniðidaa leeðodi me niðiniaðini ane inibeotege me jiiðeticogi makaamitaðatiwaji, niðina nige jowoogodi aneji.

²⁴ Pida jinakato Goniotagodi me daða leegi, odaa emegeeta jakadi mejigo makaamitaðatiwaji.

²⁵ Pida jakadi ina me leeditibige me jiiðe mopiticogi makaamitaðatiwaji ðonioxoa Epafroditu. Ibakawa, coodaa meliodi me idinoniciwagaðataða me jelogaðataða nibodicetedi anele, micoataða niðinoa iodagaðawadi ane dinoniciwagaðaditibigiwaji. Coodaa akamaðakaamitiwaji aniwakateeni me idaxawa, niðijo naða inoa ane aniaditibige meetaða.

²⁶ Jimonya mopi igaataða eliodi me gadiatitiwaji, coodaa eliodi me iwikedetibigaðajitiwaji leeðodi mabodicetibige me deelotika.

²⁷ Ewi mijo me deelotika, coodaa ja domaga yeleo. Pida Aneotedoðoji iwicode, coodaa aðijokijo Epafroditu, pida ee eledi idiwikode Aneotedoðoji, aidika me ee agecaðalo.

²⁸ Joaniðidaa me eneðegi jemaa me jiiðeticogi makaamitaðatiwaji, amaleegaga anatitace, odaa jaðaniniitacibecitiwaji, coodaa eemoda aðaleeðee agecaðalo.

²⁹ Odaa jemaa mele mabaatege Epafroditu, igaataða eledi nebi Goniotagodi, coodaa jemaa maniniitibecitiwaji. Coodaa eemiteetibige inatawece oko ane liciagi Epafroditu.

³⁰ Pida leeðodi adinowedi, odaa ja domaga yeleo leeðodi libakeditema Cristo. Eo niðida libakedi me idaxawatece niðijo ane daðakati madaxawan-itecetiwaji.

¹ Inioxoadipi, digawini owidijedi yotaşa. Aniniitibeci leeğoditiwaji mida anenitege Goniotagodi. Dağa jiditace niğijo baanaşa jidi, aidigecağaleğe, pida godaxawanitiwaji matiteteloco ətatiwağatakaneğegi.

² Anidakitiogi niğijo ane niiğaxinaganağatece ane beyagi, niğidi oko liciagi necexodi (ane diğica jaşa), idioka limedi moditibece me leeditibige me idinakagitaşa ane lakatigi judeutedi moikee me loiigi Aneotedoğoji.

³ Igaataşa niğida moko beğewi moko Aneotedoğoji loiigi. Igaataşa Aneotedoğoji Liwigo godaxawa me joğeegatibigimece Aneotedoğoji, godinitibece leeğodi mida anejinağatege Cristo. Niğida moko ajinakatonaşa ane lakatigi dağa idinakagitaşa.

⁴ Codaan emeğee jakadi dağa jinakato lakataşa yoiigi me jocagatalo Aneotedoğoji. Diğica ane diletibige dağa yakadi me nakato niğino a lakataşa, ee dağaxatace me domığida ane leeğodi me jinakato niğino a lakataşa yoiigi.

⁵ Igaataşa niğijo neğeote oito nokododi me janitini, odaa jegetidakagi ane lakatigi yoiigi, leeğodi mida anejitege loiigi Israel. Ee litaagi ane licogeği Benjamim. Iditawece eiododipi hebreu (ane loiigi Israel). Jıgijo me jotete lajoinağaneğeco yoiigi leeğodi jıgijo me ee fariseu.

⁶ Niğijo jotigide idioka limedi me joletibige niğica ane domaga yemaa Aneotedoğoji, odaa ja jiatetibece Cristo loiigi (jiletibige daantiğidaağida ica ane yemaa Aneotedoğoji). Jıgijo me jotete lajoinağaneğeco Moisés. Odaa joanığidaa niğina ane yoiigi modiletibige dağa idegenaga niğijo aneji.

⁷ Pida leeğodi niğijo Cristo ane igotediwa, ijoatawece niğijo aane jao niwaló niğijo jotigide, niğina natigide idejigotalo micataşa niğina ane diğica niwaló.

⁸ Pida anewi, ijoatawece niğijo ane inepilidi codaan me niğijo aneji jotigide idejigotalo micataşa niğina ane diğicata niwaló. Pida ane diniwaloetomi caticedi niğijo aneji, me jowooğodi Jesus Cristo me Iniotagodi. Jıgjaa leeğodi Cristo me jika ijoatawece niğijo aane jinakato niğijo jotigide, niğina natigide idejigotalo ijoatawece niğijo ane inepilidi codaan aneji micataşa niğina naagogo, jaotibige me jakadi mida anejitege Cristo,

⁹ codaan jaotibige me jakadi me idexogotege. Niğina natigide ağalee joletibige daşa idegenaga leeğodi me jotete lajoinağaneğeco Moisés. Pida ja idegenaga leeğodi me jağatalo Cristo. Aneotedoğoji jeğeote me idegenaga, leeğodi mejiwağadi Cristo.

¹⁰ Niğina natigide jemaa miniokiniwateda me jowooğodi Cristo, codaan jemaa me najigotediwa niğijo nimaweneğegi aneo me yewiğatace, amaleeğaga jakadi me jibotege yawikodico digo anee me abotetege lawikodico. Niğino a yawikodico inoa leeğodi mida anejitege Cristo. Eledi jemaa me najigotediwa nimaweneğegi amaleeğaga jakadi me daşa idoitege némaşa nige limedi me ideleo, digo mijoataşa me daşa doitetege lemeğegi.

¹¹ Odaa joanığidaağee jakadi me inibeotege me idewiğatace midiaağego miniwataşa, nigricta Aneotedoğoji me yewikatiditace émaağaga.

Idinoniciwağadi me idewiğatema Cristo micataşa nalokodeğecajo laweeğenigi

¹² Ağejitağawatiwaji daantaşa jakadi inoatawece, codaan daaditaşadiaağica ibatiigi. Pida idinoniciwağadi me inigaanyetece niğica Cristo aneetediwa me najigotediwa leeğodi me dinigaanyetedici mida anejitege. (Idinoniciwağadi micataşa nalokodeğecajo me dinoniciwağadi me dinigaanyetece noğeedi.)

¹³ Inioxoadipi, ağeji daantaşa inigaanyetece niğijo Cristo aneetediwa. Pida onidateci ane jao, jemaa me idaagiditibige niğijo baanaşa

jixomaqateetedijo, codaajiwiticogi idokida odoe. (Micataşa niçina nalokodeğecajo.)

¹⁴ Aneotedoğoji jeğeniditediwa digoida ditibigimedi me idewiğatema Jesus Cristo, odaa idinoniciwağadi (micataşa niçina nalokodeğecajo) me joletibige me inigaanyetece niçica inoğeedi, aneetediwa Cristo me najigotediwa leeğodi me idewiğatema.

¹⁵ Okotawece baanaşa godilitema şotiwagatakaneğegi, baanaşa godiciagi niçina nigaanigawaanigi me ili nigepaa icota me şoneleegiwa, idatawece leeditibige me jowooğa niçida yowoogo. Diğica ina akaamitelocotiwaji ane eledi anee me dowooko, Aneotedoğoji ikeetedağawatiwaji ane iğenaga.

¹⁶ Pida ele me idapaşa jiğaticogi mejiwağatece niğenatakanegego, anejiwağatece codaanıçina natigide, idokidata mele me şodigecagalege.

¹⁷ Inioxoadipi, anowiikitiwa aneji me idewiğä akaamitawecetiwaji, codaanıbaşa awini niçijo ane newiğä digo meetaşa aneji me idewiğä.

¹⁸ Jeğejitağawatiwaji, odaa niçina natigide jinoe niçina mejittacagawatiwaji meliodi oko lakapetedipi Cristo, leeğodi aşoyiwağadi me yeleotetema niçino loenataka ane beyagi digoida mada nicenaganagate.

¹⁹ Aneotedoğoji iğetedicogi minitaşa noledi ane daşa ipe. Niçidi oko inoka oyiwagadi niçicoa anepaa lemaanaga lolaadi. Odinagaxaketece niçicoa loenataka ane beyagi ane domaga leeditibige moniboligatece. Inoka oyowo niçino anida aneetegi niçina iigo.

²⁰ Pida okomoğoko şonipodigi anejonaşa başa digoida ditibigimedi. Idioka limedi me inibeoonagatege lanokegi me icogotetedibigimece digoida ditibigimedi, Goniotagodi Jesus Cristo anicota meote me şodewiğatace.

²¹ Icota me iigi niçina şodolaadi ane diğica loniciwaşa, ane yeleo, odaa najigotedoğowa şodolaadi gela ane daşa yeleo, liciagi epaa lolaadi loniciweğenigi. Yatite niçijo nimaweneğegi nelegi meote şodolaadi gela. Niçida nimaweneğegi eote inoatawece niçino anino micota moyiwagadi.

4

Paulo yajacağaditibigiwaji filipeensitedi codaai diğaxinağatece anodaagee me jotaganegenaşa Aneotedoğoji

¹ Inioxoadipi, eliodi me şademaanitiwaji, codaanıme şadiatitiwaji. Idinitibeci leeğodi akaamitiwaji, codaanıleeğodi naşakamaşakaamitiwaji niçica inoğeedi me jiba, iciagi niçina ane dinigaanyetece lale me walokodi. Inioxoadipi yemaanigipi ina bağatiteli manakatoni Goniotagodi.

² Jipokotağawa Evódia aniaa Síntique me dağadiaa adinapeteğenitacetiwaji, pida okanicodaağadinadeegi makaami dinioxomigi leeğodi mida anenitege Goniotagodi.

³ Yokaşağedi, anidokee madaxawani, jipokotağawa maxawani niçidi itoataale iwaalepodi. Igaataşa niçidi itoa iwaalepodi, ijaa Clemente, codaanıme iditawece niçijo eletidi yokaşağetedipi, eliodi me yaxawepodi me jibaşa, me jelşotağatedibece şobodicetedi anele ane icogotetedicogi miniwataşa Aneotedoğoji. Aneotedoğoji ja iditedini liboonağatedi niçidi oko maditaşa naşajo notaşanaşaxi anidiwa liboonağatedi oko anicota me yewikatiditace odaa jiğidiaşığı miniwataga.

⁴ Ele midokee maniniitibecitiwaji leeğodi mida anenitege Goniotagodi. Ejitacagawatiwaji, aniniitibeci!

⁵ Oleetibige makaami niçina ane niçiwatece okanicodaağica oko. Igaataşa Goniotagodi ayajebi, dopitacedijo.

6 Jinigica gaantokaagini ane gadigecaagalegeni! Pida niqina motaqanegeñenitedibece Aneotedoñoji, ipokitalo niqica anopootibige. Idioka limedi maniotagodeetalo catiwedi gadaalegena, niqina mipokitalo.

7 Odaa amanagawini, Aneotedoñoji eote gadaalegenali mele, coda a yotete gadowooko leeñodi me gadexocitege Jesus Cristo. Ajakataga me jowooñotaña niqica anodaagee me yotete gadaalegena, coda a me godowooko.

8 Digawini owidijegi anejitagawa inioxoadipi. Ele midokee mowoo inoatawece anenegegi ele, coda a leeditibige me jiweniqidenaga, niqina anewi, niqina ane leeditibige me jeemiteegatibige, ina ane igenaga, ina ane digica lapioyañajegi, niqina ane libinienigi, coda a niqina aninatawece oko oyakadi mele.

9 Awii niqijo ane jajigotañawa me oenitiwaji, baanaña jjigaxitañadicitiwaji. Awii niqijo anejitañawa, coda a iwitece anodaageji. Odaa Aneotedoñoji eote gadaalegena mele, coda a ideite makaamitañatiwaji.

Paulo diniotagodetiogi leeñodi nogeedi anoiwakateetibige

10 Leeñodi me idewiga me idexogotege Goniotagodi, odaa jiçidaa leeñodi meliodi me idinitibeci, ja domaga leegi, naqakatitacetiwaji me ikeeni moleetibige madaxawani. Jowoñodi niqida makaamitiwaji midokee me domeñemaani madaxawani, pida aqepesica qanimawenegegi maniwaka-teenitiwa ane gadaxawanatakanegegi.

11 Aqica daña jotañatibece leeñodi minoa iñalanaña. Igaataña ja jowooñodi me idinitibeci leeñodi niqina anigidida anidi meetaga.

12 Idatecibece minoa ane jopotibige, coda a midatibece me iiñotice ane jakadi. Coda a ja jowooñodi me idinitibeci okanicodañaqica anejotice, ina mowidi iweenaña, ogoa, domige ina me idigicile; ina me inoa ane jopotibige, ogoa, domige ina me digica ane jopotibige.

13 Jakadi me idinatitalo inoatawece niqinoa ganicinoa, leeñodi Cristo najig-otediwa yoniciwaña ane jakadi me idinatitalo.

14 Pida niqida makaamitiwaji eliodi mawii anele niqijo madaxawani minoa ane jopotibige.

15 Akamaqakaamitiwaji, filipeensitedi, eliodi mowooñoti niqijo naña idoditicogi nipoñigi Macedônia, me gela me idinojogotini me jelogoditedibece nibodicetedi anele makaamitañatiwaji, akamokakaamitiwaji madaxawanitece niqijo a ne jopotibige. Aqica elodi lapo loigi Cristo ane idaxawa. Akamokakaamitiwaji malediani, pida jaqagica anabaatege niqijo naqaniboloiteeni ibakedi me gadiigaxini.

16 Niqijo me idiaaägejo mani nigotaña Tessalônica, eliodi me jawikode leeñodi minoa ane jopotibige. Pida idatibece maniwakateenitibigiji dinyeelo madaxawanitiwaji.

17 Pida aqidiqida daña joletibige midokee maniwakateenitibigiji niqinoa qaboonaqatiwaji. Odaa jemaa Aneotedoñoji me yajigotedañawa ane naqaxateloco caticedi niqijo a ananiwakateenitibigiji.

18 Ja jibatege niqijo a gadiwakatedi idiwatawece anakaa jopotibige, coda a iiñotdice. Odaa aqaleegica ane jopotibige, leeñodi Epafroditio jeñenoodi ane aniwakateenitibigijiwi. Niqijo a ane aniwakateenitibigijiwi liciagi niqina aneletege lanigi anoibootalo Aneotedoñoji, odaa dibatetege leeñodi yemaa.

19 Aneotedoñoji Inoenõodi yajigotedañawa inoatawece anopootibige leeñoditiwaji mida anenitege Jesus Cristo. Odaa yakadi me yajigotedañawa inoatawece, leeñodi jeñepaa iiñe inoatawece liicagajetecidi anele.

²⁰ Jemaanağa me inatawece oko odogetetibigimece Aneotedoğoji Godiodi nigepaa ganigicatibige. Odaa jiġidaaġee. (Amém.)

Owidijedi lotaġa Paulo me yecoaditibige filipeensitedi

²¹ Idecoaditece ijotawece niġijo Aneotedoğoji ane iomaġaditedice mepoka nepiliditeda, niġidi anida aneetege Jesus Cristo. Codaa ғonioxoadipi aninaa digoina meetaga eledi oyecoaditibigaġajitiwaji.

²² Inatawece niġina Aneotedoğoji ane iomaġaditedice, aninaa digoina, joaniginaa oyecoaditibigaġajitiwaji, codaa niġina anoyiwaġadi Goniotagodi ane nibaaġatigi ligeladi César, ninionigi-eliodi romaanotedi, iditawece eliodi moyemaa moyecoaditibigaġajitiwaji.

²³ Natigide jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meliodi meletedaġadomitiwaji. Odaa jiġidaaġee. (Amém.)

PAULO LIWAKATETIGI COLOSSEENSITEDI

Nığijo jotigide aca nigotaga Colossos iteloco niplodigi Ásia, analéeğoyatigi me niplodigi Turquia niğinoя nokododi. Paulo ağıca dağa dalita nağajo nigotaga, oteğexaağaga yowooğodi niğica lapo loiigi Cristo anidiae ligeladi. Paulo idei niwilogonağaxi nağ idí nağadi liwakate.

Paulo owidi ane iditeloco nağadi liwakate niğinoя anijo mağaga iditibige Efesiotedi. Niğina me yotaganege Aneotedoğoji, diniotagodetalo leeğodi lewiga Colosseensitedi. Paulo eledi diiğaxinağatece Goniotagodi Jesus me niğijaa lacilo loiigi, idiaağidi micatağda dağa lolaadi anowidi liwailidi. Paulo eo leemidi leeğodi niiğaxinağaneğeco ane degewiteda. Yalağata niğijo oxiiğodi anejinağda me godewiga, codaan eledi yalağata niğida gela anejinağda me godewiga leeğodi me godexogotege Cristo. Paulo iladee wadonadi, eniododipi inaa nionigipi, niotagipi inaa otagogododi, yeloğoditiogi anodaa leeditibige me ee lewiga leeğodi monakato Goniotagodi.

Paulo yecoaditibige Colosseensitedi

¹⁻² Ee Paulo, ee liiğexegi Jesus Cristo, igaataga joaniğidaa ane yemaa Aneotedoğoji me ibakedi. Gonioxoa Timóteo ini meetağda nağ jiwakateetibigağajitiwaji notağanağaxi anakaami liomağataka Aneotedoğoji, anakaami niğeladimigipitigi nigotaga Colossos, anakaami gonioxoadipi ane gadexocitege Cristo, codaan anidioka limedi me iwitece liiğaxinağaneğeco.

Jipokağatalo Aneotedoğoji inaa Goniotagodi Jesus Cristo mowo aneletağadomitiwaji, codaan mowo gadaaleğenali mele.

Paulo yotaganege Aneotedoğoji codaan me diniotagodetalo

³ Niğina me jotağaneğenaga Aneotedoğoji, jipokağatağalocotiwaji, codaan midioka limedi me iniotagodeegatalo ane Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo,

⁴ iniotagodeegatalo leeğodi me jibodicağatibigağajitiwaji anodaageni manakatoni Jesus Cristo, codaan anodaageni memaani inatawece loiigi Aneotedoğoji.

⁵ Jaganaxatoni Jesus Cristo codaan adinemaanitiwaji leeğodi manibeoonitegetiwaji niğica lağajegitedağagi Aneotedoğoji ane yetetetedağadomi digoida ditibigimedi. Jağajipaatatiwaji moditece niğica Aneotedoğoji ane yetetetedağadomi niğijo nağajipaatalo niğinoя notağanewi, notağananele anoditece Jesus Cristo.

⁶ Niğinoя notağananele jiğilaagiteloco inoatawece niplodağaa codaan jogowo Aneotedoğoji me nibinietediniwace oko inoatawece niplodağaa, mijotaga me godibininitetiwaji niğijo noko maleekoka ajipaatalo lotağananele, codaan ewi mowooğoti Aneotedoğoji midioka limedi meote aneletogodomi.

⁷ Epafras jiğijaa ane godiğaxiniteticiwaji niğina Aneotedoğoji me dağaxa meletedoğodomi. Codaan Epafras godokaağedi godemaanigi, ane yakadi me jinakatonağaa, gobakawa moko liotagi Cristo, odaa jiğidaağee me godaxawanitiwaji.

⁸ Codaan jiğiniae Epafras natematitogowa niğica anodaagigotağawatiwaji Liwigo Aneotedoğoji meo meliodi memaani eledi gonioxoadipi.

⁹ Leeğodi niğijo godigitibigağajitiwaji, odaa niğijo nağaa jibodicağaa, idiokaanaga limedi me jipokağatalo Aneotedoğoji leeğodi akaamitiwaji. Jipokağatalo Aneotedoğoji meote me yajigotedağawatiwaji Liwigo

gadixakedi codaa me yajigotedağawa ḡadowoogo aneotibige mepaanağa owoogoti niğica Aneotedoğoji ane yemaa.

¹⁰ Odaa jişidaa nigakatitiwaji madiniwaxinağanagatiti mawii ane yemaa Aneotedoğoji me eni, codaa mocaganitalo, codaa akati mawiite inoatawece anele, codaa mepaanaşa owoogoti Aneotedoğoji.

¹¹ Codaa jipokağatalo Aneotedoğoji me yajigotedağawatiwaji initawece loniciwaşa ane nelegi, amaleegaga akatitiwaji me ixomağateenitedice inoatawece ḡadawikodico, codaa maniniitibecetiwaji.

¹² Eeditace jipokağatalo Aneotedoğoji amaleegaga akatitiwaji maniotagodeetalo Aneotedoğoji Godiodi, aneote me jakataşa me jibağatege niğica ane yetetetema loiigi digoida ditibigimedi aneite inoatawece ane datale.

¹³ Godogatedice mejonağateloco loniciwaşa nexocaga, codaa eote Lionigi lemaanigi me iige ḡodaaleğenali.

¹⁴ Iniaağiniwa Lionigi yeleotedoğodomı, codaa me godogatedice me idejonaşa nexocaga. Codaa leeğodi Cristo aneote, odaa Aneotedoğoji ja ixomağateetedice ijoatawece niğijo gobeyaceğeco.

Aniniwa icoa Jesus, codaa niğica baaneğeote

¹⁵ Me jinataşa Cristo micatasa daga jinataşa niğicoa Aneotedoğoji ane diğica ane yakadi me nadi. Liciagi niğicoa Aneotedoğoji. Cristo jişijaa liidaşa Lionigi Aneotedoğoji. Iniaağiniwa nağaxatedeloco inoatawece ane loenataka Aneotedoğoji.

¹⁶ Leeğodi Aneotedoğoji ibake Cristo meote inoatawece anino, digoida ditibigimedi, codaa me digoina iiğo, niğino ane jakataşa me jinataşa, codaa me niğino ane daga jakatağateda me jinataşa. Jiginiaağeote inoatawece niwicidi ane iige eletidi niwicidi, niğino lacilodi niğino niwicidi, codaa me niğino niigenatagododi, inoa anida nağatetigi codaa anida loniciwaşa. Cristo eote inoatawece ane niwicidi. Inoatawece eote eotedibige me iige.

¹⁷ Akaağiniwa Cristo niğijo maleedığicoateda niğino anino, codaa leeğodi loniciwaşa, odaa jiğino inoatawece ane loenataka codaa niğina noko oniditecibeci iteloco codaa ilağateloço aneyate.

¹⁸ Loiigi Cristo liciagi niğina ḡodolaadi. Odaa Cristo jiğinia lacilo ane iige niğidi nolaadi. Jiginiaağiniwa aneote me yewişa niğidi nolaadi, igaataşa jiğiniaağiniwa liidaşa me Lionigi Aneotedoğoji, Niğijo ane yeleo, pida Aneotedoğoji ja yewikatiditace. Joaniğidaa leeğodi Cristo me goneğegi caticedi inoatawece anino.

¹⁹ Igaataşa Aneotedoğoji, ane Eliodi Cristo, ninitedibece leeğodi Cristo me liciagi Aneotedoğoji.

²⁰ Odaa Aneotedoğoji jeğeote lowoogotetece miniaa ibake me nopilağaditace miniwataşa inoatawece digawinitelogo ane jinataşa codaa me oko, leeğodi niğijo Cristo aneote. Leeğodi Cristo me nadoogodi lawodi madataşa nicenağanagate, Aneotedoğoji ilakidetacediwage inoatawece ane jinataşa digoida ditibigimedi, codaa niğino ane jinataşa digoina iiğo.

²¹ Niğijo jotigide akamağakaamitiwaji leeğitalo Aneotedoğoji motonitedice. Codaa akaami lakapetedipi leeğotedi niğijo ḡadowooko ane beyagi, codaa me niğijo ḡadoenataka ane beyagi anawiite.

²² Pida niğina natigide, leeğodi Lionigi Aneotedoğoji meote me goneleegiwa, odaa ja yeleo, Aneotedoğoji ja ḡadatecoğoteenitacetiwaji miniwataşa, eotedibige me ḡadadeegitedicogitiwaji lode, makaami oko ane yapidi, anepaa iomağaditedice, me dağadiaağica laagedi.

²³ Pida leeditibigliwaji me idapaga diiticogi me iwağati liiğaxinağaneğeco niğino nibodicetedi anele ane icoğotigi miniwataşa Aneotedoğoji,

codaa matitetitiwaji me dağa amiğiticoace, codaa me dağa ikanitiwaji manibeoonitege niğicoa Aneotedoğoji aneetedoğowa niğijo naga niwakatee niğinoa nibodicetedi anele anajipaatalotiwaji. Emegee Paulo, ja jao me ee niotagi me jatematitedibece nibodicetedi anele, baanaşa oilaagağaditedeloco moyatematitedibece inatawece iiğο.

Ica Paulo libakedi me yaxawa loiigi Cristo

²⁴ Niğina natigide eliodi me idinitibeci me jawikode leeğodi me ędaxawanitiwaji. Niğinoa lawikodico yolaadi, leeditibige me jixomagateetedijo, nigepaağicota me ixomagatedice inoatawece yawikodico ane nikatedici Cristo me jixomagateetedijo. Jawikodetema loiigi Cristo ane micataşa daşa lolaadi.

²⁵ Aneotedoğoji eote me ee liotagi loiigi Cristo. Najigotediwa ibakedi me jao aneletagadomitiwaji. Ibakedi me jelogoditedibece inoatawece Aneotedoğoji lotaga.

²⁶ Niğinoa ane doğoyowooğodi ijotawece oko niğijo jotigide, pida niğina natigide Aneotedoğoji ja ikeetediogi niğina oko ane iomagaditedicoace me nepilidi.

²⁷ Lowoogo Aneotedoğoji me ikeetediogi loiigi niğica ane yemaa meote. Ikeetediogi niğica anodaägee me ibinie inoatawece ane latopaco noiika. Odaa ja ikee Cristo miniwa catiwedi ęodaaleğena. Joanığidaa leeğodi me inibeoonagatege Aneotedoğoji me ęodiweniğide anigida noko digoida ditibigimedi miniwataşa.

²⁸ Joanığidaa leeğodi mejinağatece Cristo minataşa inatawece oko. Jajoinaga codaa me jiğaxinaga inatawece oko, jibakenaga idatawece ęodixakedi, jaoğatibige minatawece oko anoyexogotege Cristo ağica gaantokaağica libeyacağajegi niğica noko nige jadeegaga lodox Aneotedoğoji.

²⁹ Odaa joanığidaa leeğodi me idinoniciwağaditeloco ibakedi, codaa joletibige me jibotege ane lakakeğegi ibakedi. Odaa jakadi me jaote inoatawece ibaketedi leeğodi yoniciwaşa Cristo ane najigotediwa, eotedibige me jigodi ibakedi.

2

¹ Enice jemaa mowooğotitiwaji meliodi me idinoniciwağadi me ędaxawani, codaa me jaxawa ęonioxoadipi ane niğeladimipitigi nigotaşa Laodicéia, codaa minatawece eledi ęonioxoadipi ane diğicata me etidadi.

² Jemaa mabo laaleğena, codaa jemaa me ilağatiwage igaataşa dinemaatiwage. Eleditace jemaa moyakadi moyowoogodi mida aneetege Aneotedoğoji leeğodi Cristo aneotetema, ajemaa daşa nawienatakanaşa, amaleeğaga eneğegi oyowoogodi Cristo, Niğijo Aneotedoğoji ane nkek.

³ Cristo liciagi niğina nakabakenağanagadi ane yomoke epoagi, igaataşa jiğinia a ikee niğicoa niliicagajetecidi Aneotedoğoji, niğicoa ane diğicoateda monadi niğina oko. Niğidiwa niliicagajetecidi idatawece niğica lixakedi Aneotedoğoji, codaa me lowooğotakanegegi ane yajigote oko.

⁴ Jao ęadeemiditiwaji amanagawini ağica ane ęadinaaleni, aneetece niwitakeco, ibake niğinoa notaşa libinienaga.

⁵ Igaataşa idaağida me leegitibigağajitiwaji, jeemitetece meite ee makaamitağatiwaji, eliodi me idinitibeci me jibodicetibigağaji me ęadilakiitiwagetiwaji, idokidata aneni, codaa me atitetiniwace, idioka limedi manakatoni Cristo.

Anodaägee godewişa niğina me ęodilagatege Cristo

⁶ Leeġodi niġijo anodaagee mabaatege Jesus Cristo me Ganiotagodi, odaa oleetibige midioka limedi me ғadexocitege.

⁷ Macataġa naġana enanigije me ili leeġotedi litotitedi me ideite catinedi iigo, odaa oleetibige midapaga diitcogi me ғadexocitege Cristo, amaleegaga ғadiliiteloco ғatiwaġatakaneġegi. Eledi ғadiciagi niġina modabitegetini diimigi ditibigimedi lipodaġaladi ane datiteti, joaniġidaaġele me enitiwaji me ғadexocitege Cristo ane liciacekawa niġina diimigi lipodaġaladi, amaleegaga atitetitiwaji codaa midioka limedi manakatoni, anetigadīgħaxinītece. Odaa idioka limedi maniotagodeetalo Aneotedoġoġi.

⁸ Adinowetitiwaji adiġica aneo makaami nioġododi leeġotedi liiġaxinaġaneġeco ane deġewiteda, nowooko ane diġicata jaqoġate, ane ninaletiniwace oko. Odiiġaxinaġatece inokinoateda epaa lakataġa ғoneleegiwadi, lixaketedi ғoneleegiwadi, ane daga icogtotediġi miniwataġa Cristo.

⁹ Igaataġa Cristo liciagi Aneotedoġoġi, aġica ane diniwokotetece, codaa niġijo malee yewiġa digoina iigo me liciagi oko.

¹⁰ Odaa niġida makaamitiwaji aġica anopootibige catiwedi ғadaaleġenali codaa aġica ane aniaditibige, leeġodi me ғadexocitege Cristo, ane lacilo inoatawece niwicidi ane niġenatakanaġa, codaa minoatawece anida naġatetigi.

¹¹ Leeġodi me ғadexocitege Cristo, odaa micataġa daqakagħi ғadolaadi mijotaġa ane lakatigi jotigide loiġi Aneotedoġoġi. Pida niġina natigide aġalee ғoneleegiwadi anoyakagħidi ғadolaadi, pida niġina natigide Cristo baġa yakagħidi niġica ane beyagi catiwedi ғadaaleġenali. Odaa jiġidaa meote me ғadiwokoni loniciwaġa ane beyagi ane idei catiwedi ғadaaleġenali.

¹² Odaa idaagee niġijo naġadinilegenitiwaji, liciagi degetiġadaliċitiniwace, degetiġadawanaġatitege Cristo, odaa niġidiaaqid ja ғadewikitacetiwaji niġijo naġa yewiġatace Cristo, leeġodi me iwaġati Aneotedoġoġi meliodi loniciwaġa, codaa me iwaġati me yewikatiditace Jesus.

¹³ Niġijo jotigide akaami ēmaġaġa lodee Aneotedoġoġi leeġotedi ғabeyaceġeco, codaa leeġodi me diġicata anenitege loiġi Aneotedoġoġi, anidiwa liiġenatakaneġeco miditaġa. Pida Aneotedoġoġi eote Cristo me yewiġatace, codaa makaamitiwaji. Codaa ixomaqateetedice niġijoa ғabeyaceġeco.

¹⁴ Micataġa diġidiwa ғonaalewe miniwataġa Aneotedoġoġi, jinaaleweeġa leeġotedi ғobeyaceġeco. Pida Aneotedoġoġi ja yedia niġijoa ғonaalewe, odaa aġaleegħi ғonaalewetalo, leeġodi Cristo ja yedia ғonaalewe niġijo me yeleotedeloco nicenaġanaġate.

¹⁵ Niġijo naġa yeleotedeloco nicenaġanaġate, Cristo ja iġeke niġijoa ane niġenatakanaġa, codaa niġijo anida naġatetigi (ғoneleegiwadi codaa me niwicidi abeyacaġa). Cristo noġa loniciwaġa, codaa ikeetediġi inatawece me niġjaa anigaanyeqi.

¹⁶ Enice jnaġa domaġa atacolitece niġina anodi minoa elektidi ғoniġenatakaneġeco ane leeditibige mejwaġatece. Owote niġenatakaneġeco midi ica ane daqakati melici, macipeta, codaa minoa nokododi ane limedi nalokeco, codaa epenai gela, codaa modi minoa nokododi me inipenaġatini.

¹⁷ Niġijoa niġenatakaneġeco liciagi niġina liwa oko ane jowooġotaġa mina menagi. Pida niġini oko niġini mejnataġa, odaa aġica ane jaqoġa daga ji-winaġata liwa. Cristo jiġijoa menagi, odaa aġalee leeditibige daga jotetenaga niġijoa nakataġa laxokodi ane liciagi niġino wa.

¹⁸ Jiniğica mawiitetiwaji niğina aneetağawatiwaji mabataa, leeğodi me dağa iwitece liiğaxinağaneğegi, igaatağa diniwikodetibece inokina me lodox oко, codaа dogetetiogi aanjotedi. Codaа niğini oко mee Aneotedoğoji mepoka ikeeteta niğijo oко niğica ane leeditibige me jaşa. Anağaxakeneğegi, pida ağica jibağata, codaа lowooko liciaco lowooko niğina oко anida aneetege niğina iigo.

¹⁹ Niğini oко ağaleegica dağa yexogotege Cristo ane godacilo. Cristo eote inatawece lolaadi, ane loiigi, me idapaşa diiticogi me ili ane yemaa Aneotedoğoji me liciagi. Odaа idatawece godilağatiwage leeğodi loniciwaşa Cristo, micatağa godolaadi mowidi lağaagetedi, pida oniditeci, leeğotedi godiniocidi inaağinoa godomolokenali.

Godeleo pida ja godewigatace miniwatağa Cristo

²⁰ Niğida makaamitiwaji micatağa dağa gademağawa Cristo. Odaа ağaleegica anenitege liiğenatakaneğeco, codaа me niğinoa lakatağa niğina oко. Enige, igaamee ina me gadiciagi niğina oко ane beyagi lakatağa digoina iigo? Igaameetiwaji ina me iwitece icoa lajoinağaneğeco niğina oко?

²¹ Igaatağa modi, “Jinağabaata niğidi!”, migetaşa ina modi, “Jineğelici niğida niweenigi!”, “Jiniğitineğeni niğidi!”

²² Niğida nakatigi inoka eetece niğina anicota me ma, micataşa niğina niweenigi. Enice jinaga iwitece niğinoa nakataşa oteğexaaşaşa niiğenatakaneğeco ane icoğotedigi minoataşa niğinoa goneleegiwadi.

²³ Ewi niğinoa nakataşa me latopiatigi dağa goneğaga, igaataşa odiığenataka anodaägee me jogeeğatalo Aneotedoğoji, pida odogetetiogi aanjotedi, codaа odiığaxinağatece anodaägee me idiniwikodenäyatibece, pida onowo me diniwikodetibigiwaji, codaа goniiğetögowa me jiloikatitaşa niğinoa godoolatedi. Pida niğidiwa nakataşa agetigodaxawa me jakataşa me jajacağataşa nağani godaaleğena anabeyaceğe ane yemaitibece meo ane beyagi.

3

¹ Leeğodi Aneotedoğoji me yewikatiditace Cristo, odaа jiğidaağee micataşa Aneotedoğoji dağa gadewikatitacetiwaji gadawanağatitetegi Cristo. Odaа ele midioka limedi moleetibigetiwaji niğica ane idei ditibigimedi, aneite Cristo moiweniğide, nicote liwai libaağadi Eliodi.

² Idioka limedi mowoo codaа memaanitibige niğica ane idei ditibigimedi, idığida jineğemaanitibige niğinoa aninoa niğina iigo.

³ Igaataşa micataşa daantaşa gadewitewi waji (odaа ağaleegica anenitege niğijo jotigide anenitiwaji), pida ja gadewikitewi waji awanitegi Cristo me yewiğa. Pida Aneotedoğoji anaşa ikee niğica gela godewigatiwaji.

⁴ Leeğodi Cristo naşa yewiğatace, odaа nige dinikeetace, oко eledi, Aneotedoğoji eote me godeloğō codaа godiweniğide godawanağadititetegi Cristo.

Niğijo jotigide anejinaga me godewiğä icaağica gela godewiğä

⁵ Jinağawii ane beyagi ane yemaa gadaaleğenali, pida awii micataşa niğina oко baanaga yeleo ağalee yakadi meo ane beyagi. Enice jinaga godoomatewa ane dağa gadodawa. Jinaga domaga emaanitibige niğina ane napioi, jinağawii, oteğexaağaga owoo niğina ane napioi ane ilidağaditigi godoolatedi. Jineğemaanitibige midioka limedi meliodi niğina anakati, igaataşa nigidaağeni ja dağaxa maweniğideni niğica anakamaşa emaani, odaа ağalee ogeetetalo Aneotedoğoji.

6 Jinaqawiitewaji niqinoa ane beyagi, igaataqa Aneotedoqoji yelatetema codaa eliodi me iloikatidi niqina oko ane degeyiwaqaditeda.

7 Niqijo jotigide akamaqakaamitiwaji jaqawiite niqinoa ane beyagi, codaa inoka awiite niqinoa ane beyagi qadaalegenali ane yemaa.

8 Pida niqina natigide ele mikani mawiite niqinoa ane beyagi, jinaqa eligidee, codaa jinogoteteni qadelaga catiwedi qadaalegenali, codaa jinaqawii ane beyagitema eledi oko. Jinaqabeyacaqati gagegi motaqani, codaa jinegeni inoa notaqa ane napioi.

9 Codaa jinaqadininaalenitiwaji, igaataqa jiqikani niqijo jotigide aneni codaa jiqikani niqijoan gadakataqa laxokodi.

10 Niqida makaamitiwaji jiqida gela aneni Aneotedoqoji ane yajigotedaqawa, anidioka limedi me ili, eote micota me qadiciagi, digo miniwataqa, codaa eote mepaanaqa owoogoti Aneotedoqoji.

11 Joaniqidaa leegodi me dagalee ibeyacaqadi niqina oko mige judeu, ogoa domige ajudeu; domige yakagidi lolaadi, ogoa domige ayakagidi lolaadi; migetaqa iomiqigi; domige nialigipijegi; domige niotagi, ogoa domige aniotagi. Pida okotawece iniokiniwateda Cristo mida ane jaogate, codaa ina me yewiga catiwedi qadaalegenali.

12 Aneotedoqoji qadiolaatedeticitiwaji, qadiomaqatitedice makaami loiigi, codaa me qademaani. Enice adiniwikodenitiwaji, oleetibige makaami eletema eledi oko, adiniwikodenitibece lodoe eledi oko, codaa ocaqaneqeni eledi oko, codaa adinatiitalo niqinoa anicinoa.

13 Adinatiita eledi oko. Nigicatibece ina qadileenigitema eledi oko, dioki ixomaqateenitice anowotaqadomi ane beyagi. Mijoataqa Cristo me ixomaqateetedice qadoenataka ane beyagi, awii digo mijoataqa anee.

14 Odaa ane dagaxa me leeditibige madinemaanitiwaji, amaleeqaga qadilakiitiwage, codaa me qadeqenakitiwaji.

15 Jemaa Aneotedoqoji midioka limedi meote mele qadaalegenali, amangawini owoogotitiwaji mawii niqica anewi. Igaataqa qadixipenedicoace eote makaami lapo oko ane ilaqatiwage, codaa eotedibige mele qadaalegenali. Codaa midioka limedi maniotagodeetalo.

16 Oleetibige mele mowookonitiwaji codaa midioka limedi me nalaqatibigaqaji niqijo niiqaxinaqaneqeco anoyalaqatalo Cristo, codaa mele me iiqaxinagani, codaa niqina me aladeeni eledi oko, abakeni initawece qadixakedi ane yajigotedaqawa Aneotedoqoji. Codaa agaani Enaco ane diniditelogo lotaqanagaxi Aneotedoqoji, codaa eletidi Enaco, codaa agaani noqeeqeco ane qadiiqaxinitece Aneotedoqoji Liwigo. Agaanaqanitibigimece Goniotagodi, codaa oleetibige midioka limedi maniotagodeetalo manitawece qadaalegena.

17 Enice okanicodaqicoateda ane qadotaqa, codaa mokanicodaqica anawii, oleetibige manelecaqateeni Liboonaqadi Goniotagodi Jesus. Codaa niqina maniotagodeetalo Aneotedoqoji, Godiodi, abakeni Liboonaqadi Jesus.

Anodaa leeditibige me eni madiniwaxinaqanaqatiti lodoe eledi oko leegodi naga gela gadewiga

18 Akaamitiwaji, iwaalepodı, iwaqati qadodawadi, igaataqa jiqidaa leeditibige me eni leegodi me qadexocitege Goniotagodi.

19 Akaamitiwaji, goneleegiwadi, emaani niqinoa qadodawadi, codaa jinaqakaami aojokomatadipi.

20 Akaamitiwaji anakaami nionigipi, oleetibige midioka limedi me iwaqati qadiododipi, igaataqa Goniotagodi jiqidaa yemaa me eni, akaamitiwaji ane iwaqati Goniotagodi.

²¹ Akaamitiwaji anakaami eniododipi, jinaqawii ḡadionigipi me neliqideega leeġodi anemiitiogi moxoki, adaqawiitibige midioka limedi magecaqalodipi.

²² Akaamitiwaji anakaami niotagipi, ele midioka limedi me iwaġati ane ġaniotagodi digoina iiġo. Odā jinaġa iwaġati inokina niġina mida me ġadiwini dogoleetibige mocaganita, ane lakatigi niġina oko anida aneetege niġina iiġo. Pida oleetibige me iwaġati ġaniotagododipi inoatawece anoiigetedaqawa, mele ġadaaleġena, leeġodi me eemiteetigilo Aneotedoġoġi.

²³ Niġina mawiitiwaji okanicodaqica nibakedi, adinoniciwaġati mawii nibakedi anele, micataġa daga Goniotagodi iigetedaqawa mawii niġida nibakedi, jiniġidoka ixomitiwece ġadacilo meledi ġoneleegiwa ġadiiġeni mawii.

²⁴ Igaataġa owooġotitiwaji Goniotagodi micota me yajigotedaqawa niġica laqajegitedaqagħitiwaji digoida ditibigimedi. Igaataġa Cristo jiġiniae ane Goniotagodi ane jibaqatema.

²⁵ Odā niġina anidioka limedi meo ane beyagi aibeyacägħi anini niġini oko, pida Aneotedoġoġi yajigote loojedi ane iġenaga leeġodi niġina ane beyagi aneo. Igaataġa Aneotedoġoġi idokidata anigotediogi niġina oko micataġa doqoko diniciamico. Aqica ini aneote me iomniġi idatawece godociaceeketediwage niġina me leeditibige me ġodiloikatidi.

4

¹ Akaamitiwaji aninoa ġaotaka, adowetitelogo ġaotaka, ajicitiogi niġica ane iġenaga modibatege. Analakitibige maqaga iniwa Goniotagodi digoida ditibigimedi.

Paulo ladeenaqaneġeco

² Oleetibige midioka limedi motaqaneġeni Aneotedoġoġi, jiniġikani motaqaneġeni. Atacolitiwaji niġina motaqaneġeni Aneotedoġoġi amaleeġaġa owooġoti nige yajigotedaqawa anipokitalo, odā aniotagodeetalo.

³ Codaa ipokitalo Aneotedoġoġi me jakataġa mejinaġatece Cristo, codaa me jikeenaġa anewi anodaqiegħedha Cristo. Ite ee niwilogo naqaxi leeġodi mejitece Cristo.

⁴ Codaa leeditibige mejitece Cristo amaleeġaġa eliodi oko oyowoogodi. Codaa ipokitalo Aneotedoġoġi minatawece iġenaga moyowoogodi yottaġa niġina mejitece Cristo.

⁵ Abakeni ġadixakedi niġina midatecibece madinadeegitege niġina oko analeedoġoyiwa qaditeda Goniotagodi. Niġina midatecibece makati maxawani, odā ikeenitiogi mida anenitege Cristo.

⁶ Abakeni ġadixaketedi amaleeġaġa idioka limedi mele motaqani, enitece notaġa anida ane jaoġate, amaleeġaġa owooġoti ane alitigi ġagegi magħi okanicodaqica oko.

Owidijedi lotaqha Paulo me yeccoaditibige Colosseensitedi

⁷ Jiġe Tíquico migo yatematitaqawatiwaji inoatawece ane jixomaqateetedice. Tíquico ġonioxoa aneliodi me jemaanaġa, codaa eledi liotagi Goniotagodi anidioka limedi meo ane iigete Goniotagodi, codaa midioka limedi me ġodaxawatece libaketedi Goniotagodi.

⁸ Jimonya migo makaamitaqawatiwaji, jaotibige mica ibodigitibigaqajitiwaji, codaa jaotibige me ġadaxawanitiwaji me ili ġatiwaqatakanegħegitema Goniotagodi.

⁹ Gonioxoa Onésimo jiiğe me lixigağawa Tíquico. Onésimo ȝonioxoa aneliodi me jemaanaağ, coda me jakataağ me jinakatonağ. Eledi ida anenitegetiwaji. Niğidi iniwata ȝonioxoadipi oyatematitaağawa anodaägeeta digoina anejo.

¹⁰ Gonioxoa Aristarco anini meetaağ digoina niwilogonağaxi, yecoaditibigağajitiwaji, coda ȝonioxoa Marcos eledi yecoaditibigağajitiwaji. Marcos letexegi Barnabé. Jağabaatege yajoinağaneğegi ane jidi mele mabaatege Marcos, nivicotağawatiwaji.

¹¹ Josué, aneledi liboonağadi me Justo, eledi yecoaditibigağajitiwaji. Niğidiwa iniwatadığını ȝoneleegiwadi anoyiwağadi Goniotagodi, niğidi jiğidiokidi me judeutedi ane ibakawepodi. Eliodi metidaxawatece ibakedi, mejitece Aneotedoğoji me yemaa me iiğe laaleğenali oko.

¹² Gonioxoa Epafras yecoaditibigağajitiwaji. Epafros elatibige ȝanigotaağ, inaağına liotagi Jesus Cristo, coda midioka limedi me dinonicıwağadi me yotağaneğe Aneotedoğoji leeğodi akaamitiwaji. Dipokotalo Aneotedoğoji matiteteloco ȝatiwağatakaneğegi, coda mele mowoogotitiwaji niiğaxinağaneğeco aneetece Goniotagodi, coda dipokotalo midioka limedi mowoogoti coda mawiite inoatawece ane iiğetedağawatiwaji Aneotedoğoji.

¹³ Emeğee jinadi coda jakadi meji Epafras meliodi me diba me gadaxawanitiwaji, coda me yaxawa ȝonioxoadipi ane niğeladimigipitigi nigotadi Laodicéia aniaa Hierápolis.

¹⁴ Gonioxoa Lucas, dotowegi aneliodi me jemaanaağ, iniaa Demas eledi oyecoaditibigağaji.

¹⁵ Adecoateenitece niğina anoyiwağadi Goniotagodi ane niğeladimigipitigi nigotaağ Laodicéia, coda adecoateenitece ȝonioxoa Níñfas, coda me niğica lapo anoyiwağadi Cristo ane dinatecögotee ligeladi Níñfas.

¹⁶ Nigagot i malomeğeniteloco nağadi iwakate, odaa iwakateeniticogi nağadi yotağanağaxi miditaağ lapo anoyiwağadi Goniotagodi digoida nigotaağ Laodicéia, coda mawii mağaga oyalomeğeteloco nağadi iwakate. Coda aağaga alomeğeniteloco notağanağaxi ane icoğotigi Laodicéia.

¹⁷ Enita ȝonioxoa Arquipo, “Digawini! Oleetibige magoti ȝabakedi anabaatege, leeğodi mida anenitege Goniotagodi!”

¹⁸ Ee Paulo, emeğee jidi iboonağadi me idecoaditibigağajitiwaji. Jinaağ gadaagititiwaji me ee niwilogojegi. Jemaa Aneotedoğoji midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

ODOEJE NIWAKATE TESSALONICEENSITEDI

Aca nigotağa Tessalônica anino a icoa enaanaşa manitaşa. Jişidiaaqitedice niodağawadi romaanotedi. Paulo jişijaa odoejegi lişexegi Aneotedoğoji ane yatematitedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo, odan jeğeo lapo nişijo anonakato Goniotagodi. Icoa judeutedi ane nişeladimigipitigi Tessalônica eliodi modakapetege nibodicetedi anele, odan eliodi moiatetibece Paulo ijaa Silas, codaa ijo moniwilotiniwace. Nişidiaaqidi Paulo ja imonyaticogi Timóteo Tessalônica migo yaxawatiogi loiigi Cristo meo mepaanaşa ili eliwaqatakaneggegi. (Awiniteloco Atos 17.1-10).

Paulo yatemati nişica anodaagee nige dopitedijo Goniotagodi. Doğetetibigimece Aneotedoğoji leeğodi mele moikee me niwinigijedipi eledi nişeladimigipitigi Tessalônica, leeğodi meliodi me dinemaatiwage, codaa moyiwaqadi nibodicetedi anele. Paulo eo monalaqatacibige nişijo anee lewişa me iğenaga nişijo maleeqidiaagite miditaşa. Odan jişijaa niwinigijegi. Paulo yalaqata meliodi me yemaa loiigi Cristo, odan naşa dagadiaagica libodigitigi, odan ja iğe Timóteo migo iwi migalee odiotece Jesus. Paulo aagaşa diiğaxinaqatece nişica anejinaşa me şodewişa anepaşa yocaqanege Aneotedoğoji, codaa miditawece nigomaga monibeotegi lanokegi Goniotagodi. Owidijedi lotaşa Paulo inokinoa niladeeneğeco.

Paulo yecoaditibige Tessaloniceensitedi

¹ Ee Paulo, Silas, iniaa Timóteo, jiwakateenaqatibigaqaji naşadi şodewi kate ane emegee jidi. Jiwakateenaqatibigaqaji anakaami şonioxoadipi, ane iwaqatitewi waj Goniotagodi manitaşa nigotaşa Tessalônica, akaami ane şadexocitege Aneotedoğoji Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo.

Jemaanaşa Aneotedoğoji Godiodi, codaa me Goniotagodi Jesus Cristo mid-ioka limedi meletaşadomitiwaji, codaa mowo mele gadaaleğenali.

Paulo diniotagodetibigimece Aneotedoğoji leeğodi eliwaqatakaneggegi, codaa anodaageeta lewiga Tessaloniceensitedi

² Idioka limedi me iniotagodeeşatalo Aneotedoğoji leeğodi akaamitaweceti waj, codaa jipokaşatalotiwaj nişina me jotaşaneğenaga Aneotedoğoji.

³ Nişina me jotaşaneğenaga idioka limedi me şodalatibigaqaji lodoe Aneotedoğoji Godiodi. Şodalatibigaqaji nişina mawii Aneotedoğoji ane yemaa leeğodi şatiwaqatakaneggegi, codaa anodaagee meliodi maxawani eledi oko leeğodi manemaanitiniwace, codaa me aatege nişino a ne dakaketşadomitiwaj leeğodi manibeoonitege lanokegi Goniotagodi Jesus Cristo.

⁴ Gonioxoadipi, jowooşotaşa me şademaanitewi waj Aneotedoğoji, codaa me şadiomaşatitedicoace makaami nepilidi.

⁵ Jowooşotaşa Aneotedoğoji me şadiomaşatitedicoace leeğodi nişijo naşa jelogotaşataşawa şobodigi anele ane icoşotigi miniwataşa Aneotedoğoji, ajelogotaşatedaşawa notaşa ane şoneleegi waj lotaşa, pida Aneotedoğoji naşigotedoşowa loniciwaj nişina me jelogotaşataşawa nibodicetedi anele, Aneotedoğoji Liwigo şodiigaxitece ane jalagatigi şogegi, codaa iniaağını ikeetgawatiwaj nişijo şodotaşa mewi. Akamaşakaamitewi waj owoşoti anodaagejinaga me şodewişa nişijo midiaşejonaşa şadiwigotitiwaj me şadaxawaneggegi.

⁶ Odan jaşanowikitşowa anodaagejinaga me şodewişa, codaa jaşaga iwitece anodaageeteda Goniotagodi malee yewişa digoina iğe.

Niçijo naqabaategetiwaji godatematiko, odaa Aneotedoğoji Liwigo eo maniniitibecetiwaji, idaaqida melodi mawikodeettiwaji leeğodi niçijo anodakapetağagi.

⁷ Odaa niğida anenitiwaji jağakaami niwinigijedipi iditawece niğidi anoyiwağadi Goniotagodi ane liğeladi niiğotedi Macedônia aniaa Grécia.

⁸ Igaataga ağidioka adeegiticogitiwaji lotağa Goniotagodi niiğotedi Macedônia aniaa Grécia. Pida jağadeegitedicogi inoatawece nipoğağa, codaajogodibodicetibige anodaagenitatiwaji melodi manakatoni Goniotagodi. Joaniğidaa leeğodi me dağadiaa leeditibige dağa jelogotagatibece anodaagee gatiwağatakaneğegi.

⁹ Igaataga iditawece odibodicetibige mele mabaatoğogitiwaji, codaajomodi niğikanitiwaji mağatalo niçinoia niwicidi, odaa jağabaatema Aneotedoğoji ane yewiğa, codaajanepeğewi.

¹⁰ Niğidi oko eledi odibodicetibige manibeoonitibigege lanokegi Jesus, Linonigi Aneotedoğoji, Niçijoja Aneotedoğoji aneote me yewiğatace. Jiçijaagijoa nivicota me dopitedijo icoğotetedibimece ditibigimedi, odaa nogatedice lélégatedođodom Aneotedoğoji leeğodi gobeyaceğeco niğica noko nige iwi anigote codaaj me iloikatidi eledi oko leeğodi libeyaceğeco.

2

Icoa libaketedi Paulo digoida Tessalônica

¹ Inioxoadip. Akamağakaamitiwaji owooğoti niçijo me idaliğatağawa, leeğodi me iwağati ane jelogotagatagawatiwaji, odaa ağoko abaageğegip me idaliğatağawa.

² Codaajowooğotitiwaji moyametibigoğoji, codaajmetiğodiweenigetice nigeladimigipitigi nigotağa Filipos maleediğicatibige dağa idaliğatağawa. Eliodi oko, oko nakapetegi, pida Aneotedoğoji eote mabo godaaleğena me jelogotagatagawa gobodicetedi anele ane icoğotibigimece miniwataga.

³ Niçijo nağa qadiladeeneğegitiwaji mabaatege godatematiko, ağica dağa joleeğatibige me qadinaaleneğegitiwaji, oteğexaaqaga joleeğatibige me jağa mabataatiwaji, oteğexaaqaga joleeğatibige mawiite qadakatağa ane beyagi.

⁴ Pida idioka limedi me jelogotaga Aneotedoğoji ane yemaa, me jocagağatalo, Niçijoja ane naditediwe godaaleğenali. Ajoleeğatibige me jocagağatiogi goneleegiwadi niçijo me jelogotagedibecce gobodicetedi anele, leeğodi Aneotedoğoji godiomagağaditedice codaajjeğepaa najigotedoğowa niçinoia gobodicetedi anele.

⁵ Codaajaaqaga iğenağa mowooğotitiwaji niçijo nağa ejogotagawatiwaji me jatematitedağawa gobodicetedi anele, ajoleeğatibige dağa qadameğegitiwaji, oteğexaaqaga joleeğatibige me qadinaaleneğegitiwaji me inigaanyağatece qaninyeelo. Codaaj Aneotedoğoji iniwa me nakataganaga nadi anejinaga.

⁶ Oteğexaaqaga joleeğatibige değetiğodiweniğide niğinaoko, oteğexaaqaga akaamitiatiwaji, domigetaga eledioko.

⁷ Niğida moko ida qonağatetigi leeğodi moko liğexedi Cristo. Pida ajemaanaga me jibakenaga qonağatetigi dağa qadiğeneğegitiwaji manajicitoğowa niçinoia ane jopoğatibige me godewiğa. Pida aniniğatağawatiwaji liciagi nağana eniodo anigotioği lionigipi me dowediteloco, jikeenagatağawatiwaji me qadiwikodeneğegi.

⁸ Niğida moko eliodi me qademaaneğegitiwaji. Joaniğidaa leeğodi ağinoka jemaanaga me jatematiğatedağawatiwaji nibodicetedi anele ane

icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoğoji, pida jaşaşa godigo coda me şodeleotaşadomi me şadaxawaneşegi.

⁹ Inioxoadipi. Ejimaleeşanalakitibige meliodi me jibaşa, coda me idinoniciwaşataga me jibaşa noko, coda menoale jaşatibige me jakataşa ane jopoşatibige me şodewişa, jaşatibige me daşa şodedianeşegitece ane jopoşatibige, nişijo maleeşidiaaşejonaşa makaamitaşatiwaji me jatematişatedaşadomi nibodicetedi anele.

¹⁰ Akaami nakataşanaditiwaji, coda me Aneotedoğoji eledi nakataşanaşa anodaşaşejinaga me şodewişa me şodeşenaşa, aşica şobatiigi, odaa aşica ane yakadi me dilaagetetogowa nişijo maleeşidiaaşejonaşa makaamitaşatiwaji ane iwaşati Goniotagodi.

¹¹⁻¹² Owooşoti me joenAŞatibigaşajitiwaji oninitecibeci micataşa nişina eniodi anigota me yoetibigo nişina lionigi. Coda idioka limedi me şadajacaşateşegitiwaji, coda me şadoniciwaşateşegi, coda me şiladeenaşa oninitecibeci jaşatibige me yocaşaneşe Aneotedoğoji anodaşaşee me yewişa. Igaataşa Aneotedoğoji eniditedaşawatiwaji me şadewikitema nige limedi ninioxigi, coda eote mawanitege me şadiwenişidi.

¹³ Digawini eledi ane leeşodi midioka limedi me iniotagodeeşatalo Aneotedoğoji. Iniotagodeeşatalo leeşodi nişijo naşajipaatalo Aneotedoğoji lotaşa ane jelgotaşatedaşawa, akaamitawecetiwaji aşabaatege nişijoşa notaşa micataşa daşa lotaşa şoneleegiwa, pida abaatege mewi me notaşa ane icoğotibigimece miniwataşa Aneotedoğoji. Odaa nişidiwa notaşa ja iigi anodaşenitatiwaji me şadewiki, akaamitawece ane iwaşati Goniotagodi.

¹⁴ Inioxoadipi. Ane lawikodigi loiigi Aneotedoğoji digoida Judéia ane nepilidi Jesus Cristo, akaamitatiwaji inaa aşşaşa şadawikodico. Owo mawikodee nişina akamaşa şadoiigi, liciagi lawikodigi nişijo anoyiwashadi Goniotagodi digoida Judéia me nawikodeega leeşodi eletidi judeutedi.

¹⁵ Nişidiwa judeutedi jeşepaa oyeləadi Goniotagodi Jesus, coda eledi onigodi Aneotedoğoji liotaka nişijo şotigide anoyeləşoditedibece lowooko. Coda moko eledi etişodiatetibece. Nişidiwa judeutedi owotibige Aneotedoğoji me yelatetema, coda odakapetege inatawece oko.

¹⁶ Nişidiwa judeutedi idioka limedi modoletibige moyolitoşogi me jelgotaşatiogi nibodicetedi anele eledi oko ane daşa judeutedi meote Aneotedoğoji lewişa. Odaa nişida anee jeşepaanaşa inoa libeyaceşeco. Aneotedoğoji ja nilağaditedibigege libeyaceşeco, aşalee leegi odaa icota me daşadiaa ika me nibataşa. Ja nişigi noko me iloikatidi.

Paulo domaşa doletacibige me dalita nigotasa Tessalônica

¹⁷ Gonioxoadipi. Nişijo naşa jawalacaşaticoace nişijoşa nokododawaanaşa, catiwedi şodowoogo baadaşa jawalacaşatiwage, pida moko oko başa jawalacaşatiwage. Odaa eliodi me şadiateşegitiwaji, coda idioka limedi me şoleşatibige şonimaweneşegi me idalişataşacawatiwaji.

¹⁸ Jişijo me şodowoogo me idalişataşawa. Ee Paulo, elioditibece me domaşa jemaa me idalitaşawatiwaji, pida Satanás idioka limedi me idibeyacşaşaditibece.

¹⁹ Eliodi me jemaanaşa me şadateşegitiwaji, leeşodi me inibeoonaşatege me şadikeeneşegitalo Aneotedoğoji nişica noko nige dopitedijo Goniotagodi, odaa eliodi me şodinitibece akaami leeşoditiwaji nişica noko lodox Goniotagodi Jesus Cristo. Odaa ja jibaşatege şonaşajegi miniwataşa Goniotagodi ane liciagi noşeedi nişina nalokodeşecajo baanaşa dinigaanye me dinibaleece, odaa şoyojajigo noşeedi.

20 Odaa ewi meliodi me idinanenagatibece codaan me godinitibece lee^godi akaamitiwaji.

3

1-2 Ni^gijo na^ga da^gadiaa jakata^ga miniga makaamita^gatiwaji, agalee jibogatege me digicata gobodigitibiga^gajitiwaji. Odaa ja godowoogo mokokotece me godeya^gatini manita^ga nigota^ga Atenas, odaa ja jimonyaa^gata^gawa gonioxoa Timoteo. Igaata^ga Timoteo godaxawatece Aneotedogoji libakedi digoina anejona^ga me jelo^gotagatedibece gobodicetedi anele aneetece Cristo. Jimonyaa^gata^gawatiwaji migo me gadoniciwagi codaan me godaxawani mepaanaga anakatoni Goniotagodi,

3 amalee^gaga a^gica ane dinalalacetema eliwa^gatakane^gegi lee^godi lawikodico. Igaata^ga akama^gakaamitiwaji owoogoti Aneotedogoji mepaa ika me jawikodee^ga digoina iigo.

4 Ni^gijo maleegidaa^gejona^ga makaamita^gatiwaji, eliodi me jao^gatibiga gabodigi micota metigadiatenitibecitiwaji. Odaa owoogotitiwaji micota ni^gida niciagi anejina^gatibiga^gawa.

5 Joani^gidaa lee^godi na^ga jakadi me leeditibige me jimonyata^gawatiwaji Timoteo jaotibige me jowoo^godi migaleegananakatoni Goniotagodi, lee^godi agalee jibotege me da^gadiaa^gica gobodigitibiga^gajitiwaji. Yaaditibiga^gajitiwaji daanti^gica Satanás me dineeta^gawa, odita^ga ji^gikanitiwaji me iwitece Goniotagodi, idoiigatibige ni^gijo gobakedi ane jao^ga digoida makaamita^gatiwaji daati^gcata aneletema.

6 Pida natigide Timoteo ne^geno me ico^gotigi makaamita^gatiwaji, ica mele gobodigitibiga^gajitiwaji ane nadeegitogowa, natematitogowa monaleegidaa^geni me iwa^gati Goniotagodi, codaan midioka limedi madinemaanitiwaji. Natematitogowa midioka limedi mele me godalakitibigo^goji, codaan meliodi memaani ma^gaga godate^gegi, digo anejina^ga me godipegegedi me gadate^gegitacetiwaji.

7 Inioxoadipi. Joani^gidaa lee^godi na^ga godoniciwaditace lee^godi maleegidaa^geni me iwa^gatitewaji Goniotagodi, idaa^gida me jakapagatege ni^gino a^ganakatoni Goniotagodi. Idioka limedi me godoniciwadi nigina me jowoo^gotaga maleeganakatoni Goniotagodi.

8 Codaan godinitibece me jibaagatem Goniotagodi ni^gina matitetiniwace, codaan ni^gina me digikanitiwaji me iwa^gati Goniotagodi.

9 Eliodi me iniotagodeegatalo Aneotedogoji akaamitiwaji lee^godi, codaan iniotagodeegatalo Aneotedogoji lee^godi meote me godinitibece lodo, akama^gakaamitiwaji lee^godi.

10 Enoale, codaan me noko, eliodi me jipoka^gatalo Aneotedogoji manitawece godaalegena me jakata^ga me gadate^gegitacetiwaji, amalee^gaga jakata^ga me ji^gaxina^gatagadicitiwaji ni^gino a^ganakatoni Goniotagodi. Anoyala^gata^gawa^gatitewaji analee do^gowoo^gotiteda, codaan amalee^gaga godaxawane^gegi mepaanaga iwagatitewaji Goniotagodi.

11 Eliodi me jemaana^ga minia^giniwa Aneotedogoji Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo meote me jakata^ga me idaliigatacagawatiwaji.

12 Jemaana^ga Goniotagodi meote midioka limedi mepaanaga adinemaanitiwaji, codaan memaani inatawece oko, liciagi anini^gatagawa me gademaane^gegitiwaji.

13 Joani^gidaa Goniotagodi Jesus meote godoniciwaga midioka limedi me gadewikitema iniokiniwateda Aneotedogoji, me digicata gabati^gi lodo

Aneotedoğoji Godiodi, niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi Jesus lixigağawepodi ijotawece niğijo ane nepilidi, ane iomağaditedicoace mepoka nepiliditeda.

4

Ica anodaagejinağa me godewiğa aneo Aneotedoğoji me nitedibece

1 Gonioxoadipi. Niđina natigide jidikonađatibigađaji owidije liwai godotađanagaxi. Ja jiđaxinađatađadictiwaji ane leeditibige me eni me ćadewiki aneo me nitedibece Aneotedođoji, analeeđeni niđina natigide. Pida jibakenaga nađatetigi Liboonađadi Goniotagodi Jesus me jipokađatađawatiwaji codaan me ćadiladeeneđegi mepaanađa adinoniciwađatitiwaji me ćadewikitema ane yemaa Aneotedođoji.

2 Igaatađa owoođoti niđijoja niđaxinađaneđeco ane jađicajatedađawatiwaji, niđijo me jibakenaga ćonađatetigi ane najgotedođowa Goniotagodi Jesus.

3 Niđijoja niđaxinađaneđeco oikee Aneotedođoji ane yemaa me awitetiwaji. Yemaa matamitege inoatawece ane beyagi, codaan me dađa ćadoomatewatiwaji ane dađa ćadodawa.

4 Aneotedoğoji eledi yemaa moninitecibeci yowoğodi me dowediteloco lodawa anodaagee niğina oko ane yemaa me yewiğatema iniokiniwateda Aneotedoğoji, codaan midioka limedi me deemitetibige lodawa.

5 Ağele dağa yametibigo lodawa değeo liciagi niğina oko ane doğoyowoğoditeda Aneotedoğoji, anepaça inoka odoletibige mowo niğica anepoka eletema.

6 Aneotedođoji ayemaa diđica aneo ane beyagitema nioxoa oditađa ibeyacađadi ladoneđegi. Igaatađa jiđijo mejinađatađawatiwaji codaan me ćadiladeeneđegitece Goniotagodi me iloikatidi inatawece oko ane ibeyacađadi ladoneđegi nioxoa.

7 Igaatađa Aneotedođoji ađeniditedođowa dađa ćadoomatewa ane dađa ćadodawa, pida eniditedođowa me jatamađajogotege inoatawece ane beyagi, codaan yemaa miniokiniwateda me godewiđatema.

8 Niđicaoko ane dađa niwoditema ćodiiđaxinađaneđeco, odaa ađoneleegiwa ane dođodibatege, pida Aneotedođoji ane dođodibatege, Niđijoja ane najgotedođowa Liwigo ane yapidi.

9 Ađalee leeditibige dađa jidikonađatibigađaji me ćadiđaxineđegi me leeditibige memaani ćanioxoadipi, leeđodi Aneotedođoji ja iđaxitedađadictiwaji me leeditibige madinemaanitiwage.

10 Ewi niđikeeni memaani iditawece ćanioxoadipi ane ligeladi nipodigi Macedônia. Pida jipokađatađawatiwaji moleetibige mepaanađa dađaxa memaani niđidi ćanioxoadipi.

11 Jipokađatađawatiwaji midioka limedi moleetibige me ćadilakiitege okanicodađicaoko, codaan jinađawatita eledi oko lewiđa, codaan abaatiwaji makati anopootibige me ćadewiki, odaa iwitece ijoatawece niđijoja baanađa ćadiladeeneđegitecetiwaji.

12 Nige iwitece niđijoja ane ćadiladeeneđegitecetiwaji, odaa niđinaoko ane dođoyiwađaditeda Goniotagodi jođodeemitetibigađaji, codaan ađica anawaletigi liwa niđina midi anopootibige.

Lanokegi Goniotagodi nige dopitedijo

13 Gonioxoadipi. Jemaanağa mowooğoti anewi anodaagee niğijo anoyiwağadi Goniotagodi baanağa nigo, amaleegaga ağakaamitiwaji agecağalodipi anee niğinaoko ane doğonibeotegome newiğatace. (Igaatağa

niğida moko anejiwağatağa Goniotagodi niğina naşa şodeleo liciagi niğina me jiotaşa.)

¹⁴ Niğida moko ejiendaşataşa Jesus me yeleo, odaa niğidiaşidi ja yewiğatace. Joaniğidaa leeğodi mejiwağataşa Aneotedoğoji meote me lixigaşawepodi nige dopitacedijo Jesus niğijo anoyiwağadi Goniotagodi baanaşa nigo.

¹⁵ Niğinoa ane jelogotasa liğaxinaşaneğeco Goniotagodi aneetece niğijo anoyiwağadi Goniotagodi baanaşa nigo. Niğida moko anepaşalee şodewiğä niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi, niğida moko aşoko odoejedipi me jakapaşatege Goniotagodi ajibanoonaşatece odoe niğijo anoyiwağadi Goniotagodi baanaşa nigo.

¹⁶ Igaataşa niğica noko Goniotagodi diiğenatakate ica napaawaşa ane igedi, niğica ane diiğenatakata me dapaawe niaanjo Goniotagodi ane dağaxa me şoneğegi, odaa aca goloneeta ane dodenaga icögoticogi layaageğegi mini-wataşa Aneotedoğoji. Odaa Goniotagodi ja dinikatedini icoşottedibigimece ditibigimedi. Odaa ja newikatiditediniwace niğijo anoyiwağadi Cristo baanaşa nigo.

¹⁷ Odaa niğidiaşidi niğida moko analee şodewiğä ja jawanaşatege niğijo aneniwaşatakanaşa baanaşa nigo odaa ja newiğatace midiwa loolatedi. Odaa okotawece jakapaşatege Goniotagodi digoida ditibigimedi. Odaa idiokaanaşa limedi me idejonaşa miniwataşa Goniotagodi.

¹⁸ Enice atikanitalo niğinoa notaşa anajipaatalotiwaji madinaxawani amaleeşşa idioka limedi me şadoniciwatitiwaji.

5

Leeditibige me idinowetaşatege lanokegi Goniotagodi

¹ Inioxoadipi. Ağalee leeditibige daşa jidikotibigaşaji daşa idalaşata anodaşee niğicoa nokododi nivicota me dopitedijo Goniotagodi.

² Akamaşakaami iğenaşa mowooşotitiwaji me diğica ane yowoogodi niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi, micataşa niğina me diğica ane yowoogodi niğica noko micotio oliceğegi aninoka dolisetigi enoale.

³ Nigodi niğina oko, “Ağica ane şodigecəşaleğe, daxixe, aşicaantokaaşını ane idoiişatibige.” Pida codidigida, nigenoteloco ane yaağadi. Ağica ini ane yakadi me iwoko nige limedi Aneotedoğoji me iloikatidi oko ane doğoyiwaşaditeda, macataşa naşana iwaalo naşa niłegi me dinigaje odaa aiwoko niğida lawikodigi.

⁴ Pida, inioxoadipi, niğida makaamitiwaji aşideoni nexocaşa, codaan niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi aşadawelaşatitiwaji, micataşa oliceğegi anenotio me degejinaşatibige.

⁵ Akaamitawecetiwaji ida anenitege nilokokena Aneotedoğoji, codaan jibaşa mani lokokena. Niğida moko ağica anejinaşatege enoale, oteşexaaşaşa nexocaşa.

⁶ Odaa ayakadi doğoko abacişegipi micataşa daşa jiotaşa malee şodewiğatema Goniotagodi, anee niğina oko ane doğoyiwaşaditeda Goniotagodi ane doğoyiwaşatema. Pida leeditibige moko niğina oko ane niwoditibigiwaji, codaan ele me idinajacaşataşa anejinaga me şodewiğatema.

⁷ Igaataşa niğina ane diote, diötetigi enoale, codaan niğina ane yemáşa, yemáşatigi enoale.

⁸ Pida niğida moko bişida anejinaşatege noko, odaa leeditibige me idinajacaşataşa. Niğida moko nigidioka limedi me jinakatonşa Goniotagodi, codaan me jemaanaşa okanicodaşica oko, odaa idinowetaşatema

godaxakawa, macatağa aca oecağaxi elipogo iodağawa ane yolutege ninyaagi niçina laxakawa naşa domeğeo anigota. Codaa nige inibeonağatege me dopitedijo Goniotagodi, ja idowetağateloco godacilo me daşa jowoogha ane beyagi, micatağa ica iodağawa lamakaladi əapileceğe ane dowediteloco lacilo me dişica ninyaagi.

⁹ Igaataşa Aneotedoğoji ağıdiomağaditedice daşa godiloikatidi leeğodi niçinoşa şobeyaceğeco, pida şodiomağaditedice me najigotedoğowa gela şodewiğha ane yemaa me najigotedoğowa. Jakatağatace me şodewiğha leeğodi niçijo loenatagitedoğodomi Goniotagodi Jesus Cristo.

¹⁰ Igaataşa Cristo yeleotedoğodomi eotedibige me jakataşa me şodewiğha digoida miniwataşa, icaağica nige naşa şodeleo, domigalee şodewiğha nige dopitedijo Goniotagodi, pida idioka limedi me idejonaşa miniwataşa.

¹¹ Enice oleetibige midioka limedi moniciwağati eledi şanioxoa, codaa axawani amaleegaga ili şatiwağatakaneğegitiwaji, niçijo anenitiwaji jotigide.

Niladeenağaneğeco

¹² Gonioxoadipi. Jipokağatağawatiwaji me eemiteetibige niçidi anele modibatağadomi, niçidiwa şoneleegiwadi liomağataka Goniotagodi me şadacılıditiwaji, codaa metiğadiğaxinitece anodaağeni me şadewiki.

¹³ Leeditibige meliodi me eemiteetibige niçidiwa şoneleegiwadi, codaa memaani, leeğodi niçida libakedi. Codaa oleetibige me şadilakiitiwagiwi.

¹⁴ Gonioxoadipi. Digawini ane niladeenağatağadici: Iiğeni niçina oko nigojigipi me nibaaşa, oniciwağati niçidi oko ane dağadiaa oilidağadi modiotece Goniotagodi, axawani niçidi oko ane dişica loniciwaşa modinajacağaditema lakataşa ane beyagi, codaa adinatiitiogi iditawece niçidi oko.

¹⁵ Adinowetiwiwaji adığica ane doojete niçina mowo ane beyagitema. Pida beğele midioka limedi moleetibige inokina aneletema inatawece oko.

¹⁶ Oleetibige midioka limedi maniniitibecetiwaji.

¹⁷ Idioka limedi moleetibige motağaneğeni Aneotedoğoji.

¹⁸ Oleetibige midioka limedi me aniotagodeetalotiwaji Aneotedoğoji, aibeyacağadi niçica aneni, domigele, oğoa, domige ida ane dakaketağadomi. Jıgidaa ane yemaa Aneotedoğoji mejinşa, leeğodi me şodexogotege Jesus Cristo.

¹⁹ Jınaşa domağa abeyacağati libakedi Aneotedoğoji Liwigo ane yemaa meo şadiwigotigitiwaji.

²⁰ Codaa jinagakaamitiwaji niçina ane dişica mowote lotaga niçina anoyeloğoditedibece lowooko Goniotagodi.

²¹ Pida awinitice inoatawece notaşa amaleegaga owoğoti nigewi niçinoşa notaşa anoyalalağatalo, odaa abaatege inokina anele.

²² Codaa oxaxinitiwaji inoatawece niçinoşa ane yakadi modi me beyagi mawii niçina eledi oko.

²³ Aneotedoğoji eote mele şodaaleğenali. Odaa Iniaağiniwa jipokotalo me şadatamağateenitetege inoatawece ane beyagi, me şadewikitema. Codaa jemaa me doweditedeloco idatawece şadewiğha: Gadiwigo, şadolaadi, codaa me niçinoşa ane eemiteetece, me dişica ane yakadi me dinanimağatağawa nige dopitedijo Goniotagodi Jesus Cristo.

²⁴ Aneotedoğoji niçijoşa aneniditedağawa me şadewikitema eote niçijo ane ligegi, codaa doweditedağalocotiwaji.

²⁵ Gonioxoadipi. Ipokitoğoloco nigotağaneğeni Aneotedoğoji magaşa godaxawa.

26 Niçina madinicenitiwaji, adiniceni digo anodaägee me dinice niçina dinoiigiwepodi.

27 Jibake nağatetigi Liboonaqadi Goniotagodi me jiigetağawa malomegenitema iditawece qonioxoadipi nağadi notağanagaxi ane jiwakateetibigağajitiwaji.

28 Jemaanağa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jiğidaägee (Amém).

NIGITIWATAALE NIWAKATE TESSALÔNICA

Niçijo Tessaloniceensitedi noğoyalomeğeteloco nağajo odoeje liwakate Paulo, eliodi oko modi Cristo niçicoa me dopitedijo. Odaa ijo ica anodi me dağadiaa leeditibige me nibaağa leeğodi naşa nipegi me dopitedijo Cristo. Odaa Paulo ja iditace nağadi eledi liwakate me yoxoğotece niçinoa libatico. Yalağata Aneotedoğoji micota me iloikatidi niçina oko ane doğoyemaa moyowooğodi. Eledi yalağata ica maleediğicatibige dağa dopitedijo Cristo, odaa dinikee ica şoneleegiwa aneliodi nimaweneğegi codaan meliodi mabeyaceğegi. Pida Goniotagodi iğeke nige dopitedijo. Paulo dipokota modipokoteloco niçina moyotağanege Aneotedoğoji, codaan iiğe me leeditibige miditawece nibaağa moyakadi anoyopotibige.

Paulo yecoaditibige Tessaloniceensitedi

¹ Ee Paulo, Silas, iniaa Timóteo, jiwakateenägatibigağaji nağadi godiwakate ane emeğee jidi. Jiwakateenägatibigağaji anakaami şonioxoadipi, ane iwagatitiwaji Goniotagodi manitaşa nigotaşa Tessalônica, akaami ane şadexocitege Aneotedoğoji Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo.

² Jemaanaşa Aneotedoğoji Godiodi, codaan me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletağadomitiwaji, codaan mowo şadaaleğenali mele.

Niçica noko Cristo nige dopitedijo odaa iwi anigotediogi niçina oko leeğodi libeyaceğeco

³ Gonioxoadipi. Leeditibige midioka limedi me iniotagodeeğatalo Aneotedoğoji, leeğodi akaamitiwaji. Ele me iniotagodeeğatalo Aneotedoğoji, leeğodi şatiwaşatakaneğegi idapaşa diiticogi me ili, codaan jeğepaanaşa dağaxa madinemaanitiwagetiwaji.

⁴ Joaniçidaa leeğodi mokomaga idiniweniçidenaga akaami leeğoditiwaji niçijo me idaliığatiogi eletidi lapoli loiigi Goniotagodi midiwataşa eletidi nigotadi. Niçida moko idinanenağatibece leeğodi midioka limedi manakatoni Goniotagodi, codaan madinatiitalo niçinoan anodigotoğowa metigodiatetibeci codaan me niçinoan eletidi ane dakaketotogodomi.

⁵ Aneni me şadewiki ikee Aneotedoğoji me iğenaga niçica noko nige iwi anigotediogi me iloikatidi niçina oko leeğodi libeyaceğeco. Odaa Aneotedoğoji nige nadi me şadeğenakitiwaji, odaa jaşakatitiwaji makaatiwece ninioxadi midioka limedi midiaağoni. Leeğodi mawikodeetiwaji niçinoan nokododi leeğodi mida anenitege Aneotedoğoji ninioxigi.

⁶ Igaataşa iniaağiniva Aneotedoğoji iğenaga, odaa eote ane iğenaga, niğeote lawikodigi niçidi oko anoyametibigağajitiwaji.

⁷ Aneotedoğoji eote manipenitema niçinoan şadawikodico, codaan oko eledi najigotedoğowa me inipenägatema niçinoan şadawikodico. Jığidaağigotedoğowa Aneotedoğoji niçica noko nige dinikeetace Goniotagodi Jesus me icoğottedibigimece ditibigimedi, lixigağawepodi icoa niaanjotedi anida loniciwaşa Goniotagodi miditaga.

⁸ Dinikee mina ica şalewaşa ane ídi minoataşa me iloikatidi niçina oko ane doğoyowooğoditeda Aneotedoğoji, oteğexaağaga oyıwağaditeda şobodicetedi anele aneetece Goniotagodi Jesus Cristo.

⁹ Niçidi oko ağica liniogo me nawikodeeğä, odaa idioka limedi me naağa, leeğodi idioka limedi me leegitalo moyetecetedice Goniotagodi, codaan moyeteçetice niçica loniciwaşa aneo me datale.

¹⁰ Goniotagodi iloikatidi niğidi oko nige dopitedijo. Pida niğidi liomağatagipi me nepilidi, niğidi boğoiweniğide mawatediogi, codaan niğidi anoyiwağadi odogetetibigimece. Akamağakaami aağaga awanitege niğidiwa liomağataka Aneotedoğoji niğica noko, leeğodi me iwağati ğodatematiko aneetece Goniotagodi.

¹¹ Joaniğidaa leeğodi midioka limedi me jotağaneğenaga Aneotedoğoji me jipokağatağalocotiwaji. Aneotedoğoji eniditedağawa me ğadeğenaki me ğadewiki, odaa niğina me jotağaneğenaga, jipokağatalo meote me ğadeğenakitiwaji, odaa joğocağaneğeni awii niğica ane yemaa. Eledi jipokağatalo me ibake loniciwağa me gadaxawanitetiwaji mawii niğica anele anemaani mawii, codaan me gadaxawani magoti idatawece ğabakeditema leeğodi manakatoni.

¹² Joaniğidaa awenığidenitiwaji Liboonağadi Goniotagodi Jesus Cristo, codaan Iniaağiniwa ğadiwenığidenitiwaji ane ğadexocitege, leeğodi Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus Cristo me dağaxa meletedeoğodomi.

2

Ica ȝoneleegiwa ane diigenataka ane dağaxa me abeyaceğegi

¹ Gonioxoadipi. Natigide jemaa mejitağawa anodaägee niğica lanokegi Goniotagodi Jesus Cristo, codaan niğica nige jatecoğojogotege Goniotagodi.

² Jipokağatağawatiwaji me doğokanicodaa iigi ȝadowoogo, codaan jinağça domağa anawela nigica oko aneetağawa jiğicota noko Goniotagodi me dopitedijo. Igaatağa yakadi me ligegi anigepidiğica niğina anoyelögöditedibece lowooko Goniotagodi, ogoa migetaşa anigepidiğijo ane datematika ligegi, ogoa migetogodi me ȝodidigo ane jidiğateloço ȝodiwakate.

³ Jiniğikani diğica ane ȝadinaalenitece dağaleetigi daantiğicota niğica noko Goniotagodi. Igaataşa maleediğicota niğica noko eliodi oko eyamağaticoace moyiwağadi Goniotagodi codaan odakapetege Aneotedoğoji. Odaa ja dinikee niğica ȝoneleegiwa ane dakapetege inoatawece ane liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, niğini Aneotedoğoji jiğiniae iiğetedicogi minitaşa noledi ane dağ aipe.

⁴ Niğini ȝoneleegiwa dakapetege Aneotedoğoji, codaan minoatawece anodogetetalo niğina oko, codaan lakapetegi inoatawece niğinoa anodiletibige niğina oko dağ a noenogododi. Niğini ȝoneleegiwa eo me dağaxa me ȝoneğegi me nağaxateloco inoatawece ȝoneleegiwadi, codaan me niğinoa niwicidi. Codaan icota midiaağı minitaşa ligeladi Aneotedoğoji digoida Jerusalém, odaa iniaağini ikatice nibodigi, mee, “Jeğemeğee Aneotedoğoji.”

⁵ Ida makaamitiwaji ağanalakitibige ijo anejitağawa? Niğijo midiaägejo makaamitağatiwaji, eliodi me idalağata anodaägee niğica ȝoneleegiwa.

⁶ Odaa owoogotitiwaji mini ica ane dağ a ika niğini ȝoneleegiwa me dinikee niğina natigide. Niğini ȝoneleegiwa idoka yakadi me dinikee niğica noko nige ika Aneotedoğoji me dinikee.

⁷ Niğica niwigo aneo ane beyagi anicota me dinikee jiğini me diba, pida ayakadi meote icoatawece niğicoa nibeyaceğeco ane domağa yemaa meote niğepaağicota niğica noko monoğatice niğini ane yolutege ane beyagi.

⁸ Odaa nigidiağı niğica ȝoneleegiwa abeyaceğegi jiğicota me dinikee, odaa Goniotagodi Jesus yaağadi niğini ȝoneleegiwa nige dopitedijo. Goniotagodi onexaa yaweteda, odaa ja yeloadi. Codaan loniciwağça miniwa yaağadi niğini ȝoneleegiwa abeyaceğegi.

⁹ Pida maleedığicota noko me yeloadi Goniotagodi, niğini ȝoneleegiwa loniciwağawa Satanás, odaa ibake meote inoatawece ane latopaco

godoxicegetedi, codaa me niçinoa nibinico, codaa ibake loniciwaşa me inaale eliodi oko.

¹⁰ Odaa jiçidaägee niçica şoneleegiwa ibake owidi nimaweneğeco ane beyagi me ninaaletiniwace oko anicota midiokaanaşa limedi me nigo. Niçidi oko idiokaanaga limedi me nigo leeğodi me doğodibatege, oteğexaağaga oyemaateda niçijoa notaşa anepaşa ewi. Doğodibatege niçijoa notaşa anewi, dağanagawini Aneotedoçoji teğeote me newığatace.

¹¹ Joaniçidaaa leeğodi Aneotedoçoji me niiğe ica niwigo anida nimaweneğegi me ninaaletiniwace niçidi oko, eotedibige moyiwagadi liwitakeco niçini şoneleegiwa abeyaceğegi.

¹² Odaa Aneotedoçoji diliğenatakatediogimoilokatidi iditawece oko ane doğoyiwagadi niçijoa notaşa anewi, pida lemaanigi okanicodağica anigidi ane beyagi.

Aneotedoçoji şodiomağaditedice meote me şodewigatace

¹³ Gonioxoadipi. Idioka limedi me leeditibige me iniotagodeeğatalo Aneotedoçoji leeğodi akaamitiwaji, lemaanigipi Goniotagodi. Igaataşa anıçicatibige dağa yoe niçina iiğ, naşa şodiomağatitedicoace Aneotedoçoji meote me şadewikitace. Liwigo ibake loniciwaşa me şodiomağatiticiwaji miniokiniwateda me şadewikitema Aneotedoçoji. Odaa leeğodi me iwağatitiwaji niçinoa notaşa anewi, codaa me şadewikitema, odaa Aneotedoçoji eote me şadewikitacetiwaji.

¹⁴ Aneotedoçoji ibake şobodigi anele aneetece Goniotagodi ane jatematiğatedibece meniditedağawatiwaji mida anenitege, codaa me şadiweniçidenitetiwaji awanitege Goniotagodi Jesus Cristo.

¹⁵ Enice, şonioxoadipi, oleetibige midokee matiteteloco gatiwağatakaneğegi, codaa otetenitiwaji niçijoa niğaxinaganegeco aneetece şotiwağatakaneğegi, ane jiğaxinagatedağadici niçijo me jelögötägatedağawa, codaa niçijo me jiwakateenağatibigajı şodiwakate notaşanagaxi.

¹⁶⁻¹⁷ Aneotedoçoji Godiodi şodemaa, odaa leeğodi meletedoğodomi na-jigotedoğowa midioka limedi mabo şodaaleğena codaa adineli mabo şodaaleğena, codaa meote me inibeoonağatege lanokegi Goniotagodi, me dağa jawienatakanaşa. Jemaanaşa miniaağınıwa Goniotagodi Jesus Cristo iniaa Aneotedoçoji Godiodi mowo şadoniciwağatiwaji codaa metığadoniciwağati mawii, codaa me enitece inokina anele.

3

Paulo dipokotiogi Tessaloniceensitedi modipokoteloco niçina moyotağaneğe Aneotedoçoji

¹ Gonioxoadipi, jiditedini owidijedi yotaşa. Jipokotağawatiwaji mipok-itogoloco niçina motağanegeni Aneotedoçoji amaleegaga age milaagitedice nibodicetedi anoyalążatalo Goniotagodi, codaa amaleegaga niçina oko ele modibatege nibodicetedi, digo aneni mabaategetiwaji.

² Eleditace ipokitoğoloco niçina motağanegeni Aneotedoçoji me şodatamagateetetege niçinoa şoneleegiwadi loidenaga, codaa mabeyacagaga, igaataşa ağınoatawece şoneleegiwadi oyiwagadi şodatematiko.

³ Igaataşa Goniotagodi idioka limedi meote niçina mida ligegi. Odaa yajigotedağawa şadoniciwağatiwaji me diğikani me iwitece, codaa şadotetenitema inoatawece ane beyagi niçina me dineetağawa diaabo.

4 Goniotagodi eote me jakatağa me ɻadinakatoneg̊egitiwaji midioka limedi mawii ane iğenaga. Ajawienatakanaga mawii coda midioka limedi mawii niğijo ane jiğenagataqawatiwaji.

5 Jipokaqatalo Aneotedoq̊oji meote midioka limedi memaani ɻanioxoadipi digo mioatağa anee me ɻodemaa, coda jipokaqatalo me yajigotedaqawa ɻadoniciwaga madinatiitalo ɻadawikodico digo mioatağa Cristo me dinatiteta lawikodico.

Leeditibige me jibaaga me jakatağa ane jopoogatibige

6 Gonioxoadipi, jibakenaga nağatetigi Liboonaq̊adi Goniotagodi Jesus Cristo me ɻadiiğeneğegi motoniticoace niğidi ɻonioxoadipi ane nigojigipi, coda niğidi aqoyemaa modioteci niğijo ɻodiğaxinaqaneğeco baanaşa jiğaxinagatece.

7 Akamaq̊akaamitiwaji owoog̊oti me leeditibige manowikita anejinaşa me ɻodewiqa. Igaataşa niğijo maleeqidiaağejonaşa makaamitaqatiwaji, aqoko nigojigipi.

8 Aqica idi ane jibaqatege daataşa jedianaşa loojedi. Pida niğida moko başa jibaşa neğepaa inigaaxaşa. Jibaşa noko, coda menoale, jaqatibige me daga jikanagatace ɻodıwaağatigi eledi oko.

9 Ida ɻonagatetigi me jibaqatege ane domaga leeditibige manajicitoğowa, pida aqica daga jipokaqataqawatiwaji me ɻodaxawaneğegi, jaqatibige manowikitog̊owa anejinaşa me jibaşa.

10 Igaataşa niğijo midiaağejonaşa makaamitaqatiwaji, eliodi me gadajoineğegitece me niğina ane daga yemaa me diba, ayakadi dağaniodi.

11 Ejinagataqawa niğidiwa notaşa leeğodi jibodicaşa midi oko nigojigipi anawanitegetiwaji ane doğoyemaa me nibaşa. Anibaşa, pida oyalomeğe eledi oko anee lewığa.

12 Jibakenaga nagatetigi Liboonaq̊adi Goniotagodi Jesus Cristo me jiğenagatibigiwaji coda me inajoinaqatiniwace me leeditibige me ilaqatibigiwage, coda me nibaşa amaleeqaşa odinigaanyetece anoyopotibige me newığa.

13 Pida akaami inioxoadipi, jinaşa anigaaxe me oeni anele.

14 Nigica ane degeyiwaq̊adi nağadi ɻodidie, odaa awini anigini niğica oko, odaa otonitice, amanagawini niboliqa.

15 Pida jinaşa ademiita micataşa daga ɻadidelaqawa, başa aladeeni micataşa ɻanioxoa.

Owidijegi lotşa Paulo me dibodenaga

16 Jemaa Goniotagodi, niğiniwa aneote mele ɻodaaleğenali, midioka limedi meote mele ɻadaaleğenali okanicodaq̊ica anenitiwaji, Jemaa Goniotagodi midioka limedi miniwa makaamitasa, akaamitawecetiwaji.

17 Ee Paulo, emegeee jidi niğino ɻowidijedi yotşa, me ɻadibodenitiwaji me jikeetaqawa mewi neğemaşa jidi nağadi notaşanaqaxi. Idokejigotalo inoatawece yotşanaqaxiidi ane jiwakatee.

18 Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletedaqadomi, akaamitawecetiwaji. Odaa jiğidaağee (Amém).

ODOEJE NIWAKATE TIMÓTEO

Paulo yaxawa lioneega Timóteo me nakato Goniotagodi. Naqaca eliodo acaaqaca laami Timóteo oiigaxitece lotaqa Aneotedoqoji niqica malee ni-gaanigawaanigi. (Awiniteloco 2 Timóteo 1.2,5; 3.15). Paulo yadeegi Timóteo me lixigaqawa niqijo niqicota mitoataale me diniwiaje me yatematitedibece nibodicetedi anele. (Awiniteloco Atos 16.1-4). Timóteo yaxawa Paulo niqijo me idí niqijo itiwataale liwakatetigi Coriintiotedi, Filipeensitedi, Colosseen-sitedi, ijoa itiwataale liwakatetigi Tessaloniceensitedi, codaa me naqajo liwakatetigi Filemom. Oixotio Timóteo me nowienoqodi ica lapo loiigi Cristo. (Awiniteloco 4.12-16; Filipenses 2.19-23).

Paulo eo leemidi Timóteo leeqodi niqinoa niigaxinaqanegeco ane degewiteda baanaqa ilaagiteloco lapoli loiigi Cristo. Eo loniciwaga Timóteo me dinoniciwaqaditeloco libakedi, codaa me daqa doi leeqodi me lioneega. Paulo iladeetece niqica ane leeditibige modipokoteloco eledi oko niqina moyotaqanege Aneotedoqoji, codaa aaqaga iladeetece niqica anodaa leeditibige me lakatigi niqina me yatecogo. Codaa aaqaga yalaqata niqica anodaagee moiolatice niqinoa lacilodi loiigi Cristo, codaa niqica anodaagee niqica anepegewi me liotagi Cristo. Aaqaqaa diigaxinaqatece niqica ane leeditibige modigotiogi niqina laxokodipi, lionekadi, inaa wajekalodipi. Noqowidijegi Paulo iladee Timóteo niqica ane leeditibige modaagee lewiga.

Paulo yecoaditibige Timóteo

¹ Ee Paulo, ee liigexegi Jesus Cristo. Aneotedoqoji ane Gonewikatitogodi, joaniqiniae idiiqe, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo, ane inibeonaqatibigege niqica noko nige dopitedijo.

² Timóteo, jidikotibigaqaji leeqodi me idejigotaqawa micataqa degewi makaami ionigi, igaataqa ee jaotibige me iwaqati Goniotagodi.

Jemaa Aneotedoqoji Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletaqadomi, codaa midioka limedi metiqadiwikoden, codaa mowo mid- ioka limedi mele qadaalegena.

Icoa niigaxinaqanegeco ane degeletededa

³ Jigijo me jao ipoketegitaqawa niqijo naqa iniwajeticogi macataqateloco Macedônia, pida natigide jipokotacaqawa midiaqoni nigotaqa Éfeso. Jemaa moxoki niqidi noiigi anodiiqaxinaqatece niigaxinaqanegeco ane degeletededa.

⁴ Codaa anajointiniwace niqijo ane qonioxoadipi me dagadiaaqoyiwaqadi niqicoa latematiko qadaamipi ane degewi, codaa onixigi lakataqa niqijo baanaqa ma. Igaataqa niqijo latematiko niqijo qadaamipi inokeo me idinotigimadenagatiwage. Aqetiqodaxawa me jiwaqatece Aneotedoqoji oteqexaagaqaga owo mepaanaqa ejiwagataga.

⁵ Jigidaagele memiitiogi manajointiniwace qonioxoadipi, amanagawini yapidi laaleqenali me dinemaatiwage, codaa amanagawini odeemitetece catiwedi laaleqena me digica libatiigi, codaa amanagawini ewi meniwaqatakanaga, agokowo meniwaqatakanaga.

⁶ Onateciqijo oko eyamagaticoace, oika eliwagatakanegegi anewi, inokaanaqa odotaqatigi niqinoa notaqa ane digica jaogate.

⁷ Niqidi oko domoqoyemaa modiiqaxinaqatece Aneotedoqoji liiqenatakanegeco, pida idiaqidi niqidi noiigi agoyowooqodi ane diitigi niqinoa lotaqa.

Liiġenatakanegħeco Aneotedoġoji

⁸ Jowooġotaġa liiġenatakanegħeco Aneotedoġoji mele, niġina nigele me jibakenaġa.

⁹⁻¹⁰ Codaaj jowooġotaġa liiġenatakanegħeco Aneotedoġoji aġodakapetege niġina oko ane iġenaga, pida dakapetege niġina oko abeyacegħegi; niġina oko ane daġa yettetetda Aneotedoġoji liiġenatakanegħeco, codaaj ane degeyiwaqgħaditeda, ina ane daġa deemitibige Aneotedoġoji, inoa abeyacaqgħa, ina oko ane napioi laaleġena, ina ane doğoyemaateda Aneotedoġoji; niġina anonigodi epaa eliododip, codaaj anonigodi eledi oko; ina ane loomatewa ane daġa lodawa, inaaġinoa ғoneleegħwadi anopitege inaaġina ғoneleegħwa, codaaj niġina iwaalepodi anopitege anaqgħana iwaalo; ina anodolice oko moiotage; ina oko anidioka limedi me diwitaka; ina ane niwitakaġa owotibige moibeyacaqgħadi eledi oko; codaaj niġina aneo okanicodaqgħa loenatagi me doletibige me dakapetege niġaxinaqgħeggi ane.

¹¹ Niġida niġaxinaqgħeggi idha aneetegħe nibodicetedi ane anoiċoġoticogi miniwataga Aneotedoġoji ane datale, codaaj anibonaqgħadidagħa. Jiġiniae najgħotediwa niġinoa ғobodicetedi ane me jatematitedibece.

Anodaagee Aneotedogoji me iwikode Paulo

¹² Iniotagħodetibigħimece Goniotagħodi Jesus Cristo, ane najgħotediwa yoniċiwaġa me joe ane libakettedi, leeġodi me yemaa me idinakato, codaaj idiomagħaditedice me jibatema.

¹³ Idaqida me beyagi me jotaqatibige Goniotagħodi niġi jojtigħide, codaaj jaqtetibec niġi joħno anoyiwaqgħad Goniotagħodi, codaaj me ee ғoneleegħiwa loidenīgi niġi jojtigħide. Pida Cristo idiwikode leeġodi niġjija yoenataka ane jaote, leeġodi maleedaġa jowooġodi niġiċa anewi, igaataqga anaq jinakato Goniotagħodi niġi jojtigħide.

¹⁴ Pida niġina natigħide Goniotagħodi eliodi me idibnie, eote me jiwaqgħad codaaj me jemaa Goniotagħodi Jesus Cristo leeġodi me idexogħoteġe.

¹⁵ Niġinoġ notaġa yakadi me jinakatonaq, codaaj inatawece niġina oko leeditibige modibategħe leeġodi ele niġinoġ notaġa. Digawini ane diitigilo niġinoġ notaġa,

“Jesus Cristo enagi digoina iigo,
enagi me yewikatidi niġinoġ abeyacaqgħa.”
(Joanigħida meo Paulo niġiġa ligħi).

Emegee dagħaxa me ee abeyacegħegi caticedti niġinoġ eletidi abeyacaqgħa.

¹⁶ Pida jiġidaa leeġodi naġa idiwikode Aneotedoġoji, eotedibige Jesus Cristo me nikietediwa meliodi me dinatitediwa, ane daġħaxa me ee abeyacegħegi. Oħħad jiġidaaq naġa ikee me yakadi me dinatiteta codaaj me iwikode inatawece niġina oko anicota monakato, oħħad niġina oko joġodibategħe lewiga ane digħiċċa liniogo.

¹⁷ Natigħide jiweniġidenaġa codaaj idioka limedi mele me jiboonaqgħateenaġa niġjija ғoninjoniġi-eliodi anidioka limedi me diġenataka, Niġjija ane daġa yeleoteda, ane digħiċċa me jinataq, oniniwatece me Għozenoġġodi, anowidi lixaketedi. Oħħad jiġidaaq (Amém).

Ica Timóteo ane leeditibige me iżżeġiġi mowo nigħidi oko

¹⁸ Timóteo, idejigħotaqwa micataġa degewi makaami ionigi. Jiġi taqgħiġi mawii niġjija baanaq, ejitedaqwa. Niġinoġ yotaq liciagi niġjija lotaq, niġi joħno anoyel qiegħid. Aneotedoġoji lowooko anoditaqgħadici. Niġinoġ

notaga etigadoniciwağati mele midelegeni niğino a ne beyagi coda mani-ganyetece, mağekeni.

¹⁹ Leeditibige moteteni gatiwağatakaneğegi, awii inokina anowooğoti me iğenaga. Inatibece oko ağowo niğida anawii, joanığidaa leeğodi moyaağadi eliwağatakaneğegi, odaa ja liciagi nağana etogo a ne domololetini.

²⁰ Mijotağa niğijo oko, ijoa itoataale şoneleegiwadi anodita Himeneu, ijaa Alexandre, a ne jajigota libaağadi Satanás, amaleeğaga oyowooğodi me değele me jotağanagatibige Goniotagodi.

2

Nığina me jotağanegenaga Aneotedoğoji, leeditibige me jipokagateloco inatawece oko

¹ Odoejegi nimedi jemaa me gadiladeenitece niğina oko me leeditibige modipokotalo niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji, modipokotalo Aneotedoğoji me yaxawatediogi inatawece eledi oko, coda modinio-tagodetibigimece Aneotedoğoji.

² Leeditibige modipokoteloco niğino a inionaga-eloodoli, coda inatawece niğina a ne niiğenatakanaga, amaleeğaga jakamogojogo, ağıca a ne godigecağaleğe, niğina me jaşa a ne yemaa Aneotedoğoji, coda niğina me jeemiteegatibige eledi oko.

³ Igaatağa Aneotedoğoji yakadi mele nigidaağejinaşa, coda jaşa me ninitidibece Aneotedoğoji Gonewikatitogodi.

⁴ Iniaağiniwa yemaa me yewikatidi inatawece oko. Coda eledi yemaa minatawece oko icota moywooğodi anewi.

⁵ Igaatağa oniniwatece Aneotedoğoji,
coda ijoa onijoatece anepoka yakaditeda me şodatecogoteetetegi
Aneotedoğoji,
niğiniwa Gonellegiwa, Jesus Cristo.

⁶ Ijaağijo dinajigo me yeleo me yediatedoğodomi şodoojedi me şodewikatidi okotawece.

Nığijo noko Jesus naşa yeleo Aneotedoğoji epaa nibikota niğijo noko, joanığidaa ikee Aneotedoğoji me yemaa me şodewikatidi okotawece.

⁷ Joanığidaa leeğodi Goniotagodi meote me ee liiğexegi. Idiğe me jelögodi şobodicetedi anele, coda me jiığaxinağatece şotiwagatakaneğegi anewi miditaşa niğidi noiigi a ne daşa judeutedi. Niğida me ee ajiwitaka, jelögodi anewi, leeğodi mida anejitege Cristo.

Anodaa leeditibige mejinaşa niğina me jatecogojogo me jogeeğatalo Aneotedoğoji

⁸ Jemaa şoneleegiwadi moyotağaneğe Aneotedoğoji okanicodaağica aneitice me yatecoğo. Odaa niğina moyotağaneğe Aneotedoğoji leeditibige monawacetibige libaağatedi, anoibake mowote inokinoateda libaketedi Aneotedoğoji. Leeditibige me daşa nelığideğä, oteğexaağaga oyawieteda Aneotedoğoji me wajipatediogi niğina moyotağaneğe.

⁹ Eledi jemaa iwaalepodi me doğodinxotinigi nowoodağagi aneo me beyagi lowooko şoneleegiwadi, niğino a ne dakake loojedi, coda me degewianaga oyoigeğe lamodi, oteğexaağaga dağaxa me dinanatece oolo, oteğexaağaga niğino aletidi elomağajetecidi.

¹⁰ Pida jemaa niğina iwaalepodi me libinienigipi leeğodi mowote loenataka anele, a ne ikee manağana iwaalo a ne deemitetibige Aneotedoğoji.

¹¹ Niçina iwaalepodi leeditibige me notokotiniwace niçina mowajipata modiniliçaxitece anodaägee ica mejiwağatakanağa, codaa leeditibige modeemitetibige niçino lacilodi anoyiwağadi Goniotagodi.

¹² Eledi ajikatece iwaalo dağa diigaxinağatece Aneotedoğoji lotaşa, daşa iigaxi şoneleegiwadi, oteğexaağaga yakadi me iiğe şoneleegiwadi. Pida leeditibige me notokotiniwace.

¹³ Adão ijapaşa iiğe Eva, leeğodi Aneotedoğoji odoejegi me yoe Adão, odaa niçidiaağidi jağaga yoe Eva.

¹⁴ Igaataşa diaabo aniğijaa inaale Adão, pida Eva başa inaale, odaa Eva aşeysiwağadi niçijo liğenatakaneggegi Aneotedoğoji.

¹⁵ Pida Aneotedoğoji eote me yewiğatace iwaalo, nige dinigaje, codaa nige dowediteloco lionigipi, nigidokee meyiwağadi Goniotagodi, nigidokee me yemaa elezi oko, nigidokee me yewiğatema Aneotedoğoji, nige yajacağadi lowooko, codaa nige dinajacağaditema niçino anepaa lidagataka.

3

Ica anodaa leeditibige mee lewişa ica anoxipetedicoace me niğenatakanaga miditaşa loiigi Goniotagodi

¹ Niçino notaşa ewi. Nigica ane yemaa me iiğe Goniotagodi loiigi, niçini oko yemaa niçica nibakedi ane dağaxa mele.

² Joaniğidaa leeğodi niçina ane dowediteloco Goniotagodi loiigi leeditibige miniçina niçina ane diğica ane yakadi değee minoa loenataka ane beyagi. Leeditibige mokanitece lodawa, codaa mele me dowediteloco niçida anee me yewiğe, leeditibige mele me dowooko, codaa modeemitetibige. Leeditibige mele me dibatege laniaalaga, codaa leeditibige me niitigi me diigaxinaga.

³ Leeditibige me diğiniçina acipeğegi, oteğexaağaga loidenigi. Pida leeditibige me niçina şoneleegiwa okaağegi, ane diğica meo nideleğegi, codaa leeditibige me diğiniçina ane dağaxa me yemaa dinyeelo.

⁴ Niçini şoneleegiwa leeditibige mele me iiğe ligeladi, iigaxi lionigipi moyiwağadi, codaa modeemitetibige.

⁵ Igaataşa niçina şoneleegiwa nige daşa yakadi me iiğe ligeladi, odaa ayakadi me dowediteloco loiigi Aneotedoğoji.

⁶ Niçina ane dowediteloco loiigi Aneotedoğoji, leeditibige me diğiniçina şoneleegiwa ane gela me nakato Goniotagodi, amanagawini niçini şoneleegiwa adinanetibece. Igaataşa niçina ane dinanetibece, Aneotedoğoji icota me iloikatidi digo mijotaşa diaabo me iloikatidi.

⁷ Niçina moixipetice şoneleegiwa me iiğe loiigi Goniotagodi, leeditibige moixipetice niçina şoneleegiwa anodeemitetibige niçina oko ane doğonakatoteda Goniotagodi, amanagawini niçini şoneleegiwa ağıca liboliga, codaa diaabo eloona ayakadi daşa dibata.

⁸ Idağee niçina anoiğe libaketedi niiakanagaxi, leeditibige me niçina oko anidioka limedi modeemitetibige anee me newiğe, codaa leeditibige me niçina oko ane yakadi me jinakatonaga mida ligegi. Eledi leeditibige me niçina şoneleegiwa ane dağacipeğegi, codaa me diğiniçina anodoletibige me dağaxa modinigaanyetece dinyeelo.

⁹ Niçidi oko anoiğe libaketedi niiakanagaxi leeditibige mewi moyotete niğaxinaganegeco anoicee anodaağeeta şotiwağatakaneğegi, codaa moyotete niğaxinaganegeco me doğodeemitetecə catiwedi laaleğena mida anigetiğida libeyaceğegi.

10 Eleditace niğidi oko leeditibige me niçina baaniçijo moici. Odaa nigodi-botege niciniçico, nige diçicata anoyakaditece libatiigi, odaa ja yakadi moiçe libaketedi niiakanagaxi.

11 Codaa lodawadi niğidiwa şoneleegiwadi anoiçe nibakedi, leeditibige me niçina iwaalepodi anodeemitetibige niçina eledi oko leeçodi anodaagee lewiga, codaa me diçiniçina iwaalepodi alaçanaçaga. Leeditibige me dina-jacaçaditema niçino a lidekeco, codaa leeditibige niçina eledi oko midioka limedi moyakadi monakatotibigwaji.

12 Niçino a şoneleegiwadi anoiçe libaketedi niiakanagaxi, leeditibige mokanitece lodawa, codaa leeditibige moyakadi moyajacagadi lionigipi, codaa me iditawece loiigiwepodi.

13 Igaatağa niçina şoneleegiwa nigele me diigenataka, odaa joaniçiniaagodeemitetibige, codaa mabo laaleğena me yalaçata gotiwaçatakaneçegitema Jesus Cristo.

Ane leeçodi Paulo me idí naçadi notaçanaçaxi

14-15 Timóteo, inibeotege me age mejotaçawa. Pida jidikotibigaçaji leeçodi ayenikamaça daça idajebi, pida joçowoogoti ane leeditibige mejinaça liwig-otigi loiigi Aneotedoçoji ewikegi. Niçina loiigi Aneotedoçoji liciagi niçina diimigi, leeçodi oyotete liiçaxinaçaneçeco anewi, aneote me datitetiniwace, odaa liciagi naçana awoonaça aneitigi liwigotigi diimigi ane datiteti.

16 Açıca ane yakadi degee niçino a niiçaxinaçaneçeco me degewiteda anoikee anodaagee gotiwaçatakaneçegi me daçaxa me şoneçegi. Digawini ane niiçaxinaçaneçeco:

Goniotagodi dinikee me liciagi şoneleegiwa.

Aneotedoçoji Liwigo ikee me iğenaga Goniotagodi,
codaa me niaanjotedi onadi.

Gobodigitigi Goniotagodi ilaagiteloco inatawece ane noiika,
odaan iğina oko digoina iigo joçoyiwaçadi.

Codaa Aneotedoçoji nawacetedibigimece Goniotagodi digoida ditibigimedi
miditaça latalaça.

4

Icoa niiçaxinaçanadi anodiçaxinaçatece ane degewi

1 Aneotedoçoji Liwigo yenikamaça me nelogoditoçowa nivicatalo niçicoa owidijedi nokododi, odaa eliodi oko oika modioteci şoniiçaxinaçaneçegi aneetece gotiwaçatakaneçegi. Odaa niğidi oko odioteci niwicidi aw-itakaçaga, codaa odioteci niiçaxinaçaneçeco ane icoçotedigi minitaça diaabo.

2 Niğidiwa şoneleegiwadi anodiçaxinaçatece niçino a niiçaxinaçaneçeco awitakaçaga codaa me şoninaalenoçododi. Ağaleeçodeemitetecce catiwedi laaleğena niçina mowote ane beyagi, ja micataça daantaça yeleo laaleğena.

3 Niğidiwa şoneleegiwadi liiçaxinaçaneçegi yoli oko me wado, codaa modi minoa niweenaça ane degeleleteda me jelicaça. Pida Aneotedoçoji eote niçino a ne şoweenaga me jelicaça, odaa niçida moko ane jinakatonaça Goniotagodi, codaa ane jowooçotaça niçica anewi, jakataça me jelicaça okanicodaçica niweenigi, niçina naça iniotagodeeçatalo Aneotedoçoji leeçodi niçida niweenigi.

4 Igaatağa inoatawece Aneotedoçoji liidaçatajedi ele, ayakadi diçica ane jılıgotatice, pida niçina me jılıbagatege okanicodaçica niçino a ne şoweenaga, leeditibige me iniotagodeeçatalo Aneotedoçoji.

5 Igaatağa niqina me jalomegenaqatelogi Aneotedođoji lotaşa, codaan niqina me jotaganegeňa Aneotedođoji, odaa Aneotedođoji ja ibinie şoweenigi.

Anodaagee niqica Jesus Cristo liotagi anele

6 Nige ajoini şonioxoadipi me şadalaki nadonegegi inaa niweenigi, odaa jaşakamaşakaami niqica Jesus Cristo liotagi anele, leegodi midioka limedi mowoo notaşa aneetece şotiwaşatakanegegi, codaan me iwitece niigaxinaşanegeco anewi, anakaa iwitece. Niqina mowoo niigaxinaşanegeco anewi, odaa ja şadiciagi niqina oko ananiodi inoatawece nokododi me doletibige me yoniciwadi.

7 Pida leeditibige mikani niqijo latematiko niqina laxokodipi, igaataşa aqica jaogate niqinoa lotaşa, codaan aicogotedigi miniwataşa Aneotedoğoji. Adinoniciwagati me şadewiki mawii niqica ane yocaşanege Aneotedoğoji micataga niqina nalokodegecajo ane dinoniciwagadi me diniigaxi.

8 Igaataşa niqina me idinoniciwagataşa me jaoga şodolaadi me yoniciwadi aqica deşeliodi me jiniboloiteenaşa, pida niqina me idinoniciwagataşa me jaoga ane yemaa Aneotedoğoji mejinaga me şodewişa, daşaxa mida ane jaoga. Igaataşa şodaxawa me jiigaga anejinaga me şodewişa ane yemaa Aneotedoğoji niqina natigide, codaan eledi şodaxawa me inibeoonaqatge niqica noko nigidioka limedi me şodewişa miniwataşa Aneotedoğoji.

9 Niqinoa notaşa ewi, codaan jakataşa me jinakatonaşa inoatawece niqinoa notaşa.

10 Joanişidaa leegodi meliodi me jibaşa, codaan me jawikodeega leegodi niqina oko anodotaşatibigoğoji, leegodi me jinakatonaşa Aneotedoğoji ewikegi. Igaataşa Aneotedoğoji yemaa me niqiniaşiniwa Newikatitogodi inatawece niqina oko, codaan ewi me yewikatidi niqina anoyiwaşadi.

11 Iiğaxinanitece niqinoa ane jiığaxitedağadici, codaan iişeni niqina oko mowo ane leeditibige mowo.

12 Jinişikani dişica ane şadotani leegodi makaami lioneşa. Pida awii niqina anoyiwaşadi Goniotagodi moyakadi mele moiwi aneni me şadewiki mocaqanegeňi Goniotagodi, odaa leeditibige modioteci şadakataşa, makaami niwinigijegi niqina anoyiwaşadi Goniotagodi. Ele makaami niwinigijegi niqina motaşani, codaan anodaagemiita eledi oko, anodaageni memaani eledi oko, anodaageni manakatoni Goniotagodi, codaan anodaageni madowetiteloco şadaaleşena me yapidi.

13 Nigeşaşejotaşawa oleetibige mawii şadoniciwaga malomegenitelogo Aneotedoğoji lotaşa niqina me yatecogo niqidi anoyiwaşadi Goniotagodi, eledi ele madinoniciwagati majacaşati niqina anoyiwaşadi Goniotagodi, codaan iiğaxinanitece anodaagee şotiwaşatakanegegi.

14 Jinaşa domişikani niqijo şadixakedi ane yajigotedağawa Aneotedoğoji niqijo noşoipeketaşaloco libaşatedi niqijo laxokodipi lacilodi anoyiwaşadi Goniotagodi, odaa joşoyeloşoditaşawa Aneotedoğoji lowooko.

15 Ele mowoo niqinoa yotasa, codaan adinoniciwagati mawiite niqinoa ane yotşatedağawa amanagawini inatawece oko onadi mewi madowetiteloco Aneotedoğoji loiigi.

16 Akamaşakaami adinoweti codaan adowetiteloco şadiiğaxinaşanegegi. Nigidokee mawii niqina anejitibigaşawa, odaa Aneotedoğoji şadewikatititace, codaan me niqina anowajipataşawa.

1 Jinaqawiceni motaqanegeeni nigoxoki niqina goneleegiwa oxiiqodi, pida oxoki ademii micataqa daqa qadiodi. Codaa oxoki niqinoa lionekadi ademiita micataqa daqa qanioxoadipi.

2 Oxoki niqina iwaalepodi laxokodipi micataqa daqa qadiododipi. Codaa oxoki niqina awicijipi mademii micataqa daqa qaniwaalepodi, midokee qadowooko me yapidi niqina motaqanegeeni.

3 Eemiteetibige codaa maxawani niqinoa wajekalodipi ane digica anoyakadi nimawenegegi.

4 Pida nigaca wajekalo ane idi lionigipi, mige lawadipi, odoejegi leeditibige midiaaqidi odowediteloco, ane godiigaxitece gotiwaqatakanegi me jaoga. Joaniqidaa nigoyediatece eliododipi icoatawece niqicoa baanoqowote moniliidaqaditiniwace. Igaataqa Aneotedogoji yemaa me jedianaqa godiodododipi.

5 Naqana wajekalo ane digica ane dowediteloco, nibeotege Aneotedogoji me yaxawa, codaa idioka limedi me yotaganege Aneotedogoji, enoale, codaa me noko, dipokotibigimece me yaxawa.

6 Pida naqana wajekalo ane yewiga mepoka dinemaa, idaaqida malee yewiga lolaadi, pida ja micataqa daantaqa yeleo.

7 Anajoinitiniwace niqina oko mowote niqinoa ane jiiqaxitedaqadici, amanagawini aqica ane laagetedipi.

8 Pida nigica oko ane daqa dowediteloco litaagi, oteqexaaqaga eliododipi ane noiiqwepodi, ane daqaxa mida ane jaoga, odaa iniaaqini niqini oko ja ika me diotece niiqaxinaqanegegi gotiwaqatakanegi, codaa ja beyagi anee caticedi niqina oko ane degeyiwaqaditeda Goniotagodi.

9 Naqana wajekalo nige yemaa me diniditini liboonaqadi mawatiogi anoyaxawatiogi niqina anoyiwaqadi Goniotagodi, pida leeditibige midiwa caticedi me seseenta nicaaqape, codaa mokijotece me wado.

10 Eledi leeditibige niqina oko moyowooqodi minoa loenataka anele anidioka limedi meote, codaa mele me iliidaqadi lionigipi, mele me dibatege lanakepodi anodiita ligeladi, codaa me iwilegi logonaka niqina anida aneetege loiigi Goniotagodi (ane ligilegegi niqina me wiabeeq), me yaxawa niqina oko ane dawikode, codaa me dinoniciwagadi meo okanicodaqica libakedi anele.

11 Pida jiniqidiitini liboonaqadi niqina wajekalodipi bagaleegawicijiipi. Igaataqa doidetibige dogoniwitalo lidekeco midi miwaalepodi, oditaqa joqoika monakato Cristo, joqodoletacibige me nadonaga.

12 Ade nilaagetedipi leeqodi me doqodowediteloco niqijo odoejegi nigegitege Cristo.

13 Codaa odiniigaxitece me nigojigipi niqina migotece niqinoa diimaga. Pida aqidokida me nigojigipi, jaqaga diniiqaxitece me alaqanegegipi, codaa motaqaxadi, oditece niqinoa ane deqelete me godotaqa.

14 Enice jajoi niqina wajekalodipi bagalee awicijipi me nadonaqatace, amaleeqaga ica lionigipi, codaa amaleeqaga odowediteloco epaa ligeladi, amanagawini aqica gaantokaaqini leeqodi godaxakawa daqa beyagi me dotaqatibigoqo.

15 Igaataqa jiqijo wajekalodipi aneyamaqaticoace, odaa joqodioteci Satanás.

16 Nigica goneleegiwa, ogoa domige iwaalo aneyiwaqadi Goniotagodi anidi litacepodi wajekalodipi, leeditibige modowediteloco niqidi wajekalodipi, odaa ele me doqoikatece loiigi Goniotagodi doqoneditatiiniwace. Odaa loiigi Goniotagodi yakadi moilaqatece moyaxawa niqina eledi wajekalodipi ane digica anodinaqakatidi.

Laxokodipi ane niigénatakanaga

¹⁷ Niçina laxokodipi ane niigénatakanaga anele modowediteloco loiigi Goniotagodi, niçina ȝonioxoadipi leeditibige modeemitetibige coda moyaxawatece laçalanaça, enegegi ele moyaxawa niçina baaneğeliodi me nibaaga, moyatematitedibece ȝobodicetedi anele ane icoğotedigi miniwataça Aneotedoçoji, coda moyelogodi niigaxinağaneğeco aneetece ȝotiwägatakanegegi.

¹⁸ Igaataça lotaça Aneotedoçoji mee,
“Jinaga agoeni nioladi ewalaile
niçina me nipodi leyeema me nigakala.”
Niçijo eledi liwai lotaça Aneotedoçoji mee,
“Igenaça niçina moyedia nibakecajo loojedi me diba.”

¹⁹ Jinaça domaça ajipaata nigica ane doletibige me dakapetege niçijo laxokodipi anoiige Goniotagodi loiigi. Pida idoka ajipaata niçina nige idiva iniwataale mige iniwatadığını oko nakatağanadi, anonadi meo anigida libeyacegegi.

²⁰ Eliite moxoki lodox loiigi Goniotagodi niçina ane dağa yemaa me ika meotibige libeyaceğeco, amaleegaga niçina eledi ȝonioxoadipi odoita mowo ane beyagi.

²¹ Lodox Aneotedoçoji, coda me Goniotagodi Jesus Cristo, coda me lodox niçioa aanjotedi liomagataka Aneotedoçoji, ȝadiiğeni moteteni niçinoşa ȝanajoineğeco anejitedağawa. Coda oleetibige midokida anemiitiogi ȝonioxoadipi, coda niçina mawini anee eledi oko, jiniğica ananienaganegeni dağa leegodi me ȝadokaagedi.

²² Jinaça ȝadajolitaki me ipekeniteloco ȝabaağatedi lacilo okanicodaağica oko ane diniomağaditema libakedi Goniotagodi. Adağawanitege libatiigi eledi oko. Pida akamağakaami oteteni ȝadaaleğena me yapidi.

²³ Jineğemaanitibige minoka acipeta ninyoğodi, pida awii acipeta onateciğida viinyo amaleegaga liwetadi ȝawokomaça, igaataça geme elioditibece mileeni ȝawokomaça.

²⁴ Inatibece oko yenikamaça me jinataça libeyaceğeco, odaa jowooğotaça micota me iloikatidi Aneotedoçoji. Pida inatecibece eledi oko ağicoa me jinataça libeyaceğeco niçina natigide, pida icota me yelogotelogo anigida noko.

²⁵ Coda idaägee, inatecibece oko yenikamaça me jinataça minoa libaketedi anele, pida inatecibece eledi oko ağicoa me jowooğotaça libaketedi anele niçina natigide, pida icota me jinataça anigida noko.

6

Paulo yalağata niotagipi inaa otagodepodi

¹ Inatawece ane niotagipi, leeditibige midioka limedi modeemitetibige niotagodepodi, amanagawini ağica ane beyagi me dotağatigi Aneotedoçoji Liboonağadi, coda niçinoşa godiiğaxinağaneğeco.

² Niçina niotagipi ane niotagodi inaağina aneyiwağadi Goniotagodi leeditibige me doğoikatice lakanigi me dineemitetiwage idaağida me dinioxomigipi. Pida leeditibige me dağaxa mele modibatema niotagodi, igaataça niçina niotagodi me dinigaanye leeğodi libaketedi anele niçini liotagi, codaan iniaağini nakato Goniotagodi, odaa Goniotagodi yemaatedibigo.

İçoa niigaxinağanadi ane degewi icaağicoa ȝoniliicağajetecidi anele

3 Nigicatibece ane diiğaxinağatece eledi niiğaxinağaneğegi, ane dağa niwoditema lotaşa Goniotagodi Jesus Cristo, anepeğewi niğinoa lotaşa, codaa nige daşa niwoditema niiğaxinağaneğegi gotiwağatakaneğegi,

4-5 niğina goneleegiwa liciagi aniweniğideneğegi, pida ağica lixakedi. Lemaanigi me dotigimade, codaa me dideletigi leeğodi anodaa diitigilo notaşa. Joanişidaa leeğodi me nocetema okanicodaağica, didele, dotağatibige eledi oko, beyagi me yowotibige eledi oko, idioka limedi me dinotigimadetege eletidi goneleegiwadi, niğinoa liciaceekawadi, ağabo me niwaxinağanaşa, codaa ağaleegiça liiğaxinağaneğegi anewi. Niğidi oko odiletibige niğina anodibatema Goniotagodi diğicota anigida noko me dağaxa me liicotedi. Jinaşa adinawanağatitege oko liciaco niğidi analee jelogoditağawa.

6 Pida niğina oko anoyewiğatema Aneotedoğoji odibatege owidi anepeğewi me niliicağajetecidi, niğina nige ninitibigiwaji leeğodi okanicodaağica anoyakadi.

7 Igaataşa niğida moko ağica ane inadeegaşa maleeka janiığatini, codaa jowooğotasa me diğica ane jadeegağatini nige godeleo.

8 Enice nigidi ane jelicaşa, codaa ane idinixomağatinigi, leeditibige me godinitibece me jakataga.

9 Pida niğina anodoletibige me liicotedi, diaabo icota me dineetiogi, odaa ja dibatiogi eloona. Odaa eloona diaabo jegeo minoa lakataga ane degeletededa, codaa me lowooko yetoliwadi ane yaağadi lewişa, odaa jağaniaditema icoatawece niğicoa ane domağa nepilidi.

10 Igaataşa niğina oko ane dağaxa me yemaa dinyeelo, niğida lemaanıağaneğegitema dinyeelo ja micataga daşa ditode catiwedi laaleğena. Odaa inoatawece ane latopaco nibeyaceğeco ja ili catiwedi laaleğena leeğodi nağadi litodi. Eliodi oko dağaxa moyemaa dinyeelo, odaa joanişidaa leeğodi meyamağaticoace meniwağatakanaşa, odaa ja dağaxa me nawikodeeşa micataga niğina oko anepaa yojogota nodaajo laaleğena.

Icoa şonajoineğeco

11 Pida akamağakaami anakaami Aneotedoğoji liotagi, oxaxini niğinoa ane beyagi anejitedağawa. Adinoniciwağati minoka awii ane iğenaşa, codaa mawii Aneotedoğoji ane yemaa, codaa adinoniciwağati mepaanaşa iwaşatı Goniotagodi, memaani eledi oko, codaa midioka limedi matiteti icaağica nige awikodee, codaa adinoniciwağati mawii makaami okaağegi.

12 Adinoniciwağati me aatege inoatawece ane beyagi, leeğodi me jinakatonaşa Goniotagodi, codaa adowetiteloco şadewişa ane yajigotedağawa Cristo. Leeğodi Aneotedoğoji jiğiniaaa eniditedağawa meote me şadewikitace me şadexocitege Cristo niğijo neğeni manakatoni niğiniwa ane Goniotagodi lodoe eliodi oko anida aneetege Goniotagodi. Geemeni Jesus Cristo me Goniotagodi, me Lionigi Aneotedoğoji, odaa eliodi oko owajipatağawa, odaa nakatağanadi.

13-14 Natigide, lodoe Aneotedoğoji aneote lewişa inoatawece niğinoa aninoşa, codaa me lodoe Jesus Cristo ane dinelogodi me Goniotagodi lodoe Pôncio Pilatos, niğijo lacilo romaanotedi, jemaa me şadewişi iwaşatı ane niiğetedoğowa Goniotagodi, codaa moteteni şadaaleğena me yapidi codaa me diğica şabatiigi, nigepaa icota me dinikeetace Goniotagodi Jesus Cristo.

15 Aneotedoğoji eotace Goniotagodi me dinikee niğica noko anepaa nibikota. Aneotedoğoji jiğiniaağınıwa ane odogetetalo, leeğodi meliodi loniciwaşa, codaa mokiniwatece me Gonoenogodi. Jiğiniaağınıwa inionigi-eliodi ane iiğe

inoatawece inionaga-eloodoli digoina iīgo, codaa jīginiaa Goniotagodi ane iīge inoatawece ane otagodepodi.

16 Iniokiniwateda me Gonoenogodi anida nimawenegegi midioka limedi me yewiga. Aneite eliodi me datale, odaa aqica ane yakadi mipegitalo leēgodi aqica anabotege naqaca nilokokena ane datale. Codaa aqica ane nadi Aneotedogoji, oteqexaaqaga yakadi mica ane nadi. Pida jemaanaq a minatawece oko odogetetalo, odaa idioka limedi moyajigotalo naqatetigi. Odaa jīgidaagee (Amém).

Icoa najoinegeco nigina liico

17 Nīgina ane liicotedi, aninoa nepilidi digoina iīgo, anajoinitiniwace me daq a dinanetibigwaji, oteqexaaqaga onakatoteda niliicagajetecidi igaataq a doidetibige maniaditema. Pida īgeni monakato Aneotedogoji anewikegi, Nīgijoaninoa ane najigotedogowa eotedibige me godinitibece.

18 Ajoini mowo anele, nigepaa owidi nīgicoa libaketedi libinienaga, me liciagi niliicagajetecidi mowidi. Codaa ajoini me nigomaq a moyawalace moyedia eledi oko.

19 Odoo nigidaagee joqoyowidaqatee eletidi niliicagajetecidi ane daq daateda, anoyaxawa minoatawece nokododi me newiga digoina iīgo. Odoo jīgidaagee nigonoliti gela lewiga ane najigotedogowa Aneotedogoji, odoo joqoyakadi midioka limedi me newiga miniwataq a.

Owidijedi lotaga Paulo

20 Timóteo. Oleetibige mele moteteni nīginoaniiqaxinaqanegeco aneetece qotiwagatakanegegi anoyajigotedaqawa moteteni. Oxaxini nīginoan notaqa anowo Aneotedogoji me deligide, ane diqica niwaló. Oxaxini nīginoan notaqa anodinotigimadetigi nīginaoko anodiletibige daantiqidaaqida ica godixakedi, pida aniqidaaqida nīgica begewi me godixakedi, leēgodi dakapetege nīgaxinaqanegeco aneetece qotiwagatakanegegi.

21 Igaataq a nīgina anodiotezi nīgicoa nixaketedi ane deqewi, jeqeyamaqaticoace, odoo aqaleegodioteci niiqaxinaqanegeco aneetece qotiwagatakanegegi.

Natigide jemaa Aneotedogoji midioka limedi meletedaqadomi akaamitawecetiwaji. Odoo jīgidaagee (Amém).

NIGITIWATAALE NIWAKATE TIMÓTEO

Niçijo Paulo naşa idí nağadi liwakatetigi Timóteo, idei niwilogonağaxi digoida nigotaşa Roma. Paulo ja yowooğodi moyeloadi niçicoa nokododi. Diniwilo leegodi me diotece Jesus. Nağadi liwakatetigi Timóteo owidije me lidie maleedaşa oyeloadi. Paulo didikotibige Timóteo eotibige midioka limedi me dinoniciwaşa me nakato Goniotagodi, codaa dipokota Timóteo me dinageticogi minitaşa maleedaşa oyeloadi.

Paulo yecoaditibige Timóteo, codaa me diniotagodetalo Aneotedoğoji leegodi Timóteo, codaa yelogodita midioka limedi me dipokoteloco niçina me yotaganeşe Aneotedoğoji. Codaa aağaga eo loniciwaşa Timóteo me daşa niboliga me diotece Jesus, migetaşa leegodi Paulo me diniwilo. Pida eo loniciwaşa midioka limedi meliodi me nakato Goniotagodi, codaa midioka limedi me diiğaxinagatece niçijo Paulo baanaşa iğaxitece. Paulo eo loniciwaşa Timóteo me dinatitalo lawikodico micataşa daşa niçina niodağawa Cristo anele. Paulo eledi yalağata niçica ane leeditibige modaağee Timóteo mijo me nowienogodi loiigi Cristo. Eo leemidi Timóteo leegodi anodaägeeteda lakataşa niçica oko nigowidijedi nokododi. Paulo yalağata midioka limedi meo ane liiğenatakaneşegi Goniotagodi idağee mowidi lawikodico, odaa Goniotagodi icota me yajigote ane lağajegitetema.

Paulo yecoaditibige Timóteo

¹ Ee Paulo, ee liğexegi Jesus Cristo, leeğodi jiğidaa ane yemaa Aneotedoğoji. Jesus Cristo idiişe me jelogoditibece Aneotedoğoji me ligegi me yajigote lewişa ane diğica liniogo niçina oko anoyexogotege Jesus Cristo.

² Timóteo, jiwakateetibigagaji nağadi iwakate notağanagaxi, akaami ane micataşa değewi makaami ionigi, eliodi me ǵademaani.

Jemaa Aneotedoğoji Godiodi, codaa me Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi meletağadomi, codaa midioka limedi metiğadiwikoden, codaa midioka limedi mowo ǵadaaleğena mele.

Paulo diniotagodetalo Aneotedoğoji codaa me iladee Timóteo

³ Idioka limedi me iniotagodetalo Aneotedoğoji, ane ee liotagi digo mijotaşa niçijo jotigide yaamipi modibatema, idioka limedi me jeemitetece me diğica ibatiigi catiwedi yaaleğena. Codaa idioka limedi me jotağaneşe Aneotedoğoji noko, codaa menoale. Niçina me jotağaneşe Aneotedoğoji, odaa jipokotalo me ǵadaxawani.

⁴ Nalağatibigiji meliodi manoentibece niçijo naşa jawalacağatiwage. Joaniğidaa leeğodi meliodi me jemaa me ǵadatitace, amaleeğaga eliodi me idinitibeci.

⁵ Eledi nalağatibigiji mewi me iwağati Goniotagodi, ağıkawii me iwağati. Anakatoni Goniotagodi digo anee eliwağatakaneşegi ǵadami Lóide, ajaa ǵadiodo Eunice. Ajawienataka me niçidaağee ǵatiwağatakaneşegitema Goniotagodi, digo mijotaşa meniwağatakanaşa ağıca degeyamağaticoace.

⁶ Leeğodi midioka limedi manakatoni Goniotagodi, jemaa manalakitibige mabakeni ǵadixakedi ane yajigotedağawa Aneotedoğoji niçijo naşa jipeketagaloco ibaagatedi me ǵadiomağatitema Aneotedoğoji libakedi.

⁷ Igaataşa Aneotedoğoji anajigotedogowa niwigo aneo moko ageleemagipi, pida najigotedogowa Liwigo aneo ǵodoniciwaşa, codaa meo me jemaanaga eledi oko, codaa meo me idinajacağatagatema niçinoa lidağatakada ǵodolaadi codaa me ǵodowooko.

⁸ Enice jinağa aniboliki melogotitedibece nibodicetedi anele aneetece Goniotagodi, codaa jinağa anibolikitici me ee niwilogojegi leeġodi me ee liotagi Goniotagodi. Pida leeditibige me ғadigomi mawikodeetema niqinoa ғodawikodico anenagi leeġodi me jelogotaqatedibece ғobodicetedi anele, digo analleegeji me jawikode. Iniaaginiwa Aneotedogoji yajigotedaqawa ғadoniciwaġa me ixomaqateenitedijo niqinoa ғadawikodico midokee matiteti.

⁹ Aneotedogoji ғodewikatiditace, codaa eniditedoġowa ғodiomaqaditedice moko nepilidi. ғodewikatiditace daga leeġodi minoa ғodoenataka anele, pida ғodewikatiditace leeġodi epaa yemaa, codaa idioka limedi meletedoġodomi. Aneotedogoji aniġica daga yoe niqina iie naga lowoogo meletedoġodomi leeġodi niqijo loenatagitedoġodomi Jesus Cristo.

¹⁰ Niqina natigide, Aneotedogoji ja nikelitedoġowa meletedoġodomi leeġodi niqijo menagi Goniotagodi Jesus Cristo ane Gonewikatitogodi. Ja yaaġadi niqijo loniciwaġa némaġa, odaa ja nikelitedoġowa ғonimaweneġegi me jakataġa ғodewiġa ane diġica liniogo miniwataġa Aneotedogoji, niqijo naga yelogoditedibece ғobodicetedi anele.

¹¹ Aneotedogoji eote me ee liiġexegi, eotedibige me jelogoditedibece ғobodicetedi anele, codaa me jiġaxinaqatece lotaġa.

¹² Joaniġidaa leeġodi minoa niqinoa yawikodico digoina niwiġoġonaġaxi, pida aidiboliġa me idiniwilu. Leeġodi eliodi me jowooġodi Niqijoa anejjiwaġadi, odaa leeġodi me jowooġodi, ajawienataka me yakadi me yotete ijotawewe niqijo ane jaġigtalo nigepaaġicota noko nige dopitedijo Cristo.

¹³ Oleetibige midioka limedi moteteni niqijoa iiġaxinaġaneġeco ane jelogoditedaqawa, codaa niqina mawinitibigelogo niqijoa niiġaxinaġaneġeco, iwhitece micataġa niqina ғowinijegi ane inowikojoġota. Odaa oleetibige midioka limedi manakatoni Goniotagodi, me daġamigħitice, codaa memaani eledi oko leeġodi me ғadexocitege Jesus Cristo.

¹⁴ Abakeni loniciwaġa Aneotedogoji Liwigo ane diġeladetigi catiwedi ғadaaleġena moteteni niiġaxinaġaneġeco anele ane yajigotedaqawa Aneotedogoji.

¹⁵ Joġowooġoti me daġaleeġica mowootibigiji iditawewe ғonioxoadipi ane niġeladimigipitigi macataqateloco Ásia. Fígelo ijaa Hermógenes eledi idi liwigotigi pida aqaleeġaġica mowotibigiji.

¹⁶ Jemaa Goniotagodi midioka limedi me iwicode Onesíforo loiigiwepodi, leeġodi elioditibece meo yoniciwaġa, codaa aġica daga niboligaċi me ee niwilogojegi.

¹⁷ Pida niqijo neġenoticogi nigotaġa Roma, odaa aġica daġa dinopaġadi, odaa ja doletibigiji neġepaa idakadi.

¹⁸ Jemaa Goniotagodi me iwicode Onesíforo niġica noko nige dopitedijo Cristo. Eliodi mowooġoti meliodi me idaxawa midiaagejo digoida nigotaġa Éfeso.

2

Ica iodaġawa, icaaġica nalokodeġecajo, icaaġica nawodaġanaġa

¹ Akamaqakaami Timóteo, ane micataġa deġewi makaami ionigi, ele midioka limedi manakatoni Goniotagodi, codaa meloodaqateeni ғadaaleġena, leeġodi Cristo idioka limedi meletedaqadom. Eletedoġodomi leeġodi me ғodexogotege.

² Odaa niqijoa niiġaxinaġaneġeco ane jiiġaxitedaqadici, anajipaatalo codaa eliodi oko aagaġa owajipatalo, niqijoa niiġaxinaġaneġeco iiġaxinitece

niçinoa şoneleegiwadi ane yakadi me jinakatonaşa, amaleegaga oyakadi moiğaxitece eledi oko.

³ Ixomagateenedijo niçinoa ane dakaketaşadomi mikeeni makaami niçina Jesus Cristo niodağawa anele.

⁴ Niçina iodaşawa me diwitide, doletibige meo me ninitibece niçijo ane iomaşaditice me iodaşawa. Joaniçidaa leeşodi me daşadiaşica meote niçinoa eletidi nibaketedi anowote me dinigaanyetece dinyeelo.

⁵ Codaa niçina nalokodeğecajo aneo lonicawaşa me dinigaanye, adinyaanyetece lale ane noşete, nige daga diotecı icoa ane lakataşa ica nalokodeğecajo. (Odaa leeditibige madinoniciwaşati awii liciagi niçijo nalokodeğecajo).

⁶ Niçina nawodaşanaşa aneliodi me diba, joaniçinia leeditibige modoejegi me dibatege ane niwai. (Akaami adinoniciwaşati awii liciagi niçijo nawodaşanaşa, odaa jaşabaatege şanaşajegi.)

⁷ Owoo niçinoa anejitedaşawa, odaa Goniotagodi eote mowoogoti ane diitigi inoatawece niçinoa ane jelogoditedaşawa.

⁸ Analakitibige Jesus Cristo, anida aneetetege Davi licoşegi, me yewiğatace, niçijo me yeleo. Joaniçinaaginoa şobodicetedi anele ane jatematitedibece, onelogoditoşowa Jesus Cristo me yewiğatace.

⁹ Etidigoetece galeenatedi micataşa daga ee şonemtagodi, odaa ja jawikode leeşodi me jatematitedibece şobodicetedi anele. Pida baadığica ane yakadi me igoetedi Aneotedoşoji lotaşa, niçinoa şobodicetedi anele.

¹⁰ Joaniçidaa leeşodi me idinatitalo inoatawece yawikodico leeşodi niçina oko Aneotedoşoji ane iomaşaditedicoace me nepilidi amaleegaga oyakadi moyexogotege Goniotagodi, odaa jiçida lewişa miniwataşa Jesus Cristo, codaa moyakadi moiweniçide midioka limedi modinawanaşaditege, anigida noko nigotatalo.

¹¹ Niçida nigegei ewi niçijo mee,
“Niçina nige şodemşawa Cristo,
odaa şodewiğatace odaa idejonagate miniwataşa.

¹² Nigidioka limedi me idinatigatalo niçinoa şodawikodico,
odaa jaşageote şonagatetigi me şodiğenatakanşawa Cristo.
Pida nigejinaşa me diğica anejinaşatege,
odaanebi aşaşaee me daga şodowooşoditeda.

¹³ Nige daşadiaşijeşatasaşa lotaşa,
pida idioka limedi meote niçijo ane ligegi
(odaa iwi anigotedoşowa”).
(Leeşodi ayakadi daateğeote niçijo ane ligegi.)

Ica nibakecajo aneo Aneotedoşoji me nintedibece

¹⁴ Awii niçina anonakato Goniotagodi monalaşatibige niçijoia iğaxinaşaneğeco. Ajoini Goniotagodi lodox me daşadiaa nidelaşa leeşodi niçinoa notaşa ane doğoyowooşodi ane diitigilo, igaataşa niçina me dinotigimade ayaxawa oko anowajipatiogi, pida beşeo me daşadiaa eniwaşatakanşa.

¹⁵ Adinoniciwaşati madinikeeni lodox Aneotedoşoji micataşa niçica nibakecajo Aneotedoşoji ane yakadi mele, ane daga nibolişatece libakedi, ane iğenaşa me diigaxinaşatece Aneotedoşoji lotaşa anewi.

¹⁶ Pida oxaxini jınaşa adinotigimadenitege niçina oko ane dinotigimadetişwage leeşodi niçinoa notaşa ane diğica jaşate, niçidi oko ane doğodeemitetibige Aneotedoşoji. Igaataşa niçina me dinotigimadetişwage, owo eledi oko mepaanşa leegita me yetecetedice Aneotedoşoji.

17 Liigaxinaqanegeco ane degewiteda ja yaaqadi eliwagatakanegegi, micataqa niqina nilotapaqajegi ane daqa ici ane yelio qobole. Himeneu, ijaa Fileto itoataale niigaxinaqaganadi ane lemaanigi modinotigimadetege eledi oko, codaa modiigaxinagatece ane degewi.

18 Niqijoa itoataale gomeleegiwadi oika niqijoa niigaxinaqanegeco anewi, codaa me naigi Goniotagodi joqoika anepagewei, odoo joqodiiqaxinagatece Aneotedogoji naqa ixomaqatice me yewikatiditace oko, odoo aqaleegeote me godewiqatace. Joaniqidaa midi oko anoyaqadi eliwagatakanegegi.

19 Pida niqijoa niigaxinaqanegeco anewi Aneotedogoji ane najigotedogowa adiniigi. Micataqa niqina lipodaqaladi diimigi Aneotedogoji ane ixotedio, ane datite, ane daqa digike. Aneotedogoji micataqa daqa iditedeloco lotaga miditaqa niqijo lipodaqaladi diimigi, niqijoa lotaga anee,

“Goniotagodi Aneotedogoji yowooqodi ijotawece niqijo anida aneetetege”, codaa ijo eledi ligegi anee,

“Ijotawece anodi mida aneetetege Goniotagodi, leeditibige moika libeyacegeco.”

20 Niqina diimigi-nelegi, liico ligeladi, ada boote idaa baxia oolo, codaa me beexo. Codaa idiwa eletidi baqa iwogo, codaa me napaloaga. Niqijo ane nebi diimigi idoka ibake naqajo boote oolo, anaa beexo niqina midi lalokegi, oqo, domige niqina mini lanaaga ane dagaxa me gomegagi.

21 Nigica oko ane daqa diotecni niqijoa niigaxinaqanegeco ane degewiteda, aneo oko me nibataaga, niqini oko liciacekawa naqajo boote idaa baxia oolo, anaa beexo, aneliodi niwalo. Niqijo oko aqalee liciacekawa naqajo boote iwogo inaa napaloaga ane degeledi niwalo. Digo mijotaga niqijo ane nebi diimigi me iomaqaditedice niqijoa bootitedi ane dagaxa me diniwaloe, jisidaaqee Aneotedogoji me iomaqaditedice niqijo oko ane daqa diotecni niqijoa niigaxinaqanegeco ane degewiteda, eotedibige me yakadi me ibake niqini oko mepoka dibatema. Niqini oko ja igotema Niotagodi me ibake, codaa ja dinenyaqadi meo okanicodaqica nibakedi anele.

22 Enice oxaxini niqinoa lidekeco godolaadi ane beyagi lionekadi anidioka limedi moyemaa mowote. Pida adinoniciwaqati madinegenaqati, codaa oleetibige midioka limedi manakatoni Goniotagodi, codaa memaan eledi qonioxoadipi, codaa me gadilakiitege eledi oko. Jisidaa nige gadiciagi niqijo ane yapidi laalegenali anodipokotalo Goniotagodi me yaxawatediogi.

23 Pida oxaxini adaqadinotigimadenitege niqina oko ane dinotigimadetiwage leeqodi niqinoa notaqa ane degeleteda, ane diqica jaoga, igaataqa jogowooqoti niqina oko dinotigimade nigepaa nidelaqa.

24 Leeditibige niqina liotagi Goniotagodi me daqa didele. Pida leeditibige mokaagegitema inatawece oko, codaa me yowooqodi anigota me diigaxinagatece Aneotedogoji lotaga, codaa leeditibige me dinatitiogi niqina oko anodoletibige modinotigimadetege.

25 Eledi leeditibige me diniwikodetibece niqina me dinilakidetege niqina ane dogoiite. Ijoatibige Aneotedogoji daqa yaxawa modinilaatece libeyacegeco, odoo jogoyowoqodi niigaxinaqanegeco anewi.

26 Odoo jisidaaqee niqicaoko nige yakadi mopitaceloco mele me dowooko, codaa ja iwoko diaabo eloona, ane yatitiogi niqinaoko meotibige mowo niqica ane yemaa.

1 Timóteo, ele mowoogoti anodaageeteda niçicoa owidijedi nokododi, maleedağa yaagaditeda Aneotedoçoji niçina iiço, jinatağa owidi niçicoa ane doide.

2-4 Igaatağa digawini anodaagee niçica oko niçicoa nokododi: Adodigomadadi, dağaxa moyemaa dinyeelo, coda modi minoa nimawenegeco, anaçaxakenaşa, lemaanigi moiwo eledi oko. Coda açoysiwağadi eliododipi, açoğiniotagodetema eledi oko, açoğeemitetibige Aneotedoçoji, açoymemaa eledi oko, oteğexaaşa oiwikode eledi oko. Coda owo liwitakegitigi eledi oko, adinajacagaditema niçinoa lidağataka lolaadi ane beyagi, coda loidenaga, coda odakapetege anele. Ayakadi me jinakatonaşa niçina oko liciagi, yedişa mowo loenatagi ane beyagi anowookonaga. Niçica oko odiletibige degeletibigiwaji caticedi eledi oko, nalokecajoli, pida baadoçooyemaateda Aneotedoçoji.

5 Niçidi oko onowo modioteci naigi anewi, pida açoika Aneotedoçoji me ibake loniciwaşa me iigi anee me newişa. Timóteo, jiniçipeitiogi niçina noiigi liciagi.

6 Igaataşa initibece niçidiwa goneleegiwadi oninaaletiniwace oko owotibige moyakadi modakatiwece niçinoa diimaşa. Odoo jogoyakadi moiçe lewişa niçinoda iwaalepodi ane diçica mele lowoogo, ane daşa leegitibige mowo ane beyagi. Igaataşa niçidi iwaalepodi oyemaa modioteci niçinoa lidağataka lolaadi ane beyagi.

7 Niçidi iwaalepodi idioka limedi modoletibige moyowoogodi okanicodaagica gela nakatigi, pida açoica nimawenegegi doğoyowoogodi niçaxinaşanegeco anewi, coda açojakadi moyowoogodi Aneotedoçoji.

8 Niçijo jotigide ijoa itoataale oxikonagaşa ane liboonağatedi Janes ijaa Jambres nakapetegi Moisés aneetece lotaşa Aneotedoçoji. Idaaägee niçinoa goneleegiwadi abeyacaşa modakapetege niçaxinaşanegeco anewi. Açoleeğica degele lowooko, oteğexaaşagalee oyiwagadi niçaxinaşanegeco gotiwaşatakanegegi.

9 Pida niçida libakedi açoica aneletema, igaataşa inatawece oko icota monadi me yetoledi, digo anee niçijo jotigide niçijo oko noşonadi Janes ijaa Jambres me yetoledi niçijo naşa nakapetegi Moisés.

Owidijedi Paulo ladeenaşanegeco

10 Pida akamaağakaami Timóteo jiçiwitece niçijo ane jiçaxitaşadici, coda eledi jiçiwitece anodaageji me idewigatema Jesus Cristo, owoogoti niçica anidioka limedi me jemaa me jaotema Aneotedoçoji, coda me jinakato, owoogoti anodaagee me idinatitiogi niçijo oko yakapetedipi, coda owoogoti me diçicaadaşa jemaa niçina oko, eledi owoogoti me jixomağateetedijo ijoatawece ane dakaketomi leeğodi ibakedi.

11 Niçida makaami owoogoti monigaalatibici domoğowo anodigotiwa, coda owoogoti anodaa yawikodigi midiwa nigotadi Antioquia, İcônio, Listra. Eliodi monigaalatibici me domoğowo anodigotiwa, coda elodi me jawikode. Pida Goniotagodi idatamağateetetege ijoatawece niçijo yawikodico.

12 Ewi okanicodaagica oko anidoka yemaa me yewişa me yexogotege Jesus Cristo, niçini oko oigaalatibece odoletibige mowo anodigota, coda me dawikode.

13 Pida niçina oko ane beyagi, coda niçina oko anokowo monakato Goniotagodi, niçidi jeşepaanaşa owo ane beyagi. Coda ja dağaxa moninaale-tiniwace oko, coda mepaa dininaaletibigiwaji.

14 Pida akamaqakaami Timóteo idioka limedi me iwaqati codaan me iwitece niqijo naqaxinaqanegeco anewi anadiniqaxinitece, ane iwaqati, igaataq awoogoti niqijo oko anetiqadiqaxinitece niqijo naqaxinaqanegeco.

15 Ele mowooqoti leegodi niqijo maleeqakaami nigaanigawaanigi noqowooqoti niqino notaq ane icoqotedigi miniwataqa Aneotedoqoji, codaan natigide. Niqidiwa notaq qadiqaxinitece, anida loniciwaq meo qadixakedi manakatoni Goniotagodi. Aneotedoqoji anodaaqigote me yewikatiditace niqina oko aneyiwaqadi Jesus Cristo.

16 Igaataqa idiwatawece lotaga Aneotedoqoji anoiditedini niqijo goneleegiwadi niqijo naq ikeetediogi Aneotedoqoji Liwigo niqica ane leeditibige moiditedini. Ele me jibakenaqa lotaga Aneotedoqoji me jiiqaxinaqa oko me jikeenaqata libatico, codaan me joxokojoq niqina oko, codaan me jiiqaxinaqa me dineqenagadi.

17 Joaniqidaagee me jibakenaqa Aneotedoqoji lotaga, jaogatibige niqina oko anowo libakedi Aneotedoqoji mida lixakedi ane yopotigi me dibatema Aneotedoqoji, codaan me igotema meo okanicodaaqica nibakedi anele.

4

Paulo iiqe Timóteo me igenagadi me yelogodi Aneotedoqoji lotaga

1-2 Eliodi me qadajoini lodee Aneotedoqoji iniaa Goniotagodi Jesus Cristo, Niqijo ane iwi anigoteta inatawece oko, niqina baqalee newiqa codaan me niqijo baanaga nigo. Leegodi Jesus Cristo me dopitedijo odaa iiqe inatawece niqina oko, qadajoini me eloqoti Aneotedoqoji lotaga. Ele midioka limedi me qadigomi melogotitedibece lotaga Aneotedoqoji, niqina me eni mele, codaan niqina makati me daga domeqele. Eleditace, adinatiita niqina oko, codaan iiqaxinitece lotaga Aneotedoqoji niqina me enitece libeyacegeco oko, codaan niqina mikeenitiogi libeyacegeco, codaan awii loniciwaq moika libeyacegeco, amanagawini odopitalo Aneotedoqoji.

3 Igaataqa icotalo nokododi niqina oko me dagaleeqowajipatalo niqino naqaxinaqanegeco anewi. Pida odioteci niqica anepaa lidaqataka lolaadi. Jegepaanaga odolelibige niqaxinanadi anodiiqaxinagatece aninokina anoyemaa niqina oko mowajipata.

4 Oika mowajipata niqino naqaxinaqanegeco anewi, pida owajipatalo latematiko niqino laxokodi laamipi ane degewiteda.

5 Pida akaami baqa leeditibige madinajacaqati niqina mida okanicodaaqica ane dakaketagadomi, codaan madinatiita niqino ane dakaketagadomi, codaan mawii ane qabakedi melogotitedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo, codaan magoti qabakedi Aneotedoqoji ane yajigotedaqawa mawii.

Paulo nibeotege ica noqeedi anigida noko nige yeleo

6 Awii niqijo ane jajoitaqadici, igaataqa emegeeta ja idigo me ideleo leegodi Cristo, codaan ja niqegi noko me jopitibigimece ditibigimedi.

7 Idioka limedi me idinoniciwaqadi me joletibige me jiqeke loniciwaq ane beyagi. Ineliwaqaditedini inokododi micataqa niqina nalokodegecajo anele me walokodi, odaa ja nigotini me walokodi. Joaniqidaageji idioka limedi me jotete codaan me jiiqaxinagatece niqaxinaqanegeco qotiwagatakanegegi.

8 Odaa niqina natigide jakadi me inibeotege niqica noqeedi anodibatege niqina oko naq gaanyaqa. Niqica qonogeedi one godale ane ikee Goniotagodi me yakadi me qodeqenaga. Goniotagodi ane Goniwinogodi ane igenaga, Joaniqiniaanajigotediwa naqaca yale lodee niqica oko, niqica noko nige iwi anigotediogi inatawece oko. Goniotagodi aqemoka najigotediwa naqaca yale,

pida yajigotediogi lale inatawece oko ane dağaxa moyemaa me age meno lanokegi Goniotagodi.

Paulo ibodicaxi Timóteo

⁹ Awii ḡadonicawaşa me age managi metaşa.

¹⁰ Igaataşa Demas dağaxa me yemaa nişino a nino digoina iigo, anepaşa dinelio, odaa ja idaladi, joşopiticogi nigotaşa Tessalônica. Crescente boğopiticogi macatağateloco Galácia, Tito bigigo macatağateloco Dalmácia.

¹¹ Iniokini Lucas bigini digoina metaşa. Oleetibige Marcos, odaa ḡadixigaşa leegodi başa yakadi me idaxawatece nişino ibaketedi.

¹² Ja jimonyaticogi Tíquico manitaşa nigotaşa Éfeso.

¹³ Niganagi, anadeegitatiwa naşajo iniwetaşa aye joya minitaşa Carpo digoida nigotaşa Trôade. Eledi jipokotaşa manadeegi yotasaşa xiidi, pida enegegi jopotibige nişijo notaşaşa xiidi laamotiidi ewacogo.

¹⁴ Nişijo ḡoneleegiwa ane liboonaşa Alexandre nişijo anani laxacoşaşa lajo ḡapileceşe, owidi loenatakatomi ane beyagi. Pida Goniotagodi epaa dinilakidetetege leegodi nişijo loenatakatomi ane beyagi.

¹⁵ Akaami eledi adowetibige nişijo ḡoneleegiwa, leegodi eliodi me dakapetege nişino notaşa aye jelogotaşatedibece.

¹⁶ Nişijo odoejegi me idinikee lodee ḡoniwinoğodi me ininiğodi nişijo notaşa anodakapetigi, aqica ane idinienagaşe, pida iditawec nişidi oko etidikatice. Pida ajemaa Goniotagodi dağa laagetedipi nişijo oko leegodi metidika.

¹⁷ Pida Goniotagodi iniwa metaşa, idinienagaşe, odaa najigotediwa yoniciwaşa me jelogodi nibodicetedi anele aneetece Cristo. Odaa inatawece nişina oko ane dağa judeutedi digoina metaşa owajipatalo yotasa. Joanişidaağigotediwa Goniotagodi me idatamağateetetege ane doide, liaon nioladi.

¹⁸ Goniotagodi idatamağateetetege inoatawece ane beyagi, codaa jowooğodi me idadeegitedibigimece ninioxadi digoida ditibigimedi. Odaa jemaa midioka limedi minatawece oko onelecaşatee Liboonaşa Goniotagodi. Jişidaağee (Amém).

Owidjedi lotşa Paulo me dibodenaga

¹⁹ Jemaa me idecoaditibige Priscila ijaa Áquila, codaa me loiigiwepodi Onesíforo.

²⁰ Erasto başa nenyagati manitaşa nigotaşa Coriinto, Trófimo idiaa jaladite manitaşa nigotaşa Miletto leegodi deelotika.

²¹ Ina bağawii ḡadonicawaşa manootiwa maleedaşa limedi niwetaşa. Īubulo, Prudente, Lino, Cláudia, codaa inatawece eledi ḡonioxoadipi oyecoaditibigaşaji.

²² Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo midioka limedi me noiigliwa ḡadiwig. Codaa jemaa midioka limedi meletedaşadomitiwaji. Odaa joanişidaağee.

PAULO LIWAKATETIGI TITO

Tito eledi micatağa dağa lionigi Paulo leeġodi eledi yaxawa me nakato Goniotagodi. (Awiniteloco 1.4). Tito ida aneetege noiigi greegotedi, coda me yaxawa Paulo niğijo me diniwiajetibece me yelogoditedibece nibodicetedi anele aneetece Cristo. (Awiniteloco Gálatas 2.3; 2 Coríntios 2.13; 7.6,13; 8.16-18,23). Paulo idiaa yoya Tito minitaşa lidelogo-nelegi Creta me yaxawa loiigi Cristo ane niġeladimigipitigi niğini lidelogo. (Awiniteloco 1.5).

Paulo didikotibige Tito me iladeetema coda me ibodicaxitema anodaagee libakedi me nowienoġodi loiigi Cristo, coda me diiġaxinaġatece Cristo, coda midioka limedi meo anele. Paulo iigħaxitece Tito anodaagee me iolaticoace lacilodi loiigi Cristo, eledi yalaqata ane leeditibige me ee lewiġa niğina laxokodipi, iwaalepodi, lionekadi, coda me niotagipi. Yalaqata anodaagee godewiġa niğijo jotigide, coda anodaagee Aneotedoġoġi Liwigo me iigi godewiġa. Noġowidijed lotaqba Paulo yalaqata me leeditibige loiigi Cristo me dinaxawatiwage.

Paulo didikotibige Tito

¹ Ee Paulo, ane ee liotagi Aneotedoġoġi, coda me ee liiġexegi Jesus Cristo.

Aneotedoġoġi idiomaqaditedice, odaa idimonya me jao me ili eliwaġatakaneġegi niğina oko Aneotedoġoġi liomaqatata me nepilidi, coda me jaxawatiogi niğidi Aneotedoġoġi liomaqatagipi moyowoġodi niğinoan niiġaxinaġaneġeco anewi, ane nikietogħowa anejinaġa me godewiġatema Aneotedoġoġi ane yemaa.

² Niġida anejinaġa me godewiġa joaniġidaa ane yemaa Aneotedoġoġi mejinaġa niğina me inibeoonaġatibigege midioka limedi me idejonaġa miniwataġa anigida noko. Aneotedoġoġi aqodinaale. Aniġcatibige daġa yoe niğina iigo naġakaaġida me ligegitedoġowa meote me godewiġatace.

³ Niğijo niġicota noko Aneotedoġoġi ane nibikota, odaa ja ikee niğijo ane ligegitedoġowa meote, niğijo noġoyelogoditedibece latematiko. Najigotidiva yatematiko ane leeditibige me jatematitedibece. Aneotedoġoġi ane Gonewikatitogħodi jiġiniae idiiġe me jelogoditedibece latematiko.

⁴ Tito, jiwakateetibigaġaji naġadi notaġanaġaxi idie, leeġodi idejigotaġawa micataġa deġewi makaami ionigi, igaataġa eliodi me gadaxawani mepaanaġa iwaġati Goniotagodi, digo aneji mejiwaġadni Goniotagodi.

Jemaa Aneotedoġoġi Godiodi iniae Goniotagodi Jesus Cristo ane Gonewikatitogħodi midioka limedi meletaġadom, coda midioka limedi metiġadiwikoden, coda maġaġa owo gadaaleġena mele.

Ica libakedi Tito minitaşa ica lidelogo-nelegi ane liboonaġadni Creta

⁵ Idiaaġadoya minitaşa lidelogo Creta jaotibige magoti ane gobakedi, coda me iomaqatiticoace niğinoan ġoneleegiġi baanaġa yaxogotibigħiġi me lacilodi Goniotagodi loiġi idiwatawece nigotadi. Codaa genaġa jelogoditāgħawa anodaagee me ixipeniticoace niżċiġa ġoneleegiġi.

⁶ Niżċiġa ġoneleegiġi ane lacilo Goniotagodi loiġi leeditibige me niğina ġoneleegiwa ane diġiça anoyakaditece anigetiġida libatiġi aneo moyakad moditeloco. Leeditibige mokanitece l-oħra, coda leeditibige lionigipi maġaġa oyiwaġadni Goniotagodi, coda me minniżina ane dinajacaġġad, coda minniżina anoyiwaġadni eliododip.

⁷ Igaataġa niğina ġoneleegiwa ane dowediteloco Goniotagodi loiġi leeditibige me diġiça ane yakadi mee mida libatiġi. Niğina oko ayakadi

diġinigina anaqaxakeneġegi, otegħexaqaqaq yakadi miniqina ane daq'a leegħitibige me deliġide, otegħexaqaqaq acipeġegi, otegħexaqaqaq ideleġegi, otegħexaqaqaq adodigomadaq.

⁸ Pida leeditibige me niġina għoneleegiwa ane yemaatibigo me dibatege oko anicotiċogi liġeladi, coda miniqina ane yemaa inokina anele, coda leeditibige miniqina anele me dowooko, coda me iġenaga, ane doletibige minioka yewiqatema Aneotedoġoġi, coda me dinajacaqad.

⁹ Niġicoa għoneleegiwadi leeditibige moyotete coda moyiwaġadi niġijoa natematiko ane jakataq a me jinakatonaq, niġijoa natematiko ane iteġe niġijoa niigħaxinaqgħe gotiwaġata kaneġegi. Odoo niġidiwa għoneleegiwadi oyakadi moyoniciwaġadi eledi oko eliwaġata kaneġegi niġina moyelogħodita niġino a niigħaxinaqgħe anewi, coda moyakadi moikeetiġi libatico niġidi ane doqoyemaateda niigħaxinaqgħe anewi.

¹⁰ Igaataq a eliodi oko ane doqoyemaa moyiwaġadi niġino a lacilodi loiġi Goniotagodi, otegħexaqaqaq niigħaxinaqgħe gotiwaġata kaneġegi aqoyiwaġadi. Odoo onīna letiniwace eledi oko niġina me niigħaxinaqgħa. Liwigotigi niġijo ane niigħaxinaqgħa idha judeutedi. Niġidiwa judeutedi jegepaanaga notigmadaq aqoyemaa moyiwaġadi niġijoa lacilodi loiġi Goniotagodi.

¹¹ Niġidi oko ane doqoyiwaġadi niġino a lacilodi leeditibige me amakenitiniwace, igaataq a joġoibeyacaqadi eliwaġata kaneġegi eliodi dino iġi-wepodi niġina modiġiexinaq gatece ane deġewi. Niġidiwa niigħaxinaqgħanadi idokowtibige modinigaanyetece dinyelo, coda niġida lowoogo ġoboliġa.

¹² Liwigotigi niġijo noiigitiġi Creta, ini għoneleegiwa anidha aqfelatibige. Niġidi noiġi odileħibige niġini għoneleegiwa deġewi me yelogħoditedibe icoa lowooko noenogħododi. Ijaqgħi niġijo għoneleegiwa mee,
“Yoiġi digoina Creta idokee mawtakaqqa,
liciagi niġino a ejiedi ane doide,
nigojgħip coda daqaxa maniodaqaxad.”

¹³ Niġino a lotaq niġijo għoneleegiwa ewi. Joaniġidha leeġodi me leeditibige mawiceni motaqgħaneġen niġidi noiġi, amaleegħaqaq oyakadi mepaana q-ġiwaġadi Goniotagodi.

¹⁴ Coda oxokitiġi me daqaleegħowajipata natematiggi jotgide laamipi judeutedi, otegħexaqaqaq najoinaqgħe gozo ane icoġoticogi mioataqgħa għoneleegiwadi ane doqodibatege niigħaxinaqgħe anewi.

¹⁵ Pida niġina oko ane yapiġi laaleġena yeligo okanicodaqgħi niweeniġi, igaataq a yowooġodi Aneotedoġoġi me ikatetece me yeligo okanicodaqgħi niweeniġi. Pida niġina oko ane napiġi laaleġena, coda ane daq'a nakatoteda Goniotagodi, niġini oko dileħibige daatigħi gaantokaqqa ane yapiditema. Igaataq a iniaqini deemitetece laaleġena mini lapioyaqgħejgi, coda lowooko meletidi napiġi.

¹⁶ Niġidi oko modi moyowooġodi Aneotedoġoġi, pida niġida anee lewiġa ikeċċi me doqoywooġoditeda Aneotedoġoġi. Aneotedoġoġi leleġetedipi niġidi noiġi. Aqoyiwaġadi Aneotedoġoġi, coda aqċi nimawenegħegi doqow gaantokaqqa loenatagi anele.

2

Niigħaxinaqgħe gozo anewi

¹ Pida akamaqaka ammi Tito, leeditibige me iigħaxinaqgħitece niġiġa ane daq'a eetege niigħaxinaqgħe anewi.

² Iigaxini niçino a goneleegiwadi laxokodipi me daña nacipaşa, codaan niçina eledi oko leeditibige modeemitetibige anee me newiça, codaan ele molbake lixakedi niçina me nowookonaşa, codaan leeditibige midioka limedi modioteci niigaxinağaneğeco gotaşatakanegge, codaan leeditibige midioka limedi moyemaa eledi gonioxoadipi, codaan leeditibige modinatitalo niçino a ne dakaketema.

³ Iigaxini niçina iwaalepodi laxokodipi me leeditibige anee me newiça me ikee minioka oyewiğatema Aneotedoğoji. Leeditibige me daña beyagi modotaşatibige eledi oko, codaan me daña nacipaşa. Codaan leeditibige modiiğaxinağatece anele.

⁴ Lajo mowo loniciwaşa niçijo iwaalepodi bağalee nojitibigiwaji me daña nacipaşa, codaan mewi moyemaa lodawadi inaa lionigipi.

⁵ Eledi lajo mağaga owo loniciwaşa me dinajacaşaditibigiwaji, codaan minoka oyowo niçica anele, codaan meletema eledi oko, codaan mele me doweditelogo ligelatedi, codaan moyiwaşadi lodawadi. Nige niçidaägee me newiça, odaa ağıca oko ane yakadi me beyagi me dotaşatibige Aneotedoğoji lotaga.

⁶ Idaağemiitiogi mağaga anajointiniwace niçijo bağalee lionekadi modinajacaşaditema lidaşataka lolaadi.

⁷ Akamağakaami leeditibige makaami niwinigijegi amaleegaga niçina eledi oko oyakadi monowilişotaşawa leeşodi şadoenataka anele. Niçina me iigaxinağanitece niigaxinağaneğeco gotaşatakanegge, jinagaloo, oteşexaaşaşa acide, pida leeditibige madinaniwaşati.

⁸ Niçina me iigaxinagani, enitece notaşa ane igenaga amaleegaga ağıca oko ane yakadi me ee me abataa, codaan me şadaxakawepodi nibolişatibigiwaji leeşodi me diğica ane yakadi moyatigi ligegi modakapetogogi.

⁹ Anajointiniwace niçina niotagipi moyiwaşadi niotagodepodi, codaan modoletibige mowo me ninitibigiwaji niotagododi leeşodi mele mowo libaketedi. Leeditibige me doğodinotigimadetege niçino a niotagododi modojotece.

¹⁰ Leeditibige niçina niotagipi me doğodoliceta ane nebi niotagododi. Pida leeditibige moikeetiogi niçidi eledi oko moyakadi monakato, amaleegaga niçina oko odeemitetibige niigaxinağaneğeco aneetece Aneotedoğoji ane Gonewikatitoğodi.

¹¹ Igaataşa Aneotedoğoji ja nikeetedoğowa meletetema inatawece oko. Joaniğidaa leeşodi me ikee me yemaa meote me newiğatace inatawece oko.

¹² Leeşodi Aneotedoğoji eliodi meletedoğodomi, odaa şodiğaxitetece me degele me şodewiça me diğica me jağate Aneotedoğoji. Godiğaxitetece me jikanaga niçijo lidaşataka ane beyagi niçina okotigi niçina iigo, codaan me idinajacaşatagatema lidaşataka şodolaadi, codaan me jaşa ane igenaga, codaan me jeemiteegatibige Aneotedoğoji malee şodewiğateloco niçina iigo.

¹³ Aneotedoğoji şodiğaxi maleeşinağejonağatice digoina iigo leeditibige me inibeonağatetege niçica noko libinienigi nige dinikee meliodi loniciwaşa Gonoenoğodi nelegi ane Gonewikatitoğodi, Jesus Cristo.

¹⁴ Iniaağiniwa Jesus Cristo dinajigo me yeleotedoğodomi, eotedibige me yedia niçica ane lica loojedi me şodogatedicogi inoatawece şobeyaceğeco, codaan me şodapitaşadi, codaan meote moko niçina anida aneetetege, codaan me dinoniciwaşaditibigiwaji moyoe niçica anele.

¹⁵ Tito, leeditibige midioka limedi me iigaxinağanitece niçijo ane-jitedaşawa. Abakeni şanağatetigi niçina moniciwaşati laaleşena, codaan

moxoki oko ane wajipatağawa. Jiniğikani degetigadomilenitice, micatağa daaditağa akaamita ȝoneleegiwa ȝoneğegi.

3

Ica anodaaggee lewiga niçina anodinagakatiditalo Goniotagodi

¹ Tito, awii niçina oko monalağatibige me leeditibige moyiwağadi niçinoa lacilodi idiaa niçijo anida nağatetigiteloco digoina iişo. Leeditibige me eniwağatakanağa, codaa me nigomağa mowote inoatawece anele.

² Leeditibige me daga beyagi modotağatibige eledi oko, oteğexaağaga odinotigimadetege eledi oko. Pida niçina oko leeditibige meletema niçina iwikkodadipi, codaa me diniwikodetibigiwaji lodox inatawece oko.

³ Igaatağa niçijo jotigide okomoğoko ağica değele me jowookonaga, oteğexaağaga ejiwagağata Aneotedoğoji, oteğexaağaga niçinoan ininoan nağatetico, codaa oko ninaalexegi. Jiwağatece niçinoan lidağataka ȝodolaadi ane beyagi, codaa joleeğatibige inokina me jalooğa. Niçijo jotigide joleeğatibige me jaşa ane beyagitema eledi oko, codaa oko oceegaga. Niçijo oko agetiğodemaa, codaa oko ajinemaanağatiniwace.

⁴⁻⁵ Pida niçijo naga nikeetedoğowa Aneotedoğoji ane Gonewikatitogodi midioka limedi meote aneliodi meletoğodomi, codaa me ȝodemaa, odaa jeğeote me ȝodewigatace. Ağeote me ȝodewigatace daga leeğodi niçinoan okomağa ȝodoenataka anele, pida leeğodi me ȝodikode. Liwigo Aneotedoğoji yapıtağadi ȝodaaleğena, codaa najigotogowa gela ȝodewığa.

⁶ Leeğodi Aneotedoğoji midioka limedi meote ane dağaxa meletoğodomi, niwakatee Liwigo me ȝodajacağadi. Niwakatee Liwigo leeğodi niçijo aneotedoğodomi Jesus Cristo ane Gonewikatitogodi.

⁷ Jığidaaggee, leeğodi Aneotedoğoji me dağaxa meletedoğodomi, eote me ȝodegenaga, odaa ja dibatedoğogi. Odaa leeğodi moko lionigipi jakataşa me inibeoonağatege midioka limedi me idejonagara miniwataşa ağaleegica liniogo.

⁸ Odaa jakataşa me jinakatonaga niçinoan notaşa.

Jemaa midioka limedi me iigaxinağanitece niçijoan notaşa amaleeğaga niçina oko anonakato Aneotedoğoji midioka limedi me dinoniciwağaditibigiwaji mowote loenataka anele. Ele mowo niçida anejita, odaa ja yaxawa inatawece eledi oko.

⁹ Pida otonitice niçina majipaata modinotigimadetigi niçinoan ane degeleteda, niçina modinotigimadetigi liboonağatedi jotigide laamipi, codaa niçina modinotigimadetigi odaa ja nidelaga leeğodi niçica ane diitigi niçijoan lajoinağaneğeco Moisés. Niçina midağae me dinotigimade, ağica ane yaxawa, codaa ağica aneletema.

¹⁰ Niçina oko anidioka limedi me doletibige me dinotigimadetege eledi oko, leeditibige mitoataale mawii leemidi. Nige daga yemaa me wajipatağawa, odaa jinağaleegica mawii.

¹¹ Igaataşa joğowooğoti me dağadiaağica ȝanimaweneğegi maxawani niçini oko meo me iğenaga lewiga. Niçida libeyaceğegi aneo ikee me ni-laagedi.

Owidijedi najoinağaneğeco

¹² Niçina me jimonyatağawa Ártemas, mige Tíquico, awii ȝadoniciwağan managi meetaga, jakapağatiwage manitaşa nigotaşa Nicópolis, igaataşa ja yowoogo midiaağejo nige limedi niwetaşa.

¹³ Awii niğica anakati maxawanitece Zenas, niğijo ane dideletibigoğoji me dotağa lodoe şoniwinoğodi, codaa axawani Apolo, amaleegaga ağıca ane yopotibige nige diniwiaje.

¹⁴ Leeditibige me inatawece loiigi Cristo diniığaxitece me dinoniciwağadi midioka limedi mowo niğica anele, codaa moyaxawa ane yopotibige moyaxawa, codaa aägele doğoyaağadi noko mowo ane değele.

¹⁵ Inatawece aninaa meetağa oyecoaditibigağaji. Ee jemaa me idecoaditece niğina anetığodemaa, anoyiwağadi Goniotagodi.

Jemaa Aneotedoğoji midioka limedi meletedağadomi akaamitawecetiwaji. Odaa jiğidaağee.

NIWAKATE FILEMOM

Paulo jegepaa yaxawa Filemom me nakato Goniotagodi. (Awiniteloco v19). Filemom ligeladi manitaşa nigotaşa Colossos, one şoneleegiwa liico. Niğica ligeladi one nelegi, odaa loiigi Goniotagodi jiğidiaağı me yatecogotibece. (Awiniteloco v2). Filemom onijo ica liotagi ane liboonağadi Onésimo ane iale. Pida nigidiaağıdi Paulo ja dakapetege Onésimo, odaa ja yaxawa meo meliodi me nakato Goniotagodi. (Awiniteloco Colossenses 4.9). Odaa niğidiaağıdi Paulo ja iiğe Onésimo mopitacicogi ligeladi Filemom, odaa idí nağadi liwakatetigi Filemom me dipokota me dibatege Onésimo me dağa leeditibige me iloikatidi.

Paulo yecoaditibige Filemom

¹ Ee Paulo, ite ee niwilogonağaxi leeğodi me jioece Jesus Cristo. Ee iniaa şonioxoa Timóteo jiwakateenağatibigağı nağadi notağanağaxi, akamağakaami, Filemom ane akaami şodokaağedi me jibaşa, şodokaağedi şodemaañigi.

² Aaşa jidikotibige loiigi Goniotagodi ane dinatecogoteetibece digoida şadigeladi, codaa me jidikotibige şoniwaalo Áfia, iniaa Arquipo ane şodokaağedi niğina me jakapağatege ane beyagitedoşodomı.

³ Jemaanaşa Aneotedoşoji ane Godiodi, iniaa Goniotagodi Jesus Cristo me dağaxa meletağadomitiwaji, codaa meote şadaaleğenali mele.

Paulo yalaşata Filemom anodaägee meyiwağadi Aneotedoşoji codaa me yemaa nioxoadipi, niğijo anodiotece Goniotagodi Jesus

⁴ Niğina me jotağaneşe Aneotedoşoji, idioka limedi me idalağatibigağı Filemom, odaa iniotagodetalo Iniotagodi Aneotedoşoji.

⁵ Igaataşa jajipa moyalaşataşawa me dağaxa manakatoni Goniotagodi Jesus, codaa me jajipatibece meliodi memaani ijotawece niğijo Aneotedoşoji ane isolatedice me nebi.

⁶ Oko dinokaağetedi, codaa jaxawanaşa oninitecibeci leeğodi okotawece jinakatonşa Goniotagodi. Enice jipokotalo Aneotedoşoji meote me dağaxa mowooşoti niğinoşa anicinoşa anele ane najigotedoşowa leeğodi me şodexogotege Jesus Cristo, leeğodi maxawani eledi oko.

⁷ Inioxoa, leeğodi meliodi memaani şanioxoadipi, jaşawii me dağaxa me idinitibeci codaa meliodi me adoniciwagaşı, igaataşa ajicitiogi laaleğena ijotawece niğijo loiigi Aneotedoşoji ane isolatedicoace me nepilidi.

Paulo dipokota Filemom mele me dibatege Onésimo

⁸ Leeğodi me micataşa dağa ee şanioxoa, codaa me leeğodi me şodexogotege Jesus Cristo ane najigotediwa inaşatetigi, ani yaaleğena me şadiiğeni mawii niğica ane domaga leeditibige mawii.

⁹ Pida leeğodi me jemaanaşa oninitecibeci eledi oko, ee ajemaa me şadiiğeni, pida jemaa me jipokotaşawa leeğodi Onésimo, idaağida ee Paulo baanaşa ee laxokegi, codaa me idejo niwilogonağaxi leeğodi me jioece Cristo.

¹⁰ Enice, leeğodi memaani iditawece loiigi Aneotedoşoji, jipokotaşawa mele mabaatege Onésimo. Onésimo micataşa dağa ionigi, igaataşa maleeginaägejo niwilogonağaxi jaxawa me nakato Goniotagodi, odaa ja micataşa degee eliodi.

¹¹ Niçijo jotigide, aqica niwalótaqadomitiwaji, pida natigide jiçida niwalótaqadomi codaa me ee. (Odaa niçida liboonaqadi Onésimo diitigi me daqaxa me diniwaloe.)

¹² Jiçe Onésimo mopitacicogi makaamita. Eliodi me jemaa liciagi me idinemaa.

¹³ Domaga jemaa me inolitini digoina meetaqa me idaxawa me waxodi qamedi maleeqinaägejo niwilogonaqaxi leeğodi mejitece nibodicetedi anele ane yalaqatece Cristo.

¹⁴ Pida adomaga jemaa me inoiigliwa me daqa idinilakidetaqagi. Ajemaa me ağdiedegeen me adaxawani, pida jemaa me adaxawani idokida nige akamaqemaani.

¹⁵ Ica ina Aneotedogoji daqa ika Onésimo me ağadalatawaanigi me akatitace mabaatege me opitacaqawa midiaağı nigepaa anigicatibige.

¹⁶ Igaataqa natigide aqaleegidokida me niotagi, pida caticedi me liciagi niotagi, əninoxoa daqaxa me əodemaañigi, leeğodi me yexogotege Goniotagodi. Eliodi me jemaa, pida emaani caticedi anejigota me jemaa. Diganagawini emaani ağidokida me əaotagi anele, pida micataqa daqa əninoxoa, ane yexogotege Goniotagodi.

¹⁷ Enice nigakati me ee ədokaaqedi, me jaxawanaqa oninitecibeci, abaatege Onésimo anodaägee mabaatigi.

¹⁸ Nigeo me aniatitema əaninyeelo, ogoa domige əadinaaleweeni, anikanitici emaqa əadediani.

¹⁹ Ee Paulo jidikotibigaqaji me jedia okanicodaqica naalewe. Pida jemaa manalakitibige me micataqa daqa adinaaleweeni, leeğodi ee əadaxawani manakatoni Goniotagodi, odaa jiçidaägee naga əadewikitace.

²⁰ Enice, inioxoa, awii niçijo ane jipokotaqawa leeğodi Goniotagodi, odaa adoniciwaqati, ane ee əninoxoa leeğodi me əodexogotege Goniotagodi.

²¹ Malee jidi naqadi iwakate notaqanaqaxi, əadinakatoni mawii ane jipokotaqawa, codaa mawii caticedi niçijo ane jipokotaqawa.

²² Pida eledi ane jipokotaqawa. Awii iomaqatitice imedi minitaqa əadigeladi, igaataqa inibeotegi Aneotedogoji meote anipokitalo, odaa etidikatice, odaa jakadi mejigo makaamitaqa.

²³ Epafras, anini niwilogonaqaxi meetaqa leeğodi me diotece Jesus Cristo, yecoaditibigaqaji.

²⁴ Codaa oyecoaditibige yokaaqettedipi me jiba, Marcos, Aristarco, Demas iniaa Lucas.

²⁵ Jemaa Goniotagodi Jesus Cristo me daqaxa meletedaqadomitiwaji.

NIWAKATE HEBREUTEDI

Ağica ane yowoogodi ane lidie nağadi niwakate hebreutedi, idoka oy-
woogodi me judeu niğica ane idí. Oditibige me Paulo, ogoa domige
Apolo ane idí. Moidí odidikotibige judeutedi anonakato Goniotagodi
me doñoika monakato Goniotagodi Jesus, oditağa opitacelogo lakatağa
laamipi. Yelogoditiogi hebreutedi Jesus me niğijaşaşijoja Niğicoa ane niiğe
Aneotedoğoji me Gonewikatitoğodi, codaa yelogodi niğina oko me dağadiaa
yakadi me iğenatibigiji lodee Aneotedoğoji dağa leeğodi moyotete
liiğenatakanegeco Aneotedoğoji ane iditedini Moisés, codaa niğina modi-
oteci lakatağa judeutedi ane dağadiaağica ane jağate. Moidí oyalağata
niğijo jotigide lakatigi judeutedi sacerdotitedi maleeğonigodi ejedi anoi-
bootalo Aneotedoğoji mowotibige Aneotedoğoji me dağalee iloikatidi oko
leeğodi libeyaceğeco. Eledi yalagata Jesus me şonisacerdoti şoneğegi, co-
daaa me nadooğodi lawodi meotetedibige Aneotedoğoji me dibatacedoğogi.
Lawodi Jesus godiwilegitema inoatawece ane şobeyaceğeco. Ikee niğida
gela anejinağa me idinilakidenagatege Aneotedoğoji me dağaxa mele,
aliciagi niğijo oxiğodi domaşa şonimaweneğegi me idinilakidenagatege
Aneotedoğoji. Yalaşatiogi niğijo laamipi judeutedi Aneotedoğoji ane yakadi
me iğenatibigiji leeğodi monakato, idaağida me nawikodeeğa.

Niğidiaağidi eo loniciwaşa niğina anonakato Goniotagodi moyowo an-
odaägeeteda Jesus me dinatiteta ijoatawece lawikodico, odaa leeditibige
midağaaee modinatitalo lawikodico leeğodi modioptece Cristo. Codaa
mağaa onalağatibige niğica noğeedi anicota me yajigotediogi Aneotedoğoji,
niğica ane dağa daa. Noğowidijedi lotaşa jeğeote ladeenağaneğeco.

Aneotedoğoji ibake Lionigi me dinikeetedogowa

¹ Niğijo jotigide Aneotedoğoji eliodi me notağaneğetedi şodoiigi, codaa
owidi anigotediogi me notağaneğetediniwace jotigide şodaamipi. Imony-
atediogi niğijo anoyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko moditece ane
yemaa.

² Pida natigide, niğinoa owidijedi nokododi, Aneotedoğoji ibake Lionigi me
yelogodi niğica ane yemaa. Aneotedoğoji ibake Lionigi meote inoatawece
aninoa ditibigimedi, codaa aninoa digoina iijo, odaa ja isolatedice Lionigi me
yajigoteta inoatawece mepoka nepiliditeda.

³ Lionigi datale digo mijootaşa Aneotedoğoji me datale, codaa liciagi
Aneotedoğoji. Ibake lotaşa loniciweğenaga me doweditedeloco codaa me ika
midioka limedi minoa inoatawece niğinoa ane jinataşa. Niğidiaağidi neğeote
nimaweneğegi me napitağadi inoatawece şobeyaceğeco, odaa ja nicotedini
digoida ditibigimedi nimedi şoneğegi liwai libaağadi Aneotedoğoji ane iiğe
inoatawece.

⁴ Odaa jeğeote me dağaxa me şoneğegi nağaxatedeloco aanjotedi, digo
anee Liboonağadi ane yajigote Aneotedoğoji me dağaxa me şoneğegi, ağica
liciagi. Aneotedoğoji yajigote Liboonağadi me “Lionigi”.

Lotağanağaxi Aneotedoğoji ikee Lionigi Aneotedoğoji me dağaxa me şoneğegi caticedi aanjotedi

⁵ Lionigi dağaxa me şoneğegi, igaataşa Aneotedoğoji ağica otığidatece dağa
eeteta okanicodaağicata aanjo niğijoja lotaşa aneeteta Lionigi, niğijo meeteta,
“Akamokakaamita makaami Ionigi,
amina noko ja jaote me Ee Gadiodi.”

Eledi meeteta,

“Jegee Gadiodi,

codaa akaami Ionigi.”

6 Niçina Aneotedoğoji me nadeegite Lionigi ane dağaxa me şoneğegi niçina iigo, eledi mee,

“Akaamitawecetiwaji anakaami niaanjotedi Aneotedoğoji ogeetetalo Ionigi!”

7 Niçijo Aneotedoğoji me yalağate aanjotedi, mee,

“Jaote iniaanjotedi micataşa dağa niwocotadi,

codaa niçidiwa iniaanjotedi ane iotaka dinoe micataşa dağa galewaga.”

8 Pida niçina Aneotedoğoji naşaşa yalağate Lionigi, mee,

“Inoenogodi,

idioka limedi makaami ane diigenataka.

Niçina me iigeni niçina oko,

awii şanimaweneğegi ane iğenaga me iigenatakani.

9 Emaani niçina ane iğenaga,

codaa şadelegedi niçina ane beyagi.

Joaniçidaa leeğodi Ee,

Ganoenoğodi Aneotedoğoji,

me şadiolaatice,

codaa me şadiweniçideni caticedi niçijoa şadokaaşetedipi,

codaa jiçidaa me jao meliodi me aniniitibeci.”

10 Aneotedoğoji eledi yalağate Lionigi, niçijo neğee,

“Goniotagodi,

niçijo jotigide aniçicatibige dağa jinataşa inoatawece aninoa,

jaşakamaşakaami ane oeni iigo,

codaa abakeni şabaşagedi me oeni ditibigimedi.

11 Odaa ditibigimedi inaa iigo icota me ma,

pida akaami bişidioka limedi makaami.

Ditibigimedi inaa iigo icota me laxokodi

micataşa nowoodağagi moxiňgodi.

12 Atecığitiwage macataşa wetagajo,

codaa me iikoeğeni

micataşa niçina me jiikoenaşa nowoodağagi oxiňgodi.

Pida akaami bişidioka limedi makaami,

adiniigi aneni,

codaa aşakaami oxiňgodi.”

13 Aneotedoğoji aşica degeeteta anigetiçijo aanjo ane ligegiteta Lionigi, niçijo mee,

“Anicooti digoina iwai ibaşgadi

nigepaaşicota me jiişeke şanelogododipi.”

14 Inoatawece aanjotedi niwicidi anodibatema Aneotedoğoji, ane iije moy-axawa niçina oko aneote me newiğatace.

2

Leeditibige me jatacologojogotece lotaşa Aneotedoğoji

1 Aneotedoğoji ibake Lionigi me şodotaşaneğe, odaa leeditibige me jatacologojogotece lotaşa anewi ane jajipaşaatalo, amanagawini aşejamaşajogotice.

2 Niçijo nibodigi aanjotedi anodita Moisés ewi, codaan niçijo aneote Aneotedoğoji igenaga niçina me iloikatidi niçijo oko leeğotedi ijoatawece ane beyagi anowote, niçijo midatibece me doğoyiwağaditeda liigenatakanegeco Aneotedoğoji.

3 Enice nige degejiwağatağateda lotağa şonegağa anonikeetoğowa anodaagee Aneotedoğoji meote şodewiğa, odaa ağodiwoko niçina nige limedi me iloikatidi oko leeğodi libeyaceğeco. Goniotagodi Jesus jiğija odoejegi ane niķeetedođowa anodaagee Aneotedoğoji meote şodewiğa. Odaa niçidiaagidi niçijo anowajipatalo jogonatematitedoğowa lotağa.

4 Aneotedoğoji ikee niçinoa lotağa Lionigi mewi niçina meote şobinico anoikee anicota me loenatagi Aneotedoğoji, inoa şodoxiceğetedi, codaan me icilatidi owidi eelotaginadi, codaan niçina me yajigotediogi oko lixaketedi anepaa yemaa me yajigotediogi, ane najigotedoğowa Liwigo Aneotedoğoji.

Jesus jiğijaageote şodewiğa

5 Ejinağatece niçicoa nokododi nige dopitedijo Aneotedoğoji Lionigi me diigenataka digoina iiğo. Aneotedoğoji ayajigotediogi aanjotedi loniciwağa moiğe niçica gela iiğo aneote anigida noko.

6 Maditağa lotağanağaxi Aneotedoğoji, iwoteloco Davi ane ligegitalo Aneotedoğoji, niçijo mee,

“Inoenogodi,
igaamee ina mowoo ina oko,
ane liotedawaana,
ane diğicata jağate?

Igaamee ina madowetiteloco ina oko ane diğica loniciwağa?

7 Niçijoa nokododawaanağa adianite Gonleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi,
natinedi aanjotedi.

Pida natigide,
jağaweniğideni
codaan jağajicitalo eliodi loniciwağa.

8 Codaan jağajicitalo loniciwağa
codaan me nağatetigi me iiğe inoatawece aninoa.”

Niçijo Aneotedoğoji nağa yajigote loniciwağa me iiğete inoatawece, odaa ağica idi ane daga yajigote niçijoa Gonleegiwa ane icoğotibigimece ditibigimedi me iiğe. Pida natigide jinatağa ağinatawece oko oyivağadi.

9 Pida ijoa me jinatağa Jesus. Onateciğijoa nokododi Aneotedoğoji ideyate Jesus natinedi aanjotedi, eotedibige me yeleotetema inatawece oko meote lewiğa, leeğodi Aneotedoğoji me iwicode niçina oko. Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji nağa iweniğide codaan me yajigote eliodi loniciwağa.

10 Aneotedoğoji eote inoatawece aninoa codaan doweditedeloco inoatawece, codaan inoatawece nepilidi. Aneotedoğoji nadeegite miniwatağa eliodi oko meote me lionigipi, codaan me iweniğide. Enice joaniğidaa mewi, niçijo meote lewiğa oko, ika Jesus, me dawikode, odaa joaniğidaa nağa igodi libakedi. Jesus jiğijaageote şodewiğa, joaniğidaa ane libakedi.

11 Jesus iwilegitetema oko libeyaceğeco. Odaa inatawece ane yapiditibigi-waji, codaan jiğiniaaginiwa ane şodapitağadi, odaa Eliodi, iniaaginiwa Godiodi. Joaniğidaa leeğodi Jesus aniboliğatedoğodici metetedoğowa moko nioxoadipi.

12 Maditağa notağanağaxi enaco, meete,
“Inoenogodi,
ejitağadici miditağa inioxoadipi.

Jogetetağawa liwigotigi əadoiigi
niçina me yatecogo.”

¹³ Codaa eledi mee,
“Emegeeta jağatalo Aneotedoğoji.”
Eledi mee,
“Ite Ee minatağa niçina oko
ane najigotediwa Aneotedoğoji,
ane micatağa dağa lionigipi.”

¹⁴ Niçina oko aneete Jesus me lionigipi Aneotedoğoji, Aneotedoğoji eote lawodi codaa me libole. Joaniğidaa leeğodi niçijo Jesus naşa enitedini malee nigaanigawaanigi, Aneotedoğoji yajigote lolaadi, lawodi codaa me liboledi. Eote lolaadi me liciagi əodolaadi. Odaa jiğidaägee menitedini liciagi okanicodaağica oko, eotedibige me yakadi me yeleo, odaa ja inoke loniciwaşa diaabo ane domiğijo mida loniciwağateloco némaşa.

¹⁵ Eeditace eotedibige me ikatedicoace niçina oko ane micatağa dağa niwilogoqedipi leeğodi modoitigi némaşa inoatawece nokododi.

¹⁶ Ewi Jesus me dağa enagiteda me yaxawateda aanjotedi. Pida enagi me yaxawa niçina oko anida aneetege licoğegi Abraão.

¹⁷ Joaniğidaa me leeditibige Jesus me diniciaceeketedoğogi, me diğicata ane diniwokotedoğodici. Eote me əodiciaceekawa, eotedibige me əonisacerdoti əoneğegi ane əodikode codaa midioka limedi meote libakedi anele. Eeditace eotedibige me yakadi me yeleotetema əobeyaceğeco, eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaağoko laagetedipi.

¹⁸ Dawikode niçijo me dineetalo əodaxakawa, joaniğidaa leeğodi miniaaginiwa yakadi me yaxawa niçina ane dineeta əodaxakawa.

3

Jesus iniaa Moisés

¹ Inioxoadip, Aneotedoğoji əadiolaatedicoace makaami nepilidi, codaa eniditedağawa midioka limedi me ideoni miniwatağa, odaa ina boğowoo Jesus, Niçijoa liğexegi Aneotedoğoji, jiğiniae əonisacerdoti ane dağaxa me əoneğegi, okotawece ane jinakatonaşa.

² Aneotedoğoji isolatedice meote niğida libakedi me əonisacerdoti əoneğegi, odan idioka limedi meote inoatawece Aneotedoğoji ane iğete meote, digo mijotaşa Moisés midioka limedi meo ijoatawece niçijoa Aneotedoğoji ane iğete meote me libaketedi liwigotigi Aneotedoğoji loiigi.

³ Niçina oko ane dabiteğetini diimigi dağaxa moiweniğide caticedi niçini diimigi loenatagi. Jiğidaägee Jesus leeditibige moiweniğide caticedi Moisés, leeğodi liciagi niçijo ane dabiteğetini diimigi.

⁴ Natigide okanicodaağica diimigi ini noenatagodi, pida Niçijoa ane yoe inoatawece başa Aneotedoğoji.

⁵ Moisés idioka limedi mele me diba liwigotigi loiigi Aneotedoğoji, micataşa dağa niotagi ane dibatigi diimigi. Ikee niçica Aneotedoğoji ane yatemati nigidiaağidi.

⁶ Pida Cristo başa dağaxa me əoneğegi caticedi okanicodaağica niotagi. Igaataga eote ijoatawece niçijoa Aneotedoğoji ane iğete meote, micataşa niçina nionigi ane dowediteloco diimigi. Oko başa əodiciagi niçini diimigi, nigidioka limedi mabo əodaaleğena, codaa nigidioka limedi me jinakatonaşa mida əonagajegi ane inibeoonağatege.

Gonajoineğegi me dağa jakakagataga əodaaleğena

⁷ Odan digawini ane ligegi Liwigo Aneotedoğoji, mee,

“Nige ajipaatatiwaji ligegi Aneotedo^{goji} ni^{gina} noko,
⁸ jinaga akaka^{gati} gadaalegenali,
digo mijota^{ga} anee jotigide gadaamipi
midita^{ga} nipodigi ane yadilo ane di^{gicata} ni^{geladimigipi},
no^{goda}kapetege Aneotedo^{goji},
coda^a modineetalo.”

⁹ “Odaa mee Aneotedo^{goji},
‘Digoida midita^{ga} ni^{gijo} nipodigi ane yadilo,
jotigide gadaamipi odineetiwa,
idaagee monadi libinico ane jaote ni^{gijoatigilo} cwareenta nicaagape.

¹⁰ Joani^{gidaa} lee^{godi} me idelatema ni^{gijo} noiⁱgi,
odaa meji,

“Idi anidioka limedi meyama^{gaticoace} inaigi
coda^a a^{goyemaa} moyiwa^{gadi} i^{igenatakanegeco}.”

¹¹ Odaa na^{ga} idelatema
odaa ja jao ige^{gitiogi} meji,
“Ni^{gidi} a^{gica} ane yakadi micota ni^{gidi} nipa^{gadi}
ane jilakidetema yoⁱgi.” ”

¹² Inioxoadipi, adowetita adi^{gica} ni^{gina} akaamitiwaji ane abeyace^{ge}
laalegena aneo me daga nakatoteda Goniotagodi, coda^a ni^{gida} niciagi
gadadeegiticogi ditigedi motonitedice Aneotedo^{goji}, Ni^{gijo} ewikegi.

¹³ Pida akama^{gakaami} adinoniciwa^{gatitiwage} inoatawece nokododi
maleegakati majipaata ligegi Aneotedo^{goji}, amanagawini a^{gicoa} ni^{gina}
akaamitiwaji ane dakake laalegena, lee^{godi} libeyace^{ge}co ane inaale.

¹⁴ Igaata^{ga} oko lokaagetedipi Cristo nige idokee me jinakatonaga nigepaa
godiniogo, digo mijota^{ga} me jinakatonaga maleekoka joleegatibige me ji-
nakatonaga.

¹⁵ Igaata^{ga} mee lota^{ga} Aneotedo^{goji},
“Nigajipaata ligegi Aneotedo^{goji} ni^{gina} noko,
jinagakaka^{gati} gadaalegenali,
mijota^{ga} anee jotigide gadaamipi no^{goda}kapetege Aneotedo^{goji},
coda^a modineetalo.”

¹⁶ Amiidi ica anowajipatalo Aneotedo^{goji} odaa ni^{gidiaagidi} ja nakapetegi?
Ijotawece ni^{gijo} oko ane no^{gaticoace} Moisés me ideitice Egito.

¹⁷ Amiidi ica Aneotedo^{goji} ane yelatetema icoatigilo cwareenta nicaagape?
Yelatetema ni^{gijo} anowote loenataka ane beyagi odaa ja nigo midita^{ga}
nipodigi ane yadilo ane di^{gicata} ni^{geladimigipi}.

¹⁸ Ni^{gijo} Aneotedo^{goji} ne^{ge}ote ligegitediogi ica noiⁱgi me do^{goyakadi}
motota ane yoetetema me nipa^{gadi} loiⁱgi, amiidi ica aneetediogi
Aneotedo^{goji}? Eetetece Aneotedo^{goji} ni^{gijo} ane do^{goyiwa^{gaditeda}}.

¹⁹ Odaa ja jinata^{ga} a^{goyakadi} motota ni^{gica} nipodigi Aneotedo^{goji} ane
yemaa me yajigotediogi loiⁱgi, lee^{godi} me do^{gonakatoteda}.

4

Ica nipa^{gadi} loiⁱgi Aneotedo^{goji}

¹ Aneotedo^{goji} eote ligegitedo^{gogi} me jakata^{ga} me jaka^{gatiwece} coda^a me
inipena^{gatini} miniwataga^{ga} digoida ditibigimedi. Enice ele me idinoweta^{ga}
adi^{gica} ni^{gina} akaamitiwaji aneyama^{gatice}, odita^{ga} a^{galee} yakadi me iwida
ni^{gica} gonipena^{gadi}.

² Igaata^{ga} oko eledi jajipa^{gatalo} nibodicetedi anele ane ico^{gotedibigimece}
miniwataga^{ga} Aneotedo^{goji}, digo mijota^{ga} gadaamipi mowajipatalo.

Owajipatalo lotaşa Aneotedoǵoji, pida niǵijo mowajipatalo aǵica anoniboloiteetece leeǵodi aǵoyiwaǵadi.

³ Igaataşa niǵida moko baanaşa jinakatonaşa Goniotagodi, başa jakaǵatio miditaşa ǵonipenaǵadi. Pida beǵeetediogi Aneotedoǵoji ǵodaamipi, “Idelatema niǵijo oko odaa ja jao igeǵitiogi me digicata ane nakatiobece odaa anipenaşa digoina meetaşa”.

Aneotedoǵoji eote niǵida ligegi leeǵodi me dakapetetege jotigide ǵodaamipi idaaǵee naǵa igodi inoatawece me ilakidetedi nipenaǵadi.

⁴ Digawini anodaágee Aneotedoǵoji me yalaǵate niǵica noko ǵonipeneǵegi maditaşa lotagańaǵaxi, mee, “Aneotedoǵoji yadeegi dibatio ǵobaǵadi nokododi meote inoatawece ane loenataka, odaa neǵeledi noko jaǵanipetedini.”

⁵ Odaa ja yalaǵatace niǵica noko, niǵijo mee, “Aǵoyakadi me nakatiobece oditaşa nipenaǵa meetaşa.”

⁶ Niǵijo odoejedipi oko anowajipatalo nibodicetedi ane icoǵotedibigimece miniwataga Aneotedoǵoji adakatiobece miditaşa ica domaga nipenaǵadi ane yoetetema Aneotedoǵoji, leeǵodi aǵoyiwaǵadi lotaşa. Pida ina eledi oko anepaga dakatiobece miditaşa niǵica nipenaǵadi.

⁷ Igaataşa Aneotedoǵoji ja iolatedice eledi noko anidokeyatedigi me “Niǵina noko”. Niǵijo jotigide ǵodaamipi oyotigmade Aneotedoǵoji. Odaa naǵa ixomaǵatedijo owidi nicaaǵape, Aneotedoǵoji ja iiǵe Davi meetece niǵijoa notaşa baanaşa ejinaǵatece,
“Nigajipaata ligegi Aneotedoǵoji niǵina noko,
jinaǵa akakaǵati ǵadaalegenali!”

⁸ Josué daantaşa yadeegi niǵijo noiigi miditaşa niǵica nipenaǵadi anejinaǵatece, daǵanagawini Aneotedoǵoji aǵeetetece niǵidiaǵadi niǵica eledi noko aneyatedigi me “Niǵina noko”.

⁹ Odaa jiǵidaágee eǵidita ica nipenaǵadi Aneotedoǵoji loiigi, digo mioataşa Aneotedoǵoji manipetedini naǵa saabado naǵa igodi inoatawece ane loenataka.

¹⁰ Igaataşa niǵijo ane dakatio manipetini miniwataga Aneotedoǵoji digoida ditibigimedi, niǵini oko ja ika inoatawece libakedi, digo mioataşa Aneotedoǵoji manipetedini odaa ja ika libakedi.

¹¹ Enice ele me idinoniciwaǵataşa me jakaǵatio, me inipenaǵatini miniwataga Aneotedoǵoji, amaleeǵaga aǵica oko ane yotigmade Aneotedoǵoji mijotaşa jotigide ǵodaamipi moyotigmade, odaa aǵaleeǵoyakadi me dakatiobece aneite Aneotedoǵoji.

¹² Igaataşa niǵinoa notaşa ane iwoteloco Aneotedoǵoji lotagańaǵaxi liciagi niǵina ane yewiga codaa mida loniciwaǵa. Yakadi me dakatedio caticedi me liciagi nodaajo-ocaǵataşa ane dalepe idoatawece liwailidi. Igaataşa niǵinoa notaşa yakadi me yakagidi codaa me yawalacetiwage ǵodowooko codaa me ǵodiwigo, liciagi niǵijo nodaajo me yakadi me iomaǵaditege libitagi, libole. Niǵinoa lotaşa Aneotedoǵoji oikee domige beyagi, oǵoa, domigele niǵinoa ane ǵodemanaǵa, inoa ǵodowooko catiwedi ǵodaaleǵena.

¹³ Aǵica ane jakataşa me jaǵataǵatema Aneotedoǵoji. Inoatawece ane loenataka yeloǵotelogo, inoatawece naditedeloco. Codaa leeditibige me idinigeeǵatalo, inoatawece ane ǵodoenataka.

Jesus ǵonisacerdoti ǵoneǵegi anele

¹⁴ Enice ele me jatitaǵateloco ǵotiwaǵatakaneǵegi, igaataşa iniwa ǵonisacerdoti ǵoneǵegi aneletedeoǵodomi, ane dakatediwece digoida

ditibigimedi, lode Aneotedoğoji. Jesus jiġiniaea ғonisacerdoti, Lionigi Aneotedoğoji.

¹⁵ Niġiniwa ғonisacerdoti ғoneğegi yakadi me ғodiwikode niġina me ғodaqamalaga, coda niġina me jawikodeega, igaataġa Iniaaqiniwa odi-neetalo inoatawece anodigotalo, coda me dawikode digo mokotaġa, pida baadegeote ane beyagi.

¹⁶ Enice iniġa lode Aneotedoğoji anidioka limedi meliodi meletedoğodom, jiiġatalo me daġa idoiġatalo amaleeġaga ғodiwikode Aneotedoğoji, coda amaleeġaga eliodi meletedoğodom, coda me ғodaxawatetece niġinoa ғodaqalanaġa.

5

¹ Ijoatawece niġijo ғoneleegiwadi ane ijo me lacilodi-sacerdotitedi oiolaticoace liwigotigi eletidi ғoneleegiwadi, oixipeticoace modibatema Aneotedoğoji moyaxawa eledi oko. Oyadeegitalo Aneotedoğoji liboonaġa niġijo oko, coda me niġijo ejedi anonigodi owotibige Aneotedoğoji me ixomaqateetedice niġijo libeyaceğeco anowote niġijo oko.

² Oyakadi moiwikode niġijo oko niġina mowote libatico ane doqoyowoogoditeda me beyagi, coda niġijo oko anoninaaletiniwace, odaa jeġeyamaqaticoace, igaataġa iniaaqini idatecibece me naqamalaġa, coda me dibatā.

³ Leeġodi maqaġa dibatā, odaa leeditibige maqaġa nigodi ejedi aqijoka leeġotedi niġijo oko libeyaceğeco, pida eledi leeġodi aqqaġa libeyaceğeco.

⁴ Aqica ane yakadi mepaa diniweniġide coda aqica ane yakadi deġepaa diniomaqaditice me lacilo-sacerdotitedi niġijo jotigide, pida ijokijo niġijo Aneotedoğoji ane isolatedice, codaanenidite me niġiniae lacilo-sacerdotitedi, digo mijotaġa niġijo jotigide Aneotedoğoji neġenidite Arāo me niġijaa lacilo-sacerdotitedi.

⁵ Joaniġidaa Cristo me daġa diniweniġideted, coda me deġepaa dinixipetedice me niġiniae lacilo-sacerdotitedi. Pida Aneotedoğoji epaa iweniġide, niġijo neġeeteta,
“Akaami Ionigi.

Niġina noko jao me Ee Gadiodi.”

⁶ Miditaga eledi liwai lotaġanaqaxi Aneotedoğoji, mee Aneotedoğoji,
“Idioka limedi makaami sacerdoti,
ġadiciagi mijotaġa Melquisedeque,
niġijo jotigide.”

⁷ Niġijo Jesus maleeginaaqite digoina iigo, yotagħanegetedibec Aneotedoğoji, dipokote. Igedi me dotaġa coda datiidi me dipokote Aneotedoğoji me noġatedice lawikodigi niġidaaqoyatedigi moyametibigo neġepaa yeleo. Odaa Aneotedoğoji wajipate Jesus ane lipoketegi leeġodi me yemaa meote icokica niġica ane yemaa Aneotedoğoji.

⁸ Idaaġida me Lionigi Aneotedoğoji, pida niġijo Jesus naq dawikode, odaa ja yowooğodi me leeditibige midioka limedi meyiwaġadi Eliodi leeġotedi lawikodico.

⁹ Niġijo Jesus naq ixomaqateetedijo ijoatawece ane leeditibige me lawikodico, odaa jeġeote me Gonewikatitogodi. Odaa ja yakadi meote midioka limedi me newiġa inatawece oko anoyiwaġadi.

¹⁰ Odaa Aneotedoğoji ja yelogağitedibec me niġiniae isolatedice Jesus me ғonisacerdoti ғoneğegi, digo mijotaġa Melquisedeque.

Leeditibige me ғodili mejiwaqatakanaga odaa aqejamaqajogotice

11 Ja domaşa eliodi me idalaşa Melquisedeque, pida dakake me jelogoditagawatiwaji ane diitigi, leeġodi jaġakakaġati gadaalegenali, odaa aġajipaatiwaji.

12 Ja leegi makaamitiwaji manakatoni Goniotagodi, odaa ja domaġakatitiwaji daġakaami niiġaxinaġanadi. Pida niġida makaamitiwaji eleeditibige mini oko ane ғadiliġaxinitacece niġinoa niiġaxinaġaneġeco ane daga dakaketeda maditaşa Aneotedoġoġi lotaġanaġaxi. Niġida makaamitiwaji jiġide eni micataşa niġina daġakaamitace nigaanigipawaanigi anoyopotibige waca-lotiidi, analee doqoyakadi moyeligo niġina baanaġa niweenigi.

13 Niġina nigaanigawaanigi baġaleeġilibi, ayakadi me yowoogoditece liiġaxinaġaneġeco Aneotedoġoġi lotaşa ane ikee anele, codaan ane beyagi, leeġodi malee nigaanigawaanigi.

14 Pida niġida eledi niweenigi, liweenigi niġina baanaġa oko, niġijo baanoġoyowooġodi moiwi niġina ane iġenaga, inaġina ane beyagi, odaa owo inokina ane iġenaga.

6

1 Enice joleeġatibige midapaşa jiiġaticogi odoe me idiniiġaxinaġa. Jikanaġa me jiiġaxinaġanaġatece niġijo odoejedi niiġaxinaġaneġeco ane daga dakaketeda anoditece Cristo. Odaa ele me idiniiġaxinaġatece niiġaxinaġaneġeco ane dakake, amaleeġaġa ili ғotiwagaġatakaneġegi. Jinaġalee idiniiġaxinaġatacece me leeditibige me idinilaanagaġatece ғobeyJaceġego anowo oko midioka limedi me yeleo, codaan jinaġalee idiniiġaxinaġatece me leeditibige me jinakatonaġa Aneotedoġoġi.

2 Jinaġalee idiniiġaxinaġatacece niiġaxinaġaneġegi aneetece me idinilegenaġa, codaan anodaagee judeutedi me diniwilegi, codaan me niiġaxinaġaneġegi aneetece anodaagee Liwigo Aneotedoġoġi me iigeoko niġina me jipekenagateloġo ғobaagatedi. Jinaġalee idiniiġaxinaġatacece niiġaxinaġaneġegi aneetece anodaagee Aneotedoġoġi meote ēmaġaġa me newiġatace, codaan anodaagee me iwi, odaa midioka limedi me iloikatidi niġina oko abeyacaġa.

3 Enice jikanaga inoa niiġaxinaġaneġeco, odaa idiniiġaxinaġatece niiġaxinaġaneġeco baġa dakake, nige ғodika Aneotedoġoġi me jaoga.

4 Odaa ele me joleeġatibige midapaşa jiiġaticogi odoe me idiniiġaxinaġa, igaataġa niġijo aneyamaġatice eliwaġatakaneġegi, codaan ane daġalee yemaa me diotece Goniotagodi, aġaleeġica nimaweneġegi me dinilaatace. Ja yowoogodi nilokokena Aneotedoġoġi, codaan ja ici niġijo noġeedi Aneotedoġoġi ane yajigoteta, codaan jiġijo me deemitetece loniciwaġa Liwigo Aneotedoġoġi catiwedi laaleġena.

5-6 Jiġijo me ici lotaşa Aneotedoġoġi, odaa ja yowoogodi mele, codaan jiġijo me ici niġinoa lixaketedi anele ane yajigota Aneotedoġoġi Liwigo, nigeyamaġatice odaa aġalee yemaa me diotece Goniotagodi, aġaleeġica ғonimaweneġegi daġa jaġa me dinilaatacece libeyaceġego, igaataġa niġida anee micataşa daga yototacedini Lionigi Aneotedoġoġi, odaa ja yametibigimece lodoe eledi oko.

7 Niġina oko liciaceekawa iigo. Igaataġa niġina ebici midatibece menitinigi iigo, odaa iigo jiġinoa ane nokoloġoteloco nawodigijedi anele, ane yemaa nawodaġanaga, odaa Aneotedoġoġi ibinie niġidi iigo.

8 Pida niġina iigo minoka yajigoteda lalipiġigoli inaa lewaġa ane digicata aneletema, doidetibige Aneotedoġoġi me ixoo niġidi iigo, codaan me yalegi.

9 Pida idaağıdata mejinağa niğijo şodotaşa, yokaaşetedip yemaanigipi, aşejiwaşatakanaga dağamışiticoace, pida ejiwagaşataşa midioka limedi me ikeeni anodaağeni me şadewiki Aneotedoşoji meote gela şadewişa.

10 Aneotedoşoji igenaga, codaa ayaagiditedibige niğijo şabakedi anawitiwaji, codaa me şademaanaşaneşegitalo anikeenitiwaji niğijo maxawani codaa nişina natigide maxawani şanioxoadip, domogonoga libeyaceşeco.

11 Eliodi me jemaanaşa moninitecibeci nişina akaamitiwaji midioka limedi madinoniciwaşatitiwaji nigepaaşicota niğica owidijegi noko, amaleegaga abaatege niğica şanşajegitiwaji ane nibeotaşagi.

12 Ajemaanaşa dağakaamitiwaji abacişegipi, pida iwitece anodaagee nişina aneniwaşatakanaga, codaa odinatitalo inoatawece, amanagawini abaatege niğica Aneotedoşoji anee me yajigotedağawatiwaji.

Nişina Aneotedoşoji ane ligegi, idioka limedi meote

13 Niğijo jotigide Aneotedoşoji eote ligegitetege Abraao. Niğijo negeote ligegitetege, Aneotedoşoji ibake epaa Liboonaşadi, igaataşa aşica eldi boonaşadi ane daşaxa me şoneşegi.

14 Niğijo Aneotedoşoji negeote ligegitetege Abraao, meeteta, “Jao igeşitəşagi jaotagadomi nişina anele, codaa jaotagadomi mowidi şadionigipi, şadawaga.”

15 Abraao abotege me dinatita me nibeotege niğijo ane ligegiteta Aneotedoşoji, joanışidaa leeşodi me dibatege niğijo aneeteta Aneotedoşoji me yajigote.

16 Nişina oko mowo ligegi, oibake eldi oko liboonaşadi ane daşaxa me şoneşegi moikée mewi mowo nişida ane ligegi. Odaa nişina mowo nigegitəşegi eldi oko, odaa ja yaşadi okanicodaaşica notimadigi.

17 Aneotedoşoji yemaa meote me yenikamaşa moyowoogodi nişina oko niğica aneote ligegitetege. Yemaa me ikee me daşa anojicetetema ane ligegi. Joanışidaa leeşodi me ibake epaa Liboonaşadi nişina meote niğijo ligegitetege Abraao.

18 Joanışidaagee idoa itoataale ane daşa yakadita me diniigi: Jişiniae Aneotedoşoji aneote ligegi, codaa jişiniaeşiniwa ane ibake epaa Liboonaşadi. Odaa joanışidaagee Aneotedoşoji ayakadi daşa şodinaale. Codaa joanışidaa leeşodi me jotetaşatini, okomodi baanaşa jelşatalo Aneotedoşoji me şodotete, codaa jakataşa mabo şodaaleşena me inibeoonşaşatege şonşajegi anicota me najigotedoşowa.

19 Nişina me inibeoonşaşatege niğica şonşajegi, ele me joleşatibige me jotetaşateloco şotiwaşatakanegegi, odaa aşejamşaşajegi şotice daşa jotonaşatedice Aneotedoşoji. Nişina me jotetaşateloco şotiwaşatakanegegi, şotiwaşatakanegegi liciagi nişina şapileşte anoyate catinedi ninyoogodi ane daşa ika niwatece me yadeegi ninyoogodi, igaataşa dotetetini. Inibeoonşaşatege Nişijoa ane dakatediwece digoida lodee Aneotedoşoji, micataşa nişijo lacilo-sacerdotitedi me dakatiobece Aneotedoşoji lişeladi, ixomaşatice caticedi naşajo lipegeteşepoacajo, odaa ja dakatiwece digoida lodee Aneotedoşoji.

20 Jesus jişijaa odoejegi me dakatediwece lodee Aneotedoşoji digoida ditibigimedi me şodeleşete. Jişijaşijoa anidioka limedi me sacerdoti şoneşegi, liciaceekawa mijotaşa sacerdoti Melquisedeque.

1 Niğica jotigide ica Melquisedeque ninionigi-eliodi aca nigotaşa ane liboonağadi Salém, coda me sacerdoti ane dibatema Aneotedoğoji ane iiğe inoatawece. Niğica Abraão naşa dopitice me diwitide niğica naşa nigodi icoa ciinco inionaga-eloodoli anoidelege, odaa Melquisedeque jiğigo dakapetege, odaa ja ibinie.

2 Odaa Abraão ja yajigota Melquisedeque nidiizimo icoatawece niğicoa lateka ane nepilidi niğijo inionaga-eloodoli. Ica liboonağadi Melquisedeque one amina anejinağata “Inionigi-eliodi ane iğenaga”, iniaagini ninionigi-eliodi aca Salém, amina anejinaga “Inionigi-eliodi aneote mele əodaaleğenali”.

3 Coda ağıca ane yowooğodi niğica eliodi oteğexaağaga aca eliodo, oteğexaağaga ica nelokododipi. Ağica ane yowooğodi ica negenitini, coda ica naşa yeleo. Odaa ja liciagi Aneotedoğoji Lionigi, igaataşa ijaağijo idioka limedi me sacerdoti.

4 Digowootiwaji Melquisedeque me dağaxa me şoneğegi! Abraão aneliodi inatawece əodoiigi pida yajigota Melquisedeque nidiizimo niğicoa lateka me diwitide.

5 Niğijo anida aneetege licoğegi Levi, niğijo lionigi Jacó, ane libatadeğegi me sacerdotitedi. Niğijo lajoinağaneğeco Moisés iiğe niğidiwa sacerdotitedi modibatege nidiizimo niğidi noiigi, inoatawece ane nepilidi, idaağee niğidi noiigi me nioxoadipi, coda mida aneetege licoğegi Abraão.

6 Melquisedeque ağıca aneetege licoğegi Levi, pida dibatege nidiizimo Abraão, liwai niğicoa lateka. Odaa ja ibinie Abraão, niğijo ane dibatege niğijo ane ligegitetege Aneotedoğoji me yajigote.

7 Ajawienatakanaga me niğina ane ibinie eledi oko dağaxa me şoneğegi caticedi niğini ane ibinie.

8 Niğijo anida aneetege licoğegi Levi anodibatibigege nidiizimo niğica oko, liwai ane nepilidi, niğidiwa şoneleegiwadi anodibatibigege başa nigo. Pida lotaşanagaxi Aneotedoğoji mee niğijo analéeğini me yewığa ja dibatege nidiizimo Abraão, liwai lateka.

9 Jakataşa mejinaga niğijo Abraão naşa yajigo nidiizimo, liwai lateka, odaa Levi micataşa degeledi yajigota Melquisedeque nidiizimo niğijo Abraão naşa yajigo, liwai lateka.

10 Levi anığica degenitini, pida itigi lolaadi nelokodi Abraão niğijo Abraão naşa dakapetege Melquisedeque. (Joaniğidaa leeğodi me jakataşa mejinaga Levi maşaşa yajigota Melquisedeque nidiizimo niğijo Abraão naşa yajigo liwai lateka.)

11 Niğijo Aneotedoğoji naşa yajigote loiigi Israel niğijo lajoinağaneğeco Moisés, iiğe niğijo leviitatedi anida aneetege licoğegi Arão me sacerdotitedi. Pida niğijo libakedi ayakadi degeo niğidi noiigi midioka limedi me newiğe miniwataşa Aneotedoğoji. Joaniğidaa leeğodi naşa leeditibige eledi latopagi sacerdoti, liciagi Melquisedeque, pida baadaşa liciagi Arão.

12 Pida niğina me leeditibige me diniigi ane latopagi sacerdoti, odaa eledi leeditibige me diniigi lajoinağaneğeco Moisés.

13 Lotaşanagaxi Aneotedoğoji eetece niğica eledi sacerdoti, coda eledi ane licoğegi, ağica aneetege licoğegi Levi. Ağica otığinitece oko niğida ane licoğegi ane dibatema Aneotedoğoji me nigodi coda me yalegi ejedi maditaga Aneotedoğoji nameja.

14 Jowoogotaşa Goniotagodi mida aneetetege ane licoğegi Judá. Pida Moisés ağica degee niğina oko anida aneetege licoğegi Judá daga yakadi mowo me sacerdoti.

Ica eledi sacerdoti ane liciagi Melquisedeque

15 Digawini jegenegegi yenikamağa naşa diniigi anodaagee sacerdoti, igaataşa jegeno eledi ane latopagi sacerdoti ane liciaceekawa Melquisedeque.

16 Adinoe me sacerdoti daşa leeğotedi niğenatakanegəco anowo licəgegi Levi me sacerdotitedi. Pida dinoe me sacerdoti leeğodi iniaa loniciwaşa aneo midioka limedi me yewişa, igaataşa ağıca ane yakadi me yaagadi lewişa.

17 Igaataşa lotağanağaxi Aneotedoğoji eetece, niğijo mee, "Idioka limedi makaami sacerdoti, gadiciaceekawa Melquisedeque."

18 Jiğidaa naşa yaagadi niğijo lajoinağanegegi Moisés aneetece niğica ane yakadi me sacerdoti. Igaataga niğijo najoinağanegegi inokeo me sacerdoti niğina oko ane diğica loniciwaşa, codaa ane diğica ane jaoga.

19 Igaataga liğenatakanegəco Aneotedoğoji ağıca loniciwaşa degeo oko me iğenaşa. Pida Aneotedoğoji jegeote niğica eledi ane dağaxa meletoğodomi ane inibeonağatege. Odaa leeğodi niğica ane inibeonağatege, odaa ja jakataga me jipecağatege Aneotedoğoji, leeğodi godilağatege.

20 Aneotedoğoji eote ligegitetege Jesus niğijo negeote me sacerdoti. Pida niğijo anida aneetege licəgegi Levi niğijo noğowote me sacerdotitedi, Aneotedoğoji ağıca degeote ligegitetege.

21 Pida niğijo Jesus naşa sacerdoti, Aneotedoğoji eote ligegitetege, meeteta, "Goniotagodi Aneotedoğoji eote ligegi
codaa aiği lowoogo.

Niğida makaami idioka limedi makaami sacerdoti,
digo mijotaşa Melquisedeque."

22 Leeğodi Aneotedoğoji meote ligegitetege Jesus, odaa Jesus dağaxa meliodi loniciwaşa meote niğijo Aneotedoğoji ane ligegitetege, niğijo negeote me godilağatacege Aneotedoğoji meote godewişa.

23 Digawini eledi ane jinaditece. Niğijo jotigide ijoa owidi sacerdotitedi leeğodi me nigo odaa aqoyakadi midioka limedi me nibaaşa.

24 Pida Jesus biğidioka limedi miniwa me yewişa, odaa yakadi midioka limedi me sacerdoti, odaa aleeditibige eledi sacerdoti ane waxodi limedi.

25 Joanığidaa leeğodi mida loniciwaşa meote midioka limedi me newişa niğina oko ane yadeegiteta Aneotedoğoji, igaataşa idioka limedi me yewişa me dipokotedibigeloco niğidi oko miniwataşa Aneotedoğoji.

26 Enice Jesus jiğijaaşıja niğica sacerdoti goneğegi ane jopoogatibige. Ijaşaşıja liciagi Aneotedoğoji, ağıca degeote ane beyagi, ağıca nibeyaceğegi catiwedi laaleğena. Aneotedoğoji iomağaditedice Jesus liwigotigi niğina oko abeyacağaga, odaa Aneotedoğoji ja yadeegi me ideite miniwataşa mepaa iğe inoatawece.

27 Jesus aliciagi niğijo eletidi sacerdotitedi ane leeditibige monigodi ejedi odaa joğoyajigotalo Aneotedoğoji inoatawece nokododi, leeğotedi epaa libeyaceğeco codaa me libeyaceğeco eledi oko. Igaataşa Jesus epaa diniboote Aneotedoğoji leeğotedi libeyaceğeco oko. Odaa onijoteci meote, odaa aqalee leeditibige degeotace, igaataşa niğijo aneote idioka limedi me diniwaloe.

28 Niğijo lajoinağaneğeco Moisés iolaticoace goneleegiwadi me lacilodi-sacerdotitedi, pida niğidiwa goneleegiwadi inoa libeyaceğeco. Pida niğidiaşıja Moisés naşa igodi me idí lajoinağaneğeco, niğidiaşıja Aneotedoğoji jegeote ligegi, odaa ja isolatedice Lionigi, niğijo aneote midioka limedi me sacerdoti ane diğica libatiigi.

1 Ijoatawece niğijo a godotaşa anejinağatece, idiya a ne dağaxa me şoneğaga baanaşa ejinaşa natigide. Iniwa şonisacerdoti şoneğegi ane nicote liwai libaağadi Aneotedoğoji anida loniciwağatedeloco inoatawece.

2 Niğiniwa sacerdoti eote libakedi lodoe iniaağiniwa Aneotedoğoji. Aşeote libakedi catiwedi nopegedi liciagi niğijo anowo loiigi Aneotedoğoji niğijo jotigide, pida libakadi niğijo nimedi Goniotagodi Aneotedoğoji ane yoitetema, nimedi ane iğenaga, digoida ditibigimedi.

3 Ijoatawece lacilodi-sacerdotitedi oiolaticoace moyadeegitalo Aneotedoğoji niğicoa liboonaşa niğina oko, codaa minoa ejidi anonigodi, owotibige Aneotedoğoji me ixomąğateetedice libeyaceğeco. Joaniğidaa leegodi me leeditibige şonisacerdoti şoneğegi maşaşa leeditibige midi ica ane yadeegiteta Aneotedoğoji.

4 Diginaağite niğina iişo, agotaşa sacerdoti, igaataşa owidi sacerdotitedi anoyadeegitalo Aneotedoğoji liboonaşa niğijo oko, ane liğenatakanegeli najoinağaneğeco judeutedi. Codaa Cristo ağıca aneetetege licoğegi Levi dağa liciagi niğijo aletidi sacerdotitedi.

5 Niğidiwa eletidi sacerdotitedi odibatema Aneotedoğoji catiwedi nopegedi ane liwigo niğica digoida ditibigimedi, codaa micataşa daşa liwa niğica ane libakadi Jesus digoida ditibigimedi. Joaniğidaa leegodi niğijo Moisés maleekoka doletibige meo ica lopegedi Aneotedoğoji, Aneotedoğoji yajoi meeteta, “Adowetita, awii liciagi niğini gawinigi ane jikeetağawa digoida maditaga wetığa.”

6 Pida natigide Cristo ja dibatetege libakedi ane dağaxa mele caticedi niğijo aotigide libaketedi niğijo sacerdotiteditigi niğina iişo. Codaa niğijo Jesus aneote eo Aneotedoğoji inaa şoneleegiwadi moyakadi gela nimaweneğegi me dinilakidetiwage, eo ane dağaxa mele, aliciagi niğijo jotigide anee me dinilakidetetege oko. Igaataşa niğijo Aneotedoğoji neğeote ligegi, niğijo aneetetece dağaxa meletogodomi.

7 Codaa niğijo odoejegi anigotedoğowa me dinilakidetedoğogi daaditaşa nağamalaşa, Aneotedoğoji agotaşa leeditibige meote gela anigotedoğowa me dinilakidetedoğogi.

8 Pida Aneotedoğoji laagetedipi loiigi, niğijo naşa doğowo niğica ane dinilakidetetege, odaa jeğee,

“ ‘Ictalo nokododi’,
mee Goniotagodi Aneotedoğoji,

‘Nige jao gela anejigo me idinilakidetege loiigi Israel,
codaa me loiigi Judá.

9 Niğida gela anejigotağawatiwaji me idinilakidetağagi
aliciagi niğijo oxiişodi

anejigota me idinilakidetege jotigide şadaamipi,
niğijo noko naşa jibatigi libaağatedi me jadeegiticogi wetice niişo Egito.
Pida aqowo niğijo ane igezi me idinilakidetege,
joaniğidaa leegodi naşa jikaticoace’,
elezi mee Goniotagodi Aneotedoğoji.

10 ‘Nigicotalo nokododi,
nigicota me idinilakidetacege loiigi Israel,

jişidaağee’,
eleeditace mee Goniotagodi Aneotedoğoji.

‘Jao midioka limedi moyowo iğenatakanegeco.

Codaa jixotediwece catiwedi laaleğenali
micataşa daşa jiditedini.

Jaotace me Ee Noenoğodi,
idiaağidi jaotace me yoiigi.

11 Aqaleegica ane leeditibige daga iigaxi lipecagawa
otegeexaagaşa nioxoa
anodaagee me yakadi me yowooğodi Goniotagodi Aneotedoğoji,
igaataşa inatawece etidowoogodi,
niçina ane dağaxa me iwikodadipi
coda me niçina ane dağaxa me şonegaga.

12 Igaataşa jiwikodetibigwaji
coda jixomağateetedice niçinoan ane dağ aigenağateda loenataka,
coda ağalee nalağatibigiji ane libeyaceğeco,
coda ağalee jiloikatiditibigwaji.' "

13 Niçijo Aneotedoğoji me eetetece ica gela anigotedogowa me
dinilakidetedogogi, ikee niçijo oxiığodi ane domiçigotedogowa me
dinilakidetedogogi me dağadiaağica jaoga. Niçina ane dağadiaağica jaoga,
coda moxiığodi, jeğele me ixomağatijo.

9

Niçica anodaagejinaga mewi me jogeeğatalo Aneotedoğoji

1 Digawini, niçijo Aneotedoğoji meote niçijo odoejegi anigote me dini-lakidetetege oko, ikeetediogi niçica ane leeditibige me eetibigwaji niçina
modoğetetaloo niçijo oko, coda ikeetediogi niçijo oko anodaagee moyoe
niçijo aneiticoace modoğetetaloo.

2 Odaa joğodabiteğetini niçijo lopegedi anijoa iniwataale letiidi. Ica
odoejegi le beğeneğegi niişeticogi we, one liboonağadi, "Nopegedi-le
anoiomaağaditema Aneotedoğoji". Niçini lopegedi-le ada noledağaxi,
acaağaca nameeja, icaağicoa paontedi anoibootalo Aneotedoğoji.

3 Coda onada aca lipegeteğe ane iomaağaditiwage niçidiwa iniwataale
letiidi niçijo nopegedi. Ica eledi le aneneğegi diiğetiwece catiwedi ane
liboonağadi, "Nopegedi-le aneite Aneotedoğoji."

4 Catiwedi niçini eledi nopegedi-le, adi aca nameeja oolo aneite
moyalegi ica najidi ane liditege lanigi, coda adi aca iwokodağaxi aneo
me nalağatibigoğoji maleekoka dinilakidetedogogi Aneotedoğoji. Nağadi
iwokodağaxi onileğeta oolo. Catinedi nağadi iwokodağaxi ada aca boote
anei moyotete ica niweenigi Aneotedoğoji ane yajigotediogi loiigi niçijo
jotigide, anodita "Maná". Coda catinedi adiaağadi nağadi iwokodağaxi idi
niçijo ligiilağadi Arão anidioka limedi me dione, icaağicoa itiwataale wetiadi
ane liciacekawa taaboa ane diniditelogo liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji.

5 Ditibigimedi nağadi iwokodağaxi idoa itoataale aanjotedi noenataka
oolo, anoditalo "Querubins". Niçidoa querubins oikee Aneotedoğoji
miniwa. Oixaketedice labadi oyapoğoditini libato nağadi iwokodağaxi.
Niçidi ditibigimedi nağadi iwokodağaxi one liboonağadi "Baanco aneite
Aneotedoğoji me iwicode oko." Natigide ağalee jakataşa me jelogotaşa
anodaagee ica nopegedi.

6 Niçidiaağidi naşa igo niçicoa iniwataale letiidi niçijo nopegedi, niçijo
sacerdotitedi dakatiobece inoatawece nokododi catiwedi niçijo odoejegi
le niçijo nopegedi. Dakatiobece mowote libakedi moyaxawa noiigi
modoğetetaloo Aneotedoğoji.

7 Pida ijotawece niçijo ane lacilodi-sacerdotitedi me dakatiobece minitaşa
eledi nopegedi-le anoyatigi me "Nopegedi-le ane itedibiga Aneotedoğoji",
coda onidateci nicaağabi onidateci me dakatio. Niçina me dakatio, idioka

limedi me yadeegitedio ejeeqagi lawodi anoyeloadi. Ibootalo Aneotedoqoji niqijo lawodi ejeeqagi eotibige Aneotedoqoji me ixomaqateetedice epaaqaga libeyaceqeco, codaa me libeyaceqeco niqijo noiigi.

⁸ Leeqodi me ijkijota ica lacilo-sacerdotitedi me dakatio, Aneotedoqoji Liwigo ikee niqidi noiigi maleedaqa yakadi me dakatiobece aneite Aneotedoqoji. Niqijo maleeqica ica nopegedi, dinoxoco ica lapoagi miditaqa ica aneite Aneotedoqoji.

⁹ Ica nopegedi jotigide, nikeetoqowa ica qoligi aneote Aneotedoqoji natigide mejoqota lodox iniaaginiwa Aneotedoqoji. Niqijo ejedi inaaqinoa eletidi niboonaqa ica noiigi anoyajigotalo Aneotedoqoji niqica jotigide aqica loniciwaqa daqa iwilegi laalegenali oko anoyemaa modogetetalo Aneotedoqoji.

¹⁰ Icoa nakataqa jotigide inoka odiiqaxinagatice ica anoyakadi mowacipeta codaa moyeligo, codaa anodaagee me niwilecaga. Inaaqinoa lakataqa anetiqodiiqaxitece anodaagee me idowetaqateloco godolaadi. Niqinoa nakataqa agaleeqica niwaló niqijo Aneotedoqoji naqa dinilakidetacedoqogi.

¹¹ Pida Cristo jiqijo menagi. Jiqiniaaginiwa niqicoa sacerdoti goneqegi ane naddeegi inoa anele. Niqica nopegedi analeeqite me diba daqaxa mele caticedi niqijo oxiliqodi nopegedi, codaa aqica libeyacaqajegi. Igaataqa aqoneleegiwa loenatagi niqica nopegedi, codaa aqicatigi niqina iigo.

¹² Niqijo naqa yakagiditedeloco niqini nopegedi, odaa ja dakatedio miditaqa aneite Aneotedoqoji. Onijoteci me dakatedio, codaa ayadeegitedio lawodi waxigida oteqexaaqaga waca-lionigi. Pida yadeegitedio epaa lawodi me yajigote Aneotedoqoji, niqijo lawodi ane nadooqodi madataqa nicenaqanaqate. Jiqidaa eotedibige Aneotedoqoji me yakadi me iwilegi gobeyaceqeco codaa meote midioka limedi me godewiga.

¹³ Niqica jotigide oibake lawodi waxigida codaa me alolanaqa, icaaqica lajimaqa waaca lioneke anoyalegi, odaa joqilaagaqaditiogi oko abeyacaqaga moiwilegitema loolatedi icoa libeyaceqeco, owoqibige moyakadi modogetetalo Aneotedoqoji.

¹⁴ Pida lawodi Cristo daqaxa meliodi loniciwaqa. Cristo aqica libeyacaqajegi codaa aqica libatiigi. Codaa Liwigo, ane daqa yeleo, yaxawa me dinibooteta Aneotedoqoji. Lawodi iwilegitema godaaleqena niqinoa godoenataka ane beyagi, niqinoa anowote me qodeleo. Godiwilegi eotedibige me jakataqa me jaoga qobakeditema Aneotedoqoji, ane ewikegi.

¹⁵ Leeqodi Cristo me dinibooteta Aneotedoqoji, jiqiniaaginiwa ane itedigi liwigotigi, Aneotedoqoji inaaqoko, odaa jegeote gela nimaweneqegi me dinilakidetetege Aneotedoqoji inaaqoko. Joaniqidaageote Aneotedoqoji niqijo ane enidite me nepilidi, eotedibige moyakadi modibatege inoa anele anakaa ligegi Aneotedoqoji me yajigotediogi, niqinoa ane daqa daateda. Aneotedoqoji yakadi me yajigo niqinoa anele igaataqa niqijo Jesus naqa yeleo, odaa ja noqatedicoace oko me itelogo libeyaceqeco anowote niqijo maleeqijo niqijo odoejegi nimaweneqegi me dinilakidetetege Aneotedoqoji.

¹⁶ Niqina me dinilakidetedoqogi Aneotedoqoji liciagi niqijo nakatigi midi niqina oko ane yeleo. Niqina me yeleo niqina oko ane dinepie. Nigidiaaqidi niqicoa ane nepilidi joqoiigita eleli oko anepaa yemaa me yajigota maleediqicatibige me yeleo. Odaa odibatege niqicoa ane nepilidi idokidata nige yeleo niqijo oko.

¹⁷ Niqida nakatigi aqica ane yaxawa niqijo anonibeotege modibatege ane nepilidi niqina oko analeedaga yeleo. Niqida nakatigi idoka diniwaloe

niçina naşa yeleo nişini ane dinepie, igaataşa nigidiaşidi odaa niçina eledi joşoyakadi modibatege nişicoa ane nepilidi nişijo ane yeleo.

¹⁸ Joanişidaa leeşodi nişijo odoejegi anigotedoşowa me dinilakidetedoşogi Aneotedoşoji, nişijo jotigide idoka diniwaloe niçina monadooşodi lawodi ejedi.

¹⁹ Odoejegi Moisés me yelogoditiogi noiigi inoatawece lişenatakaneşeco Aneotedoşoji ane iştete me iditedini. Nişidiaşidi naşa dibatalo lawodi wacawaanigi inaa waxigida, odaa ja yawanaşaditege ninyoşodi, odaa nigidiaşidi ja ibake aca nawodigije ane liboonaşadi "hissopo" icaşica waxacoco lamodi anowo me ixagodi. Odaa ja dibatalo ijoa lawodi yawanaşaditege ninyoşodi, datikata naşada nawodigije, odaa ja iticogoteloco notaşanaşaxi aniwotelogo nişenatakaneşeco, codaa iticogoteloco iditawece noiigi.

²⁰ Odaa jegee, "Nişidiwa lawodi joanişidaa ane ikee Aneotedoşoji meote anigotedaşawa me dinilakidetedaşagitiwaji. Dinilakidetedaşagi Aneotedoşoji mawii niçina ane iştetedaşawa."

²¹ Idaaşagigota Moisés me iticogoteloco lawodi lopegedi Aneotedoşoji coda inoatawece anoibake modoşetetaloo Aneotedoşoji.

²² Ewi nişijo jotigide Aneotedoşoji işle loiigi me domoşoiwilegitalo icoatawece nişicoa lanodi anoibake modoşetetaloo. Oibake eijeeşagi lawodi noşoiwilegi. Idoka yakaditeda Aneotedoşoji me ixomaşateetedice libey-aceşeco oko niçina monadooşodi lawodi ejedi.

Leeşodi Cristo me yeleo, odaa ja yakadi Aneotedoşoji me iwilegi şobeyaceşeco

²³ Nişinoanodasi niçini nopegedi anoiwilegitalo lawodi ejedi owote me liwigo nişicoa anidiwa digoida ditibigimedi. Leeditibige moiwilegita lawodi ejedi nişinoanodasi enodi digoina işgo. Pida icoa enodi digoida ditibigimedi oyopotibige lawodi ane daşaxa mele me yapitaşadi.

²⁴ Igaataga Cristo adakatediwece nopegedi ane loenatagi şoneleegiwa. Nişijo nopegedi onowote me liwigo nişica digoida ditibigimedi ane dakatediwece. Idiaa dakatediwece ditibigimedi lodo Aneotedoşoji me dipokotedoşoloco natigide.

²⁵ Inoatawece nicaşägepe ica nisacerdoti-lacilo judeutedi dakatiwece Aneotedoşoji ligeladi. Dakatiobece nişica diimigi-le Aneotedoşoji ane iomaşaditedice mepaşite, odaa yadeegitediobeci lawodi ejedi. Pida Cristo bogonijotece me dakatedio me diniboote Aneotedoşoji.

²⁶ Daşaleetişidaşee daşanagawini, idioka limedi me dawikode nişijo maleekoka yoeteda Aneotedoşoji niçina işgo coda niçina natigide. Pida anişidaşee. Natigide, ja dinojogotedini icoa owidijedi nokododi, odaa ja dinikee digoina işgo onijoteci me dinikee me dinajigo me yeleo eotedibige me noşa libeyaceşeco oko.

²⁷ Inatawece oko icota me nigo, odaa onidateci me yeleo niçina oko. Odaa Aneotedoşoji ja iwi nişica anigoteta.

²⁸ Jigidaşee Cristo monijoteci me dinajigo moyeloadi. Yeleo eotedibige me noşa libeyaceşeco eliodi oko. Aşaleeşenagi daşa yeletacedeloco oko libeyaceşeco. Pida dopitedijo meote me newişatace ijotawece nişijo anon-ibeotegi nige dopitacedijo.

10

¹ Icoa najoinaşaneşeco judeutedi micataşa daga liwa nişinoanodasi Aneotedoşoji ane niwakateetedibigoşoji, coda aliciagi micataşa doşoka

liwigo. Odaa inoatawece nicaaṣape onigodi ejedi leeṣodi libeyaceṣeco, codaa owote anodaa niigenatakaneṣeco. Pida lemeṣegi niṣino ejedi aṣica loniciwaṣa deṣeo me iṣenatibigiwaji, codaa aṣeo me diṣica libatiigi, niṣina oko anoyemaa mototalo Aneotedoṣoji.

² Niṣina oko anodogetetalo Aneotedoṣoji daaditiṣicata libatiigi oditaṣa ewi, agotagalee odeemitetece me dinilaagetee, codaa taṣaga oika monigodi inoa ejedi leeṣotedi libeyaceṣeco.

³ Pida anigidaaṣee. Niṣina monigodi ejedi, eotibige idokida ina oko monalaṣatibige inoa libeyaceṣeco inoatawece nicaaṣape.

⁴ Igaataṣa lawodi alolanadi, waxigidatedi aṣica loniciwaṣa me noṣa libeyaceṣeco oko.

⁵ Joanigidaa leeṣodi maleeka doletibige Cristo menagi niṣina iiṣo, odaa meeteta Aneotedoṣoji,

“Aṣemaani niṣina oko monigodi ejedi leeṣotedi libeyaceṣeco oteṣexaagaṣa niṣino aṣibonaaṣataṣawa niṣina oko.

Pida idi yolaadi ane oenitomi me jiṣeladetigi.

⁶ Aṣeo maniniitibeci niṣina oko moyalegi niṣino aṣedi maditaṣa ḡanameejawetiga, oteṣexaagaṣa niṣina monigodi niṣino aṣedi.

⁷ Odaa meji,

‘Ite Ee ina, ja idigo, Inoenogodi,
janagi me jaote anemaani.

Jiṣidaaṣee moṣiteloṣo aṣeetici maditaṣa ḡadotaṣanaṣaxi.’”

⁸ Niṣijo Cristo negeetetece niṣijo lotaṣa baanaga jidiṣatedini, mee, “Aṣemaani niṣina oko monigodi ejedi modoletibige monoṣa libeyaceṣeco, oteṣexaagaṣa niṣino aṣibonaaṣataṣawa niṣina oko, oteṣexaagaṣa niṣina moyalegi niṣino aṣedi maditaṣa ḡanameejawetiga. Aṣaniniitibeci niṣina oko mowote niṣida loenatagi.” Jiṣidaa ligeji, idaaṣida monigodi ejedi anodaaṣee icoa niigenatakaneṣeco me ikeetiogi.

⁹ Odaa jeṣee Cristo, “Ite Ee ina, ja idigo, Inoenogodi. Janagi me jaote anemaani.” Jiṣidaaṣee Cristo me yaṣadi niṣijo ligileṣegi oxiiṣodi monigodi ejedi modoletibige monoṣa libeyaceṣeco niṣidi oko, odaa jeṣeote gela lakatigi niṣijo naṣa yajigo epaa lolaadi.

¹⁰ Leeṣodi Jesus Cristo meote ane yemaa Aneotedoṣoji, odaa yajigo epaa lolaadi moyeloadi, odaa onijoteci me yeleo leeṣotedi libeyaceṣeco oko, godawalacetetege ica gobeyaceṣegi eote moko nepilidi.

¹¹ Inoatawece nokododi niṣina sacerdoti judeu icotio meote ane libakedi, odaa elioditibece monigodi ejedi modoletibige monoṣa libeyaceṣeco oko. Pida lemeṣegi niṣijo aṣedi ayakadi me noṣa libeyaceṣeco oko.

¹² Pida Jesus, ane Gonisacerdoti ḡoneṣegi, onijoteci me dinibootedio moyeloadi leeṣotedi libeyaceṣeco oko, odaa niṣijo loenatagi idioka limedi me diniwaloe. Odaa niṣidiaaṣidi ja nicotedi liwai libaaṣadi Aneotedoṣoji.

¹³ Odaa jiṣidiaaṣite Jesus me walite nigepaaṣicota Aneotedoṣoji meote me ipoditedeloco nelogododipi.

¹⁴ Jiṣidaaṣee Jesus onijoteci me yeleotedeloco libeyaceṣeco oko, odaa jiṣidaa leeṣodi meote midioka limedi me iṣenaga niṣina oko anakaa iomagaditedicoace mepaa nepilidi.

¹⁵⁻¹⁶ Odaa ica Aneotedoṣoji Liwigo nikeetogowa niṣidaaṣee. Igaataṣa odoejegi mee,

“Jiṣidaaṣegjigota me idinilakidetege ane jao niṣino aṣibonadi,”
mee Goniotagodi Aneotedoṣoji,

‘Idejate iiğenatakaneğeco catiwedi laaleğenali, codaajao te midioka limedi moyowo iiğenatakaneğeco.’ ”

17 Niğidiaağıdi mee,

“Ağalee jemaa dağa nalagatibigiji niğicoa libeyaceğeco, oteğexaağıga niğijo me degetidadiwağadi.”

18 Enice niğina Aneotedoğoji naşa noşa libeyaceğeco oko, ağalee leeditibige doğonigodi ejedi leegotedi libeyaceğeco.

Jakatağa minığa jipecaqatege Aneotedoğoji

19 Enice, inioxoadipi, abo godaaleğena me jakaqatio aneite Aneotedoğoji leegodi Jesus me nadooğoditedogoloco lawodi.

20 Eote gela əonaigi mejoğotalo Aneotedoğoji. Micatağa niğica naigi dağa igotece madatağa aca lipegetege epoacajo minitağa Aneotedoğoji ligeladi. Jesus, anewikegi, jiğiniaağiniva niğijo naigi leegodi me yajigo epaa lolaadi moyaağadi, digo majotağa nağajo lipegetege epoacajo me daa.

21 Odaa ini ica əonisacerdoti əoneğegi ane dowediteloco Aneotedoğoji loiigi.

22 Enice iniğä jipecaqatege Aneotedoğoji, jinağa jikanaga godaaleğena daşa əodinaale, pida ejiwaağatağa ajawienaga. Lawodi Jesus noşa moko nilaagedi, odaa əodapiditema inoatawece əobeyaceğeco, micatağa niğina ninyoğodi ane yapidi me yapitağadi əodolaadi.

23 Idioka limedi me inibeoonaqatege ica əonagajegi Aneotedoğoji ane ligeğitedoğowa, me daşa jawienaqateda, igaatağa Aneotedoğoji idioka limedi meote niğina ane ligeği.

24 Editace, jowooğä niğica anodağee me jakatağa me jaxawanağä me idatawece idinemaanağatiwage, codaajao me jaxawanağä inatawece mowote anele.

25 Jinağa jikanaga me jatecoğojogo me jilokağatege eletidi anonakato Goniotagodi anee niğina eledi oko, ane daşa yatecoğotibece. Pida jonicıwağatağa eledi oko, eneğegi jaqate igaatağa me jinatağa ja niłegi niğica noko nige dopitedijo Goniotagodi.

26 Igaatağa nigidapağä iniwinağata midioka limedi me jaqaga ane beyagi, codaajao nige daşa jikanaga me jaqaga, idaağida naşa jowooğotağä anewi, ağica eledi əonimaweneğegi menitedice əobeyaceğeco.

27 Pida idoka jakatağa me idoiiğata niğica noko Aneotedoğoji nige iwi anigotedoğowa, codaajao me əodiloikatidi minitağa noledi ane daşa ipe, ane yalegi niğicoa neloğododipi Aneotedoğoji.

28 Niğica jotigide niğina iniwataale oğoa domige iniwatadığını oko noğodi monadi eledi oko meo ane daşa ikata meo niğijo liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa oyeloadi niğijo oko, ağica doğoiwikode.

29 Enice amiida ica anakatitiwaji? Igamigote Aneotedoğoji ina oko anododigotalo Lionigi Aneotedoğoji micatağa daşa naagogo, codaajao igamigigote Aneotedoğoji niğina oko ane daşa deemitetigi lawodi Cristo, Aneotedoğoji ane dibatetege, meote gela nimaweneğegi me dinilakidetedoğogi? Niğidiwa lawodi eo niğina oko me yapidi, pida niğina oko ane daşa deemitetigi lawodi Cristo idigotalo micatağa daşa liciaco ejedi lawodi. Codaajao niğina oko beyagi me dotağatibige Aneotedoğoji Liwigo anidioka limedi meliodi meletedeğodomı. Aneotedoğoji eliodi me iloikatidi niğina oko liciagi.

30 Igaatağa jowooğotağä niğijo nidigo anee, “Emegeeta jiloikatidi niğina oko leegodi niğinoanowote ane beyagi, idinilakidetege.” Codaajao eledi ijo nidigo anee, “Goniotagodi iwi anigotediogi loiigi.”

³¹ Nige iniaağiniwa Aneotedoğoji ewikegi iwi anigote oko leeğodi libeyaceğegi, odaa niğina oko eliodi me doitibigiwaji.

³² Analakitibiglietiwaji anodaağeni niğijo jotigide. Niğidiaağidi Aneotedoğoji naga ikeetedağawatiwaji nilokokena, eliodi mawikodee, pida agetigadakati.

³³ Idatibece niğina ęanelogododipi etiğadiweenigenitice coda moyametibığajitiwaji lodoe noiigi. Idatibece ja ęadigomitiwaji me adinawanağatitege niğijoa ane nawikodeega.

³⁴ Niğida makaamitiwaji iwikodenı niğina ane idei niwilogonağaxi leeğodi eliwağatakanegge, coda ele maniniitibeci niğina modoliceta niğina ane ęanebi, igaatağa owoğotitiwaji me idi ęanagajegi ane dağaxa mele, coda ane digicata dağa daa.

³⁵ Enice idioka limedi mawii mabo ęadaaleğena manakatoni Aneotedoğoji, igaatağa yajigotedağawa niğica ęanagajegi anele.

³⁶ Adinatiitalo mawii ęadawikodico Aneotedoğoji ane yemaa, odaa nigidiaağidi akati mabaatege niğijo ane ligegitedağawa me yajigotedağawa.

³⁷ Igaatağa diniditeloco lotağanağaxi Aneotedoğoji,

“Onanagatecigidiwa nokododi,
odaa Niğijoa anicota menagi,
jeğenagi,
codaayajebi.

³⁸ Odaa niğina oko ane iğenaga
idioka limedi me yewiğä
leeğodi me idadiwağadi.
Pida niğina oko anopitege lowidi,
ağeo me idinitibeci.”

³⁹ Niğida moko ağoko niğina anopitege lowidi, odaa jağaniyatagip. Pida başa ejiwagatağa Goniotagodi, odaa idioka limedi me ęodewiğä.

11

Ica oko anoyiwağadi Goniotagodi

¹ Igamodaağee ica mewi mejiwagatağa Goniotagodi? Niğina mejiwagatağa, ajawienatakanağa me jibağatege niğica ęonagajegi ane ligegitedoğowa Aneotedoğoji. Niğina mejiwagatakanaga, jowooğotaşa mewi minoa niğicoa analee dağa jakatağa me jinatağa.

² Niğica jotigide inatecibece oko anonakato Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji nitedibece leeğodi niğijo oko monakato.

³ Leeğodi mejiwagatağa, jowooğotaşa niğijo jotigide Aneotedoğoji mee, odaa iigo, coda minoatawece aninoa digoida ditibigimedi ja dinikee. Ibake niğinoan ane dağa jakatağa me jinatağa meote niğinoan ane jakatağa me jinatağa.

⁴ Niğijo jotigide, Abel naga yadeegi ejeeğagi me ibootalo Aneotedoğoji, niğijo ane yadeegi dağaxa mele caticedi niğijo liboonigi Caim anağaga yadeegitalo Aneotedoğoji leeğodi Abel me nakato Aneotedoğoji. Odaa leeğodi Abel me nakato Aneotedoğoji, odaa Aneotedoğoji ikee me yakadi Abel me iğenaga niğijo naşa dibatetege niğijo Abel liboonigitalo. Ereditace, leeğodi Abel me nakato Aneotedoğoji, odaa micataga dağalee ęodotaganeğe, idaağidata naşa jotigide me yeleo.

⁵ Leeğodi Enoque me nakato Aneotedoğoji, odaa ayeleo, pida Aneotedoğoji yadeegitedibigimece ditibigimedi, odaa ağaleeğica monadi. Aneotedoğoji

lotağanağaxi mee Aneotedoğoji me nitedibece maleedigicatibige dağa yadeegitedibigimece ditibigimedi.

⁶ Niçina oko nige dağa nakatoteda Aneotedoğoji, niçina oko ağica nimaweneğegi doğodocagatalo Aneotedoğoji. Igaatağa niçina oko ane yemaa micatalo Aneotedoğoji leeditibige meyiwağadi miniwa Aneotedoğoji, codaan Aneotedoğoji me yaxawa niçina oko ane dinoniciwağadi me doletibige.

⁷ Leeğodi Noé nakato Aneotedoğoji, odaa wajipatalo niçijo naşa yajoitetece Aneotedoğoji niçinoan ane doide ane ixomağateetedi, niçinoan anallee dağa yakaditeda me nadi. Doitalo Aneotedoğoji, odaa jegeo nağajo etogo-nelegi, odaa jiğidaa leeğodi loiigiwepodi nebi naşa iwoko niçijo ninyogodi naşa yapogoditini iigo. Joaniğidaa me ikee minatawece oko nilaagetedipi niçina iigo, odaa Aneotedoğoji yakadi me igenaga Noé leeğodi eliwağatakaneğegi.

⁸ Leeğodi Abraão me nakato Aneotedoğoji, odaa jegeyiwağadi niçijo naşa eniditeta. Odaa jiğigo miditaşa ica iigo Aneotedoğoji ane ligegita me yajigote me nebi. Niçica naşa noditice ayowooğodi niçica ane diiticogi.

⁹ Leeğodi me nakato Aneotedoğoji, odaa jiğidaa ligeladi niçidi nipoçigi micataşa dağa iomığigi miditaşa niçidi nipoçigi Aneotedoğoji ane ligegite me yajigoteta. Digeladetigi nopegedi noiigliwa Isaque ijaa Jacó. Aneotedoğoji eledi ligegiteta Isaque ijaa Jacó me yajigotedi idiaağidi niçidi nipoçigi.

¹⁰ Abraão ligeladi nopegedi leeğodi me nibeotege aca nigotaşa Aneotedoğoji ane lowoogo meote. Odaa jegeote nağani nigotaşa aninoa lipodağalatedi ane digicata ane yakadi me yaağadi.

¹¹ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, odaa jegeote loniciwaşa Abraão ajaa Sara mijo lionigi, idaağida naşa laxokodi, codaan Sara mina ağica lionigi majo. Aneotedoğoji eote loniciwaşa Abraão leeğodi meyiwağadi niçijo negeote ligegitetege.

¹² Abraão ja dağaxa moxiğodi dagaleegica lionigi, ja liciagi niçina oko émeğegi. Pida mijo owidi lawaşa, ajakataşa me inilaağataşa, liciagi yetetitedi digoida ditibigimedi, codaan me liciagi dotiwadi liniogotibece akiidi-eliodi.

¹³ Iditawece niçidi oko onakato Aneotedoğoji negepaağicota me nigo. Niçidi oko anoğodibatege niçica Aneotedoğoji ane ligegi me yajigotedi, pida micataşa doğonadita digoida ditigedi, odaa joğoyiwağadi, codaan ninitibigiji niçijo noşonadi niçijoja Aneotedoğoji ane ligegi meote. Anodaagee mijo me newığa ikee micataşa dağa iomağaga, codaan micataşa daşa oko ane digica epaa liğeladi digoina iigo, idioka limedi malatitibigiji.

¹⁴ Niçina oko anowote niçida niciagi oikeetiogi inatawece oko modoletitibige niçica nipoçigi anicota me nebi.

¹⁵ Odaa ağalee lowoogo doğodopita niçicoa niğotedi anoicoğoticogi. Doğoyemaa me dopitibeci, domaşa yakadi doğoyemaa.

¹⁶ Pida odoletibige nipoçigi başa dağaxa mele, niçica nipoçigi digoida ditibigimedi. Odaa Aneotedoğoji anibolışatetece moyatedigi “Inoenoğodi”, igaataşa ja igodi me yoe nağaca nigotaşa ane yajigotedi.

¹⁷ Abraão nakato Aneotedoğoji niçijo Aneotedoğoji naşa dineeteta. Ibootalo Aneotedoğoji Isaque, niçijo anokijoteci me lionigi. Aneotedoğoji ligegiteta Abraão me yajigoteta owidi lawaşa. Pida Abraão idokee me ibootalo Aneotedoğoji Isaque, codaan ja domaşa igo me yeloadi me ibootema Aneotedoğoji.

¹⁸ Aneotedoğoji jiğijo meete Abraão, “Jao Isaque me eniodi, codaan mowidi lawaşa.”

¹⁹ Abraão yowooğodi codaan meyiwağadi Aneotedoğoji me yakadi meotace me yewiğa Isaque, daşa yeleo. Niçijo Aneotedoğoji me daşa ikateda Abraão

me yeloadi Isaque, odaa micatağa Aneotedoğoji değeotace me yewiğa, oditaşa ja yopilağadite Abraão.

²⁰ Leeğodi Isaque me nakato Aneotedoğoji, dipokotalo Aneotedoğoji me ibinie Jacó ijaa Esaú, codaa meletetema niğijo itoataale dinioxomigi niğijo malee newiğa.

²¹ Jacó nakato Aneotedoğoji, codaa joaniğida leeğodi, niğijo nağa nipegí me yeleo, odaa ja dipokotalo Aneotedoğoji me ibinie ijoa itoataale lionaşa José. Niğijo nağa dipokotalo, Jacó digiilağatedeta ligiilağadi, odaa ja doğetetalo Aneotedoğoji.

²² José nakato Aneotedoğoji, niğijo nağa nipegí me yeleo, odaa jeğeetece niğica noko ica loiigi Israel micota me noditicoaci Egito. Odaa ja yajoitece anodaa leeditibige modigota lolaadi nige yeleo.

²³ Niğica jotigide eliododipi Moisés onakato Aneotedoğoji. Joaniğida leeğodi moyagaditini Moisés niğijo neğenitini, icoatigilo iniwatadiğini epenaitedi. Onadi me libinienigi niğica nigaanigawaanigi, codaa ağodoita moyotigimade liiğenatakaneğegi ninionigi-eliodi Egito me nigodi nigaanigawaanigi.

²⁴ Leeğodi me nakato Aneotedoğoji, Moisés nağa goneleegiwa odaa ağalee yemaa modita me lionigi aca liona Faraó, ninionigi-eliodi Egito.

²⁵ Pida idapaga niwita me lawikodağawepodi loiigi Aneotedoğoji, idigida ayemaa dağa diotecı lakataşa noiigitigi Egito, oditaşa eo ane beyagi. Leeğodi me yowooğodi monateciçidiwa nokododi me godewiğa niğina iğo.

²⁶ Moisés dağaxa me yakadi mele me dawikode codaa monietibige leeğodi me dibatema Aneotedoğoji, digo mijoataşa Cristo me dawikode. Codaa ayakadi mele me nepilidi icoatawece niğicoa ane niliicağajetecidi Egito. Codaa micataşa dağa iwita niğica nağajegi Aneotedoğoji ane yemaa me yajigoteta.

²⁷ Moisés noditicogi nipoçigi Egito leeğodi me nakato Aneotedoğoji, idigida aleğodi dağa doita inionigi-eliodi ane yelatema. Dinatitalo inoatawece micataşa dağa nadi niğicoa Aneotedoğoji, ane đigica oko ane yakadi me nadi.

²⁸ Leeđodi eliwađatakaneđegitema Aneotedođoji, odaa ja yođogoti odoejegi nalokegi anodita me Páscoa, odaa ja iđe loiigi moyatitalo lapoaco lawodi waxacoco, eotibige ica aanjo ćonematagodi me dađa nigoditeda odoejedi lionaşa niđidi loiigi Israel.

²⁹ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, loiigi Israel odigotinigi liwigotinigi akiidi-eliodi anodita me "Lixagoteğegi". Ica ninyoğodi ja digoxaticoace, odaa joğodigotinigi iğo ane yadilo. Pida niğijo niodağawadi Egito niğijo nağa domağa đigetita, odaa ninyoğodi ja yapoğoditiniwace, odaa joğoceğaga.

³⁰ Leeğodi eliwağatakaneğegi niğijo noiigi Israel, niğijo nağa onawiile nibaloote nelegi nigotasa Jericó niğijoatigilo seete nokododi, odaa niğijo baloote jeğenitini.

³¹ Aca Raabe, one ewocoma, pida ikee me nakato Aneotedoğoji niğijo mele me dibatege catiwedi ligeladi niğijo israelitatedi anigotibeci moğoadita nigotasa me đigica ane yowooğodi. Leeğodi Raabe me nakato Aneotedoğoji, odaa ayeleo ağawatege niğijo eledi nigeladimigipi ane doğoyiwağaditeda Aneotedoğoji.

³² Jakadi dağa jowidağatee yotaşa, pida ağaleeğabo inimedi dağa idalağata Gideão, Baraque, Sansão, Jefté, Davi, ijaa Samuel, ijaaglijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.

³³ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, oideleğe eletidi noiika, pida idokee moğeke. Niğijo nağa niiğenatakanaşa owote niğica ane iğenaşa, odaa

Aneotedoğoji ja yajigotediogi niğijo ane ligegitediogi meote. Leeğodi monakato, Aneotedoğoji noxoco liaontedi niolatedi niğina midatibece ane doide.

³⁴ Ideite liwigotigi noledi, pida anabidağa, iwoko me nigodi nodaajo-ocağatağa. Idiaağidi ijo me ağamalağaga, pida niğidiaağidi jeğeote me loniciweğenaga. Niğina me nidelaga ida loniciwağa, odaa joğoiğeke inoa iodağawadi iomağaga.

³⁵ Leeğodi monakato Aneotedoğoji, ijo iwaalepodi anodibatacege lionağa me newiğatace, idaağida nağa domağa nigo. Niğijo eledi oko anidiaağidi niğidi noiği nawikodeeğa me iteloco libaağadi laxakawepodi neğepaağicota me nigo. Ağoyemaa me beyagi modotağatibige Aneotedoğoji oditağa dinikaticoace me diniwilotibigwaji leeğodi moyiwağadi Aneotedoğoji meote me newiğatace midioka limedi me idei Miniwatağa, codaan meote ane dağaxa mele lewiğa.

³⁶ Ijo eledi onietiniwace codaan monalaketiniwace, inaağeğedj oigoetiniwace, odaa oyokoletiwece niwiloğonağaxi.

³⁷ Iditecibece onigidatiniwace, idiaağeğedj oyociwigi natecoğotedi, iditecibece odineetiogi oyatitiogi nawikodico, idiaağeğedj onigodi oyatitiogi nodaajo-ocağatağa. Idiaanağadiite, odinixotinigi lamodi waxacoco, codaan me waxigida. Madewetedip, codaan oiatetibeci, oyametibigo.

³⁸ Idiaanağadiite wetice inoa nigotadi minoatağa nipodağa ane yadilo ane diğicata niğeladimigipi, minoatağa wetiadi, codaan modiğeladetigilo niğinoa lawimağajetedi-wetiadi, codaan me niğinoa becoli catinedi iğo. Ağele niğijo oko diğidioka limedi me newiğa liwigotigi niğina oko anida aneetegi niğina iğo, igaatağa dağaxa meletibigwaji, aliciagi niğina oko anida aneetegi niğina iğo.

³⁹ Iditawece niğidi oko owo Aneotedoğoji meliodi me ninitdibece leeğodi monakato. Pida anogodibatege niğica Aneotedoğoji ane ligegi me yajigotediogi.

⁴⁰ Leeditibige monibeotege niğica nağajegi, igaatağa Aneotedoğoji lowoogo me najigotedoğowa niğica gonağajegi ane dağaxa mele, odaa jağağa yajigotediogi idiaağidi niğidi lağajegi yawanağaditedoğogi me yajigotediogi.

12

Aneotedoğoji Godiodi

¹ Enice micatağa daga idi eliodi oko anetigodiwi, niğijo baanoğoikee monakato Aneotedoğoji, godiciagi niğina nalokodeğecajo. Odaa leeğodi meliodi anetigodiwi, jikanağaticoace inoatawece niğinoa anetigodibeyacağadi, codaan minoatawece gobeyaceğeco anetigodigoetini, odaa jağağa godoniciwağa me jalokodağaticogi odoe, codaan me idinatiğatalo inoatawece ame godawikodico.

² Inija jalokodađa, idioka limedi me jiwinajatalo Jesus aneote me jakatađa me godewiđatace, odaa icota me godicoođetacedini icađica nige nađa godoleo, leeđodi me jinakatonaga. Igaatađa Jesus akaa yowođodi niđidiaađidi meliodi me ninitdibece. Joaniđidaaa leeđodi me dinatiteta niđijo lawikodico, codaan me dinatiteta nibolića niđijo nađa yeleotetedeloco nicenađanagate. Natigide ja nicote liwai libađadi aca nibaanco goneđe aneite Aneotedođoji me nicotedi.

³ Amina beğele mowoo. Ijağijo Goniotagodi, eliodi me dawikode codaan dinatite ijoatawece ane beyagi anowotema niğijo abeyacağaga. Joaniğidaağee nigwoğotibige Goniotagodi, odaa ağanigaaxetiwaji migetaça adinibadaani.

⁴ Niçina makapetegetiwaji ane beyagi, aniçica dağanadooğoti gadawodi, digo mijoatağa Jesus me nadooğodi lawodi.

⁵ Pida gadaagititece niçijo lotaşa Aneotedoğoji anowo əadoniciwaşa, niçijo negeetedağawatiwaji makaami lionigipi. Mee,

“Ionigi,
atacolitece niçina Goniotagodi Aneotedoğoji me əadiloikatiti.
Jinaşa adinajicitini niçina me diojotedağadici.

⁶ Igaataşa Goniotagodi Aneotedoğoji diojotetece niçina lemaanigipi, coda me iloikatidi inatawece niçina ane dibatetege me lionigipi.”

⁷ Adinatiitalo əadawikodico micataşa nionigi niçina eliodi me iloikatidi. Igaataşa niçina mawikodee Aneotedoğoji idigotedağawatiwaji micataşa makaami lionigipi. Ağica ini nionigi ane doğodiojotece eliododipi.

⁸ Aneotedoğoji diojotetece inatawece lionigipi. Akaami nige daşa diojotedağadici, odaa amewi makaami lionigi, pida dicakaami elinigi.

⁹ Niçina əodiododipi metiğodalake leeğodi niçina ane beyagi ane jaoşa, odaa niçida moko jeemiteegatibige əodiododipi. Pida dağaxatace me leeditibige mejiwağataşa Godiodi ane ideite ditibigimedi ane iîge niçinoa niwicidi, odaa jiçidaägele mejinaga me əodewiğä.

¹⁰ Onatecığidiwa nicaağape niçina əodiododipi modiojotoğodici niçica anoyemaa modigotoğowa anoyakadi meletoğodomi. Pida Aneotedoğoji başa diojotedoğodici niçina meletoğodomi eotedibige me idejinaga digo mijoataşa me diğicata libatiği.

¹¹ Niçina me diojotedoğodici, ica ina daşa beyagitoğodomi, ageo me əodinitibece. Pida nigidiağıdi, niçijo Aneotedoğoji ane diojotetece icota moyakadi lewiga ane iğenaga, coda meote laaleğena mele.

Notaga anetığodiladee

¹²⁻¹³ Enice awii mabo əadaaleğena, coda jinağadinopootiwaji leeğotedi niçinoa əadawikodico, micataşa niçina oko me dinigaaxe, ane dinigaaxe libaagatedi, coda me nağamalaşa lokotidi. Odaa jiçidaägee maxawani niçina oko ane değeliodi eliwağatakaneğegi. Niçidi oko liciagi niçina oko alejaado. Pida nigodiotağadictiwaji me iwitece naigi ane iğenaga, Odaa ağalee wayoditibigiwaji, pida jeğele mewaligitibigiwaji.

¹⁴ Oleetibige me əadewiki me dağakapetege migetaşa adinotigimadenitege eledi oko, codaadınoniciwağatitiwaji me atamitege inoatawece ane beyagi, odaa əadewikitema iniokiniwateda Aneotedoğoji. Niçina oko ane daşa dinatamağateetege ane beyagi ayakadi me nadi Goniotagodi Aneotedoğoji.

¹⁵ Adinowetitiwaji me diğica oko ane dağadiaa yemaa Aneotedoğoji meote aneletema. Codaadınoweti adığicoa ane liciagi nağana nawodigije ane bayodi, ane ili, oditaşa jeğeo eliodi oko me neelotikanaga leeğodi niweneeno. Oditaşa niçidi oko joğowo eliodi oko mowo libeyaceğegi.

¹⁶ Codaadınowetitiwaji adığicoa ane loomatewa ane daşa lodawateda, oditaşa ağalee deemitetibige Aneotedoğoji ane yemaa, mijotaşa Esaú aneo niçijo jotigide. Esaú iikoetege onidateci əinogo niweenigi niçijo ane domaşa dibatege, leeğodi modoejegi nionigi me domaşa dibatege, niğicoa ane nepilidi eliodi, diğicota me yeleo eliodi.

¹⁷ Owooğotitiwaji me domaşa yemaa diğidiağıdi daşa dibatege mijotaşa eliodi niğicoa ane nepilidi mijo modoejegi me nionigi. Pida ayakadi igaataşa ağica nimaweneğegi daşa iigi niğica baanaşa igo, idaägee me domaşa doletibige ica nimaweneğegi, codaadanoetibece.

¹⁸ Niçijo niğicoatalo Aneotedoğoji, niçida makaamitiwaji ağanagi anipecita ganigetiği anakati mabaatelo, mijotaşa loiigi Israel

menagitibeci. Otota neğepaa maditağa wetiğa anodita Sinai. Onica noledi ane noditicogi nağajo wetiğa, nexogoteloco codaan eliodi me nexocaga, codaan me diwocotaka.

¹⁹ Odaa jonoğowajipata ica layaageğegi aca goloneeta icaağica nigezi. Niğica noğowajipatalo Aneotedoğoji me dotaşa, odaa joğodipokota me notokotedini.

²⁰ Odipokotalo me notokotedini leeğodi ağaleeğoyakadi doğodinatita niğica liigenatakaneggegi Niğijo ane dotaşa, negee, “Codaan me ejeeğagi, nige iğotege nağani wetiğa, leeditibige monigidatice nigepaa yeleo.”

²¹ Niğijo anonadi eliodi me doitibiwaji, codaan mee Moisés, “Jawigice me idoi.”

²² Pida micatağa digicootatiwaji değepaa maditaşa wetişa anodita Sião, codaan nigepaa manitaşa nigotaşa Aneotedoğoji, Niğijo ewikegi. Codaan micataşa digicootatiwaji neğepaa nağaca nigotaşa digoida ditibigimedi, ane liboonağadi Jerusalém, onidiwa icoa anige liwokodi miili aanjotedi, yatecoço me naloogo.

²³ Odaa akaamitiwaji jiğicoota aneite Aneotedoğoji lionigipi liidadi me yatecoço me naloogo. Niğidi lionigipi idiya liboonağatedi diniditedini digoida ditibigimedi. Akaamitiwaji aatalo Aneotedoğoji ane iwi anigoteta inatawece oko, codaan managi neğepaa aneite niğijo liwicidi niğijo oko ane iğenagatibiwaji, Aneotedoğoji aneote me digicata libatiigi.

²⁴ Odaa jağanagitiwaji miniwataşa Jesus, Niğijo aneote gela anigotedağawa me dinilakidetedağagi Aneotedoğoji, codaan me ilaagağaditedice lawodi. Niğijo nağna nadooğodi lawodi, odaa ja nogatedice moko nilaagedi, odaa jeğeote niğica ane dağaxa mele, pida baadaga liciagiteda Caim me nadooğodi lawodi Abel, odaa ja nilaagedi.

²⁵ Enice adinowetitiwaji me doğowocetege majipaata Niğijo ane ğadotaganeğeni digoida ditibigimedi. Niğijo jotigide, niğijo anodowocetege mowajipata latematigo Aneotedoğoji ane yelögodi digoina iigo, ağıwokotibiwaji, pida Aneotedoğoji iloikatidi. Nige doğoiwoko niğijo oko, oko eledi ağıca ığonimaweneğegi dağa godiwoko nige dağa jibağatege Aneotedoğoji lotaşa ane icoğotedibigimece ditibigimedi.

²⁶ Niğijo jotigide ica layaageğegi eo me datalale iigo. Pida natigide eote ligegi, mee, “Jaotace odanigidatece natalalağşa, pida ağıñokina iigo me datalale, codaan me ditibigimedi datalale.”

²⁷ Niğina mee, “Jaotace odanigidatece”, niketedoğowa me itineğe codaan me ilitatice niğino ane liidağatajegi codaan me jakataşa me jinataşa, eotedibige niğina ane dağa ditineğe me yakadi midioka limedi me iteloco anei.

²⁸ Enice, ja jinataşa me jibağatege niğica inioxigi ane digicata ane yakadi me igike, iniotagodeegatalo Aneotedoğoji, codaan me jogeeğatalo niğica anodaa yemaateda, codaan me jeemiteğatibige, codaan idoiiğatalo niğina me jogeeğatalo.

²⁹ Igaataşa Gonoenoğodi liciagi niğina noledi ane yalegi inoatawece.

13

Anodaagee me jocaganagatalo Aneotedoğoji

¹ Oleetibigetiwaji midioka limedi madinemaanitiwage, igaataşa akaami dinioxomigipi.

² Iniğica daaditaşa amedegeni niğina anoyiwağadi Goniotagodi ane digica me ğadowooğotagipi niğina mototaşawa, igaataşa jiğijo oko anoimedeege aanjotedi, pida ağıca doğoyowooğodi me aanjotedi.

3 Idioka limedi manalakitibiglietiwaji maxawani niçina anoyiwaqadi Goniotagodi ane niwilogojedi, micataqa dağakaami eledi Ɂaniwilagawepodi. Eleditace oleetibige midioka limedi manalakitibige niçina ane nawikodeega leeñodi eliwaqatakanegegi micataqa dağakaami eleditetiwaji Ɂadawikodaqawepodi.

4 Idatawece leeditibige me jeemiteegatibige niçina oko ane wadonadipi. Niçino a Ɂoneleegiwadi, iwaalepodi wadonadi, leeditibige me loomatewa inokina ane lodawa. Igaataqa Aneotedoðoji iwi anigoteta coda me iloikatidi niçina oko ane loomatewa ane daña lodawa.

5 Jinegewianaga emaani dinyeelo, pida aniniitibecitiwaji leeñodi niçica anidi makaamitaga, igaataqa mee Aneotedoðoji, “Aqica daña Ɂadikanitice, oteqexaaqaga Ɂadalatitiwaji.”

6 Odaa jakataqa me daña jawienatakanaga, coda mabo Ɂodaaleqena, mejinaga,

“Iniotagodi Aneotedoðoji Jiginiaa ane idaxawa,
coda aqica ane idoita,
igaataqa niçina oko aqica loniciwaqatiloco degeo ane beyagitomi.”

7 Analakitibiglietiwaji niçijo odoejedi Ɂadacilodi anoyelogoditedaqawa Aneotedoðoji lotaga. Digowootiwaji niçica anodaagee midioka limedi monakato Goniotagodi neqepaaqicota me nigo. Akaamitiwaji anakatoni Goniotagodi, digo mijotaga monakato.

8 Igaataqa Jesus Cristo adiniigi. Eginiaaqiniwateda jotigide, ina noko, coda midioka limedi niçijo anee, niqepaa ganigicatibige.

9 Enice jinaqa domigikani inoa eletidi niiqaxinaqanegeco iomaqaga degetigadadeegiticogi wetice niçijo naigi anewi, niiqaxinaqanegeco anodakapetege Ɂodiigaxinaqanegeco. Ele niçina Ɂodiwigo me yeligo niçicoa anele Aneotedoðoji anidioka limedi me Ɂodediatetece, idigida ayeligo niçicoa niqenatakanageco anoditece niweenaga. Igaataqa niçino aqiqenatakanageco anoditece niweenaga aqoyaxawa oko anodoletibige moyotete niqenatakanageco anowo me ili eliwaqatakanegegi.

10 Icoa nisacerdotitedi judeutedi anodibatigi Aneotedoðoji ligeladi oyeligo niçijo ejedi anonigodi, odaa joqoyajigotalo Aneotedoðoji. Pida baadoqoyakadi moyeligo Niçijo ane yeleotedoðodomu maditaqa nameeja Aneotedoðoji, niçijo ane jelicaqa.

11 Niçica lacilo-sacerdotitedi judeutedi yadeegi ejedi lawodi catiwedi niçica le Aneotedoðoji ligeladi anoiomaqaditema iniokiniwateda Aneotedoðoji, igo me yajigotalo Aneotedoðoji lawodi leeñotedi nibeyacegeco. Pida niçijo ejedi anonigodi baña oyadeegitedicogi we nigotaga, odaaqoyalegiteda.

12 Joanigidaa leeñodi Jesus maqaga yeleo wetice ica lapoagi-nelegi nigotaga, eotedibige me yakadi me ibake epaa lawodi me napitaqadi libeyacegeco noiigi.

13 Enice iniga miniwataga Jesus, micataga daga wetice nigotaga, coda idinatiigata niboliqä digo mijoataqa me dawikodetetema niboliqä, niçijo loiigi noqonietedibige odaa joqoyeloadi micataqa daga Ɂonematagodi.

14 Igaataqa niçina iigo aqaca Ɂonigotaga anidioka limedi mani, pida inibeonaqatege Ɂonigotaga anicota me Ɂonebi ganigida noko.

15 Enice idioka limedi me jajicagatalo Aneotedoðoji Ɂoboonyitalo, Ɂoboonyigi me joqeeqatalo. Jesus yajigote Ɂoboonyigi Aneotedoðoji. Niçina me jibakenaga Ɂonioladi me iniotagodeegatalo, me joqeeqata Liboonaqadi.

16 Jiniçikani mawii anele codaa mawalaceni niçicoa ane ęanepilidi adinaxawanitiwage, igaatağa niçina me jaoga niçida anejinağa, micatağa dağa jaoga noğeedi Aneotedoğoji niçina aneliodi me yemaa.

17 Iwağati niçino a ęadacilodi codaa mawii niçica ane liigenatakaneğegi. Igaatağa idioka limedi modoweditelogo ęadiwicidi, codaa moilakidetedini naalewe miniwatağa Aneotedoğoji, niçica ane libakedi. Nige iwağati, odaa ninitibigwaji niçina me nibaşa. Pida nige dağa iwağati odaa agecağalodipi codaa libakedi ağıdaxawanitiwaji.

18 Oleetibige midioka limedi motağaneğeni Aneotedoğoji mipokitoğoloco midioka limedi me jaoga ane içenaga. Ajawienatakanaşa me daga jeemiteeğatece moko nilaagedi catiwedi ęodaaleğenali. Odaa inoatawece ane jaogate jemaanaşa me jaoga niçina ane içenaga.

19 Pida jipokotağawatiwaji mepaanaga otağaneğeni Aneotedoğoji amaleegaga idimonyatace makaamitaga me diğica ane jopağadi.

Jotağaneğenaga Aneotedoğoji

20 Aneotedoğoji Jığiniaağınıwa aneote ęodaaleğena mele. Eote Goniotagodi Jesus me yewiğatace leeğodi me nadooğodi lawodi, odaa jiçidaağee neğeote gela anigote me dinilakidetetege Aneotedoğoji inaa oko. Jesus liciagi niçina nelegi nowienoğodi waxacocoli (leeğodi me doweditedeloco loiigi).

21 Joaniğidaa leeğodi me jemaanaşa Aneotedoğoji me yajigotedağawatiwaji inoatawece anele anopootibige mawii niçica ane yemaa. Codaa jemaanaşa me ibake Ioniciwaşa Jesus Cristo meote catiwedi ęadaaleğenali inoatawece anodocağatibigo. Odaa jiçidaağee midioka limedi me joğeegatalo Cristo. Amém.

Owidijedi notaga

22 Inioxoadipi, jipokotağawatiwaji niçina majipaatalo niçino yotaga, anejitece me ęadonicıwağati. Mabaatege codaa madinatiitalo yotaga, igaataşa nağadi iwakate ane jiditibigağaji ağıcağataga.

23 Jemaa mowooğotitiwaji ęonioxoa Timóteo naşa noditice me diniwilo. Nige age menotiwa, odaa jadeegi, ixigağawa nigejigo makaamitagyatiwaji.

24 Idecoaditibige iditawece ane lacilodi Aneotedoğoji loiigi, codaa miditawece Goniotagodi loiigi digoida makaamitagyatiwaji. Gonioxoadipitiği Itália eledi oyecoaditibigağaji.

25 Jemaanaga Aneotedoğoji midioka limedi meletedağadomitiwaji. Odaa jiçidaağee. (Amém.)

LIWAKATE TIAGO

Tiago ane idí nağadi liwakate anıgijaa niğijo Tiago, nioxoa João, Herodes ane diiğenatakata moyeloadi. Pida niğini Tiago ane idí nağadi liwakate bağa Jesus nioxoa. (Awiniteloco Mateus 13.55; Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Tiago lacilo loiigi Cristo digoida nigotaşa Jerusalém. (Awiniteloco Atos 15.13). Didikotibige loiigi Goniotagodi ane ilaagitibigwaji leeğodi romaantedi moiatetibigwaji. (Awiniteloco 1.1).

Tiago eo lonicawaşa niğijoa anoiatetibece me datiteteloco monakato Goniotagodi, codaa me degeyamağaticoace. Yakadi me ninitibigwaji leeğodi Aneotedoğoji midioka limedi me yaxawatediogi, idaağida me nawikodeega. Tiago yalağata me leeditibige me jaşa niğina ane niğetedoğowa Aneotedoğoji, leeğodi ağica ane jaşa niğina oko daşa wajipatalo lotaga Aneotedoğoji, pida așeyiwağadi. Niğina oko anewi metiwağataka idioka limedi meo niğina Aneotedoğoji ane iğete. Aşele diginoka jilenağatibigo niğino alicotedi, odaa agotığica jaşa niğino madewetedi, leeğodi Aneotedoğoji idokida anigotediogi inatawece oko. Tiago yalağata me leeditibige me jajacagataşa şonioladi, codaa eledi yalağata me degele me jemaanaşa niğino aninoatigi digoina iigo. Leeditibige me jowoşa niğida şodewişa digoina iigo aleegi, yedişa me ixomağatice. Noğowidijedi lotaga Tiago yalağata me degele me jikanaşa me jotağanaşa Aneotedoğoji, pida leeditibige me nalağatibigoğoji anodaagee Elias me yotaganeşe Aneotedoğoji.

Tiago yecoaditibige niğina anonakato Goniotagodi

¹ Ee, Tiago, ee liotagi Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus Cristo. Idecoaditibige inatawece niğina anonakato Goniotagodi, niğina judeutedi ane ilaagiteloco inatawece nipodaşa.

Gotiwağatakaneğegi inaa godixakedi

² Inioxoadipi, oleetibige midioka limedi maniniitibece niğina micotaşalocotişi inatawece ane latopaco nawikodico.

³ Igaataşa owoğotitişi niğino alicodicoo moikée anodaagéni manakatoni Goniotagodi, codaa mowo mepaanasaşa şadoniciwati mabootegi elektidi şadawikodicotişi.

⁴ Pida jinaşa domaşa anigaaxetişi madinatiitalo şadawikodicoo amanagawini akaami niğicaoko ane daşa nağamalaşa metiwağataka, me diğica şabatiigi, codaa me diğicata dağaniaditibige şatiwağatakaneğegi me şadewikitema Aneotedoğoji.

⁵ Niğicaoko şadiwigotitişi ane diğica lixakedi, odaa ele me dipokotalo Aneotedoğoji, odaa ja yajigote lixakedi. Igaataşa Aneotedoğoji ja igo me yedia okanicodaşaoko, adaciiletetema, codaa adiojotetece.

⁶ Pida niğinaoko me dipokotalo Aneotedoğoji leeditibige meyiwağadi Aneotedoğoji mewi me yajigote ane lipoketegi, codaa leeditibige me daşa dawienatakata. Igaataşa niğinaoko ane dawienatakaliçiagı niğino ebekadi catinedi akiidi-eliodi. Niğina niocodi enaketedibige ebekadi, odaa yadeegiticogi okanicodaşaoko yemaa meyaticogi.

⁷ Niğinaoko ane dawienatakayaşakadi me nibeotegi Goniotagodi me yajigote anigetişidi anele.

⁸ Codaa niğidioko idioka limedi moiigi lowooko, codaa ağica doğoyowooğodi niğica anowo.

Icoa madewetedi icaaqicoa liicotedi

⁹ Akaami anakaami Ɂonioxoa madewedi, aniniitibece niqina Aneotedogoji me Ɂadawacenedibige leegodi makaami lionigi Aneotedogoji.

¹⁰ Codaa akaami anakaami Ɂonioxoa liico, aniniitibece niqina Aneotedogoji meote makaami niqina ane digica ane jaoga, igaataga niqina liico icota me ma, macataga naqana niale lawoɁo nipoðigipije anicota me ma, yadilo.

¹¹ Igaataga niqina naqaa leegitibigimece aligege, odaa ja yalegi nadegogo codaa me lawoɁo, odaa ja ma ijo me libinienaga. Jiqidaagee niqina liico micota me ma, icaaqica nigaleegidaa domaqa diiticogi meote noojetekico.

Aneotedogoji aqeote me jowooga me jaoga ane beyagi

¹² Aneotedogoji eote me ninitibece niqina oko ane dinatitalo lawikodico. Igaataga nige dinatitalo inoatawece ane lawikodico, codaa nige degeyamagatice metiwatata, Aneotedogoji yajigote naqajegi, micataga niqina noqeedi ane dibatege niqina nalokodegecajo ane dinigaanye. Odaa jiqidaagee niqica naqajegi niqina oko. Aneotedogoji eote me noqeedi midioka limedi me newiqa miniwataqa. Codaa Aneotedogoji ligegi me yajigote naqajegi inatawece niqina oko anoyemaa.

¹³ Niqina oko minoa lawikodico anowo me yowo meo ane beyagi, ayakadi degee, “Aneotedogoji eote niqida yowoogo me jao ane beyagi.” Igaataga aqica ane yakadi degeo Aneotedogoji me yowo meote ane beyagi, odaa Aneotedogoji aqeote oko me yowo meo ane beyagi.

¹⁴ Pida niqina oko nige lowoogo meo ane beyagi, yowo leeqotedi niqinoa epaa lidaqataka lolaadi, anoinaale iniaaqini niqini oko.

¹⁵ Odaa niqinoa lidaqataka Ɂodolaadi owo me jowooga me jaoga ane beyagi, odaa idatibece ja jaoga, odaa jiqida Ɂobeyacegigi. Odaa niqina Ɂobeyacegigi eo me Ɂodeleo, eo midioka limedi me leegitalo me jotonaqatedice Aneotedogoji.

¹⁶ Inioxoadipi yemaanigipi! Jinaqa adininaalenitiwaji daqaleetibige daantiqinia leegodi Aneotedogoji niqina me jaoga ane beyagi.

¹⁷ Pida inoatawece anele ane jibaqatege icoqotedi miniwataqa Aneotedogoji ane ideite ditibigimedi. Niqina midi ane najigotedogowa aqica ananiaditice. Codaa inoatawece anele icoqotedi miniwataqa Aneotedogoji, Niqijo a ne yoe aligege, epenai, codaa me yetetitedi. Inoatawece aninoa diniigi, pida Aneotedogoji baadaqa diniigiteda. Niqina wa idioka limedi me doxilece, pida Aneotedogoji baadaqa doxileceteda.

¹⁸ Leeqodi mepaa yemaa me ee miniwa, odaa Aneotedogoji ibake lotaga, anewi, meote me Ɂodewiqatace, micataqa daga gelatace me janiiqatini. Eote me Ɂodewiqatace, odaa iniokiniwateda moko nepilidi, liciagi minioqiniwateda me nepilidi niqinoa odoejedi nawodigijedi anonopilaqaditedio noiigi judeutedi. Niqida moko Ɂodiciaco niqinoa odoejedi nawodigijedi anonopilaqaditedio, odaa jiqidaagee niqijo neqeote me Ɂodewiqatace, Aneotedogoji ikee micota me igelaqatidi inoatawece ane liidaqatajedi.

Leeditibige me jaoga ane liigenatakanegeco Aneotedogoji lotaganagaxi, idigida aqeleteqidokida me jajipaagata

¹⁹ Enice, analikitibige inioxoadipi yemaanigipi! Inatawece oko leeditibige me nigomaqa me najipaaga, odaa jineqepece agitatakani codaa jineqepece eligidee.

²⁰ Igaataga niqina oko me deligide, aqeo ane iqeenaqa ane yemaa Aneotedogoji.

²¹ Enice, ikani mawiite inoatawece ane beyagi anepaa yemaa Ɂadolaadi meo, codaan jinaqaleegawii ane beyagi anidioka limeditibece mowoo mawii. Odaa adiniwikodenitibece lodoe AneotedoɁoji, codaan iwitece lotaga ane ixotediwece gadaalegenali. Niqidiwa lotaga micataqa degeilanigjedi catiwedi gadaalegena ane ili, codaan ida loniciwaqa mowo me Ɂadewikitaciwaji.

²² Pida awiitiwaji ane liigenatakanegeco lotaqanaqaxi AneotedoɁoji. Igaataqa akamaqa adininaaleni niqina mokajipaata, pida aqawii ane ligegi AneotedoɁoji.

²³ Igaataqa niqina oko ane mina wajipatalo AneotedoɁoji lotaga, odan aqeo ane liigenatakanegegi, niqini oko micataqa daqa iwiteloco noleeqaxi me diniwi anodaagee.

²⁴ Nige diniwi, odan jogopi, aqica daqa diniigi anee. Pida aleegi, odan ja yaagiditigi niqijo ane latopagi.

²⁵ Pida AneotedoɁoji lotaga, ane digicata libatiigi, nikeetogowa anodaagejinaqa, codaan ida loniciwaqa me Ɂodatamaqateetege Ɂobeyacegeco. Odan niqina oko anele me yowotece AneotedoɁoji lotaga, me daqa yaagiditece, codaan me diotecia ane ikeeta AneotedoɁoji lotaga, odan AneotedoɁoji ibinie niqini oko niqina meo niqijo ane ligegite.

²⁶ Niqina oko nige diletibige daqa diotece AneotedoɁoji, pida ayajacaqadi nioladi, odan aqica jaqate eliwaqatakanegegi. Odan niqini oko epaa dini-naale.

²⁷ AneotedoɁoji, ane Godiodi, yakadi niqina oko mida eliwaqatakanegegi ane digicata libatiigi, codaan mewi, niqina me yaxawa niqina eledi oko aninoan yopotibige, digo micataqa nigaanigipawaanigi exijigipi, codaan me wajekalodipi. Niqina oko anewi mida eliwaqatakanegegi, niqini oko ane dinotetetema niqinoan napioi ane lakataqa niqina iigo.

2

Leeditibige midokida ane iniqatiogi inatawece oko

¹ Inioxoadipi, jiqiwatitetiwaji Goniotagodi Jesus Cristo, Niqijoan ane Niotagodi inoatawece aninoan, codaan meliodi nimawenegegi liciagi AneotedoɁoji ane ideite digoida ditibigimedi. Enice, jinaqawii Ɂademaanigi oko leegodi anodaagee mida moko.

² Igaataqa daqa dakatiobece itoataale oko ane oniticetiwaji mateciqi, onidateci niqidoa itoataale ani libaaqateje oolo codaan mele me dinixo, idegeledi baqa madewedi, laxokodi lowoodi codaan me daa.

³ Odan jiqinipegele mabaatege niqijo anele me dinixo, odan jeqenita, “Anagi anicooteloco naqani baanco anele”, pida niqijo madewedi beqenita, “Idiaaqadabititi!”, oqoa, domigenita, “Anagi anicooti digoina iiqo iwai maca inibaanco!”

⁴ Niqina nigidaaqenitiwaji, jaqawii niqidioko me daqa diniciamico, odan anodaageni mowookoni, codaan anodaageni mawinioko ja beyagi.

⁵ Anajipaatiwa akaami inioxoadipi yemaanigipi! AneotedoɁoji ja iomaqaditedicoace niqijoan madewetedi niqina iigo, eotedibige moyakadi meliodi eliwaqatakanegegi. Niqina madewetedipi owidi niliicaqajetecidi digoida miniwataqa AneotedoɁoji, igaataqa AneotedoɁoji jeqepaa iomaqaditedicoace eotedibige me yakadi me iige laalegenali, codaan meote me lionigipi anodibatege owidi anele miniwataqa, ane ligegi me yajigotediogi inatawece niqinaoko anoyemaa.

6 Pida akamaağakaamitiwaji bağademiitiogi niğinoa madewetedi micatağa niğina oko ane diğica jaoga. Pida jiğinaağinoa niğinoa liicotedi anetığadiboloiteenitiwaji, coda metığadixigita əoniwinoğodi moibanootağadici ane əanepilidi.

7 Coda jiğinaağinoa niğinoa liicotedi ane beyagi modotağatibige Jesus Liboonağadi anele. Aneotedoğoji yajigotedağawatiwaji Liboonağadi Jesus niğijo neğeniditedağawa makaami nepilidi.

8 Lotağanağaxi Aneotedoğoji nikeyetögowa liigenatakaneğegi niğijo ane Ninionigi inoatawece, niigenatakaneğegi anee, "Leeditibige memaanı eledi oko aneni makamaağadinemaanı." Nigotetenı niğida niigenatakaneğegi, ele aneni.

9 Pida nigawii əademaanıgi oko, jağawii ane beyagi, coda niigenatakaneğegi ikee makaami oko ane dağa yeteteteda liigenatakaneğeco Aneotedoğoji.

10 Igaatağa niğina oko nige yetete inoatawece niigenatakaneğeco, pida ida onidateci ane dağa yetete, odaa Aneotedoğoji laagedi niğini oko liciagi me laagedi niğijo oko ane dağa yeteteteda idiwatawece liigenatakaneğeco.

11 Igaatağa Aneotedoğoji niğijo anee, "Jinaağolagatakani!" Coda eledi mee, "Jinaağ aijee!" Nige dağa əolagatakani, pida aijee, akaami laagedi Aneotedoğoji liciagi niğijo oko ane dağa yeteteteda idiwatawece liigenatakaneğeco.

12 Enice, inoatawece ane əadotağa, coda inoatawece anawiite, awii liciagi anodaägee niğina oko ane yowooğodi Aneotedoğoji me iloikatidi nige doğoyoteteteda liigenatakaneğeco. Niğinoa niigenatakaneğeco onikeetögowa anodaa əonimaweneğegi me əodiwoko nibeyacaşa.

13 Igaatağa Aneotedoğoji icota me iwi anigoteta, coda me iloikatidi niğina oko ane dağa iwicode eledi oko. Odaa Aneotedoğoji idaägee aiwikode niğini oko. Pida niğina oko ane iwicode eledi oko, Aneotedoğoji başa iwicode niğini oko nige limedi me laagetedipi coda me iloikatidi inatawece oko ane doğoyiwağaditeda.

Leeditibige me jaxawanaga eledi oko, odaa ja jikeenaga me jinakatonağ a Aneotedoğoji

14 Inioxoadipı, nigica anokexaa ligegitibece me nakato Aneotedoğoji, pida ażeo ane iğenağ me ikee mewi mida eliwağatakaneğegi, ağıca jaoga niğijo ligegitibece. Coda Aneotedoğoji ażeote me yewiğatace niğini oko diğidoka leegodi mee mida eliwağatakaneğegi.

15 Nigica əonioxoa, oğoa domige əoniwaalo madewetedi ane diğica lowoodağagi, oteğexaağaga ane yeligo.

16 Odaa anigepidiğijo niğina akaamitiwaji jağabdeni, menita, "Natiinigoi, əadixigağawa Aneotedoğoji! Ele maniodi, madinixomi, coda akaamele!" Pida ağajicitatiwaji nigica ane yopotibige. Odaa niğijo əadotağa ağıca jaogate.

17 Jigidaağee mejiwağatakanağ. Diğidokida mejinağ me jinakatonağ a Aneotedoğoji, pida anejinağ me əodewiğ aikee mewi me jinakatonağ, odaa əotıwağatakaneğegi ağıca niwaló, pida liciagi niğina émeğegi.

18 Dağa yemaa ini oko anee, "Akaami eni manakatoni Aneotedoğoji. Pida ee eledi jinakato, coda jaote anele." Odaa jiğini eledi oko ane ninigodi, mee, "Jemaa manikeenitiwa manakatoni Aneotedoğoji, me digicata əabakedi anele. Pida ee başa jikeetəğawa me jinakato Aneotedoğoji leegodi niğinoa anele ane jaote."

19 Niçida makaami jowooğodi me iwağatakani mokiniwatece Aneotedoğoji me Gonoenogodi. Odaa doane mele! Pida jowooğotağa codaa me niwicidi abeyacağşa oyiwağadi mokiniwatece Aneotedoğoji me Gonoenogodi, codaa eliodi modoitalo.

20 Nagoodi ida yetole! Jikeetağawa niçina oko midokida me ligegi me nakato Aneotedoğoji, pida ageo ane liigenatakaneğegi, odaa niçica eliwağatakaneğegi niçini oko ağıca niwaló.

21 Aneotedoğoji yakadi şonelokodi Abraão niçijo jotigide me igenaşa leegodi ane loenataka, niçijo naşa eyiwağadi, odaa ja domaşa ibootalo Aneotedoğoji niçijo lionigi ane liboonağadi Isaque. Abraão eo ladienigi wetiadi, odaa ja ipeketeloco Isaque, jaigo me domaşa yeloadi me yocağaneğegi Aneotedoğoji.

22 Leeğodi me nakato Aneotedoğoji, odaa jegeo ane liigenatakaneğegi Aneotedoğoji. Igaaneğeo niçijo ane liigenatakaneğegi Aneotedoğoji, odaa jegepaanaşa yoniciwadi eliwağatakaneğegi.

23 Odaa jiğicotece niçijo aneeta Aneotedoğoji lotağanağaxi, niçijo mee, “Abraão nakato Aneotedoğoji, joanığidaa leeğodi Aneotedoğoji me yakadi me iniçina oko ane igenaşa.” Odaa jegeyatedigi Aneotedoğoji me “Lokaagedi Aneotedoğoji”.

24 Odaa ja jakataşa me jinataşa Aneotedoğoji me dibatetege oko me igenaşa leegodi niçina oko meo ane liigenatakaneğegi Aneotedoğoji, idıgida aleegodi niçina oko moka ligetibeceme nakato Aneotedoğoji.

25 Idaağigote Aneotedoğoji nağajo iwaalo agopeloan liboonağadi Raabe me yakadi me igenaşa leeğodi loenatagi anele, niçijo mele me dibatege mini ligeladi niçijoa şoneleegiwadi liigexedi Aneotedoğoji loiigi. Odaa Raabe yağaditiniwace niçijoa şoneleegiwadi me doğoyakadi laxakawepodi, odaa jegeo mopitibeci odibata eledi naigi me diğicata ane doidetema.

26 Igaataşa jiğidaağee niçina şodolaadi me diğicata şodiwigo miditaşa, odaa jeğemeğegi. Jiğidaağaga ejinaga nige daşa jaşa ane niğetedoğowa Aneotedoğoji me jikeenaga mewi mejiwağatakanaşa, odaa şotiendağatakaneğegi ja micataşa niçina émeğegi.

3

Leeditibige me jajacağataşa şonioladi

1 Inioxoadipi, jiniçikani değeliodi niçina akaamitiwaji doğowote me niğaxinağanadi niçina matecığıtiwaji. Igaataşa owoğotitiwaji niçina Aneotedoğoji nige iwi anigoteta oko, dağaxa me dakaketogodomi anigotedoğowa niçina ane jiiğaxinağagatece lotaşa Aneotedoğoji.

2 Okotawece idioka limedi minoa şobatico. Pida niçina oko ane diğicata me dibatá me dotaşa, joanığiniaağını niçica oko ane diğicata libatiigi, odaa yakadi me yajacağadi lolaadi.

3 Niçida moko jağate lowacaşa apolicağanaşa jağatibige me jajacağataşa, odaa jakataşa me jadeegağaticogi niçini eijeeğagi nelegi okanicodağica ane jemaanağaticogi.

4 Digowootiwaji nağana etogo-nelegi. Niçina niocodi ane yoniciwadi yamaşa, pida jakataşa me jadeegağatica etogo-nelegi jibakenaşa nolaakanagatawaanigi. Odaa nağana etogo igo niçica ane yemaa meyaticogi niçina nawaligenatakanaşa.

5 Jiğidaağee niçida şodoceligi catiwedi şonioladi. Jiğidaağee me lionicawaanigi me iteloco şodolaadi, niçida şodoceligi catiwedi şonioladi eote me idinanenağatece niçinoa anicinoa ane nelecoli.

Digawinitiwaji! Niçina galewakawaanigi yakadi meo me yabidi eliodi nialigi.

⁶ Niçida gonioladi liciagi noledi. Eetece inoatawece ane latopaco ane beyagi digoina iigo. Joaniçidaaqee niçida gonioladi eote inoatawece codaa eo godolaadi me napioyaqadi nibeyacaşa. Micataşa niçida gonioladi dağa noledi, niçina noledi ane dağa ipe, ane diiticogi oko abeyacaşa me nawikodeega. Niçini noledi yaqadi idatawece godewişa, inatawece godolaadi, inoatawece godowooko, codaa ane godoenataka.

⁷ Niçina oko ida loniciwaqateloco inoatawece ane newiqateloco niçina iigo. Joçoyokaagatidi niçino a ejedi ane doide, ilaaqaxodi, inoa anigotinigi iigo, codaa me noçojedi.

⁸ Pida baadiçica ane yakadi me yajacaqadi niçida godoceligi. Abeyacegegi niçida gonioladi, ağica ane yakadi dağa yajacaqadi, codaa nolee weneeno ane godeloadi.

⁹ Yakadi me jibakenaşa gonioladi me jogeeqatalo Goniotagodi Aneotedogoji ane Godiodi. Pida eledi jibakenaşa gonioladi me beyagi me jotaqanaqatibige eledi oko Aneotedogoji loenataka ane latopiwadi.

¹⁰ Idaaşida gonioladi noditicogi notaşa anodogetetibigimece Aneotedogoji, codaa me notaşa ane beyagi ane dakapetege eledi oko. Inioxoadipi, ayakadi diçidegejinaşa, niçida aigenaşa.

¹¹ Ina ninyogodi gate, inaaşina lidi ninyogodi, domigidokidata ane icoçotiwece? Aşidokida ane noditicogi!

¹² Inioxoadipi, domige yakadi ana ittişadixaşa me yajigo azeitona? Domige yakadi ana libatadi uuva me yajigo figo? Ayakadi! Codaa niçina lacilotibige ninyogodi gate ayakadi dağa yajigo lidi ninyogodi.

Ica godixakedi anewi

¹³ Domigica gadiwigotitiwaji oko aninoa lixaketedi, ane yowooğodi inoatawece? Niçini oko leeditibige me dinergenägadi mewaligi me ikee mida lixakedi. Codaa niçina meo loenatagi anele, odaa leeditibige me ibake lixakedi me diniwikodetibece lodox eledi oko.

¹⁴ Nigida anigida gadoceegegi, codaa nige eligidee catiwedi qadaaleşena, codaa migoleetibige me iğeni eledi oko madinelecaşateeni, jınaşa adinaxakenitibece leegodi mida godixakedi. Igaataşa nigadinaxakenitibece, niçida makaami awitaka, jaşakapetege niçijo liigaxinaganegegi Aneotedogoji anewi.

¹⁵ Odaa Aneotedogoji aniginiaa yajigotedağawa niçida godixakedi, pida niçida godixakedi liciagi lixaketedi niçina oko anida aneetege niçina iigo. Niçida nixakedi ikatece godolaadi meo ane yemaa, codaa icoçoticogi minitaşa diaabo.

¹⁶ Igaataşa niçina oko me dağaxa loceeşegi catiwedi laaleşena, codaa niçina me doletibige me yakadi naşatetigi, odaa niçina oko ailaşatiwage, owote lakataşa ane beyagi.

¹⁷ Pida niçina Aneotedogoji me yajigote lixaketedi oko, odaa niçica anee me yewişa niçini oko ağica lapioyaqajegi. Codaa niçini oko doletibige meo niçina eledi oko me ilaqatiwage. Niçini oko inoka doletibige meo aneletema eledi oko, codaa doletibige me lokaşegi okanicodaşica oko. Codaa eliodi me iwicode eledi oko, codaa eo inokina niçina ane yaxawa eledi oko. Niçina meo niçina anele, eotema inatawece oko, ağica ane dinetetema. Aşokeo me dağaxa meletema eledi oko.

¹⁸ Niçina anodoletibige mowo eledi oko me dağa nidelaga, codaa niçina mowo me dağalee dinotigimadetiwage niçina oko, oteşexaaşaga nidelaga,

liciagi enanağanağa. Odaa niçina anonopilağaditio başa anee me newiça niçina eledi oko moyaxawa me iğenatibigiwaji.

4

Niçina ane yemaatibigo ane lakatağa niçina okotigi niçina iiço

1 Amiina aneotiwiwaji makaami dinaxakawamigi, codaa madinidelegeni? Adinidelegenitiwaji leeğotedi niçinoa lemaanaga gadaalegenali ane beyagi, joaniçinaağowote memaani midele.

2 Domaşa iatenitibigliwaji anemaani, pida ağakati, joaniçidaa leeğodi naşa ədigidomitiwaji me aijee mawii makati niçina anemaani. Alideetiwaji, pida ağakati ane domeğemaani. Ideletigi makati ane domeğemaani, pida Aneotedoğoji ayajigotedağawa leeğodi atipokitalo.

3 Niçina mipokitalotiwaji Aneotedoğoji, odaa ağabaatege ane ədipoketegi, leeğodi beyagi əadowooko mipoki. Igaataşa inokemaanitibige Aneotedoğoji me yajigotedağawa ganigidi gadolaadi ane yemaa meo.

4 Niçida makaamitiwaji əadiciagi niçina ane noğolağatakanaga, igaataşa jişijo makaami nepilidi Aneotedoğoji, pida natigide jişikani me iwitece. Joşowooğotitiwaji niçina oko ane doletibige niçinoa ane lemaanaga niçina okotigi niçina iiço, niçini oko jegeo me laxakawa Aneotedoğoji. Niçina oko ane doletibige me lokağetedipi niçina oko ane doğoyiwagaditeda Aneotedoğoji, niçini oko jegeo me laxakawa Aneotedoğoji.

5 Jinağaleetibigliwaji Aneotedoğoji lotağanağaxi dağatooa niçijo ligegi, anee,

“Aneotedoğoji ixotedioğoji əodiwigo.

Pida niçidiaağidi əodiwigo ja doletibige niçinoa aninoatigi niçina iiço.”

6 Pida Aneotedoğoji eote mida eliodi əodoniciwaşa me jatamağajogotegi niçina ane beyagi. Joaniçidaa leeğodi Aneotedoğoji lotağanağaxi mee, “Aneotedoğoji lakapetegi niçina anağaxakeneğegipi, pida başa yaxawa

codaan me yajigote lonicawaşa niçina ane diniwikodetibece.”

7 Enice, ikanitecetiwaji Aneotedoğoji me iiğe əadewiğe. Atitetiniwace aatege əodaxakawa, odaa jegeloditağadomi.

8 Ipcitege Aneotedoğoji, odaa nebi jağaga ipegitedağagitiwaji. Ikani mawii ane beyagi, akaamitiwaji anakaami abeyacağaga, micataşa niçina oko me iwilegilibaağatedi ane napiroi. Jinağaleeğoteteni nowooko ane beyagi catiwedi gadaalegenali, akaamitiwaji anoleetibige memaani Aneotedoğoji, pida ağikani moleetibige memaani niçinoa anicinoa aninoa niçina iiço.

9 Adinigecağalögötitiwaji, acaagettiwaji, codaan me anoenitibece leeğodi manati əabeyaceğeco. Ikani me alajikanitibece, odaa adinigecağalögötitiwaji. Ikani maninitibece, odaa agecağalögötiti gadaaleğena.

10 Adiniwikodenitibecetiwaji lodee Goniotagodi Aneotedoğoji, odaa jağadawacenitacedibige.

Ağele me beyagi me jotaganağatibige eledi oko

11 Inioxoadipi, jinağadiniliitiwage. Niçina ane diliko, oğoa, domige ığoadi nioxoa, niçini oko ja beyagi me dotağatibige liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, codaan me beyagi me yowo liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Nige beyagi mawinitece liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa niçida makaami ağaleeğoteteni niçijoia niiğenatakaneğeco, pida jağawii makaami niçoağodi niçijoia niiğenatakaneğeco.

¹² Iniwa oniniwatece ane yakadi meote niigenatakanegeco, codaan me iwi oko, Niçijoa Aneotedoñoji ane yakadi meote oko me yewigatace, codaan me yakadi meote oko me yeleo. Pida, bañakaami, amijjo ane yajigotañawa ganañatetigi me ñadigoatita oko? Añica ane yajigotañawa!

Anodaañejinaga me jowooña niçica ane jaøga natiinigoi

¹³ Atacolitecetiwaji niçinoia yotaña, akaami ane adinañaxakenitibece, niçina me eni, “Niçina noko, ogoa, domige natiinigoi, iniña manitaña nañani nigotaña. Idiaañejonaga onidateci nicaañabi, jaøgate ñonoojetekico, odaa owidi inigaanyagatece dinyeelo.”

¹⁴ Ñakatitiwaji midaga alitigi ñagegi leeñodi añowooñgotitiwaji niçica ane ixomañateenitijo natiinigoi. Igamodañee gadewiña? Gadewiña liciagi niçina ewiidi niçina me nigoitijo. Aleegi mina niçina ewiidi, odaa ja ma.

¹⁵ Niçida makaamitiwaji leeditibige midaga ñagegi motañani, “Nige yemaa Aneotedoñoji, eote ñodoniciwaña me ñodewiña, odaa jaøga ane ñodowoogo me ñobakedi.”

¹⁶ Pida natigide, jañadinabakenitibece leeñodi makaami anañaxakeneñegipí. Odaa idokeeta niçina madinabakenitibecetiwaji, odaa jañawii ane beyagi.

¹⁷ Enice, niçina oko ane domaga yakadi meo anigida anele, pida ageo, niçini oko jegeo ane beyagi.

5

Najoñeñeco niçinoia liicotedi

¹ Natigide, akaamitiwaji anakaami liicotedi, atacolitece niçinoia yotaña! Anoeni, codaan macaagetibecetiwaji leeñotedi ñadawikodico anenagi niçina Aneotedoñoji nige ñadiloikatititiwaji.

² Niçinoia ñaniliicagajetecidi ja neladi. Ipilañawaana ja yelio ñadowoodi libinienaga.

³ Ganibeexo codaan me ñanioolo ja digowi. Odaa niçica ligowiña ikee makaami nilaagetedipi. Niçini ligowiña micataña daña yelio ñadoolatedi, liciagi noledi me yalegi, odaa ja yaagadi ñadolaadi. Igaataña niçinoia nokododi matecoñoteeni ñaniliicagajetecidi joñowidijedi nokododi niçina iigo.

⁴ Digawinitiwaji! Jañaninaalenitiniwace codaan añediani ñadiimetedipi ane nibaañateloco ñadixogotagi. Odaa Aneotedoñoji aneliodi loniciwaña ja wajipatediogi me dinalomege.

⁵ Niçida makaamitiwaji inokoleetibige me ñadilakiitiniwace, codaan makamaña adinocañaneñeni me oniteloco niçina iigo. Jigidaa nañakaami ajakalodipi, odaa Aneotedoñoji ja igo me ñadaagatititiwaji, liciagi monigodi wacali ajakalodi baanaña icota mele monigodi moyeligo.

⁶ Odaa ja ñalaagetedipi codaan manigoti niçijo oko anele, ane diçicata mowo ane beyagi, codaan añica nimaweneñegi ñogoojetetañawa.

Leeditibige me idinatiigatalo ñadawikodico codaan leeditibige me jotaganeñenaga Aneotedoñoji

⁷ Akaami inioxoadipi, adinatiitalo ñadawikodico niñepaañicota lanokegi Goniotagodi. Digawinitiwaji! Niçina bajendeoodi nibeotegi me ili niçinoia elanigijedi niñepaañicota limedi me yopilañaditedio. Niçinoia lawodigijedi eliodi niwalótema, pida adogowikomata migetaña nipadi me nibeotegi limedi ebicitedi.

⁸ Akaamitiwaji jișidaağenitiwaji, manibeoonitege codaajinaağowikomataa. Pida oleetibige matiteteloco ąatiwağatakaneğegi, igaatağa ja nipegi lanokegi Goniotagodi.

⁹ Inioxoadipi, jinaga alaagetedeta eledi oko amanagawini Aneotedoğoji aiwi anigotedağawatiwaji. Niğica lanokegi Goniwinogodi ja nipegi.

¹⁰ Inioxoadipi, analakitibigetiwaji nişijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, odaa awii digo mijotağa. Nawıkodeeşa leeğodi moditece Aneotedoğoji ane iğete, pida odinatitalo inoatawece ane lawikodico.

¹¹ Digowootiwaji! Jakatağa ina me ninitibiwaji nişijo oko ane datitetiniwace, codaaa me doğika monakato Aneotedoğoji, nişijo me nawıkodeeşa. Codaajagajipaatatiwaji natematigigi Jó, me dinatitalo owidi lawikodico. Codaaowoogotitiwaji nişijo me dawikode, odaa niğidiaağidi Aneotedoğoji ja yaxawa, odaa owidi niğicoa ane yajigote anele. Ewi Aneotedoğoji meliodi meletedoğodomi, codaaa meliodi me əodiwikode.

¹² Akaami inioxoadipi, ejitagawatiwaji nişina ane dağaxa mida ane jaoğa. Nişina mawii əagegi mawii okanicodaağica əabakedi, jinağabakeni liboonağadi niğiniwa ane ideite ditibigimedi, oteğexaağaga niğinoa aninoa digoina iigo, oteğexaağaga okanicodaağica gaantigica eledi. Pida nişina madinilakidenitege eledi oko, onexaağeni, "Jao!", ogoa domige eni, "Aja!" Odaa nişina midaşa alitigi əagegi motağani, odaa Aneotedoğoji ağakaami laagetedipi nige dağabo mawii nişijo ane əagegi.

¹³ Niğica oko əadiwigotitiwaji ane dawikode, ipokitalo Aneotedoğoji me yaxawa. Niğica aneliodi me ninitibece, ele me digaanağatibigimece Aneotedoğoji.

¹⁴ Niğica ane deelotika, odaa aniditiogi lacilodi anoiğe loiigi Aneotedoğoji moyatecəgoteloco, odaa odipokoteloco me yaxawa Aneotedoğoji. Codaaleeditibige moyatita najidi lacilo, oibake Liboonağadi Goniotagodi modipokotalo.

¹⁵ Niğidiwa lacilodi nigoyiwağadi Goniotagodi me icilatidi nişina eelotaginaşa nişina modipokoteloco, odaa icí. Niğica loenatagi ane beyagi nişina eelotaginaga, nigodipokotalo Goniotagodi, odaa Goniotagodi ja iwilegitetema laaleğena libeyaceğeco.

¹⁶ Enice adinatematiitiwage nişina me idatibece əabeyaceğegi, codaaa ipokiteloco miniwataga Aneotedoğoji nişina eledi oko ane neelotikanaga, amanagawini Aneotedoğoji əadicilatititiwaji. Nişina oko ane iğenaga lewiga nige dipokotalo Aneotedoğoji, odaa lipoketegi ida eliodi loniciwaga, igaataşa Aneotedoğoji idioka limedi me wajipate nişini oko.

¹⁷ Elias inaágina əoneleegiwa digo mokotaga. Pida eliodi me yotaganeşe Aneotedoğoji. Odaa ja dipokotalo me daşa datiode. Odaa ağaleeğica ebici degenitinigiigo niğicoatigilo itoatadiğida nicaağape niğigo meeya.

¹⁸ Pida niğidiaağidi naşa ixomağatedijo nişijo nicaağape, odaa ja yotaganegetace Aneotedoğoji, dipokota me datiode. Odaa Aneotedoğoji ja niwakatee eliodi ebici, odaa ja ilitace nawodigijedi.

¹⁹⁻²⁰ Inioxoadipi, niğica nişina akaamitiwaji aneyamağatice, odaa ja ika me diotecinaigi anewi, pida niğica eledi oko aneo mopitalo Goniotagodi nişijo aneyamağatice, ele manalakitibigetiwaji, nişina aneo nişijo aneyamağatice mopitalo Goniotagodi, codaaa me yaxawa me ika naigi ane beyagi, nişini oko ane yaxawa eledi oko jegeo nişina oko abeyaceğegi me dağadiaa leegitalo me yototedice Aneotedoğoji, codaaa eo Aneotedoğoji me ixomağateetedice niğicoa anowidi libeyaceğeco nişini oko.

ODOEJE LIWAKATE PEDRO

Pedro libakedi me nomiigomigi niçijo negenidite Jesus ijaagijo nioxoa anodita André modiotibece. (Awiniteloco Mateus 4.18). Pedro idioka limedi me yelogo, icaa ina dağa lacilo niçijo anodiotibece Jesus, pida dinetetema Jesus niçijo nogoniwilo. Niçijo Jesus noşopitedibigimece ditibigimedi, odaa Liwigo Aneotedoçoji ja dinikateloco me iiçe lewiga Pedro, odaa ja diniigi lakataşa. Liwigo Aneotedoçoji yajigota Pedro mabo laalegena coda me yajigota lixakedi me dotaşa niçina me yalağatalo Jesus lodox lacilodi judeutedi. (Awiniteloco Atos 2; 4.8). Pedro idí naçadi liwakate didikotibige niçijo anonakato Goniotagodi anilaagitibece leeğodi moiatetibece. (Awiniteloco 1.1).

Pedro idí naçadi liwakate meo loniciwaşa niçina anonakato Goniotagodi me leeditibige me ninitibigiwaji niçina minoa ane dakaketema, leeğodi Aneotedoçoji idi me yetetetedogodomi şonaşajegi ane daşa da. Niçidiaşaşıdi Pedro ja niladeetiniwace me leeditibige moyiwaşadi lajoinaşanegeco niçina anoiige niişotedi, coda aaşaşa yajoi niçino a niotaka moyiwaşadi nio-tagododi me daşa notaşanaşateloco, leeğodi Cristo adotaşatedibecen aña dawikodetedogodomi. Pedro najoitiniwace wadonadi me leeditibige me dineemitetiwage. Coda aaşaşa yalaşata me daşaxa mele me jawikodeeşa niçina me jaoga anele, aliciagi niçina me jawikodeeşa leeğodi me jaoşa ane beyagi. Leeditibige me diğica me jaoşate niwicidi noenataka, pida ele miniokiniwateda Aneotedoçoji me jogeeşatalo. Pedro eo leemidi maleeşino a eletidi nawikodico anenagi, pida leeditibige me ninitibigiwaji. Pedro didikotibige lacilodi anoiige lapoli loiigi Goniotagodi me dowediteloco loiigi Cristo, coda me dinilionigatiditibigiwaji, coda me dinoweditibigiwaji, leeğodi Godaxakawa idioka limedi me doletibige me yaagadi eliwaşatakaneggegi.

Pedro yecoaditibige niçijo noiigi Aneotedoçoji ane iolatedicoace me loiigi

¹ Ee Pedro, ee lişexegi Jesus Cristo. Jiwakateetibige naçadi iwakate notaşanaşaxi miditaşa niçidi noiigi Aneotedoçoji ane iolatedicoace, ane ialetibigiwaji midiwataşa eletidi iişotedi, odaa jogoyaladi epaa nipodaşa. Odaa jişilaagiteloco midiwataşa nipodaşa Ponto, Galácia, Capadócia, Ásia aniaa Bitínia. Odaa jişidiaşa makaamitiwaji iomışigipi.

² Anıgicatibige daşanitiniwaciwaji, Aneotedoçoji ane Godiodi, ja şadiolaatedicoacetiwaji leeğodi jişidaa ane yemaa. Odaa Liwigo Aneotedoçoji ja şadiomaşatiticoacetiwaji makaami epoka nepiliditeda, coda eotedibige me iwaşatitiwaji Jesus Cristo ane nadooğodi epaa lawodi me şadapitaşatitetema inoatawece ane şabeyaceşeco.

Jemaa Aneotedoçoji mepaanaşa daşaxa meletedaşadomitiwaji, coda meote şadaalegenali mele.

Anodaagee me inibeoonağatibigege niçica şonogeedi Aneotedoçoji ane na-jigotedogowa

³ Jiwenigidenaga Aneotedoçoji ane Niotagodi coda me Eliodi Goniotagodi Jesus Cristo. Leeğodi daşaxa me şodiwikode, odaa jegeote gela şodewiga, coda eote me inibeoonağatege midioka limedi me şodewiga leeğodi Jesus Cristo me yewiğatace niçijo me yeleo.

⁴ Coda eote me inibeoonağatege niçica anicota me yajigotediogi lionigipi. Najigotedogowa niçina şonogeedi ane daşa beyagi, coda aşıca

gaantokaağıdi libeyacağajegi, oteğexaağaşa lapioyağajegi, codaan aqalee ma, ane yetetetedoğodomitiwaji digoida ditibigimedi.

⁵ Leeğodi manakatonitiwaji, odaa Aneotedoğoji doweditedağalocotiwaji. Nişina me doweditedağalocotiwaji, ibake epaa nimaweneğegi me ikeetediogi inatawece oko meote ağadewiğä ane diğica liniogo digoida miniwataşa. Icota meote nişida anejitağawa nişica nigowidijegi noko.

⁶ Leeğodi nişica şonogeedi anejita, odaa eliodi maniniitibecetiwaji. Pida natigidawaanigi, ejime leeditibige makaami agecağalodipitetiwaji, leeğodi owidi nawikodico anetığadicini adiniciamico.

⁷ Nişinoa nawikodico enagi moikee mewi manakatoni Goniotagodi. Macataşa oolo me dinelio, pida oyokoletiogi noledi naşana oolo monoğä icoatawece lapioyağajetedi, owotibige me yapidi naşana oolo. Odaa jişidaağodigota moibinie naşana oolo. Odaa nişinoa şadawikodico liciagi nişijo noledi ane ibinie naşana oolo. Gatiwağatakaneğegi dağaxa me diniwaloe caticedi naşana oolo, odaa Aneotedoğoji ika nişinoa şadawikodico moici şatiwağatakaneğegi me noğä nişina ane diğica jaoga, odaa eo mepaanaşa yoniciwadi şatiwağatakaneğegi. Odaa nige dopitedijo Jesus Cristo, Aneotedoğoji dogetetedağawa, codaan şadiweniğidenitiwaji, codaan eote şaboonağadi me nelegi leeğodi meliodi şatiwağatakaneğegi.

⁸ Idaağidata me diğicoateda manati Goniotagodi, pida emaani. Idaağidata me diğicoateda manati nişina natigide, pida anakatoni, odaa eliodi maniniitibecetiwaji, codaan oteğexaağaga akati melogoti anodaagee şadinikegi.

⁹ Eliodi maniniitibecetiwaji leeğodi jişidaa adinananalitigi me şadewikitema Aneotedoğoji leeğodi manakatoni.

¹⁰ Nişijo anoyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji nişijo jotigide domeğeliodi modoletibige moyowoogodi Aneotedoğoji anodaağigote meote nişina oko me newiğatace. Oyelogoditedibece nişica Aneotedoğoji me ikeetediogi anodaağigote me şadewikatititiwaji, micataşa nişina oko naşa dinigaanyetece noğeedi.

¹¹ Eledi domoğoyemaa moyowoogodi nişica noko Aneotedoğoji nige niğe Cristo, codaan anodaägeeteda me dinikee. Odaa Liwigo Cristo anini miditaşa ikeetiogi Cristo me dawikode nige dinikatedini, odaa nigidiaağidi Aneotedoğoji eliodi me iweniğide digoida ditibigimedi.

¹² Aneotedoğoji ikeetediogi nişijo anoyelogoditedibece lowooko nişijo libaketedi me dağa yaxawatiogi, pida nişijo libaketedi başa şadaxawani akaamitiwaji anajipaatalo latematiko, nişijo naşajipaatalo nibodicetedi anele aneetece Cristo. Aneotedoğoji niğe Liwigo ane icoğotibigimece ditibigimedi me yajigotediogi nimaweneğegi nişijo anoyatematitedibece nişijo nibodicetedi anele. Codaan me nişicoa aanjotedi domoğoyemaa moyowoogodi nişinoa nibodicetedi anele ane yalağatalo Cristo.

Aneotedoğoji eniditedogowa miniokiniwateda me şadewigatema

¹³ Enice adinenyağatitiwaji mele mowookoni codaan mowoğoti anewi. Adinowetitiwaji, codaan ajacağati şadakataşa. Jinişikani me anibeoonitegetiwaji Aneotedoğoji micota me yajigotedağawa nişica ane dağaxa mele nigmota me dinikeetace Jesus Cristo.

¹⁴ Iwağati Aneotedoğoji micataşa nişina nionigi meyiwağadi eliodi, odaa jinagaleegawiite nişijo şadakataşa ane beyagi anawii nişijo maleedoğowoogotiteda Aneotedoğoji.

¹⁵ Pida awii inokina ane yemaa Aneotedoğoji, leeğodi jişiniaağeniditedağawatiwaji makaami nepilidi, codaan miniwa aqica aneetege ane beyagi.

16 Igaatağa Aneotedoğoji lotağanağaxi ikee ane ligegi, niğina mee, "Awalacetege inoatawece ane beyagi, leeğodi ağica anejitege niğina ane beyagi."

17 Niğina motağaneğeni Aneotedoğoji, enitalo, "Eiodi". Niğina me iwi anigotediogi inatawece oko, idokida anigotediogi, odaa yedia oninitecibeci leeğodi niğicoa epaa loenataka. Odaa ele midioka limedi me eemiteetigi Aneotedoğoji maleğinaağonitelocotiwaji niğina iiğo micatağa niğina oko iomijeğip.

18 Igaataşa owooğotitiwaji niğijo loojedi Aneotedoğoji ane yedia me ęadikanitedicoace me oniteloco niğijo lakatağa jotigide ęadaamipi, niğijo lewiğa ane diğica jaçga. Aneotedoğoji ayatite oolo me yedia, oteğexaağağa beexo, niğinoa anepaça aniaditema niwaló.

19 Pida niğijo neğeote me ęadiwokoni niğijo jotigide aneni me ęadewiki, niğijo loojedi Aneotedoğoji ane yedia, lawodi Cristo, ane dağaxa mida niwaló. Cristo liciagi niğina waxacoco ane diğica libeyacağajegi codaa ağaca lete anoibotalo Aneotedoğoji.

20 Maleğicatibige dağa yoe Aneotedoğoji niğina iiğo, nağakaa iolatedice Cristo, odaa Aneotedoğoji ikee Cristo digoina iiğo niğinoa nokododi, meote ane dağaxa meletağadomitiwaji.

21 Leeğodi aneote Cristo, jağanakatonitetiwaji Aneotedoğoji aneote Cristo me yewiğatace niğijo moyeloadi, odaa yajigoteta owidi liweniğideneğeco, codaa me nimaweneğegi. Joaniğidaa leeğodi manakatonitetiwaji Aneotedoğoji, codaa manibeoonitege meote me ęadewikitace.

22 Ja ęadapititeciwaji ijoatawece ęabeyaceđeco niğijo nağa iwağati Aneotedoğoji lotağa anewi, odaa jiğidaa memaanitiwaji ęanioxoadipi me doğokawii. Odaa jeğepaanağa emaani oninitecibeci ęanioxoadipi mele ęadaaleđena.

23 Igaataşa niğida ęadewiđa gela aixomağatijo, aliciagi ęadewiđa anoyajig-otağawa ęadiododipi. Pida ida ęadewiđa gela leeğodi Aneotedoğoji lotağa, ane micatağa niğina anida lewiğa, odaa ağica dağa ma.

24 Niğidiwa Aneotedoğoji lotağa modi,
"Inatawece niğina oko liciagi niğina nadegogo,
codaa libiniği liciagi niale lawoço.
Igaataşa nadegogo aleegi mina odaa ja yadilo,
odaa lawoço ja niwadetedini.

25 Pida lotağa Goniotagodi Aneotedoğoji biğidioka limedi midiwa." Niğidiwa Aneotedoğoji lotağa onadeegitağawatiwaji niğijo noğoyatematitağawatiwaji nibodicetedi anele anoyalağatalo Cristo.

2

Aca wetiga ewike, idiaa loiigi Aneotedoğoji ane iolatedicoace me nepilidi

1 Enice ikani mawii inoatawece ane beyagi, jinağalee awitaka, codaa jinoğokaawii makaami ele doğoleetibige minaalenii oko, codaa jinağa anoceetema eledi, codaa jiniğilikoni.

2 Niğina nigaanigawaanigi ane gela menitini dacaagetibece doletigi milibi, odaa awii liciagitiwaji, oleetibige Aneotedoğoji lotağa ane jiciaceeketegi niğinoa lotiidi enido. Niğidiwa notağa liciagi lotiidi enido ane diğica lapi-oyağajegi, odaa jiğidaağow me ili ęatiwađatakaneđegi, odaa ele mowooğoti niğinoa niğaxinağaneğeco ęotiwađatakaneđegi. Odaa jiğidaa nige ili niğida ęadewiđa gela.

³ Lee^godi ji^gicinitiwaji coda^a owoogoti Goniotagodi midioka limedi meotedo^godomi anele.

⁴ Goniotagodi liciagi na^gana weti^ga ewike. Goneleegiwadi oyaditicogi we na^gani weti^ga micata^ga ni^gina naagogo moyaladi. Pida Aneotedogoji ba^ga isolatedice Goniotagodi odaa yakadi me liciagi na^gana weti^ga ane da^gaxa mida niwaló.

⁵ Ni^gina managitiwaji miniwataga Goniotagodi, Aneotedogoji eote ni^gida makaamitiwaji makaami noiigi ane micata^ga diimigi ane di^geladetigi Liwigo Aneotedogoji. Ni^gida makaamitiwaji gadiciagi ni^ginoa wetiadi ewika^ga ane ibake Aneotedogoji me yoe diimigi. Odaa Aneotedogoji gadioma^gatitediciwaji mabaatema midita^ga loiigi ane liciagi diimigi. Coda^a ajicalotiwaji Aneotedogoji ni^gicoa goboona^ga ane yemaa. Ni^ginoa goboona^ga ni^ginoa godiweni^gidenaganegeco ane ico^gotiwece godaalegena. Jakata^ga me jajica^gatalo ni^ginoa goboona^ga lee^godi ni^gijo Jesus Cristo aneotedo^godomi, ni^gijo na^ga diniboote Aneotedogoji.

⁶ Igaata^ga diniditeloco Aneotedogoji lota^gana^gaxi ni^gica Aneotedogoji ane ligegi, ni^gijo negee,

“Digawini!

Idejatice manita^ga inigota^ga Sião
na^gani weti^ga ane da^gaxa mida
ane jaoga ni^gina me joena^ga diimigi.

Ni^gina oko ane jiolatice liciagi na^gana weti^ga ane da^gaxa mida niwaló.

(Ida niwaló lee^godi

liciagi ni^gina lipoda^galadi diimigi.)

Odaa ni^gina oko ane nakato Ni^giniwa ane jiolatice,
ni^gidioko a^gica da^ga dininaale.”

⁷ Na^gani weti^ga da^gaxa me diniwaloeta^gadomi akaamitiwaji ananakatoni Goniotagodi. Pida Aneotedogoji lota^ga yalagata ni^gina ane do^goyiwa^gaditeda Goniotagodi, ni^gijo negee,

“Na^gani weti^ga anoyokoleticogi we ni^gijo anoyoe diimigi,
na^gani weti^ga ewi me dinanatigi me na^gaca weti^ga
ane da^gaxa me diniwalo ni^gijo no^goyoe diimigi.”

⁸ Madita^ga Aneotedogoji lota^gana^gaxi aa^gaga diniditini ligegi, anee,
“Na^gani weti^ga eo mina oko ane nixipa^ga,
oda^a je^genitiniwace.”

Ni^gina oko nixipa^ga ni^gina me do^godoletibige ni^gijo na^gi anewi lee^godi
me do^goyiwa^gaditeda Aneotedogoji lota^ga. Odaa ni^gina me nixipa^ga,
Aneotedogoji li^genatakanegegi.

⁹ Pida Aneotedogoji gadiolaatedicetiwaji makaami loiigi, eote micata^ga da^gakaami nisacerdotitedi inionigi-eliodi, akaami noiigi ane isolatedice miniokiniwateda modibatema, noiigi anepoka nebiteda. Aneotedogoji gadiolaatedicetiwaji melogotitedibece ni^ginoa gabinico aneote, Jiginiaa eniditeda^gawa me ikani nexoca^ga coda^a makaatiwece manita^ga lokokena ane libinienia lodoe.

¹⁰ Ni^gijo jotigide a^gica da^gakaami noiigi, pida ni^gina natigide ja^gakaamitiwaji noiigi, loiigi Aneotedogoji. Ni^gijo jotigide a^gowoogotitiwaji Aneotedogoji meliodi me iwicode oko, pida ni^gina natigide Aneotedogoji ja ikeeteda^gawa meliodi me gadiwikodenitetiwaji.

Leeditibige mejiwa^gata^ga ni^gina anida na^gatetigi

¹¹ Inioxoadipi yemaanigipi, ni^gida makaamitiwaji gadiciagi ni^gina iomigigipi coda^a gadiciagi ni^gina anokenagi dalita ni^gina iigo. Odaa

jipokotaqawatiwaji me daqawii ane beyagi ane lemaanigi meo niqina godolaadi, igaataqa niginoa golidaqataka icaaniqigota niqica godiwigo.

¹² Leeditibige mele aneni me gadewiki maleeqawaanitege niqina oko ane doqoyowoogoditeda Aneotedogoji, icaaqica nige beyagi modotaqatibigaj. Odaa jiqidaagee nigonadi niginoa gadoenataka anele, odaa joqoiweniqide Aneotedogoji niqica noko nigicota me iwi anigotediogi niqina oko leeqodi niginoa loenataka anowote.

¹³ Iwaqatitiwaji inatawece niqina oko anida naqatetigi amaleegaqa oiwенигide Goniotagodi. Codaa iwaqatitiwaji inionigi-eliodi, anida naqatetigi caticedi niginoa eletidi anida naqatetigi.

¹⁴ Codaa iwaqatitiwaji inatawece niqina anida naqatetigi ane liigexedi inionigi-eliodi moiloikatidi niqina oko ane lakapetegi lajoinaqanegeco inionigi-eliodi. Inionigi-eliodi iiqe niqina ane niiqenatakanaqa moiweniqide niqina anoyiwaqadi niqijo lajoinaqanegeco.

¹⁵ Igaataqa Aneotedogoji yemaa me oeni niqina anele. Joaniqidaa qanimawenegegi manibatooni nioladi niqina oko yetoledi anodi me lakapetegi qatiwaqatakanegegi.

¹⁶ Ele me gadewiki micataga niqina oko Cristo ane noqatedicogi miditaq niqidi nibeyacegegi ane igoetiniwace. Pida jinoqopilitaceloco mawii niqina ane dakapetegi liiqenatakanegeco Aneotedogoji leeqodi agalee leeditibige moteteni liiqenatakanegeco makati gela gadewiga. Pida idoka gadewikitema makaami liotagipi Aneotedogoji.

¹⁷ Eemiteetibige inatawece oko. Codaa leeditibige memaanitiwaji inatawece gonioxoadipi anonakato Goniotagodi. Ele menegegi eemiteetibigetiwaji Aneotedogoji codaa madoiitalo. Odaa eemiteetibige inionigi-eliodi.

Cristo ja nikeetedogowa ane leeditibige mejinaga niqina me jawikodeega

¹⁸ Niqida makaamitiwaji anakaami niotagipi, leeditibige midioka limedi me iwaqati qaniotagododi, codaa me eemiteetigi. Jinaga eemiteetigi inokina niqina qaniotagododipi anele anoyowo niqina aneletaqadomitiwaji. Pida aagaqa eemiteetigi niqina qaniotagododipi ane abeyacegegipi.

¹⁹ Igaataqa Aneotedogoji ibinie niqina oko ane ixomaqateetedijo lawikodico niqina me dawikode leeqodi meo anele, codaa Aneotedogoji ibinie leeqodi me yowoogodi niqica ane yemaa.

²⁰ Niqini ganecalailegi nige gadalakeni leeqodi mawii ane beyagi, idaagida me ixomaqateenedijo gadawikodico, aqica qanoqeeditalo Aneotedogoji. Nigawii niqina anele, pida ganecalailegi idokee meo mawikodee, codaa nige ixomaqateenedijo niginoa gadawikodico, odaa Aneotedogoji ja gadibinieni.

²¹ Igaataqa Aneotedogoji eniditedaqawatiwaji mawii niqica ane yemaa, odaa yemaa me ixomaqateenedijotiwi anele. Leeqodi ijaaqijoja Cristo dawikodetedogodomi, odaa ja nikeetedogowa ane leeditibige mejinaga niqina me jawikodeega. Odaa leeditibige me jaoga liciagi Cristo anee niqijo me dawikode.

²² Agica daqa dibatá, oteqexaaqaga diwitakateda.

²³ Niqijo oko noqoniweenigetedice Jesus, oteqexaaqaga ditinegeteda. Pida ikatetece Aneotedogoji mepaa iwi niqica loojedi niqijo anowotema ane beyagi me nakapetegi niqijo oko, leeqodi Aneotedogoji idioka limedi meote ane igenaga niqina me iwi anigote oko.

²⁴ Aneotedogoji iloikatidi Cristo leeqodi gobeyacegeco niqijo moyototedeloco lolaadi nicenaqanaqate moyeloadi. Odaa jiqidaa aneotedogodomi,

odaa ja micatağa daga Ɂodeleo aqalee jakataşa me jaoga ane beyagi, codaan micataşa daga Ɂodewigatace me jaoga niqica ane iġenaga. Leeġodi Cristo moyacilotidi, odaa yakadi me icilatidi codaan me Ɂodiwigo.

²⁵ Niqijo jotigide Ɂadiciagitiwaji niqinoa waxacocoli ananiadi, pida niqina natigide jaġadopilitalotiwaji me iwitece Niqjoa ane dowdeditedağaloco micataşa niqina nowienoġodi waxacocoli, odaa iżoaditedağawatiwaji.

3

Pedro yalaġata wadonadi

¹ Digo anodaagee niqinoa niotaka moyiwaġadi niqinoa necalaixedi, odaa jiġidaga leeditibige me eni akaami iwaalepodi anakaami wadonadipi, iwaġati Ɂadodawadi. Odoo niqina nigani iwaalo anini lodawa analeedaġa eyiwaġaditeda Aneotedogoji lotaga, niqini Ɂoneleegiwa icota me nakato Goniotagodi nige nadi anodaagee lewiġa lodawa meo inokina ane iġenaga, odoo naġani iwaalo aleeditibige degeo ligegita niqini lodawa.

² Odoo niqini Ɂoneleegiwa ja nadi lodawa meliodi me deemitetibige Aneotedogoji, codaan me nadi meo inokina ane iġenaga.

³ Jinoġoleetibige makaami libinienigipi inokina niqina manadini, diġidioka limedi madinitecitibece, mabakeni Ɂanadinaqajetecidi, niqilagi oolo, ogoa domigetaġa wetiġa anida niwaló, ogoa domigetaġa ina madinixomitinigilo nowoodi libinienaga ane dakake loojedi.

⁴ Pida oleetibigetiwaji makaami libinienigipi catiwedi Ɂadaaleġenali ane doqoyakadi monadi niqina oko, codaan adinelio. Oleetibige makaami okaaġegi, codaan jiniġikanitiwaji gaantokaaġini degeo Ɂagecaġalogo, odoo idioka limedi makaami libinienigipi catiwedi Ɂadaaleġenali. Aneotedogoji nadi niqida me daġaxa me diniwaloe caticedi oolo anaġana wetiġa ane diniwaloe.

⁵ Igaataġa niqijo jotigide jiġidaagee me dinibinetibigiwaji catiwedi laalegenali niqijo iwaalepodi ane diniomaġaditicoace modibatema inioġiniwateda Aneotedogoji, codaan onibeotibigege anele Aneotedogoji aneotetema. Odoo niqjoa lodawadi niqijo iwaalepodi idioka limedi moyakadi me libinienigipi leeġodi moyiwaġadi niqjoa lodawadi.

⁶ Sara jaġanaġana leeġodi idioka limedi meyiwaġadi Abraão, odoo idokeyatigi “Iniwa-aagodi”. Natigide niqida makaamitiwaji iwaalepodi ja micataġa daġakaami lionigipi Sara nigawii niqina anele, odoo jiniġikani gaantokaaġini degeo Ɂagecaġalogo, codaan degeo madoiitibecetiwaji.

⁷ Akaamitiwaji, Ɂoneleegiwadi, anakaami wadonadi, jinaġalataġani, codaan analikitibige mepaġa daġaxa me Ɂadoniciwati caticedi Ɂadodawadi. Codaan eemiteetibige, igaataġa Aneotedogoji eote akaamito Ɂadodawadi me Ɂadewikitace. Nigidaaġeni, odoo aqica ane Ɂadibeyacaġati niqina motaġaneġeni Aneotedogoji.

Niġica ane leeditibige mejinaga niqina me jawikodeeġa leeġodi me jaoga anele

⁸ Niqinoa owidijedi yotaġa. Akaamitawecetiwaji ele midokida ane gadwoogo, codaan ele mowoġoti mawii aneletema oninitecibeci oko. Ele memaanitiwaji Ɂanioxoadipi, codaan ikeeni memaanitiwaji niqina ane nawikodeeġa. Oleetibige makaami libinienigipitema eledi oko, codaan adinikodenitibece lodee eledi oko.

⁹ Niġica niqina oko aneo ane beyagitaġadomi, jinaġa domaġawii ane beyagitema. Codaan jinaġa ameni niqina oko ane Ɂadame. Pida ipokitalo

Aneotedo<ğoji me ibinie niğini oko, igaatağa Aneotedo<ğoji eniditedağawa makaami lionigipi eotedibige me yakadi me ağadibinienitetiwaji.

¹⁰ Igaatağa Aneotedo<ğoji lotaşa yalağata niğini oko, mee,
“Niğina oko ane yemaa midioka limedi me ninitibece,
codaa nige yemaa niğinoa nokododi me yewiğa meletema,
leeditibige me yajacagadi nioladi me degeetece niğina ane beyagi,
oteğexaaşaşa inaale eledi oko.

¹¹ Codaa leeditibige manojicetema niğina ane beyagi,
odaa ele meo anele.

Leeditibige me yaxawa niğinaoko me dağa dinotigimade,
codaa ele midioka limedi me dinoniciwağadi me iletibigo me dağa
dinidelege.

¹² Igaatağa Goniotagodi Aneotedo<ğoji idioka limedi me niwite niğina ane
ığenatibigiwaji me doweditedeloco.

Codaa idioka limedi me wajipatediogi niğina moyotağaneğe.

Pida Goniotagodi Aneotedo<ğoji biğidioka limedi me lakapetedipi niğina
anowo ane beyagi.”

¹³ Nigadinoniciwağatitiwaji mawii niğina anele, ağica aneo ane
beyagitağadomitiwaji.

¹⁴ Pida nige awikodee niğina mawii ina ane ığenaga, Aneotedo<ğoji eote
me aniniitibece. Odaa jinagadoiita niğina anowo mawikodee, oteğexaaşaşa
adinigecagaloğotiti.

¹⁵ Pida oğeetetaloo Goniotagodi Aneotedo<ğoji catiwedi gadaaleğenali, codaa
oleetibige midioka limedi me ağadigomi maniniğoti okanicodaağica oko ane
dipokotagawa meloğoti ane leeğodi manakatoni Aneotedo<ğoji.

¹⁶ Niğina nigagiti, adiniwikodenitibece, codaa eemiteetibige Aneotedo<ğoji.
Oleetibige me diğica ağadoenatagi aneo madinilaanitibece, amanagawini
niğina oko nige etiğadameni, codaa me beyagi modotağatibige niğinoa
ağadoenataka anele anawiite leeğodi me iwitece Cristo, niğidi oko icota me
niboliğatibigiwaji leeğodi niğinoa epaa lotaşa.

¹⁷ Igaatağa Aneotedo<ğoji nige yemaa mawikodee niğina mawii anele,
pida dağaxa mele mawikodee niğina mawii anele, idığida aägele mawikodee
leeğodi mawii ane beyagi.

¹⁸ Igaatağa ijaağijo Cristo dawikode, codaa yeleo leeğodi niğinoa
ağobeyaceğeco. Onijoteci me yeleo, mijoa ığenaga odaa ja yeleteema niğina
ane dağa ığenatibigiwaji eotibige me yakadi me ağadadeegite Aneotedo<ğoji.
Oyeloadi lolaadi Cristo, pida Liwigo Aneotedo<ğoji eo me yewiğatace.

¹⁹ Odaa Liwigo Cristo jiğigo yatematitibece Aneotedo<ğoji latematigo midi-
wataşa liwicidi émağaga ane diniwilotibigiwaji.

²⁰ Niğidiwa niwicidi, liwicidi niğijo oko ane doğoyiwağaditeda
Aneotedo<ğoji niğijo jotigide Noé malee yewiğe. Aneotedo<ğoji eliodi me
dinatitediogi, odan ailoikatidi niğijo nokododi Noé malee yoe nağajo etogo-
nelegi. Pida onateciğijo oko iwoko niğijo Aneotedo<ğoji naga niiğe abooğ-
ninyoğodi. Aneotedo<ğoji ibake ninyoğodi meote me yayotibece nağajo etogo,
odaa jiğidaagee oito oko newiğa catiwedi nağajo etogo niğijo naga oceğaga
ijotawece niğijo eledi oko.

²¹ Niğijo ninyoğodi Aneotedo<ğoji ane niiğe jiciaceeketege niğina ninyoğodi
ane jibakenaşa me jilegenaşanaga ane ikee Aneotedo<ğoji neğeote me

gadewikitacetiwaji, coda a ikee me gadiwokoni niçica noko nige iloikatidi niçina oko leeñodi libeyaceñeco. Niçina me jilegenaçanaña, ajibakenaña niçina ninyogodi daña japatagataçatece godolaadi liwile, pida jibakenaña ninyogodi me jikeenaña Aneotedogoji naña yapitaçadi godaaleğena, odaa aqalee jeemiteeçatece niçijo domaça çoninyaagi catiwedi godaaleğena. Joaniçidaa leeñodi me jakataña me jipokagatalo Aneotedogoji mele me dibatedogoji, coda a meote me godewigatace leeñodi Jesus Cristo naña yewiçatace niçijo me yeleo.

²² Niçijo naña yewiçatace, Jesus Cristo joçopitedibigimece ditibigimedi, odaa etiniwa liwai libaaçadi Aneotedogoji, miditaña limedi ane ikee mida naçatetigi. Odaa iige idiwatawece aanjotedi idiaaqidiwa icoa niwicidi aninoa naçatetico coda a me nimaweneñeco digoida ditibigimedi.

4

Anodaagejinaña me godewiga aliciagi lewiga niçina ane doçoyowoogoditeda Aneotedogoji

¹ Digo mijotaña Cristo me dawikode niçijo noşoyeloadi, adinonicawaçatitiwaji mowookoni anodaägeeteda me yowo niçijo lawikodigi. Igaataña niçina oko ane dawikode neçepaa yeleo aqaleeñica aneetegel nibeyacaña.

² Enice, malee gadewiki digoina iiço, ikanitece Aneotedogoji me yajacaçadi anenitiwaji me gadewiki, odaa jiniçikani niçino a galidaçatakaneñeco daña yajacaçadi niçina anawii.

³ Igaataña niçijo jotigide inoatawece nokododi awiitiwaji liciagi lakataña niçina ane doçoyowoogoditeda Aneotedogoji. Niçijo jotigide godoomatewa okanicodañaica oko, coda a iwitece niçino a lidaçatakada godolaaditiwaji ane beyagi, coda a idioka limedi me godemakitiwaji, coda a aqadinajacägati miditaña nalooño, coda a daçaxa macipe mawanitege niçijo godokaagetedipi. Awiiitetetiwaji niçijo a nibeyaceñeco niçijo malee ogeetetalo niwicidi noe-nataka.

⁴ Pida niçidi oko ane doçoyowoogoditeda Aneotedogoji, anijo me godokaagetedipi niçijo jotigide, niçina natigide joçoyopo me daçadiaa awanitege mowo niçina ane beyagi anepaçalee daçaxa mowo, adinajacaçadi. Joaniçidaa leeñodi me beyagi modotaçatibigaçaji.

⁵ Pida icota modinilakidetege Aneotedogoji, igaataña ja igo me iwi anigotediogi niçina baçalee newiça, ijaçijo oko baanaga nigo.

⁶ Joaniçidaa leeñodi Cristo maşaiga igo yatematitediogi nibodicetedi anele midiwataña liwicidi émaçaga ane nigo niçijo maleedaña yeleoteda Cristo. Aneotedogoji akaa iwi anigotediogi niçijo oko maleedaña nigo, odaa ja yaagadi loolatedi niçijo oko, anodaägee me yaagadi lolaadi inatawece oko leeñodi libeyaceñeco. Pida Cristo yatematitedibece nibodicetedi anele midiwataña niçijo a émaçaga eotedibige niçijo a niwicidi moyakadi midioka limedi me newiça miniwataña Aneotedogoji, digo anodaägeeteda Aneotedogoji midioka limedi me yewiça.

⁷ Pida niçica noko Aneotedogoji nige yaagadi niçina iiço ja niłegi. Enice leeditibige majacaçatitiwaji godowooko coda a me niçino a galidaçatakada, amaleeñaga akati motaganen Aneotedogoji.

⁸ Niçica ane daçaxa mida ane jaoga niçina memaanitiwaji oninitecibeci çanioxoadipi manitawece godaaleğena. Igaataña niçina oko ane yemaa nioxoa ixomaçateetedice inoatawece ane beyagi aneotema.

⁹ Leeditibige mele mabaatege Ɂanioxoadipi anoyemaa me limedaqadi gadigeladi, pida jinoqotaqanitibece niqina nigabaatege.

¹⁰ Aneotedoqoji yajigotediogi Ɂonioxoadipi lixaketedi ane daqa diniciamico. Odaa inatawece leeditibige mele moibake lixakedi moyaxawa eledi oko.

¹¹ Niqina oko ane lixakedi me datematika, leeditibige me yatemati Aneotedoqoji latematiko. Niqina oko ane lixakedi me yaxawatiogi eledi oko, leeditibige me ibake niqina lixakedi Aneotedoqoji ane yajigoteta me daxawanataka. Abakenitiwaji Ɂadixaketedi Aneotedoqoji ane yajigotedaqawa mawii okanicodaaqica, amaleegaga akaamitawecetiwaji oqeetetalo Aneotedoqoji leeqodi me Ɂadexocitege Jesus Cristo. Inatawece oko leeditibige midioka limedi moiweniqide Aneotedoqoji, Niqiniwa anida Ioniciwaqaga midioka limedi me iiqe inoatawece. Odaa jiqidaaqee. Amém.

Anodaa leeditibige mejinaga niqina me jawikodeega leeqodi niqina mejiwaqataqa Cristo

¹² Yokaagetedipi yemaanigipi, jinaqanawela leeqodi Ɂadawikodico ane dakake. Niqinoa Ɂadawikodico anetiqadicinitiwaji agolalaga, akaaqinoa.

¹³ Pida leeditibige maniniitibecetiwaji leeqodi mawikodeetiwaji anodaageeteda Cristo me dawikode, amaleegaga eliodi maniniitibece niqica noko nige dopitedijo Cristo. Niqica noko inatawece oko onadi niqica nelegi nimaweneqegi Cristo, codaa meliodi notoetiigi.

¹⁴ Yakadi maniniitibecetiwaji niqina nige etiqadameni leeqodi me iwitece Cristo, igaataqa Liwigo Aneotedoqoji ini makaamitagatiwaji, niqini Niwigo Ɂodaxawa me jiweniqidenaga Aneotedoqoji.

¹⁵ Pida nigawikodee, jiniqikani digica niqina akaamitiwaji ane dawikode leeqodi me aijekegi, oqoa migetaqa oliceqegi, migetaqa meo ane beyagi, migetaqa itinege eletidi oko lewiga, igaataqa niqida makaamitiwaji ayakadi mawiite niqinoa ane beyagi ane Ɂodalaqatalo.

¹⁶ Pida nigawikodee leeqodi mida anenitege Cristo, jinaqa aniboliki, pida oqeetetalo Aneotedoqoji awiitibige moyowooqodi niqina eledi oko mida anenitege Cristo.

¹⁷ Igaataqa niqinoa nokododi Aneotedoqoji jiqidaaqeyatedigi me iwi anigotediogi niqinoa loenataka loiigi. Idiqa nige oko odoejegi me godiwi, odaa iwi anigotediogi, codaa eliodi me iloikatidi niqina oko ane doqoyiwaqadi nibodicetedi anele ane icogotedicogi miniwataqa.

¹⁸ Anodaagee me yalaqata Aneotedoqoji lotaga, niqijo mee,
“Nige dakaketigi me dibatetege Aneotedoqoji niqina oko anele,
ajawienatakanaga me dagaxa me daga dibatetege niqina ane
doqoyiwaqaditeda,
codaa anowo ane beyagi.”

¹⁹ Odaa niqina oko ane nawikodeega leeqodi Aneotedoqoji ika me nawikodeekawaanigi, pida niqidi oko leeditibige midioka limedi mowo anele, codaa moyiwaqadi Aneotedoqoji me doweditedeloco, igaataqa jeqepaa iliidaqadi oko codaa idioka limedi meote me icotece niqinoa ane lotaga.

5

Nigicoa ane leeditibige me lakataqa loiigi Aneotedoqoji

¹ Anakaamitiwaji laxokodipi ane niigenatakanaga miditaqa anoyiwaqadi Goniotagodi. Ee eledi ee oxiqodi ane diigenataka miditaqa loiigi Aneotedoqoji. Codaa ee nakataqanaqa niqijoa lawikodico Cristo naqa yeleo. Odaa icota

niğica noko Aneotedoğoji nige şodawanaşaditetege Cristo me şodiweniğide lodox niğina oko.

² Enice eliodi me jipokotaşawatiwaji, akaami anakaami laxokodipi ane iişenatakani, madowetiteloco lapo loiigi Aneotedoğoji, ane yajigotedağawa Aneotedoğoji me şadowienigipi, micataşa niğina nowienoşodi waxacocoli anele me doweditelogo coda mele me niodeğe lapo niwaxacocoli. Jinaşadowetiteloco dağa leeşodi me leeditibige madowetiteloco, pida leeşodi memaani madowetiteloco, anodaşee Aneotedoğoji me yemaa mawiitiwaji. Jinaşadowetiteloco doşoleetibige manigaanyetece dinyeelo, pida leeşodi mewi memaani madowetiteloco catiwedi şadaaleğena.

³ Niğina madowetiteloco nişidi loiigi Aneotedoğoji ane yajigotedağawa madowetiteloco, odaa jinaşawii liciagi niğina oko anoyemaa me yelşotibigiwaji niğina me niişenatakanaşa, pida awiitiwaji şadewişa me niwinigijegi amaleeşaga oyakadi loiigi Aneotedoğoji modioteci, micoataşa nişinoa waxacocoli modioteci niğina nowienoşodi.

⁴ Odaa nigenagi Cristo, ane liciagi niğina lacilo nowienoşododi waxacocoli, odaa ja yajigotedağawatiwaji niğica şanoşeedi. Niğica şanoşeedi liciagi naşana nale anidioka limedi me datale, coda meo niğina oko midioka limedi metişadiweniğidenitiwaji.

⁵ Akaamitiwaji, lionekadipi, idaşagaeni. Iwaşatitiwaji nişinoa şoneleegiwadi laxokodi ane niişenatakanaşa. Coda akaamitawecetiwaji leeditibige me adinillionigatiti lodox niğina eledi oko, coda awii liciagi niğina niotagipi me dinaxawatiwage. Igaataşa Aneotedoğoji lotaşa mee, “Aneotedoğoji lakapetedipi niğina anaşaxakenaşaşa, pida eote aneletema niğina ane diniwikodetibece.”

⁶ Enice adiniwikodenitibecetiwaji lodox Aneotedoğoji aneliodi nişaweneşegi. Odaa niğica noko ane nibikota, odaa ja şadiweniğidenitiwaji.

⁷ Ikanitece inoatawece aneo makaami agecaşalodipi, coda jinaşalee aşowikomataa, leeşodi Aneotedoğoji doweditedaşalocotiwaji.

⁸ Ele midioka limedi madinajacaşati, coda adinowetitiwaji. Igaataşa diaabo ane şodaxakawa liciagi niğina nigliedioğlu midiaanaşadii, dokoloşoloke, doletibige okanicodaşica lakaloigo. Odaa jişidaşee şodaxakawa doletibige me yaşadi okanicodaşica oko ane dağa dinowedi.

⁹ Aatege şodaxakawa, coda adinoniciwaşatiteloco şatiwaşatakanegi. Igaataşa owoşgotitiwaji şanioxoadipi ane ilaagiteloco niğina iigo nawikodeeşa anodaşenitiwaji mawikodee.

¹⁰ Pida nige ixomaşatice mawikodeeawaanigi, odaa Aneotedoğoji ja şadaxawani. Daşaxa meletedoşodomı okotawece, coda eniditedoşowa me şodexogotege Cristo, coda icota midiokaanaşa limedi me şodiweniğide iniaa Cristo. Iniaşınıwa eote me dişicata gaantokaşını şabeyaceşegitiwaji. Coda eote me atiteturcotiwaji şatiwaşatakanegi, coda meote me şadoniciwati me iwitece Cristo. Eote me daşadiaa eyamaşaticetiwaji şatiwaşatakanegi.

¹¹ Jemaa minatawece oko midioka limedi modoşetetalı, coda Aneotedoğoji me ibake epaa nimaweneşegi me iige inatawece oko. Odaa jişidaşee. Amém.

Owidjedi lotaşa Pedro

¹² Silas idaxawa me jidi naşadi iwakatetibigaşajitiwaji. Jakadi nişini şonioxoa me yakadi me jinakatonaşa. Jidikotibigaşajitiwaji me şadoniciwatı, coda me jelşoditaşawatiwaji me jidi mewi Aneotedoğoji

meletedoġodomi. Odaa jiġiwaġatitiwaji, codaa aġawienatakani me daġaxa meletedoġodomi.

¹³ Niżina lapo loiigi Aneotedoġoġi digoina manitaġa nigotaġa anejalaġatigi me “Babilōnia” oyecoaditibigaġajitiwaji. Aneotedoġoġi iolatedicoace anig-otetedoġowa maġaġa ġodiolatedice. Marcos aagaġa yecoaditibigaġajitiwaji, Marcos idejigo micataġa daga ionigi.

¹⁴ Niżina madinicenitiwaji, adinibedoni me ikeenitiwaji mewi memaantiwaji eledi ġanioxoadipi.

Jemaa Aneotedoġoġi meote mele gadaaleġenali, akaamitawewece anida anenitege Cristo.

NIGITIWATAALE LIWAKATE PEDRO

Nağadi niwakate niçicota mitiwataale liwakate Pedro me didikotibige niçijo loiigi Cristo anilaagitibece. Pedro yalağata Aneotedoğoji me ligegi micota me najigotedoğowa niçicoa ane dağaxa mele anigida noko, codaaj najigotedoğowa ędoniciwaşa me jaşa niçica ane yemaa mele mejinaşa. Aaşa yalağata lotaşa Aneotedoğoji mida lonicawaşa. Niçidiaağidi jaşaşa yalağata micota minoa niigaxinağanadi awitakaşaga anodiigaxinagatice ane degevi. Niçijo jotigide Aneotedoğoji naşa iwi anigotediogi codaaj me iloikatidi niçijo oko ane abeyacaşaga, odaa icota maşaşa iloikatidi niçicoa niigaxinağanadi awitakaşaga. Niçidiaağidi Pedro jaşaşa yalağata anodaagee niçica noko Aneotedoğoji nige iwi anigotediogi niçina oko, codaaj anodaagegote me yaşaadi niçina iişo, leeğodi libeyaceğec oko. Ele me nalağatibigoğoji Aneotedoğoji micota me yaşaadi niçinoan aninoan me jinataşa, odaa leeditibige me idineğenagataşa me ędewişa.

Pedro yecoaditibige niçina anonakato Goniotagodi

¹ Ee, Simao Pedro, ee liotagi Jesus Cristo, codaaj ee liigexegi. Jiditibigağajitiwaji nağadi iwakate notaşanağaxi, akaamitawewece aneote Aneotedoğoji manakatoni, anaşaşa igotedoğowa. Gotiwağatakaneğegi dağaxa me diniwaloe, codaaj Aneotedoğoji yakadi me najigotedoğowa okotawewece niçida gotiwağatakaneğegi leeğodi Aneotedoğoji iniaa Gonewikatitogodi Jesus Cristo me iğenağatibigwaji.

² Jemaa Aneotedoğoji mepaanaşa eletedaşadomitiwaji, codaaj meote ęadaaleğenali mele, leeğodi mowooğotitewaji Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus.

Aneotedoğoji eniditedoğowa, codaaj godiolatedice eotedibige ędewişa meo niçica ane yemaa mejinaga

³ Aneotedoğoji ibake lonicawaşa me najigotedoğowa inoatawece ane jopoogatibige mele me ędewiğatema digo mijootaşa mele, leeğodi me jowoogotasa. Aneotedoğoji eniditedoğowa mida anejinağatice leeğodi ikee anodaageeteda me dağaxa mele, codaaj midioka limedi meote aneletogodomi.

⁴ Joaniğidaa leeğodi Aneotedoğoji meote niçijo ane ligegitedoğowa, odaa niçijo ligegi dağaxa me diniwaloe, codaaj dağaxa mida ane jaşa. Eote niçida ligegitedoğowa me ędaxawa me ędewişa digo mijootaşa, codaaj eote me ędiwoko lonicawaşa nibeyaceğec o ane yaşaadi niçina oko anida aneetegi niçina iişo leeğodi owo niçinoan epaa lidağataka lolaadi ane beyagi.

⁵ Enice jiniğinoka adinoniciwağatitiwaji me iwağati Goniotagodi, pida ele maşağakaami niçina oko anidioka limedi meo anele. Pida jiniğinoka adinoniciwağatitiwaji mawii anele, pida ele maşaşa idioka limedi moleetibige mowooğoti niçica Aneotedoğoji ane yemaa.

⁶ Codaaj jiniğinoka adinoniciwağatitiwaji mowooğoti niçica ane yemaa Aneotedoğoji, pida ele maşaşa adinajacağatitema niçinoan lidağataka ędolaadi. Codaaj jiniğinoka adinoniciwağatitiwaji majacağati ędolaadi, pida ele maşaşa adinatiitalo niçinoan ędawikodico odaa ağeyamağatice ęatiwağatakaneğegi. Codaaj jiniğinoka adinoniciwağatitiwaji madinatiitalo ędawikodico, pida ele maşaşa awii niçica aneo Aneotedoğoji me ninitidibece.

⁷ Codaa jiniñinoka adinoniciwaqatitiwaji mawii niçica aneo Aneotedoðoji me ninitidibece, pida ele maqagemaani niçina ñanioxoadipi. Codaa jiniñinoka adinoniciwaqatitiwaji memaani niçina ñanioxoadipi, pida ele maqaga emaani inatawece oko anodaageeteda Aneotedoðoji me yemaa.

⁸ Nigidioka limedi mawii niçino anejitedaqawa, odaa aqakaamitiwaji niçina oko abaciqaga, oteqexaaqaga akaami niçina oko aneo libakedi ane diçica jaoga, niçina mabaatema Goniotagodi. Pida qabakedi ida ane jaoga leegodi mowooqotitiwaji Goniotagodi Jesus Cristo.

⁹ Pida niçina oko ane daqa dinoniciwaqadi midaqae lewiga, niçini oko liciagi niçina oko ane daqa leegitece me doletibece. Yaagidi Aneotedoðoji naña napitaqadi libeyacegeco niçijo jotigide.

¹⁰ Enice niçina baqa adinoniciwaqati gadakataqa moikee Aneotedoðoji me qadiolaatedice, codaa meniditedaqawa mida anenitege. Nigadoniciwaqati, odaa niçida makaamitiwaji agaleegeyamaqatice qatiwaqatakanegegi.

¹¹ Codaa nigadinoniciwaqatitiwaji, odaa Aneotedoðoji ele me dibatedaqagitiwaji midioka limedi midiaagonitice minitaqa ninioxadi, anei midioka limedi me diiqenataka Goniotagodi Jesus Cristo, ane Gonewikatitogodi.

¹² Joaniçidaa leegodi me joletibige midioka limedi me jao manalakitibige anodaageni me leeditibige me qadewiki, icaqica nigowooqotitiwaji, codaa nigatitetelogo niçijo niiqenatakanegoco anewi aneetece qatiwaqatakanegegi.

¹³ Ee yowoogo, malee idewiga me qadoniciwaqatitiwaji manalakitibige anodaagee me leeditibige me qadewiki.

¹⁴ Igaataqa jowoogodi me dagadiaa leegi, odaa ja ideleo, micataqa daqa jilati, inenyagaditi yolaadi, iciagi niçina oko ane alati, odaa nenyagaditi nibalaacogo. Igaataqa jiçidaa Goniotagodi Jesus Cristo ane nikelitediwa.

¹⁵ Odaa idinoniciwaqadi me jao midioka limedi manalakitibigetiwaji ane leeditibige midioka limedi me eni me qadewiki, nige ideleo.

Niçijo oko anonadi notoetiigi Jesus ijaagijo anoditece lowooko Aneotedoðoji

¹⁶ Ajiwitakaqa niçina me jatematiqatagawatiwaji anodaagee Goniotagodi Jesus Cristo meliodi notoetiigi niçijo negenagi. Igaataqa okomoðoko jinataqa niçijo Aneotedoðoji naña nelecaqatee.

¹⁷ Idejonaqatice manitaqa wetiga Aneotedoðoji naña iweniqide Jesus. Odaa Aneotedoðoji ane Eliodi Jesus jegeote meliodi me datale Jesus. Odaa Aneotedoðoji ane datale, anida nimawenegegi caticedi inoatawece, mee, "Niçidoa Ionigi daqaxa me jemaa. Codaa eote me daqaxa me idinitibece."

¹⁸ Okomoðoko jajipaaqatalo niçijo Aneotedoðoji lotaga ane icogotibigimece ditibigimedi, niçijo midiaaqejonaqatice nebi Goniotagodi manitaqa wetiga, Aneotedoðoji ane iomaqaditedice.

¹⁹ Jegepaanaqa jowooqotaga lotaga niçijo anoyatematitedibece Aneotedoðoji lowooko niçijo jotigide, niçijo latematiko ewi. Odaa ele matacolitece niçijo latematiko. Igaataqa latematiko liciagi naqana lokokena ane datale miditaga nexocaqa digoina iiqo nigepaa yelogotibige. Odaa datale catiwedi qadaaleqena nigepaa niçica noko Aneotedoðoji ane nibikota Cristo nige dopitedijo. Odaa niçica noko liciagi niçina naña nodi yotedi-eloodo niçidatege nigoi.

²⁰ Pida daqaxa mele mowooqotitiwaji me diçica ane yakadi me ibake niçica epaa lixakedi me yowoogodi lotaga niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoðoji lowooko.

²¹ Igaataqa niçijo anoyelogoditedibece Aneotedoðoji lowooko aqoyelogoditedibece niçicoa epaa lowooko, oteqexaaqaga oibake niçicoa

anepaa lixaketedi. Pida niçijo moyatematitedibece latematiko, Liwigo Aneotedoçoji yajacağadi lowooko, coda akeetiogi ane yemaa me ligegi Aneotedoçoji.

2

Niigaxinağanadi anodiigaxinagatece ane degewi (Judas 3-16)

¹ Niçijo jotigide ijo oko awitakaşa anodi moyelogoditedibece lowooko Aneotedoçoji. Niçijoa awitakaşa icotiogi liwigotigi loiigi Israel. Odaa idaaşee jaşaşa ototicogi şadiwigotitiwaji oko awitakaşa anodi mewi modiigaxinagatece şotiwagaşatakanegęgi. Odiigaxinagatece niiğaxinağaneğeco ane degewiteda owotibige moiþeyacağadi şatiwaşatakanegęgitiwaji. Niçijoa liiğaxinağaneğeco doide. Pida niçina oko aþoyowoogodi niçijoa liiğaxinağaneğeco me lakapetedi Aneotedoçoji lotaşa. Coda niçijoa awitakaşa modi Jesus me daşa Goniotagoditeda ane nadooğodi lawodi meote me şodilaşatege Aneotedoçoji. Joanişidaa leeğodi Aneotedoçoji nige yaağadi niçina me doğoditigi.

² Eliodi oko odioteci niçijoa liiğaxinağaneğeco, odaa owo niçinoan ane beyagi şodolaadi ane yemaa. Odaa leeğodi mowo niçinoan ane beyagi, odaa eliodi oko beyagi modotaşatibige şotiwagaşatakanegęgi anewi.

³ Odaa leeğodi me oceegşaşa niçijo niiğaxinağanadi awitakaşa, odaa odinigaanyetece şaninyeelotiwaji, coda etiqadinaaleni mowotibige me iwaşatitiwaji niçinoan ane degewi. Pida ja jotigide Aneotedoçoji me iwitediogi, odaa ja igo me iloikatidi, coda me yaağadi niçijoa awitakaşaşa.

⁴ Igaataşa niçijo jotigide Aneotedoçoji aika moiwoko niçijoa aanjotedi anowo ane beyagi, pida iloikatidi. Yokoletediogi manitaşa niwilogonağaxi niçica natinedi aneitice monibeotegi niçica anodigotioji. Odaa ja niwilotediiniwace, odaa diiğenatakatediogi monigoetiniwace oyatitiogi galeenatedi miditaşa nexocşa monibeotegi niçica noko nige iwi anigotediogi iditawece oko odaa iloikatidi leeğodi loenataka ane beyagi.

⁵ Coda Aneotedoçoji aiwoko niçijo oko abeyacağşaşa ane ligeladi digoina iigo maleedigicota niçijo abooğo-ninyoğodi. Pida ja niiğe abooğo-ninyoğodi me yaağadi inatawece oko leeğodi me nakapetegi. Pida Noé yatematitiogi ijotawece niçijo noiigi Aneotedoçoji me igenaşa, odaa Aneotedoçoji eote me iwoko ijokijo Noé ijaaşijo loiigiwepodi anijo seete oko.

⁶ Coda Aneotedoçoji iloikatidi niçijo niçeladimigipitigi nigotadi Sodoma aniaa Gomorra, ane dağaxa minoa libeyaceğeco. Odaa Aneotedoçoji ja yalegi, odaa inoka yeyaşatice lajimaşa. Jıçidaağigotediogi Aneotedoçoji me ikeetediogi inatawece oko anodaağigotediogi niçina elezi oko anowo ane beyagi liciagi niçijo anowo niçeladimigipitigi niçidiwa nigotadi, odaa ja nakapetegi.

⁷ Niçijo Aneotedoçoji naşa yaağadi niçijoa nigotadi, beþeote Ló me iwoko. Ló şoneleegiwa ane igenaşa, pida eliodi magecağalo leeğodi libeyaceğeco niçidi noiigi abeyacağşaşa anowote.

⁸ Leeğodi niçijo şoneleegiwa ane igenaşa idiaa ligeladi miditaşa niçidi noiigi, odaa inoatawece nokododi nadi coda wajipatibece niçijo oko mowo ane beyagi coda me lakapetedipi Aneotedoçoji. Odaa Ló laalegena anele eliodi magecağalo.

⁹ Odaa Goniotagodi Aneotedoçoji yowooğodi me yatamaşatee niçina oko ane igenaşa niçina şodaxakawa micaanişigota me domeğeo me

nawikodeeġa. Codaa Goniotagodi Aneotedoġoġi yowooġodi meote anigotediġi niġina oko anodakapetege me daġa iwoko niġica noko nige limedi me iwi codaa me iloikatidi inatawece niġina oko ane doqoyiwaġaditeda.

¹⁰ Codaa Aneotedoġoġi eliodi me iloikatidi niġina oko aninokowo ane beyagi anepaa yemaa niġina lolaadi meo, codaa aqoyiwaġadi otaaqidaatece niġijo anida naqatetigi Aneotedoġoġi ane yajigote.

Niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa aqica anodeemitetibige codaa anaġaxakenaġaġa. Codaa aqodoita niġina me beyagi modotaqatibige niġicoa aanjotedi digoida ditibigimedi ane dataletibigwaji liciagi Aneotedoġoġi me datale.

¹¹ Niġicoa aanjotedi ida nimaweneġegi caticedi niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa, codaa daqaxa meletibigwaji caticedi niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa. Pida niġicoa aanjotedi baadaga beyagi modotaqatibige niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa otegħexxaġa nilaagetedipi lodue Goniotagodi Aneotedoġoġi.

¹² Pida niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa onietigi niġinoa ane diġicoa moyowoġodi. Odoo jiġidaa me liciagi niġinoa ejedi anino a me godawikajetedi. Codaa onietiniwace niġinoa ane doqoywooġoditeda, odoo jiġidaa Aneotedoġoġi micota me yaaġadi digo micataġa me jinigotaġa niġinoa ejedi ane godawikajetedi.

¹³ Jiġidaa Aneotedoġoġi me yajigotediġi niġica loojedi ane iżenaga niġinoa loenataka ane beyagi. Jiġidiaaqidi niġica ane daqaxa macipeġegi, codaa mowo niġina ane napioi idatawece noko. Niġina me gaggiwepodi owote niġinoa ane beyagi, odoo niġinoa anowote liciagi niġina liwile niġina nowoodaġagi ane yapidi aneo me godiboliga.

¹⁴ Oiwita niġina iwaalepodi, odoo ja lowoogo doqodaa noomatewadi, codaa idioka limedi mowo ane beyagi. Oninaaletiniwace niġina oko ane daga datiteteloco eliwaqatakaneġegi, codaa oyowoġodi modinigaanyetece niġinoa ane nepilidi eledi oko, leeġodi agilogenadi mowote niġijoa loenataka ane beyagi. Pida Aneotedoġoġi ja nixootediniwace.

¹⁵ Niġijo noġoika naigi anewi, odoo ja qaniatagigip. Odoo joġodioteci niġijo naigi ane degele, odoo ja liciagi Balaão, niġijo lionigi Beor, aneo niġijo jotigide, leeġodi daqaxa me yemaa me dinigaanyetece dinyeelo meo niġina ane beyagi.

¹⁶ Odoo Aneotedoġoġi ja yapeteġe Balaão leeġodi libeyaceġegi. Jowooġotaġa naġana emadica me daga dotaġa. Pida Aneotedoġoġi eote naqajo Balaão nemadica me dotaġa micataġa niġina oko, odoo jiġidaaqee Aneotedoġoġi me ibake naqajo emadica me yoxoġo Balaão me domeġeo niġica letoleġegi.

¹⁷ Niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa liciagi niġina ninyoġodi libegi ane ipe, codaa liciagi niġinoa loolatedi niwocotaġa ane naddegi, pida aqica ebici niġina me domaġa jopoqatibige ninyoġodi. Aneotedoġoġi ja iomaqadittema niġica aneyate niġinoa niigaxinaġanadi awitakaġa niġica ane daqaxa me nexocaġa me iloikatidi nigepaa ganigicatibige.

¹⁸ Anaġaxakenaġaġa niġina me notaġanaga, codaa oibake niġinoa notaġa yetoledi. Niġina me notaġanaga, odoo oyalaqata niġinoa lidaqataka godolaadi moninaaletiniwace codaa moyamaqateeticoace niġina oko ane gela me domoġoika niġina oko anepaa dininaaletibigwaji leeġodi niġina mowo ane beyagi.

¹⁹ Niġidi niigaxinaġanadi awitakaġaġa moditiogi niġina oko moyakadi moika niġinoa Aneotedoġoġi liiġenatakaneġeco. Pida idiaaqidi liotaka nibey-aceġeco ane yaqgadi niġina oko, igaataġa nibeyaceġeco joġodinigaanyetece codaa ja iigħe lewiga.

20 Niğica nibeyaceğegi yaağadi niğina oko anida aneetege niğina iiğο. Pida niğina oko yakadi me iwoko niğina ane beyagi niğina nigoyowoogodi Goniotagodi Jesus Cristo, ane Gonewikatitogodi. Pida nige dibataciogi niğica ane beyagi, odaa nigeyamağaticoace, odaa niğina oko liciagi ja dağaxa me beyagitibigwaji caticedi niğijo maleedoğoyowoogoditeda Goniotagodi.

21 Niğina oko meyamağaticoace meniwağatakanağa, domaşa dağaxa meletema nişidi oko daaditiğica moyowooğodi naigi ane iğenaga, odaa aägele niğina naşa domoğoyowoogodi naigi ane iğenaga, odaa jeğeyamağaticoace odaa aägeleğodioptece Aneotedoğoji liğenatakaneğegi anijo modibatege.

22 Niğina noğodiotaceci lewığa oxiiğodi, odaa oikee niğida nigegi mewi, niğina moditibece, “Niğina necenigo opitege lokomaşa, codaa niğina nigidagiwaşa anonileğe icotaca me dinapaloağatidi.”

3

Lanokegi Goniotagodi

1 Yokağetedipi yemaanigipi, nağajo eledi iwakate notağanağaxi ane jiditibigağajitiwaji nağajo odoeje iwakate. Odaa nağadi jeğeledi iwakate notağanağaxi ane jiditibigağajitiwaji, jaotibige manalakitibige codaa me ğadaxawaneğegitiwaji mowoo niğijo baanaşa jiiğaxinağanağatece, leeğodi joğoleetibigetiwaji mowoo niğica ane iğenaga.

2 Jemaa manalakitibigetiwaji lotaşa niğijo anoyelogoğoditedibece lowooko Aneotedoğoji niğijo jotigide, niğijo anida aneetetege Aneotedoğoji. Codaa jemaa manalakitibige liğenatakaneğeco Goniotagodi ane Gonewikatitogodi, niğijo niiğenatakaneğeco anoiğaxitedağadici niğijo liğexedi Goniotagodi.

3 Odoejegi nimedi leeditibige mowooğotitiwaji niğica anodağee nigowidijedi nokododi niğina iiğο, odinikeetağawa ğoneleegiwadi anetigadamenitiwaji. Niğinoa lidağatakadağolaadi ane beyagi oiğe lewığa niğidiwa ğoneleegiwadi.

4 Codaa moditibece, “Jesus Cristo ligegi me dopitedijo digoina iiğο. Pida igoataşa? Akaa ligegitediogi niğijo ğodiododipi, pida ja nigo, codaa idioka limedi niğijo anejinaşa maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niğina iiğο!”

5 Niğidiwa ğoneleegiwadi domoğoyemaa moyaağıditibige niğijo jotigide Aneotedoğoji mokexaa ligegiteda, odaa jiğidağee naşa iliidağadi ditibigimedi codaa me iiğο. Odaa Aneotedoğoji ibake ninyoğodi meote niğina iiğο. Odaa naşa iomağadi ninyoğodi, odaa ja dinikee iiğο liwigotinigi ninyoğodi.

6 Odaa niğidiağadi Aneotedoğoji ja ibake ninyoğodi me yaağadi ijoatawece anioa niğijo jotigide naşa niiğe abooğo-ninyoğodi me yapoğoditedini inoatawece niğinoa aninoa digoina iiğο.

7 Pida niğinoa nokododi Aneotedoğoji eyoteteteda ditibigimedi codaa me niğina iiğο. Odaa aağaga ibake ligegi me doweditedeloco nigepaa niğica noko nige ibake noledi me yaağaditace inoatawece niğinoa aninoa. Niğica noko Aneotedoğoji iwi anigotediogi, codaa yaağadi niğina oko ane nakapetegi.

8 Yokağetedipi yemaanigipi, jınaşa ğadaagititiwaji Goniotagodi me idigote onidateci noko me micataşa dağ aonaniteci miili nicaağape, codaa idigote onaniteci miili nicaağape me micataşa dağ aonidateci noko.

9 Goniotagodi adinopağadi meote niğina ane ligegi, codaa alowoocagawa niğina oko anodiletibige daaditiğicota niğina ane ligegi. Pida Aneotedoğoji dinatitedağawatiwaji, leeğodi ayemaa diğica ane yaağadi, pida domaşa yemaa minatawece oko dinilaatibigwaji, oditaşa jögoika mowo ane beyagi.

10 Pida niğica noko anicota menagi liciagi niğina oliceğegi me dağa inibeonağatege, codidigida nigenotio. Jığidaağee niğica noko Goniotagodi nige iwi anigotediogi coda me iloikatidi niğina oko. Niğica noko inoatawece digoida ditibigimedi daa. Niğica nige daa odaa eliodi niğica layaageğegi. Odaa inoatawece anejinatağa digoida ditibigimedi yabidi, odaa iigo coda minoatawece ane loenataka niğina oko yabidi.

11 Odaa nige niğidaağee Aneotedoğoji me yaağadi inoatawece ane jinataşa. Enice, igamodaa leeditibige mejinaşa me godewişa? Leeditibige me jikanşa inoatawece ane beyagi, odaa ele me joleeqatibige me godewiqatema inioskini-wateda Aneotedoğoji.

12 Coda leeditibige me idinenyağatağatege niğica noko, odaa joleeqatibige me idinoniciwagaşa me jigotaşa libakedi Goniotagodi amaleeqaşa jinagenaşa meno niğica noko Goniotagodi. Niğica noko Aneotedoğoji yalegi, coda me yaağadi ditibigimedi, coda dalole inoatawece niğinoaninoan digoida ditibigimedi.

13 Pida başa inibeonağatege Aneotedoğoji ane ligegitedogowa meote. Eote gela ditibigimedi, coda me gela iigo aneitice niğina oko ane nepilidi Goniotagodi mowo inokina ane iğenaşa.

14 Enice, yokaağetedipi yemaanigipi, maleeqanibeoonitege niğica gela ditibigimedi icaağaşa gela iigo, adinoniciwagatitiwaji me dağadiaağaşa ğabatiigi, coda oleetibigetiwaji ğadaaleğena me yapidi lodoe Aneotedoğoji amaleeqaşa eote ğadaaleğenali mele.

15 Digowoo Goniotagodi Aneotedoğoji eliodi me dinatitediogi niğina oko eotedibige moyakadi modinilaatece libeyaceğeco, coda me iwoko nige limedi Goniotagodi Aneotedoğoji me iwi anigotediogi me iloikatidi niğina oko. Odaa jiğidaa şonioxoa Paulo şodemaañigi me didikotibigağajitiwaji. Niğina me didiko, ibake lixakedi Aneotedoğoji ane yajigote.

16 Odaa inoatawece niğinoanliwakatedi ane iditedi yalağata niğica noko Aneotedoğoji, codaanodaa leeditibige mejinaşa me godewişa. Iditedini niğinoanotaşa ane şalaşa me jowooğotaşa ane diitigi. Odaa niğinaoko ane degeliodi eliwagatakaneğegi, coda niğinaoko ane doğoyemaa moyowoogodi niğica anewi, odaa niğidioko aigueñaşa moyelogodi lotaşa Paulo, odaa idaağodigotalo moyatemati eletidi liwailidi Aneotedoğoji lotaşanağaxi. Odaa jiğidaa leeğodi Aneotedoğoji micota me iloikatidi coda me yaağadi niğidioko.

17 Yokaağetedipi yemaanigipi, akamaağakaami joğowoogotitiwaji micota mina niiğaxinağanadi awitakaşa. Odaa adinoweti me dağa iwitece liiğaxinağaneğeco niğinoan şoneleegiwadi abeyacaşa ane doğoyiwağaditeda liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji. Nige iwitece niğinoaliiğaxinağaneğeco niğinoan şoneleegiwadi, odaa jağamığiticoace naigi anele, coda şatiwağatakaneğegi ağalee yoniciwadi.

18 Pida oleetibigetiwaji şatiwağatakaneğegi midioka limedi me ili leeğodi dağaxa meletedoğodomi Goniotagodi Jesus Cristo ane Gonewikatitogodi. Codaa adinoniciwagatitiwaji mepaanaşa owoogoti Goniotagodi. Jemaanaşa inatawece oko moiweniğide Goniotagodi niğinoan nokododi, nigepaa ganigicatibige. Odaa jiğidaağee. (Amém).

ODOEJE LIWAKATE JOÃO

João anakaagijo me idítini anodaagee lewiga Jesus, odaa niqidiaagidi jiçijoa itiwatadiçidi eletidi liwakatedi.

João yalaqata Jesus me Lionigi Aneotedoçoji, codaan midioka limedi miniwa miniwataga Eliodi. Aneotedoçoji liciagi lokokena, odaa leeditibige mejonaçateloco latalaga, codaan me joleegatibige me jaoşa ane iğenaga. Nige jelogotaçatalo ane gobeyaceçeco, jaigo me godapitagaditeta. Niçina oko aneiteloco lokokena ailigoitice nioxoa. João yalaqatiogi niçina ane micataga daga laxokodi, lionekadi, nigaanigipawaanigi leeçodi anodaagee meniwaçatakanaga, odaa noxogotiniwace me degeñegegi oyemaateda oteçexaagaga odioteci lakataga niçina oko anida aneetege niçina iigo. Eo leemidi micota mina ane dakapetege Cristo, pida Aneotedoçoji Liwigo yakadi me nikeltoçowa anewi. Eo leemidi me doçika digica ane ninaletiniwace. Codaan yelogoditiogi anodaagee moyowooçodi niçica niwigia ane yaxawa oko me dotaça domige icogoticogi miniwataga Aneotedoçoji, oçoa domige aicogoticogi. Yalaqata anodaagee niçica lemaanaçaneçegitedogodomi Aneotedoçoji. Eledi yalaqata niçina oko ane nakato Jesus, Lionigi Aneotedoçoji, niçida gela lewiga. Noçowidijedi lotaça João yalaqata niçina oko ane nakato Goniotagodi me içekke Ioniçiwaga niçina ane beyagi, ane dineetogowa, codaan yalaqata me leeditibige me joxaxinaça niçinoa niwicidi noenataka.

Notaga aneote godewiga

¹ Jidikonaçatibigaçajitiwaji, godalaçatalo Niçijoa anoditalo me “Notaga”, aneote godewiga, Niçijoa anakaaginiwa niçijo maleekoka dinoe niçina iigo. Niçida moko jajipaçatalo Niçijoa aneote godewiga, codaan ijoa me jinataça. Jatacologojogotece me jiwinaça, codaan me jibaçatelogo.

² Niçijo naşa dinikee Niçijoa aneote godewiga, odaa ja jinataça. Odaa jelogotaçatibece Niçijoa ane jinataça, Niçijoa aneote oko midioka limedi me newiga, ane ideite miniwataga Aneotedoçoji ane Eliodi, Niçijoa ane dinikeetedogowa.

³ Jatematiçataçawatiwaji niçijoa ane jinataça, codaan ane jajipaçatalo, amaleegaga akaami eleditetiwaji çadexocitoçogi. Odaa ewi me godexogotege Godiodi, codaan me Lionigi ane Jesus Cristo.

⁴ Jidiçatibigaçajitiwaji naşadi notaçanaçaxi jaoçatibige meliodi maninitibecetiwaji.

Leeditibige me idejonaga manitaça nilokokena Aneotedoçoji

⁵ Natematigo ane natematitedogowa Jesus, jatematiçataçawatiwaji. Niçida natematigo yalaqata Aneotedoçoji me liciagi lokokena, codaan aqica nexocaça miniwataga.

⁶ Nigejinaça me godexogotege Aneotedoçoji, pida eidejonaga nexocaça miditaga nibeyacaça, odaa jiwitakaga, ajaoşa niçica anewi.

⁷ Pida nige idejonaga manitaça lokokena liciagi Aneotedoçoji me ideite manitaça lokokena, odaa okotawece godilaçatiwage, codaan lawodi Jesus, Lionigi Aneotedoçoji, napitaçadi inoatawece gobeyaceçeco.

⁸ Nigejinaça me digica gobeyaceçegi, odaa okomoçokota idininaalenaça, codaan aqica mokotaça niçica anewi.

9 Pida nige idinelogotağatalo Aneotedoğoji niçina mida gobeyaceğegi, odaa eote micota niçijo ane ligegi, codaa leeğodi me içenağa, odaa ağalee şadiloikatidi leeğodi gobeyaceğegi, pida iwilegitetema şodaaleğena inoatawece ane beyagi.

10 Nigejinaşa me diğica gobeyaceğegi, odaa jegejinağatalo Aneotedoğoji me awitakegi (igaataşa Ijaağijoa yelogodi minoa gobeyaceğeco), odaa lotaşa Aneotedoğoji ağicoa mokotaga.

2

1 Ionigipi yemaanigipi. Jiditibigağajitiwaji nağadi notağanağaxi jaotibige me dağawii ane beyagi. Pida nigica aneo libeyaceğegi, ini oko ane niçiwatoğodici me dipokotoğoloco lodoe Aneotedoğoji Godiodi. Niçiniwa ane şodelege, Jesus Cristo ane içenaşa.

2 Ijaağijoa yeleo eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaa yelatedoğodomi leeğodi gobeyaceğeco. Jesus Cristo ayeleo daga leeğodi okomoka gobeyaceğeco, pida leeğodi libeyaceğeco inatawece okotigi niçina iigo.

Leeditibige mejiwağataga liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji

3 Nigejiwağataga liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa ağica daga jawienatakanaşa me jowoogotaşa Aneotedoğoji.

4 Niçina oko anee me yowoogodi Aneotedoğoji, pida ağeyiwağadi liiğenatakaneğeco, niçini oko awitakegi, codaa niçica anewi ağica minitaşa.

5 Pida niçina oko aneyiwağadi Aneotedoğoji lotaşa, ikee mewi me yemaa Aneotedoğoji manitawece laaleğena. Codaa jiğidaa jowoogotağatece mewi me şodexogotege Aneotedoğoji.

6 Niçina oko anee me yexogotege Aneotedoğoji, leeditibige monowiiğotalo Jesus Cristo, anodaägeeteda maleeğijoa me yewiğatedeloco digoina iigo.

7 Inioxoadipi yemaanigipi. Ajiditibigağaji niiğenatakaneğegi gela, pida jiditibigağaji jotigide niiğenatakaneğegi anidioka limedi majipaata niçijo odoejegi noko maleekoka anakatoniteda Cristo. Niçijo jotigide niiğenatakaneğegi joanığidaaşida niçijo natematigo anidioka limedita majipaata.

8 Pida natigide epaa jiditibigağajitiwaji gela niiğenatakaneğegi. Anodaägeeteda Cristo maleeğijoa me yewiğä digoina iigo ikee mewi niçida niiğenatakaneğegi. Codaa makaamitiwaji jaşaşa ikeeni mewi niçida niiğenatakaneğegi leeğodi aneni me şadewikitiji. Odaa jiditibigağaji gela niiğenatakaneğegi leeğodi ja ma nexocaşa, odaa lokokena anewi jiğidi.

9 Nigini oko anee me idei manitaşa lokokena, pida yelatema nioxoa, odaa niçini oko idokee me idei nexocaga.

10 Pida niçina oko ane yemaa nioxoa başa idei manitaşa lokokena, odaa ağica ane yakadi meo libatiigi, aliciagi niçina oko ane dixipe migotigi nexocaga.

11 Pida niçina oko ane leleğedi nioxoa idei miditaşa nexocaga. Idioka limedi migotigi nexocaga, codaa ayowoogodi niçica ane diiticogi leeğodi nexocaga eo me daga yakadi me yetetibece.

12 Ionigipi yemaanigipi. Jidikotibigağaji leeğodi Aneotedoğoji ağalee şadiloikatititiwaji leeğodi şabeyaceğeco, leeğodi Cristo ja yeleotedoğodomi.

13 Natigide, akaamitiwaji ane şadiciagi eniododipi. Jidikotibigağajitiwaji leeğodi şogowoogoti Niçijoa anakaağiniwa niçijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niçina iigo. Akaamitiwaji ane şadiciagi lionekadi.

Jidikotibigağajitiwaji leeğodi nağagkeni niğijo abeyaceğegi, di-aabo. Akaamitiwaji ane ağadiciagi niğina ionigipi yemaanigipi. Jidikotibigağajitiwaji leeğodi noğowooğoti Aneotedoğoji, Godiodi.

¹⁴ Akaamitiwaji ane ağadiciagi eniododipi. Jidikotibigağaji leeğodi mowooğoti Niğijoa anakaağiniwa niğijo maleekoka yoeteda Aneotedoğoji niğina iiğο. Akaamitiwaji ane ağadiciagi lionekadi. Jidikotibigağaji leeğodi me ağadoniciwatitiwaji me iwağatakani. Aneotedoğoji lotağa idioka limedi me ideite catiwedi ağadaaleğenali, coda jağagkeni niğijo ağodaxakawa abeyaceğegi.

¹⁵ Jinağalideetalotiwaji lakatağa niğina oko anida aneetege niğina iiğο, coda jağaga dağaxa memaani niğinoan aninoan niğina iiğο. Niğina oko ane yemaa lakatağa niğina oko anida aneetege niğina iiğο ayemaa Aneotedoğoji Godiodi.

¹⁶ Igaataşa inoatawece ane lakataşa niğina iiğο aicögoticogi miniwataşa Aneotedoğoji, Godiodi. Niğinoan ağodaaleğena lemaanaga ane beyagi, coda niğina me jemaanaga okanicodaağica ane jinataşa, coda niğina me idinanenağatece ağodakataşa, inoatawece icoğotedinigi niğina iiğο, aicögotedicogi miniwataşa Aneotedoğoji, Godiodi.

¹⁷ Niğina iiğο icota me daa, coda inoatawece niğinoan anoyemaa niğina oko anelatibige niğina iiğο ixomağatedijo. Pida niğina oko aneo ane yemaa Aneotedoğoji, joanığiniaaa idioka limedi me yewiğə miniwataşa Aneotedoğoji.

Niğina oko ane lakapetegi Cristo

¹⁸ Ionigipi yemaanigipi. Ja niłegi me daa niğina iiğο. Ajipaatatiwaji modi menagi niğina eneğegi lakapetegi Cristo, coda niğina natigide, eliodi lakapededipi Cristo ja dinikeetibigiwaji. Joanığidaa leeğodi me jowooğotaşa nağā niłegi me daa niğina iiğο.

¹⁹ Niğina anallee lakapetedi Cristo oika me idei mokotaşa leeğodi ağica anejinağatege. Igaataşa değelatigi mokotaşa, dağawini inaağite mokotaşa. Pida etiğodaladı owotibige me jowooğotaşa me ijotawece ağica anejinağatege.

²⁰ Pida Cristo yajigotedağawatiwaji Liwigo, joanığidaa leeğodi mowooğotitewi anepeğewi.

²¹ Ajidikotibigağajitiwaji dağa leeğodi me doğowooğoti anewi. Pida jidikotibigağajitiwaji leeğodi noğowooğoti anewi, coda leeğodi mowooğoti niğina ane diwitaka, me diğica aneetege anewi.

²² Niğina oko anee Jesus me dağa Lionigiteda Aneotedoğoji, coda anee maleedığıniaağiniwateda Niğicoa ane niğe Aneotedoğoji meote ağodewiğā, niğini oko eliodi me diwitaka, coda lakapetegi Cristo. Ligegitibece ica Aneotedoğoji me dağa Godioditeda, coda Jesus me dağa Lionigiteda Aneotedoğoji.

²³ Niğina oko anee Jesus me dağa Lionigiteda Aneotedoğoji, joanığiniaağını ağicoa Aneotedoğoji ane Godiodi minitaşa. Pida niğina oko anee Jesus me Lionigi Aneotedoğoji, joanığiniaağını biginiwa Aneotedoğoji ane Godiodi minitaşa.

²⁴ Enice otetenı catiwedi ağadaaleğenali niğinoan notaşa anoditece ağotawağatakaneğegi anajipaatalo niğijo noko maleekoka anakatoniteda Goniotagodi. Nogotetenitewi ane ligegi Aneotedoğoji me najigotedoğowa. Najigotedoğowa ağodewiğā ane diğica liniogo miniwataşa.

²⁵ Joanığidaa ane ligegi Aneotedoğoji me najigotedoğowa. Najigotedoğowa ağodewiğā ane diğica liniogo miniwataşa.

²⁶ Jidikotibigağajitiwaji ejitece nişina oko anodoletibige metiğadinaaleni.

²⁷ Pida Liwigo Aneotedoğoji ane yajigotedağawatiwaji idei catiwedi gadaaleğenali, odaa aleeditibige eledi oko dağa gadiığaxinitiwaji, igaataşa Aneotedoğoji Liwigo gadiığaxinitecitiwaji inoatawece ane leeditibige mowooğoti. Gadiığaxinitice anewi, codaa ağıdinaale. Enice oleetibige midioka limedi madinexocağatitege, nişijo anodaagee me gadiığaxinitetiwaji.

²⁸ Enice ionigipi yemaanigipi, jemaa midioka limedi madinexocağatitege Cristo, amaleegaga abo gadaaleğena nige dinikee, me dağa adoiitalo. Codaa me dağa godibolişa nigejogota lodoxe Cristo nigeno.

²⁹ Owoogotitiwaji Cristo me iğenaga. Odaa ajawienatakanaşa mağagowoğoti minatawece nişina oko anidioka limedi mowo ane iğenaga, Liwigo Aneotedoğoji jegeo me micataşa dağa gela menitaciniwace nişidi oko.

3

Oko lionigipi Aneotedoğoji

¹ Owootiwaji Aneotedoğoji Godiodi meliodi me godemaa. Ikee meliodi me godemaa nişina meetedoğowa moko lionigipi, codaa ewi moko lionigipi. Nişina oko anida aneetege nişina iişo ağıtığodowooğodi, leeğodi ağıyowooğodi Aneotedoğoji.

² Yokaağetedipi yemaanigipi. Nişida moko joşoko lionigipi Aneotedoğoji. Pida Aneotedoğoji anaşa ikee ica anodaagejinaşa, pida jowoogotaşa niğica Cristo nige dopitedijo, godiigi, eote me godiciagi, leeğodi icota me jinataşa niğica anodaageetededa.

³ Inatawece nişina oko anonibeotege lanokegi Cristo idioka limedi me diniwilegitema inoatawece ane beyagi, digo mijoataşa Cristo me yapidi, ağıca gaantokaağidi libeyaceğegi.

⁴ Nişina oko aneo libeyaceğegi ağıleeeğeyiwağadi liigenatakaneğeco Aneotedoğoji. Igaataşa nişina me değejiwagatağateda Aneotedoğoji liigenatakaneğeco, odaa joanığidaa nişina naşa jaoşa ane beyagi.

⁵ Odaa joğowooğotitiwaji Cristo menagi nişina iişo me noşa gobeyaceğeco, codaa Ijaagijo ağıca libeyaceğegi.

⁶ Inatawece nişina oko anidioka limedi moyexogotege Cristo ağıdokida mowo ane beyagi. Pida nişina oko anidioka limedi meo ane beyagi ağıca dağa nadi Cristo, oteğexaağaga icoateda me yowooğodi Cristo.

⁷ Ionigipi yemaanigipi. Jiniğikani diğica ane gadinaalenitiwaji. Nişina oko aneo ane iğenaga, iniaağını iğenaga, digo mijoataşa Cristo me iğenaga.

⁸ Pida nişina oko anidioka limedi meo ane beyagi, başa nebi diaabo, igaataşa diaabo jotigide neğeo ane beyagi aniğicatibige dağa yoe Aneotedoğoji nişina iişo. Joanığidaa leeğodi Aneotedoğoji Lionigi menagi nişina iişo, enagi me yaağadi libaketedi diaabo.

⁹ Nişina oko ane lionigi Aneotedoğoji ağıdioka limedi meo ane beyagi, igaataşa anodaagee me yewişa liciagi anodaageetededa Aneotedoğoji ane Eliodi. Odaa ayakadi diğidioka limedi meo ane beyagi leeğodi me lionigi Aneotedoğoji.

¹⁰ Joanığidaa me jakataşa me jowoogotaşa nişina oko ane lionigipi Aneotedoğoji, inaağına nişina ane lionigipi diaabo; nişina oko ane değeo ane iğenaga alionigi Aneotedoğoji, oteğexaağaga nişina oko ane dağa yemaa nioxoa.

Adinemaanitiwagetiwaji

11 Niçijo natematigo anajipaatiwaji maleekoka anakatoniteda Goniotagodi yalağata me leeditibige me idinemaanağatiwage.

12 Aägele dağa ağodiciagi Caim ane lionigi niçijo abeyaceğegi, diaabo. Caim yeloadi epaa nioxoa. Igeme leeğodi ina me yeloadi? Yeloadi nioxoa leeğodi Caim idioka limedi meo ane beyagi, pida niçijo nioxoa biğidioka limedi meo ane iğenaga.

13 Enice inioxoadip, jinağ domağ alali niçina oko anida aneetege niçina iigo nige akaami neleğetedip.

14 Igaatağa jowooğotaşa naşa ağodiwoko némaşa, igaataşa icaağica nige ağodeleo, pida idiokaanaşa limedi me ağodewığa miniwataşa Aneotedoğoji, jowooğotaşa leeğodi me jemaanaşa ağonioxoadip. Pida niçina oko ane dağa yemaa nioxoa nige yeleo, odaa idioka limedi me leegitalo Aneotedoğoji me yototedice.

15 Niçina oko ane lelegedi nioxoa, aijekegi. Odaa owoogotitiwaji niçina aijekegi ağica lewişa miniwataşa Aneotedoğoji.

16 Niçida moko jowooğotaşa Cristo me ağodemaa, leeğodi dinajigo me yeleotedoğodom. Odaa oko leeditibige mağaga ağodigo me ağodeleotema ağonioxoadip.

17 Niçina liico nige nadi nioxoa midi ganigidi ane yopotibige, odaa yakakağaditema laaleğena, ağica meo dağa iwikode, niçini liico ayakadi degee mewi me yemaa Aneotedoğoji catiwedi laaleğena.

18 Ionigipi yemaanigipi. Ele me idinemaanağatiwage me diğidokida ağonioladi, niçina me jotağanaga. Pida jikeenaga mewi me idinemamaanağatiwage niçina me jaogate niçinoa ane ağodenataka.

Ane leeğodi mabo ağodaaleğena lodoe Aneotedoğoji

19-20 Niçida moko jowooğotaşa moko nebi Aneotedoğoji anewi, leeğodi me idinemaanağatiwage. Pida niçina ağodaaleğena me deemitetece me jaoga ane beyagi, jakataşa me jeloodağateenagağatace ağodaaleğena lodoe Aneotedoğoji, igaataşa Aneotedoğoji yowooğodi inoatawece caticedi niçinoa ane jowooğotaşa.

21 Yemaanigipi yokaagetedip. Nige deemitetece ağodaaleğena me dağa jibataşa, odaa abo ağodaaleğena lodoe Aneotedoğoji,

22 Odaa jibağatege inoatawece ane jipokağatalo Aneotedoğoji, leeğodi me jotetenaşa liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji, codaa me jaoga aneo me ninitedibece.

23 Joaniğidaa liiğenatakaneğegi, me leeditibige mejiwağataşa Liboonağadi Lionigi, ane Jesus Cristo, codaa me idinemaanağatiwage, anağaga niiğetedogowa ijaaşijoa Cristo me jaoga.

24 Niçina oko aneyiwağadi liiğenatakaneğeco Aneotedoğoji idioka limedi me yexogotege, codaa Aneotedoğoji iniwa mijotaga. Jowoogotaga me iniwa catiwedi ağodaaleğena leeğodi Liwigo ane najigotedogowa.

4

Ane jowoogotatece niçina oko domigewi me eetece ica Aneotedoğoji ane iğete me yelogodi

1 Yokaagetedip yemaanigipi. Jinağ domağ iwağati inoatawece niwicidi anowo niçina oko me notağanaga. Pida awinitece lotaşa niçinoa niwicidi, amanagawini owoogoti nigewi me icoğotedigi miniwataşa Aneotedoğoji. Igaataşa jeğeliodi oko ilaagiteloco niçina iigo anodi moyelogoditedibece lowooko Aneotedoğoji, pida niwitakaşa.

² Joaniğidaa owoogotitecetiwaji Aneotedoğoji Liwigo nige niğiniaeagini iiğe niğina oko me dotağa. Niğina oko ane yelogoditibece Jesus Cristo menagi niğina iiğe mewi me şoneleegiwa, joaniğiniaeagini ini minitağa Niwigo, ane niwakatee Aneotedoğoji.

³ Pida niğina oko anee Jesus Cristo me dağa şoneleegiwateda menagi niğina iiğe, joaniğiniaeagini niğini ini minitağa niwigo ane dağa icoğotigi miniwataşa Aneotedoğoji. Pida ini minitaşa niwigo ane icoğotigi mijotaşa niğijo ane laxakawa Cristo. Niğida makaamitiwaji jağajipaata modi menagi niğica aneneğegi lakapetegi Cristo, niğinoa nokododi jiğinitibige niğina iiğe.

⁴ Ionigipi yemaanigipi. Akaami nepilidi Aneotedoğoji, codaajęgetiğadiwokoni niğinoa awitakaşa anodi moyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko. Igaataga Liwigo Aneotedoğoji ane idei catiwedi şadaaleğenali dağaxa meliodi loniciwaşa, ağabotege niğica niwigo ane idei digoina iiğe.

⁵ Niğinoa awitakaşa anodi moyeloğoditedibece Aneotedoğoji lowooko ida aneetege niğina iiğe. Joaniğidaa me liciagi me notağanaşa niğina oko anida aneetege niğina iiğe. Odaa niğina oko anida aneetege niğina iiğe owatacotece, codaajędibatege ane lotaga.

⁶ Pida boğoko nepilidi Aneotedoğoji. Codaajęniğinaokoane yowooğodi Aneotedoğoji najipatoğowa, codaajęwatacotoğodici. Pida niğina oko ane dağa yowooğoditeda Aneotedoğoji baadaşa najipatoğowa. Joaniğidaa jowooğotağatece oko nigewi mini minitaşa Niwigo anewi, oğoa, domige ini minitaşa niwigo awitakegi.

Leeditibige me jemaanaşa eledi oko digo mijataşa Aneotedoğoji me yemaa oko

⁷ Godokaağetedipi şodemaañigipi. Ele me idinemaañağatiwage, igaataşa Aneotedoğoji jiğiniaeagete me jemaanaşa eledi oko. Niğina oko ane yemaa eledi, joaniğiniae lionigi Aneotedoğoji, codaaję yowooğodi Aneotedoğoji.

⁸ Pida niğina oko ane dağa yemaa eledi oko ağica dağa yowooğodi Aneotedoğoji, igaataşa Aneotedoğoji şodemaa, codaaję eote me jemaanaşa eledi oko.

⁹ Aneotedoğoji ikee mewi me şodemaa niğijo me niiğe niğijoa onijoatece me Lionigi menagi digoina iiğe eotedibige me jakataşa şodewığa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa, leeğodi Lionigi me yeleotedoğodomı.

¹⁰ Odaa joaniğidaa me jowooğotaşa Aneotedoğoji me yemaa inatawece oko. Anoğokomogoko odoejegi me jemaanaşa Aneotedoğoji, pida Aneotedoğoji odoejegi me şodemaa, codaaję niiğe Lionigi me yeleo leeğotedi şobeyaceğeco, odaa yeleo eotedibige Aneotedoğoji me dağadiaa yelatetema şobeyaceğeco.

¹¹ Yokaağetedi yemaanigipi. Ja jinataşa Aneotedoğoji anigotedoğowa me şodemaa, odaa leeditibige mağaga idinemaañağatiwage.

¹² Anığica ane nadi Aneotedoğoji. Pida nige idinemaañağatiwage, odaa Aneotedoğoji iniwa mokotaşa, codaaję jemaanaşa eledi oko catiwedi şodaaleğena digo anigotedoğowa Aneotedoğoji me şodemaa.

¹³ Jowooğotaşa me şodexogotege Aneotedoğoji, codaaję mağaga iniwa catiwedi şodaaleğenali, leeğodi me najigotedoğowa Liwigo.

¹⁴ Okomoğokota jinataşa codaaję me jelögötägatibece Aneotedoğoji Godiodi me niiğe Lionigi meote lewişa inatawece oko.

¹⁵ Niğina oko anee Jesus Cristo me Lionigi Aneotedoğoji, iniwa Aneotedoğoji minitaşa, codaaję yexogotege Aneotedoğoji.

¹⁶ Jowooğotaşa, codaaję ejiwagatakanaşa Aneotedoğoji me şodemaa.

Aneotedoğoji elodi me yemaa inatawece oko. Niğina oko anidioka limedi me yemaa Aneotedoğoji, codaa me yemaa elodi oko, idioka limedi me yexogotege Aneotedoğoji, codaa Aneotedoğoji iniwa minitağa.

¹⁷ Aneotedođoji diba catiwedi ćodaalegenali eotedibige me jemaanađa eledi oko digo anigotedođowa me ćodemaa, eotedibige mabo ćodaaleđena lodox niđica noko nige iwi codaa me iloikatidi niđina oko leeđotedi libey-aceđeco. Abo ćodaaleđena leeđodi anodaagejinađa me ćodewiđa liciagi Cristo anodaageeteda maleegijoa me yewiđa digoina iđo.

¹⁸ Niğina oko ane yemaa eledi oko adoita eledi oko. Igaatağa niğina aneliodi me demaanağa, ağalee yakadi daga doi catiwedi laaleğena. Niğina oko ane doitalo Aneotedoğoji, doitalo leeğodi me yowooğodi Aneotedoğoji micota me iloikatidi. Odaa niğina oko ane doi, ayemaa Aneotedoğoji catiwedi laaleğena.

¹⁹ Niđida moko jemaanađa Aneotedođoji leeđodi odoejegi me ćodemaa.

²⁰ Niğica oko anee me yemaa Aneotedoğoji, pida leleğedi nioxoa, niğini awitakegi. Igaatağa niğinaoko ane daga yemaa nioxoa anepiğini me nadi, ayakadi daga yemaa Aneotedoğoji anepaça diğicoateda me nadi.

²¹ Cristo najigotedoğowa niğida niğenatakaneğegi, niğinaoko ane yemaa Aneotedoğoji, leeditibige mağaga yemaa nioxoa.

5

Oko ane iğeke niğinoa ane beyagi digoina iğo

¹ Inatawece oko anoyiwađadi Jesus niđijađijoa niđicoa Cristo, ane niđe Aneotedođoji meote ćodewiđa, niđinaoko anetiwađata joaniginiaia lionigi Aneotedođoji. Nalagatibigiji niđinaoko ane yemaa elodi, ađaga yemaa elodi lionigipi niđini elodi, ane nioxoadipi.

² Odaa niğina me jemaanağa Aneotedoğoji, codaa meğiwagatağa liğenatakaneğeco, ağaga jowooğotaga me jemaanağa niğinoa eletidi lionigipi Aneotedoğoji.

³ Igaatağa niğina meğiwagatağa liğenatakaneğeco Aneotedoğoji, odaa jemaanağa Aneotedoğoji, codaa adakake meğiwagatağa liğenatakaneğeco.

⁴ Igaatađa niđinaoko ane lionigi Aneotedođoji yakadi me iđeke niđinoa lakataga ane beyagi niđina iđo. Niđina me jinakatonaga Goniotagodi, odaa jiđidaa ćodoniciwađa ane iđeke niđinoa ane beyagi digoina iđo.

⁵ Niğinaoko ane yakadi me iğeke niğinoa ane beyagi digoina iğo, inokina niğinaoko aneyiwağadi Jesus me Lionigi Aneotedoğoji.

Ane ikee anigijo icoa Jesus Cristo

⁶ Jesus Cristo niđijo anijo menagi, odaa ikee mida aneetetege oko abeyacađaga niđijo nađa dinilegete ninyođodi, codaa ibake epaa lawodi niđijo nođoyelođadi meote Aneotedođoji yakadi me napitađadi ćobeyaceđeco. Ađidokida me dinilegete ninyođodi, pida ađaga nadoođodi lawodi.

⁷ Odaa Aneotedoğoji Liwigo ikee mewi niğidaağee niğijo Jesus menagi, igaataga Liwigo inoka ikee niğina anewi.

⁸ Odaa idiva iniwatadiğini anoikee anewi; Aneotedoğoji Liwigo, ninyoğodi, codaa me lawodi. Niğidiwa iniwatadiğini ilağatiwage, oniwoditema elodi.

⁹ Ejiwigatağa niğinaoko moyalağata anonadi. Odaa leeditibige me jibağatege Aneotedoğoji lotağa aneetece Lionigi, igaatağa dağaxa me goneğegi niğina aneeteta Aneotedoğoji, aliciagi niğinoa lotağa oko.

¹⁰ Aneotedoğoji eetetece Lionigi catiwedi laaleğena niğinaoko aneyiwağadi Lionigi. Pida niğinaoko ane değeyiwağadi ligegi Aneotedoğoji,

joaniqiniaageo micatağa Aneotedoğoji dağa awitakegi, leeğodi ağeyiwağadi niğica Aneotedoğoji ane yalağate Lionigi.

¹¹ Joaniğidaa ane nikeetedoğowa Aneotedoğoji me najigotedoğowa godewiğa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa, codaan iğida godewiğa icoğotigi miniwataşa Lionigi.

¹² Niğina oko aniniwa Aneotedoğoji Lionigi minitaşa joaniqiniaagida lewiğa ane diğica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji. Pida niğina oko ane diğicoateda Lionigi Aneotedoğoji minitaşa, joaniqiniaagini ağica lewiğa ane diğica liniogo.

João yalağata godewiğa ane dağadiaağica liniogo miniwataşa Aneotedoğoji

¹³ Jiditibigağaji nağadi notağanağaxi akaamitiwaji ane iwağati Lionigi Aneotedoğoji, amaleeğaga owoğotitiwaji mida godewiğa ane diğica liniogo miniwataşa, codaan amaleeğaga idioka limedi me iwağati Goniotagodi.

¹⁴ Niğina me jotağaneğenağa Aneotedoğoji, jinakatonağa me najipatedoğowa okanicodağica ane godipoketegitalo, niğina me jipokağatalo niğica ane yemaa.

¹⁵ Nige jowooğotaga me najipatedoğowa niğina me jipokağatalo okanicodağica, Odaa jowooğotaga me najigotedoğowa niğica ane jipokağatalo.

¹⁶ Niğica manatitiwaji godioxoa aneo ane beyagi ane değeo oko me yeleo diğidioka limedi me leegitalo Aneotedoğoji me yototedice, leeditibige mipokiteloco niğini godioxoa, odaa Aneotedoğoji eote lewiğa ane diğica liniogo niğini godioxoa. Pida ida nibeyaceğegi aneo oko me yeleo midioka limedi me yototedice Aneotedoğoji. Odaa ağejitağawatiwaji daşa ipokiteloco lodoe Aneotedoğoji niğina aneo niğida libeyaceğegi.

¹⁷ Inoatawece ane daşa iğenagateda, nibeyacaça. Pida inoa nibeyaceğeco ane değeo oko me yeleo midioka limedita me leegitalo Aneotedoğoji me yototedice.

¹⁸ Jowooğotaga minatawece ane lionigipi Aneotedoğoji ağidokee mowo ane beyagi. Pida niğina oko ane lionigi Aneotedoğoji epaa dinowedi, odaa niğijo diaabo, abeyaceğegi, ayakadi daşa itineğe lewiğa.

¹⁹ Aagaça jowooğotaga moko nepilidi Aneotedoğoji, pida inatawece oko anida aneetegi niğina iğeo iteloco loniciwağa niğijo abeyaceğegi.

²⁰ Codaan jowooğotaga Aneotedoğoji Lionigi mewi mijoa menagi niğina iğeo, codaan me najigotedoğowa godixakedi, eotedibige me jowooğotaga Aneotedoğoji anewi. Codaan godexogotege Niğijoa anewi, leeğodi me godexogotege Jesus Cristo ane Lionigi. Iniaağiniwa, jiğiniaaginiwa Gonoenoğodi anewi, odaa ida godewiğa ane dağadiaağica liniogo, leeğodi etoko miniwataşa, godexogotege.

²¹ Yemaanigipi ionigipi, jinaga domiğica mawiita niğinoia niwicidi noe-nataka, igaatağa aniğinaağinoia anewi me gonoenoğododi. Odaa jiğidaagee. (Amém).

NIGITIWATAALE LIWAKATE JOÃO

João ayemaa me iditini liboonaqadi niçica lapo loiigi Cristo ane didikotibige leeğodi niçicoa nokododi oiatetibeci loiigi Cristo. Joaniçidaa leeğodi meyatigi me “Niotagodo” niçica lapo loiigi Cristo ane didikotibige.

Eo loniciwağa me dinemaatiwage codaar midioka limedi modiotece niigaxinağaneğeco anewi. Codaar eo leemidi me doğodibatege niigaxinağaneğeco ane degewiteda, oteğexaağaga odibatege diğidiaağı liğeladi niçinoa niigaxinağanadi awitakaağaga.

¹ Ee ane ee oxiiğodi lacilo loiigi Cristo, jiditibigağaji naqadi notağanağaxi, iniotagodo ane ğadixipenitedice Aneotedoğoji. Codaar jidikotibige ğadionigipi ane jemaa leeğodi ğotiwağatakaneğegi anewi. Ağemokeeta me ğademaanitiwaji, pida inatawece niçina oko anoyowoogodi anewi, aağagetigademaanitiwaji.

² Gademaaneğegitiwaji leeğodi niçida ğotiwağatakaneğegi anewi, anida mokotaşa, codaar idioka limedi mida mokotaşa.

³ Jemaa Aneotedoğoji Godiodi, codaar me Goniotagodi Jesus Cristo, Lionigi Godiodi, midioka limedi mowo aneletağadomitiwaji, metiğadiwikoden, codaar mowo mele ğadaaleğenali. Odaa jiğidaağee idioka limedi me iwağatitiwaji anewi, codaar madinemaanitiwage.

Leeditibige mejiwagağataşa anewi, codaar me idinemaanağatiwage

⁴ Eliodi me idinitibece niçijo naga jibodice midi ğadionigipi anodiotece niigaxinağaneğegi anewi, ane niigetedoğowa Godiodi me jaoga.

⁵ Natigide iniotagodo, jipokotaşawa me idinemaanağatiwage okotawece. Ajiditibigağaji niigennatakaneğegi gela, pida jiditibigağajitiwaji niçijo anakaağida me ğoniğennatakaneğegi niçijo noko maleekoka jinakatonaqateda Goniotagodi.

⁶ Niçida moko idinemaanağatiwage niçina mejiwagağataşa liigenatakaneğeco Aneotedoğoji, codaar jiğidaa liigenatakaneğegi anajipaatiwaji niçijo maleekoka anakatoniteda Goniotagodi, midioka limedi madinemaanitiwage.

⁷ Igaataşa jegeliodi niçina anoninaletiniwace oko ilaagiteloco niçina iigo, niçina anodi Jesus Cristo me degenagiteda digoina iigo me liciagi ȝoneleegiwa. Niçina oko anee niçinoa notaşa ninaletiniwace oko, codaar laxakawa Cristo.

⁸ Adinowetitiwaji adağaniadi ȝobakedi, pida amaleeağaga jibağatege loojedi ȝobakedi Aneotedoğoji anicota me najigotedoğowa.

⁹ Niçina oko ane dioteci eletidi niigaxinağaneğeco, Cristo ane dağa ȝodiigaxitetece anoyalążata ğotiwağatakaneğegi, joanığiniaağini niçini oko ağıcoa Aneotedođoji minitaşa. Pida niçina oko anidioka limedi me diotece liigaxinağaneğeco Cristo, odaa Aneotedođoji Godiodi, codaar me Jesus ane Lionigi, iniwa minitaşa.

¹⁰ Diğicatibece oko anigo makaamitağatiwaji diigaxinağatece niçijo Cristo ane dağa diigaxinağatetece, jinağabaatege catiwedi ȝadıgeladi, codaar jinaağ ȝadecoatitece micataşa dağa ȝanioxoa.

¹¹ Igaataşa nigica oko ane nice, odaa dice lokaağedi mowo ane beyagi.

Owidijedi notaşa

¹² Eñinoateda owidi ane domaga ejitedağawatiwaji, pida ajidite-dini, igaatağa inibeotege me idalitağawatiwaji, me eetawece me ḡadotağanegenitiwaji, amaleegaga jakadi makaami inikawepodi.

¹³ Lionigipi ḡanioxoa, nağajo ane ixipetedice Aneotedoğoji me nebi, iditawece oyecoaditibigağaji. Odaa jiğidaağee. (Amém).

NIGITIWATADIGIDI LIWAKATE JOÃO

Naqadi liwakate João liwakatetigi Gaio ane lacilo loiigi Cristo.

João yalaqata meliodi me ninitibece naqad dibodicetibige Gaio midioka limedi me nakato Goniotagodi, coda mele me dibatibigege lanakepodi anonakato Goniotagodi ane icoqoticogi eletidi nigotadi. Pida baqa yapetege Diótrefes anepaşa anaqaxakenegi, coda me beyagi me dotaqatibige eledi ɻonioxoadipi, coda baadaqa dibatege eledi ɻonioxoadipi digoida ligeladi anoicoqoticogi eletidi nigotadi. João ele me yalaqatibige Demétrio, coda João lowoogo migo dalita Gaio.

João yecoaditibige Gaio

¹ Ee ane ee oxiiqodi lacilo loiigi Cristo, jiditibigaqaji naqadi notaqanaqaxi, yemaanigi Gaio, ane ɻademaani leeqodi ɻotiwaqatakaneqegi anewi.

² Yokaagedi yemaanigi, jipokotalo Aneotedoqoji minoatawece eletedaqadomi, coda me diqicata ane dalicetaqadici, digo anee ɻadiwigomele.

³ Igaataqa eliodi me idinitibece niqijo mijo ɻonioxoadipi anonotiwa, odaa joqonatematiwa midioka limedi moteten i catiwedi ɻadaaleqena niqijo niqaxinaqaneqegi anewi, coda oyatemati midioka limedi me iwaqati anewi.

⁴ Niqina me jibodicetigi ioniqipi moyiwaqadi anewi, idioka limedi me daqaxa me idinitibece.

⁵ Yokaagedi yemaanigi, jowooqodi me jakataqa me ɻadinakatoneqegi niqina mawii ɻabakedi leeqodi aqica daaditeqeleta, niqina maxawani ɻonioxoadipi, niqina ane diqicata me ɻadowooqotagipi.

⁶ Niqijo ɻonioxoadipi anonotiwa etiqadatematii anodaqeni miditaqa lapo anonakato Goniotagodi digoina, niqica anodaqeni memaani eletidi ɻonioxoadipi. Jemaa maxawanitece okanicodaqica anoyopotibige me wiajega, awii ane yemaa Aneotedoqoji.

⁷ Igaataqa niqijo naqad noditicoaci ligelatedi me wiajega, mowo libakedi Cristo, aqoyemaa modibatege gaantokaqidi moyaxawa me wiajega miditaqa niqijo oko ane doqoyiwaqaditeda Goniotagodi.

⁸ Enice leeditibige me jaxawanaqa niqidi ɻonioxoadipi, amaleeqaga jakataqa me jaxawanaqatece libakedi moyelogoditibece niqaxinaqaneqegi anewi.

João yalaqata Diótrefes ijaa Demétrio

⁹ Jiqijo me jidikotibige niqidi lapo anonakato Goniotagodi digoida makaamitaqatiwaji, pida niqijo Diótrefes ane lemaanigi me ɻodacilo, awatacotece niqinoa godotaqa.

¹⁰ Joaniqidaa leeqodi nigejoticogi makaamitaqa, odaa jao niqidi oko monalaqatibige niqinoa lakataqa Diótrefes. Dotaqatibigoqoji, diwitakatibece. Coda aniqidokidata me loenatagi, pida eleditace adibatege ɻonioxoadipi anotata, coda eleditace aika eledi oko modibatege ɻonioxoadipi diqidiae lotokaqadi ligelatedi, niqina oko ane domogoyemaa modibatege ɻonioxoadipi. Coda domaga iticoiticoace wetice niiakanagaxi niqina ɻonioxoadipi doqodibatege eledi ɻonioxoadipi.

¹¹ Yokaagedi yemaanigi, jinaga domaga anowiikita niqina oko aneo ane beyagi, pida anowiikita niqina oko aneo anele. Niqina oko anidioka limedi

meo anele, joaniginiaa nebi Aneotedogoji. Pida niġina oko anidioka limedi meo ane beyagi, aqica daqa yowoogodi Aneotedogoji.

¹² Inatawece oko ele modotaqatibige Demétrio. Lewiga ikee niiġaxinaqanegegi anewi. Codaa okomoġoko ele me jotaqanaqatibige, codaa owoogoti me jelogotaqa anewi.

Owidijedi lotaqa João

¹³ Eġinoateda owidi ane domaqa jelogoditedaqawa, pida ajiditedini.

¹⁴ Igaataqa inibeotege me age me qadati, codaa me eetawece me qadotaqaneġeni.

¹⁵ Jemaa Aneotedogoji meote mele qadaaleġena. Godokaagettedipi anina digoina meetaq eliodi moyecoaditibigaqaji. Oko qodecoaditibige onitecibeci godokaagettedipi anidi makaamitaqa. Odaa jiġidaaġee.

LIWAKATE JUDAS

Judas eledi nioxoa Jesus, codaan nakatotedigi Goniotagodi nişijo noşopitedibigimece ditibigimedi. Judas didikotibige nişina Aneotedoğoji aneniditediogi me nepilidi, codaan me doweditedeloco Jesus. Eo libodigi micota minoa niişaxinağanadi awitakağaga anodiişaxinağatece ane beyagi. Yalağata micota Aneotedoğoji me iwi anigotediogi codaan me iloikatidi nişicoa niişaxinağanadi awitakağaga. (Awiniteloco 2 Pedro 2.1-17). Nişidiaağidi Judas dipokotiogi me dinoniciwaditibigwage monibeotibigege Jesus me dopitedijo. Aneotedoğoji ida loniciwağga meote me diğica aneyamağatice nişina anodiotece. Joanişidaa leegodi Judas me dogetetalo Aneotedoğoji.

¹ Ee Judas, ee liotagi Jesus Cristo, codaan ee nioxoa Tiago. Jidikotibige nişina oko Aneotedoğoji ane eniditediogi me nepilidi, nişina oko aneliodi me yemaa Aneotedoğoji, ane Godiodi, nişina oko Jesus Cristo ane doweditedeloco.

² Jemaa Aneotedoğoji mepaanaga gadiwikodenitiwaji, codaan meote gadaaleğenali mele, codaan mağaga epaanağga ikee me gademaanitiwaji.

Icoa niişaxinağanadi awitakağaga

(2 Pedro 2.1-17)

³ Yokaağetedipi yemaanigipi, domaşa eliodi me jemaa me jidikotibigağajitiwaji me idalağata anodaagee Aneotedoğoji meote me godewiğatace okotawece. Pida jakadi meneğegi leeditibige me jidikotibigağajitiwaji me gadoniciwağati manienäğaneğeni nişino a niişaxinağaneğeco gotiwağatakaneğegi, codaan makapetege nişina anoyemaa moiigi niişaxinağaneğeco gotiwağatakaneğegi, liişaxinağaneğeco Goniotagodi ane nenyäğaditema nişina anoyiwağadi, liişaxinağaneğeco anidioka limedi mida ane jaogate.

⁴ Igaatağga idiya şoneleegiwadi ane lakapetedipi Aneotedoğoji jağawatege loiigi Goniotagodi me diğicata ane yowoogodi naşa dinawanağaditege, odaa joşodiişaxinağatece niwitakeco, odoletibige modişişaxinağatece me jakatağga me jaoğate nişino lidağataka şodolaadi ane beyagi, igaatağga modi Aneotedoğoji me dağa şodiloikatiditeda leegodi me dağaxa meletedoğodomı. Codaan aşodibatege Jesus Cristo, anokijoatece me Goniotagodi. Nişijo jotigide Aneotedoğoji naşakaa yalağate anigoteta me iloikatidi nişino a niişaxinağanadi awitakağaga.

⁵ Ele mowooşotitiwaji anodaağigote Aneotedoğoji me iloikatidi nişina ane lakapetedipi, jemaa manalakitibigetiwaji nişijo Goniotagodi Aneotedoğoji me noşatedice nişijo loiigi miditağga niişo Egito aneiticoace me nawikodeega, pida nişidiaağidi jağaga yaağadi nişijo oko ane doğoyiwağaditeda miditağga nişijo loiigi.

⁶ Codaan icoa aanjotedi ane doğoyemaa moibake ijokijo nişica naşatetigi Aneotedoğoji ane yajigotediogi, odaa joşoyaladi nişijo ane domaşa iticoace, ja noditicoaci, ja lakapetedipi Aneotedoğoji. Joanişidaa leegodi Aneotedoğoji meote me niwilogoğedipi digoida ica natinedi miditağga ica nexocaga, dinişetece galeena ane doğoyakadi monoga. Odaa jiğidaagee jogonibeotegi nişica noko Aneotedoğoji nige iwi codaan me iloikatidi iditawece leegodi nişino a ane beyagi loenataka.

⁷ Codaan analakitibigetiwaji nişijo nişeladimigipitigi nigotadi Sodoma ajaa Gomorra, codaan nişijo a eletidi nigotadi ane lipecağawadi anağaga

nakapetegi Aneotedođoji liciagi niğijo aanjotedi me nakapetegi. Niğidi niçeladimigipitigi niğidiwa nigotadi odoletibige me loomatewa okanicodaćica oko, neğepaa dinoomatewamigipi şoneleegiwadi, codaa miwaale-podi idaägee jağaga dinoomatewamigipi. Odaa niğijo noko Aneotedođoji naşa niloikatiditediniwace me yalegi, ikee anodaägee niğica noko nige iloikatidi codaa me iğetedicogi miditaşa noledi ane dağa ipe inatawece niğina ane lakapetedipi.

8 Niğijo niiğaxinağanadi awitakağaga owo ane beyagi liciagi niğijo niçeladimigipitigi Sodoma ajaa Gomorra. Onadi micataşa daga ligeedi niğino a loenataka ane beyagi. Odoo noomatewa okanicodaćica oko, odoo jiğidaägee mowo ane beyagitema epaa lolaadi. Odoo ağodibatege Goniotagodi me iğe lewişa, codaa beyagi modotağatibige niaanjotedi Aneotedođoji.

9 Pida oteğexaağaga Miguel ane iğe aanjotedi aniğidaägee. Niğijo me dinotigimadetege diaabo leeğodi anepaşa yakadi Moisés lolaadi, odoo Miguel ağıca daga beyagi me dotağatibige diaabo, codaa aibake nağatetigi daga laagedi diaabo niğijo diaabo naşa dotağatibige Aneotedoğoji. Pida Miguel onexaağeeta, "Gadapetegeeni Goniotagodi."

10 Pida niğidiwa niiğaxinağanadi oiwo niğica ane diğica moyowooğodi. Codaa owote niğino a lolaadi lidağataka, micoataşa niğino ejedi ane doğoyowooğodi niğica ane beyagi, odoo niğino a ane beyagi anowote icota me yaağadi niğidi oko.

11 Nagoodi niğijo şoneleegiwadi! Aneotedoğoji iloikatidi leeğodi moditeci naigi nibeyacaşa digo mijotaşa Caim ane yeləadi epaa nioxoa, codaa mowo liciagi Balaão libatiigi me doletibige me dinigaanyetece dinyeelo. Pida Aneotedoğoji icota me yaağadi leeğodi me lakapetedipi digo mijotaşa Coré ane domaşa yemaa migotioji niğijo loiigi Aneotedoğoji me lakapetegipi, pida Aneotedoğoji ja yeləadi Coré.

12 Niğina mateciğitiwaji maniodi mikeeni madinemaani, odoo niğina midi niğijo şoneleegiwadi me gagiiwepoditiwaji, aniboliğatibigiwaji. Codaa adinajacağaditibigiwaji, pida niodaşa, codaa dağaxa me nacipaşa ağınalążatibige niğidi eledi oko. Micataşa niğina lapioyağajegi jayogo ane yapidi. Odoo niğijo şoneleegiwadi awitakağaga liciagi niğino a loolatedi ane nadeegi niocodi, pida ağıca ebici, codaa liciagi niğino a nialeli ane dağaca ela niğina me domaşa limedi metaye, niğidiwa nialeli yadilo leeğodi idiwatawece litodi yadilo monapoce.

13 Niğidiwa şoneleegiwadi micataşa niğino a nebekadi akiidi-eliodi, codaa niğino a libaketedi ane şobolığa liciagi niğina latiamaga ebekadi. Niğidiwa şoneleegiwadi liciagi niğino a yetetitedi ane wakagi, odoo ipe miditaşa nex-oçaşa, igaataşa Aneotedoğoji ja ilakidetedi niğica nimedi ane dağaxa me nexocaşa midiaağiticoace nigepaa ganigicatibige.

14 Jiğijo ixomağaticoace ciinco anida aneetege licoğegi Adão, ane laamipi Enoque. Enoque yatematitedibece lowooko Aneotedoğoji niğijo naşa yalağata niğidiwa niiğaxinağanadi awitakağaga icaağica eletidi oko liciagi, niğijo neğee, "Digawini! Goniotagodi enagi lixigağawepodi ganige liwokodi miilitedi aanjotedi lilokagawadi.

15 Enagi me iwi anigotediogi inatawece oko, odoo diğenatakatediogi moiloikatidi inatawece niğina ane lakapetedipi. Iloikatidi leeğodi inoatawece niğino a loenataka ane beyagi modakapetege, codaa leeğodi inoatawece niğino a lotşa ane şonitiadi niğina abeyacagaşa modotağatibige."

16 Niçijoa şoneleegiwadi idioka limedi me dinalomeşetiwage, codaan odinotigimadetege niçina eledi oko. Idioka limedi mowote niçinoa lidaşataka ane beyagi, codaan idioka limedi me diniweniğide. Ele modotaşatibige niçina eledi oko inokina niçina modoletibige anigida nigaanye.

Judas ibodicaxi loiigi Goniotagodi codaan najoitiniwace

17-18 Yokaşagetedipi yemaanigipi, akamaşakaamitiwaji jaşanalakitibige niçijoa lotaşa niçijoa lişexedi Goniotagodi Jesus Cristo, niçijo noşoyalaşata niçica anicota, niçijo noşoditece niçicoa owidijedi nokododi nige dinikee şoneleegiwadi anetiqadamenitiwaji. Owote ane beyagitema Aneotedoşoji niçina anepaa yemaa lolaadi meo.

19 Niçidiwa şoneleegiwadi owo mawalacetiwage. Niçinoaa epaa lidaşataka iże lewişa niçidiwa şoneleegiwadi, odaa aşica Liwigo Aneotedoşoji mitotaga.

20 Pida, akaami yokaaşagetedi yemaanigipi, idioka limedi maxawani oninitecibeci me yowooşodi codaan moyiwaşadi niçaxinaşaneşeco şatiwaşatakaneşegi Aneotedoşoji ane yajigotedaşawatiwaji. Codaan ikanitiwaji Liwigo Aneotedoşoji miniaa iże şadowooko niçina motaşaneşeni Goniotagodi.

21 Idioka limedi madinonicişaşatitiwaji mawii niçica Aneotedoşoji ane yemaa leegodi me şademaanitetiwaji, niçina manibeoonitege Goniotagodi Jesus Cristo micota meote midiokaanaşa limedi me şadewikititiwaji miniwataşa leegodi me şadiwikodenitetiwaji.

22 Iwikodenititiwaji niçina baanaşa doletibige moika monakato Goniotagodi.

23 Niçidi oko doide Aneotedoşoji me iloikatidi minitaşa noledi ane dağa ipe, axawani niçidi oko mewi monakato Goniotagodi amaleegaşa iwoko niçica noko nige iloikatidi niçina oko abeyacaşa. Pida nigiwikoden, niçina başa adinowetitiwaji adaşawii niçinoaa ane beyagi anowote. Oxaxini niçinoaa libeyaceşeco. Niçina mowo ane beyagi, micataşa dağa napioyaşadi codaan me lowoodi.

Judas doşetetalo Aneotedoşoji

24 Jemaa mokotawece joşeeşatalo Aneotedoşoji ane yakadi me şadotetenitetiwaji me dişikani me iwaşati Goniotagodi, codaan yakadi me şadadanite lode me dişicata şabatiigi dişilda ditibigimedi aneite meliodi me datale, codaan yakadi meote meliodi maniniitibecetiwaji lode.

25 Oniniwatece Aneotedoşoji ane Gonewikatitogodi. Leegodi niçijo aneote Goniotagodi Jesus Cristo, jemaa minatawece oko oiweniğide Aneotedoşoji, codaan monelecaşatee, anida nimaweneşegitetece inoatawece aninoaa, codaan ida naşatetigi me iże inoatawece maleedişicata daşa yoe inoatawece. Jemaa minatawece oko oiweniğide Aneotedoşoji niçina natigide codaan nigepaa şanigicatibige. Odaa jişidaağee. Amém.

NIGICOA GONIOTAGODI JESUS ANE IKEETE JOÃO

Nığica João naga idí nağadi notağanağaxi, niğicoa nokododi loiigi Goniotagodi eliodi moiatetibece inatawece iigo. Eliodi anonigodi, ica eledi boğoniwilotiniwace. Niğicoa nokododi João jogoxiigodi, odaa joğoyokoleticogi minitaşa lidelocawaanigi anodita Patmos leeğodi me yamatatedibece nibodicetedi aneetece Cristo.

Liwigo Aneotedoğoji eote João mijoa icoa lakataşa micataşa daga ligeedi. Niğica naga nadi icoa lakataşa, Goniotagodi Jesus ja dinikeeteta, odaa ja iige me didikotibige icoa seete lapoli loiigi Cristo. Niğidiaağıdi João ja nadi lapotibece ica anodogetetibige Aneotedoğoji iniaa Goniotagodi Jesus. Niğidiaağıdi João ja nadi icoa aanjotedi anonadeegitedinigi iigo icoa nawikodico Aneotedoğoji anicota me niğetedini digoina iigo niğica nige owidijedi nokododi leeğodi libeyaceğeco oko. Codaa aağaga nadi Aneotedoğoji anigotediogi diaabo, inaağinoa niwicidi abeyacağaga, codaa me niğina oko anidioka limedi me nakapetegi Aneotedoğoji. Niğica owidijegi ane nadi, nadi ica gela ditibigimedi, icaağica gela iigo, acaağaca gela nigotaşa anodita Jerusalém Aneotedoğoji ane yoitetema loiigi. Ane leeğodi João me idí nağadi notağanağaxi leeğodi me yemaa meo loniciwaşa me datitetiniwace niğina minoa ane dakaketema, codaa me datitetiniwace me degeyamağaticoace meniwağatakanaşa, leeğodi moyowoogodi Cristo naşa igeke inoatawece ane beyagi. Leeditibige monalağatibige niğicoa anele ane yajigotediogi Aneotedoğoji nige dopitedijo Jesus.

Diniditeloco nağadi notağanağaxi niğica anodaägeeteda niğicoa owidijedi nokododi

¹ Diniditeloco nağadi notağanağaxi niğicoa Jesus Cristo ane ikeeteta João. Aneotedoğoji ikeete Jesus Cristo, eotedibige mağaga ikeetediogi liotagipi niğica ane dagadiaa leegi odaa jiğicota me jinataşa. Goniotagodi Jesus Cristo iige niaanjo me ikeeta João niğijo liotagi Goniotagodi, eotedibige me yowoogodi anodaägeeteda niğicoa ane icota me jinataşa ganigida noko.

² Odaa João yamatati icoatawece niğicoa ane nadi. Odaa maditaşa nağadi notağanağaxi diniditeloco niğica aneetece lotaşa Aneotedoğoji, niğica Jesus Cristo ane ikeeteta João.

³ Aneotedoğoji ibinie niğina ane yalomegetema eledi oko nağadi notağanağaxi, codaa ibinietediogi niğina anowajipata codaa anoyiwağadi lotaşa nağadi notağanağaxi ane ikee anicota me igote Aneotedoğoji niğicoa owidijedi nokododi. Leeğodi ja nipegi micota ane diniditeloco nağadi notağanağaxi.

João yecoaditece icoa seete lapoli loiigi Aneotedoğoji

⁴ Ee João ane jidi nağadi notağanağaxi, jidikotibige seete lapoli loiigi Goniotagodi ane ligeladi nipodaşa Ásia.

Jemaa Aneotedoğoji midioka limedi meletedağadomitiwaji, codaa meote mele gadaaleğenaliwaji. Ane yoetağadomitiwaji niğida, Aneotedoğoji, Niğijoaniniwa, anakaağiniwa maleedigicatibige me ğodoe, codaa micota menagi digoina mokotaga, codaa meletedağadomitiwaji, codaa idi eledi anoyoetağadomitiwaji niğijo anele, niğijoan seete niwicidi ane idei lodoe nibaanco Aneotedoğoji.

⁵⁻⁶ Codaa iniwa eledi idioka limedi meletedağadomitiwaji, Jesus Cristo, anidioka limedi me ikee anewi idaağida me dawikode. Jesus Cristo

dağaxa me şoneşegi caticedi nişina eledi ane newiştace, codaan me iige inionaqatigi nişina iigo. Ijaşijoa şodemaa, codaan şodapitaşaditeta teman şobeyaceşeco leeşodi me nadooşodi lawodi. Eote moko dinoiigiwepodi codaan iige şodaalegenali. Najigotedoşowa, anoko loiigi, mida şonaşatetigi me jiboonaqatio eledi oko lode Aneotedoşoji, ane Eliodi Jesus. Leeditibige midioka limedi me jelototaga Jesus Cristo me dağaxa me şoneşegi, codaan mida naşatetigi codaan mida loniciwaşa. Odaa jişidaaşee. Amém.

⁷ Digawini! İcota menagi niotedinece loolatedi. Inatawece oko onadi, codaan me nişijo anoyacilotidi. Inatawece noiigi noenaşateloco leeşodi lanokegi Jesus. Odaa jişidaaşee. Amém.

⁸ Goniotagodi Aneotedoşoji aneliodi loniciwaşa, aniniwa, ane akaaşiniwa maleedieşicoa nişinoa aninoa, codaan icota menagi mokotaşa, meete, “Ee odoejegi codaan Ee mowidijegi, igaataşa jeşeməşa jaote inoatawece anakaaşino, codaan icota me jigodi inoatawece.”

Jesus Cristo ane diiğenataka dinikeete João

⁹ Ee João, ee şanioxoatiwaji. Leeşodi me şodexogotege Cristo, jawikodeeşa nişina me jatematişa Jesus Cristo me şoninionigi-eliodi. Codaan me idinatiişatalo nişinoa şodawikodico. Ee idiniwilo digoida lidelogo Patmos leeşodi me jatematitibece Aneotedoşoji lotaşa, ane nelogoditedoşowa Jesus.

¹⁰ Odaa nişijo noko me noko Goniotagodi, Liwigo Aneotedoşoji ja dakatiwigiji. Odaa ja jajipata ica ane idei digoina yowidi ane ignedi me dotaşa liciagi layaageşegi goloneeta.

¹¹ Aneetiwa, “Ee odoejegi codaan mowidijegi. Jeşemeşee ane jaote inoatawece nişinoa aninoa, codaan icota me jigodi inoatawece. Idiiteloco notaşanaşaxi nişinoa ananati, odaa iwakateenitibige naşadi notaşanaşaxi midiwataga seete lapoli loiigi Goniotagodi ane ligeladi manitaşa nigotaşa Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadélfia, Laodicéia.”

¹² Odaa ja inawiilitetege me jiwi nişica ane idotaşaneşe, odaa ja jinadi seete noledağaxiidi oolo.

¹³ Liwigotigi nişidiwa noledağaxiidi jinadi oko latopiwa nişijo Gonleegiwa ane icoşotibigimece ditibigimedi. Dinxotinigi nijayogo ocaşataşa anenotinece neşepaa logonaka, idiaa nigoenashadi oolo yakaşotigi natecogodi.

¹⁴ Lamodi dağaxa me yapacaşa liciagi gotamoşo. Ligecooğe ídi me datale micataşa nişina şalewaşa.

¹⁵ Logonaka liciagi aca “bronze” anoyalegi moyago, odaa şoşigixidi moyatalagadi. Lotaşaneşegi ignedi micataşa nişina layaageşegi nişina ninyoşodi ane daxoşoke.

¹⁶ Nolitedini seete yetetitedi. Idiaa nodaajo-oşataşa ane dalepe idoatawece liwailidi icoşotivece nioladi. Latobi datale macataşa naligeşe yaxoşo-noko.

¹⁷ Naşa jinadi, odaa janitiogi logonaka micataşa émeşegi. Pida dibatetiloco, odaa meetiwa, “Jinşadoii! Ee odoejegi codaan mowidijegi.”

¹⁸ Ee Nişijo ane yewişa. Ideleo, pida nişina natigide idioka limedi me idewişa. Odaa jişidaaşee. (Amém.) Iciagi nişina oko anida lakabakenaşanaşadi leeşodi mida naşatetigi, ida yonicişateloşo némaşa codaan aneiticoace émaşaga.

¹⁹ Enice idiitedi nişinoa ananati natigide, codaan anicota micotece.

²⁰ Jişijo me dinaşaditedini, aşica ane yowooşodi anodaa diitigilo nişijo seete yetetitedi ananati ibaaşadi ijaaşijo seete noledağaxiidi oolo. Digawini anodaa diitigi nişijo seete yetetitedi, niaanjotedi nişidiwa seete lapoli loiigi

Goniotagodi, odaa niğidiwa seete noledağaxiidi, başa niğijo seete lapolı loiigi Goniotagodi.”

2

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağa nigotağa Éfeso

1 Odaa meetediwa,

“Idiitema niğinoя yotatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağa nigotağa Éfeso, lotaşa Niğiniwa ane nolitedini seete yetetitedi codaа anigotedigi liwigotigi niğidiwa seete noledağaxiidi oolo.

2 Ejitağawatiwaji jowoogodi ane gadoenataka. Jowoogodi meliodi mabaa, codaа madinatiitalo niğinoя ane dakaketağadomi, codaа me dağakati madinatitiogi oko abeyacağaga anidi gadiwigotigitiwaji. Jowoogodi madineenitiogi niğijo anodi me liğexegi Aneotedoğoji pida ażewi, odaa jağanati me awitakağaga.

3 Jigixomağateenitedijoti waji gadawikodico, codaа meliodi mawikodee Ee leegodi, pida ażica dağakaami agecağalodipi.

4 Pida ida ane jinaditağadici niğida makaamitiwaji, ażaleegademaani daga liciagi niğijo jotigide maleekoka ademaani.

5 Odaa jipokotagawa manalakitibigliwaji anodaągeni maleekoka ademaani, adinilaanitece niğida gabatiğitiwaji, odaa awiitace niğijo anenitiwaji jotigide. Nige daga adinilaanitibeceti waji, janagi, odaa inoğatice gadoledağaxitiwaji miditaşa ane limedi.

6 Pida ida aneletağadicitiwaji. Gadelatema loenataka niğijo ane liboonağadi ‘nicolaítatedi’, aneji me idelatema.

7 Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata ane ligegitiogi Liwigo Aneotedoğoji niğidiwa lapoli loiigi Goniotagodi! Nigica ane iżeke ane beyagi, jajigota me yakadi me yeligo ela nağada niale aneo lewiga oko ane yeligo, nağada niale ane idei midiwa lawodigijedi Aneotedoğoji.”

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Esmirna

8 Odaa meetediwa,

“Idiitema niğinoя yotatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Esmirna, niğinoя lotaşa Niğiniwa anodoejegi codaа mowidijegi, Niğiniwa ane yeleo, pida ja yewiğatace.

9 Ejitağawatiwaji me jowoogodi ane gadoenataka, codaа ane gadawikodigi, codaа jowoogodi makaami madewetedi. (Pida digoina meetaşa idiwa əaniliicəgajeteciditiwaji). Codaа jowoogodi niğinoя əanotağatiwaji liwitakecо niğidi anodi me judeutedi, pida ażewi me judeutedi. Pida ida aneetege liiakanağaxi Satanás.

10 Jinagadoiitege gadawikodico anenagi. Digawini! Diaabo eote liwilogojedi niğina akaamitiwaji, ixotiwece niwiłoşonağaxi, etiğadicinitiwaji. Odaa awikodeeti waji deez nokododi. Pida jipokotagawa midioka limedi madinakatonitiwaji, icaağica degetiğadeloatiwaji (leegodi maniwitici), odaa jao əanoğeedi me gadewikitace, macataga nagana lale niğina oko nalokodeğecajo, naşa dinigaanye.

11 Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoğoji ane ligegitiogi lapoli loiigi Goniotagodi. Ane iżeke ane beyagi me diğica degeyamağaticoace, niğidi nige newiğatace, odaa anawikodeeşa migetaşa nigo (nige limedi me iloikatidi Aneotedoğoji niğina oko leegodi libeyaceğeco). ”

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Pérgamo

12 Odaa meetediwa,

“Idiitema niçinoa yotaqatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Pérgamo, niçinoa lotaga niçiniwa anida lodaajo-ocaqataqa ane dalepe idoatawece liwailidi.

13 Ejitaqawatiwaji me jowoogodi ane gadoenataka, codaan jowoogodi ane gadigeladi, anei me diiqenataka Satanás. Jowoogodi midioka limedi maniwiticiwaji me digica mikani qatiwaqatakaneggegi, idaaqida noqoyeloadi Antipas, niçijo ane dawikode leeqodi mee me niotici. Lemaqadi digoida ane ligeladi Satanás.

14 Pida ida ane jileetaqadomitiwaji, leeqodi idi oko qadiwigotigi anodioteci liiqaxinaqanegegi Balaão, ane iiqaxitece Balaque anigota me ibataktidi loiigi Israel niçijo jotigide. Diiqaxinagatece moyakadi moyeligo niweenigi anoiboo moiweniqide niwicidi, codaan eledi diiqaxinagatece me yakadi me dinoomatewamigipi niçina ane daqa dinodawamigipi.

15 Odaa jiçidaaqenitiwaji idi qadiwigotigi anodioteci liiqaxinaqanegegi ‘nicolaítas’ (ane liciagi Balaão me diiqaxinaqa).

16 Enice adinilaanitibecetiwaji! Nige daqadinilaanitibecetiwaji, natigidawaanigi janagi makaamitaqatiwaji, odaa ja jakapetege niçina oko anodioteci niçijoä Nicolaítas liiqaxinaqanegeco, jibake nodaajo-ocaqataqa ane icoqotivece inioladi.

17 Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoqoji ane ligetilogi lapoli loiigi Goniotagodi!

Niçina anoiçkecnicinigico, jajigotiogi niweenigi ane digica me jinataqa ane icoqotibigimece ditibigimedi. Codaan aqaga jajigotiogi wetikawaana lapacege ane diniditeloco boonaqadi ane digica ane ywoogodi, iniokini niçini ane dibatege baqa ywoogodi ane diitigi.”

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Tiatira

18 Odaa meetediwa,

“Idiitema yotaqatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaqa nigotaqa Tiatira, lotaga Lionigi Aneotedoqoji ane idi me datale ligecooqe micataqa niçina qalewaqa, codaan logonaka macataqa aca ‘bronze’ anoyalegi moyaago, odaa joqogixidi moyatalaqadi.

19 Ejitaqawatiwaji me jowoogodi ane gadoenataka. Jowoogodi madine-maanitiwaji, midioka limedi madinakatoni, codaan me jowoogodi gabaketedi anele, codaan madinatiitalo niçinoa ane dakaketedaqadomitiwaji. Jowoogodi mawiitiwaji caticedi anawii niçijo jotigide.

20 Pida ida ane jileetaqadomitiwaji, leeqodi mikani qadiwigotigi lakataqa naqajo iwaalo Jezabel, anee me yelogodi ane ikeete Aneotedoqoji, pida aqewi. Ane diiqaxinaqa codaan inaaletiogi iotaka me noomatewa eledi oko ane daqa lodawa, codaan moyeligo niweenigi anoyajigo moiweniqide niwicidi.

21 Jajigota nimedi me dinilaatece libeyacegegi, pida ayemaa me ika me loomatewepodi oko ane daqa lodawa.

22 Digawini! Jokoleteloco nipe naqajo iwaalo ijaagijoä loomatewepodi codaan me niçina eledi oko ane noomatewa, odaa eliodi me nawikodeeqa nige daqa dinilaatece niçida libeyacegegi anowo.

23 Jinigodi niçina lionigipi, odaa inatawece lapo loiigi Goniotagodi oywoogodi me negemegee ane jowoogodi lowooko, codaan me niginoa ane lemaanaga laalegenali oko. Odaa jajigota oninitecibeci ina akaamitiwaji loojedi ane iğenaga ane gadoenatagi.

24 Pida idi eledi oko qadiwigotitiwaji manitaqa nigotaqa Tiatira ane doqodioteci niçida niiqaxinaqanegegi ane beyagi, codaan

ağica doğoyowooğodi niğica anodita 'Ica me niiğaxinağaneğegi şoneğegi ane dinağaditi, pida liiğaxinağaneğegi Satanás'. Ejidağa jiwakateetibigağajitiwaji gaantiğica eledi ane jiğetağawa mawii.

²⁵ Pida niğida anida makaamitağatiwaji anele, adowetiteloco, otetenı nigepaa janagi.

²⁶⁻²⁷ Niğina ane iğeke loniciwaga ane beyagi, codaa aneo ane jemaa nigepaa liniogo, jajigota yoniciwağga ane najigotediwa Eiodi. Odaa niğini oko ida nağatetigi me iğe inoatawece ane noiika. Micatağa daga datika laxacogonağadi əapileceğe, odaa ninoketiniwace niğina oko abeyacağaga micatağa niğina oko ane noyaağadi boote, odaa owidi liwailidi.

²⁸ Jajigota yotedi-eloodo, nigoijie.

²⁹ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoğoji ane ligegitiogi lapoli loiigi Goniotagodi!"

3

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağga nigotağga Sardes

¹ Odaa meetediwa,

"Idiitema niğinoя yotağatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağga nigotağga Sardes: Lotaga niğijo anidiwa seete liwicidi Aneotedoğoji minitağga, idiaa seete yetetitedi libaağadi. Jowoogodi anawii. Modi me əadewikitiwaji, pida əadiciagi niğinoя emağaga.

² Enice anoleetice codaa oniciwağati anida makaamitağatiwaji, igaatağga ja leedi me ma. Igaatağga jowooğodi əabaketedi aığenağla lodee Aneotedoğoji.

³ Enice analakitibige anodaageni maleekoka ajipaatalo yotağga codaa anodaageni mabaategetiwaji, odaa anoliitini anabaatege, codaa adinilaanitece əabeyaceğeco. Nige dağadinenyägati, janagi makaamitağatiwaji micatağga oliceğegi, odaa ağıwoogoti nağaca lakata nige janagi makaamitağatiwaji.

⁴ Pida idi əadiwigotigitiwaji oko digoida Sardes ane doğonapioyağaditeda nijayogoli. Niğidi oko icota me yawaaligağawepodi odinixotinigilo nowoodi lapacoğogoli, leeğodi me leeditibige moi-weniğidetibigiwaji.

⁵ Niğidi anoğeke ane beyagi, joaniğidiaa inixomeğetinigilo nowoodi ane yapacağga, codaa ainapitağadi liboonağadi maditağga notağanağaxi ane diniditeloco liboonagatedi oko anidioka limedi me newığa, agaleegica liniogo. Codaa lodee Eiodi idiaa niaanjotedi, jelogodi me inepilidi niğidi oko.

⁶ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata Liwigo Aneotedoğoji ane ligegitiogi lapoli loiigi Goniotagodi!"

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağga nigotağga Filadélfia

⁷ Odaa meetediwa,

"Idiitema niğinoя yotağatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitağga nigotağga Filadélfia: Lotaga Niğiniwa anoiolatedice me dibatetema Aneotedoğoji, codaa ane yakadi me jinakatonağga, Niğiniwa anida lakabakenağanağadi anijo me ito Davi, lotaga niğijo oko ane yomoke epoagi odaa ağica ane yakadi me nibatoo, nige nibatoo, odaa ağica me yakadi me yomoke.

⁸ Jowoogodi ane əadoenatakatiwaji. Ja jomoketağadomitiwaji epoagi ane diğica ane yakadi me nibatoo. Codaa jowoogodi mokatecigin əadoniciwağatiwaji, pida joğotetenı yotağga, codaa ağica degenitiwaji me dağakaami inepilidi.

⁹ Digawini! Niğidi ane nebi liiakanagaçxi Satanás, ane niwitakağga modi me judeutedi pida ajudeutedi, jao menagitibeci makaamitağatiwaji, odaa

oyamağatedini lokotidi Ɂadodoetiwaji metiğadiwenigidenitiwaji. Odaa iditawece oyowooɁodi me Ɂademaanitiwaji.

¹⁰ LeeɁodi me iwağatitiwaji iiğenatakaneğegi odaa adinatiitalo Ɂadawikodico, odaa Ɂadotetenitiwaji nivicota nağaca lakata nige inatawece oko nawikodeeğa, niğinoa nawikodico enagi moici inatawece noiigitigi digoina iīgo.

¹¹ Digawini! Aleegi odaa janagitace. Otetenitağadomitiwaji ane Ɂanebi bidige ağıca ane noğa Ɂanağajegi.

¹² Niğidi anoigeke ane beyagi, jao macataşa nağana lawonaga ligeladi Iniotagodi AneotedoɁoji, ağıca dağa digike anei. Jiditeloco libikotaxedi Liboonağadi Iniotagodi AneotedoɁoji codaan me liboonağadi nigotaşa Iniotagodi AneotedoɁoji. Nağani nigotaşa jağaniaağani nağaca gela Jerusalém ane icoğotibigimece ditibigimedi, icoğotibigimece miniwataşa İniotagodi AneotedoɁoji. Jiditeloco niğini oko gela iboonağadi.

¹³ Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata ane ligegitiogi Liwigo AneotedoɁoji lapoli loiigi Goniotagodi!"

Nigegi ica lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Laodicéia

¹⁴ Odaa meetediwa,

"Idiitema yotağatibige niaanjo lapo loiigi Goniotagodi ane idei manitaşa nigotaşa Laodicéia: Lotaşa Niğijoan ane liboonağadi 'Jığidaagee', leeɁodi ewi me ikee anodaägeeteda AneotedoɁoji codaan me jakataşa me jinakatonaşa ane ligegi. Jığiniaağiniwa AneotedoɁoji ane ibake meote inoatawece aninoaa.

¹⁵ JowooɁodi Ɂadoenatakatiwaji. Gadiciagitiwaji niğina ninyoɁodi ane degewi me dapicoğو oteğexaağaga diwete, odaa ağıca aneletema. Domaşa jemaa me Ɂadiciagitiwaji anigepidişica niğijoan itoa latopaco ninyoɁodi, mige diwete, oğoa, domige ijo ane dapicoğو.

¹⁶ Pida leeɁodi me Ɂadiciagitiwaji niğina ninyoɁodi anokexaa dapicağawaanigi, odaa ağıkaamitiwaji ane diwete oteğexaağaga dapicoğو, odaa icota me inokotağadicitiwaji.

¹⁷ LeeɁodi menitibecetiwaji, 'Oko liicotedi, inoa inoatawece ane jopoogatibige, ağıca ane aniaditibige mokotaşa.' Pida ağıwoogotitiwaji makaami oko awikotaagipi, madewetedi, Ɂoladi, codaan mokakaamitini-wacetiwaji.

¹⁸ Enice Ɂadajointiwaji manoojeteeta inioolo anoiwilegi minitaşa noledi amanagawini ewi makaamitiwaji liicotedi. Codaan anoojeteeta jayogoli lapacoğogoli amaleeğaga adinixomitiwaji, odaa ağıaleeğokakaamitiniwacetiwaji oditaşa aniboliki. Codaan anoojeteeta inipomaada lajo ɁagecooɁeli amaleeğaga ewi matenitibece.

¹⁹ Niğina ane jemaa, japeteğe codaan me jiloikatidi. Enice adinoni-ciwağati maniwitici, codaan adinilaanitibecetiwaji.

²⁰ Digawini! Ite Ee epoagi, jiniditağawa. Nigica ane najipatiwa, odaa yomoke lapoagi, jakatiwece ligeladi, odaa ja igiiwa.

²¹ Niğidi anoigeke ane beyagi, jinode me inicooɁowepodi manitaşa inibaanco anejote me jiğenataka, digo aneji me jiğeke ane beyagi, odaa ja idicote miniwataşa Eiodi manitaşa nibaanco aneite me diiğenataka.

²² Ane yemaa me wajipa, dice ajipaata ane ligegitiogi Liwigo AneotedoɁoji lapoli loiigi Goniotagodi!"

¹ Naşa nigotedini notaşa lapolı loiigi Goniotagodi, naşa jiwiticogi ida, odaa jinadi ijo epoagi domoke digoida ditibigimedi. Odaa nişijo oko ane dotaşa ane liciagi layaageğegi goloneeta, baanaşa ijo me idotaşaneşe, meetiwa, “Anagi meetaşa digoina ditibigimedi! Odaa jikeetaşawa anicotece anigida noko.”

²⁻³ Odaa aşica daşa leegi Liwigo Aneotedoşoji ja dakatiwigiji. Odaa jinadi nibaanco nişina oko ane şoneğegi digoida ditibigimedi. Odaa nişini ane nicoteloco naşani baanco, latopiwa micoataşa nişinoa wetiadi ane dinivaloe, macataşa “diamante” me igeditice, acaağaca “sardônio” ane ixagodi igeditice. Liniogotibece naşani baanco adi oxaago ane datale macataşa aca “esmeralda” ane dione igeditice.

⁴ Liniogotibece naşani baanco idiya eletidi 24 baancotedi, nibaanco nişinoşa şoneğaga. Onicoteloco 24 lacilodi odinixotinigilo lapacogogoli, codaa lacilodi idiya laleli oolo.

⁵ Nalebepağatedi icoşotiwece manitaşa naşani baanco şoneğe, layaageğegi ica ane notaşanaşa codaa me layaageğegi niximaşaşa. Odaa lodoxe naşani baanco idiya seete noledağaxiidi ane idi, anidiaağidiwa nişidiwa seete niwicidi anodibatema Aneotedoşoji.

⁶ Lodoxe naşani baanco şoneğe jinadi idi ane liciagi weiigi ane diğica liniogo igeditice macataşa nagana galaapa.

Liniogotibece codaa odipegitge naşani baanco şoneğe icoa cwaatolo ewikaşa, anowidi ligecooğeli lodoxe codaa me lowidi.

⁷ Nişini odoejegi ewikegi liciagi ica liaon, ica eledi ewikegi başa latopiwa alolanaşa, ica eledi ewikegi latobi başa liciagi latobi şoneleegiwa, ica owidijegi ewikegi liciagi ica nitaanigo ane wayo.

⁸ Oniniticibeci nişidiwa cwaatolo ewikaşa idiya seis labadi. Odaa nişidiwa labadi noleetelogo ligecooğeli. Noko codaa menoale anotokotiniwace, modi, “Goniotagodi Aneotedoşoji ida eliodi loniciwaşa, codaa aşica ane beyagi miniwatasa.

Akaağiniwa,
codaa icota menagi.”

⁹⁻¹⁰ Nişijoşa cwaatolo ewikaşa nişina me nigaanaşanaşa, moiweniğide, codaa modiniotagodetalo Nişiniwa ane nicoteloco naşajo epaa nibaanco me şoneğegi, nişini anidioka limedi me yewiga, odaa nişijoşa 24 lacilodi ja dakagitiniwace lodoxe Nişiniwa ane nicoteloco nibaanco me şoneğegi, modi,

¹¹ “Goniotagodi Aneotedoşoji leeditibige me şadiweniğideneğegi codaa jogeeğataşawa,
codaa jikanağataşadici şadiğenatakaneğegi.

Igaataşa oeni inoatawece aninoşa.

Oeni inoatawece,
odaan idioka limedi minoa leeğodi jiştida anemaani.”

5

Lotaşanaşaxi Nişijoşa anoiciaceeketege waxacoco

¹ Jinadi notaşanaşaxi liciagi nişina nilipatigi idei libaaşadi Nişijoşa ane nicoteloco nibaanco me şoneğegi. Nagadi notaşanaşaxi dinidi idoatawece liwailidi, oyexocşaşaditeloco seete lapadijetedi ane noxoco.

² Odaa ja jinadi ijo aanjo loniciweşenigi ane dinigetaşatee me digika, mee, “Amiijo anida naşatetigi me noşa lapadijetedi naşadi notaşanaşaxi me yomoke?”

³ Pida aqica ganigetişijo digoida ditibigimedi, oteqexaaşaşa digoina iişo, migetaşa catinedi iişo ane yakadi me yomoke oditaşa iwi ane diniditeloco naşadi notaşanaşaxi.

⁴ Eliodi me jinoetibece leeşodi me diqica anida naşatetigi me yomoke oditaşa yalomeşeteloco aniwoteloco naşadi notaşanaşaxi.

⁵ Odaa ijo onijoteci nişidiwa 24 lacilodi meetiwa, "Jinaşanoeni! Digawini! Nişijoa anoyatedigi me 'Liaon' anida aneetege licoşegi loiigi Judá, ane litaagi Davi inionigi-eliodi şoneşegi, ja iğeke loniciwaşa némaşa, odaa başa yakadi me yaaşadi nişidiwa seete lapadijetedi ane noxoco naşadi notaşanaşaxi, odaa ja yomoke."

⁶ Odaa ja jinadi Nişijoa anoiciaceeketege waxacoco dabiditedi lodee nibaanco nişijoa ane şoneşegi, oyawiile nişidiwa cwaatolo ewikaşa, ijaaşijoa 24 lacilodi. Nişijoa Waxacoco latopiatibige nişijo moyeloadi. Idiwa seete libiwedi, ligecooşeli idaa liwokodi seete, anoikee nişicoa seete liwicidi Aneotedoşoji ane niwakateetedeloco inatawece iişo.

⁷ Nişijoa anoiciaceeketege Waxacoco jişigo divate naşajo notaşanaşaxi ane idei libaaşadi Nişijoa ane nicoteloco nibaanco me şoneşegi.

⁸ Naşa divate naşajo notaşanaşaxi, nişijoa cwaatolo ewikaşa, ijaaşijoa 24 lacilodi dakagitiniwace lodee nişijoa Waxacoco. Oninitecibeci nişidiwa lacilodi ada noşoxığa-liwenaşa, codaa idoa nibaxiatedawaanaşa oolo, nolee edokoşegi, ane ikee lipoketedi noiigi ane nepilidi Aneotedoşoji nişina moy-otaşaneşe.

⁹ Oigaa gela elaagi, modi,
"Daşaxa mida şanaşatetigi,
joanişidaa makati mabaata naşadi notaşanaşaxi,
odaa aqati nişidiwa seete lapadijetedi leeşodi metişadeloati,
codaa leeşodi şadawodi me anado,
ane loojedi manoojeteetema Aneotedoşoji oko,
inoatawece ane noiika,
inoatawece ane isolatedi nişina iişo,
codaa anoicoşoticogi inoatawece iişotedi,
codaa minoatawece ane latopaco oko.

¹⁰ Odaa jaşawii mokiditece noiigi,
odaa jişilişeni laaleşenali,
codaa majicitiogi naşatetigi modibatema Aneotedoşoji,
odaa joşoişe inatawece iişo."

¹¹ Naşa inoletacibige, odaa ja jajipata lapo nelegi aanjotedi. Oyawiile nibaanco şoneşegi, idiaşidiwa cwaatolo ewikaşa, ijaaşijoa 24 lacilodi. Daşaxa meliodi, ajakataşa me inilaşataşatiogi.

¹² Odaa dinigetateetibigiji modi,
"Nişidoa Waxacoco anoyeloadi daşaxa me şoneşegi,
odaa leeditibige me dibatetege naşatetigi,
niliicaşajetecidi,
lowooşotakanşegi,
codaa me loniciwaşa.
Codaa leeditibige me jiwenişidenaşa,
jocaşanaşatalo,
codaa me joşeeşatalo nişiniwa anoiciaceeketege Waxacoco."

¹³ Odaa ja jajipatiogi iditawece ane newığa digoida ditibigimedi, digoina iişo, codaa aneite émaşaşa, codaa aneitinigi akiidi-eliodi. Iditawece modi,
"Nişiniwa ane nicoteloco nibaanco me şoneşegi,
idaşidoa anoiciaceeketege Waxacoco,

leeditibige midioka limedi me jogeeqatiogi, jiweniqidenaqa, jocaqanaqatiogi, codaa me jikanaqatece ane naqatetigi.”

¹⁴ Odaa niqijoa cwaatolo ewikaqa jogoigidi, modi, “Ewi! Jigidaaqee (Amém)!” Odaa niqijoa 24 lacilodi ja dakagitiniwace, jogoiweniqide niqidi anidioka limedi me newiqa.

6

Lapadijetedi ane noxoco naqajo notaqanaqaxi

¹ Odaa ja jinadi niqijoa Waxacoco me yaagadi niqijo odoejegi niqijoa seete lapadijetedi anonoxoco naqajo notaqanaqaxi. Odaa ja jajipata onijoteci niqijoa cwaatolo ewikaqa dapaawe me dotaqa micataqa niqina niximaqaga, mee, “Diganagawini!”

² Naqa inoletibige, odaa ja jinadi ini apolicaqanaqa lapaceqegi. Niqijo apolicaqanaqademigi ida lopitenigi. Odaa joqoyajigota lale me anigaanyegegi. Odaa ja noditice, igo me didele, odaa ja dinigaanye.

³ Niqidiaaqidi niqijoa Waxacoco ja yaagadi niqijo eledi lapadijegi niqijoa seete anonoxoco naqajo notaqanaqaxi. Odaa ja jajipata ijo eledi niqijoa cwaatolo ewikaqa mee me dotaqa, “Diganagawini!”

⁴ Odaa ja noditice apolicaqanaqa lixagoteqegi. Odaa joqoyajigota niqijo apolicaqanaqademigi loniciwaqa meo niqina oko me daqadiaa ilaqtatiwage, pida diniwitideqetiwage, dinigodi. Coda dibatege lodaajo-ocagataqa.

⁵ Odaa niqijoa Waxacoco jiqicota me itiwatadiqidi yaagadi niqijoa seete lapadijetedi ane noxoco naqajo notaqanaqaxi. Odaa ja jajipata me dotaqa niqijo eledi niqijoa cwaatolo ewikaqa, mee, “Diganagawini!” Naqa jiwiticogi, odaa ja jinadi apolicaqanaqa nabideqegi. Niqijo apolicaqanaqademigi ilokadita nibikotanaqanaqate (naqana lajo moibikota liwaqatiigi ganigidi).

⁶ Odaa ja jajipata ica ane dotaqa liwigotigi niqidiwa cwaatolo ewikaqa, meeta, “Itoatadiqida goopa leyeema licawa loojedi mabaa onidateci noko, codaa noove goopatedi ‘cevaada’ aaqaga licawa loojedi mabaa onidateci noko. Pida jinaqa itinegeni najidi, codaa viinyo adaqaga abeyacaqati!”

⁷ Niqidiaaqidi niqijoa Waxacoco ja yaagadi ijo eledi niqijoa seete lapadijetedi ane noxoco naqajo notaqanaqaxi. Odaa ja jajipata niqijo owidijegi niqijoa cwaatolo ewikaqa mee me dotaqa, “Diganagawini!”

⁸ Naqa inoletibige, odaa ja jinadi apolicaqanaqa baayo. Niqijo apolicaqanaqademigi liboonaqadi “Némaqa”, ijaaqijo ijo lokaqeddi diotibeci lowidi liboonaqadi “Aneiticoace émagaga, noledi ane daga ipe”. Odaa joqodibatege loniciwaqa monigodi oko, oniniteci niqicoa cwaatolo liwailidi niqina iiqo. Odaa joqonigodi oko, oyatita me nidelaga, nigigi, neelotika, codaa me niqinoa ejedi anetiqodeligo.

⁹ Odaa niqijoa Waxacoco ja yaagadi niqijo eledi lapadijegi ane noxoco naqajo notaqanaqaxi. Odaa ja jiwitiwece le naqajo nameeja “bronze”, odaa ja jinadi liwicidi niqijoa baanaqa nigo leeqodi moyelogoditedibece Aneotedogoji lotaga, codaa midioka limedi modioptece liiqaxinaqanegegi Jesus.

¹⁰ Niqidiwa niwicidi napaawaqateloco, modi, “Akaami Goniotagodi ane iigeni inoatawece, agica makaamitaqa gaantokaagini ane beyagi, akaami anewi. Igaatigi ica nigawini anemiita idi oko digoida iiqo? Igaatigi nigiloikatiti niqijo anetiqodigodi?”

¹¹ Ijoatawece niqijoa liwicidi niqijo baanoqonigodi joqodibatege nijayogoli ocaqatedi, lapacogogoli. Odaa moditiogi, “Anipenawaanigitiniwace

nigepaaqicota me nigo niqidi eledi, baanaqa iolatedicoace Aneotedoqoji monigodi, niqidi qadokaagetedipi mabaatema Goniotagodi, coda me ganioxoadipi.”

¹² Odaa ja jinadi niqijo Waxacoco naqaga yaqadi niqijo naq seis lapadi-jegi ane noxoco naqajo notaqanaqaxi. Odaa digawini! Ijo natalalaqa niqina ane yoniciwadi, yatalale inatawece iiqo. Aligege ja nabidi macataqa naqana lipegetege ane nabidi ane dinixotinigi ane dininya, coda epenai jaqaga ixagodi micoataqa niqinoa godawodi.

¹³ Yetetitedi enitedinigi iiqo, micoataqa niqinoa niale-ela baanaqa beyagi ane niwadetedini niqina me igike niocodi.

¹⁴ Ditibigimedi aqaleegica jinataqa, ja ma, ja liciagi naqana notaqanaqaxi lamodi anoilipadi. Coda inoatawece ane wetiadi nelecoli, coda me niqinoa lidelocotedi digike, oyetecetice ane limedi.

¹⁵ Odaa niqinoa inionaga-eloodoli digoina iiqo, inoa lacilodi iodaqawadi, inoa liicotedi, inoa anida nimaweneqegi loniciwegenaga, inoa niotaka, inoa ane daga niotaka, iditawece domaga dinaqaditiniwace catiwedi niqinoa lawimaqajetedi-wetiadi liwigotigi wetiga eloodo minoataqa niqinoa wetiadi nelecoli.

¹⁶ Odaa jogodapaawetiogi niqinoa wetiadi ane leegitibigimece niqinoa wetiadi eloodoli, modi, “Aniitoqoloco amaleegaga godaqateqegitema Aneotedoqoji ane nicotedeloco nibanco miniwa me goneqegi, coda niqiniwa Waxacoco ane yelatedogodom.

¹⁷ Igaataqa jiqcota noko metiqodiloikatidi leeqotedi gobeyaceg eco, coda aqica ane yakadi me iwoko niqida noko.”

7

Icoa 144 miili oko loiigi Israel

¹ Niqidiaaqidi naq inoletibige, odaa ja jinadi cwaatolo aanjotedi dabidi-tiniwace onidatecibeci idawa cwaatolo liniocidi iiqo. Onolitedini niqicoa cwaatolo latopaco niocodi digoina iiqo owotibige me diqicata niocodi ane yawe niqina iiqo, oteqexaaqaga akiidi-eliodi, oteqexaaqaga nialeli.

² Odaa ja jinadi eledi aanjo ditibigimece ane icoqoticogi aligege menodi. Ada libikotanaqanaqate lajo meo nibikotaxete niqijo oko ane nepilidi Aneotedoqoji ewikegi. Naq dapaawetiogi niqijo cwaatolo aanjotedi anodibatege loniciwaqa miniwataqa Aneotedoqoji mowo lawikodigi oko digoina iiqo, coda me miditaqa akiidi-eliodi.

³ Odaa mee niqijo aanjo, “Jinaqawii ane beyagitema niqina iiqo, idiaa akiidi-eliodi, oteqexaaqaga niqinoa nialeli, nigepaa jigodi me inibikota lato-colodi niqina liotagipi Aneotedoqoji.”

⁴ Odaa ja jajipata ane liwokodi oko anadi nibikotaxete Aneotedoqoji lato-colodi. Ijo 144 miili oko, anida aneetege loiigi Israel.

⁵⁻⁸ Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Judá,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Rúben,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Gade,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Aser,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Naftali,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Manassés,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Simeão,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Levi,
Ijoa 12 miili oko ida aneetege licogegi loiigi Issacar,

Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoȝegi loiigi Zebulom,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoȝegi loiigi José,
 Ijoa 12 miili oko ida aneetege licoȝegi loiigi Benjamim.

Lapo noiigi-nelegi

⁹ Naȝa ixomaȝatice me jinaditiogi loiigi Israel, odaa digawini! Ja ji-nadi noiigi-nelegi, daqaxa meliodi aȝica ane yakadi me nilaqaditibigwaji. Oicögoticogi minoataqa inoatawece ane noiika, inoatawece ane iolatedi, inoatawece ane iiȝotedi, codaa inoatawece ane latopaco oko. Iditawece niȝidi noiigi dabiditiniwace lodee baanco ane nicote Aneotedogoji, codaa me lodee Waxacoco. Iditawece odinixotinigilo nijayogoli ocaȝatedi, lapacoȝogoli. Oilokaditalo laamotiidi “palmeira”. (Oikee moiweniȝide Aneotedogoji).

¹⁰ Odaa napaawaȝateloco, modi,
 “Goniotagodi Aneotedogoji ane nicotedeloco epaa nibaanco,
 iniaa Waxacoco,
 joaniȝidiaa owo ȝodewiȝa.”

¹¹ Idiwatawece aanjotedi idi me dabiditiniwace oyawiile ane nicote Aneotedogoji, ijaagijoa 24 lacilodi, ijaagijoa cwaatolo ewikaga. Odaa idiwatawece aanjotedi dakagitiniwace lodee nibaanco Aneotedogoji. Dakagitiniwace neȝepaa icotinigi latobi iiȝo. Odaa iditawece odoȝetetaloo Aneotedogoji.

¹² Iditawece modi,
 “Jigidaagee.

Jiweniȝidenaga codaa joȝeeqatalo Goniotagodi Aneotedogoji.
 Iniotagodeeqatalo,
 codaa me jiweniȝidenaga leeȝodi minoa lixaketedi,
 yowoogodi inoatawece,
 codaa minoa nimaweneȝeco,
 eliodi loniciwaqa.

Idioka limedi me daqa diniigiteda.

Odaa jigidaagee.
 (Amém).”

¹³ Onijoteci niȝijoa lacilodi naga idige, meetiwa, “Amiidiwa idiwa lapacoȝogomaga? Igame oicögoticogi?”

¹⁴ Naȝa jigid, mejita, “Ajowooȝodi. Akaami boȝowooȝoti, iniotagodi.” Odaa jegeetiwa, “Niȝidi oko niȝijo aneliodi me nawikodeeqa leeȝodi Liboonaȝadi Goniotagodi. Oiwilegi lowoodi, oyatitalo lawodi Waxacoco, odaa ja yapacaga.

¹⁵ Odaa joaniȝidaa leeȝodi midi lodee nibaanco Aneotedogoji. Odaa noko codaa menoale idi me nibaaga mini ligeladi Aneotedogoji. Aneotedogoji ane nicotedeloco nibaanco doweditdeloco niȝidi oko igaataqa iniwa miditaqa.

¹⁶ Odaa aȝaleeȝica daqa nigodi nigigi, oteȝexaaqaga ecibi, oteȝexaaqaga aligege, migetaqa nilaga yakadi me yalegitibigwaji.

¹⁷ Igaataqa niȝiniwa Waxacoco ane itedeloco liwigotigi nibaanco Aneotedogoji jegepaageote anoyeligo, codaa micataga nowienogodi Waxacoco ilajajotedibece, yadeegitedinece ninyokotiidi anowo ȝodewiȝa. Odaa Aneotedogoji iwilegitetema inoatawece latiidi ligecooȝeli.”

1 Odaa niğijo Waxacoco naşa yaağadi niğijo owidijegi lapadijegi ane noxoco nağajo notağanağaxi, odaa ja daxixe digoida ditibigimedi, ejime meya-oora me daxixe.

2 Odaa ja jinadi ijo seete aanjotedi ane dabiditiniwace lodee Aneotedoğoji. Odaa jogodibatege ijo seete goloneetatedi.

3 Odaa niğijo eledi aanjo jeğenagi, odaa ja dabiditi ipegitege ajo nameeja oolo nolitini ijo baxiawaanigi oolo lajo moyetigi edokojegi. Eliodi edokojegi oyajigota me ipeketeloco nameeja oolo, liboonigitalo Aneotedoğoji. Niğida edokojegi ikee niğijo lotaşa niğina noiigi ane nebi Aneotedoğoji niğina moyotağanegetedibece.

4 Odaa naşa yabidi niğijo edokojegi, odaa loğocilağadi joğopitedibigimece miniwataga Aneotedoğoji icogotedicogi midataga niğijo baxiawaanigi ane nolitini niğijo aanjo, liciagi lotaşa niğina noiigi anida aneetegi Aneotedoğoji me icotibigimece miniwataga Aneotedoğoji niğina moyotağanegetedibece.

5 Odaa niğijo aanjo naşa dibata niğijo baxiawaanigi, odaa ja yetigi noledi ane idei ditibigimedi nameeja. Odaa ja nokoletinicogi digoina iiğο. Odaa jeğeo me dayaagetiogi oko, codaa eliodi niximağaga, nalebepakatedi, codaa me datalale iiğο.

Icoa goloneetatedi

6 Niğidiaağidi niğijo seete aanjotedi anodibatege niğijo seete goloneetatedi ja dinilakidetiniwace moyatetigilo nigoloneetatedi.

7 Igaanaşa niğijo odoejegi aanjo, odaa ja jinadi noledi, inaa şalatili-eloodoli awatege şodawodi, onokoletedinicogi digoina iiğο. Odaa ja yabidi oniniteci niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğina iiğο, yabidi nialeli, codaa me inatawece nipodigi ane dione.

8 Naşa yatetigi niğijo eledi aanjo nigoloneeta, ini ijo ane liciagi nağana wetığa ane leegitibigimece ane yabidi, anallee oyokoletinigi akiidi-eliodi, odaa oniniteci niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğidi ninyoğodi ja şodawodi.

9 Odaa ja nigo oniniteci liwai, niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğinoan ane itinigi akiidi-eliodi, codaa oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi niğicoa etogoli ja daa.

10 Odaa niğijo eledi aanjo naşa yatetigi nigoloneeta, odaa nağajo yotedi nelegi ane ídi macataşa nağana noledağaxi jeğeniteloco oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi akiititedi codaa me niğinoan eletidi ninyokotiidi.

11 Nağajo yotedi liboonağadi “Nabayodaşa”. Odaa oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi ninyokotiidi ja bayodi. Joaniğidaa leegodi eliodi oko nigo leegodi mowacipeta niğidiwa ninyokotiidi ane bayodi.

12 Odaa niğijo eledi aanjo ja yatetigi nigoloneeta. Odaa jeğeo anigota oniniteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi aligeğe, epenai, codaa me yetetitedi. Odaa ja nexocaşa oniniteci liwai niğiniwa iniwatadığını liwailidi aligeğe, epenai, codaa me yetetitedi, Odaa ja nexocaşa oniniteci liwai niğidiwa itoatadığida lağaagetedi noko codaa menoale.

13 Niğidiaağidi naşa inoletacibige, odaa ja jinadi ijo nitaanigo ane wayotibece digoida ditibigimedi, dapaawe me dotaşa, mee, “Nagoodi iditawewece oko ane niğeladimigipitigi digoida iiğο leegodi niğinoan baanığicotalo me ninyaco, nivicota niğijo eletidi itoatadığida aanjotedi nigaağa oyatetigilo nigoloneetatedi.”

9

¹ Naşa ixomağatijo me jinadi nişijo nitaanigo me wayotibece, odaa ja jinadi ijo eledi aanjo me yatetigi nigoloneeta. Odaa ja jinaditege ijo ane dinikatinigi iişo icoğotibigimece ditibigimedi macataşa naşana yotedi ane wakagi. Odaa ja dibatege lakabakenaşanagadi lajo me yomoke elagigi ane diğicata liniogo.

² Naşa yomoke nişijo elagigi, odaa ja noditedice owidi şocilaşadi. Odaa aligeşe codaa minatawece ditibigimedi ja nexocaşa leeşodi nişijoa şocilaşadi ane noditedicogi nişijo elagigi.

³ Ijo şonipititedi awatege nişijoa şocilaşadi me noditedice, odaa şoşodinikatinigi iişo. Odaa şoşodibatege niweneeno micataşa nelá niweneeno.

⁴ Odaa şoşoyolitema doşowo anodigota ane beyagi nawodigijedi, nialeli, codaa mokanicodaşica enanigijegi. Pida inokina nişina oko ane daşacata nibikotaxete Aneotedoşoji latocolo, boşoikatece monojogotiniwace.

⁵ Nişidiwa şonipititedi oyolitema doşonigodi oko, pida boşoikatece mowo me nawikodeega ciinco epenaitedi. Odaa oilee nojocaşatedi micataşa nişina me şodojogo nelá.

⁶ Odaa nişidiwa ciinco epenaitedi nişina oko domoşodoletibige me nigo, pida aşaleeşica némaşa. Domoşoyemaa daşa nigo, pida aşalee nigo.

⁷ Nişijoa şonipititedi liciaco micoataşa nişinoşa apolicaşanadi baanaşa igotelogo me witidi. Minitaşa lacilo ani lale liciagi naşana nale oolo. Inoa latopidi başa latopiwa oko latobi.

⁸ Inoa laamotiidi ocaşatedi liciagi iwaalo lamodi, lowe liciaco nigediogo lowe.

⁹ Elipogo liciagi naşana oecaşaxi şapileceşe yapoşoditini natecoşodi. Labadi layaagaşawa nişinoşa nagaagenali anowidi apolicaşanadi anoixigi baanaşa waleditiobece me witidi.

¹⁰ Inoa liweka liciagi liweli nelá. Midataşa liweli ada nibite diniweneene aneo me dawikode oko ciinco epenaitedi.

¹¹ Nişini ninionigi ane iişetibigiwaji, nişijo aanjo ane dowediteloco nişijo elagigi ane diğicata liniogo. Nişijo aanjo me diboonaşatedetigi "hebraico" liboonaşadi "Abadom", eledi diboonaşatedetigi "greego" liboonaşadi "Apolião", amina anejinaşata "Nişini şodaşadi."

¹² Nişijo odoejegi nelegi nawikodigi ja ixomağatijo. Pida egenagiteda eletidi itoataale nelecoli nawikodico.

¹³ Odaa nişijo eledi aanjo naşa yatetigi nigoloneeta, odaa ja jajipata ica ane dotaşa, ipegitege nişidiwa cwaatolo liwailidi nameeja oolo, ane idei lodoe Aneotedoşoji.

¹⁴ Odaa ja yotaşaneşe nişijo aanjo anada nigoloneeta, meeta, "Ikanitedice nişidiwa cwaatolo aanjotedi ane dinigoetiniwace digoida miditaşa akiidi-nelegi Eufrates."

¹⁵ Odaa ja dinikatedice nişijoa cwaatolo aanjotedi baanaşa nigomaşa naşajo lakata, ijaşijo noko, ijaşijo nişijo domiingo, codaan ijaşijo nicaşabi. Ja nigomaşa monigodi oniniteci liwai nişidiwa iniwatadığını liwailidi inatawece oko.

¹⁶ Odaa ja jajipata ane liwokodi apolicaşanaşademşa ane witidi, one iniwata taalia miliaon.

¹⁷ Igaanaşa jinadi nişida yakatigi ane icaa ina daşa igeedi, jinadi ijo şapileceşe ane yapoşoditini natecoşotedi, ixagodi micataşa noledi, codaan imakataşadi macataşa aca wetişa ane diniwaloe, anodita "safira", şowi micataşa şalewaşa ane ikatice

aligopenağaneğe. Lacilodi niğijo apolicağanadi liciagi liaon lacilo. Noditedicogi niolatedi noledi, inaa ցocilağadi ane lanicağawa aligopenağaneğe loğocilağadi lanigi.

¹⁸ Niğidiwa anowo ane beyagi: Noledi, ցocilağadi, inaağeletidi ցocilağadi ane lanicağawa aligopenağaneğe loğocilağadi lanigi, ane noditedicogi niolatedi niğidiwa apolicağanadi, odaa joğoyaağadi onijoteci liwai niğidiwa iniwatadığını liwailidi oko inatawece iigo.

¹⁹ Odatika ica notoetiigi niğidiwa apolicağanadi ane icoğotiwece niolatedi, codaan inoa limiko liweka liciagi lakeedi lacilo. Odaa jiğidaa odatika liwegi monanacilotiditi niğidi noiigi.

²⁰ Pida niğijo oko ane iwoko me nigo idioka limedi açoika mowo ane beyagi. Açoika modaqatalo niwicidi abeyacağaga, niğinoan niwicidi anonoetedi odatikata oolo, beexo, “bronze”, wetiga, codaan me iwogo. Niğidiwa niwicidi anodaqatalo ayatetibigwaji, anajipaşa oteğexaağaga ewalightedea.

²¹ Codaan niğidi oko aqalee dinilaatibigwaji moyeloadi eledi oko, oteğexaağaga oikateda niğinoan loxikoneğeco, codaan açoika lakatigi me noomatewa niğinoan ane daga lodawadipi, oteğexaağaga me nolicaşa eledi açoika.

10

Ica aanjo acaagaca notağanağaxiawaana

¹ Odaa ja jinadi eledi aanjo loniciweğenigi, icoğotibigimece ditibigimedi. Lowoodi ane dinanatece liciagi lollaadi, liniogotibece lacilo adi oxaago. Latobi datale macataşa aligeğe, laxaceli idı micataşa niğina ցalewaga ane leegitibigimece me idı.

² Nolitini ajo notağanağaxiawaana ixake. Odaa ipodeğeteloco loğonagi ditibigimedi akiidi-eliodi, idaa nimajijegi ipodeğeteloco iigo.

³ Odaa ja dapaawe layaagağawa niğina nigediogo me dokologoloke. Naşa dapaawe, odaa jeğeote seete naxacogonakatedi (micataşa daga oninigodi niğijo aanjo me dotaşa).

⁴ Niğijo naşa jajipata niğijo seete niximağakatedi, odaa ja domaşa jiditedi ijo lotaga. Pida ja jajipatalo ijo nigegi icoğotibigimece ditibigimedi aneetiwa me idotaşaneğe, “Otetenitedağadomi makamokakaami mowooğoti ane ligegi niğijo seete niximağakatedi. Jinaşa domaşa idiitedi!”

⁵ Niğidiaağidi niğijo aanjo ane jinadi me dabiditinigi ninyoğodi codaan me ditibigimedi iigo, nawacetibigimece libaağadi ditibigimedi.

⁶ Odaa jeğeo ligegi ibake Liboonağadi Aneotedoğoji, anidioka limedi me yewişa, ane yoe ditibigimedi, iigo, codaan me akiidi-eliodi, codaan inoatawece niğinoan aninoan. Odaa mee niğijo aanjo, “Aqalee leegi odaa Aneotedoğoji ja yaağadi niğina iigo.

⁷ Igaanige yatetigi nigosneeta niğijo owidijegi niğijo seete aanjotedi, odaa Aneotedoğoji jeğeote niğijo ane lowoogo ane diğicata ane yowooğodi, niğijo ane yelogoditediogi niğijo liotaka anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.”

⁸ Niğijo nayaageğegi ane jajipata ane icoğotibigimece ditibigimedi ja jajipata, meetiwa, “Emii, abaata naşaada notağanağaxiawaana ane ixake me nolitini niğida aanjo, niğida aanjo ane ipoditeloco akiidi-eliodi, idaa iigo.”

⁹ Odaa jeğejigo midataga niğijo aanjo, odaa ja jipokota naşaada notağanağaxiawaana. Odaa jeğeetiwa, “Abaatege naşaada

notaqanaqaxiawaana, odaaqelici! Yalegitigi gawokomaqa, pida baqa ilidaqaditigi qanioladi micataqa napigo.”

¹⁰ Odaa ja jibatege naqajo notaqanaqaxiawaana, odaa ja jeligo. Ilidaqaditigi inioladi micataqa napigo. Pida niqidiaqidi naqa jalitini, odaa ja yalegitigi iwokomaqa.

¹¹ Odaa jegeetiwa niqijo aanjo, “Leeditacibige matematii ane ligegi Aneotedogoji me ligegitediogi niqina ane noiika, inoatawece ane latopaco oko, inatawece oko anodotaqatigi eletidi iolatedi, codaa me niqinoa inionaga-eloodoli.”

11

Icoa itoataale oko anoyatemati ica Aneotedogoji ane ligegitediogi inatawece okotigi niqina iiqo

¹ Odaa jogonajigotiwa ijo iwooqo micataqa niqina meetilo. Odaa niqijo aanjo naqa dabiditi odaa jegeetiwa, “Adabititi, abikotani ane lica Aneotedogoji ligeladi, codaa me naqadi nameeja oolo, codaa anilaqati niqidi anodoqetetalo Aneotedogoji catiwedi ligeladi.

² Pida jinagabikotani wetice miditaga niogó Aneotedogoji ligeladi, igaataqa boqoyajigotiogi niqina noiigi ane diqicata aneetege Aneotedogoji. Odaa niqidi noiigi owote 42 epenaitedi moipoditeloco naqani nigotaqa Aneotedogoji ane iomaqaditedice me nebi.

³ Jimonya niqijoa itoataale iotaka anoyelosodi Aneotedogoji ligegitediogi niqidi noiiitigi niqina iiqo. Odinixotinigilo jaacogoli moikee me agecaqalodipi. Odaa igotibeci owote onaniteci miili, niqigo 260 nokododi moyelosoditedibece lowooko Aneotedogoji.”

⁴ Odaa ijoa jinadi itoataale nialeli “oliveira” ijaaqijoa itoataale noledaqaxiidi ane dabiditiniwace lodoe Goniotagodi Aneotedogoji ane yoe niqina iiqo, niqidiwa jiqijaaqijoa niqijoa itoataale iotaka Aneotedogoji.

⁵ Diqicatibece aneo ane beyagitema, odaa noditicogi noledi niolatedi moyaaqadi niqinoa lidelaqawadi. Odaa jiqidaagee me nigo niqina ane domegeo ane beyagitema niqijo itoataale.

⁶ Niqidiwa iotaka Aneotedogoji ida nimaweneqegi monoxoco ditibigimedi, owote me daqa datiode niqicoatigilo nokododi moyelosoditedibece lowooko Aneotedogoji. Codaa eledi ida nimaweneqegi mowote niqinoa ninyokotiidi me dinanatigi me godawodi. Codaa ida nimaweneqegi moniige lawikodico niqina oko digoina iiqo, niqina moyemaa mowote.

⁷ Igaanige oigodi niqijoa itoataale iotaka Aneotedogoji moyelosoditedibece lowooko Aneotedogoji, odaa niqijo ejeeqagi nelegi ane doide ja noditibige icoqotinece niqijo elagigi ane diqica liniogo. Odaa ja ideleqe niqijoa itoataale iotaka Aneotedogoji, odaa aqodibotege, ja nigodi.

⁸ Igaanige nigo, odaa loolatedi jiqidiaqitedice mijotaqa niladigodi naqani nigotaqa eloodo, niqijo anoyelite Goniotagodi moyototedeloco nicenaqanaqate. Naqani nigotaqa owo me nikoxeedi me “Sodoma”, “Egito”. (Leeqodi niqicoa loenataka ane beyagi niqidi niqeladimigipitigi naqani nigotaqa).

⁹ Odaa inoatawece ane iiqotedi, inoatawece ane noiika, inoatawece ane iolatedi, codaa minoatawece ane latopaco oko, oiwiteloco niqidiwa iotaka Aneotedogoji ane nigo, odaa agoika diqica ane naligitiniwace.

¹⁰ Odaa iditawece niqidi noiiitigi niqina iiqo ninitibiqwaji leeqodi naqa nigo niqidiwa iotaka Aneotedogoji. Codaa odinediatigi noqetedi leeqodi me ninitibiqwaji. Leeqodi niqidiwa iotaka Aneotedogoji oditece niqinoa

notaga ane doøyemaateda mowajipatalo, notaga anowo niñidi noiigi me nawikodeega.

¹¹ Pida naña ixomagatedijo itoatadigida nokododi niñigo meeya, odaa niñijo Niwigo aneo me godewiña icogoticogi miniwataga Aneotedogoji, ja dakatiogi, odaa ja dabiditaciniwace niñijoa itoataale. Odaa ijotawece niñijo oko anonadi eliodi me doitibigwaji.

¹² Odaa niñijoa itoataale liotaka Aneotedogoji joçowajipata ligegi ica ane dapaawe icogotibigimece ditibigimedi, meetiogi, "Anagitiwaji digoina ditibigimedi!" Egidaa diitigi niñijoa lidelañawadi moiwi, niñijoa itoataale liotaka Aneotedogoji joçopitibigimece ditibigimedi oyadeegitibigimoace oditibigimece lolaadi.

¹³ Odaa aqica daña leegi ja datalale iigo. Odaa onijoteci liwai niñidiwa deez liwailidi nigotaña ja daa. Odaa ja nigo seete miili oko. Odaa niñijo elodi oko ane daña nigo eliodi me doitibigwaji, odaa joçodogetetibigimece Aneotedogoji ane ideite ditibigimedi, modi me loniciweñenigi.

¹⁴ Odaa jiçidaagee naga ixomagatijo niñijo elodi nelegi nawikodigi. Pida eçina elodi nawikodigi anicota menagi.

Owidije goloneeta

¹⁵ Odaa niñijo owidijegi aanjo ja yatetigi naçajo nigroneeta. Odaa digoida ditibigimedi jiñijo ane notañanaña napaawañateloco, modi, "Natigide anida loniciwaga me iige inoatawece ane noiika, Goniotagodi Aneotedogoji iniaa Cristo, Niñijoa ane imonya meote lewiña oko. Odaa natigide idiokaanaña limedi me niñenatakanaña."

¹⁶ Odaa niñijoa 24 lacilodi, ane niñenatakanaña, anonicotelogo epaa nibaancotedi lodee Aneotedogoji, dakagitiniwace negepaagicotinigi latopidi iigo, modogetetalo Aneotedogoji.

¹⁷ Odaa modi, "Goniotagodi Aneotedogoji aneliodi ganimaweneñegi, ane iigeni inoatawece, anakaami ewikegi, anakañaakaami, codaa anicota managi, iniotañodeegatañawa leegodi mabakeni ganimaweneñegi nelegi, codaa joçowicenañani me iigeni inatawece oko.

¹⁸ Niñinoa ane noiika eliodi moyelatañadomi, pida jiçicota noko maloikatiti, codaa mawini anodañañemitiogi émañaña. Jigicota galakatagi mawii noñeedi niñijoa gaotaka anoyelogoditedibece gadownooko, codaa minatawece noiigi ane ganepilidi, niñijo anodeemitibigagaji. Inatawece ane gadoiigi odibatege noñeedi, niñina oko ane goneñaña, inaañinoa iwikodadi ane daña goneñaña. Jigicota noko me aqati niñinoa anoyañañadi iigo."

¹⁹ Odaa ja domoke Aneotedogoji ligeladi digoida ditibigimedi, odaa ja jakadi me jinadi naçajo niwokodagaxi ligeladi Aneotedogoji. Naçajo niwokodagaxi eo me nalañatibigogoji naña dinilakidetacetege Aneotedogoji

niçina oko. Odaa jiçijoa nalebepakatedi, napaawakatedi, eliodi niximaqaga, codaa datalale iiçio, ijaagijoa galatili nelecoli anenitedi.

12

Aca iwaalo icaaqica Gowidi

¹ Odaa ja nodi digoida ditibigimedi ijo yakatigi niçina ane jopooga, ane diçicata me jinataqa liciagi. Jinadi iwaalo ane dinixotinigilo nowoodi liciagi aligege. Epenai idei natinedi loçonaka, ipoditeloco. Lacilo ani lale anidiwa dooze yetetitedi.

² Naçani iwaalo ipilege, codaa me dacaagetibece, ja ilee le.

³ Odaa ja jinadi ijo eledi ane nodi digoida ditibigimedi, inaaqina niçina ane joxicagatema. Jinadi ijo Gowidi nelegi lixagotegegi. Idiwa seete lacilodi, idiaa deez libiwedi. Odaa niçidiwa lacilodi inoa laleli (anoikee me diiçenataka).

⁴ Datikata liwegi nelegi me yanikati onijoteci liwai niçijoa iniwatadigini liwailidi yetetitedi, odaa ja nokoletedinigi iiçio. Odaa jiçidiaaa dabidi lodoxajao iwaalo baanaga nipeci me dinigaje. Odaa jiçidiaagi ja domaga nibeotege me yakaloi niçica nigaanigawaanigi degenitini.

⁵ Niçidiaagidi naçajao iwaalo ja dinigaje, şoneleegiwa lionigi ane iiçé inoatawece ane noiika, codaa datiteteloco me iiçé. Pida niçijo nigaanigawaanigi joçonogatice, oyadeegi mipegitege Aneotedoçoji, manitaqa aca nibaanco şonege.

⁶ Odaa naçajao iwaalo jegelodicogi miditaqa ijo nipodigi ane diçicata niçeladimigipi, nipodigi Aneotedoçoji ane ilakidetetema naçani iwaalo, odaa jiçidiaagi me doweditedeloco onaniteci miili niçigo 260 nokododi.

⁷ Odaa niçijo nidelaqa digoida ditibigimedi. Miguel ijaaçijoa niaanjotedi oidelege niçijo Gowidi. Odaa ja didele niçijo Gowidi laxawepodi niçijoa aagaqa niaanjotedi.

⁸ Pida niçijo Gowidi ane doide aniasi me didele. Odaa niçijo Gowidi ane doide ijaagijoa niaanjotedi aqaleeçoyakadi midiaaqite digoida ditibigimedi.

⁹ Odaa niçijo Gowidi nelegi joçoniticoitice me ideite ditibigimedi, ijaaçijoa niaanjotedi. Odaa joçonokoletinigi digoina iiçio. Niçini Gowidi one niçijo lakeedi oxiçodi ane ninaletiniwace inatawece oko. Ane liboonaqadi diaabo, Satanás (amina anejinaçata “Godaxakawa”).

¹⁰ Odaa ja jajipata ijo ane dapaawe me dotaqa digoida ditibigimedi, mee me dotaqa,

“Niçina natigide Aneotedoçoji noçatedice niçina oko me iteloco loniciwaqa şodaxakawa,

ikee loniciwaqa,

odaan ja iiçé inatawece oko.

Codaa Cristo Niçijoa ane niçé Aneotedoçoji meote lewiga oko, ikee loniciwaqa.

Leeçodi niçijo ane beyagi me dotaqatibige şonioxoadipi noko codaa menoale lodoxajao Aneotedoçoji,

ijaaçijoa joçonokoletini me idei ditibigimedi.

¹¹ Gonioxoadipi joçoiçekke niçijo Gowidi odatika loniciwaqa lawodi Waxacoco (niçijoa ane yeleotedogodomi),

codaa eledi odatika notaqa aneetece Jesus.

Niçidi şonioxoadipi ja nigomaga

codaa me nigo leeçodi Jesus.

¹² Enice aniniitibecetiwaji ane ideoni digoida ditibigimedi, leeçodi aqaleeçica niçijo Gowidi makaamitaqatiwaji!

Pida başa dakaketağadomitiwaji anakaami niğeladimigipitigi digoina iigo, codaan niğinoan aninoan catinedi akiidi-eliodi.

Igaataşa diaabo ja dinikatini makaamitağatiwaji, codaan eliodi me deligide,

leegodi yowoogodi mokateciğidiwa nokododi me dinikatice.”

¹³ Igaanaşa nadi niğijo Gowidi ane doide noğonokoletinigi digoina iigo, odaa jiğidaa diiticogi me iatetibeci nağajo iwaalo ane dinigajetece nigaanigawaanigi.

¹⁴ Pida joğoyajigota nağajo iwaalo itoataale labadi nitaanigo nelegi owotibige me yakadi me wayoticogi miditaşa aneitice, nipodigi ane diğicata niğeladimigipi, aneite modowediteloco nigepaa ixomağatedijido itoatadiğida nicaaşape niğigo meeya. Odaa niğijo Gowidi ane doide, lakeedi-nelegi aqaleegaca me nadi nağajo iwaalo.

¹⁵ Odaa niğijo lakeedi-nelegi jeğeo me noditicogi nioladi ninyoğodi liciagi niğina abooğo-ninyoğodi walokoditece lowidi nağajo iwaalo domeğeotibige dağa yakadi me yadeegi ninyoğodi.

¹⁶ Pida iigo yaxawa nağajo iwaalo, ilibitece niğijo ninyoğodi micataşa diğida nioladi milibitece.

¹⁷⁻¹⁸ Odaa niğijo lakeedi-nelegi, eliodi me yelatema nağajo iwaalo, odaa jiğigo ideleğetiogi niğijo anida aneetege licoğegi, niğijo anoyotete liğenatakanegeco Aneotedoğoji, codaan anidioka limedi moyiwağadi niğijo Jesus lotaşa anewi.

13

Icoa iniwataale ejedi ane doide

¹ Idiaağejote liniogotibece akiidi-eliodi. Odaa ja jinadi ijo ejeeğagi ane doide, icoğotinece ninyoğodi. Ijo deez libiwedi, idiaa seete lacilodi. Inoa laleli midoataşa libiwedi. İdiwatawece lacilodi inoa nidiko ane beyagi modotağatibige Aneotedoğoji.

² Odaa niğini ejeeğagi ane beyagi liciagi nigediogo. Pida logonaka başa liciaco logonaka “urso”. Nioladi liciagi nioladi liaon. Odaa niğijo oxiğodi lakeedi ja yajigota niğini ejeeğagi loniciwaşa, yajigota nibaanco me diğenataka, codaan me nağatetigi aneliodi.

³ Oniniteci lacilo niğini ejeeğagi micataşa daantaşa yeleo, pida eyewığa. Odaa inatawece oko odoxicetema, odaa joğodiotibeci niğijo ejeeğagi ane doide.

⁴ Odaa inatawece oko joğodoğeteta niğijo oxiğodi lakeedi igaataşa jeğepaa yajigota nağatetigi niğijo ejeeğagi ane doide. Codaan eledi odoğeteta niğijo ejeeğagi, modi, “Amiijo ica ane liciagi ini ejeeğagi? Domigica anida nimaweneğegi meo ane beyagitema?”

⁵ Jogoika niğini ejeeğagi me dotağatibece dinanetibece, codaan eote lotağatibige Aneotedoğoji niğinoan ane beyagi, codaan ida nimaweneğegi me diğenataka 42 epenaitedi.

⁶ Odaa jiğidaa dinanatigi me beyagi me dotağatibige Aneotedoğoji, codaan me Liboonağadi, codaan me beyagi me dotağatibige aneite Aneotedoğoji, ica anidi digoida ditibigimedi eletidi beyagi me dotağatibige.

⁷ Odaa niğijo ejeeğagi ane doide jogoikatece me idelege Aneotedoğoji loiigi, codaan me iğeke. Dibatege loniciwaşa me iğe inoatawece ane latopaco oko, inoatawece ane noiika, codaan minoatawece ane iolatedi.

⁸ Inatawece oko digoina iigo odoğeteta niğini ejeeğagi ane doide. Idioka doğodoğeteta niğidi oko ane idıwa liboonağatedi me diniditedini maditaşa

lotağanağaxi Waxacoco, nişijoa Waxacoco anijo moyeloadi. Aneotedoğoji eote nişida lowoogo me iditedeloco nağadi notağanağaxi liboonağatedi nişidi oko aneote me newiğatace. Akaağida me lowoogotetece aniğicatibige daga yoe nişina iişo.

⁹ Ane yemaa me wajipa, ele me watacotece nişinoa ane wajipatalo.

¹⁰ Nişina ane niwilo eledi oko, icota maşaşa oniwilo. Nişina ane daije ane datikata nodaajo-ocağataşa, icota minaağoyatita nodaajo-ocağataşa moyeloadi. Odaa leeditibige loiigi Aneotedoğoji modinatitalo nişinoa ane lawikodico, codaa midioka limedi modiotece, codaa me degeyamağaticoace eliwağatakaneğegi.

¹¹ Odaa ja jinadi eledi ejeeğagi ane doide icoğotinece catinedi iişo. Idoa itoataale libiwedi liciaco micoataşa nişinoa waxacoco libiwedi. Pida layaagağawa nişina Gowidi me daale, diximoğو.

¹² Nişijo ejeeğagi ja ikee meliodi loniciwaşa lodox nişijo odoejegi ejeeğagi ane doide, codaa liciagi me yoniciwadi nişini odoejegi. Odaa ja iiğe inatawece oko digoina iişo modoğeteta nişini odoejegi ejeeğagi ane ijo elaciledi ane domaşa yeləodi, pida ja icí.

¹³ Nişini eledi ejeeğagi eo loenatagi nişina ane joxicağatema, eo menitinigi nişina iişo noledi icoğotibigimece ditibigimedi, eotibige monadi inatawece oko.

¹⁴ Odaa ja ninaaletiniwace inatawece ane noiigi nişina iişo leeğodi nişijo anoikatece meo lodox nişijo odoejegi ejeeğagi. Odaa ja iiğe inatawece ane noiigi mowo liwilanigi liciagi nişijo odoejegi ejeeğagi anoyacilotidita nodaajo-ocağataşa, pida ja icí.

¹⁵ Iniaağını nişini ejeeğagi ja dibatege loniciwaşa meo me daale nişijo liwilanigi ane liciagi nişijo odoejegi ejeeğagi, jeğeo nişijo niwilanigi me yakadi me dotaşa, codaa me diiğenatakatiogi monigodi nişina oko ane doğodoğeteta.

¹⁶ Nişijo ejeeğagi ja iiğe inatawece oko moyexocagaditeloco libaağadi mige latocolo nibikotaxete nişini odoejegi ejeeğagi, ağıca ligiameğedi inatawece oko, ina iwikodadipi, inoa şoneğaga, inoa liicotedi, inoa madewetedi, ina niotagipi, inaağina ane daga niotagipi.

¹⁷ Ağıca ane yakadi me dinoojete oteğexaağaga gaantiğidi elaanigi, nige dağacata nibikotaxete, mige liboonağadi, oğoa, migetaşa ane liwokodi liboonağadi nişijo ejeeğagi ane doide.

¹⁸ Nişina oko leeditibige mida lixakedi me yowooğodi ane diitigi. Nişina anele lacilo başa yakadi me iwelatibige ane liwokodi liboonağadi nişijo ejeeğagi, leeğodi ane liwokodi, liwokodağawa codaa ikee ane liboonağadi şoneleegiwa. Odaa ane liwokodi liboonağadi 666.

14

Ica elaagi nişidi oko ane dinoojetetediogi Aneotedoğoji me nepilidi

¹ Naşa jiwitacicogi, odaa ja jinadi nişijoa Waxacoco dabiditedi ditibigimedi aca niwetişa Sião. Miniwataşa idıwa 144 miili şoneleegiwadi ane dinidite-loco latocolodi liboonağadi Aneotedoğoji ane Eniodi.

² Odaa jajipata ica ane dotaşa digoida ditibigimedi, layaagağawa nişina laxogokeğegi ninyoğodi ane ignedi, codaa layaagağawa micataga nişina niximağaga, codaa liciagi nişina oko eliodi anoyatetigilo noğoxığa-liwenadi.

³ Nişijoa 144 miili okoli idei lodox naşajo baanco şoneğe, codaa me lodox nişijoa cwaatolo ewikaga, ijaağijo 24 lacilodi. Odaa nişidiwa 144 miili okoli nigaanağanaşa, oigaa gela elaagi anidiokidi me yakadi moyowoğodi, nişidi

ane dinoojetetediogi Aneotedoğoji ane noğatedicogi liwigotigi oko digoina iğo meote me nepilidi.

⁴ Niğidi jiğidiaağidi niğica oko ane dinoweditibigwaji me yapiditibigwaji, aniğica dağa noomatewa iwaalo. Codaa odioteci naigi anigotece niğijo Waxacoco. Jiğidiaağidi odojedi ane iolatedicoace Aneotedoğoji me nepilidi, codaa me niğiniwa Waxacoco mağaga nepilidi.

⁵ Ağica dağa niwitakağa, odaa ağica lapioyağajegi me idei lodoxibaanco goneğe, Aneotedoğoji.

Icoa itoatadiğida aanjotedi

⁶ Niğidiaağidi ja jinadi eledi aanjo ane leegitibigimece me wayo, yadeegi nibodigi aneetece ane ligegi Aneotedoğoji meote ęobiniigi ane yemaa meote, niğida nibodigi adiniigi. Igo me yeloğoditiogi niğeladimigipitigi iğo, inatawece ane noiigi, inoatawece ane noiika, inoatawece ane latopaco oko, codaa me inoatawece ane isolatedi.

⁷ Mee me dinigetağatee, “Eemiteetibige Aneotedoğoji, codaa ogeetetalo leegodi jiğiniaağiniwa ane dağaxa me goneğegi! Leeğodi jiğicota lakata Aneotedoğoji me iwi anigotediogi oko codaa me ilokatidi. Ogeetetalotiwaji Niğiniwa ane yoe ditibigimed, iğo, akiidi-eliodi, codaa me niğinoa ninyokotiidi-libecoli.”

⁸ Ijo eledi aanjo dioteci niğijo odojegi, odan mee, “Ja daa, ja diopati nigotağa nelegi, anoyatigi me Babilônia. Yajigotiogi niviinyo inatawece noiigi, codaa iedeğetinece mowacipe. Niğida viinyo one niğicoa lidağatakaneğeco ane beyagi, me ilidağadi me loomatewa okanicodağica oko.”

⁹⁻¹⁰ Ijo eledi aanjo jağaga dioteci niğijo eledi, odan mee me dinigetağatee, “Niğijo oko ane doğeteta niğini eijeeğagi ane doide codaa me liwigo niğilanigi, codaa ane dinibikotatece nibikotaxete libaağadi, domige latoğolo, bağa wacipeta niviinyo Aneotedoğoji. Niğica niviinyo Aneotedoğoji one niğica lélaga. Micatağa ane yadotinigi goopa viinyo odan ağica ane yalegeteğe, joaniğidaağee Aneotedoğoji yelatetema niğina oko, odan ayawanağaditeğe lélaga liwikodenatakaneggeği. Iticoitedicogi migotibeci nawikodeğa minitağa noledi, inaa ęocilađadi ane lanicağawa aligopenağaneğe logocilağadi lanigi. Niğidioko nawikodeğa lodoxaanjotedi anodibatema Aneotedoğoji, codaa me lodox Waxacoco me iticoitedicace.

¹¹ Niğidiwa ęocilađadi aneo me nawikodeğa idioka limedi me yoniciwadi me noditedice, odan niğidioko ağica dağa nipenağa noko codaa menoale. Pida idioka limedi me nawikodeğa, niğidi anodoğeteta eijeeğagi ane diojo codaa me liwigo niğilanigi, codaa anadi me yadegitibeci nibikotaxete liboonajadi niğijo eijeeğagi.

¹² Leeditibige niğidi noiigi ane iomağaditedice Aneotedoğoji me nepilidi modiiteğe ane dakaketema codaa moyotete liğenatakaneggeğeco Aneotedoğoji, codaa moyiwağadi lotağa Jesus, amanagawini ağica aneyamağatice.”

¹³ Odan ja jajipata ica anee me dotağa digoida ditibigimed, “Idiitedini yotaça: Icota me ninitibigwaji niğina ane nigo niğina natigide leegodi modiotecce Goniotagodi.” Odan Aneotedoğoji Liwigo ja niwoditema niğijo ane dotağa, meeta, “Ewi! Niğidioko ja nipenağatema libaketedi, codaa ağaniaditema nağajegi leegodi libakedi.”

Oiolaticoace oko digoina iğo

¹⁴ Nağa inoletacibige, odan ja jinadi ijo lolaadi ane yapacağa. Odan niğini ane nicoteloco niğini lolaadi liciagi niğijo Gonleegiwa ane

icoğotedibigimece ditibigimedi. Ani lale oolo lacilo, codaan nolitini nodaajo ane dalepe, lajo me dakacitaka.

¹⁵ Odaa ijo eledi aanjo icoğotiwce ligeladi Aneotedođoji, odaa ja dinigetağatee me dapaaweta niğijo ane nicoteloco lolaadi, meeta, “Akacitakanita ęadodaajo maladienağani, leeğodi jiğicota lakata me jiladienağanağa. Leeđodi niğina iiđo jiğicota me diniodatełoco.”

¹⁶ Odaa niğijo ane nicoteloco lolaadi ja dakacitakata nodaajo digoina iiğo, odaa ja nioda okotigi niğina iiğo, micatağa niğina monopilağaditedio nawodigijedi.

¹⁷ Odaa ijo eledi aanjo eledi icoğotiwce ligeladi Aneotedoğoji digoida ditibigimedi, aağaga ida lodaajo ane dalepe.

¹⁸ Niğidiaağidi ica eledi aanjo ane nowienoğodi noledi, noditicogi maditağa Aneotedoğoji nameeja bronze. Odaa ja dinigetağatee me dapaaweta niğijo aanjo anida nodaajo ane dalepe, odaa meeta, “Akacitakanita ęadodaajo odaa anakagiti ligecidi ‘uuva’ digoina iiğo. Leeğodi jeğei niğidiwa ‘uuva’.”

¹⁹ Odaa niğijo aanjo ja dakacitakata lodaajo digoina iiğo, odaa ja nakagidi “uuva” ligecidi, odaa ja yokoletinigi aca iwokodağaxi nelegi, anoyelite monipodi uuvatedi, anei Aneotedoğoji me ikee meliodi lélégatetema oko leeğotedi libeyaceğeco.

²⁰ Odaa joğonipoditedini “uuva” maditağa nağajo iwokodağaxi wetice nigotaşa. Odaa owidi ęodawodi icoğotiwce nağadi iwokodağaxi, iwidiabitigimece apolicağanaşa le, codaan me daligilice iwida icoa meya-taalialleeğoşa.

15

Aanjotedi anonadeegi icoa seete nawikodico

¹ Niğidiaağidi ja jinadi digoida ditibigimedi niğina ane jopooga codaan ane yakadi me godawelağadi. Jinadi ijo seete aanjotedi anonadeegi ijo seete nawikodico. Pida joğowidijedi leeğodi joğoigoditece icoatawece nawikodico ane niwakateetedigi Aneotedoğoji niğina oko digoina iiğo. Yelatetema leeğodi libeyaceğeco.

² Odaa ja jinadi niğijo ane liciagi weiigi pida galaapa ane igeditice mawatege noledi. Eledi jinadi niğijo oko anodinigaanyetece moidelege niğijo odoeğegi eijeeğagi ijaagijo liwigo anoiwila. Niğidi oko ağıdinibikotata nibikotaxete, oteğexaağaga niğijo nilakataka ane liwokodi liboonağadi niğijo eijeeğagi. Niğidi oko dabiditiniwace miditaşa niğijo ane liciagi weiigi pida galaapa ane igeditice. Inoa nogoxığa-liwenadi Aneotedoğoji ane yajigotediğogi.

³ Nigaanağanaşa, oigaa ijo elaagi Moisés niğijo liotagi Aneotedoğoji ijaagijo elaagi Waxacoco. Modi me nigaanağanaşa,
“Goniotagodi Aneotedoğoji,

eliodi ęadoniciwaga.

Codaan elloodoli niğinoşa ęadoenataka ane joxicagatema.

Jaşakamağakaami ninionigi-eliodi noiigi ane aolaatice me ęadoiigi.
Iğenaşa codaan ewi niğinoşa ęadowooko.

⁴ Goniotagodi Aneotedoğoji,
ağica ini ane daşa deemitetibigağaji.

Codaan ağica ini ane daşa dogetetağawa,
leeğodi akamokakaamita me diğicata ęabatiiji
codaan makaami ane yapidi.

Inoatawece ane noiika enagitibeci makaamitaşa,

odogetetaqawa digoina qadodoe.

Igaataqa inatawece jogonadi niqinoq qadoenataka me iġenaga.”

⁵ Odaa niqidiaqidi ja jinadi me domoke Aneotedoqoji ligeladi digoida ditibigimedi, jinaditiwe catiwedi le, aneitedice Aneotedoqoji.

⁶ Odaa niqijo seete aanjotedi anonadeegi niqijo nawikodico ja noditicoaci oicogotiwece ligeladi Aneotedoqoji. Odinixotinigilo nowoodi nigtikonaqadi ane yapacaq, codaa datale, codaa ijo nigoenaqatedi oolo ane yakaoqotigi natecogotedi.

⁷ Odaa onijoteci niqijo cwaatolo ganigijo meijedi ewikaqa ja yajigotioqi niqijo seete aanjotedi onidatecibige baxiawaanigi oolo, ane nolee ganigida ica laxegi, ane ikee Aneotedoqoji me yelatetema libeyaceg eco niqina oko. Aneotedoqoji niqijo anidioka limedi me yewiga.

⁸ Odaa ligeladi Aneotedoqoji ja nolee gocilaqadi ane ikee loniciwaqa Aneotedoqoji, codaa me latalaga. Odaa aqaleeqica ane yakadi me dakatiwece Aneotedoqoji ligeladi neqepaa ixomaqatedijo ijoatawece niqijo seete nawikodico anonadeegi niqijo seete aanjotedi.

16

Icoa baxiatedawaanaqa anoikee Aneotedoqoji me yelatetema oko leegotedi libeyaceg eco

¹ Niqidiaqidi ja jajipata ica ane dapaawe me dotaqa icoqotiwece layaagegagi catiwedi Aneotedoqoji ligeladi digoida ditibigimedi, meetiogi niqijo seete aanjotedi, “Emiitiwaji adootinigi iigo niqidoa laxedi niqidoa seete baxiatedawaanaga, ane ikee Aneotedoqoji me yelatetema libeyaceg eco niqina oko.”

² Odaa niqijo odoejegi aanjo ja yadotice niqijo nibaxiawaanigi nadotinigi digoina iigo. Odaa ja nodi liwexegadi nelecoli anoilee niqidi oko anadi nibikotaxete niqijo ejeeqagi ane doide, codaa modoqeteta niqijo niwigo anepaa liwilani niqidi oko.

³ Odaa ijo eledi aanjo ja yadotice niqijo aqaga nibaxiawaanigi nadotinigi akiidi-eliodi. Odaa niqina ninyoqodi ja liciagi godawodi micoataqa lawilota emegeggi, odaa ja nigo inoatawece ejedi ane newiqatinigi akiidi-eliodi.

⁴ Odaa ijo eledi aanjo jaqaga yadotice nibaxiawaanigi yadotinigilo inoatawece akiititedi, inoa ninyokotiidi libecoli, odaa inoatawece ane ninyokotiidi ja liciagi godawodi.

⁵ Odaa ja jajipata ijo aanjo ane doweditelogo ninyokotiidi, mee,
“Goniotagodi Aneotedoqoji,
akaami ane iġenaga,
codaa qadewiki,
codaa akaqakaami,
codaa icota managi,
leegodi mida niqida aneni,
odaan joanigidaa leegodi naqaloikatiti niqidi oko.

⁶ Igaataqa niqidi oko onadooqodi lawodi noiigi anaolaatice me qadoiigi, codaa me lawodi niqijo anoyelogoditedibece qadowooko.
Odaa jaqajicitiogi godawodi mowacipetalo.

Odaa natigide joqodibatege ane loojedi niqijo loenatagi ane beyagi.”

⁷ Odaa ja jajipata ijo nigegi ane icoqotiwece maditaqa Aneotedoqoji nameeja bronze, mee me dotaqa,
“Ewi niqidaageni Goniotagodi Aneotedoqoji eliodi qadoniciwaqa.
Codaa niqina maloikatiti oko,

awii niçina anewi codaan me iğenaga.”

⁸ Odaa ijo eledi aanjo jaşaşa yadotice nibaxiawaanigi, yadoteloco aligege. Odaa aligege jiçida loniciwaşa me yalegi inatawece oko micataşa noledi.

⁹ Odaa niçica nelegi lapicaşa ja nalegitiniwace niçina oko, odaa ja beyagi modotaşatibigimece Aneotedoçoji anida nimaweneğegitetece niçinoanawikodico. Pida idokee doğodinilaatece libeyaceğeco, codaan ağıdogaşetetaloo Aneotedoçoji aneliodi loniciwaşa.

¹⁰ Odaa ijo eledi aanjo ja yadotice niçijo aasaşa nibaxiawaanigi, yadoteloco ajo nibaanco ane nicote niçijo eijeeğagi ane doide. Odaa icatawece niçica ane ninioxadi ane iiğe, ja nexocaga. Odaa niçidi oko joşoyowagi loçexodi leeğodi anoilee.

¹¹ Niçidi oko beyagi modotaşatibigimece Aneotedoçoji ane ideite ditibigimedi leeğodi niçinoanawikodico, inaaqinoan liwexegadi. Pida idokee doğodinilaatece loenataka ane beyagi.

¹² Ijo eledi aanjo ja yadotice niçijo aasaşa nibaxiawaanigi, yadotinigi akiidi-nelegi ane liboonağadi Eufrates. Odaa ja ipe, jeğeo me naigi niçijoanionaga-eloodoli anoicoğoticogi nigoi.

¹³ Odaa ja jinati ijo itoatadığida niwicidi anowote niçinoan loenataka ane napiroi. Niçidiwa niwicidi liciagi nabiaotedi-nelecoli noditedicogi nioladi niçijo lakeedi-oxiğodi “Gowidi”, ijaağijo odoejegi eijeeğagi ane doide, ijaağijo awitakegi anee minaağina ane yeloğoditedibece Aneotedoçoji lowooko.

¹⁴ Niçidiwa nabiaotedi-nelecoli, niwicidi abeyacaşa anowote loenataka anetiqodawelağadi. Niçidiwa iniwatadığını niwicidi igotibeci minoataşa niçinoanionaga-eloodoli inatawece iiğ onodetiogi me nidelaga nivicota niçica noko Aneotedoçoji aneliodi nimaweneğegi nige ikee meliodi loniciwaşa.

¹⁵ Odaa jeğee Jesus, “Digawini! Janagi micataşa niçina oliceğegi anogonibeotigi, odaa ja janagi. Eliodi linikegi niçina oko ane dinowedi codaan me doweditelogo lowoodi, me doğokidatani, odaa anibolışatibigiwajilodoe eledi oko.”

¹⁶ Niçidiaağidi niçijoanionaga-eloodoli miditaşa nipoçigi ane liboonağaditigi ica ioladi hebraico “Armagedom”.

¹⁷ Odaa ijo owidijegi aanjo yadoticobece nibaxiawaanigi yokoletribece niçijo laxegi. Odaa jiçijo ijo ane dapaawe me dotaşa diiğeticogi manitaşa nağajo baanco şoneğe ane idei catiwedi Aneotedoçoji ligeladi, mee niçica ane dotaşa, “Ağaleğica ananiaditibige, ja igo.”

¹⁸ Odaa jeğeote nalebepakatedi, naxacoğonakatedi, eliodi niximağaga, codaan inoa niçicoa layaageğeco, codaan me datalale iiğ. Ağica liciagi niçica natalalaşa niçijo maleekokina niçina oko digoina iiğ. Dağaxa me doide, ağica liciagi.

¹⁹ Nağajo nigotaşa elooodo iniwatadığını liwailidi me dawalace, codaan inoatawece nigotadi digawiniteloco iiğ eletidi daa. Odaa Aneotedoçoji ja nalaşatigilo nağajo nelegi Babilônia, naşa yajigote nağajo nigotaşa niçijo baxiawaanigi ane nolee viinyo ane ikee lawikodigi ane niwakatee leeğodi meliodi me yelatetema, leeğodi libeyaceğeco niçidi niçeladimigipi.

²⁰ Codaan inoatawece lidelocotedi ja jabalaşatigilo, inoa wetiadi nelecoli eletidi ma.

²¹ Codaan galatili eniteloco oko icoğotedibigimece ditibigimedi, licawadi wetiadi nelecoli ane iwida 40 ciilo liwaağatiigi. Odaa niçina oko ja beyagi modotaşatibige Aneotedoçoji leeğodi niçinoanawikodico aneote niçijoan galatili eloodoli, leeğodi eliodi niçica lawikodigi.

17

Aca iwaalo agopelo a ne digicaadaşa yowooşodi

¹ Odaa onijoteci nişijoa seete aanjotedi anijo nibaxiawaanigi neşenagi meetaşa, odaa jegeetiwa, “Anagi, jikeetaşa anodaageeta nigoiloikatidi naşajo iwaalo agopelo, a ne digicaadaşa yowooşodi. Naşani iwaalo eote me nalaşatibigoşoji naşajo nigotaşa elooodo anipegitge owidi akiititedi.

² Nişinoa inionaga-elooodoli ja noomatewa naşani iwaalo, codaan minoatawece a ne noiika nişina iişo nemaga mowacipeta niviinyo naşa loomatewepodi.”

³ Odaa ja dakatiwigiji Liwigo Aneotedoşoji, odan ijo aanjo ja yadeegi iwigo miditaşa nipoçigi a ne yadiloteloco a ne digica nişeladimigipi. Jişidiaşa naşa jinadi ajo iwaalo a ne waxoditeloco nişijo ejeeşagi a ne doide, lixagoteşegi. Inatawece lolaadi nişini ejeeşagi dinidi, diniditelogo nişinoa notaşa a ne beyagi modotaşatibige Aneotedoşoji. Nişini ejeeşagi idia seete lacilodi, codaan idia deez libiwedi.

⁴ Naşajo iwaalo dinixotinigi lipegeteşe a ne ixagodi, me nolidigo lawoşo. Anitawece nolee icoa nadinagaşajetecidi oolo, wetiadi a ne diniwaloe, acaşa “pérola”. Ilokadita ijo baxiawaanigi oolo a ne nolee, nişida laxegi eo me nalaşatibigoşoji ijoatawece nişijoa loenataka a ne napioi nişina me loomatewepodi şoneleegiwadi.

⁵ Latocolo diniditeloco boonaşadi, anida a ne diitigi, a ne dinaşaditi, pida aşica a ne yowooşodi. Ica boonaşadi one,

“Babilônia a ne digicaadaşa yowooşodi me eliodo inatawece iwaalepodi agopeloşa,
inaaşina nişina anowo okanicodaaşica a ne napioi digoina iişo.”

⁶ Odaa ja jinadi naşajo iwaalo yemaga, yemakatidi me wacipetaloo lawodi loiigi Aneotedoşoji, codaan me lawodi nişijo a ne nigo leeşodi modiotibece Jesus.

Nişijo naşa jinadi, eliodi me idawela.

⁷ Odaa ja idige nişijo aanjo, meetiwa, “Igaamee ina manawela? Natigide ja jelogoditasaşa anodaa diitigi nişida a ne digicata a ne yowooşodi, aneetece naşajo iwaalo, ijaşa nişoşoladi ejeeşagi a ne doide, anijo seete lacilodi, idiaa deez libiwedi.

⁸ Nişijo ejeeşagi a ne doide ananati jişijo me yewişa, pida nişina natigide aşalee yewişa. Odaa icota me noditice icoşotinece libegi a ne digica lin-iogo, odan jişigo minitaşa noledi a ne daşa ipe. Maditaşa lotaşanaşaxi Aneotedoşoji idia liboonaşatedi nişica oko anidiokaanaga limedi me newişa. Anişicatibige Aneotedoşoji daşa yoe nişina iişo nişidiwa liboonaşatedi me diniditedini. Odaa nişijo nişeladimigipitigi nişina iişo a ne digica liboonaşadi maditaşa naşadi notaşanaşaxi nawelatibigiwaji nigo-wita nişijo ejeeşagi a ne doide. Nişijo ejeeşagi baanaga ijo me yewişa, nişina natigide aşalee yewişa. Pida icotace me dinikee.

⁹ Leeditibige mele şodacilo me jowoşotagatce anodaa diitigilo nişinoa notaşa a ne jiditedi. Nişidiwa seete lacilodi nişijo ejeeşagi – one nişicoa seete lojotaşatedi-nelecoli aneitice me nicote naşajo iwaalo.

¹⁰ Eledi one diitigi – me icoa seete inionaga-elooodoli. Odaa ciinco jeşenitiniwace, ja nigo. Pida oniniteci nişidiwa seete eşini me dişenataka, icaşa a eledi anışica me jinataşa. Icota maşa dişenataka, pida aşowidi nokododi.

¹¹ Odaa nişijo ejeeşagi a ne doide baanışijo me yewişa, pida natigide aşaleeşica me yewişa, boşone eledi inionigi-eliodi a ne dişenataka nige

nigotedice niğijoa seete. Nokaağedi niğijoa seete, codaan eledi igo minitağa noledi ane daga ipe.

¹² Niğijoa deez libiwedi ananati – one niğicoa deez inionaga-eloodoli analee daga niigenatakanaga, pida icota modibatege loniciwaşa me niigenatakanaga odinaxawatege niğijo ejeeğagi ane doide, aleegi, onexaa onaniteci lakata me niigenatakanaga.

¹³ Idiwatawece niğidiwa inionaga-eloodoli oniwoditema eledi, idokida ane lowoogo. Odaa oyajigota niğijo ejeeğagi ane doide loniciwaşa, codaan me nağatetigi niğidiwa inionaga.

¹⁴ Odaa icota moidelege niğijoa anoiciaceeketege Waxacoco, pida Waxacoco dinigaanyetetece, igaataşa Niotagodi niğinoan ane şoniotagododi, codaan me Ninionigi-eliodi niğinoan inionaga-eloodoli. Laxawepodi niğina aneniditediogi, niğina ane iomağaditedicoace, anidioka limedi modiotece ağıca degeyamagaticoace.”

¹⁵ Odaa niğijo aanjo jegeetiwa, “Niğijo ninyoğodi baanıgijo manati anei nağajo iwaalo agopeloa me nicoteloco one inatawece ane noiigi, inoatawece ane noiika, inoatawece ane latopaco oko, codaan inoatawece ane isolatedi.

¹⁶ Codaan niğijoa deez libiwedi ananati, ijaağijo ejeeğagi ane doide oye-latema nağani iwaalo agopeloa. Odaa icota monatetibige icoatawece niğicoa ane nepilidi, codaan oyoladiti anitawece owo mokanitani. Oyeligo liboledi nağani iwaalo, odaa nigica ane yeyaqatice, boğoyalegi.

¹⁷ Igaataşa Aneotedoğoji ixotediwece laalegenali eotedibige mowo niğica ane yemaa, codaan eote midokida ane lowoogo. Codaan eote moyemaa moyajigota loniciwaşa niğijo ejeeğagi ane doide me diiğenataka nigepaağicotece lotaşa Aneotedoğoji.

¹⁸ Odaa nağajo iwaalo ananati – jonağaniaağani nağajo nigotaşa eloodo ane iiğe inoatawece inionaga-eloodoli inatawece iiğo.”

18

Anodaagee naşa daaaca Babilônia

¹ Odaa niğidiaeğidi ja jinadi ijo eledi aanjo me dinikatini icoğotibigimece ditibigimedi. Eliodi loniciwaşa, codaan me datale, naloteloco inatawece iiğo.

² Odaa ja dinigetağatee me dapaawe, mee,

“Ja daa, ja diopati şoneğe Babilônia.

Natigide onanaşa ligeladi niwicidi abeyacağaga,
inaağinoan niwicidi anowote loenataka ane napioi,
codaan inoatawece ane latopaco ilağaxodi ane beyagi,
ane şodogolatalo.

³ Igaataşa Babilônia yajigotiogi niviinyo inatawece noiigi,
codaan iedegetinece mowacipeta niviinyo
aneote me nalağatibigoğoji niğicoa epaa lidağataka ane beyagi me loo-
matewa okanicodaağica oko.

Niğinoan inionaga-eloodoli digoina iiğo eledi noomatewa.

Pida niğinoan anoojetekaşa jeğepaanaşa liicotedi
leğodi niğeladimigipitigi nağani nigotaşa odinoojete okanicodaağica
leğodi lidağatakaneğegi ane beyagi.”

⁴ Odaa ja jajipata ica eledi ane dotaşa digoida ditibigimedi mee,

“Anotitice nağani nigotaşa,

akaami yoiigi!

Anotiticoace!

Adağawanitege niğinoan libeyaceğeco,

codaa adaqawanitege ane lawikodico.

⁵ Igaataqa loenataka ane beyagi ja ili,
ja liciagi niqina niladienigi baanaqa leegitibigimece,
ane iwidatibigimece neqepaa lolaadi.

Pida Aneotedogoji nalaqatigilo niqina mowotema ane beyagi niqina oko,
joanigidaa leeqodi me iloikatidi.

⁶ Ajicitatiwaji liciagi niqijo ane yajigotaqawa!
Oojeteeta, opilaqati itoataale lojetedi niqinoa loenataka!
Anoleenaqati nigoopa lacipaqadi ane bayodi,
ane daqaxatace me yoniciwadi,
caticedi niqijo ane yoetaqadomitiwaji qadacipaqadi.

⁷ Ajicitatiwaji lawikodico,
codaa me ligecaqalogo ane liwokodi inoa niliicaqajetecidi,
inoa nepilidi libinienaga anepaa nimawenaqajetedi.
Leeqodi mee me dowooko,
'Iteyo,

idicotini micataqa degeyo inionna-eloodo.
Aqeyo wajekalo,

codaa ejidiqica doqo-oota meyo agecaqalo.'

⁸ Joaniqidaa leeqodi midokida noko micatalo icoatawece lawikodico,
leelotika,
inoa ane ilee,
codaa me nigigi.
Codaa moyalegi,
oyokoletiogi noledi.

Igaataqa Goniotagodi Aneotedogoji ane iloikatidi eliodi loniciwaqa.

⁹ Niqicoa inionaga-eloodolitigi niqina iiqo ane loomatewepodi, ane diqicata
ananiaditibige modipegitege, joaniqidiaa napaawaqateloco codaa me
noenaqateloco nigonadi qocilaqadi nige yabidi naqani nigotaqa.

¹⁰ Aqodipegita, leegita moyototice leeqodi odoita daqawatege niqida anallee
lawikodigi, odaa modi,
'Nagoodo Babilonia,
nagoodo!

Akaami nigotaqa eloodo ane yoniciwadi.

Pida catiwedi onaniteci lakata jaqakaami ma.'

¹¹ Codaa niqinoa anoojetekaqa niqina iiqo eledi napaawaqateloco codaa me
noenaqaa leeqodi Babilonia, leeqodi aqaleegica ane dinoojetetalo elaanaga.

¹² Aqaleegica ane dinoojeteta niolo, nibexxo, inoa niwetiadi ane diniwaloe, aca 'perola' eledi wetiga ane diniwaloe, acaaqaca lipegetege ane niqegedi anodita me nigitikonaqadi, codaa acaaqqaca lipegetege ane adi ixagodi codaa me nolidigo lawoqo, codaa me xeeda, oteqexaaqaga niale
ane qalaqatigi, oteqexaaqaga niqica 'marfim', codaa me niale ane dakake
looqedi, aca 'bronze', qapilecege, oteqexaaqaga ica 'mármore', aqaleegica ane
dinoojete.

¹³ Codaa aqaleegica ane dinoojete caneela, oteqexaaqaga nigomaadotedi,
icaaqica najidi aneletege lanigi niqina moyalegi, oteqexaaqaga ica
'mirra', oteqexaaqaga nadokojetedi. Aqaleegica ane dinoojeteta viinyo,
oteqexaaqaga najidi, oteqexaaqaga leyeema, oteqexaaqaga lamoqo
leyeema, oteqexaaqaga wacali, oteqexaaqaga waxacocoli, oteqexaaqaga
apolicaganadi, oteqexaaqaga nagaagenali, oteqexaaqaga niqinoa niotaka
anoya.

14 Odaa niğijoanoojetekaşa modita nağani nigotaşa, ‘Ijoatawece niğijoanele aneliodi moleetibige ağaleegicoa, ja ma. Codaa jağaniatitema ijoatawece ane şaniliicagajetecidi, codaa mijoatawece ane şanepilidi ane domaga libinienaga. Odaa ağaleegica şanimaweneğegi makati.’

15 Niğijoanoojetekaşa ja liicotedi leeğodi niğijo niğeladimigipitigi nağani nigotaşa modinoojetetalo niğinoelaanaşa. Niğidiwa anoojetekaşa dinoğaticoace igitibeci ditigedi, odoitibige doğoyawanaağaditege nağani nigotaşa moiloikatidi. Odaa napaawağateloco, codaa me nacaagağateloco, modi,

16 ‘Nagoodo nağani nigotaşa eloodo! Nagoodo! Niğijo niğeladimigipi jiğijo modinixotinigilo lipegetege ane nipegedi, lipegetege ane ixagodi, codaa me nolidigo lawoço, codaa odinanatece oolo, wetiadi ane diniwaloe, codaa me “pérola”.

17 Catiwedi onaniteci lakata aniaditema idiwatawece niliicagajetecidi. Ijoatawece niğijoanoanoiiğe etogoli, ane wiajeeğatinigi ninyoğodi, codaa minoatawece niğinoanodibatema etogoli, inaağinoaneyeagıtınibige akiidi-eliodi menaanaganaga, codaa me oojeteeğä, iditawece niğidi oko ağıpegitioibece, ideiticoace ditigedi.

18 Igaanogonadi logocilağadi nağayabidi nağajonigotaşa, odaa ja nacaagağateloco modi, ‘Ağaca eledi nigotaşa liciagi nağani nigotaşa eloodo!’

19 Odaa jögoilojietigi amoço inoa lacilodi (ane lakatigi moikeemagecağalodipi), odaa ja napaawağateloco codaa me nacaagağateloco, modi, ‘Nagoodo nağani nigotaşa eloodo aneiticoace nağaliicotedi ijotawece niğijoaninoalatogoli, leeğodi niğinoelaanaşa anoyadeegitedibece. Catiwedi onaniteci lakata nağani nigotaşa ja ma.’

20 Aniniitibecetiwaji akaamitawece ane şadigeladi digoida ditibigimedi, akaamitiwaji ane şadiomağatitedicoace Aneotedoğoji makaami nepilidi, codaa makaami liğexedi, codaa makaamitiwaji anelogotitedibece Aneotedoğoji lowooko! Aniniitibece akaamitawecetiwaji igaataşa nağajonigotaşa ağaleegaca, joğoyaağadi. Aneotedoğoji ja iloikatidi leeğodi niğijoaloenataka ane beyagitağadomi.”

21 Odaa ijo aanjo loniciweğenigi ja dibata ajo wetiğanelegi, ane iwaağadi, odaa ja yokoletinigi akiidi-eliodi, odaa ağaleegaca me yeloço. Odaa jegee, ‘Jığidaağee nigotaşa eloodo Babilônia icota monawelağadi beyagi anodigotamonoğatice, odaa ağaleegaca, codaa ağaleegica ane nadi.

22 Odaa niğinaoko ağaleegoyakadi mowajipatalo niğijoanatenoğododi şoxiığa-liwenaga manitaga nağani nigotaşa, inoaenacajoli, oteğexaağaga anoyatetigi natena codaa me goloneeta.

Codaa ağaleegica doğowajipata layaageğegi moyojogo leyeema madataşaewio.

23 Ağaleegicoanoledağaxiidi ane nalotigi catiwedi nigotaşa, codaa ağaleegica aneyakadi me wajipatiogi me dinotaganeğenigina ejoomogimipi.

Niğijoanoojetekenaşa dağaxame şoneğagatigi niğina iigo. Niğina niğeladimigipitigi nağani nigotaşa oninaletiniwace inoatawece anenoiika, odatikatalo loxikoneğeco.

24 Aneotedoğoji iloikatidi nağani nigotaşa

leegodi catiwedi aniaağani nağani nigotaşa oyakadi lawodi niğijo
anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko,
coda me lawodi niğijo noiigi Aneotedoğoji
ane iomağaditedice mepoka nepiliditeda,
coda me lawodi ijotawece niğijo anonigodi digoina iiğο.”

19

¹ Odaa niğidiaağidi ja jajipata ijo ane napaawağateloco me notağanaşa, layaagagawa niğina anelioditiogi oko ane notağanağateloco digoida ditibigimedi modi,

“Ogeetetalotiwaji coda mawenığideni Aneotedoğoji!
Jığiniaağiniwa Goniotagodi Aneotedoğoji ane najigotedoğowa gela șodewiğā.
Jığiniaağiniwa aneliodi loniciwaşa,
coda meliodi me datale.

² Niğina me iloikatidi niğina oko ikee niğina anewi
coda meote niğina ane iğenaga.
Aneotedoğoji iloikatidi nağajo iwaalo agopelo a ne digicaadaşa yowooğodi
leegodi loenataka ane napioi digoida iiğο me loomatewepodi oko.
Aneotedoğoji iloikatidi

leegodi me nigodi niğijo liotaka Aneotedoğoji.”

³ Odaa ja napaawağataceloco modi,

“Ogeetetalo Aneotedoğoji
leegodi niğino logocilağadi nağajo nigotaşa elooodo
ane yabidi idioka limedi me itedibige!”

⁴ Odaa niğijo 24 lacilodi, ijaağijo cwaatolo ewikaşa dakagitiniwace odaa
joğodoğetetalo Aneotedoğoji ane nicotedeloco nibaanco șoneğe, modi,
“Jığidaagee!

Ogeetetalo Aneotedoğoji!”

⁵ Odaa ja jajipata ica ane dotaşa ipiegitege nağajo baanco șoneğe mee me
dotaşa,
“Ogeetetalo Goniotagodi Aneotedoğoji,
akaamitawece anakaami liotaka,
akaamitawece anakaami iwikodadipi,
coda anakaami șoneğaga,
akaamitawecetiwaji ane eemiteetibige Aneotedoğoji!”

Lalokegi ladoneğegi Waxacoco

⁶ Odaa ja jajipata ijo ane dotaşa layaagagawa niğina elioditiogi oko ane
notağanaşa, coda me layaagagawa niğina ninyoğodi nelegi ane daxoğoke
coda mağaga layagağawa niğino naxacogonakatedi. Modi me notağanaşa,
“Ogeetetalo Aneotedoğoji,
igaataşa Goniotagodi Aneotedoğoji aneliodi loniciwaşa,
ja iiğe inoatawece.

⁷ Godinitibece,
idinanenağatibece.

Odaa jocağanağatalo Aneotedoğoji.
Igaataşa jığicota lakata lalokegi ladoneğegi Waxacoco,
coda nağani liomağata me lodawa jağaga dinenyağaditege.

⁸ Nağani awicije liomağata,
Aneotedoğoji yajigote lipegetege ane nipegeli,
dalebepe, coda me yapidi,
lajo me dinixo.

Nağada lipegetege ida ane diitigi,

one niğinoa loenataka ane iğenaşa niğina oko liomaşataka Aneotedoğoji.”

⁹ Odaa jegeetiwa niğijo aanjo, “Idiitedini niğinoa ane yotaga: Ninitibigiwaji niğina oko anonodetibigiwaji migotibeci lalokegi ladoneğegi Waxacoco.” Codaan eledi meetiwa, “Niğinoa notaşa anejitece, Aneotedoğoji lotaga.”

¹⁰ Odaa ja idakagitini lodoe niğijo aanjo me domaşa jogeteta, pida meetiwa, “Jinoğogeeetiwa! Igaataşa akaami iciagi ee liotagi Aneotedoğoji, codaan icipagepodı ənarioxoadipi anoyotete niğaxinaganegegi anewi aneetece Jesus. Oğeetetaloo Aneotedoğoji! Igaataşa niğaxinaganegegi aneetece Jesus, latem-atigo aneo Liwigo Aneotedoğoji me notaşanaşa niğijo anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko.”

Ijo ane waxoditeloco ica apolicaşanaşa lapaceğegi

¹¹ Odaa niğidiaağidi ja jinaditace ditibigimedi me domoke. Odaa ja jinaditace niğijo apolicaşanaşa lapaceğegi ijaşaşa ane waxoditeloco liboonağadi, “Niğiniwa ane jakatasa me jinakatonasa”, eledi liboonağadi “Niğiniwa ewi”. Idioka limedi me iğenaşa niğina me iloikatidi niğina oko, codaan niğina me idelege niğina ane beyagi.

¹² Ligeçoogeli idi micataşa niğina əalewaşa. Codaan owidi laleli nolee lacilo (ikee meliodi nağatetigi). Idi boonağadi ane diniditelogo, aşica ane yowooğodi ane diitigi. Epoka yowooğodi ane diitigi niğida boonağadi.

¹³ Ajo nicaapa igotigi şodawodi. Codaan eledi liboonağadi me
“Aneotedoğoji Lotaşa.”

¹⁴ İdiwatawece niğicoa nidelegeçejoli digoida ditibigimedi odiotece, owa-xoditelogo inoa apolicaşanadi lapacaşaga, odinixotinigilo lipegetege ane ya-pacaşa, codaan me yapidi.

¹⁵ Noditicogi nioladi nodaajo-ocaşataşa ane dalepe, odaa jiğidaa datikata me yağadi niğinoa ane noiika, yoniciwadi me diiğenataka. Codaan ipoditedeloco niğinoa lidelaşawadi iloikatidi micataşa niğina oko me nipodi “uuva”, ane niopaaşaditedini me noşa liwagedi. Odaa jiğidaaşigotediogi, igaataşa Aneotedoğoji, aneliodi loniciwaşa, eliodi me deliğide leğgotedi libeyaceğeco ina oko.

¹⁶ Nicaapa codaan me loxobi diniditeloco,

“Ninionigi-eliodi niğinoa inionasa-elooodoli,
Niotagodi niğinoa otagogododi.”

¹⁷ Odaa ja jinadi ijo aanjo ane dabiditeloco aligeğe. Odaa ja dapaawetiogi inoatawece ilaaşaxodi ane leegitibigimece me wayo, meetiogi, “Anagitiwaji, adinatecogoteeniteloco lalokegi Aneotedoğoji me dilokotaje.

¹⁸ Anagitiwaji elici libole niğijo inionasa-elooodoli, ijoia iodaşawadi, ijoia lacilodi ane niğenatakanasa, libole ijoia apolicaşanadi lajo me ni-witidaşa, codaan ijoia apolicaşanaşademşa, codaan me libole inoatawece şoneleegiwadi, inoa niotaka, inoa ane daşa niotaka, inoa iwikkodadi, inaşinoşa şoneğaga!”

¹⁹ Odaa niğidiaağidi ja jinadi niğijo ejeeşagi ane doide, ijaşijoa inionasa-elooodolitigi niğina iişo, ijaşijoa niodaşawadi, dinatecogotee moidelege niğijo ane waxoditeloco apolicaşanaşa lapaceğegi, ijaşijoa aşaşa niodaşawadi.

²⁰ Odaa niğijo ejeeşagi ane doide joşoniwilo, ijaşijoa awitakegi anee me yelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, aneote inoa loenataka ane joxicagatema lodoe niğijo ejeeşagi ane doide, aneote me ninaletiniwace niğijo oko anodinanatece nibikotaxete niğijo ejeeşagi codaan modoğeteta

niwilanigi anowo me liwigo. Odaa niğijo ejeeğagi ijaağijo niğijo ane ninaale-tiniwace oko oyokoletinece elagigi nelegi aneite noledi ane dağa ipe, inaa gocilağadi ane lanicağawa aligopenağaneğe loğocilağadi lanigi.

²¹ Odaa niğijo ane yeyağaticoace anoyaxawa niğijo ejeeğagi ane doide me didele, niğidi boğonigodi oyatitiogi nodaajo-ocağatağa ane noditicogi nioladi niğijo ane waxoditeloco apolicağanaşa lapaceğegi. Odaa inoatawece ane ilaağaxodi oyeligo liboledi neğepaa dağadiaağoyakadi moyeligo.

20

Icoa onaniteci miili nicaağape

¹ Jinadi ijo aanjo icoğotibigimece ditibigimedi, ilokadi lakabak-enağanağadi libato niğijo elagigi ane diğicata liniogo, codaa eledi ilokadita ijo galeena ane iwaağadi.

² Odaa ja dibata niğijo ejeeğagi ane doide, niğijo lakeedi oxiğodi, niğijo Gowidi iniaağını diaabo, Satanás. Odaa niğijo aanjo ja niwilo icoatigilo onaniteci miili nicaağape.

³ Odaa ja yokoletinece diaabo niğijo elagigi ane diğica liniogo, odaa ja nibatoo, noxocotege, eotibige me dağadiaa yakadi me ninaaletiniwace noiigi nigepaa ixomağatedijio niğicoa onaniteci miili nicaağape. Nige ixomağatedijio niğicoa onaniteci miili nicaağape, odaa dinikanawaanigitice, pida aleegi, onateciğidiwa nokododi.

⁴ Niğidiaağidi ja jinadi idiya baancotedi goneğaga. Odaa niğidi anonicotel-ogo odibatege nağatetigi moiwi codaa modiğenatakamoiloiyatidi oko. Eledi jinadi liwicidi niğijo anonakagidi lotoinağatedi leegodi moyelogoditibece anewi ane nikeyetedogowa Jesus, codaa me lotaga Aneotedogoji. Niğidi ağica doğoiweniğide niğijo ejeeğagi ane diojo, oteğexaağaga niğijo niwilanigi anowo me liwigo, codaa ağaca nibikotaxete latocolo migetağla libaağadi. Optace me newığa, odaa ja niğenatakanaşa ijaa Cristo, niğidiwatigilo onaniteci miili nicaağape.

⁵ Niğida noko, odoejegi noko me newığatace émağaga, pida ağinoatawece émağaga newığa. Idiya eletidi émağaga baadağla newığatace nigepaa ixomağatedijio icoa onaniteci miili nicaağape.

⁶ Ninitibigwaji niğina oko ane odoejegipi me newığatace. Aneotedogoji iomağaditedicoace niğidi oko mepoka nepiliditeda. Odaa némağla ağaleeğica loniciwağateloco, ağalee nigo. Icota mida nağatetigi mowote libaketedi Aneotedogoji iniaa Cristo. Odaa niğidi oko ja niğenatakanaşa iniaa Cristo niğidiwatigilo onaniteci miili nicaağape.

Satanás aniadi

⁷ Nige ixomağatedijio niğidiwa onaniteci miili nicaağape, odaa Satanás joğokanawaanigitice moniwilo.

⁸ Odaa noditice me ninaaletiniwace noiigi inatawece iiğo, niğijo noiigi ane liboonağadi Gogue iniaa Magogue (one diitigi me lakapetedi Aneotedogoji). Satanás yatecögötee me iwitideğe, odaa elioditiogi micatağla niğina dotiwadi, ane dağla jakatağla me jinilaağatağla.

⁹ Odaa ilaagiteloco inatawece iiğo, oyawiile ane Aneotedogoji loiiigi, codaa me nağajo nigotaga ane lemaana Aneotedogoji. Pida noledi dinikatiogi icoğotibigimece ditibigimedi, odaa yaağaditiogi niğidi anonawiile.

¹⁰ Odaa diaabo ane ninaaletiniwace oko joğoyokoletiogi noledi nelegi micatağla weiğgi ane icoğotediwece gocilağadi ane lanicağawa aligopenağaneğe loğocilağadi lanigi baanoğoyokoleticogi niğijo ejeeğagi ane diojo, ijaağijo

ane diwitaka anee me liotagi Aneotedogoji ane yelogoditedibece lowooko. Odaa idiokaanağa limedi me nawikodeega, noko codaan menoale.

Ica owidijegi nawikodigi

¹¹ Odaa ja jinaditace naqajo baanco gonege, yapacaga. Odaa jinadi Niqiniwa ane nicotedeloco. Iigo codaan me ditibigimedi ja ialetibigwaji me idei lodox, odaa aqaleegicoa.

¹² Odaa ja jinadi niqijo émagaga, ijo a gonegaqa, ijaagijo iwikkodadi, dabiditiniwace lodox Aneotedogoji. Odaa jogoyomoke ijo lotaqanaqaxiidi Aneotedogoji. Niqidiaqidi jogoyomoke eledi notaqanaqaxi, naqadi notaqanaqaxi iwotelogo liboonaqatedi niqijo anidioka limedi me newiga. Odaa Niqijo ane nicoteloco nibaanco gonege ja iwi ane loenataka émagaga ane diniditelogo notaqanaqaxiidi.

¹³ Niqidiwa émagaga oicogotinigi akiidi-eliodi, apiiqotedi, codaan aneiticoace émagaga. Odaa iditawece oiwi oninitecibeci niqica ane loenatagi.

¹⁴ Odaa ja ma némag a codaan aneiticoace ja ma, oyadadicogi midataşa noledi libegi. Niqida noledi libegi joaniqidaqida niqica eledi godemaga ane digica liniogo.

¹⁵ Niqijo ane digica liboonaqadi me diniditeloco naqajo notaqanaqaxi ane diniditeloco liboonaqatedi niqica anidioka limedi me newiga, niqini oko oyokoletinigi niqida noledi libegi.

21

Ica gela ditibigimedi icaagica gela iigo

¹ Odaa ja jinadi gela ditibigimedi codaan me gela iigo. Leeğodi niqijo odoejegi ditibigimedi, ijaagijo odoejegi iigo aqaleegicoa, codaan me akiidi-eliodi eledi aqaleegica.

² Eledi jinadi ani nigotaşa Aneotedogoji ane yoe me nebi, gela Jerusalém, ane icoqotibigimece ditibigimedi miniwataga Aneotedogoji. Jaşanadı codaan ja igo macataşa naqana awicie ane wado, odaa ja nibeotege me dakapetege lodawa.

³ Odaa ja jajipata ica ane igedi me dotaşa digoida ditibigimedi, mee, “Digawini!

Liqeladi Aneotedogoji idei minataşa niqina oko, odaa noiigiwepodi, ja loiigi.

Iniaağinwa Aneotedogoji ideite miditaşa, codaan me Noenoğodi.

⁴ Iwilegitetema icoatawece latiidi.

Codaan aqaleegica ane yeleo, aqica ligecagalogo, aqaleegica daga noenaşa, codaan aqaleegica anoilee.

Leeğodi niqicoa jotigide anee ja ixomaqatedijo.”

⁵ Odaa Aneotedogoji ane nicotedeloco nibaanco me gonegegi mee, “Inoatawece jigelaqatidi.” Odaa meetediwa, “Idiitedini niqinoa yotaşa leeğodi ewi, codaan niqina oko oyakadi monakato.”

⁶ Odaa meetediwa, “Inoatawece ja igo. Ee odoejegi, codaan mowidijegi, leeğodi jegemaşa yoenataka inoatawece, codaan ja jigodi inoatawece. Niqina ane yeljadi ecibi jajigota ninyoğodi ane daga gonoojedi, aneo oko me daqadiaqica liniogo me yewiga.

⁷ Niçina ane iğeke ane beyagi, dibatege inoatawece meetaşa. Odaa Ee Noenoğodi, codaan niçini ionigi.

⁸ Pida niçina ane dağaca laaleğena me niotici, codaan niçina ane diğica me idinakato, codaan anowo ane napioi ane godogolota, codaan gonematagododi, codaan niçina ane loomatewa okanicodaağica oko, inoa oxikonağaga, inoa anodaağata niwicidi, inoa awitakaşa, iditawece niçidi idei niçica ane leeditibige me iticoace midataşa noledi libegi aninoa gocilağadi ane lanicağawa aligopenağaneğe logocilağadi lanigi. Niçica anei owidijegi némaşa ane diğica liniogo.”

Aca gela Jerusalém

⁹ Odaa onijoteci niçijo seete aanjotedi anonolitedi niçijo seete baxiatedawaanaşa ane nolee niçijo owidijedi nawikodico jeğenagi meetaşa, meetiwa, “Anagi, jikeetağawa nağani ane gela me wado, lodawa Waxacoco.”

¹⁰ Odaa ja dakatiwigiji Aneotedoğoji Liwigo, ja idadeegitibeci, odaa niçijo aanjo ja yadeegi iwigo, yadeegitibigimece ditibigimedi ani wetişa ane leegitibigimece. Odaa ja nikeetiwa nağani nigotaşa nelegi, Jerusalém ane yoe Aneotedoğoji me nebi. Nağani nigotaşa icoğotibigimece ditibigimedi miniwataşa Aneotedoğoji.

¹¹ Nağani nigotaşa datale liciagi Aneotedoğoji me datale, codaan datale macataşa aca wetişa ane igeditice ane diniwaloe, liboonağadi “Jaspe”.

¹² Idi niwilanigi ane niotaa nağani nigotaşa, leegitibigimece codaan me nelegi. Idoa dooze lapoaco, idiaa dooze aanjotedi oyowie niçidoa epoaco. Odaa niçidoa epoaco diniditeloco liboonagatedi niçijo dooze lionigipi Israael.

¹³ Idoa itoatadığida epoaco diğeticogi nigoi, itoatadığida diğetegi niocodi wajenaşa, itoatadığida diğetegi niocodi niwetaşa, itoatadığida diğetegi gocidi.

¹⁴ Niçidi niwilanigi ane niotaa nağani nigotaşa oipodeğeteloco dooze wetiadi. Niçidiwa wetiadi diniditeloco liboonagatedi niçijo dooze liğexedi Waxacoco.

¹⁵ Niçijo aanjo ane idotağaneğe ida libikotanağanagadi oolo lajo me ibikota ane lica nağani nigotaşa, lapoaco, codaan me niçidi niwilanigi.

¹⁶ Nağani nigotaşa diniwokodagaxiide, idoatawece liwailidi idokida ane locağatiığı. Niçijo aanjo ibikotata niçijo libikotanağanagadi odaa locağatiığı dibata iniwata miili niçigo iniwata taalia ciloomito (icoa romaanotedi libikotanaganeğegi bogone dooze miili.) Idokida ane locağatiığı moibikota liwailidi codaan me locağatiığı migo ditibigimedi.

¹⁷ Niçijo aanjo eledi ibikota niçijo niwilanigi, odaa dibatalo 64 meetilo (romaanotedi libikotanağaneğegi bogone 144), pida niçijo aanjo başa ibake ane gobikotanaganeğegi.

¹⁸ Niçidi niwilanigi oyatita aca wetişa ane diniwaloe moyoe, ane liboonağadi “Jaspe”, aniaa nigotaşa moyoe oyatita oolo ane igeditice macataşa galaapa.

¹⁹⁻²⁰ Niwetiadi lipodağaladi niçidi niwilanigi onadineğeta inoatawece ane latopaco wetiadi ane diniwaloe. Niçicoa wetiadi anoibake, liboonağatedi Jaspe, Safira, Ágata, Esmeralda, Sardônio, Sárdio, Crisólito, Berilo, Topázio, Crisópraso, Jacinto, Ametista.

²¹ Niçijo lapoaco one dooze pérola. Onidatecibeci epoagi one onaniteci aca pérola. Odaa niladigodi nağani nigotaşa one oolo ane yapidi, ane igeditice macataşa galaapa.

²² Ağica jinadi manitaşa nağani nigotaşa diğini epaa ligeladi Aneotedoğoji. Leeğodi Goniotagodi Aneotedoğoji anida eliodi nimaweneğegi iniaa Waxacoco yelogötibigwaji okanicodağica ane liwai nigotaşa. (Joanığidaa leeğodi me doğoyopotibige ligeladi anei modoğetetiogi).

²³ Nağani nigotaşa ayopotibige aligeğe oteğexaağaga epenai me naloteloco, leeğodi Aneotedoğoji aneliodi me datale, nalotedeloco, codaña natalaşa ane icoğotigi minitaşa Waxacoco yatalağadi nigotaşa.

²⁴ Odaa niğijo noiigi anidioka limedi me newığa ewaligitibigwaji me datalağateloco nağani nigotaşa. Odaa niğinoia inionaga-eloodolitigi niğina iigo onadeegita niliicağajetecidi nağani nigotaşa moiweniğide.

²⁵ Lapoaco nağani nigotaşa idioka limedi me domoke idatawece noko. Adinoxoco leeğodi ağaleegica enoale.

²⁶ Odaa noiigi onadeegita nağani nigotaşa niliicağajetecidi monelecağatee codaña moiweniğide.

²⁷ Odaa adakatio niğina oko aneo ane beyagi, oteğexaağaga niğina ane noomatewa okanicodağica oko, oteğexaağaga awitakağaga. Idioka dakatiobece niğijo anidiwa liboonağatedi me diniditelogo lotağanağaxi Waxacoco, aneite liboonağatedi niğica baanaga idioka limedi me newığa.

22

¹ Odaa niğijo aanjo ja nikeetiwa akiidi ane yapidi ninyoğodi aneo oko me newığa ağica liniogo. Niğidi akiidi icoğotiwece nibaanco Aneotedoğoji iniaa Waxacoco.

² Codaña niğidi akiidi yakagiditeloco liwigotigi niladigodi nağani nigotaşa. Liniogotibece niğidi akiidi, idiya nialeli etaye aneo oko lewiğä. Yajigo dooze latopaco elali inoatawece nicaağape, oniniteci epenai ida ane latopagi elali. Codaña laamotiidi nağada niale lajo me icilatidi noiigi.

³ Ağica gaantokaağini ane beyagi catiwedi nağani nigotaşa. Leeğodi nibaanco Aneotedoğoji iniaa Waxacoco idei manitaşa nağani nigotaşa. Odaa liotaka odoğetetalo leeğodi niğinoia libaketedi anowotema.

⁴ Odaa onadi Aneotedoğoji latobi, codaña Liboonağadi Aneotedoğoji dinititeloco latocolo niğina oko.

⁵ Odaa ağaleegica enoale, codaña ağaleeğoyopotibige noledağaxiidi oteğexaağaga aligeğe, leeğodi Goniotagodi Aneotedoğoji jiğiniae lokokena. Codaña liotaka aağaga niigenatakanaga oyaxawa Aneotedoğoji. Idioka limedi me niigenatakanaga, ağica liniogo.

Ica lanokegi Jesus

⁶ Odaa meetiwa niğijo aanjo, “Niğinoia notaşa ewi, codaña me yakadi me jinakatonaşa. Goniotagodi Aneotedoğoji, anepaa iomağadittema mepoka nepiliditeda niğijo ane yelogoditedibece lowooko, iige niaanjo me ikeetiogi liotaka niğica anicota micota anigida noko ağalee leegi.”

⁷ Jesus meetediwa, “Diganajipaatiwa! Janagi ağica dağa leegi. Odaa ninitibigwaji niğina anoyiwağadi lotaşa nağadi notağanağaxi ane ikee niğica anicota anigida noko.”

⁸ Ee João jajipata codaña me jinadi niğicoa anicotalo anigida noko. Naşa ixomağatice me jajipatiogi codaña me jinadi niğijo anica ina dağa igeedi, odaa ja idakagitini lodoxe niğijo aanjo ane nikeetiwa anicota anigida noko, odaa ja domaşa jogeteta.

⁹ Pida meetiwa, “Jinoğogeetetiwa, akaami iciaceekawa ee liotagi Aneotedoğoji, codaña me ee ǵadokaağedi mabaa, codaña me ee lokaağedi ǵanioxoadipi anoyelogoditedibece Aneotedoğoji lowooko, codaña

minatawece anoyiwaqadi lotaqa naqadi notaqanaqaxi. Ogeetetalo iniokiniwateda Aneotedoqoji!"

¹⁰ Meetiwa niqijo aanjo, "Jinaqagatitedini ane lotaqa naqadi notaqanaqaxi anoditece niqica anenagi, leeqodi niqica noko nigicotece niqinoa ananati ja niqegi.

¹¹ Niqina oko ane beyagi, dioki epaaqeo ane beyagi, niqina aneo ane napioi, dioki epaaqeo ane napioi. Niqina oko anele, dioki epaaqeo anele, codaa niqina Aneotedoqoji ane iomaqaditedice mepoka nebiteda, dioki epaa diniomaqaditice."

¹² Jesus mee, "Digawini! Aleegi odaa janagi. Jinadeegi ane iqenaga me dibatege oninitecibeci oko, loojedi niqicoa ane loenataka.

¹³ Ee odoejegi codaa mowidijegi. Leeqodi jeqemaqa joe niqijo odoejedi aninoa, codaa jiqodi inoatawece.

¹⁴ Ninitibigwaji niqina anowote ane liqenatakaneqeco Aneotedoqoji, leeqodi yajigotediogi moyakadi moyeligo ela naqajo niale aneo oko lewiga ane diqica liniogo, codaa yajigotediogi moyakadi modakatiwece lapoaco naqani nigotaqa.

¹⁵ Pida ideiticoace wetice nigotaqa, niqino aqabeyacaqaga ane daqa nepiliditeda Aneotedoqoji, inoa oxikonaqaga, inoa ane noomatewa ane daqa nodawa, inoa qonematagododi, codaa niqina anodoqeteta niwicidi, codaa niqina anoninaletiniwace eledi oko leeqodi lotaqa codaa ane loenataka.

¹⁶ Ee Jesus, jiniige iniaanjo me yeloqoditaqawatiwaji niqino aqabeyacaqaga ane daqa nepiliditeda Aneotedoqoji, inoa oxikonaqaga, inoa ane noomatewa ane daqa nodawa, inoa qonematagododi, codaa niqina anodoqeteta niwicidi, codaa niqina anoninaletiniwace eledi oko leeqodi lotaqa codaa ane loenataka.

¹⁷ Aneotedoqoji Liwigo aniaa naqajo anicota me wado modi, "Anagi!" Odaa niqina anowajipata niqida ligegi eledi modi, "Anagi!"

Ane qadeloati ecibi, anagi! Codaa anemaani macipe, acipe ninyogodi ane qanoqeedi, ninyogodi aneo oko lewiga ane diqica liniogo miniwataqa Aneotedoqoji!

Owidijedi notaqa

¹⁸ Ee Joao jao qadeemiditiwaji anajipaatalo lotaqa naqadi notaqanaqaxi ane ikee anicota anigida noko. Nigica ane ixotiwece eletidi notaqa naqadi notaqanaqaxi, Aneotedoqoji yajigote lawikodico, nawikodico aneetece naqadi notaqanaqaxi.

¹⁹ Nigica ane noqatedice notaqa aniwoteloco naqadi notaqanaqaxi, notaqa anoikee anicota ganigida noko, Aneotedoqoji noqa me yakadi me yeligo naqajo niale ela aneo oko lewiga ane diqicata liniogo miniwataqa, codaa me noqa me yakadi me dakatiwece nigotaqa Aneotedoqoji anepoka nebiteda, domaga nimaweneqegi me yakadi diniditeloco naqadi notaqanaqaxi.

²⁰ Niqijo aqabeyacaqaga ane daqa nepiliditeda Aneotedoqoji anicota anigida noko, Aneotedoqoji noqa me yakadi me yeligo naqajo niale ela aneo oko lewiga ane diqicata liniogo miniwataqa, codaa me noqa me yakadi me dakatiwece nigotaqa Aneotedoqoji anepoka nebiteda, domaga nimaweneqegi me yakadi diniditeloco naqadi notaqanaqaxi.

Anagi Goniotagodi Jesus!

²¹ Jemaa Goniotagodi Jesus meliodi meletedaqadomitiwaji. Odaa jiqidaagee! (Amém).